

ÇOCUK DESTEK GELİŞİM ve EĞİTİM PROGRAMI

Program Yöneticisi

Dr. Selahattin GÜVEN
Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü

Program Koordinatörü

Mustafa BİLİR
Daire Başkanı

Program İzleme Grubu

Psk. Çiğdem ÜNLÜ ÇEBER
Çoc. Gel. Merve TEMİZ NALBANT

Program Geliştirme Ekibi

Prof. Dr. Kültegin ÖGEL
M. Kadir AKBULUT
Cemal CANDAŞ
Sevda CORA

Katkıda Bulunanlar

Gen. Müd. Yrd. İslam EMİROĞLU
Dai. Bşk. Bayram İNCE
Kur. Müd. Fatma SARIOĞLU
Sos. Çal. Gülay TÜRK
Sos. Çal. Hurican ÇUFADAR
Sos. Çal. Pınar Aytaç ERBAY
Sos. Çal. İbrahim Kürşat ERGÜT
Çoc. Gel. Emel ÖZTÜRK
Psk. Eyüp KARATAŞ
AÇSH Uzm. Yrd. Fikret YAMAN
AÇSH Uzm. Yrd. Zehra KOÇI

Pilot Uygulama İzleme Ekibi

Sos. Çal. Mualla KURT
Sos. Çal. Gürkan ÖZKAN
Çoc. Gel. Dilek SANCAR
AÇSH Uzm. Abdurrahman TAŞKAN
AÇSH Uzm. Yrd. Ferhat AYDIN

**AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

ÇOCUK DESTEK, GELİŞİM VE EĞİTİM PROGRAMI

**YAŞAM BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ
VE HAYATA HAZIRLAMA MODÜLÜ**

2019

İÇİNDEKİLER

KONULAR	SAYFA
İçindekiler	2
Giriş	11
Tanımlar	11
Programa Genel Bakış	11
Genel Amaçlar	12
Programın İlkeleri	12
Programın Kapsamı	13
Programın Uygulanması	13

0 - 3 YAŞ

1. Hijyen	26
a) Yeni doğan	
b) 6 ay-3 yaş	
2. Beslenme	34
c) Yeni doğan	
d) 6 ay-3 yaş	
3. Sağlık	42
a) Yeni doğan	
b) 6 ay-3 yaş	

4 - 6 YAŞ

1. Temizlik ve Hijyen	55
a) El, Ayak, Tırnak, Diş ve Vücut Temizliği	
b) Diş Koruma ve Temizliği	
c) Çevre Temizliği	
d) Gıda Temizliği	
e) Tuvaleti Kullanma Alışkanlığı	

2. Yeterli ve Dengeli Beslenme a) Temel Besin Kaynaklarımız b) Çeşitli Besinleri Tüketmenin Önemi c) Yeterli Beslenme d) Sağlığa Zararlı Beslenme Alışkanlıkları e) Beslenme Planı Hazırlanması	68
3. Vücudumuzu Tanıyalım a) Vücudumuzun Bölümleri b) Vücudumuzu Koruyalım	78
4. Kavramları Öğreniyoruz a) Renkleri ve Sayılar b) Hayatımızı Kolaylaştıran Kavramlar- Adresimiz	82
5. Kazalardan ve Hastalıklardan Korunma a) Hastalıklardan Nasıl Korunabiliriz? b) Kazalardan Korunma ve İlk Yardım c) Trafik Kurallarına Uymanın Önemi	86
6. Çevremizi Koruyalım a) Canlı ve Cansız Varlıklar b) Çevre Kirliliği ve Doğal Kaynakların Tasarruflu Kullanılması	92
7. İnsan İlişkileri a) Selamlaşma ve Nezaket Kuralları b) Duygularımız- Dinleme- Konuşma	97
8. Değerlerimiz a) Saygı- Sevgi/ Dürüstlük/ Güvenilirlik b) Merhametli Olma/ Adil Olma/ Gönüllülük c) Hoşgörülü Olmak/ Örf ve Âdetler/ Görgü Kuralları d) Dini Kavramlar/ İbadet/ Vatan ve Bayrak Sevgisi e) Yardımlaşma/ Dayanışma/ Paylaşma	101
9. Mahremiyet Eğitimi a) Güzel Ahlâklı ve Erdemli Olmak b) Beden Mahremiyeti c) İletişim ve Sınırları d) Özel Alan Mahremiyeti e) Kendini Koruma f) Kişisel Bilgilerin Paylaşımı	111

7 - 10 YAŞ

1. Temizlik ve Hijyen	117
a) El- Yüz, Ayak- Tırnak ve Vücut- Saç Temizliği b) Diş Bakımı ve Temizliği c) Tuvaleti Kullanma Alışkanlığı d) Yaşadığımız Ortamın Temizliği e) Sağlığa Zararlı ve Yararlı Temizlik Malzemeleri f) Gıda ve Mutfak Temizliği g) Çevre Temizliği	
2. Vücudumuzu Tanıyalım	132
a) Vücut Organlarımızın Görevleri b) Vücudumuzu Hastalıklardan Koruma c) Spor ve Oyunun Vücudumuzun Gelişimine Katkıları	
3. Kazalardan ve Hastalıklardan Korunma	137
a) Kazalardan Korunma ve İlk Yardım b) Önemli Numaralar c) Yangından Korunma d) Afet Durumlarına Hazırlıklı Olma	
4. Yeterli ve Dengeli Beslenme	145
a) Temel Besin Çeşitleri ve Görevleri b) Dengeli Beslenme c) Sofra Adabı d) Yaşına Uygun Düzeyde Yemek Hazırlama e) Sofra Kurma f) Sağlığa Zararlı Besinler g) Doğal ve Organik Gıda ile Beslenme	
5. İnsan İlişkileri	159
a) İletişim Becerileri (Beden Dili) b) Selamlaşma ve Nezaket c) Duygularımız ve Öfke Yönetimi d) Dinleme ve Kendini İfade Etme e) Empati ve Farklılıklara Saygı f) Doğru Arkadaş Seçimi g) Çatışma Yönetimi h) Çözüm Odaklı Yaklaşım i) Zamanı Doğru Kullanma- Planlama j) Oyun Etkinlikleri Eğitimi	

- 6. Haklarımız ve Sorumluluklarımız 174**
- a) Çocuk Haklarını Kullanma ve Koruma
 - b) Toplumsal Kurallar ve Önemi
 - c) İstek ve İhtiyaçlarımız
 - d) Toplumsal Sorumluluklarımız
 - e) Başkalarının Haklarına Saygılı Olma
 - f) Tasarruflu Olma
- 7. Değerlerimiz 180**
- a) Saygı ve Sevgi
 - b) Dürüstlük ve Güvenilirlik
 - c) Alçakgönüllülük
 - d) Hoşgörü ve Ayrım Gözetmeme
 - e) Örf ve Âdetlere Duyarlı Olma
 - f) Görgü Kuralları
 - g) Dini Kavramlar ve İbadetler
 - h) Vatan ve Bayrak Sevgisi
 - i) Yardımlaşma, Dayanışma ve Paylaşım
- 8. Mahremiyet Eğitimi 190**
- a) Güzel Ahlâklı ve Erdemli Olmak
 - b) Beden Mahremiyeti
 - c) İletişim ve Sınırları
 - d) Özel Alan Mahremiyeti
 - e) Kendini Koruma
 - f) Kişisel Bilgilerin Paylaşımı

11 - 14 YAŞ

- 1. Temizlik ve Hijyen 195**
- a) El, Ayak, Tırnak, Diş ve Vücut Temizliği
 - b) Ağız ve Diş Sağlığı
 - c) Yaşadığımız Ortamın Temizliği
 - d) Sağlığa Zararlı ve Zararlı Olmayan Temizlik Malzemeleri
 - e) Giyeceklerin Temizliği ve Bakımı

2. Vücudumuzu Tanıyalım	206
a) Vücudumuzdaki Sistemleri Tanıyalım	
b) Üreme Organları	
c) Vücudumuzdaki Değişiklerin Nedenleri	
d) Psikomotor Gelişim	
e) Sporun Faydaları	
3. Kazalardan Korunma ve İlk Yardım	211
a) Kazalarda İlk Yardım	
b) Önemli Numaralar	
c) Yangından Korunma	
d) Afet Durumlarına Hazırlıklı Olma	
e) Kanamalar	
4. Yeterli ve Dengeli Beslenme	221
a) Temel Besin Çeşitleri ve Görevleri	
b) Dengeli Beslenme	
c) Sağlığa Zararlı Besinler	
d) Doğal ve Organik Gıdalarla Beslenme	
e) Obezite	
f) Sofra Adabı	
g) Yaşına Uygun Basit Düzeyde Yemek Hazırlama	
h) Sofra Kurma	
5. Meslekler ve Geleceğimiz	236
a) Meslekleri Tanıyalım	
b) Meslek Seçimi Nasıl Yapılır?	
c) Gelecekle İlgili Planlama Yapmak	
d) Başarının Temel Koşulu: Çalışmak	
6. Bağımlılık	238
a) Sigara Bağımlılığı	
b) Alkol Bağımlılığı	
c) Teknoloji ve İnternet Bağımlılığı	

7. Yaşam Becerileri**241**

- a) Öfke Kontrolü
- b) Hayır Diyebilme
- c) Stres Yönetimi
- d) Para Yönetimi
- e) Çatışma Yönetimi
- f) Zamanı Doğru Planlama ve Doğru Kullanma
- g) Karar Verme Becerisi
- h) Problem Çözme
- i) Öz Farkındalık
- j) Geleceği Planlayabilme
- k) Sanat
- l) Kültürel Beceriler

8. İnsan İlişkileri**257**

- a) İletişim Becerileri
- b) Beden Dili
- c) Selamlaşma ve Nezaket
- d) Bağlılık ve Bağımlılık
- e) Empati ve Farklılıklara Saygı
- f) Doğru Arkadaş Seçimi
- g) Ergenlik Dönemi Özellikleri
- h) Karşılaşılan Sorunlar Ve Baş Etme Yolları
- i) Akran Zorbalığı
- j) Çatışma Yönetimi
- k) Çözüm Odaklı Yaklaşım

9. Haklarımız ve Sorumluluklarımız**270**

- a) Çocuk Haklarını Koruma ve Kullanma
- b) Toplumsal Kurallar ve Önemi
- c) İstek ve İhtiyaçlarımız
- d) Toplumsal Sorumluluklarımız
- e) Çevreye Duyarlı Olma
- f) Çevre Temizliği

10. Değerlerimiz**275**

- a) Saygı ve Sevgi
- b) Dürüstlük ve Güvenilirlik
- c) Alçakgönüllülük
- d) Merhamet
- e) Adil Olma
- f) Gönüllülük
- g) Hoşgörü ve Ayırım Gözetmeme
- h) Örf ve Âdetlere Duyarlı Olmak
- i) Görgü Kuralları
- j) Dini Kavramlar ve İbadetler
- k) Vatan ve Bayrak Sevgisi
- l) Yardımlaşma, Dayanışma ve Paylaşma
- m) Tarihi Türk Kişiliklerin Tanıtılması
- n) Sadakat
- o) Fedakârlık
- p) Sabır

11. Mahremiyet Eğitimi**290**

- a) Güzel Ahlâklı ve Erdemli Olmak
- b) Beden Mahremiyeti
- c) İletişim ve Sınırları
- d) Özel Alan Mahremiyeti
- e) Kendini Koruma
- f) Kişisel Bilgilerin Paylaşımı

15 - 18 YAŞ**1. Meslekler ve Çalışma Yaşamı****296**

- a) İlgil ve Becerilerin Meslek Seçimindeki Rolü
- b) Eğitimin Meslek Seçimindeki Rolü
- c) Çalışma Yaşamını Tanıyalım
- d) Doğru Meslek Seçimi İçin Temel Ölçütler
- e) Mesleklerin Tanıtılması
- f) İş Başvurusu Yapma
- g) Özgeçmiş Hazırlama

- 2. Kendi Başına Yaşama Yeterliliği 303**
- a) Yemek Yapma
 - b) Çamaşır, Bulaşık Yıkama, Ütü Yapma
 - c) Evin Düzenini Sağlama
 - d) Hastalıklardan Korunmak
 - e) Öz bakım Becerileri
- 3. Yaşam Becerileri 320**
- a) Öfke Kontrolü
 - b) Hayır Diyebilme
 - c) Stres Yönetimi
 - d) Para Yönetimi
 - e) Zamanı Doğru Kullanma/Planlama
 - f) Çatışma Yönetimi
 - g) Drama Eğitimi
- 4. Bağımlılık 331**
- a) Sigara Bağımlılığı
 - b) Alkol Bağımlılığı
 - c) Teknoloji ve İnternet Bağımlılığı
 - d) Bağımlılık Yapan Maddeler
- 5. İnsan İlişkileri 333**
- a) İletişim Becerileri
 - b) Beden Dili
 - c) Selamlaşma Ve Nezaket
 - d) Bağlılık ve Bağımlılık
 - e) Empati ve Farklılıklara Saygı
 - f) Doğru Arkadaş Seçimi
 - g) Ergenlik Dönemi Özellikleri, Karşılaşılan Sorunlar ve Baş Etme Yöntemleri
 - h) Akran Zorbalığı ve Baş Etme Yolları
 - i) Kabul İletileri
 - j) Çözüm Odaklı Yaklaşım

- 6. Haklarımız ve Sorumluluklarımız 344**
- a) Çocuk Haklarını Kullanma ve Koruma
 - b) Toplumsal Kurallar ve Önemi
 - c) İstek ve İhtiyaçlarımız
 - d) Toplumsal Sorumluluklarımız
 - e) Kendi Başına Yaşama Yeterliliği
- 7. Değerlerimiz 349**
- a) Saygı ve Sevgi
 - b) Dürüstlük ve Güvenilirlik
 - c) Alçakgönüllülük
 - d) Merhamet
 - e) Adil Olma
 - f) Gönüllülük
 - g) Hoşgörü ve Ayırım Gözetmeme
 - h) Örf ve Âdetlere Duyarlı Olmak
 - i) Görgü Kuralları
 - j) Dini Kavramlar ve İbadetler
 - k) Vatan ve Bayrak Sevgisi
 - l) Yardımlaşma, Dayanışma ve Paylaşma
- 8. Mahremiyet Eğitimi 359**
- a) Güzel Ahlâklı ve Erdemli Olmak
 - b) Beden Mahremiyeti
 - c) İletişim ve Sınırları
 - d) Özel Alan Mahremiyeti
 - e) Kendini Koruma
 - f) Kişisel Bilgilerin Paylaşımı

YARARLANILAN KAYNAKLAR 364

GİRİŞ

Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü görev alanı kapsamında hizmet sunan Çocuk Evleri ve Çocuk Evleri Sitelerinde yaşayan çocukların temel gereksinimlerini karşılamak, yaşam becerilerini geliştirmek, psiko-sosyal, bilişsel ve duygusal yönden gelişimlerini desteklemek, hayata hazırlamak, topluma yararlı bireyler olarak yetiştirmelerine katkıda bulunmak ve ihtiyaçları doğrultusunda gerekli müdahaleleri gerçekleştirmek amacıyla Çocuk Destek, Gelişim ve Eğitim Programı Yaşam Becerilerinin Geliştirilmesi ve Hayata Hazırlama Modülü hazırlanmıştır.

Programın hedefi, düzenli ve belirli aralıklarla çocuklara yönelik uygulamalar yapılarak, çocukları özellikle psikolojik açıdan güçlendirmek, kendilerine güven duymalarını sağlamak ve topluma uyum becerilerini desteklemeye yardımcı olmaktır.

Çocuk Evleri ve Çocuk Evleri Sitelerinde yaşayan her çocuğun fiziksel, bilişsel, psiko-sosyal ve duygusal yönden gelişimlerine destek olma sürecinde kurum görevlilerinin kullanabileceği bir araç olarak düşünülen bu program her yaş grubundaki çocuğun ihtiyaçlarına ve gelişim düzeylerine göre yapılandırılmıştır.

TANIMLAR

Bu programda sözü edilen bazı ifadelerin açılımları aşağıdaki gibidir:

Bakanlık: Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

ÇODEP: Çocuk Destek, Gelişim ve Eğitim Programı

ÇES: Çocuk Evleri Siteleri

ÇEKOM: Çocuk Evleri Koordinasyon Müdürlüğü

Kolaylaştırıcı: Çocuk Destek, Gelişim ve Eğitim Programını Çocuk Evleri veya Çocuk Evleri Sitelerinde uygulamak üzere eğitim alan yetkili personel

PROGRAMA GENEL BAKIŞ

ÇODEP Yaşam Becerilerinin Geliştirilmesi ve Hayata Hazırlama Modülü çocukların yaş gruplarına göre ihtiyaçları göz önünde tutularak, beş farklı yaş grubuna (0-3 yaş, 4-6 yaş, 7-10 yaş, 11-14 yaş ve 15-18 yaş) göre düzenlenmiş olup, belli temalar ve bu temalara bağlı alt başlıklardan oluşmaktadır. Birçok tema farklı yaş gruplarında ortak olmasına hatta alt başlıklar da birbirinin tekrarı gibi görünmesine karşın her konu, ilgili yaş grubunun gelişim özelliklerine göre düzenlenmiş etkinlikler şeklinde yapılandırılmıştır. Kolaylaştırıcıların bu ayrıntıya dikkat etmeleri önemlidir. Eğitim etkinlikleri planlanırken konu başlığı aynı olsa bile eğitimin kazanımları, uygulanacak etkinlikler, değerlendirme yöntemleri ilgili yaş grubunun gelişim özelliklerine göre düzenlenmiştir.

Program, genel olarak 60 dakikalık eğitimler şeklinde yapılandırılmıştır. Bu süreçte belirlenen temaya bağlı olarak bir veya birkaç alt başlık ele alınmıştır. Eğitimin planlanmasında belirlenen hedef ve kazanımlara ulaşmak amacıyla çeşitli etkinlikler program kapsamına alınmıştır.

Her eğitimde kullanılan yöntem ve teknikler ile kullanılacak araç ve materyaller ayrı ayrı belirtilmiştir.

Her eğitimin giriş bölümünde çocukların konular arasında bağlantı kurabilmeleri amacıyla bir önceki eğitim konusunun hatırlatılması planlanmış olup, çocukların eğitime odaklanmasını sağlamak amacıyla, her eğitime bir ısınma çalışması ile başlanması öngörülmüştür.

Özellikle 15-18 yaş grubundaki çocukların gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak eğitimin giriş bölümündeki oyunlar azaltılmış, etkinliğe daha fazla zaman ayrılması sağlanmıştır. Her eğitimde ısınma çalışmasından sonra eğitimin içeriğinin tanıtıldığı bir bölüm bulunmaktadır.

Tanıtım bölümünden sonra ele alınacak konu çeşitli etkinliklerle işlenmiştir. Bu etkinlikler tasarlanırken çocukların aktif olarak katılacağı bir süreç planlanmıştır. Sürecin planlanmasında eğitimin süresi ve katılacak çocuk sayılarının değişiklik göstermesi (Çocuk Evleri ve Çocuk Evleri Sitelerinde kalmakta olan çocuk sayısındaki farklılıklar) ile kolaylaştırıcıların mesleki formasyonlarının farklılığı da hesaba katılarak mümkün olduğunca kolayca uygulanabilir etkinlikler düşünülmüştür. Etkinlikler film izleme, sunumlar, küçük grup çalışmaları, afiş, poster hazırlama, canlandırma, tartışma vb. teknik ve yöntemlerle desteklenmiştir.

Etkinlikler tamamlandıktan sonra kolaylaştırıcı veya çocuklar tarafından konunun özetlenmesi öngörülmüştür. Süreye ve ele alınan konuya göre bazı eğitimlerin sonunda bir rahatlama etkinliği planlanmıştır. Her eğitim sürecinin sonunda çeşitli yöntemler kullanılarak yapılan eğitimin değerlendirilmesi öngörülmüştür.

Eğitim planlarında kullanılacak sunumlar ve filmler kolaylaştırıcılara ayrı bir paket halinde verilecektir.

GENEL AMAÇLAR

ÇODEP Yaşam Becerilerinin Geliştirilmesi ve Hayata Hazırlama Modülü, Çocuk Evleri ve Çocuk Evleri Sitelerinde koruma altına alınan her yaşta çocuğun;

1. Fiziksel, bilişsel, psiko-sosyal ve duygusal gelişim alanlarının desteklenmesine,
2. Kendilerine ve topluma faydalı bir birey olarak yetişmesine,
3. Yaşamlarını sürdürebilmek için gerekli olan bilgi, beceri ve deneyimleri kazanmasına,
4. Kendine güvenen, çevresindeki insanlarla sağlıklı ilişkiler kurabilen, toplumsal kurallara uygun davranan, toplumsal değerlere saygılı bireyler olarak yetişmesine katkı sunmayı amaçlamaktadır.

PROGRAMIN İLKELERİ

Bu program, çocuk hakları konusundaki ulusal ve uluslararası sözleşmelere, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın ailenin ve çocuğun korunması ile ilgili hükümlerine ve mevzuata uygun olarak hazırlanmıştır.

Programın hazırlanmasında, Çocuk Evleri ve Çocuk Evleri Sitelerinde koruma altına bulunan çocukların ihtiyaçları önceliklendirilmiştir.

Programın içeriği ve etkinlikler tasarlanırken “çocuğun yüksek yararı” ilkesi esas alınmıştır.

Programın uygulanması sırasında çocukların sürece aktif olarak katılmalarına imkân sağlayacak yöntem ve tekniklere yer verilmiştir.

Programda yer verilen etkinlikler, uygulamanın yapılacağı yerin fiziksel imkânları ve uygulamayı yapacak olan kolaylaştırıcıların yetkinliğine göre, hedef ve kazanımlar korunmak koşuluyla, uyarlanabilir veya geliştirilebilir.

PROGRAMIN KAPSAMI

ÇODEP Yaşam Becerilerinin Geliştirilmesi ve Hayata Hazırlama Modülü, gelişim özellikleri göz önünde tutularak beş ayrı yaş grubuna göre düzenlenmiştir. (0-3 yaş grubu için tasarlanan bölüm, bu yaş grubuna bakım veren personele yönelik hazırlanmıştır. Diğer yaş grupları için tasarlanan bölümler ise doğrudan çocuklara verilecek eğitimi içermektedir.)

Program, her yaş grubuna ait belirlenen temalar ve bu temalara bağlı alt başlıklardan oluşmaktadır. (Tema ve alt başlıklar “içindekiler” bölümünde ayrıntılı olarak gösterilmektedir.)

Program, yaş grupları göz önünde tutularak basitten karmaşığa doğru ilerleyen sarmal bir şekilde yapılandırılmıştır.

Program dahilindeki etkinlikler genel olarak altmış dakikalık eğitimler şeklinde tasarlanmış olup her altmış dakikalık eğitim içerisinde bir veya birkaç alt başlık ele alınacak şekilde bir düzenleme yapılmıştır.

Her eğitim için hedef, kazanım, yöntem ve teknikler, araç ve materyaller ayrı ayrı belirtilmiştir. Her eğitime bir ısınma etkinliği ve ele alınacak konunun tanıtımı yapılarak başlanması öngörülmüştür.

Etkinlikler, ilgili yaş grubundaki çocukların gelişim özelliklerine uygun olarak tasarlanmış, çocukların sürece aktif olarak katılmasını sağlayacak yöntem ve tekniklere yer verilmiştir.

Eğitimin yapılacağı mekânların fiziksel imkânları, eğitimi uygulayacak kolaylaştırıcıların mesleki farklılıkları, eğitime katılacak çocuk sayısında belli bir standardın uygulanmasını engelleyen koşullar göz önünde bulundurularak kolayca uygulanabilir etkinlikler tercih edilmiştir.

Etkinlikten sonra çocuklar veya kolaylaştırıcı tarafından konunun özetlenmesi için bir bölüm planlanmıştır.

Bazı eğitimlerin son bölümlerinde, ihtiyaca ve zaman planına göre çocukları rahatlatıcı küçük etkinliklerle uygulamalar zenginleştirilmiştir.

Eğitimin sonunda çeşitli ölçme araçları kullanılarak yapılan eğitimin çıktıları saptanıp eğitimin değerlendirilmesi öngörülmüştür.

PROGRAMIN UYGULANMASI

A - GENEL BİLGİLER

Kolaylaştırıcı tarafından etkinliğe başlanmadan bilgi notlarının dikkatle okunması ve etkinlik için gerekli materyallerin hazırlanması etkinliğin verimini arttıracaktır.

Çocuk Evleri ve Çocuk Evleri Sitelerinde hangi yaş gruplarıyla, ne kadar sürede, hangi konuların uygulanacağı programda belirtilmektedir. Kolaylaştırıcının çalışmalarını planlarken birlikte çalışacağı yaş grubu için önerilen programı göz önünde tutması gerekmektedir. Hedef, sözü edilen yaş grubunda yer alan her çocuğun programda önerilen tüm etkinlikleri tamamlaması olmalıdır.

Programın uygulanacağı yaş grubunun ve kuruluşun özellikleri göz önünde tutularak her çalışma yılı için bir etkinlik takvimi hazırlanması önemlidir. Bu takvimin hazırlanmasında kuruluş yöneticilerinin ve birlikte çalışılan diğer personelin görüş ve önerileri ile çocukların okul saatleri, izin ve tatil süreleri vb. durumları da göz önünde bulundurmak önceliklendirilmelidir.

Genel olarak program uygulamalarının **iki haftada bir kez** uygulanacak şekilde planlanabileceği öngörülmüştür. Bu durum, kuruluşun yapısı ve uygulanacak çocuk grubunun ihtiyaçlarına göre farklılık gösterebilir.

Her oturumda birlikte çalışacağınız yaş grubu ile ilgili, başlık, süre, metodoloji, ihtiyaçlar, tanımlar, uygulanacak etkinlikler ve değerlendirme kısımlarının yer aldığı bir oturum planı yer almaktadır. Bu oturum planlarının dikkatlice incelenmesi, belirtilen hazırlıkların önceden yapılarak, her hususun adım adım uygulanması gerekmektedir.

Çalışma süresince ihtiyaç duyulacak malzemelerin kolayca ulaşılabilecek bir yere konulması etkinliğin verimliliğini arttıracaktır.

Kolaylaştırıcılar eğitim sırasında konuşurken, grup üyeleri ile göz teması kurmaya özen göstermelidir.

Kolaylaştırıcılar etkinliklerde, grubun dikkatini dağıtmayacak şekilde hareket halinde olmalı; kolay görünemeyeceği bir yerden gruba hitap etmekten kaçınmalıdır.

Tartışmalar, kolaylaştırıcının kontrolünde ilerlemeli; fikir ayrılıklarının olması halinde, süreç kişiselleştirilmeden müdahale edilmelidir.

Gerek görülmesi halinde, bilgi ve düşüncelerin zenginleştirilmesi amacıyla, kişisel deneyimler amaca uygun şekilde paylaşılmalıdır.

Etkinlik sürecine yönelik hazırlıklar kolaylaştırıcılar tarafından mutlaka prova edilmeli ve provalar esnasında zorlanılan hususlara ilişkin eğitime başlamadan önce gerekli tedbirler alınmalıdır.

Ekipmanlar (ses düzeni, projeksiyon cihazı, bilgisayar vb.) etkinlik öncesinde mutlaka test edilmelidir.

Bu programda önerilen etkinliklerin uygulanmasında, çocuk evleri ve çocuk evleri sitelerinin özgün koşullarından kaynaklı bazı sorunlarla (çocuk sayısı, çocukların gelişim özellikleri, eğitim mekânının imkânları, kolaylaştırıcılardan kaynaklı sorunlar vb.) karşılaşılabilecek durumunda; bu sorunla karşılaşan kolaylaştırıcının, kendi kuruluşunda veya başka kuruluşlardaki diğer kolaylaştırıcılarla iletişim kurması ve deneyim alışverişinde bulunması çok önemlidir.

ÇODEP Yaşam Becerilerinin Geliştirilmesi ve Hayata Hazırlama Modülü mümkün olduğunca değiştirilmeden uygulanması esas olmakla beraber, içeriğini değiştirmemek kaydıyla, kolaylaştırıcılar, koşullara uygun farklı uygulamalar yapabilirler. Bu durumda yapılan değişikliklerin kuruluş yöneticilerine bildirilmesi gerekmektedir.

B - ÇOCUKLARLA İLETİŞİMDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

Öncelikli amaç çocukların sürece etkin katılarak bir şeyler öğrenmeleri ve öğrendiklerini yaşamalarında uygulamasıdır.

Etkinlikler sırasında sade ve anlaşılır bir dil kullanılmalıdır.

Eğitim verilecek grubun özelliklerini önceden anlamak ve buna göre hazırlanmak çok önemlidir.

Çocukların kendilerine özgü bireysel farklılıklarının olduğu unutulmamalıdır.

Çocukların okuma-anlama, görme ve fiziksel ihtiyaçlarına göre oturma düzeni oluşturulmalıdır.

- Eğitim ortamının, çocukların güvenliğini en üst düzeyde sağlayacak ve katılımlarını kolaylaştıracak şekilde hazırlanmış olması önemlidir.
- Çocukların dikkatlerini daha kolay toplayabilmeleri için mümkün olduğu kadar bol ışık alan ve çok fazla eğitim dışı uyarının olmadığı bir ortamda etkinlikleri gerçekleştirmek önceliklendirilmelidir.
- Çocuklara her eğitimin başında bu etkinliklere neden katıldıkları ve sonuçta ne elde edecekleri konusunda açık ve net bir açıklama yapmak, çalışmanın sağlıklı ilerlemesi açısından çok önemlidir.
- Kuralları birlikte oluşturmak ve mümkünse başlama, bitirme, ara verme saatlerine, beklentiye göre karar vermek süreci kolaylaştıracaktır.
- Etkinlik esnasında çocuklar arasında bazı rolleri gönüllü olarak dağıtmak ilgiyi arttıracaktır.

Eğitim Ortamında Karşılaşılabilecek Zorluklarda Uygulanacak Üç Adım

1. Adım: “Fark Et” Etkinlik sırasında çocukların sorun oluşturan davranışlarına müdahale edebilmek için öncelikle bu davranışların farkına varılması gerekmektedir.

2. Adım: “Tanımla” Sorun yaratan davranışları doğru tanımlamak önemlidir. Psikolojinin temel bilgilerinden olan “Hiçbir davranış nedensiz değildir” ve “Her davranış bir ihtiyacı karşılamaya yöneliktir” temel yaklaşımından hareketle; “Çocuk bu davranışı neden yapıyor?”, “Bu çocuğun şu andaki ihtiyacı ne?” ve “Ben, çocuğun böyle davranması konusunda eğitici olarak ne yaptım ya da yapmadım?” soruları cevaplanmalıdır.

3. Adım: “Yönet” Bu aşamada çocuğun olumlu davranış göstermesi için ne yapılması gerektiği belirlenip uygulanır. Böylelikle çocuk o andaki ihtiyaçlarını olumlu davranış göstererek de karşılayabileceğini fark eder.

Karşılaşılabilecek Bazı Zorluklar	NELER YAPILABİLİR?
Sözü uzatan, ilgisiz örnekler veren ya da hikayeler anlatan katılımcılar	- İlgili konuyu yeniden hatırlatarak dikkatleri konuya çekmek - Konunun dışına çıkılmaması doğrultusunda uyarıda bulunmak - Bu konunun oturum sonunda özel olarak görüşülebileceğini söylemek - Konuşmacıya yumuşak bir biçimde ‘Peki biraz toparlayabilir miyiz?’ ya da ‘Lütfen özetler misiniz?’ diye sormak ya da ‘Şunu mu sormak istiyorsunuz?’ diye konuşmacının söylediklerini özetlemek, - Grup kuralları koyarken sözü çok fazla uzatmamakla ilgili bir kural koymak ve sözü uzatan olursa ona bu kuralın hatırlatılacağını söylemek

Çekingen, sessiz kalan ve etkinliklere katılmayan katılımcılar	• Öğretme yönteminizi değiştirmek: Örneğin, grup tartışmasını yazılı bir etkinliğe çevirmek • Herhangi bir katılımda bulunduklarında olumlu bir geri bildirim vermek ve ilave sorular sorarak konuşması için biraz daha cesaretlendirmek • Katılımda bulunmaya hazır olduklarını hissettiğinizde isimleriyle hitap ederek ve sorular yönelterek onları katılımda bulunmaya yöreklendirmek ama asla zorlamamak • Göz teması kurmak • Küçük gruplarda grup lideri olmaları için yöreklendirmek • Bu tür katılımcılarla özel olarak görüşerek onları kaygılandıran bir şeyler olup olmadığını öğrenmek
‘Her şeyi Bilen’ katılımcılar	• Yapılan yorumları kabul etmek • ‘Bu ilginç bir nokta. Diğer katılımcılarımızın bu konuda ne düşündüğünü öğrenelim.’ demek • Oturum aralarında bu katılımcılarla konuşmak
Dalga geçen, alay eden, eğitimi ciddiye almayan katılımcılar	• Grup kuralları koyarken kimseyle alay etmemek, dalga geçmemek kuralını koymak ve bu davranışlar ortaya çıktığında grup kurallarını hatırlatmak • Bu tür katılımcılara küçük gruplarda liderlik ya da sözcülük görevi vermek • Bu tür davranışlar gösteren katılımcılarla özel olarak görüşmek
Kendi aralarında konuşan katılımcılar	• Bir süre sessiz kalarak dikkat çekmek • Grup kurallarından ilgili kuralı hatırlatmak • Anlaşılmayan birşey olup olmadığını sormak
Katılımcıların motivasyonlarının düşük olması	• Eğitimin amacının çok iyi anlatılmak • Eğitimde çeşitli yöntemleri kullanılmak • Eğitimden elde edilecek kazanımları iyi açıklamak
İlgisizlik, kimsenin konuşmak istememesi	• Soru-cevap yöntemini sık sık kullanarak katılımcılara da söz hakkı vermek, • Katılımcıların sorulan sorulara yanıt verebilmeleri için düşünmelerine zaman tanımak, • Bir soru sorarak sırayla herkesin yanıt vermesini sağlamak, • Oyun ve etkinlikler yoluyla grubun kaynaşmasını sağlamak,

Katılımcının yanlış bilgi vermesi	• Çok nazik bir biçimde doğru olmayan bilgiyi düzeltmek
Saldırgan davranışlar gösterilmesi	• “Kurallarımızda birbirimize karşı saldırgan davranışlar içine girmeyeceğimize karar vermiştik.” diyerek kuralları hatırlatmak • Bu tip davranışlar içine giren katılımcıyla özel olarak konuşmak
Grupta gerginlik ya da çatışmaların yaşanması	• Katılımcılara, grup çalışmalarında çatışma ya da farklı fikirlerin ortaya çıkmasının çok doğal olduğunu hatırlatmak, • Grup kurallarında kişisel saldırıların olmaması gerektiğine ilişkin bir maddeye yer vermek ve bu kuralı hatırlatmak, • Son çare olarak bir ara vermek ve gerginlik yaratan katılımcılarla özel olarak görüşmek
Başkalarının konuşmasına izin vermeyen katılımcılar	• Sakin ve katılımcıyı kırmayacak bir biçimde “Görüşlerinizi paylaştığınız için teşekkür ediyoruz. Şimdi diğer katılımcılarımızın neler düşündüklerini öğrenelim” diyerek diğer katılımcıları tartışmaya dâhil etmek • Göz temasını sınırlamak (bir süre katılımcının olduğu taraf bakmamak)

C - ÖZEL GEREKSİNİMİ OLAN ÇOCUKLARLA ÇALIŞMA

- Grup içerisinde dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu, disleksi, bedensel veya zihinsel engel tanısı olan, okuma yazma güçlüğü yaşayan, davranış problemi bulunan çocuklar olabileceğini göz önünde bulundurmak önemlidir.
- Fiziksel, işitsel ve görme engelli çocuklar için etkinliklerde gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. (Örneğin, etkinlik hareket gerektiriyorsa fiziksel hareketleri çocukların kısıtlı oldukları durumdan farklı şekillendirmek; görme engelli çocuklar için sesli betimlemelere ağırlık vermek gibi)
- Ağır zihinsel engel tanısı olan çocuklar dışında özel gereksinimi olan çocuklar gruba alınabilir.
- Özel gereksinimi olan çocukların gruba alınıp alınmamasında, en önemli ölçüt grup çalışmasına uyum sağlayıp sağlayamayacağıdır.
- Grup uygulamasına alınamayan özel gereksinimi olan çocuklar, boş bırakılmamalı, grup çalışması sırasında onlar için muhakkak başka bir faaliyet organize edilmelidir.
- Özel gereksinimi olan çocuklar grup uygulamasına alındığında, yönergeler gelişim özelliklerine uygun olarak anlatılmalı, özellikle tartışmalarda çok fazla şey beklenmemeli ve çocuk zorlanmamalıdır.
- Özel gereksinimi olan çocuklar grup uygulamasına alındığında, eğer oturumun akışına veya tartışmalara uymakta zorlanıyorsa, bu durumda ona grup içinde başka bir görev verilmelidir (örneğin konuşulanları not almak, grup yöneticisine yardımcı olmak gibi...)

- Çekingen davranış gösteren çocuklar, küçük gruplarda konuşmalarını sağlamak, cesaretlendirmek ve onlara kendilerine uygun roller vermek suretiyle teşvik edilebilir.
- Davranış problemi bulunan çocuklarla karşılıklı tartışmaya girmeden farklı ve olumlu örneklerle sakinleşmeleri sağlanmalıdır.

D- EĞİTİM ETKİNLİKLERİ PLANLAMA İLKELERİ

- Etkinliği planlamaya başlamadan önce etkinlik düzenlenecek grubun yakından tanınması ve özellikleri (yaş grubu, gruptaki çocuk sayısı, grupta bulunan çocuklarla daha önce birlikte çalışıp çalışılmadığı, çocukların birbiriyle ilişkileri vb.) hakkında bilgi sahibi olunması çok önemlidir.
- Her şeyden önce etkinliğin hedefi belirlenerek yola çıkılmalıdır.
- Hedefe bağlı olarak yapılacak etkinlikle çocukların hangi kazanımları elde edeceği somut olarak ortaya çıkarılmalıdır.
- Belirlenen hedef ve kazanımlara ulaşmak için hangi içeriğin (tema-konu) ele alınması gerektiğine karar verilmelidir.
- Kolaylaştırıcılar tarafından süreç planlanırken etkinlik için ayrılabilen zaman ve eğitim ortamının imkanları hesaplanmalıdır.
- Etkinliği uygularken kullanılacak yöntem ve teknikler önceden tasarlanmalı ve ona göre bir hazırlık yapılmalıdır. Yöntem ve teknikleri seçerken çocukların sürece aktif olarak katılmalarına imkân veren yöntem ve tekniklere öncelik verilmelidir.
- Ayrıntılı bir etkinlik akışı planlanmalıdır. Bu kapsamda:
 - Çocukların önceki öğrenmelerini planlanan etkinlikle bütünleştirmek, geçmişte öğrendikleriyle bu etkinliğe bağlantılar kurmalarını sağlamak amacıyla kısa bir giriş planlanmalıdır.
 - Her etkinliğe mutlaka bir ısınma çalışmasıyla başlanmalıdır. Isınma çalışması sayesinde çocuklar, yapılacak etkinliğe beden ve zihnen hazırlanmış olurlar. Kolaylaştırıcı ve diğer çocuklarla kaynaşmaları sağlanır. Isınma çalışması için oyun seçerken çocuk grubunun özellikleri ve ele alınacak konunun niteliği göz önünde bulundurulmalıdır. (Bu konuda ayrıntılı açıklama “Oyunlar” başlığı altında verilmiştir.)
 - Isınma çalışması tamamlandıktan sonra çocukların ele alınacak konu ve yapılması planlanan etkinliklerden haberdar edilmesi, yapılandırma ihtiyaçlarını karşılayacağından, onların motivasyonunu artırır.
 - Akış planında sıra ile yapılacak etkinliklerin adım adım, ayrıntılı bir şekilde gösterilmesi önemlidir. Bu bölümde etkinlik yönergeleri, hangi araç ve materyalin nasıl kullanılacağı, hangi açıklamanın kim tarafından ne zaman yapılacağı, sorulacak sorular vb. ayrıntılar belli bir sıra ile düzenlenmelidir.

- Etkinlikler planlanırken çocukların aktif kılınacağı yöntem ve tekniklere ağırlık verilmesi ve çocukların performanslarının ortaya çıkmasını sağlayacak imkânların hazırlanması çok önemlidir.
- Etkinlikler tamamlandıktan sonra, öğrenilenlerin pekiştirilmesi amacıyla konunun özetlenmesi, çocukların amaca ulaşmalarına büyük katkı sağlayabilir.
- Kullanılacak zamanın uzunluğuna göre bir oyun ya da farklı bir etkinlikle çocukların rahatlatılması sağlanmalıdır.
- Etkinlik tamamlandıktan sonra hedeflenen kazanımlara ulaşıp ulaşılmadığını anlamak amacıyla mutlaka bir değerlendirme yapılmalıdır. Ele alınan konunun özelliğine göre bir ölçme aracı kullanılarak etkinliğin değerlendirilmesi önemlidir. Değerlendirme, kolaylaştırıcı tarafından yapılabileceği gibi çocukların kendileri tarafından da yapılabilir. (Ölçme ve değerlendirme araçları bölümünde verilen örneklerden yararlanabilirsiniz.)
- Çocukların nasıl karşılanacağı ve nasıl yolcu edileceği de etkinlik planlamasının bir parçası olarak düşünülmelidir.

E - OYUNLAR

ÇODEP Yaşam Becerilerinin Geliştirilmesi ve Hayata Hazırlama Modülünde oynatılması planlanan oyunlar, eğitim sırasında çocukların, yapılacak etkinliğe ilgisini yönlendirmek amacıyla uygulamanın başında, sonunda veya ihtiyaç duyulan aşamalarda uygulanmak üzere önerilmiştir.

Oyunlar, oynatılma amacına ve yapılarına göre aşağıdaki başlıklar altında gruplandırılabilir:

- Isınma Oyunları
- Tanışma Oyunları
- Dikkat Oyunları
- Takım Oyunları
- Güven ve Motivasyon Oyunları

Programda önerilen oyunlar, ele alınan konu, etkinliği yapacağı grubun özellikleri, etkinliğin yapılacağı alanın imkânları, çocuk sayısı, etkinliğin süresi vb. özellikleri göz önünde bulundurularak planlanmıştır. Oyunun nasıl oynatılacağı açık ve anlaşılır bir şekilde yönergesinde belirtilmiştir. Oyunun amacına uygun oynanabilmesi için mutlaka yönergelere uygun davranılması gerekmektedir.

Oyunlar planlanırken yaş gruplarının özellikleri dikkate alınmış olmasına rağmen program incelendiğinde oyunların büyük bir bölümünün değişik yaş gruplarında önerildiği görülecektir. Eğitim sırasında her seferinde farklı bir oyun oynatmak zorunlu değildir. İhtiyaç duyulduğu takdirde aynı oyun yinelenerek oynatılabilir.

Kolaylaştırıcı bir oyunu ilk defa uygulayacaksa, çocuklara oynatmadan önce mutlaka deneme yapmalıdır. Böylece uygulamada ortaya çıkabilecek sorunları önceden en aza indirme imkânını elde etmiş olacaktır.

F - ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ARAÇLARI

ÇOKTAN SEÇMELİ ÖLÇME ARACI ÖRNEĞİ

DEĞERLENDİRME SORULARI

1. Hangisi, çevreye zararlı bir davranış değildir?

- A) Ağaçtan meyve toplamak
- B) Tarım alanına inşaat yapmak
- C) Elektrik lâmbasını açık unutmak
- D) Çöplerin denize dökülmesi

2. Hangisi, çevreyi korumada işe yaramaz?

- Çöpleri cinsine göre ayrıştırmak
- Etkinlik araçlarımızı tutumlu kullanmak
- İhtiyacımız olan her türlü besini tüketmek
- Toplu taşıma araçlarıyla seyahat etmek

DERECELENDİRME ÖLÇEĞİ ÖRNEĞİ

AÇIKLAMA	Doğru	Kısmen	Yanlış
Liseye giden 17 yaşındaki ablam, çocuk sayılmaz.			
Çocukların hangi hakları olduğuna anne-babaları karar verir.			
Eğitim hakkı, temel çocuk haklarından birisidir.			
Devlet, çocukların haklarını korumakla görevlidir.			
Çocukların hakları olduğu gibi sorumlulukları da vardır.			

KENDİNİ DEĞERLENDİRME FORMU ÖRNEĞİ

DEĞERLENDİRME	EVET 	KISMEN 	HAYIR 	AÇIKLAMALAR
Bu etkinlikten hoşlandım.				
Öğrendiklerimi yararlı buluyorum.				
Öfkelandiğimizde davranışlarımızda meydana gelen değişimleri biliyorum.				
Öfke kontrolünü sağlamak için neler yapılması gerektiğini biliyorum.				
Şiddetin doğuracağı zararlı sonuçları biliyorum.				

DOĞRU - YANLIŞ TESTİ ÖRNEĞİ

Aşağıdaki cümlelerde yazılanı doğru buluyorsanız başındaki parantezin içine (D), yanlış buluyorsanız (Y) yazınız.

- () Liseye giden 17 yaşındaki ablam, çocuk sayılmaz.
- () Çocukların hangi hakları olduğuna anne-babaları karar verir.
- () Etkinlik hakkı, temel çocuk haklarından birisidir.
- () Devlet, çocukların haklarını korumakla görevlidir.
- () Çocukların hakları olduğu gibi sorumlulukları da vardır.

CÜMLE TAMAMLAMA TESTİ ÖRNEĞİ

Aşağıdaki cümlelerdeki noktalı bölümleri uygun sözcüklerle tamamlayınız.

- 1) İnsanların eğitimlerini alarak geçinmek amacıyla yaptıkları işlere adı verilir.
- 2) Aynı yaş grubundaki çocuklardan birinin ya da birilerinin, karşısındaki bir çocuğa veya çocuk grubuna uyguladıkları zarar verici davranışlara zorbalığı denir.
- 3) Başkalarının yaşadığı duygu ve düşünceleri fark edip o kişilerle ilişkimizi ona göre düzenlememize denir.

GRUP PERFORMANS DEĞERLENDİRME FORMU (RUBRİK) ÖRNEĞİ

GRUPTAN BEKLENEN PERFORMANS	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTÜ				
	Çok iyi	İyi	Kısmen	Eksik	Yetersiz
Grup üyeleri kendi aralarında iş bölümü yaptılar.					
Yapılacak işi birlikte planladılar.					
Etkinlik sırasında yardımlaşma ve dayanışma içinde oldular.					
Yönergeye uygun bir ürün ortaya çıkardılar.					

ÇIKIŞ BİLETİ İLE DEĞERLENDİRME:

Etkinliğin sonunda çocuklara iki farklı renkte post-it dağıtılır. Etkinliğin başından sonuna kadar yapılanları düşünmeleri istenir. Post-itlerin birisine (örnek: mavi renkli) bu etkinlik sırasında öğrendiği yeni bir şeyi, diğer post-ite (örnek: sarı renkli) ise etkinlikle ilgili neler hissettiğini (yani duygusunu) yazmaları istenir. Post-ilere adlarını yazmak zorunda olmadıkları belirtilir. Çocuklar yazdıkları post-itleri etkinlik alanında kolaylaştırıcının gösterdiği yere yapıştırır. Kolaylaştırıcı zamanı varsa çocuklar gitmeden hızla yazılanlara göz gezdirir. Özellikle olumsuz duygular belirtilen post-it varsa -kimin yazdığını sormadan- yüksek sesle okuyarak bu konuda şu anda yapabileceğimiz bir şey olup olmadığını gruba sorar. Çocukların önerilerine göre süreç tamamlanır. Kolaylaştırıcının o anda zamanı yoksa post-itler çocuklar gittikten sonra toplanıp değerlendirilir. Varsa üzerinde durulması gereken önemli bir geribildirim, gelecek sefer aynı grupla çalışmaya başlamadan kısaca üzerinde durulur.

PARMAKLA DEĞERLENDİRME:

Etkinlik sonunda çocuklar çember şeklinde oturur. Sağ ellerini yumruk yaparak ileri doğru uzatırlar. Kolaylaştırıcı çocuklardan etkinliğin başından beri geçen süreci düşünmelerini ister. Eğer bu süreç için “çok iyi” diye düşünüyorlarsa baş parmakları yukarı gelecek şekilde yumruklarını göstermelerini ister. Eğer etkinlik hakkında düşünceleri “normal” ise baş parmaklarını yere paralel şekilde, “iyi değil” diye düşünüyorlarsa baş parmaklarını yere doğru dik şekilde tutarak yumruklarını göstermelerini ister. Kolaylaştırıcının işareti ile yumruklar gösterilir. Kolaylaştırıcı, tüm yumrukları tek tek gözden geçirir. Yana ve aşağı doğru parmak uzatan çocuklara “Neyi daha iyi yapabiliydik?” diye sorarak çocukları konuşturmaya çalışır.

UÇAK MODELİYLE DEĞERLENDİRME:

Çocuklara birer A4 kâğıdı dağıtılır. Kolaylaştırıcı uygulamalı olarak gösterip her çocuğun bir uçak modeli yapmasını sağlar. Uçak modelleri tamamlandıktan sonra her çocuğun kendi uçağının bir kanadına bu etkinlikle ilgili düşüncelerini, diğer kanadına ise duygularını yazması istenir. Herkesin yazma işlemi tamamlandıktan sonra herkes uçağı hazır halde bekler. Kolaylaştırıcı işaret verince tüm uçaklar havaya atılır. Çocuklardan yere düşen uçaklardan birisini yerden alıp kanatlarında yazılanları okuması ve tekrar havaya atması istenir. Bu işlem zamanın durumuna göre birkaç kez tekrarlanır. En sonunda uçak modelleri kolaylaştırıcı tarafından toplanır kanatlarında yazılanlar değerlendirilir.

OYLAMA YOLUYLA DEĞERLENDİRME

Özellikle bir ürün ortaya çıkarılan etkinliklerin sonunda çocuklara üçer adet küçük post-it dağıtılır. Çocukların etkinlik sırasında ortaya çıkardıkları ürünler etkinlik alanında sergilenir. Çocuklardan, bu sergiyi dikkatle görmeleri ve kendi eserleri hariç en çok beğendikleri üç ürünün yanına yerleştirilen A4 kâğıdına birer adet post-it yapıştırılmaları istenir. Çocuklar yapıştırma işini tamamlayınca her çocuk kendi eserine kaç post-it yapıştırıldığını sayar. Sonuçlar çocuklarla birlikte değerlendirilir.

SÖZLÜ GERİBİLDİRİMLE DEĞERLENDİRME:

Etkinlik tamamlandıktan sonra çocuklar çember oluşturacak şekilde otururlar. Kolaylaştırıcı, çocuklardan etkinlik sürecini baştan sona düşünmelerini ister. En çok iki cümle söylemek kaydıyla etkinlikle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade etmelerini söyler. Bir çocuktan başlar ve bir yöne doğru tek tek çocuklardan değerlendirmeleri alınır. Dikkat çeken geribildirimler konusunda kısa açıklamalar yapılır.

ETKİNLİK ÖZDEĞERLENDİRME FORMU (KOLAYLAŞTIRICI ÖZDEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ)

Bu gözlem formu, kolaylaştırıcının uygulayacağı etkinliği değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Kolaylaştırıcının etkinliği uygulamadan önce bu formu incelemesi ve uygulama sonunda doldurması, etkinliğin değerlendirilmesi açısından önemlidir.

Adı ve Soyadı:		Tarih: / /20..		
GÖZLEM YAPILAN DAVRANIŞ		Evet	Hayır	Kısmen
UYGULAMA ÖNCESİ	Etkinlik planını inceledim.			
	Hedef ve kazanımları okudum ve anladım.			
	Etkinlik sırasında ihtiyaç duyulacak araç ve materyalleri hazırladım.			
UYGULAMA SIRASINDA	Çocuklarla bir önceki etkinlik üzerine sohbet ettim.			
	Isınma oyununu yönergesine uygun olarak oynattım.			
	Etkinliğin konusunu çocuklara tanıttım.			
	Planlanmış etkinlikleri sırasına göre, yönergeye uygun olarak uyguladım.			
	Etkinliği çocuklarla birlikte özetledim.			
UYGULAMA HAKKINDA	Etkinliği planda önerilen ölçme aracını kullanarak değerlendirdim.			
	Etkinlik hedefine ulaştı.			
	Zaman planı genel olarak işledi.			
	Etkinlik, uygulanan yaş grubuna uygundu.			

Etkinliğin iyi işleyen bölümleri:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Etkinlik sırasında zorluk yaşanan durumlar:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

0 - 3 YAŞ

* ??

YAŞ GRUBU	0 – 3 Yaş
TEMA	Hijyen
KONU	Temizlik ve Hijyen
HEDEF	Yeni doğanda banyo, ağız bakımı ve alt değiştirmenin doğru şekilde yapılmasını sağlamak
KAZANIMLAR	Yeni doğanın banyo, alt değiştirme ve ağız bakımı konusunda bilgi sahibi olur.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	PPT sunum, uygulama
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projeksiyon cihazı, bebek maketi, bebek iç ve dış kıyafeti, havlu, ıslak pamuk, alt bezi, bebek bezi
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı grubu selamlar. "Bebeğin doğum eylemini tamamlayıp hava ile teması ile başlayan ve yaşamının 28. gününe dek devam eden döneme yeni doğan dönemi denir. Bu dönemde bebeğin, banyo, bez değiştirme, masaj ve ağız bakımının nasıl yapılacağını konuşacağız" diyerek konuya başlar. PPT sunum ile konuları anlatır. Sonrasında uygulamalı olarak bebek banyosu ve alt değiştirmeyi anlatır. Gruptan üç katılımcı sıra ile bebek banyosu, erkek bebeklerde alt değiştirme ve kız bebeklerde alt değiştirmeyi maket üzerinde uygular.

BEBEK BANYOSU

- Günlük banyo gerekmez. Mevsim ve kuruluş koşullarına uygun ve gerekli aralıklarla banyo yaptırılabilir.
- Sıcak havalarda her gün ya da gün aşırı yıkanabilir.
- İdeal banyo sıcaklığı konusunda farklı görüşler vardır. Beden sıcaklığına yakın 37 - 37,5°C ya da düşük sıcaklıkta 34 - 36 °C önerilir.
- Deri temizliği için alkali olmayan yumuşak formüllü nötral ya da hafif asidik, kokusuz sabunlar tercih edilmelidir.
- Gliserinli sabunlar kuruluşu ve tahrişe sebep olabileceği için tercih edilmemelidir.
- Yumuşak formüllü göz yakmayan şampuanlar kullanılmalıdır.
- Banyo için en uygun zaman iki beslenme arasıdır. Banyo zamanı bebeğin çok aç ya da tok olmamasına dikkat edilmelidir.
- Aceleye getirilmemelidir. Banyo, bebeğin sevildiğini hissettirecek zevkli bir süreç olarak değerlendirilmelidir.
- Ortam ısını banyo öncesi 25-26°C getirmek gerekir.
- Banyo öncesi tüm malzemeler ulaşabileceğiniz yakınlıkta olmalıdır.
- Bebeğin kıyafetleri tek tek çıkarılmalı ve bu konuda hassas olunmalıdır.
- Göz ve yüz temizliği ile başlanmalıdır.
- Bakım elemanı bebeğin baş ve sırtını destekleyecek şekil de tutmalıdır. Bebeğin yüzü yukarı bakar şekilde olmalıdır. Güvenli bir şekilde tutuşundan emin olduktan sonra baş bebek şampuanı ile yıkanmalıdır. Yüzüne su gelmeyecek şekilde ılık su ile durulanmalıdır. Bebek küveti ve filesi ile banyo yaptırmak daha güvenli olacaktır.
- Daha sonra köpürtülmüş yumuşak bir bezle kıvrım yerlerine özen gösterilerek yıkanmalıdır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

BEZ DEĞİŞTİRME

- Bez değiştirme öncesi tüm malzemeler (alt açma bezi, temiz bebek bezi, çöp poşeti, suyla ıslatılmış pamuk, pişik önleyici krem) hazırlanmış olmalıdır.
- Bebek bezinin emiciliğine ve bebeğin kilosuna uygun bir ölçüde olmasına dikkat edilmelidir.
- İlk aylarda günde 7-12 kere değiştirilmelidir.
- Islatılmış pamuk ya da su ile ıslatılmış bezler kullanılmalıdır. Kullanılan ıslak mendiller katkı maddesi ya da parfüm içermemelidir.
- Beslenmeden hemen sonra değiştirilmemeli, bir süre beklenmelidir.
- Bakım görevlisi bez değiştirmeden önce ve sonra mutlaka ellerini yıkamalıdır. Diğer bebeğe geçmeden önce eller sabunla 30 saniye süre ile yıkanmış olmalıdır.
- Her zaman önden arkaya doğru (Kasıklar → bacak arası → anal bölge) silinmelidir.
- Erkek bebekler sünnetli değil ise hafifçe sünnet derisi geri çekilerek silinir. Eğer sünnetli ise penis kökten uca doğru silinmelidir.
- Silindikten sonra bir süre açık bırakarak cildin tamamen kuruması beklenmelidir.
- Doktorun önerdiği bir pişik kremi varsa sürüldükten sonra bebek bezi bağlanmalıdır.

AĞIZ BAKIMI

- Sağlıklı bebeklerde düzenli ağız bakımına gerek yoktur.
- Ağızda pamukçuk yaygın olursa bebeğin biberonu tutması bozulur.
- Kullanılan emzik ya da biberonların değiştirilmesi ve dezenfekte edilmesi gerekir.
- Her besleme sonrası az miktarda su ile ağızın temizlenmesi sağlanmalıdır.
- Yaygın pamukçuk için karbonat ile temizlik yapmak yeterlidir. Geçmemesi durumunda mutlaka sağlık profesyonellerinden yardım alınmalıdır.

6 AY - 3 YAŞ

YAŞ GRUBU	6 Ay – 3 Yaş
TEMA	Hijyen
KONU	Temizlik ve Hijyen
HEDEF	Tuvalet alışkanlığı kazandırma, banyo, ağız ve diş sağlığına ait uygulamaların doğru yapılmasını sağlamak.
KAZANIMLAR	Tuvalet alışkanlığı kazandırma hakkında bilgi sahibi olur. Ağız ve diş sağlığı için neler yapılacağını söyleyebilir. Çocuğun banyoyu sevebilmesi için neler yapılacağını söyleyebilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Küçük grup çalışması, PPT sunum
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projeksiyon cihazı, büyük boy kâğıt, altı grup için bilgi kartları
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Kolaylaştırıcı grubu selamlar. Bu etkinlikte 6 ay-3 yaş arasındaki çocuklara yönelik temizlik ve hijyen konusunun ele alınacağını söyler. “Bu dönemde en sık rastlanan hijyen sorunu tuvalet alışkanlığı kazandırma olduğu için buradan konuşmaya başlamak istiyorum” diyerek büyük grubu altıya böler. Tuvalet alışkanlığı kazandırmaya ait bilgi kartlarını dağıtır. 10 dakika zaman verir. Bu zaman sonrasında grup lideri ilgili bölümde grup için en çok öne çıkan beş madde ile anlatmaları istenir. Birinci grup: Tuvalet alışkanlığı kazandırma zamanı ve süresi İkinci grup: Çocuklara tuvalet alışkanlığı kazandırma yöntemi Üçüncü grup: Tuvalet alışkanlığı kazandırma sırasında dikkat edilmesi gereken noktalar Dördüncü grup: Gece tuvalet alışkanlığı kazandırma ve bu süreçte yapılmaması gerekenler Beşinci grup: Çocuğunun tuvalet alışkanlığı kazandırma sürecinde çıkabilecek sorunlar Altıncı grup: Erkek çocukta tuvalet alışkanlığı kazandırma alışkanlığındaki farklılıklar PPT sunum ile banyo, ağız ve diş sağlığı anlatılır. Soru varsa cevaplanarak etkinlik sonlandırılır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

TUVALET ALIŞKANLIĞI KAZANDIRMA

Tuvalet alışkanlığı kazandırma zamanı:

İdrar torbası 15-18. aylarda gelişmeye başlar. Çocuklar çişlerini gündüzleri aşağı yukarı üç saat de bir yaparken geceleri daha az yaparlar. Bu süreç 15 aydan 3 yaşa kadar sürebilir.

Tuvalet alışkanlığı kazandırmaya başlamak için 2- 2,5 yaş arası idealdir. Ancak çocuktan çocuğa göre farklılıklar gösterebilir. Tuvalet alışkanlığı kazandırmaya başlarken çocuğun psikolojik ve kas gelişiminin de uygun olup olmadığının değerlendirilmesi önemlidir.

- Yüz ifadesinden tuvaletini ne zaman yaptığını anlıyorsanız
- Kakasını ve çişini uzun süre tutuyorsa
- Çocuk tuvaletini yaparken saklanıyor ya da bir yere gidiyorsa
- Kakasını ya da çişini yaptıktan hemen sonra fark ediyor ve bezinin değişmesini istiyorsa tuvalet eğitimi için uygun zamandır.

Tuvalet Alışkanlığı Kazandırma Süresi:

Çocuk tuvalet alışkanlığı kazanmaya hazır ise birkaç günde tuvalet eğitiminin büyük bir kısmını tamamlayabilir. Ancak her zaman çok kısa süre de tamamlanamayabilir. Genel olarak 3-6 ay arasında tamamlanır.

Çocuklara Tuvalet Alışkanlığı Kazandırma Yöntemi:

- Tuvalet alışkanlığı konusunda çocuğa kitaplar okunabilir. Kullanacağı malzemeleri, eşyaları tanıtmak ve terimler hakkında bilgi vermek gerekir (külot, lazımlık, sifon, çiş, kaka gibi).
- Sırasıyla yapılması gerekenler konusunda tuvalet eğitimi kartlarından (tuvalete girme, soyunma, tuvaleti yapma ve temizlenme) yararlanılabilir. Eğitim kartları, çocuğun sıralama hakkında fikir edinmesine yardımcı olduğu gibi gerginliğini de azaltır.
- Çocuk ile birlikte oyun hamurları ile dışkı şekilleri yapılabilir. Tuvalet eğitimi oyunları, “miş gibi oyunlar” ya da çocukla birlikte oyuncak bebeği tuvalete götürmek, kakasını yaptırmak gibi oyunlar oynanabilir.
- Başlangıçta kıyafetlerini çıkarmadan klozet aparatı takılarak belirli bir süre oturması sağlanmalıdır. Bir süre sonra bunu rutine döndürmesine destek olunmalıdır.
- Belirli bir süre klozete oturmaya başladığında çocuğa çişini ve kakasını tuvalete yapabileceğini anlatmak gerekir.
- Tuvalet alışkanlığı kazandırmaya başladıktan sonra gece ya da ihtiyaç durumunda sabahları zaman zaman bebek bezini tekrar takmak doğru değildir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

- Çocuk tuvaletini tutmayı öğrenene kadar kıyafetlerin kolay çıkarılabilir olmasına dikkat edilmelidir. Zor fermuarlar, çıtçıtılar, düğmeler çocuğun işini zorlaştırabilir.
- Çocuk gözlemlenerek tuvalet ihtiyacının daha çok olduğu zamanlar belirlenmelidir. Bu zamanları gözetererek çocuğu yüreklendirmeli ve tuvaletini yapması beklenmelidir. İlk başlarda tuvaletini hemen lazımlığa yapamayabilir. Ancak birkaç denemeden sonra düzene girecektir.
- Bazı çocuklar tuvalete düzenli çıkarlar. Eğer böyle bir durum söz konusu ise saat takip ederek tuvalet alışkanlığı oluşturulabilir.
- Çocuk başarılı olduğunda ona küçük ödüller verilebilir.
- Tuvalet alışkanlığı kazandırma sürecine başlandığında çocuğa yardımcı olan tek kişi değilse farklı kişilerin de tutum ve yaklaşımları aynı olmalıdır.
- Tuvalet alışkanlığı kazandırma süresince çok sabırlı olmaya çalışılmalıdır.
- Çocuğu devamlı uyarmayıp biraz kendi haline bırakmak gerekir. Bir süre tuvalet, çiş, kaka gibi kelimeleri kullanmak işe yarayabilir.
- Tuvalet alışkanlığı kazandırmak için özellikle bahar ve yaz mevsimi tercih edilmelidir. Çünkü bu aylar soğuk olmadığı için kat kat giyinmeye gerek yoktur. Kısa bir sürede soyunmak daha kolaydır ve üşüme riski azdır. Çocuk hazırsa bazı önlemler alınarak diğer mevsimlerde de tuvalet alışkanlığı kazandırılabilir.
- Sorumluluğu ağırlıklı olarak çocuğa vermek gerekir. Çocuğun isteğine göre lazımlık ya da alıştırmak külotu kullanabileceği söylenebilir.
- Çocuk çişini söylüyor ama kakası için illa ki bez istiyorsa lazımlık teklif edilmelidir. Beze yapmak konusunda ısrar ediyorsa bez verilmelidir. Aksi takdirde çocuğun gelecekte kakasını tutmasına ve kabızlığa neden olabilir.

Tuvalet Alışkanlığı Kazandırma Sırasında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar:

- Çocuğun bezden alıştırmak külotuna geçmesi sağlanmalıdır. Çocuk istemiyorsa ısrar etmemek gerekir. Ancak bezi tuvalette açarak, tuvalet aparatına oturmasını sağlamak gerekir. Bu düzenli olarak yapılmalıdır.
- Çocuğun işaretleri iyi takip edilmelidir. Başlangıçta çok anlaşılmasa da gün geçtikçe daha kolay anlaşılabilir.
- Su sesi çişini daha çabuk yapması için iyi bir yöntem olabilir. Musluk açılarak denenebilir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Gece Tuvalet Alışkanlığı Kazandırma:

- Tuvalet alışkanlığı kazandırmak, tamamlanması gereken bir süreçtir.
- Gece tuvalet alışkanlığı kazandırmaya başlamadan önce gündüz tuvalet alışkanlığı kazandırma süreci tamamlanmış olmalıdır.
- Çocuk gece de bezlenmemeli bunun yerine yatağına koruyucu bir koruyucu bir bez serilmelidir.
- Yatmadan önceki son 2 saatte sıvı verilmesi kısıtlanmalıdır.
- Uyandırma sıklığı çocuk gözlemlenerek yapılmalıdır. Her çocukta farklılık gösterebilir. Genellikle gece 1-2 saatte bir uyandırılabilir.
- Gece tuvalet alışkanlığı kazandırmak gündüz kadar kolay olmayabilir. 5-6 yaşına kadar gece tuvalet alışkanlığı kazanamaması doğaldır. Altını ıslattığında çocuğa baskı yapılmamalı ve kızılmamalıdır.

Tuvalet Alışkanlığı Kazandırma Sırasında Yapılmaması Gerekenler:

- Tuvalet alışkanlığı kazandırma süreci karmaşık bir konudur.
- 1-2 günde tuvalet alışkanlığı kazanan çocuklar olsa da çoğu çocuk için bu kadar kısa sürmez. Kısa süre de sonuç alınması beklenmemelidir.
- Kazalar olduğunda ya da başarısızlık durumunda çocuk azarlanmamalı, cezalandırılmamalı ve utandırılmamalıdır.
- Sıvı kısıtlamaları yaparak çiş kaçırma eğilimlerini engellemek mümkün olmadığı gibi sağlıksız ve etkisiz bir yöntemdir. Bundan dolayı sıvı kısıtlaması yapılmamalıdır.
- Kakasını daha kolay yapması için doktor önerisi olmadıkça laksatif ve fitil kullanılmamalıdır.
- Çocuk zorla tuvalete oturtulmamalıdır.
- Bazı çocuklarda uzun sürebilir. Umutsuzluğa kapılmamak gerekir.

Çocuğunun Tuvalet Eğitiminde Çıkabilecek Sorunlar:

Tuvalet alışkanlığı kazandırma süresince ve sonrasında bazen kazaların olması beklenen bir durumdur. Ancak bu durum sürekli oluyorsa bu sürece başlamak için uygun bir zaman olmayabilir. Bazı durumlarda bu süreci ertelemek gerekir.

1. Stres: Çocuğun hayatında köklü bazı değişikliklerin olması onu stres altına sokar. Bakım elemanının değişmesi ya da yer değiştirmek stres nedeni olabilir.

2. Yorgunluk: Çocuğun günlük aktivitelerinin fazlalaştığı ve yorgun hissettiği bir dönem ise kaslarının kontrolü azalabilir.

3. Heyecan: Çocuğunun heyecanlanması idrar kesesi üzerindeki kontrolünü azaltabilir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

4. Otorite baskısı: Tuvalet alışkanlığı kazandırma sürecinde baskı yapmak ve zorlamak süreci yavaşlatabilir.

5. Konsantrasyon: Çocuk tuvalette iken oyun oynuyor ise lazımlığa konsantre olamayabilir.

6. Sıkışma: Çocuk tuvaletinin geldiğini fark etse bile hızlı hareket edemediği için altını ıslatabilir.

7. Fiziksel sorunlar: Bazı sağlık sorunları (idrarda kan bulunması, ağrılı idrar yapma, gülerken altına kaçırma ya da idrar yolu enfeksiyonları) söz konusu olabilir.

Erkek Çocukta Tuvalet Alışkanlığı Kazandırma Alışkanlığındaki

Farklılıklar:

Erkek ve kız çocuklarında tuvalet alışkanlığı kazandırma süresi ve yöntemi farklılıklar gösterebilir. Erkek çocukların bezi bırakması kızlara göre daha geç olabilir.

- Çiş yapma eğitimine oturarak başlatılmalıdır.
- Ayakta çiş yapmayı kendisi denemek isteyebilir. Bir başkasından (arkadaş, TV gibi) görmüş olabilir. Denemesine izin verilmelidir.
- Klozet kullanılıyorsa önüne küçük bir tabure konarak ayakta çiş yapması sağlanabilir. Alaturka tuvalet ise tuvalet taşına yaklaşarak çiş yapılmalıdır. Penisini doğru hizada tutup klozete ya da tuvalet taşının deliğine yöneltebilecek şekilde durması sağlanmalıdır.
- Tuvalet tuvalet kağıdından toplar atarak, hedefi vurmaya çalışabilir. Bu tür tuvalet eğitimi oyunları kız çocuklarda olduğu gibi erkek çocuklarda da çok işe yarayabilir.

BANYO

Çocukların temizlik ve bakımının en önemli bölümlerinden biri de banyodur. Banyo yapmak her çocuk için eğlenceli olmayabilir. Bazı çocuklar korkar ve sıkıntı duyar. Vücut ısısındaki değişiklikler, su ve sabun köpüklerinden dolayı gözlerin yanması çocukların korkmasına sebep olabilir.

- Banyo öncesi hazır olması için çocuğa banyo yapılacağı söylenmelidir.
- Banyo suyu uygun sıcaklıkta olmalıdır (37°C).
- Göz yakmayan şampuanlar tercih edilmelidir.
- Kayıp düşmesine engel olacak önlemler alınmalıdır.
- Sevdiği birkaç oyuncak seçilerek banyo daha eğlenceli hale getirilebilir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

- Acele edilmemeli; çocuğun ihtiyacı olduğunda bekleyerek çocukla ilgilenilmelidir. Çocuk korkuyor ya da tedirgin oluyorsa konuşarak rahatlatılmalıdır.
- Bebekler ve çocuklar daha hassas bir cilde sahip olduğu için sert keseler yerine yumuşak lifler kullanılmalıdır.
- Banyo sonrası sürprizler hazırlamak bir sonraki banyo için bakım elemanına kolaylık sağlayacaktır.
- Mümkün ise çocuğa hep aynı bakım elemanın banyo yaptırması sağlanmalıdır.

AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI

- Çoğunlukla 6 - 8. aylarda bebeklerin ilk dişleri çıkmaya başlar. Bir yaş sonrası çocuk için yumuşak ve ağız yapısına uygun bir fırça ile diş bakımına başlanabilir.
- İki yaşına kadar macun kullanmadan diş fırçalama alışkanlığı geliştirmesi sağlanır. İki yaş sonrası mercimek büyüklüğünde uygun bir macun kullanılabilir.
- Alışkanlık geliştirmesi açısından günde iki kere fırçalanması sağlanmalıdır.
- Dikkatli ve özenli fırçalamayı beceremeyebilir. Bakım elemanı tarafından çocuğa diş fırçalama adımları gösterilerek öğrenmesini sağlamalıdır.
- Diş fırçalama işlemi diş etinden dişin ucuna doğru yuvarlak hareket ile olmalıdır.
- Çocuğun, diş fırçalamayı alışkanlık haline getirmesi için yetişkinlerin de onunla beraber kendi dişlerini fırçalaması önemlidir.
- Farklı renklerde diş fırçaları da diş fırçalamaya özendirebilir.

YAŞ GRUBU	0 – 3 Yaş
TEMA	Beslenme
KONU	Yenidoğanda Beslenme
HEDEF	Anne sütü ile beslenmesi mümkün olmayan yeni doğanın sağlıklı beslenmesi için gereken süreçlerin kavratılmasını sağlamak.
KAZANIMLAR	Yeni doğanın beslenme sürecinde doğru beslenme adımlarını öğrenir ve uygulayabilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	PPT sunum, yaparak öğrenme

ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projeksiyon cihazı, bebek maketi, biberon, mama ve su
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Kolaylaştırıcı “Bebek için anne sütü en uygun besin olsa da bu her zaman mümkün olmayabilir. Bunun yerine hekimin bebek için önereceği miktar ve çeşitteki formül süt tercih edilmelidir” diyerek konuya giriş yapar. PPT sunum ile konu başlıklarını anlatır. Katılımcılardan iki gönüllü seçilir. Birinci gönüllü biberon ile mama hazırlamayı gösterir. İkinci gönüllü biberon ile beslenmeyi gösterir. Anne Sütü Alamayan Bebeklerde Beslenme: - Anne sütü alamayan bebek için öncelikle formül süt tercih edilmelidir. Doktor bebeğin kilosuna göre mama miktarını düzenlemelidir. - Formül süte ulaşımın zor olduğu durumlarda keçi ya da inek sütü sulandırılarak verilebilir. - İlk 9-12 aya kadar inek ya da keçi sütü mecbur kaldıkça tercih edilmemelidir. - Bebeğin daha sonra anne sütü alma olasılığı yok ise besleme biberon ile yapılabilir. Böyle bir olasılık varsa kaşık ile beslenmelidir. - Mama hazırlamadan önce mutlaka eller yıkanmalıdır. - Biberonlar daha önceden temizlenip kurutulmuş olmalı ve kaynatılarak soğutulmuş su kullanılmalıdır. - Hekim veya diyetisyenin bebeğin ihtiyacı doğrultusunda başka bir önerisi yoksa günde 8-12 kere 100 ml-120 ml verilebilir. Tek öğün 150 ml’den daha çok olmamalıdır. - Beslerken aspirasyonu önlemek için bebeğin başı gövdesinden daha yüksek pozisyonda tutulmalıdır. - Biberonun ucu yanağa ve dudağın kenarına geçirilerek ağzını tam açması ve biberonu kavraması sağlanmalıdır. - Bebeklerde beslenme sırasında güvenli bağlanma önemlidir. Bakım veren kişinin beslenme sırasında bebekle ilgilenmesi, göz teması kurması ve konuşması güvenli bağlanma geliştirmek için iyi bir fırsattır. - Mama bittikten sonra az miktarda su verilerek ağız içinin temizlenmesi sağlanır. - Beslenme sonrasında bebek omza yatırılarak sırtı sıvazlanmalı ve gazı çıkarılmalıdır. - Kusma yönünden bebek gözlenmelidir. Kusmaya bağlı boğulmaları önlemek için bebek aparat ile yan yatırılmalıdır.

ÖZELLİK	ANNE SÜTÜ	FORMÜL SÜT	HAYVAN SÜTÜ
Enfeksiyonlara karşı koruma faktörü	Var	Yok	Yok
Büyüme faktörü	Var	Yok	Yok
Bakteri içermesi	Var	Yok	Yok
Protein	Uygun miktarda, sindirimi kolay	Kısmen düzenlenmiş	Çok fazla sindirimi zor
Yağ	Yeterli esansiyel yağ asidi var. Sindirim için lipaz var.	Esansiyel yağ asidi yok. Lipaz yok.	Esansiyel yağ asidi yok. Lipaz yok.
Demir	Az miktarda iyi emilebilen	İlave edilmiş iyi emilemeyen	Az miktarda iyi emilemeyen
Vitaminler	Yeterli	Vitaminler ilave edilmiş	A ve C yetersiz
Su	Yeterli	Fazladan su gerekli olabilir	Fazladan su verilmesi gerekir

6 AY - 3 YAŞ

YAŞ GRUBU	6 Ay – 3 Yaş
TEMA	Beslenme
KONU	Beslenme
HEDEF	- Formül süttten ek gıdalara doğru sıralama ile geçilmesini sağlamak. - Bebeklere sağlıklı beslenme alışkanlığı kazandırmak. - Yetersiz beslenmenin önlenmesini sağlamak.
KAZANIMLAR	- Formül süttten ek gıdalara geçilirken nelere dikkat edileceğini öğrenir. - Bebeğe sağlıklı beslenme alışkanlığı kazandırma adımlarını sayabilir. - Yetersiz beslenmenin önlenmesi için neler yapabileceğini bilir. - Alternatif dengeli beslenme öğünleri hazırlar.

YÖNTEM VE TEKNİKLER	PPT sunum, soru-cevap, küçük grup çalışması
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projeksiyon cihazı, kağıtlı yazı tahtası, tahta kalem, büyük boy kâğıt, besin gruplarına ait resimler
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Kolaylaştırıcı grubu selamlar ve kuruluşlarda 06 ay-3 yaş arasındaki çocuklarda yemek ile ilgili ne gibi sorunlar yaşandığını sorar. Gelen sorunlar ve neler yapıldığı tahtaya yazılır. Kolaylaştırıcı PPT ile yetersiz beslenme, alınması gereken önlemler ve bebeğe verilmemesi gereken gıdalarla ilgili bilgi verir. 6-12 ay arası bebeklerde ek gıdalara geçme aşamalarını anlatır. Bir günde alınması önerilen besin miktarları sunuya yansıtılır. Grup dörde ayrılır. Her bir grup bir öğün (sabah kahvaltısı, öğle yemeği, akşam yemeği, ara öğün) hazırlar. Grup temsilcisi öğünleri nasıl hazırladığını anlatır. Kolaylaştırıcı 2-3 yaş çocuk beslenmesi ile ilgili çıkabilecek zorlukları anlatır ve etkinlik sonlandırılır.
	AYLARA GÖRE BEBEK BESLENMESİ 1. Aşama: Kaşığa Alıştırma 6. ve 7. Aylar - Bebek, dilini kullanarak kaşıkla verilen besini ağzının arkasına iterek yutmayı bu aylarda öğrenir. - Bu dönemde sıvı besinler yumuşak ezme kıvamında verilebilir. - Yoğurt, sebze ve meyve püreleri, pirinç, patates, tahıl ve inek veya keçi sütü eklenmiş çorbalar uygun besinlerdir.
	2. Aşama: Yeni Lezzet ve Yapıda Besinlerle Tanıştırmak 7. Ay Yoğurtlu sebze püreleri, meyveli yoğurt, tavuklu sebze, etli sebze, tarhana çorbası - yoğurt çorbası
	8. Ay Tamamlayıcı besinlere başladıktan 1-2 hafta sonra günlük ana öğün 2 – 3 kez ve ara öğün 1-2 kez, gece de ihtiyaca göre 1 öğün verilir. 3. Aşama: Çiğnemeyi Öğrenmek 8. ve 9. Aylar 8-9. ayda motor gelişim, dişlerin çıkması, bebeğin ufak besin parçalarını eline alması, ağzına götürmesi, çiğnemesi gelişir. Bu aşamada bebeğe gözetim altında ekmek, meyve, köfte vb. verilerek cesaretlendirilmelidir. Ara öğünlerde ekmek içi ufalanmış yoğurt, meyve ezmeleri, meyve suları verilebilir. Kuruluşlarda bebekler anne sütü alamadıkları için bu aşamada beş öğün verilir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

4. Aşama: Kendi Başına Yemek

9. ve 12. Aylar

- Bebek kendi kendine yemeye başlamalı, bakım görevlisi tarafından da yeme işlemi desteklenmelidir.
- 9-12. ayda parçalanmış, ezilmiş besinler, parçalanmış etler kullanılır.
- Sebze ve meyveler, patates, peynir, yumuşak et küp parçalar halinde verilir.
- Yemekler, az yağlı hazırlanmalı ve zeytinyağı kullanılmalıdır.
- Üç ana, iki ara öğün verilmelidir.

5. Aşama: Grup İle Aynı Yemek

12. Ay

- Bir yaşına gelen çocuk, birlikte yaşadığı kişilerle aynı yemekleri yiyebilir.
- Özel olarak yemek hazırlanmasına gerek yoktur.
- Ancak baharatsız, az tuzlu, az yağlı yemekler verilmelidir.
- Çocuğa 12 aydan önce baldan zehirlenme ihtimaline karşı bal verilmemelidir.

Kaynak:

Ankara Sağlık Müdürlüğü

<https://www.foodelphi.com/0-1-yas-doneminde-beslenme/>

Beslenme yetersizliği geri dönülmez fiziksel ve zihinsel yetersizliklere yol açabilir.

Bebegin doğumdan itibaren bir sağlık kuruluşunda düzenli olarak takibi önemlidir.

Yetersiz Beslenmenin Önlenmesi ve Tedavisi (Orta ve Şiddetli):

Her beş bebekten birisinde kronik yetersiz beslenme (malnütrisyon) görülür (6 – 23 ay).

Kronik yetersiz beslenme, hem makro besinlerin (protein, karbonhidrat, yağ) hem de mikro besinlerin (vitamin, mineral; demir, kalsiyum, gibi; iz elementler, çinko, iyot gibi.) yeterince alınmamasına bağlı gelişebilir.

Önlemler:

- Mikro beslenme yetersizliğini (malnütrisyonunu) önlemede D vitamini ve demirin büyük katkısı vardır.
- Kronik yetersiz ve sağlıksız beslenmeden kaynaklı hastalıkların önlenmesinde 0-2 yaş beslenmesi önemlidir.
- Tamamlayıcı beslenme gıda tablosunda yer alan ilkelerinin takip edilmesi önemlidir.
- En sık rastlanan mikro besin eksikliği, demir eksikliğidir.

MİKROBESİNLER

Takviye ve İkame (Yerine Eş Değer Besin):

- Vitamin A, iyot ve çinko, vb. gibi mikro besin eksikliklerinde, mikro besin takviyesi ve ikame besinler (vitamin ve mineraller) verilir.
- Anne sütüne en yakın formül mamalar tercih edilmelidir.
- 6 aydan sonra formül süt+ek besinlerle uygun besleme verilir.
- 1 yaşından sonra evde pişen yiyecekler ile beslenebilir.
- İyotlu tuz kullanımı önemlidir.
- Bebeğin bakımını sağlayan kişilerin konu hakkında farkındalığı, bilgi- si ve duyarlılığı önemlidir.

BEBEĞE VERİLMEMESİ GEREKEN BESİNLER

Bal: İçinde botilizme neden olan sporlu bir bakteri içerir. Botilizm be- beklerin sinir sistemini etkileyen ve ölüme sebep olabilen nadir görülen bir zehirlenmedir. Bundan dolayı 1 yaşına kadar bebeklere bal verilme- melidir.

Yumurta akı: A ve D vitamininden zengin olan yumurtanın sarısı kemik gelişimini desteklemek için 8. aydan itibaren verilebilir. Yumurtanın be- yazı proteinden zengindir. Ancak alerjik reaksiyona sebep olabileceği için asla bir yaşından önce verilmemelidir. Bebeğin yumurtanın sarısına da alerjisi olabilir. Eğer alerji gelişmiş ise 2 yaşından sonra doktora danı- şarak tekrar denenebilir.

İnek sütü: Yüksek miktardaki protein, sodyum, potasyum ve klor be- beğin böbreklerinin zorlanmasına sebep olabilir. Demir ve C vitamini açısından yetersizdir. Bağırsaklarda kanamaya ve demir eksikliğine bağlı kansızlığa sebep olabileceği için 1 yaşına kadar zorunlu olmadıkça tercih edilmemelidir. Zorunlu durumlarda sulandırılarak verilmelidir.

Çikolata, kakao: Alerjik reaksiyona sebep olmasından dolayı 1 yaşına kadar bebeklere kakao içeren yiyecekler verilmemelidir.

Fıstık: 2 yaşına kadar alerjik reaksiyon geliştirebileceği için fıstık, fıstık ezmesi ya da içerisinde fıstık olan yiyecekler verilmemelidir.

Kepek ekmeği: Demir kullanımını azalttığı için kansızlığa sebep olur. Bundan dolayı 1 yaşına kadar bebeklere önerilmez.

Narenciye: Portakal, mandalina greyfurt gibi narenciyeler de asit mik- tarı yüksektir. Bebekde pişig ve gaza sebep olabileceği için 1 yaşından önce verilmemelidir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Patlıcan: Vitamin ve mineral değeri düşük olduğu kadar nikotin içermesinden dolayı 1 yaş öncesi bebekler için uygun bir besin değildir.

Bakla: Kırmızı kan hücrelerinin ani yıkımı ile ortaya çıkan ve ağır bir tablo ile seyreden favizm hastalığına sebep olabileceği için 1 yaş altında verilmemelidir.

Domates, kivi, çilek: Alerjik reaksiyon yapma riski yüksek olduğu için bebeklere 1 yaş öncesi verilmemelidir. Sonrasında da mevsimi dışında yedirilmemesine özen gösterilmelidir.

Şarküteri ürünleri: Hiçbir besleyiciliği yoktur. Ayrıca GDO (genetiği değiştirilmiş organizmalar) içerir. Salam, sosis, sucuk pişmemiş etler ile yapıldığı için zehirlenmeye sebep olabilir. 1 yaş öncesi kesinlikle verilmemelidir. 1 yaş sonrası için de beslenme takviminde ihtiyaç olmayan yiyecekler olduğu bilinmelidir.

Balık ve deniz ürünleri: Balık iyi bir omega 3 kaynağıdır. Ancak alerjik reaksiyon oluşmaması açısından 8 aydan önce verilmemelidir. Midye ve karides gibi kabuklu deniz ürünleri yüksek alerjen etkileri nedeni ile 1 yaş öncesi beslenme programında olmamalıdır.

Kuru incir ve Dut: 8 aydan önce verilmemelidir. Bazı uzmanlar 2 yaş sonrası başlanmasını önermektedir.

Tüm diyet ürünler: Doktor tavsiyesi olmadıkça asla bebeklere verilmemelidir.

Kuruyemiş: Patlamış mısır, pastil, sakız gibi boğulmaya neden olabilecek taneli ya da

yapışkan besinler 4 yaşına kadar verilmemelidir.

Şeker: Hiçbir besleyiciliği yoktur. Bir yaş öncesi beslenmede olmamalıdır. 1 yaş sonrası da tercih edilmemeli ya da kullanımı kısıtlı olmalıdır.

Çay, kahve, asitli içecekler: Bebek ve çocukların beslenmelerinde hiçbir besleyiciliği olmayan bu tip içecekler kullanılmamalıdır.

Konserve ve dondurulmuş gıdalar: 1 yaş altı sağlıklı bir beslenme için uygun değildir.

Katkılı, tuzlu, salçalı, baharatlı hazır gıdalar: 1 yaş altı bebek beslenmesinde olmamalıdır.

YAŞ/AY	ÖZELLİK	SIKLIK	HER ÖĞÜN MİKTARI	FORMÜL SÜT %	TAM GIDA KALORİ
AY	Formül süt	Günde 8 defa		% 100	
6-8 AY	Katı lapa ve iyice püre haline getirilmiş gıdalar ile başlayın. Püre haline getirilmiş ailenin yediği gıdalar (sebze, et, meyve) ile devam edin	Günde 2-3 defa formül süt ile besleme. Çocuğun iştahına bağlı olarak, 1-2 ara öğün verilebilir.	Beslenmeye 2-3 çorba kaşığı ile başlayın, 250 ml kap/kâsenin yarısına kadar yavaş yavaş arttırın	% 70	200 kcal
9-11 AY	İnce doğranmış veya püre haline getirilmiş gıdalar ve bebeğin elinde tutacağı gıdalar	3-4 öğün formül süt. Çocuğun iştahına bağlı olarak, 1-2 ara öğün verilebilir.	250 ml kap/kâsenin yarısı	% 55	300 kcal
12-23 AY	Ailenin yediği gıdalar, gerekirse doğranmış veya püre halinde	3-4 öğün ve 1-2 ara öğün ve çocuğun iştahına bağlı olarak, formül süt	Dörtte üç oranı ila 250 ml kap/kâse	% 40	550 kcal

2 - 3 YAŞ ÇOCUK BESLENMESİ

2- 3 yaş arası çocukların beslenmesi girilen sosyal ortamların etkisi ile şekillenecektir. Çocuğun hayat akışı içinde sağlıklı beslenmeye devam etmesi için bazı şeylere dikkat etmek gerekir. Örneğin masaya sağlıklı gıdaların konmasına engel olunmalıdır. (Beyaz ekme, kesme şeker, çikolata gibi). Etin yanına patates kızartması yerine patates salatası konabilir.

2-3 yaş arasındaki çocuk hayatta fark yaratmak için her şeye “hayır” diyecektir. Bu yemek saatlerinde sıklaşabilir. Yemek istemediği bir şey için pazarlık etmeyin (Örneğin: “Pırasa yemezsen pasta yok” demek çocukta pazarlık ile yemek yenileceği duygusu oluşturabilir). Bunun yerine farklı bir sebze ya da aynı sebzenin farklı formlarda pişirilmiş hali ile denenebilir.

Çocuk yemek istemez ise tabağını kaldırılmalıdır. Konulan kuralları esnetilmemelidir. Örneğin herkes masada yiyecekse ve çocuk masadan başka bir yerde yemek isterse öğün atlanmalı. Çocuk o an yemek istemediği takdirde sebebi sorularak daha sonra yemesi için teşvik edilir ya da verilmeme nedenine ilişkin yaş ve gelişim dönemine uygun açıklama yapılır. Çocuk sosyalleştikçe arada sırada sağlıksız yiyecekler tercih edebilir. Bunlara göz yummak gerekir. Yeter ki yemeklerin büyük kısmı sağlıklı gıdalardan oluşsun.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
Bir günde alınması önerilen besin miktarları:
2 - 3 porsiyon süt ürünü

Porsiyon: 1 bardak süt/yarım bardak yoğurt/ 1 kibrit kutusu kadar peynir

2 porsiyon protein:

1 porsiyon: 1 yumurta/ 1 büyük köfte, balık ya da tavuk/ 2 çorba kaşığı yeşil mercimek ya da kuru fasulye, 1 çorba kaşığı fıstık ezmesi)

2 - 3 porsiyon meyve:

1 porsiyon: 2 kuru kayısı/ yarım bardak taze sıkılmış meyve suyu/yarım meyve/ bir ceviz

4 - 5 porsiyon tam tahıl

1 porsiyon: Yarım dilim ekmek/2-3 yemek kaşığı tam pilav ya da makarna/2-3 kaşık pişmiş yulaf/ 1 orta boy tam tahıllı kurabiye)

YAŞ GRUBU	0 – 3 Yaş
TEMA	Sağlık
KONU	Yenidoğanda Sağlık
HEDEF	Yenidoğan dönemindeki görülebilecek sağlık sorunlarının öğrenilmesini sağlamak. Sağlıklı yenidoğan dönemi geçirmek için neler yapılacağını öğrenmesini sağlamak.
KAZANIMLAR	Yenidoğanın ne olduğunu öğrenir. Oluşabilecek sorunları tanıır ve ne yapılacağını öğrenir. Sağlıklı bir yenidoğan dönemi geçirmesi için masaj, oda düzeni, uyku ve sağlık kontrolleri hakkında bilgi verebilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	PPT Sunum, küçük grup çalışması, yaparak uygulama
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projeksiyon cihazı, kâğıtlı yazı tahtası, tahta kalem, bebek maketi
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika

ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika)**

Kolaylaştırıcı yenidoğan döneminde sağlık hakkında konuşacağını söyler. Yenidoğan döneminin ne olduğunu sorar. Ardından dönemde görülebilecek sorunların neler olduğunu söylemelerini ister. Gelen cevapları tahtaya yazar. Eksik varsa tamamlar. Büyük grubu dörde böler. Her gruba yeni doğanda görülebilecek sorun başlıklarını ve bilgi kâğıdını verir.

Birinci grup: Ateş, ishal, kabızlık,

İkinci grup: pişik, konak, ağızda pamukçuk,

Üçüncü grup: Gözde çapaklanma, sarılık, gaz,

Dördüncü grup: İdrar yolu enfeksiyonu, kulak ağrısı.

10 dakika sonra tüm grup liderleri sırayla sorunlar hakkında bilgi verir.

Ardından kolaylaştırıcı bebek maketi ile bebek masajını uygulamalı gösterir. PPT sunum yardımı ile,

- Göbek bakımı
- Oda düzeni, yatak ve uyku
- Giysi
- Sağlık kontrolleri
- Bebekte görülebilecek tehlike işaretleri hakkında bilgi vererek etkinliği sonlandırır.

Bebeğin doğum eylemini tamamlayıp hava ile teması ile başlayan ve yaşamının 28. gününe dek devam eden dönemdir.

YENİDOĞANDA GÖRÜLEBİLECEK SORUNLAR**Ateş:**

- 3 ayın altındaki bebeklerde ateş sık görülmemektedir. Ancak ateş yükselmişse ciddi bir durumun habercisi olabilir.
- 1 yaş altı çocuklar 24 saat, 2 yaş üzeri çocuklar 3 günü geçen ateş durumunda; geçmeyen inleme ve ağlama yakınması varsa hiç vakit kaybetmeden bir sağlık birimine yönlendirilmelidir.
- 1 yaş altı çocuklarda ilaç kullanımında ateş düşürücü dahi olsa bebeğin kilosuna ve gelişimine göre doktor kontrolünde verilen ilaçların kullanılmasına dikkat edilmesi gerekir.
- Bingıldakta atma ya da kabarıklık ve cildinde morarma varsa,
- Ağızda kuruluk, gözyaşının olmaması, göz küresinde ve bingıldakta çöküklük gibi sıvı kaybı bulguları varsa,
- Zor ve sık nefes alıyorsa, öksürük, hırıltı, göğüs ağrısı, kulak ağrısı, karın ağrısı, boğaz ağrısı, ense sertliği, devamlı kusma, sık ishal, idrar yaparken yanma, idrar renginde değişme varsa, zaman kaybetmeden bir doktora başvurulmalıdır.
- Fazla giysileri çıkarmak, ılık duş aldirmek, ortamın ısısını düzenlemek 21-22°C gerekir. Hemen ilaç verilmesi doğru değildir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

İshal:

Yeterli sıvı alımının sağlanması gerekmektedir. İçeriği ishalleri bebeğe uygun olarak geliştirilmiş laktozsuz devam sütleri kullanılmalıdır. İshal durumu uzun sürdurse bu durum için olan devam sütleri kullanılabilir.

Doktora danışılmalıdır.

Kabızlık:

İlk 1-2 aydan sonra bebeklerin çoğunda bu sorun görülebilir. Aslında kaka sert değildir. Ancak sulu olan kakayı bebek biriktirip 3-6 gün de bir yaparken zorlanır. Bebeğin karın kasları zayıf, küçük ve güçsüzdür. Yatarak kaka yapmak da bu yakınmayı artırır. 5-6. Aylarda bebeğin güçlenmesi ve hareket etmesiyle ve ek gıdalara geçiş ile bu durum kabızlık şikayetini ortadan kaldıracaktır. 5-6 günden önce fitil ya da ilaç verilmemesi ve doktora başvurduktan sonra uygun ilaç kullanılmalıdır. Makattan yağlanmış derece, kulak çubuğu gibi cisimlerin sokulması kesinlikle yanlıştır.

Pişik:

- Bebeğin altı sık sık değiştirilmeli ve her altı açıldığında yıkanmalıdır ya da su ile ıslatılmış pamuk ile temizlenmelidir.
- Gün içinde 10-15 dakika ve her altı değiştirdikten sonra 5-10 dakika altı açık bırakılmalıdır.
- Pudra ve ıslak mendil kesinlikle kullanılmamalıdır. Acil durumlarda paraben ve alkol içermeyen ıslak mendiller kullanılabilir.
- Pişik halen devam ediyorsa doktor önerisi ile uygun pomatlar kullanılmalıdır.

Konak:

- Konak, bebeklerin saçlı derisinde sıklıkla görülen bir tip deri döküntüsüne verilen isimdir.
- Derinin yağ bezlerinin aşırı çalışması sonucu, fazla yağ salgılaması, bu yağların yama tarzında birikmesi ve daha sonra kuruyarak dökülmesi ile oluşur.
- Hiçbir şey yapılmasa da kendiliğinden geçer.
- Banyodan önce başa doktorun önerdiği bir yağ sürülerek yarım saat bekletilmelidir.
- Banyo yaptırılmalı, başına masaj yaparak yumuşak bir fırça ile taramalıdır.
- Bu işleme konak bitene kadar devam edilmelidir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Ağızda pamukçuk:

- Biberon ve emzikler dezenfekte edilmelidir.
- Besleme sonrası az miktarda su verilerek ağız içinin temizlenmesi sağlanmalıdır.
- Karbonatlı su ile silinebilir.
- Hekim önerisi ile verilmiş bir ilaç doğru uygulanmalıdır.

Gözde çapaklanma:

Çapağı temizlemek için kaynatılmış ılıtılmış su ile ıslatılmış pamuk ya da temiz bir tülbent kullanılmalı ve göz pınarları içten dışa doğru silinmelidir. 2 haftayı geçen çapaklanmalarda hekime başvurulmalıdır. Çapak oluşma miktarına göre doktora danışma süresi daha erkene çekilebilir.

Gaz:

- Besleme sonrası ve gaz şikâyeti yaşadığı diğer zamanlarda bebek bakım elamanının omzuna yatırılarak sırtının yukarı doğru sıvazlanması gaz yakınmasını azaltacaktır.
- Bebeğin ayaklarına ve karnına sıcak uygulama yapılmalıdır. Ilık banyo tercih edilmelidir.
- Yatış ve kucakta tutma pozisyonunda karnın sıcak kalmasına dikkat edilmelidir.

Sarılık:

- Yenidoğanın cildi, göz bebekleri ve tırnakları gün ışığında sarılık yönünden değerlendirilmelidir.
- Birçok normal yeni doğan bebeklerde doğumdan 2-3 gün sonra sarılık görülebilir. Bunlara fizyolojik sarılık adı verilir. Halk arasında uygulanan sarı tülbent, şekerli su gibi alışkanlıklar bir çözüm değildir. Bebeği gözlemek açısından sarı renkli kıyafetler giydirilmemelidir.
- Sarılığın ilk 24 saat içerisinde oluşması patolojiktir. Bebeğin devamlı uyuması ve beslenme için istekli olmaması ile birlikte erken dönemde başlayan sarılığın giderek artması kan uyuşmazlığına bağlı sarılığın belirtileridir. Vakit kaybetmeden bebek hastaneye götürülmelidir. Çoğu kez sarılık bir hafta içerisinde geçebilir. 10 günden fazla devam eden sarılıklarda da bebek sağlık kuruluşuna sevk edilmelidir. Patolojik olarak nitelendirilen sarılıklar erken dönemde tedavi edilmediği takdirde çok tehlikeli olabilir.
- Yeni doğanın güneş ışığından faydalanması sağlanmalıdır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

İdrar yolu enfeksiyonu:

- Gelişebilecek idrar yolunda oluşabilecek mikrobik bir durumdan korumak için kaka yapan bebeğin bezini hemen değiştirmek gerekir.
- Temizlik önden arkaya doğru yapılmalıdır.
- Bebeğin altı silinirken su ile ıslatılmış pamuk kullanılmalıdır.
- Bakım görevlisi her bebekten önce ellerini yıkamalı, sonrasında bez değişimi yapmalıdır.

Kulak ağrısı:

- Bebeğin iç kulak yapısı, buruna yakınlığı ve çok salgı üretmesi nedeniyle kulak ağrısı oluşabilir.
- Yatar pozisyonda beslemek, biberon kullanmak kulak ile ilgili yakınıma oluşturur.
- Bebek ememiyorsa, hafif ateş varsa, sürekli ağlıyor ve kulağını çekiyorsa kulak da bir sorun olduğu düşünülmelidir.
- Beslerken düz yatar pozisyonda değil de başı mide hizasından yukarıda tutarak beslemek kulak ağrısı oluşumunu engeller.

Masaj:

- Masaj, bebeğin çevre ile arasındaki duygusal bağı güçlendirmesi açısından en sağlıklı yollardan bir tanesidir. Psikolojik ve sosyal gelişimini destekler.
- Dokunma duygusu özellikle bebeklik ve yeni doğan döneminde çevreyi algılama açısından önemlidir.
- Bebek kucağa alındığında, okşandığında dokunma duygusu aracılığıyla çevresi ile iletişim kurar ve çevresini tanır.
- Bebeğin dokunma duygusunun uygun uyarılması psikolojik ve sosyal gelişimini etkiler.
- Bakım görevlisi ile bebek etkileşimini güçlendirir.
- Mutluluk hormon düzeyini artırır ve stres hormonlarını düzenler.
- Uykuyu düzenler.
- Tartı alımını destekler.

Göbek Bakımı:

- Göbek kordonu genellikle 3-7 günde, en fazla 15 günde düşer.
- Bezin dışında kalacak şekilde tutulmalı ve göbek bağı kullanılmamalıdır.
- Alkol, kolonya ya da iyot ile silmeye gerek yoktur.
- Düşükten sonraki ilk gün hafif kanama olabilir.
- Göbek düşmeden önce etrafında kızarıklık, akıntı ya da kötü koku olması durumun da ;15 günlük olduktan sonra hala düşmemişse; düşükten sonra kanama ve akıntı oluyorsa mutlaka uzman hekime danışılmalıdır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Oda Düzeni, Yatak ve Uyku:

- Oda ısısı 22-24°C, nem oranı %55-60 olmalı, oda güneş görmeli ve sık havalandırılmalıdır.
- Odada parlak ışık olmamasına özen gösterilmelidir. Parlaklığı ayarlanabilir ışık olması tercih edilmelidir.
- Oda çok eşya bulundurulmayacak şekilde düzenlenmelidir.
- Yatak silinebilir olmalı, soğuk duvar ya da pencere önüne konmamalıdır.
- Bebek yattığında çökmeyecek sertlikte zemini olan bir yatak olmalıdır. Çarşaf lastikli ya da kenarlarından sıkıştırılabilecek şekilde kullanılmalıdır.
- Oyuncaklar, örtü ve battaniyeler bebeğin yatağından uzak tutulmalı bunun yerine bebeği sıcak tutacak uyku tulumu tarzı giyecekler tercih edilmelidir.
- Bebeklerin yüzükoyun yatmaları tehlikelidir. Bebek yastıksız, başı yana çevrilerek sırt üstü yatırılmalıdır.
- Yeni doğan bebekler 18-20 saat uyurlar. Gece ve gündüz ayırımı yoktur. Büyüdükçe bu süre azalır.
- Zaman zaman uykuda irkilebilir, emme hareketi yapabilir, vücutlarını oynatabilir, gülümseyebilirler (aktif uyku).
- Zaman zaman da düzenli nefes alır ve kıpırdamadan uyurlar (sessiz uyku). Bu uykuda bebek dinlenir ve büyür.

Giysi:

- Bebek kıyafetleri doğal pamuklu kumaştan olmalıdır.
- Kolay giyilip çıkarılabilen modeller seçilmesi bakım elemanının ve bebeğin hayatını kolaylaştıracaktır. Yakası geniş kolları bol kıyafetler doğru tercihler olacaktır.
- Kundağ kalça çıkığına sebep olabileceği için kullanılmamalıdır.
- Kıyafetler yıkanırken çamaşır suyu benzeri kimyasallar kullanılmamalı, sabun tozu tercih edilmelidir. Kıyafetler kaynatılabilen bir cinsten olmalı ve ilk kez kullanmadan önce mutlaka yıkanmalıdır.
- Kıyafetlerin oda sıcaklığında ısıtılarak giydirilmesine dikkat edilmelidir.
- Yeni doğan bebeklerde ter bezleri gelişmediği için terleyemez ve aşırı sıcak ortamlarda rahatsız olur.
- Bebeğin ortamda yaşayanlar ile benzer kalınlıkta ya da bir kat fazla giydirilmesi yeterlidir.
- Çok sıkı giydirmek bebeğin uyandırılmasını zorlaştırdığı gibi kilo kaybına da neden olabilir. Vücut ısını arttırdığı için isiliklere sebep olabilir. Bundan dolayı bebeğin kıyafet seçimi önemlidir.
- Bebeğin vücut ısısı eller ve ayaklardan değil ense ya da kıyafeti içinde kalan bir yerden kontrol edilmelidir. Eğer ısı normal ise ve bebek huzurlu ise ortamın ısısı ve bebeğin kıyafeti yeterlidir.

Sağlık Kontrolü:

- Bebekleri hastalıklardan korumak için düzenli sağlık kontrollerine götürmek ve aşılarını yaptırmak gerekir. Kontroller ilk 3-5. günlerde, 15.gün ve 6. haftada yaptırılmalıdır.
- Bu konuda ücretsiz hizmet veren aile sağlığı merkezlerinden bilgi alınmalıdır.

Aşağıda yer alan tehlike işaretlerinin bebekte var olması durumunda derhal doktora başvurulmalıdır!

- Göbekte kızarıklık, akıntı, kanama, şişlik
- Dudaklarda morarma
- Beslenmeme
- Kol ve bacaklarda kasılmalar
- Yüksek ateş veya ciltte soğuma
- Sarılık
- Fazla miktarda ve sık sık kusma
- Günde 3'den fazla sulu kaka
- Sık nefes alma ya da nefesin duraklaması
- Nefes alırken göğüste kaburga aralıklarının içe çökmesi

YAŞ GRUBU	6 Ay – 3 Yaş
TEMA	Sağlık
KONU	Sağlık
HEDEF	6 ay -3 yaş arasında en sık görülen hastalıkların öğrenilmesini ve ev kazalarının önlenmesini sağlamak.
KAZANIMLAR	6 ay -3 yaş arasında en sık görülen hastalıkları ve neler yapılacağını sayabilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	PPT sunum, küçük grup çalışması
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projeksiyon cihazı, kâğıtlı yazı tahtası, tahta kalem.
ÖNERİLEN SÜRE	40 dakika

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı PPT sunum ile çocuklarda sık görülen bulaşıcı hastalıklar ve korumak için neler yapılması gerektiğini anlatır. Grubu dörde böler. Çocukluk döneminde sık görülen hastalıklara ait konu başlıklarının olduğu bilgi kağıtlarını dağıtır. 10 dakika sonra grup liderleri sıra ile bilgi verdikten sonra etkinlik sonlandırılır.

Birinci grup: Soğuk algınlığı

İkinci grup: Orta kulak iltihabı

Üçüncü grup: Alerji ve astım

Dördüncü grup: Ev kazaları

Çocuklarda Sık Görülen Bulaşıcı Hastalıklar

İnsanların en sık bulaşıcı hastalıklara yakalandıkları dönem çocukluk çağıdır. Günümüzdeki çocukların çoğu aşılandığı için bulaşıcı hastalıklarla geçmişe oranla daha az karşılaşmaktadır. Kış ve ilkbahar mevsimleri, çocukların sağlığını tehdit eden bulaşıcı hastalıkların ortaya çıkması için en uygun dönemdir.

Hastalıkların nasıl bulaştığı her zaman tam olarak bilinmeyebilir. Ancak bulaşıcı hastalıklar genellikle ağız, burun, göz salgıları ve dışkı yoluyla bulaşır.

Bulaşıcı Hastalıkları Şöyle Sıralanabilir:

Boğmaca	Altıncı hastalık	Krup (Yalancı Difteri)	Kızamık	Soğuk algınlığı (Nezle)
Difteri	Beşinci hastalık	Ortakulak enfeksiyonu	Kızamıkçık	Bronşiyolit
Tetanoz	Grip	Konjoktit (Göz İltihabı)	Kızıl	Kabakulak
Verem (Tüberküloz)	İshal	Pnömoni	Suçiçeği	Sinüzit

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Çocukları Bulaşıcı Hastalıklardan Korumak İçin Yapılması Gerekenler:

Tualet öncesi ve sonrası, yemek öncesi ve sonrası, oyun sonrası, dışarıdan gelince, ev hayvanlarıyla temas edildikten sonra ve benzeri durumlarda mutlaka el yıkamaya özen gösterilmelidir. Bakım görevlileri de el, vücut ve çevre hijyenine özen göstermelidir.

Çocuklar mümkün oldukça doğal beslenmeli, hazır yiyeceklerden uzak tutulmalı daha çok ev yemekleri ile beslenmelidir.

Çiğ sebze ve meyveler çok iyi yıkanarak tüketilmez.

Açık havada oyun oynanması sağlanmalıdır

Çocuklar hasta kişilerden ve sigara içilen ortamlardan uzak tutulmalıdır.

En önemlisi ise, çocuğun aşıları düzenli olarak yaptırılmalıdır.

Soğuk Algınlığı:

Soğuk algınlığı, genellikle burun akıntısı, burun tıkanıklığı ve hapşırmanın belirgin olduğu bir boğaz-burun hastalığıdır. Grip veya nezleyle benzer belirtiler göstermekle birlikte, nezle virüslerinin yaptığı burunu ilgilendiren bir rahatsızlıktır.

Belirtileri nelerdir?

Burun akıntısı, burun tıkanıklığı ve hapşırma çok sık görülür.

Ayrıca, bunlara ek olarak; ateş, halsizlik, öksürük, gözde sulanma, iştahsızlık ve huzursuzluk olabilir.

Tek başına kendi kendini sınırlayan bir enfeksiyon olmakla birlikte, vücutta dirençsizliğe neden olduğu için ikincil bakteriyel enfeksiyonlara da zemin hazırlayabilir.

Bulaşıcı bir hastalıktır.

Neler yapılabilir?

Ateş varsa ateş düşürücü ile beraber vücuda ılık banyo uygulaması yapın.

Bol bol su içirin, serum fizyolojik içeren burun damlalarıyla burun temizliği yapın.

Çok yüksek veya düşmeyen bir ateş olduğunda doktorunuza başvurun.

Nasıl tedavi edilir?

Antibiyotik tedavisi, ikincil bakteri mikrobi olmadıkça gereksizdir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Orta Kulak İltihabı:

Orta kulak iltihabı, düzenli antibiyotik tedavisi gerektiren, çocuklarda çok sık görülen, birçok bulgunun eşlik ettiği bir hastalıktır. Orta kulak iltihabı; orta kulağın akut bir enfeksiyonudur ve orta kulakta mikrobik vasıfta sıvının toplanması olarak tanımlanır.

Belirtileri nelerdir?

Orta kulak iltihabı geçiren bir çocuk son derece huzursuz olur. Kulağına bastırıldığında ağlar, yüksek ateş, iştahsızlık ve kusma da görülebilir.

Burun tıkanıklığı, burun akıntısı ve öksürük olabilir. Hatta genellikle orta kulak iltihabı öncesinde nezle ve burun akıntısı olur.

Orta kulakta biriken mikrobik sıvı kulak zarını bombeleştirerek hassasiyet ve ağrıya yol açar. Sıvının artmaya devam etmesi sonucunda kulak zarı bütünlüğünü yitirir, delinir ve irinli bir akıntı görülebilir.

Orta kulak bölgesinin havalanması için görev yapan ve burun boşluğunun gerisine açılan üstaki borusu dediğimiz oluşum bebeklerde kısa ve geniştir. Bu nedenle üst solunum yolu enfeksiyonu sırasında, orta kulak iltihabı daha sık oluşmaktadır. Üst solunum yolları enfeksiyonu bulguları olan çocuklarda burnun açık tutulmaya çalışması bu açıdan önem taşımaktadır.

Neler yapılabilir?

Orta kulak iltihabı belirtileri gördüğünüzde çocuğu mutlaka doktora götürün.

Üst solunum yolları enfeksiyonu bulguları olan çocuğun burnunu serum fizyolojik içeren damlalarla açık tutmaya çalışın.

Sık tekrarlayan orta kulak iltihabının nedenleri arasında yatarak biberonla beslenme olduğu bilinmektedir. Bu nedenle bebeği dik pozisyonunda beslemeye dikkat edin.

Orta kulak iltihabının olduğu tarafa, daha önceden ısıtılmış bir bezin üstüne gelecek tarzda yatırıldığında bebeklerin daha rahat uyudukları tespit edilmiştir.

Nasıl tedavi edilir?

Doktor 1 hafta süreyle kullanılmak üzere antibiyotik önerecektir. Tedaviye doktorun tavsiye etmesi halinde ağrı kesici ve burun damlası eklenebilir.

- Antibiyotik tedavisi sırasında bulguların 3 gün içinde gerilemediği durumlarda doktora başvurulmalıdır.
- Orta kulak iltihabının zor düzelen, inatçı bir enfeksiyon olduğu unutulmamalıdır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Alerji ve Astım:

Alerji

Çocuğun temas ettiği bir maddeye karşı vücudun anormal duyarlılık göstermesi olarak tanımlanabilir. Alerji çoğu zaman kalıtsal bir geçiş göstermektedir. Yani anne veya babanın alerjik vücut yapısına sahip olması çocuğunu da etkileyebilir. Alerjiye neden olan maddeler, gıdalarla, hava yolu ile veya deri yolu ile bulaşabilir.

İlk üç yaşta gelişen gıdalara karşı iken, üç yaştan sonra solunan hava ile alınan maddelere karşı olabilir. Hava yolu ile alerjiye neden olan maddeler arasında ev tozu akarları, küf, hayvan cilt döküntüleri, hayvan salgı ve tüyleri, yabani ot, çimen ve ağaç polenleri sayılabilir.

Alerjiden şüphe edilen çocuklarda, nelere alerjik reaksiyon gösterdiklerine karar verilebilmesi için, çocuk alerjisi uzmanına muayene olunması gerekir. Daha sonra hastalığın alerjik olup olmadığına bakılır ve alerji testi uygulanır.

Astım (Alerjik Bronşit)

Çocukluklarda astım hava yolunun aşırı hassasiyetinin söz konusu olduğu durumlarda ortaya çıkan bir hastalık türüdür. Bu hastalık çocukluk döneminde %90 oranında alerjik kökenlidir. Temelde bronşların ani olarak tıkanması ve daha sonra tedavi ile veya kendiliğinden açılması söz konusudur.

Astım tanısı koymada en değerli tanı aracı şikayetlerin oluşum şeklidir. Çocuk astımı diğer adıyla alerjik bronşit tekrarlayan öksürük, hırıltı, hışıltı ve nefes almada zorluk şikayetleri ile seyreder. Buna bağlı olarak üst solunum enfeksiyonlarına bağlı olarak ataklar gelişir. Bu atakların tekrarlayıcı şekilde olması, bronş gevşetici ilaçlarla şikayetlerin düzelmesi, ancak bir süre sonra tekrar atak gelişmesi söz konusu olabilir.

Tüm alerjik hastalıklarda olduğu gibi astımda da tedavinin ilk basamağı alerjiye sebep olan maddeden uzak durmaktır. Doktorun vereceği öneriler doğrultusunda alınacak çevre önlemleri ile hastalık belirtilerini ve bronşlardaki aşırı duyarlılığı belirgin derecede azaltabilmek mümkündür.

Ev Kazaları:

Çocuklarda ev kazaları nasıl önlenabilir?

Çocuklar için tamamen güvenli bir ev oluşturmanız neredeyse imkânsızdır. Ancak önemli riskleri ve kaza potansiyellerini bilmek ve etkin güvenlik önlemlerini önceden almak, ciddi yaralanma ihtimallerini en aza indirecektir.

Olası acil durumlarda 112 aranmalıdır. Kurum yetkilisine de haber verilmelidir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Düşmeler

- Merdivenli bir evde yaşıyorsanız, merdiven başlarına kapı yerleştirin.
- Üst kat pencerelerine parmaklık gibi güvenlik önlemleri alın.
- Çocuğun, mobilya ya da hareketli masalar üzerinde asla tek başına bırakmayın.
- Kaymaları önleyebilmek için dökülen sıvıları hemen kurulaşın.
- Düşmeleri önlemek için trabzan ve kaydırmaz bantlar kullanın.
- Cam güvenlik kilidi kullanın.
- Çocukları, oyuncaklarını oyun sonrası ortalıktan kaldırmaları konusunda bilinçlendirin.
- Çocuğun oyun sonrası oyuncaklarını ortada bırakmayın.
- Yerdeki halıyı kaymaması için sabitleyin.

Çarpma ve Çarpışmalar

Çocuğun çarpma sonucu büyük hasarlar almasını önlemek için mobilyaların sivri kenarlarına köşe koruyucuları geçirin.

Yanıklar ve Haşlanmalar

- Evde mutlaka bir yangın söndürücü bulundurun.
- Kibrit, çakmak gibi yanıcı maddeleri çocuğun ulaşamayacağı yerlerde saklayın.
- Çocuğu ocak ve fırınlardan uzak tutun. Mümkün olduğunca çocuğun mutfakta bulunmasını engelleyin.
- Çocuğun ulaşabileceğı yerde sıcak bir sıvı bulundurmayın. Elinizde sıcak bir içecek varken aynı anda çocuğu taşımayın.
- Kullanım sonrasında ütöleri derhal kapatın ve kordonları sarkık durumda bırakmayın.
- Saç kurutma makinası, ütü, tıraş makinası gibi aletleri kullandıktan sonra ortada bırakmayın.

Kesikler

- Mümkünse kapı ve pencerelerinizde kırılmaz cam kullanın.
- Geniş cam alanlarını etiketlerle belirgin hale getirin.
- Evdeki kesici ve delici aletleri çocukların ulaşamayacakları yerlerde bulundurun.
- Dikiş malzemelerini çocuğun erişemeyeceğı yerlerde bulundurun.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Boğulma - Boğazda Yabancı Cisim

- Eğer çocuk 1 yaşının altında ise yastık ve yorgan kullanmayın.
- Giysilerinin üzerinde mümkün olduğunca kurdele, ip, bağcık bulundurmayın.
- Çocuk yemek yerken veya bir şeyler içerken mutlaka yanlarında olun.
- Kabuklu, taneli çerez yemeklerine izin vermeyin.
- Çocuğun ulaşabileceği yerde jeton, bozuk para gibi küçük nesneleri bulundurmayın.
- Boğulma tehlikesine karşı plastik torba ve plastik örtüleri daima çocuğun bulunduğu alandan uzak tutun.

Zehirlenmeler:

Vücuda toksik bir maddenin girmesiyle veya normal dozda toksik olmayan bir maddenin yüksek dozda alınmasıyla vücudun normal fonksiyonlarının bozulmasıdır.

Zehirlenmelerin %90'ı evde meydana gelmektedir.

Zehirlenmelerin %60'ı 5 yaşın altında çocuklarda görülmektedir.

Genel Prensipler

Zehirlenmeye neden olan maddeyi uzaklaştırmak (Kirli madde vücuttan ne kadar çabuk uzaklaştırılırsa o kadar az miktarda emilir). Hayati fonksiyonların devamının sağlamak. Zehirlenme durumunda Sağlık kuruluşlarına (112) veya Zehir Danışma hattına (114) acilen bildirilmelidir.

Zehirlenme Belirtileri

Sindirim sistemi bozuklukları: Bulantı, kusma, karın ağrısı, ishal

Sinir sistemi bozuklukları: Bilinç kaybı, havale, rahatsızlık hissi, hareketlerde uyumsuzluk

Solunum sistemi bozuklukları: Nefes darlığı, morarma, solunum durması

Dolaşım sistemi bozuklukları: Nabız bozukluğu, kalp durması.

Sindirim yolu ile zehirlenme:

En sık rastlanan zehirlenme yoludur. Bazı kimyasal maddeler, alkol, ilaç bozuk besinler ve zehirli mantarlarla olan zehirlenmelerdir.

İlk yardım:

Bilinç kontrolü yapılır. Ağız zehirli madde ile temas etmişse su ile çalkalanır. Zehirli madde ele temas etmişse el sabunlu su ile yıkanır. Yaşam bulguları değerlendirilir. Kusma, bulantı, ishal gibi belirtiler değerlendirilir. Kusturulmaya çalışılmaz, özellikle yakıcı maddelerin alındığı durumlarda hasta asla kusturulmaz. Bilinç kaybı varsa koma pozisyonu verilir. Üstü örtülür. Tıbbi yardım istenir (112). Kurum yetkilisine haber verilir. Olayla ilgili bilgiler toplanarak kaydedilir. Zehirli maddenin türü nedir? İlaç ya da uyuşturucu alıyor mu? Hasta saat kaçta bulundu? Evde ne tip ilaçlar var?

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Solunum yolu ile zehirlenme:

Zehirli maddenin solunum yoluyla vücuda girmesiyle oluşur. Genellikle karbonmonoksit (tüp kaçakları, şöfen, bütan gaz sobaları), Lağım çukuru veya kayalarda biriken karbondioksit, havuz hijyenin de kullanılan klor, ya-pıştırıcılar, boyalar ev temizleyicileri gibi maddeler ile oluşur. Hasta temiz havaya çıkarılır ya da cam ve Biliç kapalı ise koma pozisyonu verilir. Tıbbi yardım istenir (112). Kurum yetkilisine haber verilir. İlk yardımcı müdahale sırasında kendini ve çevresini korumak için gerekli önlemleri almalıdır. Solunumu korumak için maske veya ıslak bez kullanılır, kapı açılarak ortam havalandırılır. Yaşamsal belirtiler değerlendirilir (ABC). Yarı oturur pozis-yonda tutulur. Elektrik düğmeleri ve diğer elektrikli aletler ve ışıklandırma cihazları kullanılmaz. Yoğun duman varsa hastayı dışarı çıkarmak için ip kullanılmalıdır. Derhal itfaiyeye haber verilir (110).

Deri yolu ile zehirlenme:

Zehirli madde vücuda direk deri aracılığı ile girer. Bu yolla olan zehirlen-meler böcek sokmaları, hayvan ısırıkları, ilaç enjeksiyonları, saç boyala-rı, zirai ilaçlar gibi zehirli maddelerin deriden emilmesi ile oluşur. Yaşam bulguları değerlendirilir. Ellerin zehirli madde ile teması önlenmelidir. Zehir bulaşmış giysiler çıkartılır. 15-20 dakika boyunca deri bol suyla yıkanmalıdır. Tıbbi yardım istenir (112). Kurum yetkilisine haber verilir.

4 - 6 YAŞ

YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	Temizlik ve Hijyen
KONU	El, Ayak, Tırnak, Diş ve Vücut Temizliği
HEDEF	Temel öz bakım becerisi kazandırmak
KAZANIMLAR	Ellerini doğru yıkayabilir Ayak temizliğinin önemini öğrenir. Doğru diş fırçalama becerisi kazanır. Vücut temizliğinin önemli olduğunu bilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru cevap, küçük grup çalışması, video, afiş
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası, marker kalem, Büyük boy kâğıt, renkli pastel boya, bilgisayar ve projeksiyon cihazı
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı gruba “merhaba” der. Gruba arada katılan biri varsa adını ve yaşını söyleyerek grupla tanışmasını sağlar.

Grup kurallarını okuyarak grubun eklemek istediği bir şey var ise ilave eder.

- Söz alarak konuşmak,
- Konuşan arkadaşını dinlemek,
- Sırasını beklemek

KONU TANITIMI: (5 dakika)

“Bu grup çalışmasında beden temizliğinin önemi ve adımları hakkında konuşacağız” der.

“Sizce temiz olmak nedir, temiz olmak için neler yaparsınız, bunları konuşacağız?” diyerek etkinliğe başlar.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Kolaylaştırıcı gruba “sizinle temiz olmanın faydaları hakkında konuşmak istiyorum. Neden temiz olalım?” diye sorar. Gelen cevapları not alır.

Çıkmamış bir cevap var ise kendisi ilave eder.

- Mikropaları uzaklaştırır,
- Sağlıklı kalmanızı sağlar,
- Derli toplu gözükürüz,
- İnsanlarla ilişkiler daha yakın olur (ter ve ayak kokusu insanları uzaklaştırır)

Sonrasında grubu dörde bölerek her gruba farklı bir tema verir.

- Grup: el temizliği
- Grup: ayak ve tırnak temizliği
- Grup: diş fırçalama
- Grup: vücut ve saç temizliği

Her gruptan kendisine verilen tema için neler yapılması gerektiğini belirten bir resmi 10 dakika içerisinde hazırlamalarını ister. 10 dakika sonra grup üyeleri sıra ile çıkarak kendilerine verilen konuların olduğu afişleri gösterir. Anlatmak isteyen çocuklara fırsat verilir. Kolaylaştırıcı eksik ya da yanlış var ise aşağıdaki gibi tamamlar.

1. EL TEMİZLİĞİ: Eller ne zaman yıkanır:

- Sokaktan geldikten sonra,
- Tuvaletten önce ve sonra
- Yemeklerden önce ve sonra,
- Kirli olan bir yere dokunduktan sonra eller bol su sabunla yıkanır.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
2. AYAK VE TIRNAK TEMİZLİĞİ

- El tırnaklarını her hafta yuvarlak, ayak tırnaklarını 3 - 4 haftada bir düz kesmek gerekir.
- Eve gelince ayakları yıkamak ve parmak aralarını kurulamak,
- Her gün temiz çorap giymek,
- Ayağın rahat edeceği ayakkabılar seçmek gerekir.

3. DIŞ TEMİZLİĞİ

- Günde iki kere diş fırçalamak,
- Aşırı tatlı yememek,
- Hiçbir sorun olmasa da 6 ayda bir doktora gitmek.

4. SAÇ VE VÜCUT TEMİZLİĞİ

- Hafta da en az iki kere (sıcak havalar da daha sık) bol su ve sabun ile banyo yapmak,
- Saçımızı uygun şampuan ile yıkayıp taramak,
- Terlediğimiz de hemen banyo yapma fırsatı yoksa koltuk altlarını silmek,
- İç çamaşırlarımızı günlük değiştirmek .
- Her grup sonunda etkinliğe katılan tüm çocuklar grubu alkışlar. Afişler duvara yapıştırılır.

ÖZET/SONUÇ: (10 dakika) Kolaylaştırıcı

“Ellerinizi, ayaklarınızı, dişlerinizi ve vücudunuzun dili olsaydı yıkanmadan önce ve yıkandıktan sonra bize ne derdi?” diye sorup yanıtları kısaca alınır. “Bugünün özeti olarak bu videoyu birlikte izleyelim” diyerek temizlikle ilgili videoyu paylaşır. 4 - 6 YAŞ: 1. VİDEO HİLYEN

OYUN/RAHATLAMA: (5 dakika)

Çocuklar ayağa kalkar. Çember oluşturur. Ellerinde bir güvercin varmış gibi ellerini tutar. Etkinlik hakkında düşüncelerini söyleyerek güvercini uçur. Sonrasında kollarını yukarı kaldırarak bekler. Tüm grup tamamlayınca kollar havada uçuyormuş gibi yaparak yerlerine geçerler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Gün sonunda çocuklardan; bu konuyu önemli ve faydalı bulmuşlarsa sağ el başparmakları yukarı, eğer önemsiz ya da faydalı olmadığını düşünüyorlarsa sağ el başparmak aşağı olacak şekilde değerlendirmeleri istenir. Kolaylaştırıcı olumsuz geri bildirim gelmiş ise “Ne yapsaydık daha faydalı olurdu?” diye sorarak çocuklardan geri bildirim alarak etkinliği değerlendirir. Çocuklar birbirlerini alkışlayarak etkinlik alanından ayrılırlar.

YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	Temizlik ve Hijyen
KONU	Diş Koruma ve Temizliği
HEDEF	Diş fırçalamanın önemini kavratmak ve diş fırçalama alışkanlığı edinmesini sağlamak.
KAZANIMLAR	Dişlerin neden fırçalanması gerektiğini ve nasıl fırçalanacağını öğrenir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Video gösterimi, yaparak uygulama, soru-cevap, hikâye
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projeksiyon cihazı, yazı tahtası, marker kalem, renkli keçeli kalem, katılımcı sayısı kadar diş resmi fotokopi çıktısı, şeffaf cep dosyası, ucuz diş fırçası ve bir macun
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika) Çocuklar etkinlik alanına gelince U düzeninde oturmaları sağlanır. Kolaylaştırıcı önemli bir konu hakkında konuşulacağını ancak öncesinde bir hikâye anlatmak istediğini söyler. Katılımcıların hikâyeyi dikkatle dinlemelerini ister. KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı ağız kapalı bir şekilde dişlerini göstererek gruba hikâyeye anlatmadan önce bugünkü konuyu tahmin etmelerini ister. Doğru tahmin geldiyse hemen yoksa doğru tahmin gelene kadar dişlerini gösterip sormaya devam eder. ETKİNLİK: (30 dakika) “Küçük bir çocuk varmış. Bu çocuk 5 yaşındaymış. Anaokuluna gidiyormuş. Her sabah erken kalkıp okula gitmek için hazırlanmış. Bakım görevlisi ona enfes kahvaltı hazırlamış. O da afiyetle yermiş ama sonrasında dişlerini fırçalamamış. Kahvaltıdan sonra sık sık dişlerini fırçalama konusunda uşengeçlik edermiş. Bir sabah yine erkenden uyanmış ama dişi çok ağrıyormuş. Bakım görevlisi onu çok acil diş doktoruna götürmüş. Doktor onu tedavi etmiş. Ayrıca bir fırça ve diş macunu hediye etmiş.” (Kaynak https://okuloncesi.com.tr/inci-gibi-dislerim-var/) Ardından • Ağız ve diş sağlığı neden önemlidir? • Zarar veren yiyecek ve içecekler nelerdir? • Diş temizliği nasıl ve neden yapılmalı? • Bir günde dişler kaç kere fırçalanmalı diye sorulur. Katılımcıların cevapları sembolik resimler ile tahtaya ya da kartona çizilir. Ardından konu ile ilgili çizgi video izletilir.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
DİŞ FIRÇALAMA ŞARKISI:

4 - 6 YAŞ: 2. VIDEO DİŞ HİJYENİ

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Çizgi videolar sonrası tahtaya çizilen resimlerden cevaplardan eksik var ise kolaylaştırıcı tarafından tekrar edilerek eksikler tamamlanır.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Çocuklar ayakta halka şeklinde toplanır. Kolaylaştırıcı yönergesi ile, Ağzı deyince iki kere alkış

Diş deyince iki kere yanağa vurma

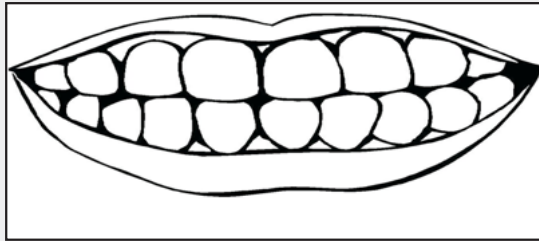
Sağlık deyince eller çapraz yapılarak omuzlara vurması söylenir.

Kolaylaştırıcı önce yönergeyi sıra ile uygular ardından karışık söyleyerek devam eder. Süre sonunda herkesin birbirini alkışlaması istenir.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Şeffaf dosya içine diş resminin olduğu fotokopiler konarak önceden hazırlanır. Cep dosyanın üzeri dişlerdeki kirleri temsilen keçeli kalem ile çizilir. Özellikle dişlerin kesiştiği yerler daha çok belirginleştirilir. Çocuklara, hazırlanan dosyalar ve diş fırçaları dağıtılır. Çocukların kirli ve temiz diş arasında değerlendirme yapmalarını sağlamak için dişleri fırçalayarak temizlemeleri istenir. Fırçanın değdiği kalem izlerinin teker teker silinmesinin neden olduğu sorulur. Kolaylaştırıcı doğru teknik ile fırçalamayan çocuklara (diş etinden dişin ucuna doğru yuvarlak hareketler ile) doğru diş fırçalamayı gösterir. Grubun diş temizliğinin iyi bir fırçalama ile mümkün olacağını gözlemlemesini sağlar. Eksik ya da yanlış uygulama var ise kolaylaştırıcı değerlendirerek tamamlar. Sonra herkes birbirini alkışlayarak etkinlik sonlandırılır.

Aşağıdaki diş resmi bu etkinlik için A4 boyutunda kullanılabilir.

YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	Temizlik ve Hijyen
KONU	Çevre Temizliği
HEDEF	Çevre temizliğine duyarlı olmasını sağlamak Kendine düşen sorumlulukları uygulamasını sağlamak
KAZANIMLAR	Çevre temizliği konusunda kendine düşen sorumlulukları söyleyebilir Çevre temizliği için farkındalık geliştirir
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru-cevap, hikâye, resim boyama
ARAÇ VE MATERYALLER	Beş adet küçük koli, kâğıt, cam, plastik, alüminyum, pil sembolü olan boyama resimleri ve çöpleri, yapışkan, boya kalem
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Kolaylaştırıcı katılımcılara “hoş geldiniz” der. Katılımcıların etkinlik alanında ayakta çember oluşturmasını sağlar. Büyük hareket küçük hareket oyunu oynatılır. İlk iki hareketi kolaylaştırıcı yapar. Önce küçük sonra büyük hareket (örneğin küçük hareket el sıklatmak büyük hareket topa vurur gibi yapmak) ardından grup yapar. Ardından tüm grup sıra ile bir küçük bir büyük hareket yaparak oyun sonlandırılır. Oyun bitiminde kolaylaştırıcı “çevremize neden dikkat ediyoruz?” sorusunu yöneltir. Doğru cevaplar desteklenerek çevre temizliğinin önemi üzerinde durulur.
	KONU TANITIMI: (5 dakika): Katılımcılara çevre temizliği konusunda konuşulacağı bilgisi verilir. Nelere dikkat ettikleri sorulur. Doğru davranışlar desteklenerek çevre temizliği ve geri dönüşüm hakkında bilgi verilir, kişilere düşen sorumluluklar üzerinde durulur.
	ETKİNLİK: (25 dakika): Kolaylaştırıcı “Her atık çöp değildir. Bazıları tekrar kullanılabilir. Bunlar nelerdir?” diye sorar. Gelen cevaplar arasında KÂĞIT, CAM, PLASTİK, ALÜMİNYUM, PİL olmalıdır. Eğer bunlardan biri eksik söylenmişse kolaylaştırıcı tamamlar. Grup beşe bölünür. Önceden hazırlanan sembol resimlerin olduğu kâğıtlar ve pastel boya her bir gruba dağıtılır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Resimleri boyamaları için beş dakika verilir. Etkinlik alanına daha önceden geri dönüşüm kutusu yapılabilecek beş adet küçük karton koli hazırlanır. Her bir resim bir koliye yapıştırılarak bir geri dönüşüm kutusu hazırlanır. Kolaylaştırıcı daha önceden hazırlanmış olan geri dönüşüm çöplerini (materyallerini) çıkarak etkinlik alanında ortaya döker.

Çocukların sıra ile geri dönüşüm materyallerini ilgili kutuya atmaları istenir. Çocuklara alanın temizlenmesinden önce ve sonrasına ait değerlendirme yapmaları istenir. Nasıl bir alanda daha rahat oyun oynayacakları sorulur? Mümkün ise bu etkinliğin bahçede yapılması çevre temizliği açısından tercih edilmelidir.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı kısa bir tekrar yapar.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Çocuklara gözlerini kapayarak arkalarına yaslanmaları söylenir. Kolaylaştırıcı iki öykü anlatacağını ve gözlerini kapayarak hayal etmelerini ister. Öykü, sakın bir ses tonu ile okunmalıdır.

1. ÖYKÜ: Hafta sonu hava çok güzeldi. Beyaz gömleğim ve sarı pantolonumu giydim. Çantama matara ile su ve bir sandviç koydum. Sokakta yürümeye başladım. Karşıdan karşıya geçerken sürücüler bana yol verdi. Yakındaki bir ormanda yürüyüş yapmak istedim. Orman çok güzeldi, mis gibi kokuyordu ve kuş sesleri beni çok mutlu etti. Bir süre sonra çok yoruldum ve acıktım. Ağaçların arasında oturup sandviçimi yerken bana kuşlar ve sincaplar da eşlik etti. Daha sonra kalktım evime yakın olan bir parka giderek biraz kitap okudum ve çocukları izledim. Çok güzel çiçekler ve kelebekler vardı. Park çok temiz ve çocuklar çok mutluydu.

2. ÖYKÜ: Hafta sonu hava çok güzeldi. Beyaz gömleğim ve sarı pantolonumu giydim. Çantama bir pet şişe ile su ve bir sandviç koydum. Sokakta yürümeye başladım. Karşıdan karşıya geçerken bir arabanın egzozundan siyah dumanlar çıktı. Öksürmeye başladım Araçlara gerekli düzenleme yapılmadığı için bana ve çevreye zarar veriyordu. Bundan dolayı güzel çiçekler çürüyor ve kelebekler ölüyordu. Üzerimdeki kıyafetlerin dumandan kirlenmesi hiç hoşuma gitmedi. Öksürdüğüme göre ciğerlerimde demek ki benzer bir şekilde kirleniyordu. Ormana doğru yürüdüm. Daha önce ormanda yürüyen insanlar yiyecek artıklarını, poşetleri ve pet şişeleri atmış ve orman kötü kokmuştu. Bu koku arasında yürüyemeyeceğimi anladığım için geri döndüm ve parka doğru yürümeye başladım. Burada da durum farklı değildi. Etrafta çöpler ve çöplerin üzerinde sinekler midemi bulandırdı ve yemekten vazgeçtim. Bazı salıncakların zincirleri kırılmış, bazı kaydıraqlara ters taraftan binen çocuklardan dolayı kayma kısmı ayakları ile kirlenmiş bundan dolayı da kıyafetlerine bulaşmıştı. Kendimi iyi hissetmediğim için bu güzel havayı değerlendirmeden eve dönmek zorunda kaldım.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı "şimdi gözlerinizi açın ve hangi öyküyü daha çok beğendiğinizi ve neden beğendiğinizi ve hangi parkta oynamak istediğinizi söyleyin" diyerek çocukların sıra ile görüşlerini alır. Gruba söylenen cümleler için doğru ise evet yanlış ise hayır diye söylemelerini ister.

SORU	DOĞRU	YANLIŞ
1. Temiz bir çevrede yaşamak sağlıklı olmak için gereklidir.	✓	
2. Her atık çöp değildir.	✓	
3. Bütün çöpleri aynı çöp kutusuna atabilir.		✓
4. Çevreyi temiz tutmak sadece temizlik görevlilerinin işidir.		✓
5. Yerlere çöp atılmamalı ve tükürülmemelidir.	✓	
6. Kullanılmayan ilaçlar çöpe atılmamalı bir sağlık kuruluşuna teslim edilmelidir.	✓	
7. Çöp poşetleri ağız bağlanarak çöp kutusuna atılmalı, dışarıda herhangi bir yere bırakılmamalıdır.	✓	
8. Herkes sorumluluklarını yerine getirirse çevre daha temiz olur.	✓	

Kolaylaştırıcı gelen cevaplara göre değerlendirme yapar. Yanlışlar var ise birlikte doğru olan tekrarlanır. Çocuklara "Sıra ile bugüne ilişkin aklınıza gelen bir cümle söyleyin der." En az bahsedilen konu üzerine vurgu yapılır. Ardından kendilerini alkışlaması söylenerek etkinlik sonlandırılır.

YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	Temizlik ve Hijyen
KONU	Gıda Temizliği
HEDEF	Yiyecek temizliğinin sağlığa etkilerinin öğrenilmesini sağlamak
KAZANIMLAR	Sağlık için gıda temizliğinin önemini öğrenir Gıda temizliği konusunda nelere dikkat edilmesi gerektiğini söyleyebilir.

YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru-cevap, öykü
ARAÇ VE MATERYALLER	Hasta maskesi, mikrop ve gıda resmi, bant
ÖNERİLEN SÜRE	60 Dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Kolaylaştırıcı daha önceden katılımcı sayısı kadar sandalyeyi etkinlik alanında çember olacak şekilde dizer. Bir tanesinin arkasına mikrop resmi ve bir yiyecek resmi yapıştırır. Bilgisayarda bir çocuk şarkısı çalmaktadır. Çocukları müzik eşliğinde dans ederek etkinlik alanına girer. Müzik durduğunda otururlar. Kolaylaştırıcı mikrobun üzerine oturan kişiyi hasta kabul edip maske takarak oyundan çıkarır. Oyun böylece sürer. Süreye göre son katılımcıya kadar devam eder.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı "hasta olmamak için neler yapmamız gerekir" diye sorar. Gıda temizliği cevabı gelene kadar sormaya devam eder. Eğer bu cevap gelmemiş ise "Bugün sizinle temiz yiyecekler hakkında konuşacağız" diye konuyu duyurur.
	ETKİNLİK: (25 dakika) Kolaylaştırıcı bir öykü anlatmak istediğini söyleyerek Emre'nin hikâyesini anlatmaya başlar. (Kaynak: https://sbu.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/A%205.pdf) "Emre okuldan gelir gelmez çok acıktığı için ellerini bile yıkamadan hemen yemek masasına oturur. Bakım görevlisi ona çok güzel yemekler hazırlamıştır. Yemeğini çabucak bitiren Emre ödevlerini yapmak için odasına gider. Biraz çalıştıktan sonra dinlenmek ve tekrar acıkan karnını doyurmak ve kendi sandviçini kendisi hazırlamak için mutfığa gider. Buzdolabından domates, salatalık ve peynir çıkarır. Yıkamayı unuttuğu domates ve salatalığı doğrar; aynı bıçakla peyniri dilimler ve ekmek arasına yerleştirir. Hazırladığı sandviçin yanına bir bardak sütünü de alarak odasına gider. Emre sütünü çocuklar için ne kadar faydalı bir gıda olduğunu bilmektedir. Ancak süt şişesini buzdolabına koymayı unuttur. Emre sandviçini yer, ödevlerini bitirir ve dişlerini fırçaladıktan sonra yatar. Emre, kahvaltı yapmanın ne kadar önemli olduğunu bildiği halde, sabah biraz midesi bulandığı ve karnı ağrıdığı için kahvaltı yapmak istemez. Açlığını gidermek için dün mutfak masası üzerinde bıraktığı süt şişesinden sütünü içer ve okuluna gider. Üçüncü dersin sonuna doğru Emre'nin karın ağrıları artar, kusmaya başlar. Emre hastalanmıştır... "Sizce Emre neden hastalandı? Emre'nin hastalanmasına neden olan şey neydi?" diye sorar. Gelen cevapları değerlendirir. Eksik var ise kendisi tamamlar.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

- Ellerini yıkamadan yemeğe oturması (El yıkamanın önemi vurgulanır)
- Domates ve salatalığı yıkamaması (Sebze ve meyvelerin bol suda ve çok iyi yıkanması vurgulanır)
- Yıkamamış domates ve salatalıktan bıçağa bulaşan mikropların peynire geçmesi (Süt ürünlerinin üzerinde hızlıca mikropların çoğalacağı vurgulanmalı.)
- Sütü dolaba koymaması (Tüm proteinler gibi süt ve süt ürünleri de sıcak hava da çok daha hızlı bozulur. Sıcakta bozulan sütü içmesinin onu zehirlediği vurgulanmalı.)

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Bozulmuş ve iyi yıkanmamış sebze ve meyvelerin hastalıklara sebeb olacağı tekrar vurgulanır. Ellerimizi, sebze ve meyveleri bol su ile yıkanarak tüketmenin hastalıktan koruyabileceği ve daha sağlıklı olunabileceği söylenir. Etkinlik sonlandırılır.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı müzik eşliğinde çocuklara çember halinde olan sandalyelerin etrafında oynamalarını söyler. Müzik durduğunda mikrop resminin üzerine oturan çocuğa hikâye ve gıda temizliğine ait bir soru sorulur. Bu oyun çocukların gıda temizliğinin çocuklar tarafından tamamı ile öğrenildiğine kanaat getirilene kadar devam edilir.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Gün sonunda çocuklara; bu konunun önemli ve faydalı olduğunu düşünüyorsanız sağ el başparmağınızı yukarı, eğer önemsiz ya da faydalı olmadığını düşünüyorsanız sağ el başparmak aşağı olacak şekilde değerlendirmeleri istenir. Parmaklarını aşağı doğru tutanlara neleri farklı yapmak ya da neleri ilave etmenin onlar için daha iyi olacağı sorulur. Gelen cevaplara göre kolaylaştırıcı ilave edebileceklerini eder, edemeyeceklerini başka bir etkinlikte konuşmak üzere not alır. Herkes birbirini alkışlayarak etkinlik alanından ayrılır.

YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş		
TEMA	Temizlik ve Hijyen		
KONU	Tuvaleti Kullanma Alışkanlığı		
HEDEF	Tuvaleti temiz kullanma alışkanlığı kazandırmak.		
KAZANIMLAR	- Tuvalet öncesi ve sonrası el yıkama becerisi kazanır - Tuvalete girmeden önce ve çıktıktan sonra sifon çekmenin önemini öğrenir - Klozet ve alaturka tuvaleti nasıl kullanacağını bilir - Tuvaleti temiz tutmanın önemini kavrar.		
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Afiş hazırlama, video gösterimi, soru cevap		
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projeksiyon cihazı, yazı tahtası kalemi, resim kâğıdı, boya kalemleri		
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika		
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Kolaylaştırıcı gruba merhaba der. Katılımcılar etkinlik alanında ayakta çember oluşturur. Yağ satarım bal satarım oyununun yönergesini verecek müzik eşliğinde oyunu başlatır. 4 – 6 YAŞ: 3. VİDEO YAĞ SATARIM BAL SATARIM En az altı kişi ve bir mendil ile oynanır. - Bir ebe seçilir, mendil ebeye teslim edilir. Diğer çocuklar, yüzleri birbirine dönük olacak şekilde bir çember oluşturarak yere otururlar. Oturan çocuklar oyun esnasında arkalarına dönüp bakamazlar. Sadece arkalarındaki zemini elleriyle yoklayabilirler. - Ebe, elinde mendili, çemberin etrafında dolaşmaya başlar, bir yandan da durmaksızın şu ezgili tekerlemeyi söyler: <table border="1"> <tbody> <tr> <td>Yağ satarım, bal satarım, Ustam ölmüş, ben satarım. Ustamın kürkü sarıdır, Satsam on beş liradır. Zam-bak Zum-bak Dön arkana iyi bak.</td><td>Yağ satarım, bal satarım, Ustam ölmüş, ben satarım. Alacağına, vereceğine Bir kaşık ayran Yarın sabah bayram.</td></tr> </tbody> </table>	Yağ satarım, bal satarım, Ustam ölmüş, ben satarım. Ustamın kürkü sarıdır, Satsam on beş liradır. Zam-bak Zum-bak Dön arkana iyi bak.	Yağ satarım, bal satarım, Ustam ölmüş, ben satarım. Alacağına, vereceğine Bir kaşık ayran Yarın sabah bayram.
Yağ satarım, bal satarım, Ustam ölmüş, ben satarım. Ustamın kürkü sarıdır, Satsam on beş liradır. Zam-bak Zum-bak Dön arkana iyi bak.	Yağ satarım, bal satarım, Ustam ölmüş, ben satarım. Alacağına, vereceğine Bir kaşık ayran Yarın sabah bayram.		

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

- Bir süre sonra mendili oturan çocuklardan birinin arkasında habersizce bırakır.
- Bu çocuk arkasına mendil bırakıldığını fark etmezse ebe bir tur döndükten sonra bu çocuğun omzuna dokunur ve mendili fark etmemiş olan çocuk yeni ebe olur.
- Arkasına mendil bırakılan çocuk bunu fark ettiğinde ise, derhal mendili kapıp ebeyi aynı yönde kovalamaya başlar. Kovalamaca sırasında çemberdeki diğer çocuklar tekrarlar “tavşan kaç, tazı tut!” diye bağırarak tempo tutarlar.
- Ebe çember etrafındaki turunu yakalanmadan tamamlayıp arkasına mendili bıraktığı oyuncunun boşalttığı yere oturmayı başarır, ayakta kalan oyuncu yeni ebe olur ve tekerlemeyi söyleyerek çember etrafındaki turuna başlar.
- Eğer ebe, mendille kendisini kovalayan oyuncuya yakalanırsa ebe değişmez. Ebe mendili tekrar alır ve başa dönlür.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı grubun U düzeninde oturmasını sağlayarak; tuvalet kullanma alışkanlıklarımız ile ilgili konuşulacağını söyler. Gruba sıra ile nelere dikkat edilmesi gerektiğini sorar. Kolaylaştırıcı gelen cevapları not alır. Etkinlik sonunda tekrar değerlendirileceğini söyler. Söylenenleri aşağıdaki gibi sıralayarak yazar. Çocuklarla birlikte birkaç kez tekrar eder.

- Tuvalete girmeden önce ellerini yıkamak,
- Tuvalet sonrası önden arkaya doğru tuvalet kâğıdı ile temizlik yapmak,

(El hijyeni açısından tercih edilmese de bazı kültürlerde su ile temizlik de yapılmaktadır. Eğer ıslak temizlik yapılacaksa tuvalet kâğıdı ile silindikten sonra ıslak temizlik yapılmalı ve tekrar tuvalet kâğıdı ile kurulmalıdır.)

- Çöpü çöp kovasına atmak,
- Temiz el ile sifona basmak,
- Varsa tuvalet fırçası kullanmak,
- Dışarıya taşıyı silmek,
- Elleri yıkamak, kâğıt havlu ile kurulamak
- Kâğıt havlu yok ise havluyu kullanıp yerine geri asmak.

ETKİNLİK: (20 dakika)

Grubu ikiye böler. Birinci ve ikinci gruba olumlu tuvalet alışkanlıklarına ait bir resim çizmelerini ister. Her iki gruba da resim kâğıdı ve boya kalemleri dağıtır. 15 dakika sonra grup liderleri çıkarak yaptıkları resmi anlatarak duvara asar. Gruplar birbirini alkışlar.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı doğru ve yanlışları kısaca tekrar eder.

Kolaylaştırıcı ilgili maddeleri vurgulanarak tuvalet videosunu paylaşır.

4 – 6 YAŞ: 4. VİDEO TUVALET HİJYENİ

OYUN/RAHATLAMA: (15 dakika)

Kolaylaştırıcı video izlendikten sonra çocuklara

Ortak tuvaletleri pis bırakmamak için gereken adımları sözlü olarak tekrar söyler. Gruptaki herkes doğru davranışları söyler. İlk bitiren oyunu kazanır.

- Tuvalete girmeden önce ellerini yıkamak,
- Tuvalet sonrası önden arkaya doğru tuvalet kâğıdı ile temizlik yapmak,
- (El hijyeni açısından tercih edilmese de bazı kültürlerde su ile temizlik de yapılmaktadır. Eğer ıslak temizlik yapılacaksa tuvalet kâğıdı ile silindikten sonra ıslak temizlik yapılmalı ve tekrar tuvalet kâğıdı ile kurulmalıdır.)
- Çöpü çöp kovasına atmak
- Temiz el ile sifona basmak
- Varsa tuvalet fırçası kullanmak
- Dışarıya taşanı silmek
- Elleri yıkamak, kâğıt havlu ile kurulamak
- Kâğıt havlu yok ise, havluyu kullanıp yerine geri asmak

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı oyun bitiminde çocukların etkinliği değerlendirmesini ister. Etkinlik eğlenceli ve öğretici geçtiyse alışkanlıklarını, eğlenceli ve öğretici olmadığını düşünüyorlarsa ellerini dizlerine koyarak beklemleri istenir. Olumsuz düşünenlerden nasıl daha eğlenceli ve öğretici hale getirilebileceği sorulur. Gelen yorumlara göre eksikler tamamlanır. Kolaylaştırıcı alandan ayrılmadan önce herkesin kendini alışkanlıklarını söyleyerek etkinliği sonlandırır.

YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	Yeterli ve Dengeli Beslenme
KONU	Temel Besin Kaynaklarımız
HEDEF	Yeterli ve dengeli beslenme alışkanlığı geliştirmek
KAZANIMLAR	Yeterli ve dengeli beslenme kavramını bilir. Besin öğelerini ve gruplarını, bunların hangi besinleri içerdiğini ve birbirini karşılayan besinleri bilerek tüketir. Beslenmeyle ilgili doğru tutum ve davranışları söyleyebilir ve uygulayabilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru - cevap, poster hazırlama
ARAÇ VE MATERYALLER	• Toplamı katılımcı sayısı kadar • Sebze ve meyve grubuna ait, • Süt ve süt ürünleri grubuna ait, • Et ve et ürünleri grubuna ait, • Kuru baklagiller grubuna ait, • Tahıl grubuna ait ve içecekler grubuna ait resimler. • Boya kalemi • Gülen surat, asık surat, ifadesiz surat resimleri ve post-it
ÖNERİLEN SÜRE	60 Dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Kolaylaştırıcı etkinlik alanını önceden U düzeninde hazırlayarak müzik eşliğinde çocukları içeri alır. Ayakta çember şeklinde olmalarını sağlar. Postacı oyunu oynanacağı ve bu oyunu bilen olup olmadığını sorar. Var ise çocuklardan nasıl oynanacağını anlatmalarını ister. Sonrasında kendisi kısa bir tekrar yaparak “Önce ben söyleyeceğim, sonra kim ortada kalırsa o postacı olacak” diyerek oyuna başlar. POSTACI OYUNU: Çocuklar ayakta çember şeklinde dizilir. İlk ebe kolaylaştırıcı olur. (Çocuklar yönergeyi uygulamakta zorlanırsa kolaylaştırıcı ebeye 2. ebe olarak eşlik edebilir.)

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**

Ebe: Postacı geldi

Katılımcılar: Ne getirdi?

Ebe: İncik boncuk

Katılımcılar: Kime kim e?

Ebe: Üzerinde..... olana der.

Ebenin söylediği özellikte olanlar yer değiştirmelidir. Değişemeyen ebe olur. Oyun bu şekilde sürdürülür.

Oyunun bitiminde çocuklar kendilerini alkışlar. Yerlerine geçmeleri istenir.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı “beslenme sadece açlık duygusunu bastırmak, karın doyurmak, canının çektiği şeyleri yiyip içmek değildir. Sağlıklı olmak, büyüyüp gelişmek için vücudun ihtiyacı olan yiyeceklerden yenmesidir. Yaşamımızı sürdürmek için beslenmemiz gerekir” diyerek konu hakkında kısa bir bilgi verir.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Kolaylaştırıcı “İhtiyacımız kadar beslenmeliyiz. Her gün üç öğün beslenmeye düzenli beslenme denir. Öğünlerde her çeşit besinden yeteri kadar tüketmeye özen göstermek gerekir. Buna dengeli beslenme denir. Peki dengeli beslenmek için hangi besin gruplarını tüketmeliyiz” diye sorar.

Gelen cevaplar için besin grubuna ait resimleri çıkararak bu konuda katılımcıların fikrini sorar. Eksik var ise aşağıdaki gibi tamamlar.

- Sebzeler ve meyve grubu
- Süt ve süt ürünleri grubu
- Et grubu
- Kuru baklagiller grubu
- Tahıl ve ekmek grubu
- Su ve diğer içecekler

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Beslenme temel ihtiyaçlarımızdan biridir. Yaşamak büyümek ve gelişmek için beslenmek zorundayız. İhtiyacımız kadar beslenmeliyiz. Her gün üç öğün beslenmeye düzenli beslenme denir. Öğünlerde her çeşit besinden yeteri kadar tüketmeye özen göstermek gerekir. Buna dengeli beslenme denir. Düzenli ve dengeli beslenmek bizi hastalıklara karşı korur. Vücudumuza enerji verir ve büyümemizi sağlar.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika) Kolaylaştırıcı herkesi boş alana alır. “Şimdi sizinle serçenin kahvaltısı oyununu oynayacağız” der ve yüksek sesle anlatır. Çocuklar hareketleri istedikleri gibi canlandırırlar. • Bir ağacın dalında uyuyan serçe uyandı → Çocuklar yere çömelir, kolları yukarı kaldırır ve çırpır • Kuş çok yükseklerde uçuyor → Çocuklar kuş gibi uçarak yükseklerde olduklarını düşünürler • Kuş solucan bulmak için alçaklara indi → Çocuklar kollarını yana açarak ve dikkatle bakarak sınıfta dolaşırlar • Sonra serçe bir solucan buldu → Çocuklar çömelir eller yerde baş önde • Kuş ağaca geri döndü en yüksek yerine kondu → Kollar yanda uçuşa hareketi yaparak ağaca geri dönerler • Herkes birbirini alkışlar.
	DEĞERLENDİRME: (5 dakika) Duvarda farklı köşelere yuvarlak kartonlardan bir tane gülen surat, bir tane asık surat, bir tane de ifadesiz surat resmi asılır. Katılımcılara bir tarafı yapışkanlı post-itler dağıtılır. Bugün ki etkinlik onlar için faydalı olmuş ise gülen suratın altına, faydalı olmamışsa asık suratın altına, bu konuda kararsız ise ifadesiz suratın altına yapıştırarak o köşede beklemelerini ister. Olumsuz ve kararsız ifade edenlerin neden faydalı bulmadıkları sorulur. Gelen cevaplara göre kolaylaştırıcı da gelen cevapları değerlendirir. Kendilerini alkışlamalarını sağlayarak etkinlik bitirilir.
YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	Yeterli ve Dengeli Beslenme
KONU	• Çeşitli Besinleri Tüketmenin Önemi • Yeterli Beslenme
HEDEF	Çeşitli besinleri tüketme alışkanlığı kazandırmak.
KAZANIMLAR	• Çeşitli besinleri tüketmenin önemi öğrenir • Her besin grubunu içerecek şekilde öğün hazırlamayı öğrenir • Sağlıklı beslenme adımlarını bilir. • Yeterli ve dengeli beslenme kavramını öğrenir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru - Cevap
ARAÇ VE MATERYALLER	Yok
ÖNERİLEN SÜRE	60 Dakika

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı katılımcılara “Hoş geldiniz” der. Katılımcıların etkinlik alanında ayakta çember oluşturmasını sağlar. Büyük hareket küçük hareket oyunu oynatılır. İlk iki hareketi kolaylaştırıcı yapar. Önce küçük sonra büyük hareketi (örneğin küçük hareket el şıklatmak büyük hareket topa vurur gibi yapmak) sonra grup yapar. Ardından tüm grup üyeleri sıra ile bir küçük bir büyük hareket yaparak oyun sonlandırılır. Oyun bitiminde kolaylaştırıcı “Daha önce sizinle temel besin grupları üzerine konuşmuştuk.” der.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

“Peki bu gruplardan sevdiğimiz ve sevmediğimiz var mı? Hep sevdiğimizlerimizden yersek ne olur” diye sorar. Gruptan gelen cevaplar sonrasında “Bugünkü konumuz çeşitli besinleri tüketmenin önemi hakkında konuşacağız.” diye konu tanıtımını yapar.” Besinler bizim büyümemiz ve gelişmemizi sağlar. Bizi hastalıklardan korur. Besinlerden faydalanmamız için beslenme alışkanlıklarımızın düzenli olması gerekir. Gün içinde sabah öğlen ve akşam olmak üzere 3 öğün yemek yemeliyiz. Yediğimiz yemeklerin daha önce konuştuğumuz besin gruplarındaki çeşitliliğin sağlanmasına özen göstermeliyiz.”

ETKİNLİK: (30 dakika)

Kolaylaştırıcı çocuklara “Kahvaltı çok önemi bir öğündür. Kahvaltı yapmadan güne başlarsak etkinlikleri yapmakta zorlanabiliriz. Dikkatimiz dağınık, zihnimiz iyi çalışmaz. Dinlediklerimizi anlayamayız. Bu nedenle sabahları çok iyi kahvaltı ile güne başlamalıyız.” der.

Çocuklara kahvaltıda neler yeneceği sorulur. Kolaylaştırıcı gelen cevaplara göre eksikleri aşağıdaki gibi tamamlar.

Peynir, zeytin, yumurta, bal ya da reçel, mevsimine göre domates, salatalık ya da havuç yenebilir. İki dilim ekmek, bir dilim börek ya da poğaç ya da yenebilir. Hazır poğaçalar ya da börekler yerine evde yapılanı tercih etmeliyiz. İçecek olarak süt ya da ev yapımı meyve suyu sıra ile içilebilir. Çocukların günde iki bardak süt içmeleri önemlidir. Eğer sabah süt içmişsek gün içinde iki bardak süt içmeliyiz.

Grup sayı yöntemi ile dörde bölünür.

1. Gruba sabah kahvaltısında ne yediği ve miktarları sorulur. Miktar ve çeşit açısından yeterliliği tüm grup ile değerlendirilir.

Gündüz yaşantımız akşam ve geceye göre daha hareketli geçer. Öğle yemeği bize gündüz yaptığımız etkinlikler için gereken enerjiyi sağlar. Öğle yemeğinde neler yeneceği sorulur. Gelen cevaplara göre eksikler aşağıdaki gibi tamamlanır.

Öğle yemeğinde makarna, pilav ya da patates den birini seçerek bir tabak yiyebiliriz. Sebzededen, etten, kuru fasulyeden ya da nohuttan yapılmış bir tabak yemek yemeliyiz. Bunların yanında çorba, salata ya da yoğurt yiyebiliriz. Ayrın ya da taze meyve suyu içebiliriz.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

2. Gruba öğle yemeğinde ne yediği ve miktarları sorulur. Miktar ve çeşit açısından yeterliliği tüm grup ile değerlendirilir.

Sabah, öğle ve akşam yemeklerine ana öğün denir. Ana öğün araların da da bir şeyler yiyebiliriz. Ana öğün aralarında yenen yiyecekler ara öğün denir. Ara öğünde bir meyve, kuruyemiş, evde yapılan kurabiye, poğaça, ya da meyveli yoğurt ve tatlıdan birini yiyebiliriz. Bir bardak süt içebiliriz.

3. Gruba ara öğünde ne yediği ve miktarları sorulur. Miktar ve çeşit açısından yeterliliği tüm grup ile değerlendirilir.

Akşam yemeği de diğer öğünler gibi çok önemlidir. Akşam yemeklerine de özen göstermek gerekir. Akşam yemeğinde yeterli beslenemezsek uykuda vücudumuz gereği gibi çalışamaz.

Akşam yemeklerin de mutlaka bir tabak sulu yemek yemeli ya da bir kase çorba içilmelidir. Yemek etten, sebzededen, kuru fasulye ya da nohuttan yapılmış olabilir. Salata ya da yoğurt yiyebiliriz. Evde yapılmış meyve suyu ya da ayran içebiliriz. Yarım tabak makarna ya da pilav yiyebiliriz.

4. Gruba akşam yemeğinde ne yediği ve miktarları sorulur. Miktar ve çeşit açısından yeterliliği tüm grup ile değerlendirilir.

Sabah, öğle ve akşam yenilen öğünler ana öğünlerdir. Bunların arasında ara öğünler de yenebilir.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı gruplara düzenli ve yeterli beslenmek için üç ana öğün ve iki ara öğün yenmesinin önemli olduğunu vurgular. Sabah öğle akşam ana öğünlerin sağlığını kadar günlük faaliyetlerimizi de etkilediğini belirtir.

OYUN/RAHATLAMA: (5 dakika)

Çocuklar ayakta çember oluşturur. Sıra ile bir meyve adı söylemeleri istenir. Grup söylenen meyveyi toplar gibi yapar. Elma ise yukarı doğru uzanarak, çilek ise aşağı doğru eğilerek üzüm ise ileri doğru elini uzatarak vb. toplar. Herkes söylediği meyveyi toplayınca hepsi birden yer gibi yaparak kendilerini alkışlar.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Etkinliği sonunda çocuklar çember şeklinde oturur. Sağ ellerini yumruk yaparak ileri doğru uzatırlar. Kolaylaştırıcı, çocuklara etkinliğin başından beri geçen süreci düşünmelerini ister. Eğer bu sürecin “çok iyi” diye düşünüyorlarsa başparmak yukarı, eğer etkinlik hakkında düşünceleri “normal” ise başparmak yere paralel şekilde, “iyi değil” diye düşünüyorlarsa başparmağı aşağı doğru tutarak yumruklarını göstermelerini ister. Kolaylaştırıcı işaretleri önce kendisi gösterilir. Sonra kolaylaştırıcı, tüm yumrukları tek tek gözden geçirir. Yana ve aşağı doğru parmak uzatan çocuklara “Neyi daha iyi yapabiliydik?” diye sorar. Eksikler tamamlanır.

YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	Yeterli ve Dengeli Beslenme
KONU	Sağlığa Zararlı Beslenme Alışkanlıkları
HEDEF	Sağlığa zararlı besinlerden uzak tutmak, sağlıklı beslenme alışkanlığı kazandırmak
KAZANIMLAR	Zararlı besinleri sayabilir. Zararlı besinlerin kendisine vereceği zararları öğrenir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru-cevap, öykü
ARAÇ VE MATERYALLER	Katılımcı sayısı kadar zararlı ve yararlı besin resimleri (Elma-Elma Şekeri, Portakal-Portakal Suyu, Ev Köftesi- Hamburger, Meyve Ve Yoğurt-Hazır Meyveli Yoğurt, Çikolata, Sakız, Cips, Şeker Ve Bisküvi, Gazlı İçecekler Ve Sokakta Satılan Yiyecekler Kartları)
ÖNERİLEN SÜRE	60 Dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklara hoş geldiniz dedikten sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Aşağıdaki oyun oynanır. ATOM Çocuklar çember şeklinde dizilirler. Eğitmeni, oyunun kurallarını açıklar. Deneme olarak oyun birkaç kez oynatılır. Oyun müzikle başlar. Her oyuncu etkinlik alanında ritme uygun şekilde hareket ederek yürümeye başlar. Eğitmeni, müziği kesip bir sayı söyler. Çocuklar, söylenen sayıdan oluşan gruplar oluştururlar. Örneğin üç denmişse, gruplar üçer kişiden oluşacaktır. Grup oluşturamayan oyuncular kenara çıkar. Diğerleri devam eder. Müzik başladığında oyun yeniden başlar. Kolaylaştırıcı “atom” dediğinde tüm oyuncular bir araya toplanır; “gaz” dediğinde ise her oyuncu alanın farklı noktasına yayılır ve birbirine dokunmazlar. Oyunun sonunda son kalan çocuk oyunu kazanmış olur. KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı “Bugün sizinle çok önemli bir konu hakkında konuşacağız. Sağlığımız için zararlı yiyecekler hakkında bana neler söyleyebilirsiniz bir düşünün bakalım” der.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK: (25 dakika)

Gelen cevapları değerlendirebilir. Eksik var ise aşağıdaki şekilde tamamlar.

“Ambalajlanarak marketlerde satılan hazır yiyeceklerin çoğu sağlığınıza için zararlıdır. Çünkü bu ürünlerin içinde bazı katkı maddeleri vardır. Katkı maddeleri sağlığınıza için zararlıdır. Evde pişen yemekler de bu tür zararlı katkı maddeleri bulunmaz. Kutu meyve suları yerine evde sıkılan taze meyve sularını tercih etmeliyiz. Kutu meyve suları çok tüketildiğinde sağlığınıza zarar verir. Gazoz ve kola gibi içecekler sağlığınıza için çok zararlıdır. Bunlar yerine süt ayran ve taze meyve suyu içmeliyiz.

Dondurularak saklanan köfteler yerine evde yapılan köfteler tercih edilmelidir. Hamburgerler de kullanılan köftelerin içinde katkı maddeleri vardır. Bunlar vücudumuz için zararlıdır. Evde yapılan köftelerde bu tür zararlı maddeler yoktur. Hamburgerciler de bulunan patatesler genellikle dondurulmuş ve içinde katkı maddesi olan patateslerdir. Ambalajlarda saklanan cipslerde de katkı maddeleri vardır. Bunlar yerine evde kızartılan patatesleri yemeliyiz.

Çikolata, şeker ve sakız sağlığınıza için zararlıdır. Bu ürünlerden olabildiğince az tüketmeliyiz. Ambalaj içinde satılan kraker, kek ve bisküvilerin içinde katkı maddeleri vardır. Bunlar yerine evde yapılan kek kurabiye ve börekleri tercih etmek bizi daha sağlıklı yapar.”

Kolaylaştırıcı “Yararlı ve zararlı yiyecekleri öğrendiniz. Zararlı ve zararsız besinleri nasıl aklınızda tutarsınız?” diye sorar. Gelen cevapları doğru ise onaylar, eksik ise tamamlayarak açıklamada bulunur.

“Doğal olan besinler yararlı, doğal olmayan besinler zararlıdır.

Mevsiminde tarlada ya da bahçede yetiştirilen ürünler doğaldır.

Hayvanlardan elde edilen ürünler doğaldır. Bu ürünlerden evde yapılan yiyecekler doğaldır. Fabrikalarda yapılan ve işlemlerden geçirilen ürünler doğal değildir.”

Katılımcı sayısı kadar yararlı ve zararlı besin kartları hazırlanır.

(ELMA – ELMA ŞEKERİ, PORTAKAL – PORTAKAL SUYU, EV KÖFTESİ – HAMURGER, MEYVE VE YOĞURT – HAZIR MEYVELİ YOĞURT, ÇİKOLATA, SAKIZ, CİPS, ŞEKER, BİSKÜVİ, GAZLI İÇECEKLER ve SOKAKTA SATILAN YİYECEKLER) Çocuklara dağıtılır. Sırayla yarar-zarar açısından

değerlendirmeleri istenir. Gelen cevaplar doğru ise alkışlanır. Yanlış ise aşağıdaki gibi açıklanır.

- Elma ağaçta yetişir doğaldır; elma şekeri fabrikalarda yapılır ve doğal değildir.
- Portakal ağaçta yetişir doğaldır. Portakal suyu fabrikalar da işlenerek ve katkı maddeleri eklenerek kutulanır. Doğal değildir.
- Kasaptan alınan kıyma ile yapılan köfte doğaldır. Fabrika da içine katkı maddesi konularak yapılan köfte doğal değildir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

- Evde yoğurdun içine doğranan meyveler ile hazırlanan meyveli yoğurt doğaldır. Markette içine katkı maddesi konularak paketlenen meyveli yoğurt doğal değildir.
- Çikolata, şeker, sakız, cips ve bisküvi gibi besinler fabrikalar da üretilir. Bu besinler doğal değildir ve sağlık için zararlıdır.
- Gazlı içecekler fabrikalar da üretilir. Bu besinler doğal değildir.
- Sokaktan alınan yiyeceklerin üzerine toz ve mikroplar bulaşır. Bundan dolayı sağlıklı değildir. Açıkta satılan yiyecekleri ve neyden yapıldığını bilmediğimiz yiyecekleri yememeliyiz. Seyyar satıcıların sattığı ürünler sağlıklı ürünlerden yapılsa bile üzerine konan tozlardan dolayı sağlıklı hale gelebilir. Ayrıca denetimsiz satılması da doğru değildir.
- Şeklinde bütün grup kendisine verilen besin kartı hakkında açıklama yapar.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Doğal olan besinler yararlı, doğal olmayan besinler zararlıdır. Mevsiminde tarlada ya da bahçede yetiştirilen ürünler doğaldır. Hayvanlardan elde edilen ürünler doğaldır. Bu ürünlerden evde yapılan yiyecekler doğaldır. Fabrikalarda yapılan ve işlemlerden geçirilen ürünler doğal değildir, diye küçük bir tekrar yapılır.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı çocuklara aşağıdaki öyküyü anlatır:

Ali televizyon da şeker, çikolata ve gofretle ilgili bir reklam filmi izliyormuş. Görevliye bu yiyeceklerden almak istediğini söylemiş. Görevli, Ali'ye resim defteri ve boya kalemlerini vermiş. "Sadece bir tane tercih et ve tercih ettiğin şeyin ve onu yiyen çocuğun resmini çiz." demiş. Çocuk özenle resmi çizmiş. Bir süre sonra çocuğun arkadaşları eve gelmiş. Gelen çocukların bir tanesinin dişi çürük, birinin rengi soluk ve döküntüleri varmış, biri de sağlıklı ve yorgun görünüyormuş. Ali'nin çizdiği resmi çok beğenmişler. Ali reklam programında gösterilen yiyeceklerin resmini çizdiğini söylemiş. Çocuklar bu tür abur cuburları tükettikleri için diş ve vücut sağlıklarının bozulduğunu söyleyince Ali çok şaşırılmış.

"Sizce Ali ne yaptı?" diye sorulur. Çocukların sıra ile fikri alınır. "Peki hangi yiyecekleri tüketmeliyiz?" diye sorulur ve zararlı olmayan yiyecekleri söyleyen çocuklar alkışlanır. (Meyve çeşitleri ya da yoğurt gibi)

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı bazı ifadeler söyleyeceğini ve doğru ise alkışlamalarını yanlış ise kafalarını sağa sola sallamalarını ister. Doğrular tekrar edilir. Yanlışlar doğru olarak tekrar açıklanır.

SORU	DOĞRU	YANLIŞ
1. Sağlıklı olmak için yararlı besinleri yemeliyiz. Doğru mu yanlış mı?	✓	
2. Şeker, hamburger, cips sağlıklı yiyeceklerdir. Doğru mu yanlış mı?		✓
3. Süt, salata, meyve, yumurta, yoğurt sağlıklı yiyeceklerdir. Doğru mu yanlış mı?	✓	
4. Kutu içinde satılan meyve suları sağlığımız için faydalıdır. Doğru mu yanlış mı?		✓
5. Sokakta açıkta satılan yiyecekler sağlığımız için zararlı olmasa da toz ve mikrop bulaşmış olabilir. Bundan dolayı açıkta satılan yiyecekleri yememeliyiz. Doğru mu yanlış mı?	✓	
6. Sağlığımızı korumak için neden yapıldığını bilmediğimiz yiyecekleri yememeliyiz. Doğru mu yanlış mı?	✓	

Çocuklar ayağa kalkar ve geniş bir halka oluşturur. Kolaylaştırıcı “Bugün yapılan etkinlik den sonra sağlığa zararlı yiyecekler asla yemem diyenler bir adım öne, arada bir yiyebilirim diyenler oldukları yerde, zararlarını öğrensem bile gene de yerim diyenlerin bir adım arkaya geçmesin” der. Oldukları yerde kalanlar ve arkaya gidenlere nedenleri sorulur. Kavranmamış bir bilgi var ise tekrar edilir. Etkinlik sonlandırılır.

YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	Yeterli ve Dengeli Beslenme
KONU	Beslenme Planı Hazırlanması
HEDEF	Her öğün de besin çeşitliliğine dikkat ederek beslenme planı yapmak
KAZANIMLAR	- Her besin grubunu içerecek şekilde öğünler hazırlayabilir. - Basit sandviç yapabilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru-cevap, kolaj çalışması
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar ve ses cihazı, kalın ip, göz bandı, dört adet büyük boy kâğıt, dört adet tüm besin gruplarına ait yiyecek resimleri (fotoğrafı ya da bilgisayar çıktısı olabilir) makas, yapıştırma hamuru, yapışkan, katılımcı sayısı kadar küçük kâğıtlar, renkli boya kalemleri.
ÖNERİLEN SÜRE	60 Dakika

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı çocuklara “Hoş geldiniz” dedikten sonra bir önceki etkinlik de üzerinde durulan konudan söz edilir. Çocuklarla o etkinlik ilgili neler hatırladıkları sorulur. Çocuklar dinlenir ve eksik bıraktıkları bölümler tamamlanır. Kolaylaştırıcı grubu daire şeklinde toplar. “Şimdi sizinle bir oyun oynayacağız. Sayı saymayı biliyor musunuz?” diye sorar. “Çocuklardan gelen cevaplar sonrasında “Çok değil sadece beşe kadar sayı saymayı biliyor olmanız yeterli. Ancak oyun oynarken bazı kurallar var. Sizin göreviniz birden beşe kadar sayıları söylemek. Sıradan söylemek yok, parmaklarımız ile sayıyı göstermek yok. Aynı sayıyı aynı anda söyleyen olursa oyuna tekrar başlanır.” Oyuna başlanır. Birkaç kez oynanır. Çocuklar birbirlerini alkışlayarak oyun sonlandırılır.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı beslenme planı hazırlanması üzerine konuşulacağıni söyler. Daha önce temel besin kaynaklarımız hakkında konuşmuştuk. Bunlar nelerdi tekrar sayalım.

ETKİNLİK: (30 dakika)

Çocuklar ile temel besin grupları ve bu grupların içindeki yiyecekler tekrar edilir. Dört adet büyük boy kâğıda öğün hazırlanmak üzere başlık yazılarak gruplara dağıtılır.

- Kahvaltı
- Öğle yemeği
- Akşam yemeği
- Ara öğün

Gazete ve dergilerden kesilen ya da bilgisayar çıktısı olarak hazırlanan temel besin grubunda ki yiyecek resimleri tüm gruplara dağıtılır. Her resimden dörder tane olmalıdır. Yapışkan ve kesilecek ise makas verilir. Grup dörde bölünür. Kesilen resimler ilgili büyük boy kâğıdın üzerine oluşturulan öğün yiyeceklerini yapıştırır. Her grup yaptığı bir temsilci ile yaptığı kolaj çalışmasını anlatır. Kolaylaştırıcı grupları alkışlatır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Ana öğünlerde her besin grubundan yeterli beslenmenin sağlığımız için önemli olduğunu söyler. Çocukların buna dikkat etmesi konusunda vurgu yapar.

OYUN/RAHATLAMA: (5 dakika)

Müzik açılarak içlerinden geldiği gibi dans etmeleri sağlanır.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı çocuklara söyleyeceği cümlelerin doğru ya da yanlış şekilde cevaplanması için yönerge verir. Doğru ise sağ ellerini yukarı kaldırmalarını, yanlış olduğunu düşünüyorlarsa kollarını bağlamaları istenir.

SORU	DOĞRU	YANLIŞ
1. Sabah kahvaltısı için gazoz içmek yararlıdır. Doğru mu, yanlış mı?		✓
2. Öğle yemeğinden önce tatlı yiyebiliriz. Doğru mu, yanlış mı?		✓
3. Sağlıklı olmak için her öğünde tüm besin gruplarından yemek gerekir. Doğru mu, yanlış mı?	✓	
4. Yemek yemesek de sağlıklı oluruz. Doğru mu, yanlış mı?		✓

Kolaylaştırıcı doğru cevapları destekler, yanlış olanların neden yanlış olduğunu açıklar. Çocuklara küçük kağıtlar, renkli boya kalemleri dağıtılır. “Bugüne ilişkin aklınıza gelen bir renkle kâğıdı boyayın” der. Çocuklara sıra ile hangi rengi boyadıklarını ve nedenini sorar. Olumsuz bir yorum gelirse değerlendirir. Etkinlik sonlandırılırken çocukların kendilerini alkış-lamaları istenir.

YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	Vücudumuzu Tanıyalım
KONU	Vücudumuzun Bölümleri
HEDEF	Vücudun bölümlerini ve organların adlarını tanıtmak.
KAZANIMLAR	- Vücudun ana bölümlerini (baş, gövde, kol ve bacaklar) gösterir. - Beş duyu organının adlarını sayar ve gösterir. - Beyin, kalp, mide ve böbreklerin adlarını sayar ve yerlerini gösterir. - Kol, dirsek, bilek, diz, ayak, ense, alın, karın, sırt gibi kısımların adlarını bilir ve gösterir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Oyun oynama, gösterip yaptırma, soru-cevap
ARAÇ VE MATERYALLER	İnsan vücudu modeli, bilgisayar, ritmik bir müzik parçası, ses düzeni, PPT sunumu
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklar, çember halinde dizilirler. Kolaylaştırıcı, çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra aşağıdaki yönergeleri vererek oyun oynatmaya başlar. (Müzik açılır.) Elinizde bir boya fırçası var. Önünüzde de bir boya kovası var. Önünüzde kocaman bir resim tuvali olduğunu düşünün. Bu tuvali boyayacaksınız.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

- Fırçalarınızı kovaya batırıp çıkarın ve müziğin ritmine uygun şekilde tuvali boyamaya başlayın.
- Fırçaları atın. Ellerinizi kovaya batırarak boyamaya sağ ellerinizle devam edin.
- Şimdi sol ellerinizle boyayın.
- Şimdi ikisiyle devam edin.
- Şimdi sağ ayağınızla, sonra sol ayağınızla devam edin.
- Şimdi sağ kollarınız, sonra sol kollarınızla devam edin.
- Şimdi sağ omuzlarınızla, sonra sol omuzlarınızla devam edin.
- Şimdi başınızla devam edin.
- Şimdi karnınızla, sonra sırtınızla devam edin.
- Şimdi de vücudumuzun tamamını kullanarak boyamaya devam edin.

(Müzik kapatılır.) Çocuklar yerlerine oturtulur.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Çocuklara bugün vücudumuzu tanımaya çalışacağımız söylenerek, insan vücudu modeli gösterilir ve konuya ilgileri çekilir.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Çocuklara, “Vücudumuzda hangi bölümler var?” diye sorularak etkinliğe giriş yapılır. Çocukların verdiği yanıtlar sonuna kadar dinlenir. İnsan modeli üzerinden öncelikle “baş” bölgesine dikkat çekilir. Duyu organları ve beyin bulunduğu bu bölgenin vücudumuz için önemi vurgulanır. Sonra kalp, mide, böbrekler ve ciğerlerimizin bulunduğu “gövde” bölgesi tanıtılır. Son olarak vücudumuzun uzantıları halindeki “kol ve bacaklar” bölgesi üzerinde durulur. Vücut modeli üzerinde gösterilen yerlerin çocuklar tarafından kendi vücutlarında gösterilmesi istenir.

Vücudumuzdaki ense, alın, karın, sırt, bel, kol, bilek, dirsek, parmak, diz gibi kısımların adları çocuklara söylenebilir. İkişerli gruplar oluşturulur. Çocuklara bu kısımların adı söylendiğinde eşinin vücudunda bu kısmı göstermeleri istenir.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Projektör aracılığı ile yansıtılan sunum üzerinden etkinlikte ele alınan konular kolaylaştırıcı tarafından özetlenir.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Çocuklar çember oluşturacak şekilde dizilir. Kolaylaştırıcı, “alnıma tuttum”, “sırtım ağrıyor”, “kolumu salladım”, “dizim acıyor”, “parmaklarımı açtım”, “dirseğimi tuttum”, “karnımı kaşdım” gibi yönergeleri söylerken çocuklardan bu yönergelere uygun canlandırma yapmalarını ister.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	DEĞERLENDİRME: (5 dakika) Çocuklara yan yana tek sıra olmaları söylenir. Kolaylaştırıcı vücudun bir bölümünü söylediğinde çocuklar üç kere kendi vücutlarında o bölüme yavaşça vururlar. Yanlış yere vuran çocuklara rehberlik edilir.
YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	Vücudumuzu Tanıyalım
KONU	Vücudumuzu Koruyalım
HEDEF	Vücudunu koruması için gerekli olan bilgi ve becerileri kavratmak.
KAZANIMLAR	• Yeterli ve dengeli beslenmenin önemini bilir. • Vücudunu temiz tutma yollarını fark eder. • Hastalıklara karşı hangi önlemlerin alınacağını söyler. • Hareketli etkinliklere katılmanın önemini fark eder. • Kazalara karşı önlem almak gerektiğini bilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Grup tartışması, gösterip yaptırma, oyun oynama, soru-cevap
ARAÇ VE MATERYALLER	Çocuk resimleri, bilgisayar, projektör
ÖNERİLEN SÜRE	60 Dakika
	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çember şeklinde dizilen çocuklara birlikte yapılan bir önceki etkinlik hatırlatılarak o etkinlikte ele alınan konu ile ilgili sorular sorulur. Temel bilgiler hatırlatılır. Sonra oyuna geçilir. Aşağıdaki oyun oynatılır: BÜYÜK-KÜÇÜK KAS Kolaylaştırıcı, büyük ve küçük kasların neler olduğunu hatırlatır. “Şimdi ben küçük kaslarımı kullanarak (Parmak, yüz hareketleri) bir hareket yapacağım. Bu hareketi sizin de tekrarlamanızı istiyorum. Şimdi de büyük kaslarımla (Kol ve bacaklarımla) bir hareket yapacağım. Onu da tekrarlayın. Şimdi herkes küçük ve büyük kaslarla yapılan bir hareket düşünsün. Sıra size geldiğinde bu hareketleri yapacaksınız. Arkadaşlarınız da sizin hareketinizi tekrar edecek. Hazır mısınız?” diye açıklama yapar. Oyun, kolaylaştırıcının işareti ile çemberdeki bir çocuktan başlar. Sıra ile her çocuk bir büyük, bir küçük kas hareketi yapar. Diğerleri onu tekrar eder. Çember tamamlandığında oyun sona erer.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
KONU TANITIMI: (5 dakika)

Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı bu etkinlikte vücudumuzu koruma konusunun ele alınacağını söyler. Yaşamamızı sürdürülebilmek için vücudumuzun korunmasının çok önemli olduğunu belirterek çocukların konuya odaklanmalarını sağlar.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Vücudumuzu korumalıyız dedik. Sizce vücudumuzu nelerin korumalıyız? Ne dersiniz?” diye sorarak çocukların söylediklerini dinler.

Çocuklara, projektör aracılığı ile çok zayıf, kilolu ve normal üç çocuk resmi gösterilerek fotoğraftaki bu çocuklardan hangisinin daha sağlıklı beslendiğini sorar ve tartışma açar. Tartışmayı özetlerken yeterli ve dengeli beslenmenin vücudumuzun sağlığı için öneminden söz eder. Üstü başı kirli bir çocukla elini yüzünü yıkayan bir çocuk resmi gösterilerek aynı tartışma yapılır. Temizliğin vücut sağlığı açısından önemi vurgulanır.

Trafikte top oynayan çocuklarla, oyun alanında oynayan çocuk resimleri karşılaştırılarak kazalara karşı önlem almanın vücut sağlığı için önemi vurgulanır.

Hasta yatağındaki bir çocukla oyun oynayan bir çocuk resimleri üzerinden yapılacak tartışmayla hastalıklara karşı alınacak önlemlerin vücut sağlığı açısından ne kadar önemli olduğu sonucuna varılır.

Açık havada yürüyüş yapan çocukla bilgisayar başında oturan çocuk kıyaslanır ve tartışma sonucunda sporun ve hareketli yaşamının vücut sağlığı açısından önemi vurgulanır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, çocuklara “Bu etkinlikte vücudumuzu korumak amacıyla neler yapmamız gerektiğini konuştuk. Kimler örnek vermek ister?” diye sorarak istekli çocuklar konuşturulur. Çocukların söylemeyi unuttuğu bir şey varsa kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Çocuklar çember oluşturur. Çocuklar beş gruba ayrılır. Her gruba aşağıdaki sözcüklerden birisini ad olarak verir. Gruplar çembere karışık olarak dağılırlar. Çocuklar çember halinde otururlar.

İyi beslenenler

Temiz olanlar

Hastalıklara önlem alanlar

Hareketli yaşayanlar

Kazalardan korunanlar

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	Kolaylaştırıcı, oyunun yönergesini açıklar: “Ben hangi grubun adını söylersem o grubun üyeleri ayağa kalkacak. Eğer doğru kalkmışlarsa onları alkışlayacağız. Sonra yine yerlerinize oturacaksınız ve benim hangi grubu çağıracağımı bekleyeceksiniz. Eğer “sağlık” diye seslenirsem tüm oyuncular ayağa kalkacak. “Sağlıksız Çocuklar” diye bağırırsam herkes yüzünü kapatıp yerinde kalacak.” Oyun kolaylaştırıcının söyleyeceği ilk sözle başlar.
	DEĞERLENDİRME: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, “Vücudumuzu korumak için neler yapmalıyız?” sorusunu sorar ve çocuklardan sözlü geribildirim alır. Çocukların söyleyemediği bilgileri kolaylaştırıcı tamamlar. “Bu çalışma kimlerin hoşuna gitti?” diye sorarak parmak kaldırmalarını ister. Mutlu olmayan çocuklara “Ne yapsaydık hoşuna giderdi?” diye sorarak çocukları dinler ve önerilerini değerlendirir.
YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	Kavramları Öğreniyorum
KONU	Renkler ve Sayılar
HEDEF	Renkleri, rakam ve sayıları öğretmek.
KAZANIMLAR	• Renkleri tanıır ve doğru adlandırır. • Rakamları tanıır. • Yirmiyi kadar sayıları okur.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Oyun oynama, soru-cevap, grup tartışması, anlatım
ARAÇ VE MATERYALLER	Rakam ve renk kartları, eşarp
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (15 dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra geçen sefer birlikte yapılan etkinlik hatırlatılır. Akıllarında neler kaldığı sorulur. Geçen etkinlikte yapılanlar tekrar edilir. Aşağıdaki oyun birlikte oynanır:
	EJDERHANIN KUYRUĞU Çocuklara, kuyruğunu yakalamaya çalışan bir köpek görüp görmedikleri sorulur. Gören çocuklardan birkaçına kuyruğunu yakalamaya çalışan bir köpeğin taklidi yaptırılır. Daha sonra “Bir inek kuyruğunu yakalamaya çalışıyadı nasıl olurdu?” diye sorulur. Üç çocuk arka arkaya sıraya girer ve birbirinin belini tutarak bir inek oluştururlar. Öndeki çocuk, en arkadaki çocuğun arkasına bağlanan eşarby yakalamaya çalışır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Daha sonra çocuklardan bir ejderhayı tanımlamaları istenir. (Çok büyüktür. Ağzından alevler çıkar. Sürekli bir o yana bir bu yana hareket eden kuyruğu vardır vb.) Çocuklara “Acaba ejderha, kuyruğunu yakalamak isteseydi nasıl olurdu?” diye sorulur. Öğrenciler 8-10 kişilik gruplara ayrılır. Arka arkaya sıraya girmeleri istenir. En öndekiler, en arkadaki öğrencinin arkasına bağlanan eşarbi yakalamaya çalışır. Tabii en arkadaki öğrenciler de kuyruğu kaptırmamak için kaçmaya çalışacaktır. Oyun sırasında ejderhayı oluşturan çocukların birbirinden kopmaması önemlidir. Kuyruğunu yakalatan ejderha grubu oyunu kaybeder. İki kez kopma yaşanan ejderha oyunu kaybetmiş sayılır.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Oyun bittikten sonra çocuklar yerlerine otururlar. Kolaylaştırıcı, “Bu etkinlikte sizinle bazı temel kavramlar üzerinde duracağız. Renkleri, rakam ve sayıları konuşacağız.” açıklamasını yaparak konuyu çocuklara tanıtır.

ETKİNLİK: (30 dakika)

Çocuklara en çok hangi rengi sevdikleri sorulur. Masanın üzerine önceden bırakılan yedi ayrı renkte (mavi, sarı, kırmızı, turuncu, yeşil, siyah ve beyaz) kartlardan birisini seçmeleri istenir. Her çocuktan seçtiği kartın adını söylemesi istenir. Zorlanan çocuklara kolaylaştırıcı yardım eder. Seçilmemiş renk varsa onu da kolaylaştırıcı seçer ve adını söyler. Kolaylaştırıcı içerisinde renk adları geçen cümleler söyler. Çocuklar kendi renkleri söylediğinde kartlarını havaya kaldırır. Sonra içerisinde renk adları geçen cümleleri sıra ile çocuklar söylemeye başlar.

Diğerleri söylenen rengin kartını gösterir.

Sonra çocuklara üzerinde sıfırdan dokuza kadar rakamlar ve sayılardan birisinin yazıldığı kartlar karışık olarak dağıtılır. Kartların üzerinde yazılan sayı kadar resim vardır. Çocuklardan hiç konuşmadan ellerindeki kartlardaki sayılara göre sıfırdan başlayarak dokuza kadar tek sıra olmaları istenir. Sıralar tamamlanınca sıra ile her öğrenci, kendi kartındaki sayıyı söyler. Etkinliğin bu aşamasında kolaylaştırıcı eline 1 rakamını alarak çocukların tek tek sol tarafına gelir. “İkimizin oluşturduğu sayı kaç acaba?” diye sorar. Bilemeyen çocuklara destek olunur.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, çocukların oluşturduğu çemberin içine girerek bu etkinlikte yapılanları özetler. Ele alınan renkleri ve sayıları hatırlatır. Çocuklara katılımlarından dolayı teşekkür ederek etkinliği tamamlar.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı etkinlik sırasında kullanılan kartları çocuklardan toplar. Renk ve sayı kartlarından şansa çekerek sıra ile çocuklara söylemelerini ister. Yanıt veremeyen çocuklara destek olunur. Böylece eksik bilgiler tamamlanır, yanlış bilgiler düzeltilir.

* Bilgi Mutluluktur – Esra Demirdiş / “Çocuk Gözüyle Paylaşmak” Fotoğraf Yarışması
Sergilenmeye Değer Fotoğraf Ödülü

YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	Kavramları Öğreniyorum
KONU	Hayatımızı Kolaylaştıran Kavramlar- Adresimiz
HEDEF	Hayatı kolaylaştıran kavramları doğru kullanma becerisi kazandırmak. Yaşadığı yerin adresini ve bu adresi tarif etmeyi öğretmek.
KAZANIMLAR	• Sağ-sol kavramlarını doğru kullanır. • İleri – geri kavramlarını yerinde kullanır. • Uzak – yakın kavramlarını anlamına uygun kullanır. • Yaşadığı yerin adresini söyler. • Mahalle ve sokağının adını ve yaşadığı yerin kapı numarasını bilir. • Yaşadığı yerin adresini, yakında bulunan önemli bir yere göre tarif eder.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım, yaparak öğrenme, oyun oynama
ARAÇ VE MATERYALLER	Etkinlik alanındaki eşyalar
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) “Önceki etkinlikte neler yapmıştık?” sorusuyla giriş yapılır. Çocukların söyledikleri dinlenir. Eksik bırakılan yerler kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Aşağıdaki oyun oynatılarak çocukların etkinliğe ısınması sağlanır:

MİNDER KAPMACA

Oyuna katılacak çocuk sayısından bir eksik olan minderler, dış kısmında çocukların sıra ile rahatça hareket edebilecekleri bir boşluk kalacak şekilde dersliğin zeminine çember şeklinde dizilir. Oyunun kuralları çocuklara tanıtılır. Çocuklar, kolaylaştırıcının başlatacağı müzik eşliğinde, ritme uygun hareketler yaparak minderlerin etrafında dönmeye başlarlar. Müzik, kolaylaştırıcı tarafından durdurulduğunda çocuklar bir mindere oturmaya çalışırlar. Mindere oturamayan çocuk oyundan elenir. Her seferinde minder sayısı, çocuk sayısından bir eksik olacak şekilde azaltılır. Müzik yeniden açılır ve etkinlik kalan çocuklarla aynı şekilde devam ettirilir. Elenen çocuklar kenara çekilir ve müziğe uygun hareketler yaparak oyundaki arkadaşlarına destek olurlar. En sona kalan çocuk oyunu kazanır.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün sizinle bazı kavramlardan söz edeceğiz. Ele alacağımız kavramlar günlük hayatımızda işimizi kolaylaştırıcı kavramlar olacak. Örneğin sağ – sol kavramını konuşacağız. Ev adresimizi konuşacağız. Yapacağımız etkinliğe severek katılacağınıza inanıyorum.” diyerek çocukların ilgi ve meraklarını konuya yönlendirir.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Kolaylaştırıcı, çocuklara sağ ellerini havaya kaldırmalarını söyler. Süreci gözlemler. Sağ elini kaldırmakta zorluk çeken çocuklara destek verilir. Sonra sol ellerini kaldırmalarını ister ve yine kaldırmakta zorluk çekenlere destek olur. Sonra sağ bacağını, sonra sol bacağını göstermelerini ister. Sağ ve sol gözünü kapatma çalışması yapılır. Kolaylaştırıcı, çocuklara yüzü dönükken kendi sağ ve sol yanını gösterir. Bu durumda çocuklarla ters olduğuna dikkatlerini çeker. Sonra çocuklarla aynı yöne dönünce bu durumun düzeldiğini fark etmelerini sağlar.

Kolaylaştırıcı, çocukların yan yana tek sıra halinde sıraya girmelerini ister. Sonra bir adım ileriye çıkmalarını söyler. Sonra bir adım daha ileri atılır. Sonra bir adım geri adım attırılır. Bu uygulama “ileri” ve “geri” vurgusu yapılarak tekrar edilir.

Çocuklar ikiye eş olurlar. Kolaylaştırıcı çiftlere birbirlerinden ayrılarak mümkün olduğu kadar uzaklaşmalarını ister. Gidilebilecek yer, etkinlik alanıyla sınırlıdır. Her çift kontrol edilir. Birbirinden en uzak olan çiftler alkışlatılır. Şimdi de çiftlere birbirlerine mümkün olduğunca yaklaşmaları istenir. En yakın duran çiftler alkışlatılır. Kolaylaştırıcının bir noktasında durarak kendisine en yakın ve en uzak olanları sorar. Sonra yer değiştirerek aynı soruyu yine sorar.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Kolaylaştırıcı, çocukları yerlerine oturtur ve onlara kimlerin yaşadığı yerin adresini bildiğini sorar. Varsa bilenlere sözlendirir. Sonra “Kimler bana yaşadığı evi veya yaşadığı siteyi tarif edebilir. Yarın akşam size gelmeyi düşünsem bana evini veya sitesini kim tarif edebilir?” diye sorar. Bir adresi tarif etmek için genellikle insanların nerede olduğunu bildiği bir nokta seçilmesi gerektiği, (bir meydan, anıt, AVM, cami vb.) seçilen bu noktaya göre adresi tarif etmenin daha kolay olabileceği söylenir. Yaşadığımız yerin adresini bilmenin ve bu adresi tarif edebilmenin yaşamımızı kolaylaştıracağı belirtilir. Yaşadığımız yerin adresini tanımadığımız kişilere söylemenin sakıncaları anlatılır. Adres bilgilerini güvenlik güçlerinden başkalarıyla paylaşmamak gerektiği belirtilerek etkinlik sonlandırılır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün çok önemli kavramlar ve bilgiler ele aldık.” diyerek etkinlik boyunca ele alınan konuları özetler. Kendi evinin adresini söyler ve tarif eder.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Çocuklar çember oluşturacak şekilde dizilirler. Kolaylaştırıcı ortadadır. Kolaylaştırıcı sürekli hareket halindeyken “güm bede güm güm sağ!” diyerek çocuklardan birisini gösterdiğinde o çocuğun sağ tarafındaki arkadaşının adını söylemesi beklenir. Kolaylaştırıcı “güm bede güm güm sol!” dediğinde ise gösterilen çocuk, sol tarafındaki arkadaşının adını söyler. Şaşıran çocuklar oyundan çıkar. Oyun üç kişi kalınca sonlandırılır.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara “Bu etkinlikte öğrendiğiniz en önemli bilgi hangisidir?” diye sorularak çocukların yanıtları dinlenir. Ele alınan kavramların günlük hayatta işlerine yarayıp yaramayacağı birlikte tartışılır. Herkesin, yaşadığı yerin nerede olduğu ile ilgili aile büyükleri veya görevlilerden tarif öğrenmesi konusunda çocuklar ödevlendirilir. Gelecek ilk etkinlikte çocuklara yaşadıkları yerin nerede olduğu tarif ettirilerek geri bildirim verilir.

YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	Kazalardan ve Hastalıklardan Korunma
KONU	Hastalıklardan Nasıl Korunabiliriz?
HEDEF	Güvenli ve sağlıklı yaşam kurallarının öğrenmesini sağlamak.
KAZANIMLAR	Bedensel ve duygusal olarak sağlıklı olmak için neler yapması gerektiğini öğrenir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım, soru-cevap, tartışma, poster

ARAÇ VE MATERYALLER	Kâğıt ve renkli kalemler, yazı tahtası, marker kalem.
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Kolaylaştırıcı etkinlik alanına gelen çocuklara “çak” der ve ellerine vurarak selamlaşır. Katılımcıların U düzeninde oturmalarını sağlar. Kolaylaştırıcı “Bugün sizinle hastalıklardan korunma üzerine konuşacağız” der.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Hastalıklardan korunmak için sağlığınıza dikkat etmemiz gerektiğini söyler. Zararlı alışkanlıkların (sağlığa zararlı gıdalar tüketmek, kişisel temizliğimize dikkat etmemek, yeterli uyumamak vb.) hayatımızın pek çok alanını olumsuz etkileyebileceği, çevrelerinde bu alışkanlıklara sahip insanları gözlemleyerek de bu zararlara ilişkin bilgi edinebilecekleri vurgulanır.
	ETKİNLİK: (25 dakika) Gruba sağlıklı olmak için nelerin önemli olduğu sorulur. Gelen cevaplar ana başlıklar halinde tahtaya yazılır. Gruptan eksik gelirse kolaylaştırıcı ilave eder. (BESLENME + HİJYEN + UYKU + SPOR VE OYUN) Daha sonra katılımcı sayısına göre 4 gruba ayrılır. Her gruba bir ana başlık verilerek poster hazırlamaları istenir. Hazırlayan gruplar sıra ile posterlerini asar. Grup sözcüsü poster ve sağlıklı yaşam konusunda bilgi verir.
	ÖZET/SONUÇ: (5 dakika) Kolaylaştırıcı poster sunumlarından sonra her bir poster başlığı konusunda temel bir cümle söyleyerek konuyu özetler.
	OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika) Kolaylaştırıcı grubu ortaya alarak bir halka oluşturur. Çatlak patlak oyunu oynatılır. Grup sayısı yarıya inene kadar oyuna devam edilir. 4 – 6 YAŞ: 5. VIDEO ÇATLAK PATLAK OYUNU (Video kolaylaştırıcı ya yönergenin anlaşılması için konulmuştur. Çocuklar ile paylaşılmayacaktır.) Çatlak patlak yusuvarlak yuvarlak Kremalı börek sütlü çörek Çek yavrum çek Amanın dostlar elini buradan çek
	DEĞERLENDİRME: (5 dakika) Oyun içinde kalanlar oyun dışında kalanlara sağlıklı yaşam hakkın da sorular sorarak değerlendirme yapılır. Çocuklara kendilerini alkışlamaları istenir. Vedalaşarak gün bitirilir.

YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	Kazalardan ve Hastalıklardan Korunma
KONU	Kazalardan Korunma ve İlk Yardım
HEDEF	İlk yardım konusunda farkındalık kazandırmak.
KAZANIMLAR	- Yaşamı tehdit eden durumlarda ortamı güvenli hale getirmeyi öğrenir - Kendini, çevredekileri ve hasta/yaralıyı korumayı öğrenir. 112'den yardım çağırma becerisi kazanır.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru, cevap, uygulama, video
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projeksiyon cihazı ve perdesi, resim kâğıdı boya kalem, yazı tahtası, marker kalem
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Etkinlik alanında gerekli hazırlıklar yapıldıktan sonra kolaylaştırıcının yardımı ile çocuklar alana alınır. “Bugün sizinle kazalardan korunma ve ilk yardım konusunda konuşacağız ancak önce sizinle kısa bir oyun oynayalım” der. Katılımcılar halka olur. Postacı oyunu oynanır. Ardından gönüllü katılımcıların U düzeninde oturmalarını sağlar. KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı kazalardan korunmak için neler yapılabileceğini ve ilk yardımın ne demek olduğunu sorar? Tek tek cevapları yazı tahtasına yazar. 4 kişilik gruplara ayırıp ilkyardım deyince neleri düşünüyorlarsa çizmeleri istenir. ETKİNLİK: (25 dakika) Resimler grup temsilcisi tarafından anlatılır ve panoya asılır. Ardından Kızılay’ın çocuklar için hazırlanan ilkyardım eğitim filmi izlenir. 4 – 6 YAŞ: 6. VIDEO İLK YARDIM Kolaylaştırıcı izledikleri konusunda düşünmelerini ister. ÖZET/SONUÇ: (5 dakika) Kaza ve kazalardan korunmak için neler yapılması gerektiği özetlenir. İlkyardımın temel uygulamaları ve ana başlıklar kısaca anlatılır. Trafik kazaları, yüksekte düşmeler, kanamalar, kırık, hava yolu tıkanıklıkları, kulağa yabancı cisim kaçması, zehirlenmeler, arı sokması, kan şekeri düşmesi, burkulmalar ve yanıklar hakkında kısa bir tekrar yapar.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Katılımcılar ayağa kalkar ve çember oluşturur. Ellerin de güvercin varmış gibi tutarlar. Sırayla konu hakkın da öğrendiklerini güvercine söyleyip uçururlar. Tüm grup tamamlayınca herkes birbirini alkışlar.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı “Etkinlik hakkında bazı ifadeler söyleyeceğim. Bunun doğru olup olmadığını sizin söylemenizi isteyeceğim” der.

- Herhangi bir kaza ya da yaşamı tehlikeye düşüren bir durumda, sağlık görevlilerinin yardımı sağlanıncaya kadar, hayatın kurtarılması ya da durumunun kötüye gitmesini önleyebilmek amacıyla olay yerinde tıbbi araç gereç kullanılmaksızın, mevcut araç ve gereçlerle yapılan ilaçsız uygulamadır. Doğrumu, yanlış mı? **DOĞRU**
- Acil bir kaza ya da hasatlık durumunda hangi numara aranmalıdır? **112**
- Kaza ya da hastalık geçiren birini gördüğümüzde büyüklere ve ambulansa (112) haber verilmelidir. Doğru mu, yanlış mı? **DOĞRU**
- Kanama olduğunda kanayan yere temiz bir bez ile bastırarak kanamayı durdurmaya çalışmalıyız. Doğru mu, yanlış mı? **DOĞRU**
- Küçük çocukların kibrit ve çakmakla oynayabilirler. Doğru mu, yanlış mı? **YANLIŞ**
- Karşıdan karşıya geçerken kurallara uyulmalıdır. Doğru mu, yanlış mı? **DOĞRU**

Soruların ardından bugüne ait neler söylemek istedikleri sorulur. Olumlu yorum yapanlar kolaylaştırıcının sağ tarafına olumsuzlar sol tarafına geçer. Her iki gruba da nedenleri sorulur. Zayıf olduğu düşünülen noktalar vurgulanır.

YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	Kazalardan ve Hastalıklardan Korunma
KONU	Trafik Kurallarına Uymanın Önemi
HEDEF	Temel trafik kurallarının öğrenilmesini sağlamak
KAZANIMLAR	• Trafiğin ne anlama geldiğini öğrenir • Trafik ışıklarının renklerinin anlamını öğrenir • Karşıdan karşıya geçerken ne yapması gerektiğini söyleyebilir • Sürücülerin, yayaların ve yolcuların uyması gereken kuralları öğrenir
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Video gösterimi, soru-cevap, küçük grup ve büyük grup çalışması

ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projeksiyon, kalın ve uzun bir ip oyuncaklar
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Minder kapmaca oyunu oynamak için yere katılımcı sayısından bir eksik sayıda minderler çember şeklinde dizilir. Kolaylaştırıcı çocukları müzik eşliğinde etkinlik alanına alır. Çocuklar müzik eşliğinde minderlerin etrafında dönmeye başlar. Müzik durunca katılımcılar mindere hemen oturmalıdır. Oturamayan oyundan bir minder alarak çıkar. Son üç kişi kalana kadar oyun devam eder.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı etkinlik alanına oyuncaklar ya da iplerden faydalanarak artı + şeklinde bir yol oluşturulur. "Bugün bir yol yaptım. Sizinle trafik kurallarını ve bu kurallara uymanın önemini konuşacağız" der.
	ETKİNLİK: (25 dakika) Kolaylaştırıcı grubu üçe böler. - Grupdakiler taksi (Yalnız olsun; birkaç ayrı taksi olabilir) - Gruptakiler kamyon (Elinde ya da sırtında eşyalar olsun) - Gruptakiler otobüs (Beline dolanan arkasında başka çocuklar olsun) olur. Üç gruba alanda ki yolda gidip gelmelerini söyler. Arada bir daha hızlı diye yönerge verir. Ortalık karışmaya başlayınca oyun sonlandırılır. Çocukları U düzeninde oturtur. - Trafik nedir? - Trafik kuralları neden konmuştur? - Trafik kuralları kimler içindir? - Karşıdan karşıya geçerken nerden geçmeliyiz? - Karşıdan karşıya geçerken nelere dikkat etmeliyiz? - Nerelerde oyun oynamalıyız? Diye sorar. Gelen cevapları büyük grup Değerlendirir. Konuşulanlara ilave olarak bir video paylaşır. ÇOCUKLAR İÇİN TRAFİK KURALLARI – ANİMASYON: 4 – 6 YAŞ:7. VİDEO TRAFİK KURALLARI Çocuklar video izler. Etkinlik alanında kurallara uymadan araç olduklarında yaşadıkları zorlukların neler olduğu sorulur.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

- Ana hatları ile aşağıda ki gibi bir özet geçer.
- Trafik kurallarına uymak kaza ve karmaşayı önler. Bizim ve sevdiklerimizin hayatını kurtarır.
- Trafik kuralları hepimiz için önemlidir. Sürücülerin, yayaların ve yolcuların uyması gereken kurallar vardır.
- Trafik işaret ve işaretçilerinden var ise önce trafik polisine, polislin olmadığı yerde trafik ışıklarına, sonra trafik levhalarına, daha sonra yer işaretlerine bakmak gerekir
- Karşıdan karşıya geçerken önce sola sonra sağa ve tekrar sola bakarak araç gelmiyorsa karşıya geçmek gerekir.
- Karşıdan karşıya yaya ve okul geçitleri, alt ve üst geçitler, trafik polislinin olduğu yerler, trafik ışıklarının olduğu yerler, bunlar yoksa köşe başından karşıya geçilmelidir.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı aynı grupları alana alır alır. Kendisi trafik polisi olur. Yaptıkları araç etkinliğini tekrar eder. Kurallara uyulduğunda daha güvenli ve düzenli bir trafik olduğu gözlenir. Bu nedenle çocukları yerlerine alarak kendilerini alkışlatır.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

- Trafik polisine uymalı mıyız?
Evet, önce trafik polisine uymalıyız.
- Trafik işaretlerine uymalı mıyız?
Polisin olmadığı yerde trafik işaretlerine uymalıyız
- Trafik levhalarına uymalı mıyız?
Polisin ve işaretin olmadığı yerde levhalara uymalıyız.
- Kırmızı ışıktaki ne yaparız?
Bekleriz.
- Yeşil ışıktaki ne yaparız?
Geçeriz.
- Cadde de yürürken nerden yürümeliyiz?
Kaldırımdan.
- Karşıdan karşıya geçenken nasıl geçmeliyiz?
Önce sola sonra sağa tekrar sola bakarak boş olduğundan emin olduktan sonra geçmeliyiz.

* Hindi Yemleme – Taha Yetkin/ “Çocuk Gözüyle Paylaşmak” Fotoğraf Yarışması Birincilik Ödülü

YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	Çevremizi Koruyalım
KONU	Canlı ve Cansız Varlıklar
HEDEF	Çevreyi koruma bilinci kazandırmak.
KAZANIMLAR	• “Çevre” kavramının anlamını bilir. • Çevresinde bulunan varlıklara örnekler verir • Varlıkları canlı ve cansız olarak sınıflandırır. • Canlı ve cansız varlıklara örnekler verir. • Canlı varlıkların temel özelliklerini fark eder.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Gözlem, inceleme, soru-cevap, grup çalışması
ARAÇ VE MATERYALLER	Etkinlik alanında bulunan eşyalar, insan, bitki ve hayvan resimleri, üç boyutlu hayvan modelleri,
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Kolaylaştırıcı, çocukların çember oluşturacak şekilde dizilmelerini sağlar. Onlara şunları söyler: “Hoş geldiniz. Bu etkinliğimize başlamadan önce hep birlikte bir ısınma çalışması yapacağız. Biraz sonra size bir varlığın adını söyleyeceğim. Ben söyler söylemez siz o varlığı hayalinizde canlandırıp taklit etmeye başlayacaksınız. Adını söylediğim varlığın görünüşünü, hareketlerini, sesini taklit edebilirsiniz.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**

Eğer hareketsiz bir varlıksa siz de hareketsiz kalın fakat görünüşünü taklit etmeyi unutmayın. Gelin şimdi bir örnek yapalım. Ben söylüyorum siz taklit ediyorsunuz. Anlaşılmayan bir şey var mı?” Kolaylaştırıcı, “tavşan” deyince çocuklar tavşan taklidi yaparlar. “Ağaç” deyince çocuklar ağaç taklidi yaparlar. Eğer tüm çocuklar yönergeyi doğru anlamışsa kolaylaştırıcı “Şimdi başlıyoruz.” diyerek ısınma çalışmasını değişik varlıkların adlarını (canlı - cansız) art arda söyleyerek devam ettirir.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, çocukların etkinlik alanında uygun yerlere oturmalarını sağlar. Çocuklara “Bugün sizinle önemli bir konu ele alacağız. Konumuzun adı: **Çevremizi Koruyalım**. Öncelikle “Çevre” sözcüğünün anlamı üzerinde duracağız. Sonra çevremizde bulunan varlıkların neler olduğunu ele alacağız. Çevremizde bulunan varlıkların özelliklerini gözden geçireceğiz ve onları sınıflandıracacağız. Bütün bunları birlikte yapacağız. Sizin de etkinliklere katılmanızı bekliyorum.” diyerek konuyu tanıtır.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Kolaylaştırıcı, çocuklardan ayağa kalkmalarını ve etkinlik alanında dolaşarak ortamda bulunan tüm varlıkları gözlemlmelerini ister. Çocuklar etkinlik alanında gezerken kolaylaştırıcı bir yandan da varlıkları fark etmeleri için çocukları yönlendirir. Bir süre sonra çocuklar yerlerine otururlar. Gezerken gördükleri varlıkları tek tek saymaya çalışırlar. Kolaylaştırıcı, söylenmeyen varlıkları da kendisi söyler. Çocukların dikkatini etkinlik alanının dışına odaklandırır ve orada hangi varlıkların olduğunu söylemelerini ister. Çevremizde gözümüzle göremediğimiz varlıklar da olduğunu belirterek “hava” ve “mikrop” örneklerini verir. Etrafımızdaki tüm varlıkların hepsine birden “çevre” denildiği açıklanır.

Bu arada çocuklar birkaç gruba ayrılır. Her gruba çeşitli varlıkların resimleri ve modelleri dağıtılır. Çocukların bunları “canlı” ve “cansız” olarak gruplandırması istenir. Gruplar, gruplandırma işini tamamladıktan sonra grupların çalışmaları tüm çocuklarla birlikte gezilir ve incelenir.

Canlı varlıkların insan, hayvan ve bitkilerden oluştuğuna çocukların dikkati çekilir. Kolaylaştırıcı çevremizde gözümüzle göremediğimiz çok sayıda canlı olduğunu belirtir.

Çocuklara “Canlı varlıkların, cansızlardan farkı ne?” diye sorularak yanıtlar buldurulmaya çalışılır. Aşağıdaki özelliklerden söylenmeyen varsa kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır:

Hareket etme	Beslenme	Büyüme	Çoğalma
Etkiye tepki verme	Solunum yapma	Boşaltım yapma	

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, çocuklara katkılarından dolayı teşekkür ederek bu etkinlik sırasında öğrenilenleri soru-cevap yöntemiyle özetler. Çocukların eksik bıraktıkları yerleri tamamlar.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Çocuklar, ayakta çember oluşturacak şekilde dizilirler. Kolaylaştırıcı onlara “Şimdi sizinle bir oyun oynayacağız. Ben size yine bir varlığın adını söyleyeceğim. Siz bu varlık canlı ise yerinizde sesler çıkarak zıplamaya başlayacaksınız. Söylediğim varlık cansız ise ağzınızı ellerinizle kapatıp çömeleceksiniz. Gelin bir deneme yapalım.” diyerek birkaç deneme yaptırır. Tüm çocuklar yönergeyi anlamışsa oyun oynanmaya başlar. Yanlış yapan oyundan çıkar. Süre sonunda oyun sonlandırılır. O ana kadar hiç yanlış yapmayan çocuklar alkışlatılır.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, etkinlik alanının bir köşesini “canlı” diğer köşesini “cansız” köşesi ilân eder. Çocuklara etkinlik sırasında kullanılan resim ve modelleri sıra ile gösterir. Çocuklar, gösterilen varlık canlı ise “canlı” köşesine, cansızsa “cansız” köşesine geçerler. Yanlış köşeye yönelen çocuklar uyarılır. Çocuklar kendilerini alkışlarlar. Eksik kaldığı görülen bilgiler tamamlanır.

YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	Çevremizi Koruyalım
KONU	Çevre Kirliliği ve Doğal Kaynakların Tasarruflu Kullanılması
HEDEF	Çevre kirliliğinin nedenlerini ve alınması gereken önlemleri kavratmak.
KAZANIMLAR	• Çevre kirliliğine neden olan etmenlere örnek verir. • Çevre kirliliğinin sonuçlarını fark eder. • Çevre kirliliğine karşı alınacak önlemleri bilir. • Çevresini temiz tutar. • Tüketim sırasında tasarruflu davranmanın önemini fark eder.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Hayalinde canlandırma, video izleme, tartışma, küçük grup çalışması
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projektör, ses düzeni, kuş sesi,
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika)

Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri dinlenir. Eksik bırakılan yerler kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Aşağıdaki ısınma etkinliği yapılır:

Çocuklar, rahat bir şekilde eğitim ortamında istedikleri yerlere uzanırlar. Kolaylaştırıcı, çocuklardan gözlerini kapatmasını ister. Kuş sesleri olan bir rahatlatıcı müzik açılır. Kolaylaştırıcı, sakın bir ses tonuyla aşağıdaki metni okur:

“Şu anda yemyeşil ağaçların arasından uzanıp giden bir yolda yürüyorsunuz. Kuş sesinden başka bir ses duymuyorsunuz. Hava güneşli fakat siz ağaçların gölgesinde yürüyorsunuz. Ağaçların altında yemyeşil bir çimen ve ara sıra küçük ağaççıklar görüyorsunuz. İleride, yolun kenarında bir pınar var. Pınara yaklaşp avuçlarınıza doldurduğunuz pırlıl pırlıl soğuk suyu kana kana içiyorsunuz. Bu harika doğa manzarasında biraz daha ilerlediniz. Ağaçların arasından zıplaya zıplaya uzaklaşan bir tavşan gördünüz. Onu gözlerinizle izlerken ağaçların arasından ufka doğru uzanan maviliği fark ediyorsunuz. Sonunda ulaşmak istediğin mavi denizin dalgasız bir çarşaf gibi uzanan temiz sularına bakıyorsunuz.”

Kolaylaştırıcı, konuşmayı ve müziği burada keser ve çocuklardan yavaş yavaş gözlerini açmalarını ister. Çocuklara “Böyle bir yerde kimler bulunmak isterdi?” diye sorarak çocukları dinler.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, çocuklara “Bugün çevre kirliliği üzerinde duracağız. Çevremizi kimlerin kirlettiği, çevre kirliliğine karşı nasıl önlemler alınabileceği ve bize bu konuda ne gibi görevler düştüğünü ele alacağız.” diyerek, çocukların yapılacak etkinliğe odaklanmasını sağlar.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Öncelikle çevre kirliliği konusunda projektör aracılığı ile birlikte bir animasyon filmi izlenir. (Video: Çevre Kirliliği) Çocuklarla birlikte “Çevre kirliliğini kimler yaratıyor?” konusu tartışılır. İnsanların çevre kirliliği yaratan davranışları ve çevre kirliliğini engellemek için neler yapılması gerektiği konusunda çocuklar konuşturulur.

Kolaylaştırıcı, çocukları 3-4 kişilik gruplara ayırır. Her gruptan çocukların çevre kirliliğini engellemek için neler yapabileceğini tartışmaları istenir. Sonra büyük grupta çocuklara söz verilir. Çocukların anlattıkları kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün çevre kirliliği yaratan davranışları, çevre kirliliğinin önlenmesi için neler yapılabileceğini ele aldık. Bizlerin de bu konularda görev ve sorumluluklarımız olduğunu anlamış olduk. Temiz bir çevre için çaba sarf edersek daha rahat yaşayabileceğimizi öğrenmiş olduk.” açıklamasını yaparak konuyu özetler.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Aşağıdaki oyun birlikte oynanır ve çocuklar böylece rahatlamış olurlar:

KEDİ FARE OYUNU

Oyun oynanacak alan boşaltılır. Çocuklardan ikiyeşerli gruplar oluşturmaları istenir. İkiyeşerli çiftler kendi aralarında kedi ve fare diye iş bölümü yaparlar. Fare olanlar tanınmak amacıyla sağ ellerini oyun süresince başlarının üstünde tutmak zorundadırlar. (Mümkün olursa farelerin kollarına renkli bir bez bağlanabilir. Bu durumda sağ ellerini başlarının üstünde tutmak zorunda kalmazlar.) Fare olanlarla kedi olanlar alanın iki farklı yerine toplanırlar. Oyun grubunun sayısına göre bir veya iki çocuk ebe olur. Ebeler, fareleri yakalamaya çalışırlar. Fare olan oyuncu yakalanmadan kedi olan arkadaşının yanına gidip kolundan tutabilirse yakalanmaktadır. Eş olan çiftlerin 10 saniyeden fazla kol kola kalması yasaktır. Yakalanan farenin eşi (yani kedi) ebe olur. Yakalayan ebe ise yakaladığı farenin eşi (yani kedi) olur. Oyunun ilerleyen bölümünde farelerle kediler rol değiştirerek oyun devam ettirilebilir.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara aşağıdaki sorular sorulur. Cevap verilemeyen sorularla ilgili kısa bilgiler verilir:

- Çevre kirliliğine örnek verebilir misiniz?
- Çevre kirliliğinin önlenmesi için biz neler yapabiliriz?

Çocukların verdiği yanıtlara göre eksik bilgiler kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır.

*** Oyun Zamanı – Ayşe Muratoğlu/ “Çocuk Gözüyle Paylaşmak” Fotoğraf Yarışması**
Sergilenmeye Değer Fotoğraf Ödülü

YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	İnsan İlişkileri
KONU	Selamlaşma ve Nezaket Kuralları
HEDEF	Selamlaşma ve nezaket kuralları konusunda kalıcı alışkanlıklar kazandırmak.
KAZANIMLAR	- Selamlaşmanın insan ilişkilerindeki rolünü fark eder. - Sabah, gün içinde ve gece selamlaşma ifadelerini bilir. - İnsanlara, durumuna göre doğru hitap eder. - İstek ve ihtiyaçlarını uygun ifadeler kullanarak dile getirir. - Başkalarının istek ve ihtiyaçlarına nezaket kurallarına uygun yanıt verir. - Reddettiği şeyleri ifade ederken karşındakine kırıkcı davranmaz.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Canlandırma, gösterip yaptırma, oyun oynama, tartışma, soru - cevap, anlatım
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projektör, video
ÖNERİLEN SÜRE	60 Dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra eşit sayıda iki gruba ayrılmalrı istenir. Gruplar karşılıklı olarak tek sıra halinde dizilirler. Yüz yüze bakan grupların arasında en az 2-3 metre mesafe vardır. Kolaylaştırıcı aşağıdaki yönergeleri sıra ile vererek etkinliği başlatır: - Herkes karşındaki kişi ile göz teması kurarak eşleşsin. Sıralarınızdan çıkmayacaksınız. - Şimdi eşler birbirlerine doğru yürüyecekler ve yanlarından geçerken hiç kimse eşine bakmayacak. Gruplar yer değiştirmiş oldular. Şimdi yine yüz yüzeyiz. - Şimdi yine eşinize doğru yürüyün ama geçerken eşinize gülümseyerek başınızla selam verin. - Şimdi yine yürüyün yanlarından geçerken eşinize hem gülümseyin hem de “merhaba” deyin. - Şimdi yine yürüyün ve yanlarından geçerken eşinizle tokalaşın ve “merhaba, nasılsın?” deyin. Onu dinleyin. - Şimdi yine yürüyün ve eşinize çok içten şekilde bir selam verin ve sarılın. Kısa bir sohbet edin. Bu uygulamadan sonra çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “İlk uygulama ile sonrakiler arasında nasıl bir fark vardı? Neler söyleyeceksiniz?” diye sorar ve çocuklarla birlikte kısa bir değerlendirme yapılır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Az önce sizlerle bir uygulama yaptık. Bu uygulamayla da gördüğümüz gibi insanlar arası ilişkilerde selamlaşma çok önemli. Bugün yapacağımız çalışmayla selamlaşma ve nezaket kurallarını ele alacağız. Selamlaşma ve nezaket kuralları bizim hayatımızda çok önemli bir yere sahip. Onun için birlikte yapacağımız çalışmalara keyifle katılacağınıza inanıyorum.” açıklamasını yaparak çocukların ilgisini yapılacak etkinliğe toplar.

ETKİNLİK: (35 dakika)

Çeşitli dillerden selam sözcüklerinin olduğu film çocuklarla seyretilir. (Video: Merhaba) Çocuklara, Türkçeden başka hangi dillerde selamlaşma sözü bildikleri sorulur. Varsa örnekler dinlenir. “Sabah rastladığımız kişilerle hangi sözcükleri kullanarak selamlarınız?” “Gündüz hangi sözleri kullanınız?” “Akşam ve gece hangi sözcükleri kullanınız?” diye sorularının yanıtları tartışılır. “Ayrılırken insanlar neler söyleyerek vedalaşır?” sorusu tartışılır. Çocuklar alanın ortasına çıkarak gezmeye başlarlar. Kolaylaştırıcı çeşitli yönergeler vererek çocukların selamlaşmasını ister. (Şu anda sabah vakti. Şimdi akşam eve dönüyoruz. Gece yatmaya gidiyoruz vb.)

Kolaylaştırıcı, insan ilişkilerinde nezaketin öneminden bahseder. “Birisinden bir isteğimiz olduğunda nasıl davranmalı, neler söylemeliyiz?” “Bizden büyük kişilere nasıl hitap etmeliyiz?” “Tanımadığımız insanlarla konuşurken nelere dikkat etmeliyiz?” “Herhangi bir konuda bize destek olan birine nasıl davranmalıyız?” “Yakın arkadaşlarımızla ilişkilerimizde nelere dikkat etmeli, onlarla nasıl konuşmalıyız?” soruları kolaylaştırıcı tarafından sıra ile ortaya atılır ve çocuklarla birlikte tartışılır.

Etkinliğin sonunda karşımızdaki kişinin bir isteğini, düşüncesini reddettiğimizde nasıl davranmamız gerektiği konusunda örnekler verilir.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, bu etkinlik boyunca ele alınan selamlaşma ve nezaket kuralları konularını kısaca özetler. Selamlaşmanın insan ilişkilerinde başlangıç rolü oynadığını belirtir. Nezaket kuralları ise ilişkinin karşılıklı saygı çerçevesinde sürdürülmesine imkân sağladığını söyler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklar, ayağa kalkarlar. İkili eş olurlar. Kolaylaştırıcı, gruptan birisinin diğerinden bir şey istemesini, diğerinin bu isteği yerine getirmesini ve kişinin eşine teşekkür etmesini ister. Sonra gruptaki roller değişir. Şimdi diğer çocuk, ilk kişiden bir şey ister ama eşi bu isteği reddeder. Canlandırmalar yapıldıktan sonra nezaket kurallarına uygun olan veya olmayan davranışlara dikkat çekilir.

YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	İnsan ilişkileri
KONU	Duygularımız – Dinleme – Konuşma
HEDEF	- Duygularını tanımlayarak doğru ifade etme becerisi kazandırmak. - Karşısındaki kişiyi dinleme alışkanlığı kazandırmak. - Karşısındakini suçlamadan kendi duygularını ifade etme alışkanlığı kazandırmak.
KAZANIMLAR	- Duygularını fark eder ve doğru adlandırır. - Duygularını doğru biçimde ifade eder. - Karşısındakini dikkatle dinler. - Karşısındakini anlamaya çalışır. - Duygu ve düşüncelerini doğru cümlelerle ifade eder. - Karşısındakini suçlamadan konuşur.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Oyun oynama, canlandırma, tartışma, anlatım
ARAÇ VE MATERYALLER	Etkinlik alanı
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (15 dakika) Çocuklara hoş geldiniz denir. Aşağıdaki oyun oynanır: YAĞMUR, KAR, RÜZGÂR Çocuklar alanda çember oluşturacak şekilde dizilirler. Oyun sırasında kolaylaştırıcı üç farklı yönerge vereceğini söyler. Kolaylaştırıcı, “yağmur” deyince çocuklar alkışlar, “kar” deyince dizlerine vurur, “rüzgâr” deyince göğüslerine vururlar. Birkaç deneme yapılır. Çocukların oyunun kurallarını anladığı gözlemlendikten sonra oyuna başlanır. Kim şaşırıp yanlış hareket yaparsa oyundan çıkar ve en son bir oyuncu kalıncaya kadar oyun devam eder. Sona kalan çocuk alkışlanır. KONU TANITIMI: (5 dakika) Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün çok önemli bir konuyu ele alacağız. Duygularımızdan söz edeceğiz. İletişimin temel kuralı olan iki önemli beceriyi ele alacağız: Dinleme ve konuşma. İnsanları dinlemediğimiz sürece onlarla istediğimiz düzeyde ilişki kuramayız. Nasıl ki bizi dinlemeyen insanlarla iletişime girmekte zorluk çekiyorsak herkes de böyledir. Konuşurken, kendimizi ifade ederken de çok dikkat etmemiz gereken şeyler var. Bugün insanlarla ilişki kurarken bizim çok işimize yarayacak bilgi ve becerileri ele alacağız. Onun için etkinliklere istekle katılmanızı bekliyorum.” diyerek çocukların ilgilerini etkinliklere odaklandırır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK: (30 dakika)

Çocuklar ayağa kalkar ve etkinlik alanının ortasında karışık şekilde yürümeye başlarlar. Kolaylaştırıcı yürüyüş sırasında “Şu anda çok sevinçlisiniz. Sevinçli bir insan gibi yürüyün!” der ve çocukların davranışlarını gözlemler. Sonra “Şu anda çok korkuyorsunuz. Sizi korkutan bir şeyler oluyor. Korkan bir insan gibi yürüyün!” der ve süreci gözlemler. Daha sonra “Şimdi de çok üzgünsünüz. Üzücü bir olay yaşadınız. Üzgün bir insan gibi yürüyün!” diyerek durumu gözlemler. En sonunda “Şimdi de çok öfkelisiniz. Birisine çok kızdınız. Öfkeli bir insan gibi yürüyün!” diyerek çocukların davranışlarını gözlemler. Çocuklar çember oluşturacak şekilde dizilirler. Bu etkinlikte hangi duygulardan söz edildiği sorularak çocuklara buldurulur. İnsanların çok daha farklı duygular yaşadığı belirtilir. Özellikle öfke duygusu yaşayan insanları, başkalarını üzen davranışlarda bulunma ihtimali olduğu belirtilir. Duygularımızı ifade ederken karşıımızdaki kendisini kötü hissetmemesi için suçlayıcı bir dil kullanmamamız gerektiği söylenir.

Kolaylaştırıcı, “İnsanlarla sağlıklı ilişki kurabilmek için öncelikle dinlemeyi becerebilmemiz gerekir” der ve “Eğer karşıımızdaki insanı sonuna kadar dinlemez, sözünü kesersek o insan neler hisseder? Siz, söyledikleriniz önemsenmediğinde, dinlenmediğinde neler hissediyorsunuz?” diye sorarak çocukları konuşturur. Sonunda dinlemenin önemi vurgulanır.

“İnsanlarla konuşurken dikkatli olmalıyız. Karşıımızdaki dinlemeye özen göstermeliyiz. Karşıımızdaki söyleyecekleri bittikten sonra biz konuşmalıyız. Biz konuşurken karşıımızdaki kişiyi suçlamak yerine kendi duygu ve düşüncelerimizi ifade etmeliyiz. Örneğin bizden izin almadan oyuncığımızı alan arkadaşımıza ‘Benden izin almadan oyuncığımızı alman hoşuma gitmiyor. Lütfen oyuncığımızı almadan önce benden izin iste!’ dememiz gerekir” açıklaması yapılır. “Size hakaret eden, sizi suçlayan birisiyle iletişiminizi sürdürür müsünüz?” diye sorularak çocukların tartışması sağlanır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bu etkinliğimiz sırasında önce duygularımızdan söz ettik. Duyguları, istemesek de yaşadığımızı gördük. Önemli olanın duygularımızın farkında olmak ve yaşadığımız duyguyu doğru ifade temektir. Bu etkinlikte ayrıca iletişimin sürdürülebilmesi için karşıımızdaki kişiyi sözünü kesmeden sonuna kadar dinlemek gerektiği ve konuşurken de karşıımızdaki kötü hissettirecek şeyler söylemememiz gerektiğini konuştuk.” diyerek konuyu özetler.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	DEĞERLENDİRME: (5 dakika) Çocuklara aşağıdaki sorular sorulur ve verilen yanıtlar üzerinden etkinlik değerlendirilir: • Hangi duyguları yaşıyoruz? • Hangi duyguyu yaşarken gösterdiğimiz davranışların ilişkimizi bozma ihtimali daha fazladır? • Karşımızdakini dinlemek niçin önemlidir? • Konuşurken nelere dikkat etmezsek ilişkimiz bozulabilir? Çocukların verdikleri yanıtlara göre, anlaşılmayan konular varsa kısaca tekrar edilir. Yanlış anlaşılan yerler hemen düzeltilir.
YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	Değerlerimiz
KONU	Sevgi-Saygı / Dürüstlük / Güvenilirlik
HEDEF	• Değerleri özümseyip bu değerlere göre davranma alışkanlığı kazandırmak.
KAZANIMLAR	• Sevgi ve saygının çok önemli insani değerler olduğunu bilir. • Dürüstlüğü önemi bilir ve dürüst davranır. • Güvenilir bir kişi olmak için çaba harcar.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım, örnek olay, soru-cevap, tartışma
ARAÇ VE MATERYALLER	Örnek olay metni
ÖNERİLEN SÜRE	60 Dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (15 dakika) Çocuklara hoş geldiniz dedikten sonra bir önceki eğitimde üzerinde durulan konudan söz edilir. Çocuklarla o eğitimle ilgili neler hatırladıkları sorulur. Çocuklar dinlenir ve eksik bıraktıkları bölümler tamamlanır. Sonra aşağıdaki oyun oynanır:
	FİL, PALMİYE, ORMAN Çocuklar halka oluştururlar. Her çocuğa üç orman pozu (Fil, palmiye ağacı ve maymun) öğretilir. Üç çocuk birlikte fil, palmiye ağacı ve maymun oluşturmayı öğrenirler. (Örneğin fil için ortadaki çocuk kollarını birbirine birleştirerek öne uzatıp, burnu yapar. İki yanındaki öğrenciler yan dönerek onu omuzlarından tutar, kol oluştururlar.) Her çocuk, üçerli gruplar halinde bu üç poz oluşturmayı iyice çalışılır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Sonra bir ebe ortaya gelir. Bir parmağını öne uzatarak “Orman, orman” diye bağırarak dolaşmaya başlar. Diğerleri bu arada orman hayvanları sesi çıkarırlar. Ebe bir çocuğun önünde durup “Fil” veya “palmiye” veya “maymun” diye bağırır. İşaret edilen çocuk ortadaki olmak üzere iki yanındaki çocuklarla birlikte söylenen pozlu oluşturmaya çalışırlar. (Bunu diğer çocuklar, “Fil, palmiye, maymun!” diye bağırınca kadar tamamlamak zorundadırlar.) Şaşırın çocuk ebe olur veya oyundan çıkar.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bu etkinlikte sizinle değerlerimizden söz edeceğiz. Değerlerimiz, bizi birbirimize bağlayan önemli bağlardır. Ele alacağımız sevgi-saygı, dürüstlük ve güvenilir olma başlıkları hepimizi çok yakından ilgilendiriyor. Değerlerimizi öğrenip onlara uygun hareket etmemiz gerekir. Başkalarının değerlerine saygı göstermek de çok önemlidir.” açıklamasını yaparak çocukların ele alınacak konuya ilgilerini yoğunlaştırmalarını sağlar.

ETKİNLİK: (30 dakika)

Çocuklara aşağıdaki örnek olay okunur ve dikkatle dinlemeleri, daha sonra bu metnin üzerinde tartışılacağı belirtilir.

““Semra, bakım personeli kapıdan içeri girer girmez ayağa fırladı. “Hoş geldiniz Fatma Teyze!” diye onu saygıyla selamlayarak elindeki poşetleri yerleştirmesine yardım etti. Fatma Teyze: “Hoş bulduk sevgili Semra, nasılsın? Günün nasıl geçti!” diyerek elindeki poşetlerden birisini Semra’ya uzattı. Birlikte poşetleri dolaba yerleştirdiler. Ardından birlikte oturma odasına geçtiler. Fatma Teyze oturduktan sonra Semra da karşısına oturdu. Fatma Teyze:

Semra seni kutlarım. Dün öğretmenin söyledi. Anaokulundaki şiir okuma yarışmasında birinci olmuşsun!

Semra:

- Evet Fatma Teyze yarışmada birinci oldum.

Fatma Teyze:

- Çok emek verdin ve başardın.

Semra:

- Başka arkadaşlarım da çok emek verdi. Ben sadece sıralamada öne geçtim.

- Fatma Teyze:

- Semra, herkes seni dürüstlüğü konusunda çok beğeniyor ve seviyor. O kadar güvenilir bir insansın ki söylediğin her şeye önem veriyoruz.

Semra:

-Teşekkür ederim Teyzeciğim. Bana güvendiğin için çok mutluyum.

Kapıdan sesler geldi. Semra’nın iki arkadaşı ve ev sorumlusu birlikte içeri girdiler. Semra yine yerinden fırladı.”

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Örnek olay üzerinde tartışma açılır. Aşağıdaki sorular kolaylaştırıcı tarafından çocuklara sorulur ve tartışılır:

- Semra nasıl bir kişi?
- Semra, başkalarına saygı duyuyor mu?
- Semra'nın dikkat çekici özellikleri neler?
- İnsanlar Semra'ya karşı hangi duyguları besliyor?
- İnsanlar Semra'ya niçin güveniyor olabilirler?

Tartışma sırasında, sevgi-saygı, dürüstlük ve güvenilirlik kavramlarının önemi kolaylaştırıcı tarafından öne çıkarılır. Semra'nın Fatma Teyze ile ilişkisindeki sevgi ve saygı sözcükleri buldurulur. İnsanların her durumda doğruyu söylemelerinin dürüstlük açısından önemi belirtilir. Doğruyu söyleyen, verdiği sözü yerine getiren insanların güvenilir olduğu belirtilir. Son olarak çocuklara "Sizin de çevrenizde Semra'ya benzer kişiler var mı?" diye sorulur. En son olarak da "Peki kimler Semra gibi olmak ister?" diye sorulur. Parmak kaldırmayan çocukların düşünceleri alınır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, eğitim boyunca yapılan etkinliklerden hareketle ele alınan değerleri kısaca özetler. Değerleri öğrenmenin ve bu değerlere uygun hareket etmenin önemini belirtir. Başkalarının kendilerine ait değerlerine saygı göstermenin sonuçlarından söz eder. Çocuklara katılımlarından dolayı teşekkür eder.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara, "Bu etkinlikte hangi değerlerimizi ele aldık?" diye sorulur. Çocuklardan alınan yanıtlar eksikse tamamlanır. İkinci olarak "Bu değerlerimiz olmasaydı hangi sorunları yaşayabilirdik?" diye sorularak yanıtlar değerlendirilir.

YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	Değerlerimiz
KONU	Merhametli olma/Adil olma/Gönüllülük
HEDEF	Değerleri özümseyip bu değerlere göre davranma alışkanlığı kazan-dırmak.
KAZANIMLAR	- Merhametli olmanın ne kadar önemli bir erdem olduğunu bilir. - İhtiyacı olan insanlara ve hayvanlara merhametli davranır. - Her konuda adil olmaya çabalar. - Gönüllü çalışmanın toplum yaşamına katkılarını fark eder. - Gönüllü çalışmalardan keyif alır.

YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru - cevap, tartışma
ARAÇ VE MATERYALLER	Oyun kartları (4 çift), masa, sandalye, minder
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (15 dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra bir önceki eğitimde üzerinde durulan konudan söz edilir. Çocuklarla o eğitimle ilgili neler hatırladıkları sorulur. Çocuklar dinlenir ve eksik bıraktıkları bölümler tamamlanır. Sonra aşağıdaki oyun oynanır: BALON TAŞIMA OYUNU Öncelikle çocuk sayısının en az yarısı kadar balon şişirilerek ağzı bağlanır. Çocuklar eşit sayıda iki takım oluşturur. Her takımdaki çocuklardan ikili eş olmaları istenir. Alanda belli bir başlangıç çizgisi ve belli bir bitiş çizgisi belirlenir. Her ikili gruba bir balon verilir. Bu balonu ikisinin birlikte, ellerini ve herhangi bir nesne kullanmadan ve yere düşürmeden başlangıç çizgisinden bitiş çizgisine taşımaları gerektiği söylenir. Balonu en çabuk bitiş çizgisine ulaştıran takım oyunu kazanır. Balonu düşüren, eliyle dokunan çiftler başlangıç çizgisine geri dönüp yeniden başlamak zorunda kalırlar. Oyun birkaç kez farklı gruplar oluşturularak oynanabilir. KONU TANITIMI: (5 dakika) Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bu etkinlikte sizinle değerlerimizden söz edeceğiz. Değerlerimiz, bizi birbirimize bağlayan önemli bağlardır. Ele alacağımız merhametli olma, adil olma ve gönüllük başlıkları hepimizi çok yakından ilgilendiriyor. Değerlerimizi öğrenip onlara uygun hareket etmemiz gerekir. Başkalarının değerlerine saygı göstermek de çok önemlidir.” açıklamasını yaparak çocukların ele alınacak konuya ilgilerini yoğunlaştırmaları sağlar. ETKİNLİK: (30 dakika) Kolaylaştırıcı gönüllü çalışmanın ne olduğunu örneklerle açıklar. Gönüllü çalışmanın kişiye verdiği mutluluktan söz edilir. Herkesin, her yaşta çeşitli gönüllü çalışmalar yapabileceği üzerinde durulur. Çocuklardan ne tür işlerde gönüllü olarak çalışmak istedikleri sorulur. Örnekler çoğaltılarak (çevreyi koruma, sokak hayvanlarının korunması, yaşlılara yardım, kimsesizlere sahip çıkma vb.) gönüllük teşvik edilir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	Çevremizde çok sayıda yardıma muhtaç, korunması gereken insan ve hayvanlar bulunduğu bu canlılara yardım etmenin, destek olmanın merhamet göstermek olduğu açıklanır. Çocuklardan merhamet konusunda örnekler vermeleri istenir. Toplumda ne kadar çok insan merhametli davranırsa huzurun o kadar çoğalacağı anlatılır. İnsanların en önemli değerlerinden birisinin adil olmak olduğu belirtilerek adil olmanın ne olduğu açıklanır. İnsanlar arasında ayırım yapmadan herkesin hakkını vermek gerektiği belirtilir. “Adil olan kişiye herkes güvenir. Sözü dinler. Eğer bir kişi insanlar arasında ayırmacılık yapıyorsa o kişiye güven azalır. Her konuda adil olmaya çalışmak çok önemlidir.” denir ve toplumda adil insanlar çoğaldıkça haksızlıkların azalacağı söylenerek adil olmanın önemine dikkat çekilir.
	ÖZET/SONUÇ: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, eğitim boyunca yapılan etkinliklerden hareketle ele alınan değerleri kısaca özetler. Değerleri öğrenmenin ve bu değerlere uygun hareket etmenin önemini belirtir. Başkalarının kendilerine ait değerlerine saygı göstermenin sonuçlarından söz eder. Çocuklara katılımlarından dolayı teşekkür eder.
	DEĞERLENDİRME: (5 dakika) Çocuklara, bu etkinlik sırasında hangi değerler üzerinde durulduğu sorulur. Alınan yanıtlar eksikse tamamlanır. Aşağıdaki sorular sorularak etkinliğin değerlendirilmesi yapılır: • Gönüllülüğün, gönüllüye ne yararı vardır? • Merhametli olmak ne işe yarar? • Adil insanlara niçin çok güvenilir? Çocukların yanıtlarına göre kolaylaştırıcı etkinliği değerlendirir.

YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	Değerlerimiz
KONU	Hoşgörü olmak / Örf ve Adetler / Görgü Kuralları
HEDEF	Değerleri özümseyip bu değerlere göre davranma alışkanlığı kazandırmak.
KAZANIMLAR	• İnsanlara karşı hoşgörüli davranır. • Örf ve adetleri bilir ve onlara uygun davranır. • Başkalarının örf ve adetlerine saygı gösterir. • Görgü kurallarını bilir ve onlara uygun davranır.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Sunum/anlatım, soru-cevap, tartışma, canlandırma, video gösterimi

ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projektör, PPT sunumu, video
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (15 dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra bir önceki eğitimde üzerinde durulan konudan söz edilir. Çocuklarla o eğitimle ilgili neler hatırladıkları sorulur. Çocuklar dinlenir ve eksik bıraktıkları bölümler tamamlanır. Sonra aşağıdaki oyun oynanır: ELDE DAVUL, ZURNA, 1, 2, 3 Çocuklar arasından gönüllü olarak bir ebe seçilir ve seçilen ebenin yüzü duvara dönük olur. Diğer çocuklar karşı duvara paralel olarak çizilen başlangıç çizgisi üzerinde yan yana dizilirler. Oyun kolaylaştırıcının işareti ile başlar. Ebe “elde davul zurna 1-2-3” deyip dönünceye kadar diğer oyuncular ebeye yaklaşmaya çalışırlar. Ebe saymayı bitirince arkasını döner, ebe döndüğünde diğer tüm çocuklar oldukları yerde donarlar. Ebe hareket halinde kişiyi söyler. O kişi başlangıç çizgisine dönüp oyuna oradan başlamak zorundadır. Eğer hareket eden kimseyi görememişse ebe sırtını dönerek tekrar saymaya başlar. Bu süreç sonunda ebeye yaklaşabilen kişi ebenin sırtına vurur ve tüm çocuklar çizgi dışına kaçmaya başlarlar. Ebe, bu durumda çizgiyi geçmeden bir oyuncuya dokunabilirse ebelikten kurtulur ve yeni ebe dokunduğu kişi olur. Kimseye dokunamazsa ebe görevine devam eder ve oyun yeniden başlar. KONU TANITIMI: (5 dakika) Oyun tamamlandıktan sonra kolaylaştırıcı, “Bu etkinlikte sizinle değerlerimizden söz edeceğiz. Değerlerimiz, bizi birbirimize bağlayan önemli bağlardır. Ele alacağımız hoşgörülü olmak, örf ve adetler, görgü kuralları başlıkları hepimizi çok yakından ilgilendiriyor. Değerlerimizi öğrenip onlara uygun hareket etmemiz gerekir. Başkalarının değerlerine saygı göstermek de çok önemlidir.” Açıklamasını yaparak çocukların ele alınacak konuya ilgilerini yoğunlaştırmaları sağlar. ETKİNLİK: (30 dakika) Etkinliğe “görgü kuralları” konusunda bir animasyon filmi izlenerek başlanır: (Video: Toplumsal Kurallar) Film izlendikten sonra çocuklarla görgü kuralları üzerinde kısa bir tartışma yapılır. Görgü kurallarına uyulmasının önemi üzerinde durulur. Görgü kurallarının farklı kültürlerde değişebileceği belirtilir. PPT sunumu üzerinden toplum içerisinde, selamlaşırken, başkalarına hitap ederken ve telefonla konuşurken hangi toplumsal kurallara uyulması gerektiği kolaylaştırıcı tarafından açıklanır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Çocuklara, “Çevremizdeki herkesin her konuda bizim gibi düşünmesi, bizim hoşuma gidecek şekilde davranması mümkün müdür?” diye sorulur. Büyük grup tartışması şeklinde konu ele alınır. “İnsanların birbirlerinden farklı huyları, karakterleri, düşünceleri ve duyguları olduğu için herkesin aynı olması mümkün değildir. Onun için insanların farklılıklarını hoşgörü ile karşılamamız gerekir. Bir insanın düşüncesine veya davranışına hoşgörü ile yaklaşmak, o insanın düşüncesine katıldığımızı veya davranışını onayladığımız anlamına gelmez.” açıklaması yapılarak hoşgörü olma konusuna çocukların dikkatleri çekilir.

Aynı şekilde her toplumun kendine ait örf ve adetleri olduğu örneklerle açıklanır. İçinde yaşadığımız toplumun örf ve adetlerini bilmenin, ona uygun davranmanın, örf ve adetlere saygı göstermenin çok önemli olduğu belirtilir. Çocuklardan örf ve adetlere örnek vermeleri istenir. Verilen örnekler konusunda sohbet edilir. Değişik toplumların, farklı örf ve adetleri olabileceğine dikkatleri çekilir.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, eğitim boyunca yapılan etkinliklerden hareketle ele alınan değerleri kısaca özetler. Değerleri öğrenmenin ve bu değerlere uygun hareket etmenin önemini belirtir. Başkalarının kendilerine ait değerlerine saygı göstermenin sonuçlarından söz eder. Çocuklara katılımlarından dolayı teşekkür eder.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara, aşağıdaki sorular yöneltilerek alınan yanıtlarda varsa yanlış ve eksik bilgiler tamamlanır. Böylece etkinliğin değerlendirmesi yapılır:

- Hoşgörü olma birkaç örnek veriniz.
- Türk toplumunun örf ve adetlerine birkaç örnek veriniz.
- Görgü kurallarına birkaç örnek veriniz.

Çocukları verdikleri yanıtlara göre etkinlik kolaylaştırıcı tarafından değerlendirilir.

YAŞ GRUBU	4 – 6 yaş
TEMA	Değerlerimiz
KONU	Dini Kavramlar / İbadet / Vatan ve Bayrak Sevgisi
HEDEF	Değerleri özümseyip bu değerlere göre davranma alışkanlığı kazandırmak.
KAZANIMLAR	- Dini kavramları doğru kullanır. - İbadet sözcüğünün anlamını bilir. - Vatan ve bayrak kavramlarının anlamlarını söyler. - Vatan ve bayrağın bir millet için önemini fark eder.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Sunum/anlatım, soru-cevap, tartışma, boyama çalışması

ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projektör, Türk bayrağı ve Türkiye haritası resimleri, boyama sayfası, kırmızı boya kalemleri, oyun için iki boş kutu, iki top
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (15 dakika) Etkinlik alanına alındıktan sonra çocuklara bir önceki eğitimle ilgili neler hatırladıkları sorulur. Çocukların yanıtları dinlenir ve eksik bıraktıkları bölümler tamamlanır. Sonra aşağıdaki oyun oynanır: TOP TAŞIMA OYUNU Çocuklar eşit sayıda iki takım oluştururlar. Alan duvarına yakın bir yere aralarında 1 metre boşluk olacak şekilde iki boş kutu yerleştirilir. Kutuların ağızı açıktır. Alanın karşı duvarına yakın bir yere duvara paralel bir başlangıç çizgisi çizilir. Takımlar bu çizginin arkasında tek sıra halinde dizilirler. Her takıma ait başlama noktası çizgi üzerinde belirlenir. Hangi takımın hangi kutuyu kullanacağı gösterilir. Her takıma bir top verilir. Kolaylaştırıcının başlama işaretleriyle takımın en önündeki birer oyuncu topu başlama noktasında alıp kendi takımına ait kutunun içerisine bırakarak hızla geri döner. Başlama noktasında kendisini bekleyen en öndeki takım arkadaşının omzuna dokunarak takımın arkasına geçer. Omzuna dokunulan oyuncu hızla koşarak topu kutudan alıp geri döner ve başlama noktasında bekleyen takım arkadaşına verir. Oyun böyle devam eder. İlk önce oyunu bitiren takım galip gelir. Topu düşüren, kutuyu deviren, arkadaşının kendisine dokunmasını beklemeyen veya başlama çizgisini ihlal eden oyuncu oyuna başlama çizgisinden yeniden başlar. KONU TANITIMI: (5 dakika) Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bu etkinlikte sizinle bazı önemli değerlerimizden söz edeceğiz. Değerlerimiz, bizi birbirimize bağlayan önemli bağlardır. Ele alacağımız dini kavramlar, ibadet, vatan ve bayrak başlıkları hepimizi çok yakından ilgilendiriyor. Değerlerimizi öğrenip onlara uygun hareket etmemiz gerekir. Başkalarının değerlerine saygı göstermek de çok önemlidir.” açıklamasını yaparak çocukların ele alınacak konuya ilgilerini yoğunlaştırmaları sağlar. ETKİNLİK: (30 dakika) Kolaylaştırıcı tahtaya çocuklar bakarken bir çiçek resmi çizer. Resmi tamamladıktan sonra çocuklara, “Bu resmi kim yaptı?” diye sorar. Yanıt aldıktan sonra eğitim ortamına getirilen saksıdaki çiçeği göstererek, “Peki bu çiçeği kim yaptı?” diye sorar. Daha sonra bahçedeki ağaçlar, hayvanlar, insanlar örnek verilerek tartışma genişletilir. “Çevremizde gördüğümüz ve göremediğimiz tüm varlıkları kim yarattı?” diye sorulur. Çocuklardan gelen yanıtlar değerlendirilerek “Allah” kavramı fark ettirilir. Allah’ın insanlardan sevgi ve iyilik yapmalarını beklediği belirtilir. Allah’ın insanlara, hayvanlara ve tüm doğaya sevgiyle yaklaşanları sevdiği belirtilir. Kötülüklerden hoşlanmadığı anlatılır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

“Kimler “ibadet” kelimesini duydu?” “İbadet ne demektir?” “Örnek verebilir misiniz?” diye sorularak çocuklardan söz almak isteyenler konuşur. Kolaylaştırıcı, ibadetin anlamını açıklar. İnsanlar Allah’a bağlılıklarını ibadet yaparak gösterdiklerini söyler. Müslümanların ibadetlerine örnekler verir. Başka dinden insanların da ibadetleri olduğunu, ancak onların farklı ibadetler yaptığı belirtilir. İbadete saygı göstermenin öneminden söz edilir.

Projektörden Türk Bayrağı gösterilerek ne olduğu sorulur. “Bu bayrak kimin?” diye sorularak bayrağın tüm milleti temsil ettiğini, onun için de saygı gösterilmesi gerektiği açıklanır. Daha sonra Türkiye haritası gösterilir. Harita üzerinde eğitimin yapıldığı yer gösterilir. “Vatan” kavramı açıklanır. Vatan sevgisi ve vatanın korunmasının önemi üzerinde durulur.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, eğitim boyunca yapılan etkinliklerden hareketle ele alınan “Allah” “ibadet”, “bayrak” ve “vatan” kavramlarının anlamlarını kısaca özetler. Bu kavramları öğrenmenin ve bu değerlere uygun hareket etmenin önemini belirtir. Başkalarının kendilerine ait değerlerine saygı göstermenin sonuçlarından söz eder. Çocuklara katılımlarından dolayı teşekkür eder.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara Türk bayrağının ayı ve yıldızı ortasına yerleştirilmiş bir Türkiye haritası dağıtılır. Kırmızı boya kalemleri verilir ve ay yıldızın dışında kalan haritanın kırmızıya boyatılması istenir. Projektörden bir örnek yansıtılır ve çocukların bakarak boyamaları istenir. Çocuklara “Şimdi boyadığımız harita hem bayrağımızı hem de vatanımızı göstermektedir.” diye açıklama yapılır. Çocuklardan boyadıkları bu harita ile ilgili duygularını söylemeleri istenir.

* Umudu Paylaşmak – İdal Dikyar/ “Çocuk Gözüyle Paylaşmak” Mansiyon Ödülü

YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	Değerlerimiz
KONU	Yardımlaşma / Dayanışma / Paylaşma
HEDEF	Değerleri özümseyip bu değerlere göre davranma alışkanlığı kazandırmak.
KAZANIMLAR	• Yardımlaşmanın toplum yaşamındaki önemini fark eder. • Yardımlaşmaktan mutlu olur. • Dayanışmaya örnekler verir. • Başkalarıyla dayanışma becerisi kazanır. • Paylaşmanın bir erdem olduğunu düşünür. • Sahip olduğu imkânları başkalarıyla paylaşmaktan mutlu olur.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Sunum/anlatım, soru-cevap, tartışma, canlandırma
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projektör, PPT sunumu
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (15 dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra bir önceki eğitimde üzerinde durulan konudan söz edilir. Çocuklarla o eğitimle ilgili neler hatırladıkları sorulur. Çocuklar dinlenir ve eksik bıraktıkları bölümler tamamlanır. Sonra aşağıdaki oyun oynanır: ARABA VE ŞOFOR OYUNU Oyun alanı minderler serpiştirilerek oyun parkuru haline getirilir. Çocuklar ikili gruplar halinde eşleştirilir. Eşlerden biri araba, biri de şoför rolünü üstlenir. Araba rolündeki çocuğun gözleri bantlanır. Şoför rolündeki çocuk, araba rolündeki arkadaşını hiç konuşmadan yönlendirerek düzenlenen parkur içinde gezdirir. Minderlere dokunmak yasaktır. Kolaylaştırıcı işaret verince roller değiştirilir. Etkinlik sonunda çocuklar çember oluşturacak şekilde otururlar. Kolaylaştırıcı aşağıdaki soruları sıra ile sorarak her çocuğun söz almasına imkân sağlar: - Oyun sırasında neler oldu? - Aldığınız rollerin hangisinde kendinizi daha iyi hissettiniz? - Bir daha yapsanız nelere dikkat edersiniz?

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
KONU TANITIMI: (5 dakika)

Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bu etkinlikte ele alacağımız yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma konuları hepimizi çok yakından ilgilendiriyor. Değerlerimizi öğrenip onlara uygun hareket etmemiz gerekir. Başkalarının değerlerine saygı göstermek de çok önemlidir.” açıklamasını yaparak çocukların ele alınacak konuya ilgilerini yoğunlaştırmaları sağlar.

ETKİNLİK: (30 dakika)

Öncelikle, yardımlaşma ve dayanışmanın önemini anlatan bir animasyon film izlenir. (Video: Yardımlaşma) İzlenen film üzerine çocuklar konuşturulur. Yardımlaşma ve dayanışma olmasaydı sonuç nasıl olurdu? Yardımlaşan ve dayanışma içinde bulunan insanların birbirlerine bağlılıklarının da güçleneceği belirtilir. Türkçe atasözlerinden örnek verilir: Bir elin nesi var, iki elin sesi var.”, “Birlikten kuvvet doğar.” vb. Yaşanılan ortamdaki yardımlaşma ve dayanışma örneklerinden bahsedilir. Arkadaşlar arasındaki yardımlaşmanın ne kadar önemli olduğundan söz edilir.

Elimizdeki imkânları başkalarıyla paylaşmanın çok önemli bir erdem olduğu söylenir. Çocuklara, “Siz neyinizi, kimlerle paylaşıyorsunuz?” diye sorularak çocuklar konuşturulur. Paylaşmanın birçok sorunu çözdüğünü, aynı zamanda imkânlarını başkasıyla paylaşan kişiyi mutlu ettiği konuşulur. Etkinliğin başında oynanan oyun tekrar ele alınır. Oyunda gözleri görmeyen bir kişiye başka birisinin yardım etmesi ve her ikisinin dayanışma içerisinde olmaları tartışılır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, eğitim boyunca yapılan etkinliklerden hareketle ele alınan değerleri kısaca özetler. Yardımlaşma, dayanışma ve paylaşmayı öğrenmenin ve bu değerlere uygun hareket etmenin önemini belirtir. Başkalarının kendilerine ait değerlerine saygı göstermenin sonuçlarından söz eder. Çocuklara katılımlarından dolayı teşekkür eder.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Etkinliğin değerlendirilmesi amacıyla çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:

- Bu etkinlikte hangi değerleri ele aldık?
- Yardımlaşma ne işe yarar?
- Dayanışmanın yararları nelerdir?
- Paylaşma hangi sorunların çözümüne katkıda bulunabilir?

Alınan yanıtlara göre eksik kalan bölümler kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır.

YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	Mahremiyet Eğitimi
KONU	- Güzel Ahlaklı ve Erdemli Olmak - Beden Mahremiyeti - İletişim ve Sınırları
HEDEF	Mahremiyet bilinci kazandırarak insanlarla sağlıklı ilişkiler kurmasını sağlamak.
KAZANIMLAR	- Kurallara ve değerlere uygun davranmanın önemini fark eder. - Bedeninin mahrem bölgelerini fark eder. - İnsanlarla iletişim kurarken dikkatli olmanın önemini fark eder.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru-cevap, anlatım, tartışma
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projektör
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (15 dakika) Çocuklara eğitim alanına alındıktan sonra bir önceki eğitimle ilgili neler hatırladıkları sorulur. Çocuklar dinlenir ve eksik bıraktıkları bölümler tamamlanır. Sonra aşağıdaki oyun oynanır: FİL, PALMİYE, ORMAN Çocuklar halka oluştururlar. Her çocuğa üç orman pozu (Fil, palmiye ağacı ve maymun) öğretilir. Üç çocuk birlikte fil, palmiye ağacı ve maymun oluşturmaya öğrenirler. (Örneğin fil için ortadaki çocuk kollarını birbirine birleştirerek öne uzatıp, burnu yapar. İki yanındaki öğrenciler yan dönerek onu omuzlarından tutar, kol oluştururlar.) Her çocuk, üçerli gruplar halinde bu üç pozunu oluşturmaya iyice çalışılır. Sonra bir ebe ortaya gelir. Bir parmağını öne uzatarak “Orman, orman, orman” diye bağırarak dolaşmaya başlar. Diğerleri bu arada orman hayvanları sesi çıkarırlar. Ebe bir çocuğun önünde durup “Fil” veya “palmiye” veya “maymun” diye bağırır. İşaret edilen çocuk ortadaki olmak üzere iki yanındaki çocuklarla birlikte söylenen pozunu oluşturmaya çalışırlar. (Bunu diğer çocuklar, “Fil, palmiye, maymun!” diye bağırınca kadar tamamlamak zorundadırlar.) Şaşıran çocuk ebe olur veya oyundan çıkar. KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, çocuklara “Bugün iki önemli kavram üzerinde duracağız: ‘Güzel ahlâk’ ve ‘erdem’. Daha önce bu kavramları duymuş olabilirsiniz. Bugün ayrıca beden mahremiyetimiz üzerinde duracağız. Bedenimizin bizim için ne kadar özel olduğunu konuşacağız. Bedenimizin özellikle bazı bölgelerine kimsenin dokunmasına izin vermememiz gerektiğini ele alacağız. Ayrıca insanlarla iletişim kurarken sınırları nasıl korumamız gerektiğine bakacağız. Kimlerle nasıl bir iletişim kurulabileceğini tartışacağız.” açıklamasını yaparak konuyu tanıtır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK: (30 dakika)

Kolaylaştırıcı, çocuklara “Bazı davranışlar vardır ki biz onları başka insanların yanında yapmayız. Çünkü bu davranışlar, başkalarının yanında yapıldığında çevremizdekileri rahatsız edebilir. Siz bu davranışların neler olduğuna örnekler verebilir misiniz?” diye sorar. Mümkün olduğunca çok yanıt almaya çalışır. “Güzel ahlâk” ve “erdem” kavramlarını açıklar. Her iki kavramın da iyilik ve mutluluk duygusu içerdiğini belirtir. Güzel ahlâk ve erdem sahibi insanların çevresindeki insanlar tarafından onaylanan davranışlar sergilediklerini söyler. Güzel ahlâk sahibi insanlar başkaları için iyilik düşünür, erdemli insanlar ise gurur duyulacak davranışlar gösterirler.” diye belirtir.

Proje-tör aracılığı ile çocuklara mayo giymiş çocuk resimleri gösterilir. Bu çocukların vücudunun bazı bölümlerini niçin kapattıkları sorulur. Bedenimizin tamamen bize ait olduğu, iç çamaşırı giyilen bölgelerinin başkalarına gösterilmesinin doğru olmadığı, bu bölgelere temizliğimiz yapılırken, hastalanmamız durumunda anne, babalarımız, hekimler veya bize bakım veren görevlilerden başka kimsenin dokunmasına izin vermememiz gerektiği belirtilir. Soyunurken, tuvaletimizi yaparken veya banyo yaparken mümkün olduğunca bu ihtiyaçlarımızı kendi başımıza, kimsenin görmeyeceği bir yerde yapmamız gerektiği belirtilir. “Bazen bize bakım veren görevlilerden yardım alsak bile mümkün olduğunca bu bölgelerimize kimsenin dokunmasına izin vermemeliyiz. Biz de başkalarının bedenine, onların izni olmadan dokunmamalıyız.” açıklaması yapılır.

Kolaylaştırıcı “Yalnız başınıza iken tanımadığınız birisi size bir şey söylediğinde, bir şey sorduğunda hemen cevap veriyor musunuz?” diye sorar ve çocukları konuşturur. Daha sonra insanlarla iletişim kurarken çok dikkatli olmak gerektiği belirtilir. Yalnız başımızayken tanımadığımız kişilerle iletişim kurmaktan mümkün olduğunca kaçınılması, sorularına çok kısa yanıtlar vererek konuşmanın kısa kesilmesi gerektiği anlatılır. Çocuk ev dışındayken, tanımadığı kimseler tarafından gelebilecek şaşırtmacalı taleplere karşı (“Sana çikolata vereceğim”, “Kedim var sana göstereyim, sevmek istersen sevebilirsin”, “Danışmanın seni evden çağırıyor” vb.) hayır demesi gerektiği açıklanır. Tanıdığı birisi olsa bile iletişimimizi belli sınırlar içerisinde tutmak gerektiği belirtilir. Kolaylaştırıcı, “Kendinizden, yaşadığınız yerden söz ederken çok özenli davranmanız önemlidir. Ayrıca yetişkinlerle iletişim kurarken görgü kurallarına uymanın çok önemli olduğunu da unutmamalıyız.” diyerek konu bağlar.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	ÖZET/SONUÇ: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, “Bugün ‘güzel ahlâk’ ve ‘erdemli olmak’ üzerinde durduk. Güzel ahlâk ve erdem sahibi insanların, topluma aykırı gelen davranışlardan uzak durduğunu konuştuk. Bedenimizin bize ait olduğunu, bazı bölgelerinin başkalarına gösterilmesi veya başkaları tarafından dokunulmasının doğru olmadığını ele aldık. İnsanlarla iletişim kurarken sınırlarımızın neler olması gerektiğini konuştuk” diyerek konuyu özetler.
	DEĞERLENDİRME: (5 dakika) Çocuklara “Şimdi size bazı cümleler söyleyeceğim. Bu cümleyi doğru buluyorsanız alkışlayacaksınız. Yanlış buluyorsanız başınızla hayır işareti yapacaksınız. Başlayalım mı?” denilerek aşağıdaki cümleler sıra ile okunur. Verilen tepkilere göre eğitim çocuklarla birlikte değerlendirilir. 1) Her ortamda istediğimiz gibi davranabiliriz. 2) Bedenimizin bazı bölgelerine başkaları dokunamaz. 3) Tuvalet yalnız başımıza gitmeliyiz. 4) İnsanlara kendimiz ve yaşadığımız yerden söz ederken sınırlı bilgi vermeliyiz. 5) Başkalarıyla iletişim kurarken görgü kurallarına uygun davranmalıyız. Çocukların sorulara verdikleri yanıtlara göre kolaylaştırıcı etkinliği değerlendirir. Eksik kalan bölümleri tamamlar.

YAŞ GRUBU	4 – 6 Yaş
TEMA	Mahremiyet Eğitimi
KONU	• Özel Alan Mahremiyeti • Kendini Koruma • Kişisel Bilgilerin Paylaşımı
HEDEF	Mahremiyet bilinci kazandırarak insanlarla sağlıklı ilişkiler kurmasını sağlamak.
KAZANIMLAR	• Özel alanların neler olduğunu fark eder. • Tuvalet, banyo ve oda gibi özel alanlarda nasıl davranmak gerektiğini bilir. • İstemediği talepleri reddetmesi gerektiğini fark eder. • Kişisel bilgileri başkalarıyla paylaşmanın sakıncalarını fark eder.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru-cevap, anlatım, film izleme, tartışma

ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projektör, video, yazı tahtası
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (15 dakika) Çocuklar eğitim alanına alındıktan sonra bir önceki eğitimde üzerinde durulan konudan söz edilir. Çocuklarla o eğitimle ilgili neler hatırladıkları sorulur. Çocuklar dinlenir ve eksik bıraktıkları bölümler tamamlanır. Sonra aşağıdaki oyun oynanır: KULAKTAN KULAĞA Çocuklar eşit sayıda iki gruba ayrılır. Tek sıra halinde yan yana dizilirler. İki grup birbirine paralel durumdadır. Kolaylaştırıcı, grubun başındaki çocuğa üzerinde bir cümle yazılı kâğıdı uzatır ve okumasını ister. Grubun başındaki çocuk yanındakinin kulağına bu cümleyi fısıldar. Dinleyen çocuk, dinlediği cümleyi kendisinden sonra gelen çocuğa fısıldar. O da bir sonrakine. Sıranın en sonundaki çocuğa önceden bir kâğıt kalem verilmiştir. Dinlediği cümleyi elindeki kâğıda yazar ve “tamam” diye bağırır. Aynı anda kolaylaştırıcı baştaki çocuğa yeni bir cümle verir ve oyun beş cümle tamamlanıncaya kadar devam eder. Aynı süreç, eş zamanlı olarak diğer grupla da başlar ve devam eder. Önce bitiren ve tüm cümleleri doğru olan grup yarışmayı kazanacaktır. KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, Çocuklara “Bugün özel alanları ve bu alanların mahremiyetini ele alacağız. ‘Nereler özel alan sayılır?’, ‘Özel alanların mahremiyetine uygun nasıl davranabiliriz?’ konularını konuşacağız. Ayrıca kendi özel alanlarımıza ve vücudumuzun mahremiyetine yönelik talepler konusunda neler yapabileceğimizi tartışacağız. Kişisel bilgilerin başkalarıyla paylaşılmasının sakıncaları üzerinde duracağız.” diyerek konuyu tanıtır. ETKİNLİK: (30 dakika) Kolaylaştırıcı, çocuklara “Sizce nereler bireyin kendi başına kalması, başkaları tarafından o izin vermedikçe paylaşılması gereken yerlerdir? Örnek verebilir misiniz?” diye sorarak aldığı yanıtları tahtaya yazar ve böylece özel alanlar saptanır. “Tuvalet, banyo, oda vb. özel alanlarda insanlar kendi başına kalmak isterler. Bu alanlara orada bulunan kişinin izni olmadan girilmez. Birey bu alanda (özellikle banyo ve tuvalette) kapı kapalı olarak ihtiyacını karşılamalıdır. Başka birisinin odasına da kapıyı çalmadan hiç kimse girmemelidir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Ayrıca insanların yattıkları yataklar da özel alanlardır. Büyükler de çocukların özel alanlarına saygılı davranmalı, izin almadan girmemelidir.” diye açıklama yapılır. Çocuklardan bu konuda kendi yaşam alanlarında neler yaşandığı konusunda örnekler vermeleri istenir.

“Vücudum Bana Aittir” konulu bir animasyon film izlenir. (Video: Pepe Şarkısı) Şarkı çocuklarla birlikte tekrarlanır.

“Özel alanlarımız ve vücudumuz bize aittir. Hiç kimse bizim izniniz olmadan bu alanlara dokunmamalıdır. Özellikle vücudumuzun örtülen bölgelerine dokunmak isteyenlere “hayır” demeyi bilmeliyiz. Kendinizi kötü hissettiğiniz her türlü dokunuşu reddetmek hakkınızdır. Sizin istemediğinizi belirtmenize rağmen birisi halen dokunmakta ısrarcı olursa durumu size bakım veren görevlilere veya öğretmeninize haber vermelisiniz. Çok zor durumda kaldığınızda çılgık atarak yardım isteyebilirsiniz” açıklaması yapılır.

Kolaylaştırıcı, çocuklara “Mahremiyet konusunda en çok yapılan yanlışlıklardan birisinin de birisine ait özel bilgilerin, o kişiden izin almadan başkalarıyla paylaşılmasıdır. Bu durum mahremiyete saygı göstermek anlamına gelir. Kişisel bilgiler, ait olduğu kişinin özeldir. Onları başkalarıyla izinsiz paylaşmak, o kişiye saygısızlıktır. Arkadaşlarımızı, çevremizdeki insanlara ait özel bilgileri sır gibi saklamak görevimizdir ama bazı durumlarda bakım veren büyüklerimize, öğretmenlerimize veya yetkili kişilere her türlü bilgi verilebilir.” açıklaması yapılır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün özel alanların nereler olduğunu, bu alanlara ait olduğu kişiden izin almadan girilemeyeceğini konuştuk. Çocukların, başka insanların odalarına, banyoya veya tuvalete kapıyı çalmadan ve izin almadan girmemeleri gerektiğini öğrendik. Büyüklerin de özel alanlar konusunda özenli davranmaları gerektiğini söyledik. İstemediğimiz dokunuşlara ve isteklere “hayır” demek gerektiğini, böyle durumların anne babalara, bakım veren görevlilere veya öğretmenlere haber verilmesinin önemi üzerinde durduk. Son olarak da kişisel bilgilerin, o kişinin izni olmadan başkalarıyla paylaşılmasının gerektiği üzerine konuştuk.” diyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara “Şimdi size bazı cümleler söyleyeceğim. Bu cümleyi doğru buluyorsanız alkışlayacaksınız. Yanlış buluyorsanız başınızla hayır işareti yapacaksınız. Başlayalım mı?” denilerek aşağıdaki cümleler sıra ile okunur. Verilen tepkilere göre, yanlış ya da eksik öğrenilen bilgiler düzeltilir. Çocuklarla birlikte eğitim değerlendirilir.

- 1) Tuvalet, banyo, oda özel alan olduğu için izinsiz girilmez.
- 2) İnsanlar bizi istedikleri zaman istedikleri gibi sevebilirler.
- 3) Birisine ait özel bilgileri, onun izni olmadan güvendiğimiz büyüklerimiz dışında başkalarına anlatmak doğru değildir.

7 - 10 YAŞ

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	Temizlik ve hijyen
KONU	El-Yüz, Ayak-Tırnak ve Vücut-Saç Temizliği
HEDEF	Temel öz bakım becerisi kazandırmak
KAZANIMLAR	- Doğru el yıkama alışkanlığı kazanır. - Yüz yıkama alışkanlığını edinir. - Ayak ve tırnak temizliğinin önemini bilir. - Vücut ve saç temizliğine özen göstermenin önemini söyleyebilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru cevap, küçük grup çalışması, video, afiş
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası, marker kalem, üçer adet A4 kâğıt ve kalem, bilgisayar ve projeksiyon cihazı
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Kolaylaştırıcı gruba merhaba der. “ Sizinle birlikte bir oyun oynayarak güne başlayalım. Oyunumuzun adı kuyruk yakalama oyunu” diyerek yönerge verir. KUYRUK YAKALAMA OYUNU: Gruptan bir ebe seçilir. Diğerleri birbirlerinin omzundan tutarak daire olur. Kolaylaştırıcı, bir kişinin beline gazete kâğıdı ya da fular gibi bir şey sıkıştırarak kuyruk yapar. Ebe kuyruk takılan kişinin tam karşı tarafında duracaktır. Ebinin daire etrafında koşarak kuyruğu yakalaması gerekir. Dairedekiler de kuyruklu kişiyi korumak için birbirlerinden kopmadan koşmalıdır. Ebe kuyruğu yakalayınca gruptan başka bir kişiye kuyruğu takar. Kuyruğunu kaptıran kişi de ebe olur. Oyun belirlenen süre de ya da ilk ebe olana kuyruk takılana kadar devam eder. (Kolaylaştırıcı etkinlik öncesi oyun videosunu tercihe göre izleyebilir.) 7 – 10 YAŞ: 1. VİDEO KUYRUK YAKALAMA OYUNU Oyun bittikten sonra grup U düzeninde oturtulur.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı "Bu grup çalışmasında vücut temizliğinin önemi ve adımları hakkında konuşacağız" der.

"Sizce temiz olmak nedir, temiz olmak için neler yaparsınız?" bunları konuşacağız diyerek etkinliğe başlar.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Kolaylaştırıcı gruba "sizinle temiz olmanın faydaları hakkında konuşmak istiyorum. Neden temiz olalım" diye sorar. Gelen cevapları tahtaya yazar. Çıkmamış bir cevap var ise kendisi ilave eder.

- Mikropları uzaklaştırır,
- Sağlıklı kalmanızı sağlar,
- Derli toplu gözükürsünüz,
- İnsanlarla ilişkiler daha yakın olur (ter ve ayak kokusu insanları uzaklaştırır)

Sonrasında grubu 3'e bölerek her gruba farklı bir tema verir.

1. Grup: el ve yüz temizliği
2. Grup: ayak ve tırnak temizliği
3. Grup: vücut ve saç temizliği

Gruplardan kendi temaları için neler yapılması gerektiğini yazmaları istenir. 10 dakika sonra grup üyelerinden sıra ile çıkarak kendilerine verilen konuları anlatmaları istenir. Kolaylaştırıcı eksik ya da yanlış var ise aşağıdaki gibi tamamlar.

1. EL ve YÜZ TEMİZLİĞİ:

Eller ne zaman yıkanır:

- Dışarıdan geldikten sonra,
- Tuvaletten önce ve sonra
- Yemeklerden önce ve sonra,
- Evcil veya sokak hayvanlarına veya kirli olan bir yere dokunduktan sonra eller bol su sabunla yıkanır.

Yüz ne zaman yıkanır? Nasıl yıkanır?

- Sabah uyandıığımızda, akşam yatarken,
- Sokaktan geldiğimizde kirli olduğunu düşünüyorsak,
- Sabah duru su ile akşam cildi kurutmayan yüz sabunu ile yıkanır.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
2. AYAK VE TIRNAK TEMİZLİĞİ:

- El tırnaklarını her hafta yuvarlak ayak tırnaklarını 3-4 hafta da bir düz kesmek gerekir.
- Eve gelince ayakları yıkamak ve parmak aralarını kurulamak
- Her gün temiz çorap giymek
- Ayağın rahat edeceği ayakkabılar seçmek

3. SAÇ VE VÜCUT TEMİZLİĞİ:

- Hafta da en az 2 kere (sıcak havalar da daha sık) bol su ve sabun ile banyo yapmak
- Saçımızı uygun şampuan ile yıkayıp taramak
- Terlediğimiz de hemen banyo yapma fırsatı yoksa koltuk altlarını silmek
- İç çamaşırlarımızı günlük değiştirmek

Her grup sonunda etkinliğe katılan tüm çocuklar grubu alkışlar. Afişler duvara yapıştırılır.

ÖZET/SONUÇ: (10 dakika)

“İç çamaşır, çorap, tırnak makası, diş fırçası ve macunu kişisel eşyalarımızdır. Ortak kullanmamalıyız.” denilerek, “Ellerinizi, ayaklarınızı, dişlerinizin ve vücudunuzun dili olsaydı yıkanmadan önce ve yıkandıktan sonra size ne derdi?” diye sorup yanıtlar kısaca alınır. “Bugünün özeti olarak bu videoyu birlikte izleyelim” diyerek temizlikle ilgili video paylaşılır.

7 – 10 YAŞ:2. VİDEO HİJYEN
OYUN/RAHATLAMA: (5 dakika)

Çocuklar ayağı kalkarak halka oluşturur. Elllerinde bir güvercin varmış gibi ellerini tutar ve güne ait bir yorum yaparak güvercini uçur. Sonrasında kollarını yukarı kaldırarak bekler. Tüm grup tamamlayınca kollar havada uçuyormuş gibi yaparak yerlerine geçerler.

DEĞERLENDİRME: (5dakika)

Kolaylaştırıcı katılımcılara konuşulanları uygulayabilecek ise kollarını kaldırıp uçar gibi yaparak; eğer yapamayacaklar ise ellerini sallayarak alanda dolaşmalarını ister. Her iki gruba da neden uygulamak istediklerini ve uygulamayacaklarını sorar. Gelen cevaplara göre değerlendirme yapar.

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	Temizlik ve Hijyen
KONU	Diş Bakımı ve Temizliği
HEDEF	Diş fırçalama alışkanlığı edindirmek Katılımcılara diş fırçalama ve bakımının sağlığını açısından önemini kavratmak.
KAZANIMLAR	Diş sağlığı ve bakımının önemini kavrar. Dişlerin nasıl fırçalanacağını öğrenir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Video gösterimi, yaparak uygulama, soru-cevap, öykü
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projeksiyon cihazı, yazı tahtası, marker kalem, renkli keçeli kalemler, katılımcı sayısı kadar diş resmi fotokopi çıktısı, şeffaf cep dosya, ucuz diş fırçası ve bir macun
ÖNERİLEN SÜRE	60 Dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika) Çocuklar etkinlik alanına gelince U düzeninde oturmaları sağlanır. Kolaylaştırıcı önemli bir konu hakkında konuşulacağını ancak öncesinde bir hikâye anlatmak istediğini söyler. Katılımcıların hikâyeyi dikkatle dinlemelerini ister.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı ağız kapalı bir şekilde dişlerini göstererek gruba hikâye anlatmadan önce bugünkü konuyu tahmin etmelerini ister. Doğru tahmin geldiyse hemen yoksa doğru tahmin gelene kadar dişlerini gösterip sormaya devam eder.
	ETKİNLİK: (30 dakika) “Küçük bir çocuk varmış. Bu çocuk sekiz yaşındaymış. İkinci sınıfa gidiyormuş. Her sabah erken kalkıp okula gitmek için hazırlanmış ve kahvaltısını yapmış ama sonrasında dişlerini fırçalamamış. Kahvaltıdan sonra sık sık dişlerini fırçalama konusunda uşengeçlik edermiş. Bir sabah yine erkenden uyanmış ama dişi çok ağrıyormuş. Görevliler onu çok acil diş doktoruna götürmüş. Doktor onu tedavi etmiş. Ayrıca bir fırça ve diş macunu hediye etmiş.” Ardından Ağız ve diş sağlığı neden önemlidir? • Zarar veren yiyecek ve içecekler nelerdir? • Diş temizliği nasıl ve neden yapılmalı? • Bir günde dişler kaç kere fırçalanmalı? diye sorulur.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Katılımcıların cevapları tahtaya yazılır. Ardından konu ile ilgili videolar izletilir.

(Hikaye <https://okuloncesi.com.tr/inci-gibi-dislerim-var/> alınmıştır)

DİŞ FIRÇALAMA ŞARKISI:

7 – 10 YAŞ: 3. VIDEO DİŞ HİJYENİ

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Çizgi videolar sonrası tahtaya yazılan cevaplardan eksik olanlar kolaylaştırıcı tarafından tekrar edilerek eksikler tamamlanır.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika) Çocuklar ayakta halka oluşturur.

Kolaylaştırıcının yönergesi ile

Ağız deyince iki kere alkış

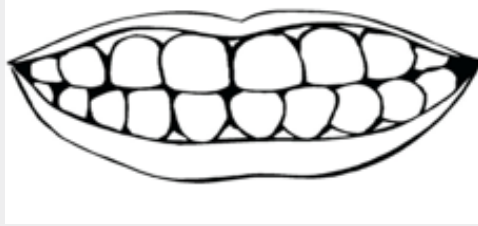
Dış deyince iki kere yanağa vurma

Sağlık deyince eller çapraz yapılarak omuzlara vurması söylenir.

Kolaylaştırıcı önce yönergeyi sıra ile uygular ardından karışık söyleyerek devam eder. Süre sonunda herkesin birbirini alkışlaması istenir.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Şekil yatay olarak A4 çıktısı şeklinde hazırlanabilir.

Şeffaf dosya içine dişlerin bir fotokopisi konur. Poşet dosyanın üzeri ağız içindeki kirleri temsilen keçeli kalem ile çizilir. Özellikle dişlerin keştiği yerler daha çok belirginleştirilir. Fırçayı alan çocuk teker teker nasıl fırçalandığını gösterir. Fırçanın değdiği kirleri temsil eden kalem izlerinin teker teker silinmesinin nedeni sorulur. Gruba diş temizliğinin fırçalayarak mümkün olacağı vurgusu yapılır. Çocuklar ayakta birbirine dizilirler. Kolaylaştırıcı çocuklara “Bu günkü etkinliği bir cümle ile özetleyin” der. Gelen cevaplara göre kolaylaştırıcı önemli noktalara vurgu yaparak etkinlik sonlandırılır.

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	Temizlik ve Hijyen
KONU	Tuvaleti Kullanma Alışkanlığı
HEDEF	Temiz ve düzenli tuvalet alışkanlığı kazandırmak.
KAZANIMLAR	- Tuvalet öncesi ve sonrası el yıkama becerisi kazanır. - Tuvalete girmeden önce ve çıktıktan sonra sifon çekmenin önemini öğrenir. - Klozet ve alaturka tuvaleti nasıl kullanacağını bilir. - Tuvaleti temiz tutmanın önemini kavrar.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Afiş hazırlama, video gösterimi, soru cevap
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projeksiyon cihazı, marker kalem, resim kâğıdı, boya kalemleri
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Kolaylaştırıcı gruba merhaba diyerek oynanacak oyunun yönergesini verir. SU ADA Yere çocuk sayısından bir eksik olarak bir kişinin iki ayağı ile basabileceği büyüklükte gazete kâğıtları yerleştirilir. Çocuklara bir denizde oldukları, yerde gördükleri gazete kâğıtlarının ise adalar olduğu söylenir. Müzik çaldığı sürece bu adaların arasında yüzmeleri, müzik durduğunda ise herkesin kendine çıkacak bir ada bulması gerektiği söylenir. Kendine ada bulamayan çocuk oyun dışı kalır. Çocuklar bir kez çıktığı adanın üzerine çıkamazlar, her turda farklı bir adaya çıkmalıdırlar. Her seferinde bir gazete kâğıdı yerden kaldırılır. En sona kalan çocuk alkışlanır. KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı grubun U düzeninde oturmasını sağlayarak; tuvalet kullanma alışkanlıklarımız ile ilgili konuşulacağını söyler. Gruba sıra ile nelere dikkat edilmesi gerektiğini sorar. Gelen cevapları tahtaya yazar. Etkinlik sonunda tahtaya yazılanları tekrar değerlendirileceğini söyler. Söylenenleri aşağıdaki gibi sıralayarak yazar. - Tuvalete girmeden önce ellerini yıkamak, - Tuvalet sonrası önden arkaya doğru kâğıdı ile temizlik yapmak, (El hijyeni açısından tercih edilmese de bazı kültürlerde su ile temizlik de yapılmaktadır. Eğer ıslak temizlik yapılacaksa tuvalet kâğıdı ile silindikten sonra ıslak temizlik yapılmalı ve tekrar tuvalet kâğıdı ile kurulmalıdır.)

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**

- Çöpü çöp kovasına atmak,
- Temiz el ile sifona basmak,
- Varsa tuvalet fırçası kullanmak,
- Dışarıya taşanı silmek,
- Elleri yıkamak, kâğıt havlu ile kurulamak,
- Kâğıt havlu yok ise havluyu kullanıp yerine geri asmak.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Grubu ikiye böler. Gruplara olumlu tuvalet alışkanlıklarımız ile ilgili bir resim çizmelerini ister. Her iki gruba da resim kâğıdı ve boya kalemleri dağıtır. 15 dakika sonra grup liderleri çıkarak yaptıkları resmi anlatarak duvara asar. Gruplar birbirini alkışlar.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı doğru ve yanlışları kısaca tekrar eder.

Kolaylaştırıcı ilgili maddeleri vurgulanarak tuvalet videosunu paylaşır.

7-10 YAŞ: 4. VIDEO TUVALET HİJYENİ

Kolaylaştırıcı video sonrası “bizim konuştuğumuz konular arasında videoda eksik olan neler var?” diye sorarak gelen geri bildirimlere göre konuyu özetler.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı video izlendikten sonra çocuklara

Ortak tuvaletleri pis bırakmamak için gereken adımları sözlü olarak tekrar söyler. Gruptaki herkes sıralamayı aklında tutup söyler. Sıralamayı doğru olarak ilk bitiren oyunu kazanır.

- Tuvalete girmeden önce elleri yıkamak,
- Tuvalet sonrası önden arkaya doğru temizlik yapmak,
- Çöpü çöp kovasına atmak,
- Temiz el ile sifona basmak,
- Varsa tuvalet fırçası kullanmak,
- Dışarıya taşanı silmek,
- Elleri yıkamak, kâğıt havlu ile kurulamak,
- Kâğıt havlu yoksa ise havluyu kullanıp yerine geri asmak.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı oyun bitiminde başlarken tahtaya yazdığı notları tekrar okur. Herkes kendini alkışlar ve etkinlik sonlandırılır.

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	Temizlik ve Hijyen
KONU	- Yaşadığımız ortamın temizliği (Kişisel alan ve oda temizliği) - Sağlığa zararlı ve yararlı temizlik malzemeleri
HEDEF	- Evin farklı amaçlarla kullanılan bölümlerinin temizliğinin nasıl yapılacağını öğrenmesini sağlamak - Zararlı ve yararlı temizlik malzemeleri hakkında farkındalık kazandırmak
KAZANIMLAR	- Evin farklı amaçlarla kullanılan bölümlerinin temizliğinin nasıl yapılacağını söyleyebilir. Kişisel alan ve oda temizliğini yapabilir - Zararlı ve yararlı temizlik malzemeleri arasındaki farkı bilir
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru-cevap
ARAÇ VE MATERYALLER	Yok
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklara hoş geldiniz denir. Aşağıdaki oyun oynanır: YAĞMUR, KAR, RÜZGÂR Çocuklar alanda çember oluşturacak şekilde dizilirler. Oyun sırasında Kolaylaştırıcı üç farklı yönerge vereceğini söyler. Kolaylaştırıcı, “yağmur” deyince çocuklar alkışlar, “kar” deyince dizlerine vurur, “rüzgâr” deyince göğüslerine vururlar. Birkaç deneme yapılır. Çocukların oyunun kurallarını anladığı gözlemlendikten sonra oyuna başlanır. Kim şaşırp yanlış hareket yapsa oyundan çıkar ve en son bir oyuncu kalıncaya kadar oyun devam eder. Sona kalan çocuk alkışlanır. KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı kişisel temizlik konusunu ile ilgili neler hatırladıklarını sunar. Yaşadığımız ortamlar ve ev temizliği konusunda konuşulacağını söyler. Katılımcılara “evimizi, yaşadığımız ortamları neden temizliyoruz?” sorusu yöneltilir. Doğru cevaplar desteklenerek ev temizliğinin önemli olduğu vurgulanır.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
ETKİNLİK: (25 dakika)

“Kişisel temizliğin yanı sıra çevre temizliği de önemlidir, sizce bir evin temizliği ve düzeni nasıl sağlanır? Yaşadığınız alanda neler yapıyorsunuz?” soruları sorularak katılımcıların alışkanlıkları öğrenilir. Bu yaş aralığındaki çocuklar aşağıdaki işler için sorumluluk alabilirler. Çocukların söylemediği bir madde var ise kolaylaştırıcı tamamlar.

- Yatak toplamak,
- Çöpleri çöp kutusuna atmak,
- Kişisel eşyaları (giysi, çamaşır, ayakkabı, havlu, diş fırçası, tarak, tırnak makası vb.) kullanımdan sonra temizlemek, yıkamak ve temiz tutmak,
- Dolap düzenlemek,
- Ortak alanları düzenli tutmak, pis bırakmamak,
- Ortak tuvaletleri pis bırakmamak,
- Mutfak, lavabo ve tuvaletler için ayrı ayrı fırça ve sünger bulundurmak. Bunları başka yerlerde kullanılmamalıdır.
- Tuvalet-banyo temizliğinden sonra elleri iyice yıkamak,
- Evin içine ayakkabı ile girmek,
- Evin bütün odaları her sabah 10-15 dakika havalandırılmak,
- Dışarıdan geldiğinde kıyafetleri değiştirmeye özen göstermek ve gece giysileri giyerek yatmak,
- Yere dökülen yiyecek maddeleri hemen kaldırmak ve zemini temizlemek,
- Tezgâh temizliğinde kullanılan bezler yer temizliğinde kesinlikle kullanılmamak,
- Çöpler akıtmayan poşetlerde biriktirmek, mutfakta ağzı açık çöp bulundurmamak.
- “Ev temizliği için gerekli olan malzemeler nelerdir?” diye sorulur. Grubun saydığı malzemelerde eksiklik varsa aşağıdaki gibi tamamlanır.
- Tuvalet için ayrı bir bez,
- Mutfak için ayrı bir bez,
- Masa, sehpa gibi eşyaların tozları için ayrı bir bez,
- Yerler için yer sileceği kullanılır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

- Kolaylaştırıcı doğal ve kimyasal temizleyiciler hakkında bilgi verir.
- Kimyasal temizleyiciler (Yağ çözücü, kireç çözücü, çamaşır suyu, tuz ruhu gibi) sağlığa zararlıdır. Bu yaş grubu için riskli olacağından kesinlikle kullanılmaması ve ortalıkta açık halde bulundukları zaman evdeki yetişkin kişilere söylemelerinin önemi vurgulanır.
- Doğal temizleyiciler (Arap sabunu, sirke, karbonat ve boraks) sağlık için zararlı değildir. Bundan dolayı temizlik yaparken bunların kullanılması gerektiği söylenir.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Sağlıklı olmak için kişisel temizliğimiz kadar yaşadığımız ortamın temizliğine de önem vermeliyiz. Yaşadığımız ortamdaki diğer kişiler ile iş birliği yaparak sorumluluk almalıyız.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı ortak tuvaletleri pis bırakmamak için gereken adımları sözlü olarak söyler. Grubunda sonrasında tekrar etmesini ister. Bunu üç kez tekrar ederler. Grubu ikiye böler. Birinci gruptakiler sıra ile doğru tuvalet adımlarını konuşmadan tarif eder. İkinci grup bunun ne olduğunu söyler. Tüm maddeler tamamlandığında çocuklar birbirini alkışlar.

- Tuvalet sonrası kendi temizliğini yapmak,
- Çöpü çöp kovasına atmak,
- Sifona basmak,
- Varsa tuvalet fırçası kullanmak,
- Dışarıya taşıyı silmek,
- Elleri yıkamak,
- Havluyu kullanıp yerine geri asmak.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Etkinliği sonunda çocuklar yere çember şeklinde oturur. Sağ ellerini yumruk yaparak ileri doğru uzatırlar. Kolaylaştırıcı, çocuklara etkinliği başından beri geçen süreci düşünmelerini ister. Eğer bu süreç için “çok iyi” diye düşünüyorlarsa başparmağını yukarı gelecek şekilde yumruklarını göstermelerini ister. Eğer etkinlik hakkında düşünceleri “normal” ise başparmağını yere paralel şekilde, “iyi değil” diye düşünüyorlarsa başparmağını yere doğru dik şekilde tutarak yumruklarını göstermelerini ister. Kolaylaştırıcı işareti ile yumruklar gösterilir. Eğitmen, tüm yumrukları tek tek gözden geçirir. Yana ve aşağı doğru parmak uzatan çocuklara “Neyi daha iyi yapabildik?” diye sorar. Gelen cevaplara göre eksikler tamamlanır.

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	Temizlik ve Hijyen
KONU	Gıda ve Mutfak Temizliği
HEDEF	Yiyecek temizliğinin sağlığa etkilerinin öğrenilmesini sağlamak
KAZANIMLAR	- Sağlık için gıda temizliğinin önemini öğrenir - Gıda temizliği konusunda nelere dikkat edilmesi gerektiğini söyleyebilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru – cevap, öykü
ARAÇ VE MATERYALLER	Hasta maskesi, mikrop ve gıda resmi, bant, bir adet büyük boy yazı kâğıdı, katılımcı sayısı kadar yapışkanlı not kâğıdı, katılımcı sayısı kadar kalem.
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Kolaylaştırıcı daha önceden katılımcı sayısı kadar sandalyeyi etkinlik alanında çember olacak şekilde dizer. Bir tanesinin arkasına mikrop resmi ve bir yiyecek resmi yapıştırır. Bilgisayarda bir çocuk şarkısı çalmaktadır. Çocukları müzik eşliğinde dans ederek etkinlik alanına girer. Müzik durduğunda otururlar. Kolaylaştırıcı mikrobun üzerine oturan kişiyi hasta kabul edip maske takarak oyundan çıkarır. Oyun böylece sürer. Süreye göre son katılımcıya kadar devam eder. KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı “hasta olmamak için neler yapmamız gerekir” diye sorar. Gıda temizliği cevabı gelene kadar sormaya devam eder. Eğer bu cevap gelmemiş ise “Bugün sizinle gıda temizliği hakkında konuşacağız” diye konuyu duyurur. ETKİNLİK: (25 dakika) Kolaylaştırıcı bir hikâye anlatmak istediğini söyleyerek Emre’nin hikâyesini anlatmaya başlar. (Hikaye: https://sbu.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/A%205.pdf alınmıştır) “Emre okuldan gelir gelmez çok acıktığı için ellerini bile yıkamadan hemen yemek masasına oturur. Evde çok güzel yemekler hazırlanmıştır. Yemeğini çabucak bitiren Emre ödevlerini yapmak için odasına gider. Biraz çalıştıktan sonra dinlenmek ve tekrar acıkan karnını doyurmak için mutfığa gider ve kendisine bir sandviç hazırlar. Buzdolabından domates, salatalık ve peynir çıkarır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Yıkamayı unuttuğu domates ve salatalığı doğrar; aynı bıçakla peyniri dilimler ve ekmek arasına yerleştirir. Hazırladığı sandviçin yanına bir bardak sütünü de alarak odasına gider. Emre sütünü çocuklar için ne kadar faydalı bir gıda olduğunu bilmektedir. Ancak süt şişesini buzdolabına koymayı unuttur. Emre sandviçini yer, ödevlerini bitirir ve dişlerini fırçaladıktan sonra yatar. Emre, kahvaltı yapmanın ne kadar önemli olduğunu bildiği halde, sabah biraz midesi bulandığı ve karnı ağrıdığı için kahvaltı yapmak istemez. Açlığını gidermek için dün mutfak masası üzerinde bıraktığı süt şişesinden sütünü içer ve okuluna gider. 3. dersin sonuna doğru Emre'nin karın ağrıları artar, kusmaya başlar. Emre hastalanmıştır... Sizce Emre neden hastalandı? Emre'nin hastalanmasına neden olan şey neydi?" diye sorar. Gelen cevapları değerlendirir. Eksik var ise kendisi tamamlar

- Ellerini yıkamadan yemeğe oturması (El yıkamanın önemi vurgulanır.)
- Domates ve salatalığı yıkamaması (Sebze ve meyvelerin bol suda ve çok iyi yıkanması vurgulanır)
- Yıkanmamış domates ve salatalıktan bıçağa bulaşan mikropların peynire geçmesi ve süt ürünlerinin üzerinde hızlıca mikropların çoğalacağı vurgulanmalı
- Sütü dolaba koymaması (Tüm proteinler gibi süt ve süt ürünleri de sıcak hava da çok daha hızlı bozulur. Sıcakta bozulan sütü içmesinin onu zehirlediği vurgulanmalı)
- Ayrıca mutfak temizliğine de çok önem verilmesi önemlidir.

Dışarıda yere bırakılan bir poşet mutfak tezgâhı üzerine bırakılmamalı

- Besinlerin satın alınması, hazırlanması, tüketilmesi ve saklanması sırasında temizlik kurallarına dikkat edilmelidir.
- Satın alınan besinler bekletilmeden, kapalı halde buzdolabına, dondurucuya veya erzak dolaplarına kaldırılmalıdır.
- Dondurulmuş besinler buzdolabı rafında çözündürülmeli, çözöldükten sonra tekrar dondurulmamalıdır.
- Sebze-meyveler 10-15 dakika sirkeli suda bekletildikten sonra akan suyun altında iyice yıkanmalıdır.
- Et doğrama tahtası ile sebze doğrama tahtası ayrı olmalıdır.
- Çiğ et, süt ve yumurta tüketilmemelidir.
- Küflenmiş besinler hemen atılmalı, küflü kısımları alınarak kalanını tüketme yoluna gidilmemelidir.
- Çöp kovasının ağzı kapalı tutulmalı. Bekletmeden atılmalıdır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	ÖZET/SONUÇ: (5 dakika) Kolaylaştırıcı sadece yiyeceklerin değil, yiyecekleri hazırlarken kullandığımız aletlerin ve mutfakın da temiz olmasının çok önemli olduğunu vurgular. Buna dikkat edildiğinde onları pek çok hastalıktan koruyabileceği ve daha sağlıklı olunacağı söylenerek etkinliği sonlandır.
	OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika) Kolaylaştırıcı müzik eşliğinde çocuklara çember halinde olan sandalyelerin etrafında oynamalarını söyler. Müzik durduğunda mikrop resminin üzerine oturan çocuğa hikâye ve gıda temizliğine ait bir soru sorulur. Bu oyun çocukların gıda temizliğinin çocuklar tarafından tamamı ile öğrenildiğine kanaat getirilene kadar devam edilir.
	DEĞERLENDİRME: (5 dakika) Kolaylaştırıcı büyük yazı kağıdına bir ağaç resmi çizer. Çocuklara küçük yapışkanlı not kağıtları dağıtır. Etkinliğin sonrasında çocuklardan bu etkinliğe ait bir değerlendirme yazarak ağaca yapıştırmalarını ister. Gelen cevaplar gözden geçirilerek değerlendirme yapılır. Önemli bir eksik gözlenmiş ise tek cümlelik bir bilgi verilir.

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	Temizlik ve Hijyen
KONU	Çevre Temizliği
HEDEF	• Çevre temizliğine duyarlı olmasını sağlamak • Kendine düşen sorumlulukları uygulamasını sağlamak
KAZANIMLAR	• Çevre temizliği konusunda kendine düşen sorumlulukları söyleyebilir • Çevre temizliği için farkındalık geliştirir
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru – cevap, öykü, resim boyama
ARAÇ VE MATERYALLER	Beş adet küçük koli, kâğıt, cam, plastik, alüminyum, pil sembolü olan boyama resimleri ve çöpleri, yapışkan, boya kalem, iki adet top, iki metre çöp kovası, iki metre ip.
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Kolaylaştırıcı katılımcılara “Hoş geldiniz” der. Ardından top taşıma oyununa ait yönergeyi verir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

TOP TAŞIMA OYUNU

Çocuklar eşit sayıda iki takım oluştururlar. Alan duvarına yakın bir yere aralarında bir metre boşluk olacak şekilde iki boş kutu yerleştirilir. Kutuların ağzı açıktır. Alanın karşı duvarına yakın bir yere duvara paralel bir başlangıç çizgisi çizilir. Takımlar bu çizginin arkasında tek sıra halinde dizilirler. Her takıma ait başlama noktası çizgi üzerinde belirlenir. Hangi takımın hangi kutuyu kullanacağı gösterilir. Her takıma bir top verilir. Kolaylaştırıcı başlama işaretiyle takımın en önündeki birer oyuncu topu başlama noktasında alıp kendi takımına ait kutunun içerisine bırakarak hızla geri döner. Başlama noktasında kendisini bekleyen en öndeki takım arkadaşının omzuna dokunarak takımın arkasına geçer. Omzuna dokunulan oyuncu hızla koşarak topu kutudan alıp geri döner ve başlama noktasında bekleyen takım arkadaşına verir. Oyun böyle devam eder. İlk önce oyunu bitiren takım galip gelir. Topu düşüren, kutuyu deviren, arkadaşının kendisine dokunmasını beklemeyen veya başlama çizgisini ihlal eden oyuncu oyuna başlama çizgisinden yeniden başlar.

Oyun bitiminde kolaylaştırıcı “çevremize neden dikkat ediyoruz?” sorusu yöneltilir. Doğru cevaplar desteklenerek çevre temizliğinin önemi üzerinde durulur.

KONU TANITIMI: (5 dakika):

Katılımcılara çevre temizliği konusunda konuşulacağı bilgisi verilir. Nele-re dikkat ettikleri sorulur. Doğru davranışlar desteklenerek çevre temizliği ve geri dönüşüm hakkında bilgi verilir, kişilere düşen sorumluluklar üzerine vurgu yapılır.

ETKİNLİK: (25 dakika):

Kolaylaştırıcı “Her atık çöp değildir. Bazıları tekrar kullanılabilir. Bunlar nelerdir?” diye sorar. Gelen cevaplar arasında KAĞIT, CAM, PLASTİK, ALÜMİNYUM, PİL olmalıdır. Eğer bunlardan biri eksik söylenmişse kolaylaştırıcı tamamlar. Grup beşe bölünür. Önceden hazırlanan sembol resimlerin olduğu kâğıtlar ve pastel boya her bir gruba dağıtılır. Resimleri boyamaları için beş dakika verilir. Etkinlik alanına daha önceden geri dönüşüm kutusu yapılabilecek beş adet küçük karton koli hazırlanır. Her bir resim bir koliye yapıştırılarak bir geri dönüşüm kutusu hazırlanır. Kolaylaştırıcı daha önceden hazırlanmış olan geri dönüşüm çöplerini(-materyallerini) çıkararak etkinlik alanında ortaya döker. Çocukların sıra ile geri dönüşüm materyallerini ilgili kutuya atmaları istenir. Oyun alanı tamamen çöplerden temizlendiğinde çocuklara çöplerin dağınık ve toplandıktan sonra nasıl hissettikleri sorulur. Olumlu yorumlar tekrarlanır. Mümkün ise bu etkinliğin bahçede yapılması çevre temizliği açısından tercih edilmelidir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı kısa bir tekrar yapar.

- Her atık çöp değildir.
- Kâğıt, cam, plastik, alüminyum, pil gibi atıklar çöpe değil, geri dönüşüm kutularına/konteynirlarına atılmalıdır.
- Cıvarda geri dönüşüm kutusu/konteynırı ve atık pil kutusu yoksa belediyeiden istenmelidir.
- Kullanılmayan ilaçlar çöpe atılmamalı, sağlık kuruluşlarına teslim edilmelidir. Çöpe atılan ilaçların içindeki kimyasal maddeler suya ve toprağa karışmakta, canlılara zarar vermekte, zehirlenmelere neden olmaktadır. Bu nedenle, son kullanma tarihi geçmiş veya kullanılmayan ilaçlar çöpe atılmamalı, uygun şekilde imha edilmesi için sağlık kuruluşlarına teslim edilmelidir.
- Alışverişlerde naylon poşet yerine bez çanta veya file kullanılmalıdır. Poşetler doğada çöp olarak birikmekte ve yok olmaları 400 yıl sürmektedir. Bez çanta sağlıklıdır, tekrar tekrar kullanılabilir, doğaya zarar vermez.
- Çöp poşetleri ağzı bağlanarak çöp kutusuna atılmalı, dışarıda herhangi bir yere bırakılmamalıdır.
- Yerlere çöp atılmamalı ve tükürülmemelidir.
- Herkes sorumluluklarını yerine getirirse çevre daha temiz olur. İnsan, dünyanın sahibi değil, bir parçası olduğunu ve dünya üzerindeki tek başına değil, diğer insanlarla ve canlılarla birlikte yaşadığını unutmamalıdır.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Çocuklara gözerini kapayarak arkalarına yaslanmaları söylenir. Kolaylaştırıcı iki öykü anlatacağını ve gözlerini kapayarak hayal etmelerini ister. Öykü, sakın bir ses tonu ile okunmalıdır.

1. ÖYKÜ: Hafta sonu hava çok güzeldi. Beyaz gömleğim ve sarı pantolonumu giydim. Çantama matara ile su ve bir sandviç koydum. Sokakta yürümeye başladım. Karşıdan karşıya geçerken sürücüler bana yol verdi. Yakındaki bir ormanda yürüyüş yapmak istedim. Orman çok güzeldi, mis gibi kokuyordu ve kuş sesleri beni çok mutlu etti. Bir süre sonra çok yoruldum ve acıktım. Ağaçların arasında oturup sandviçimi yerken bana kuşlar ve sincaplar da eşlik etti. Daha sonra kalktım evime yakın olan bir parka giderek biraz kitap okudum ve çocukları izledim. Çok güzel çiçekler ve kelebekler vardı. Park çok temiz ve çocuklar çok mutluordu.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

2. ÖYKÜ: Hafta sonu hava çok güzeldi. Beyaz gömleğim ve sarı pantolonumu giydim. Çantama bir pet şişe ile su ve bir sandviç koydum. Sokakta yürümeye başladım. Karşıdan karşıya geçerken bir arabanın egzozundan siyah dumanlar çıktı. Öksürmeye başladım. Zararlı yakıt kullandıkları ve egzozlara filtre takmadıkları için bana ve çevreye zarar veriyordu. Sadece benim değil dünyanın da temiz havası yok oluyor; güzel çiçekler çürüyor ve kelebekler ölüyor. Üzerimdeki kıyafetlerin dumandan kirlenmesi hiç hoşuma gitmedi. Ciğerlerimde demek ki benzer bir şekilde kirleniyordu. Ormana doğru yürüdüm. Daha önce ormanda yürüyen insanlar yiyecek artıklarını, poşetleri ve pet şişeleri atmış ve orman kötü kokmuştu. Bu koku arasında yürüyemeyeceğimi anladığım için geri döndüm ve parka doğru yürümeye başladım. Burada da durum farklı değildi. Etrafta çöpler ve çöplerin üzerinde sinekler midemi bulandırdı ve yemekten vazgeçtim. Bazı salıncakların zincirleri kırılmış, bazı kaydıracılara ters taraftan binen çocuklardan dolayı kayma kısmı ayakları ile kirlenmiş bundan dolayı da kıyafetlerine bulaşmıştı. Kendimi iyi hissetmediğim için bu güzel havayı değerlendiremeden eve dönmek zorunda kaldım.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı “Şimdi gözlerinizi açın ve hangi öyküyü daha çok beğendiğinizi ve neden beğendiğinizi ve hangi parkta oynamak istediğinizi söyleyin” diyerek çocukların sıra ile görüşlerini alır. Çocuklara “Sıra ile bugüne ilişkin aklınıza gelen bir cümle söyleyin der.” En az bahsedilen konu üzerine vurgu yapılır. Ardından kendilerini alkışlaması söylenerek etkinlik sonlandırılır.

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	Vücudumuzu Tanıyalım
KONU	Vücut Organlarımızın Görevleri
HEDEF	Vücudun belli başlı organlarını tanıyarak, bu organların görevlerini öğrenmelerini sağlamak.
KAZANIMLAR	- Vücudumuzun belli başlı organlarını sayar. - Belli başlı organların görevlerini sayar. - Organların vücudun neresinde bulunduğunu eliyle kendi vücudunda gösterir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Tartışma, video izleme, gösterip yaptırma, inceleme, oyun oynama

ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projektör, insan vücudu modeli, yazı tahtası, sandalyeler, eşleştirme soruları
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra, bir önceki eğitimde ele alınan konu hatırlatılır. Çocuklara neler hatırladıkları sorulur. Alınan cevaplar dinlenir. Eksikler kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Aşağıdaki oyunla etkinliğe başlanır.
	SANDALYE KAPMACA Grup sandalyelere oturarak bir daire oluşturacak şekilde toplanır. Gruptan bir kişi ebe olarak dairenin tam ortasında ayakta durur. Kendisinin bir sandalyesi olmadığı için ebenin amacı kendisine oturacak bir yer kapmaktır. Bunu sağlamak amacıyla oturan insanları yerlerinden kaldırmak için komutlar verir. Örnek: kırmızı giyenler yer değiştirsin gibi. Böylece yer değiştiren çocukların boşalttıkları yere oturmaya çalışır. Bu hareketlilik sırasında ayakta kalan ebe olur.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Çocuklar, oyun tamamlandıktan sonra yerlerine otururlar. Kolaylaştırıcı, “Bugün sizinle önemli bir konuyu ele alacağız. Vücudumuzdaki organları ve bu organların görevlerini ele alacağız. Vücudumuz bir makine gibi çalışıyor. Nasıl ki bir makineyi oluşturan çok sayıda parça varsa vücudumuzu da oluşturan organlarımız var. Her organın ayrı bir görevi var. Organlarımızdan herhangi birisi görevini yapamaz hale geldiğinde vücudumuzun düzeni bozulur, sağlığımız tehlikeye girer. Bugün biz vücudumuzdaki belli başlı organları inceleyeceğiz.” açıklamasıyla çocukların konuya odaklanmalarını sağlar.
	ETKİNLİK: (25 dakika) Vücudumuzda bulunan organları tanıtan bir video filmi izlenir. (Video: Vücudumuzun Bölümleri) İzlenen filmde hareketle vücudumuzda bulunan organlardan beyin, kalp, mide, akciğer, karaciğer ve böbreklerin yerleri kolaylaştırıcı tarafından gösterilir ve çocukların da kendi vücutlarında göstermeleri istenir. Eğer temin edilebilmişse insan vücudu modeli üzerinde de bu organlar gösterilir. Organların adları yazı tahtasına alt alta yazılır. Çocuklara bu organlardan en önemlisi hangisi olduğu sorularak tartışma açılır. Vücut organlarının hepsinin çok önemli olduğu belirtilir. Organların görevleri tek tek açıklanır. Bu süreçte çocukların da katkıları alınır. Kolaylaştırıcı, “Vücudumuzda ele aldıklarımızdan başka çok sayıda organımız daha var fakat süremiz dahilinde ancak bunları inceleyebildik.” şeklinde bir açıklama ile etkinliği sonlandırır.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, video filminde izlenenlerden başlayarak ele alınan organları ve bu organların görevlerini yazı tahtası üzerinde önceden yazılan organ adlarını göstererek özetler. Organların hepsinin yaşamamız için önemli olduğunu belirtir.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Çocuklar ayağa kalkar ve ikili eş olurlar. Eşlerden birisi A, diğeri B olur. Önce A olanlar, B olanlara soru sorarlar. Soracakları soru bir organın adıdır. Soruyu soracak kişi organın görevlerinden birisini söyler. Karşısındaki organı kendi vücudunda gösterir ve organın adını söyler. Daha sonra B olanlar A olanlara aynı şekilde farklı bir organı sorar ve diğeri cevaplar. Süre sonunda oyun tamamlanır.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Öğrencilere aşağıdaki eşleştirme soruları projektörden yansıtılır ve görevlerle organları eşleştirmeleri istenir. Çocukların cevapları dinlendikten sonra doğru eşleştirme yansıtılır.

GÖREVİ	ORGAN
() Vücudu yönetir. Düşünme organıdır.	Mide
() Kandaki çeşitli maddeleri ayarlar.	Akciğer
() Kanı, vücudun her yerine pompalar.	Beyin
() Besin maddelerini öğütür ve emer.	Karaciğer
() kirli kanı havadaki oksijenle temizler	Kalp

Çocukların yanlış cevap verdikleri sorularla ilgili konuda yeniden açıklamalar yapılarak eksiklikler tamamlanır.

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	Vücudumuzu Tanıyalım
KONU	- Vücudumuzu Hastalıklardan Koruma - Spor ve Oyunun Vücudumuzun Gelişimine Katkıları
HEDEF	a) Hastalıklardan korunma yollarını kavratmak. b) Spor ve oyun oynamanın vücudumuzun gelişime katkılarını öğretmek.

KAZANIMLAR	- Hastalıklara neden olan canlıları söyler. - Hastalıklara karşı alınacak önlemleri sayar. - Doğru beslenmenin vücut sağlığına etkilerini fark eder. - Mevsimlere göre giyinmenin sağlık açısından önemini bilir. - Sporun ve oyun oynamanın vücut gelişimine olumlu katkılarını bilir. - Spor yapar, oyun oynar, bu etkinliklerden hoşlanır.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım/sunum, video izleme, soru-cevap, grup posterleri hazırlama
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projektör, PPT sunumu, karton, boya kalemleri, değerlendirme formu
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çember şeklinde dizilen çocuklara, birlikte yapılan bir önceki etkinlik hatırlatılarak o etkinlikte ele alınan konu ile ilgili sorular sorulur. Temel bilgiler hatırlatılır. Sonra oyuna geçilir. Aşağıdaki oyun oynatılır: BÜYÜK - KÜÇÜK KAS Kolaylaştırıcı, büyük ve küçük kasların neler olduğunu hatırlatır. “Şimdi ben küçük kaslarımı kullanarak bir hareket yapacağım. Bu hareketi sizin de tekrarlamanızı istiyorum. Şimdide büyük kaslarımla bir hareket yapacağım. Onu da tekrarlayın. Şimdi herkes küçük ve büyük kaslarla yapılan bir hareket düşünsün. Sıra size geldiğinde bu hareketleri yapacaksınız. Arkadaşlarınız da sizin hareketinizi tekrar edecek. Hazır mısınız?” diye açıklama yapar. Oyun, kolaylaştırıcının işareti ile çemberdeki bir çocuktan başlar. Sıra ile her çocuk bir büyük, bir küçük kas hareketi yapar. Diğerleri onu tekrar eder. Çember tamamlandınca oyun sona erer. KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, “Önceki etkinliğimizde vücudumuzdaki organları ve bu organların görevlerini konuşmuştuk. Bugün, vücudumuzun hastalıklara karşı korunmasını ele alacağız. Ayrıca spor yapmanın ve oyun oynamanın vücudumuzun gelişimine katkılarını konuşacağız.” diyerek konuyu açıklar. Çocuklara, “Kimler şimdide kadar hasta olup doktora gitti? Neler olmuştu?” diye sorarak birkaç çocuğun hastalıkla ilgili anılarını dinler. ETKİNLİK: (35 dakika) Çocuklara, “Niçin hasta oluyoruz?” diye sorulur ve yorum yapmadan yanıtlar dinlenir. Yanıtlar kısaca yazı tahtasına not edilir. Daha sonra hastalıklardan korunma ile ilgili bir video filmi izlenir. (Video: Hastalıklardan Korunma) Sonra kolaylaştırıcı konuyu PPT sunumu üzerinden anlatır. Hastalıklara karşı korunmak için neler yapılacağı belirtilir:

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

- a) Yeterli ve dengeli beslenme
- b) Temizlik ve hijyen kurallarına uyma
- c) Hastalıklara karşı aşı olma
- d) Mikroplu ortamlardan uzak durma
- e) Açık havada bulunma, spor yapma
- f) Bulaşıcı hastalıklara karşı tedbir alma
- g) Mevsimlere göre giyinme

Kolaylaştırıcı, “Şu ana kadar konuştuklarımızdan şunu çıkarabiliriz: Hastalıklardan korunmak için temiz havadan yararlanmak ve hareket etmek çok önemli. Kimler sık sık temiz havaya çıkıyor, spor yapıyor, oyun oynuyor?” diye sorar ve çocukları dinler. Kolaylaştırıcı, “Vücudumuzun gelişmesi ve güçlenmesi için bol oksijene ihtiyacı vardır. Onun için fırsat buldukça açık havaya çıkmak önemlidir. Kapalı alanlarda uzun süre kalmak, bilgisayar veya televizyon başında saatlerce oturmak vücudumuzun gelişip güçlenmesine engel oluşturabilir. Onun için açık havada bulunmak, spor yapmak, oyun oynamak vücudumuzun gelişimi için çok önemlidir. İklim koşullarına göre önlemler olarak sık sık açık havaya çıkmaya çalışmalıyız.” açıklamasını yapar.

Çocuklar, 4-5 kişilik gruplara ayrılır. Her gruba bir karton ve yeteri kadar boya kalem dağıtılır. Gruplardan bu etkinlikte konuşulanları resim, yazı, karikatür, şiir vb. teknikleri kullanarak karton bir poster hazırlamaları istenir.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, gruplardan posterlerini tanıtmalarını ister. Tanıtımlar sonunda her birisinin üzerinden geçerek posterlerdeki bilgileri özetler. Böylece konu özetlenmiş olur.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara aşağıdaki değerlendirme formu dağıtılır ve soruları yanıtlamaları istenir. Formlar doldurulduktan sonra soruların doğru yanıtları verilir ve her çocuk kendi cevaplarını kontrol eder.

DEĞERLENDİRME SORULARI

3. Aşağıdakilerden hangisi, hastalıklardan korunma önlemi değildir?

- A) Mevsimlere göre giyinme
- B) Temizlik ve hijyen kurallarına uyma
- C) Bilgisayar oyunu oynama
- D) Yeterli ve dengeli beslenme

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	4. Aşağıdakilerden hangisi, vücudumuzun gelişimine katkı sağlamaz? A) Sık sık oyun oynamak B) Enerji içeceği içmek C) Spor yapmak D) Dengeli beslenmek
	5. Aşağıdakilerden hangisi vücut sağlığımızı tehlikeye atmaz? A) Sık sık kızarmış patates yemek B) Uzun süre televizyon seyretmek C) Nerede olursa olsun oyun oynamak D) Her türlü gıdadan yeterli kadar almak Eksik kalan bilgiler ve yanlış anlaşılan konular tekrar edilerek etkinlik tamamlanır.

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	Kazalardan ve Hastalıklardan Korunma
KONU	Kazalardan Korunma ve İlk Yardım
HEDEF	İlk yardım konusunda farkındalık kazandırmak.
KAZANIMLAR	- Yaşamı tehdit eden durumlarda ortamı güvenli hale getirmeyi öğrenir - Kendini, çevredekileri ve hasta/yaralıyı korumayı öğrenir. 112'den yardım çağırma becerisi kazanır.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru, cevap, uygulama, video
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projeksiyon cihazı ve perdesi, resim kâğıdı boya kalem, yazı tahtası, marker kalem
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Etkinlik alanında gerekli hazırlıklar yapıldıktan sonra kolaylaştırıcının yardımı ile çocuklar alana alınır. "Bugün sizinle kazalardan korunma ve ilk yardım konusunda konuşacağız ancak önce sizinle kısa bir oyun oynayalım" der. Kızgın patates oyunu oynanır.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**

Çocuklar çember olurlar. Kolaylaştırıcının elinde oyuncak patates veya patates olarak kullanılacak küçük bir top vardır. Kolaylaştırıcı,” Çocuklar bu elimdeki sıcak bir patates. Elimde fazla tutamıyorum çünkü elim yanıyor. Bu sıcak patatesi müzik eşliğinde elden ele dolaştıracamız. Müzik durduğunda patates kimin elinde kalırsa o oyundan çıkacak” der ve müziği açar oyunu başlatır. Tek çocuk kalıncaya kadar oyun devam eder. Ardından kolaylaştırıcı katılımcıların U düzeninde oturmalarını sağlar.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı kazalardan korunmak için neler yapılabileceğini ve ilk yardımın ne demek olduğunu sorar? Tek tek cevapları yazı tahtasına yazar. 4 kişilik gruplara ayırıp ilkyardım deyince neleri düşünüyorlarsa çizimleri istenir.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Resimler grup temsilcisi tarafından anlatılır ve panoya asılır. Ardından Kızılay’ın çocuklar için hazırladığı ilkyardım eğitim filmi izlenir.

7-10 YAŞ: 5. VİDEO İLKYARDIM

Kolaylaştırıcı izledikleri konusunda düşünmelerini ister.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kaza ve kazalardan korunmak için neler yapılması gerektiği özetlenir. İlkyardımın temel uygulamaları ve ana başlıklar kısaca anlatılır. Trafik kazaları, yüksekte düşmeler, kanamalar, kırık, hava yolu tıkanıklıkları, kulağa yabancı cisim kaçması, zehirlenmeler, arı sokması, kan şekeri düşmesi, burkulmalar ve yanıklar hakkında kısa bir tekrar yapılır.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Katılımcılar ayağa kalkar ve çember oluşturur. Ellerinde güvercin varmış gibi tutarlar. Sırayla konu hakkında öğrendiklerini güvercine söyleyip uçururlar. Tüm grup tamamlayınca herkes birbirini alkışlar.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı soruların olduğu kâğıdı vererek cevaplamaları ister. Herkes bitirdiğinde hep birlikte sorular cevaplanır. Çocuklar kendi cevaplarını kendileri değerlendirir.

1. Herhangi bir kaza ya da yaşamı tehlikeye düşüren bir durumda, sağlık görevlilerinin yardımı sağlanıncaya kadar, hayatın kurtarılması ya da durumunun kötüye gitmesini önleyebilmek amacıyla olay yerinde tıbbi araç gereç kullanılmaksızın, mevcut araç ve gereçlerle yapılan ilaçsız uygulamaya ne denir?

- A) Doğru müdahale
- B) İlkyardım
- C) Acil yardım
- D) Hasta kurtarma

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**

2. Acil bir kaza ya da hasatlık durumunda söyleyeceğim hangi numara aranmalıdır?

- A) 155 B) 110 C) 112 D) 156

3. Kazalarda ilk yardım da aşağıdakilerden hangisi yanlıştır.

- A) Kaza yapan aracın önüne ve arkasına işaret konarak olay yeri güvenliği sağlanır.
B) Meraklı kişiler uzaklaştırılır.
C) Çevrede bulunanlardan birine 112 aratılır ya da aranır.
D) İlk yardım yapılmasına gerek yoktur.

4. Karına bası hangi durumda yapılır?

- A) Kanamalarda
B) Trafik kazalarında
C) Hava yolu tıkanıklıklarında
D) Zehirlenmelerde

5. Kazalardan korunmak için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Küçük çocukların olduğu yerde kibrit veya çakmak bulundurmamalı ve oyun oynanmamalıdır.
B) Karşıdan karşıya geçerken kurallara uyulmalıdır.
C) Kesici ve delici aletler kolay ulaşılabilir bir yerde olabilir
D) Yaşam alanlarında yangın söndürücü bulundurulmalıdır.

1 - B 2 - C 3 - D 4 - C 5 - C

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	Kazalardan ve Hastalıklardan Korunma
KONU	Önemli Numaralar
HEDEF	Gelişebilecek acil durumlarda en kısa süre de ve en doğru şekilde iletişim bilgilerinin öğrenilmesini sağlamak
KAZANIMLAR	- Acil numaraları öğrenir - Acil numaraların önemini bilir

YÖNTEM VE TEKNİKLER	Küçük grup çalışması, beyin fırtınası, poster hazırlama
ARAÇ VE MATERYALLER	A4 kâğıdı (katılımcı sayısından fazla) kalem, boya, yapışkan hamur, yapışkan, dört adet büyük boy resim kâğıdı, acil telefonların yazıldığı kartlar ve tüm numaraların yazılı olduğu karton
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Kolaylaştırıcı çocukları etkinlik alanına alır. Daire şeklinde ayakta durmalarını sağlar. Birlikte kurt baba oyunu oynayacaklarını söyler. Oyun aşağıdaki gibi oynanır. Şarkı: Ormanda gezer iken Kurt Baba'ya rastlar iken Kurt Baba, Kurt Baba ne yapıyorsun? Daire şeklinde el ele tutuşarak bu şarkıyı söyleyen öğrenciler ebeye, yani kurt babaya veya kurt anneye ne yaptığını sorarlar. Kurt Baba değişik biçimlerde cevap verir. Örneğin, oyun oynuyorum, yemek yiyorum, dişlerimi fırçalıyorum vb... Ebe'nin cevabına göre ebe taklit edilir ve "kolay gelsin, afiyet olsun" gibi nidalar kullanılır. Ebe en sonunda "sizi yiyeceğim" dediğinde herkes kaçır. Kurt Baba onları yakalamaya çalışır. Yakaladığı kişi ebe olur. KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, çocuklar yerlerine geçtikten sonra "Bugün sizinle acil durumlar da hangi numaralardan yardım isteyeceğimiz konusunda konuşacağız" diyerek konuyu tanımlar. Etkinlik öncesi her bir acil numara bir A4 kâğıdına yazılarak hazırlanır. ETKİNLİK: (25 dakika) Kolaylaştırıcı çocuklara "kaza, yangın, hırsızlık gibi bir durumla karşılaştınız mı?" diye sorar. Böyle bir tecrübe yaşamış olanları dinler ve duygularını paylaşmalarını sağlar. Aralarında böyle bir tecrübe yaşamış olan hiç kimse yok ise "böyle bir durumla karşılaşıyorsanız ne yapardınız? Kimden yardım isterdiniz?" diye sorar. Çocuklardan gelen cevaplar üzerine sıra ile telefon numaralarının yazılı olduğu kâğıtları sıra ile çıkararak duvara yapıştırır. 122 → AFAD, 112 → ACİL YARDIM, 110 → İTFAİYE, 155 → POLİS, 156 → JANDARMA, 187 → DOĞALGAZ ARIZA, 177 → ORMAN YANGINI, 114 → ZEHİR DANIŞMA, 183 → SOSYAL DESTEK HATTI

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	Tahtaya acil durumlarda başvurulacak numaraların olduğu karton asılır ve kolaylaştırıcı tarafından çocuklara bilgi verilir. Kolaylaştırıcı katılımcıları dört gruba ayırır. Boya kalemi ve resim kağıdı dağıtır. Verilen numaralara göre afiş hazırlamalarını ister. Kısaca her grup kendi posterini açıklayarak duvara asar. 1.Grup 112 2.Grup 110 3.Grup 155 4.Grup 177
	ÖZET/SONUÇ: (5 dakika) Kolaylaştırıcı acil numaraları tekrar eder. Acil numaraların aranması sırasında sakin olunmalıdır. Sakin davranamayacak kadar heyecan duyuyor ise oyun olduğu yerde başka birinden yardım istemelidir. Böylelikle yardımcı olacak kişilerin olay yerine daha hızlı ulaşmalarının mümkün olduğunu söyleyerek önemini vurgular.
	OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika) Çocuklar 8 küçük grup oluşturur. Her birine çeyrek A4 kağıtlar dağıtılır. Kağıtlara numaralara ait isim ya da sembol bir resim yapmaları istenir. 10 dakika sonra tüm kağıtlar toplanarak karıştırılır. Kolaylaştırıcı isimler ve resimlerin olduğu küçük kağıtları sıra ile çağırarak verir. Verdiği çocuk ilgili resim ya da yazıyı duvara asılan acil numaranın altına yapıştırır. Doğru olanlar alkışlanır. Yanlış ise düzenlenir. Grup kendini alkışlar.
	DEĞERLENDİRME: (5 dakika) Kolaylaştırıcı çocuklara etkinliği bir renk ile değerlendirmelerini ve nedenini söylemelerini ister. Gelen cevaplara göre olumsuzlar ya da eksikler için neler yapılacağını sorulur. Eksik var ise tamamlanır.

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	Kazalardan Korunma ve İlk Yardım
KONU	Yangından Korunma
HEDEF	- Yangın oluşturabilecek riskli durumlar konusunda bilgilendirilmesini sağlamak - Yangın olduğunda nasıl müdahale edeceğini öğrenmesini sağlamak
KAZANIMLAR	- Yangın oluşturabilecek riskleri bilir - Yangın olduğunda neler yapabileceğini söyleyebilir
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Video gösterimi, soru-cevap, küçük grup çalışması, afiş hazırlama

ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projeksiyon cihazı, A4 kâğıt, boya kalemi, yapışkan hamur
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Kolaylaştırıcı katılımcılara “hoş geldiniz” der. Katılımcıların etkinlik alanında ayakta çember oluşturmasını sağlar. Büyük hareket küçük hareket oyunu oynatılır. İlk iki hareketi kolaylaştırıcı yapar. Önce küçük sonra büyük hareket (örneğin küçük hareket el sıkışmak büyük hareket topa vurur gibi yapmak) ardından grup yapar. Ardından tüm grup sıra ile bir küçük bir büyük hareket yaparak oyun sonlandırılır. Oyun bitiminde kolaylaştırıcı “Gerçek hayatta hiç yangın gördünüz mü?” sorusu yöneltilir. Cevaplar önce evet ya da hayır şeklinde alınmalıdır. KONU TANITIMI: (5 dakika) İşlenecek konunun yangın olduğu söylenir. Yangın çıkmasını önlemek ve çıkan yangınlarda ne yapılacağını bilmek üzerine konuşulacağını söyler. ETKİNLİK: (25 dakika) Daha önce yangın görenlerin anlatmaları istenir. Görmeyenlerin televizyon da ya da bir yakının yaşadığı bir tecrübesi olup olmadığı sorulur. Gruptaki herkesin gözlemlerini paylaşması sağlanır. Kolaylaştırıcı çocukları dört gruba ayırır. Birinci gruba yangın çıkmaması için nasıl tedbirler alınması gerektiğine ait aralarında konuşarak yazmalarını İkinci gruba yangın çıkmaması için nasıl tedbirler alınması gerektiğine ait aralarında konuşarak ortak bir afiş hazırlamalarını Üçüncü gruba yangın çıkması durumunda nelerin yapılması gerektiğini aralarında konuşarak yazmalarını Dördüncü gruba yangın çıkması durumunda nelerin yapılması gerektiğini aralarında konuşarak afiş hazırlamalarını ister. 10 dakika süre verilir. Önce birinci ve ikinci grup çıkar, sonra üçüncü ve dördüncü grup çıkarak anlatır. Çalışmaları için çocuklar birbirlerini alkışlar. ÖZET/SONUÇ: (5 dakika) Kolaylaştırıcı yapılan çalışmaları özetleyen videoyu izletir. AKUT VAR HAYAT VAR.YANGINDAN KORUNMA YOLLARI 7 – 10 YAŞ: 7. VİDEO YANGINDAN KORUNMA 110 → itfaiye 144 → orman yangını ihbar hattı vurgulanır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)
	SANDALYE KAPMACA Grup sandalyelere oturarak bir daire oluşturacak şekilde toplanır. Grup- tan bir kişi ebe olarak dairenin tam ortasında ayakta durur. Kendisinin bir sandalyesi olmadığı için ebenin amacı kendisine oturacak bir yer kaptırmaktır. Bunu sağlamak amacıyla oturan insanları yerlerinden kal- dırmak için komutlar verir. Örnek: gözlüklüler yer değiştirsin, kırmızı gi- yenler yer değiştirsin gibi. Böylece yer değiştiren çocukların boşaltıkları yere oturmaya çalışır. Bu hareketlilik sırasında ayakta kalan ebe olur.
	DEĞERLENDİRME: (5 dakika) Çocuklara yarım A4 kâğıt dağıtılır. Bu etkinlik hakkında neler hissediyor- larsa 1-2 cümle ile yazmaları istenir. Yazdıktan uçak yapmaları söylenir. Tüm çocuklar ayağa kalkar ve yan yana dizilerek kolaylaştırıcının komutu ile uçurtmaları uçururlar.

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	Kazalardan Korunma ve İlk Yardım
KONU	Afet Durumlarına Hazırlıklı Olma
HEDEF	- Deprem hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamak - Deprem anı, öncesi ve sonrası hakkında doğru davranış alışkanlıkları oluşturmak
KAZANIMLAR	- Deprem ve çeşitleri hakkında bilgi sahibi olur - Deprem öncesi alınacak önlemleri öğrenirler - Deprem anında nasıl davranacaklarını sayabilirler - Deprem sonrası neler yapmaları gerektiğini öğrenirler
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Video, soru-cevap, drama, küçük grup çalışması
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projeksiyon cihazı, kalem, üç adet büyük boy kâğıt, yapışkan hamur, düdük
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı merhaba der. Çocukları boş alana alır. Ayakta durmalarını ister. “Şimdi sizinle serçenin kahvaltısı oyununu oynayacağız” der. Kolaylaştırıcı yüksek sesle anlatır. Çocuklar hareketleri istedikleri gibi canlandırır. Kolaylaştırıcı da onlara eşlik eder.

- Bir ağacın dalında uyuyan serçe uyandı. Çocuklar yere çömelir, kolları yukarı kaldırır ve çırpır
- Kuş çok yükseklerde uçuyor. Çocuklar kuş gibi uçarak yükseklerde olduklarını düşünürler
- Kuş solucan bulmak için alçaklara indi. Çocuklar kollarını yana açarak ve dikkatle bakarak sınıfta dolaşırlar
- Sonra serçe bir solucan buldu. Çocuklar çömelir eller yerde baş önde
- Kuş ağaca geri döndü en yüksek yerine kondu ve solucanı yedi. Çocuklar yiyormuş gibi yapar.
- Sonra her yer sallandı. Çocuklar mimikleri ile korkuyormuş gibi yapar.
- Yuva yere düştü. Çocuklar olduğu yere sıkı sıkı basarak kontrol ederler.
- Kuş tekrar uçmaya başladı. Kollar yanda uçuş hareketi yaparak yerlerine oturdular diyerek herkesin U düzeninde oturmalarını sağlar.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı kuş yuvasına döndükten sonra neden sallandığını sorar. Deprem cevabı gelince ya da cevabı veren yoksa “Deprem olabilir mi?” diye sorar. Böyle bir deneyim yaşayıp yaşamadıklarını, TV ya da gazete de bu konuda bir şey görüp görmediklerini sorar.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Kuşun neden deprem olduğunda korkmuş olacağı sorulur. Gelen cevaplar tahtaya yazılır. Çocuklar üç gruba bölünür. Birinci grup deprem öncesi neler yapılacağını yazar. İkinci grup deprem anında neler yapılacağını yazar. Üçüncü grup deprem sonrası neler yapılacağını yazarak grup sözcüsü tarafından sıra ile anlatır. Eksikler var ise kolaylaştırıcı tamamlar.

Kolaylaştırıcı üç grubu kapsayacak bir senaryo hazırlar ve düdük çaldığında deprem oluyormuş gibi davranmalarını ister. 30 saniye boyunca düdük çalar. Düdük çalmayı bıraktığında sarsıntı geçmiştir. Herkes yerine geçer doğru ve yanlış davranışlar birlikte konuşulur.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Hayat üçgeni oluşturulabilecek bir yer seçerek çök-kapan-tutun pozisyonun hayat kurtardığı vurgulanır. Konuyu özetlemek amacı ile önerilen video izlenir.

DOĞAL AFETLER. DEPREMDEN KORUNMA YOLLARI

7-10 YAŞ: 8. VİDEO DEPREMDEN KORUNMA

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika) Çocuklar etkinlik alanının uygunluğuna göre 2-3 ya da daha fazla sayıda sıra ile kolaylaştırıcının düdüğü ile çok-kapan-tutun pozisyonu alır. Herkes bitirince grup kendini alkışlar.
	DEĞERLENDİRME: (5 dakika) Etkinliğin sonunda çocuklar ayakta birbirlerine sırtını dönerek bir daire oluşturur. Çocuklar sıra ile etkinliğe katlamadan önce ne getirdiler ise bunu söylemeleri ve dönmeleri istenir. Döndükten sonra etkinlikten ne götürülecek iseler bunları bir cümle ile söylerler (Örneğin merak getirdim, bilgi götürüyorum; korku getirdim bilinç ve cesaret götürüyorum gibi). Tüm grup bitince herkes birbirlerini alkışlar.

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	Yeterli ve Dengeli Beslenme
KONU	Temel Besin Çeşitleri ve Görevleri
HEDEF	Yeterli ve dengeli beslenme alışkanlığı geliştirmek
KAZANIMLAR	• Yeterli ve dengeli beslenme kavramını bilir. • Besin öğelerini ve gruplarını, bunların hangi besinleri içerdiğini ve birbirini karşılayan besinleri bilerek tüketir. • Beslenmeyle ilgili doğru tutum ve davranışları söyleyebilir ve uygulayabilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru-cevap, poster hazırlama
ARAÇ VE MATERYALLER	Toplamı katılımcı sayısı kadar 1. Sebze ve meyve grubuna ait, 2. Süt ve süt ürünleri grubuna ait, 3. Et ve et ürünleri grubuna ait, 4. Kuru baklagiller grubuna ait, 5. Tahıl grubuna ait ve içecekler grubuna ait resimler. 6. Boya kalemi 7. Birer tane gülen surat, asık surat, ifadesiz surat resimleri 8. Bir paket post-it

ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) - Kolaylaştırıcı gruba merhaba der. Katılımcılar etkinlik alanında ayakta çember oluşturur. Yağ satarım bal satarım oyununun yönergesini vererek müzik eşliğinde oyunu başlatır. 7-10 YAŞ: 9. VIDEO YAĞ SATARIM BAL SATARIM (Video sadece oyunun müziği için konuldu. Grup ya da kolaylaştırıcı biliyor ise video kullanılmayabilir.) - En az altı kişi ve bir mendil ile oynanır. - Bir ebe seçilir, mendil ebeye teslim edilir. Diğer çocuklar, yüzleri birbirine dönük olacak şekilde bir çember oluşturarak yere otururlar. Oturan çocuklar oyun esnasında arkalarına dönüp bakamazlar. Sadece arkalarındaki zemini elleriyle yoklayabilirler. - Ebe, elinde mendili, çemberin etrafında dolaşmaya başlar, bir yandan da durmaksızın şu ezgili tekerlemeyi söyler: Yağ satarım, bal satarım, Ustam ölmüş, ben satarım. Ustamın kürkü sarıdır, Satsam on beş liradır. Zam-bak Zum-bak Dön arkana iyi bak. Yağ satarım, bal satarım, Ustam ölmüş, ben satarım. Alacağına, vereceğine Bir kaşık ayran Yarın sabah bayram. - Bir süre sonra mendili oturan çocuklardan birinin arkasında habersizce bırakır. - Bu çocuk arkasına mendil bırakıldığını fark etmezse ebe bir tur döndükten sonra bu çocuğun omzuna dokunur ve mendili fark etmemiş olan çocuk yeni ebe olur. - Arkasına mendil bırakılan çocuk bunu fark ettiğinde ise, derhal mendili kapıp ebeyi aynı yönde kovalamaya başlar. Kovalamaca sırasında çemberdeki diğer çocuklar tekrarlar “tavşan kaç, tazi tut!” diye bağırarak tempo tutarlar. - Ebe çember etrafındaki turunu yakalanmadan tamamlayıp arkasına mendili bıraktığı oyuncunun boşalttığı yere oturmayı başarır, ayakta kalan oyuncu yeni ebe olur ve tekerlemeyi söyleyerek çember etrafındaki turuna başlar. - Eğer ebe, mendille kendisini kovalayan oyuncuya yakalanırsa ebe değişmez. Ebe mendili tekrar alır ve başa dönülür.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı “beslenme açık duygusunu bastırmak, karın doyurmak, canının çektiği şeyleri yiyip içmek değildir. Sağlıklı olmak, büyüyüp gelişmek için vücudun ihtiyacı olan yiyeceklerden yenmesidir. Yaşamımızı sürdürmek için beslenmemiz gerekir” diyerek konu hakkında kısa bir bilgi verir.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Kolaylaştırıcı besin gruplarının ne olduğunu sorar. Gelen cevaplar için besin grubuna ait resimleri çıkararak bu konuda katılımcıların fikrini sorar. Her çıkan başlık için grubun fikrini sorar ve eksik var ise aşağıdaki gibi tamamlar. Yaşamımızı sürdürebilmemiz için beslenmemiz gerekir. Sağlıklı bir yaşam sürdürmek için yararlı besinler tüketmemiz gerekir.

Sebzeler ve meyve grubu: Sebzeler ve sebzelerden pişirilen yemekler sağlık için yararlıdır. Domates biber salatalık marul, turp havuç gibi besinler çiğ olarak tüketilir. Patates, fasulye, kabak, bezelye, ıspanak, karnabahar ve bamya gibi besinler pişirerek tükettiğimiz faydalı yiyeceklerdir.

Evde bu besinlerden yaptığımız yemekler çok faydalıdır.

Elma, portakal, erik, kiraz, mandalina, şeftali, üzüm, karpuz kavun ve muz bizim için yararlı meyvelerdir.

Süt ve süt ürünleri grubu: Süt ve süt ürünleri de sağlığımız için gereklidir. Özellikle çocukların günde bir bardak süt tüketmesi çok önemlidir. Yoğurt ve peynir süttten yapılan ürünlerdir. Vücudumuz için çok yararlıdır.

Et grubu: Et sağlığımız için çok faydalıdır. Özellikle çocukların büyüme-leri için et ürünlerine ihtiyaçları vardır. Evde yapılan etli yemekler sağlık için çok faydalıdır. Kıyma etten yapılır. Kıyma ile yapılan köfte sağlık için çok faydalıdır. Tavuk ve balık eti de sağlığımız için çok yararlıdır.

Kuru baklagiller grubu: Nohut kuru fasulye ve barbunya kullanılarak yapılan yemekler de sağlığımız için gereklidir. Mercimek, pirinç ve bulgur kullanılarak yemekler, çorbalar ve pilavlar sağlığımız için yararlıdır.

Tahıl ve ekmek grubu: Ekmek ve makarna buğdaydan yapılır. Vücudumuzun bu besinlere ihtiyacı vardır. Gereği kadar yediğimizde faydalıdır.

Su ve diğer içecekler: Vücudumuzun suya ihtiyacı vardır. Sağlıklı olmak için yeterince su içmeliyiz. Su çok yararlı bir içecektir. Ayran, su ve yoğurt ile yapılan bir içecektir. Meyveler sıkılarak elde edilen taze meyve suları da faydalı içeceklerdir.

Her grup için bir bölge seçilir. Katılımcılara Daha önceden katılımcı sayısı kadar et, süt, yoğurt, peynir, tavuk, balık, ekmek, farklı sebzeler, farklı meyveler, makarna, su vb. resimleri dağıtılır. Dağıtılan resimlere bakarak belirlenen bölgedeki gruba giderler. Boyama yapar ve yapılan resimleri duvara asarlar.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Beslenme temel ihtiyaçlarımızdan biridir. Yaşamak büyüme ve gelişmek için beslenmek zorundayız. İhtiyacımız kadar beslenmeliyiz. Her gün üç öğün beslenmeye düzenli beslenme denir. Öğünlerde her çeşit besinden yeteri kadar tüketmeye özen göstermek gerekir. Buna dengeli beslenme denir. Düzenli ve dengeli beslenmek bizi hastalıklara karşı korur. Vücudumuza enerji verir ve büyümemizi sağlar.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı herkesi boş alana alır. “Şimdi sizinle serçenin kahvaltısı oyununu oynayacağız” der ve yüksek sesle anlatır. Çocuklar hareketleri istedikleri gibi canlandırırlar

- Bir ağacın dalında uyuyan serçe uyandı→ Çocuklar yere çömelir, kolları yukarı kaldırır ve çırpar
- Kuş çok yükseklerde uçuyor→ Çocuklar kuş gibi uçarak yükseklerde olduklarını düşünürler
- Kuş solucan bulmak için alçaklara indi→ Çocuklar kollarını yana açarak ve dikkatle bakarak sınıfta dolaşırlar
- Sonra serçe bir solucan buldu→ Çocuklar çömelir eller yerde baş önde
- Kuş ağaca geri döndü en yüksek yerine kondu→ Kollar yanda uçuş hareketi yaparak ağaca geri dönerler.

Herkes birbirini alkışlar.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Etkinlik alanının çıkışına yuvarlak kartonlara bir tane gülen surat, bir tane asık surat, bir tane de ifadesiz surat resmi asılır. Katılımcılara bir tarafı yapışkanlı post-itler dağıtılır. Bugün ki etkinlik onlar için faydalı ise gülen suratın altına faydalı değilse asık suratın altına eğer fikri yoksa ifadesiz suratın altına yapıştırmaları istenir. Hangi suratın altına neden yapıştırdığı sorularak değerlendirme yapılır.

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	Yeterli ve Dengeli Beslenme
KONU	Dengeli Beslenme
HEDEF	• Dengeli beslenme alışkanlığı kazandırmak.
KAZANIMLAR	• Çeşitli besinleri tüketmenin önemi öğrenir • Her besin grubunu içerecek şekilde öğün hazırlamayı öğrenir • Sağlıklı beslenme adımlarını bilir. • Yeterli ve dengeli beslenme kavramını öğrenir.

YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru – cevap
ARAÇ VE MATERYALLER	Yok
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) - Kolaylaştırıcı katılımcılara “hoş geldiniz” der. Bir ısınma oyunu oynatır. - MEYVE TOPLAMA - Çocuklar oyun alanında dolaşır. Kolaylaştırıcı meyve isimleri söyler. Çocuklar meyvenin bulunduğu yere göre meyve toplar. Örneğin elma ise yukarı uzanır, çilek ise aşağı eğilerek toplar. Farklı farklı meyveler söylenerek oyun devam eder. - Oyun bitiminde kolaylaştırıcı “Daha önce sizinle temel besin grupları üzerine konuşmuştuk.” der.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) “Peki bu gruplardan sevdiğimiz ve sevmediğimiz var mı? Hep sevdiğimizlerimizden yersek ne olur” diye sorar. Gruptan gelen cevaplar sonrasında bu günkü konumuz “Çeşitli besinleri tüketerek dengeli beslenme hakkında konuşacağız.” diye konu tanıtımını yapar. Besinler bizim büyümemiz ve gelişmemizi sağlar. Bizi hastalıklardan korur. Besinlerden faydalanmamız için beslenme alışkanlıklarımızın düzenli olması gerekir. Gün içinde sabah öğlen ve akşam olmak üzere üç öğün yemek yemeliyiz. Yediğimiz yemeklerin daha önce konuştuğumuz besin gruplarındaki çeşitliliğin sağlamasına özen göstermeliyiz.
	ETKİNLİK: (30 dakika) Kahvaltı çok önemli bir öğündür. Kahvaltı yapmadan güne başlarsak etkinlikleri yapmak da zorlanabiliriz. Dikkatimiz dağılır, zihnimiz iyi çalışmaz. Dinlediklerimizi anlayamayız. Bu nedenle sabahları çok iyi kahvaltı ile güne başlamalıyız. Kahvaltıda neler yeneceği sorulur. Gelen cevaplara göre eksikler aşağıdaki gibi tamamlanır. Peynir, zeytin, yumurta, bal ya da reçel, mevsimine göre domates, salatalık ya da havuç yenebilir. İki dilim ekmek, bir dilim börek ya da poğaçaya da yenebilir. Hazır poğaçalar ya da börekler yerine evde yapılanı tercih etmeliyiz. İçecek olarak süt ya da ev yapımı meyve suyu sıra ile içilebilir. Çocukların günde iki bardak süt içmeleri önemlidir. Eğer sabah süt içmiysek gün içinde iki bardak süt içmeliyiz. Grup sayı yöntemi ile dörde bölünür.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

1. Gruba sabah kahvaltısında ne yediği ve miktarları sorulur. Miktar ve çeşit açısından yeterliliği tüm grup ile değerlendirilir.

Gündüz yaşantımız akşam ve geceye göre daha hareketli geçer. Öğle yemeği bize gündüz yaptığımız etkinlikler için gereken enerjiyi sağlar. Öğle yemeğinde neler yeneceği sorulur. Gelen cevaplara göre eksikler aşağıdaki gibi tamamlanır.

Öğle yemeğinde makarna, pilav ya da patates den birini seçerek bir tabak yiyebiliriz. Sebzedен, etten, kuru fasulyeden ya da nohuttan yapılmış bir tabak yemek yemeliyiz. Bunların yanında çorba, salata ya da yoğurt yiyebiliriz. Ayrarı ya da taze meyve suyu içebiliriz.

2. Gruba öğle yemeğinde ne yediği ve miktarları sorulur. Miktar ve çeşit açısından yeterliliği tüm grup ile değerlendirilir.

Gündüz yaşantımız akşam ve geceye göre daha hareketli geçer. Öğle yemeği bize gündüz yaptığımız etkinlikler için gereken enerjiyi sağlar. Öğle yemeğinde neler yeneceği sorulur. Gelen cevaplara göre eksikler aşağıdaki gibi tamamlanır.

Öğle yemeğinde makarna, pilav ya da patates den birini seçerek bir tabak yiyebiliriz. Sebzedен, etten, kuru fasulyeden ya da nohuttan yapılmış bir tabak yemek yemeliyiz. Bunların yanında çorba, salata ya da yoğurt yiyebiliriz. Ayrarı ya da taze meyve suyu içebiliriz.

2. Gruba öğle yemeğinde ne yediği ve miktarları sorulur. Miktar ve çeşit açısından yeterliliği tüm grup ile değerlendirilir.

Sabah, öğle ve akşam yemeklerine ana öğün denir. Ana öğün araları dаda bir şeyler yiyebiliriz. Ana öğün aralarında yenen yiyeceklerе ara öğün denir. Ara öğünde bir meyve, kuruyemiş, evde yapılan kurabiye, poğаça, ya da meyveli yoğurt ve tatlıdan birini yiyebiliriz. Bir bardak süt içebiliriz.

3. Gruba ara öğünde ne yediği ve miktarları sorulur. Miktar ve çeşit açısından yeterliliği tüm grup ile değerlendirilir.

Akşam yemeği de diğer öğünler gibi çok önemlidir. Akşam yemeklerine de özen göstermek gerekir. Akşam yemeğinde yeterli beslenememek uykuda vücudumuz gereği gibi çalışamaz.

Akşam yemeklerin de mutlaka bir tabak sulu yemek yemeli ya da bir kase çorba içilmelidir. Yemek etten, sebzedен, kuru fasulye ya da nohuttan yapılmış olabilir. Salata ya da yoğurt yiyebiliriz. Evde yapılmış meyve suyu ya da ayran içebiliriz. Yarım tabak makarna ya da pilav yiyebiliriz.

4. Gruba akşam yemeğinde ne yediği ve miktarları sorulur. Miktar ve çeşit açısından yeterliliği tüm grup ile değerlendirilir.

Sabah, öğle ve akşam yenilen öğünler ana öğünlerdir. Bunların arasında ara öğünler de yenebilir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	Gruba; sağlıksız yiyeceklerle ve dengesiz beslenmenin bize ne gibi zararlar verebileceği sorulur. Sağlığımız bozulur, büyüme ve gelişme bozulur, vücudumuz daha yavaş çalışır ve yağ biriktirerek sağlıksız şişmanlarız cevapları gelinceye kadar grubun görüşleri alınır.
	ÖZET/SONUÇ: (5 dakika) Kolaylaştırıcı gruplara öğrenilen besin gruplarını tekrar eder. 1-Sebze ve meyve grubu 2-Süt ve süt ürünleri grubu 3-Et ve et ürünleri grubu 4-Kuru baklagiller grubu 5-Tahıl grubuna ait ve içecekler grubu. Her öğünde bu gruplardan mutlaka olması gerektiğini ve ara öğünlerde neler yenmesi gerektiğini tekrar vurgular.
	OYUN/RAHATLAMA: (5 dakika) Çocuklar ayakta kol kola girerek çember oluşturur. Kolaylaştırıcı çocukların kulağına farklı meyveler söyler. Kimin adı söylenmiş ise yere oturmaya çalışır ve yanındaki arkadaşlarını da oturtmaya çalışır. Oturttuğu arkadaşları oyun dışında kalır. Sıra ile kolaylaştırıcı bir meyve adı söyler. Oyun böyle sürer.
	DEĞERLENDİRME: (5 dakika) Etkinliği sonunda çocuklar çember şeklinde oturur. Kolaylaştırıcı, çocuklara etkinliğin başından beri geçen süreci düşünmelerini ister. Eğer bu süreç için “çok iyi” diye düşünüyorlarsa çiçek adı; eğer etkinlik hakkında düşünceleri “normal” ise bir renk; “iyi değil” diye düşünüyorlarsa bir hayvan ismi söylemelerini ister. Kolaylaştırıcı çocuklara sıra ise sorar. Cevapları neden bu şekilde verdikleri sorulur.

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	Yeterli ve Dengeli Beslenme
KONU	- Sofra Adabı - Yaşına Uygun Düzeyde Yemek Hazırlama - Sofra Kurma
HEDEF	- Yemek yeme kurallarını öğrenmesini sağlamak - Masa kurarken sorumluluk almasını ve basit düzeyde masa kurmayı öğrenmesini sağlamak

KAZANIMLAR	- Sofra adabını öğrenir - Masa düzenini nasıl oluşturabileceğini sayabilir - Masa kurmada yaşadığı ortamdaki paydaşlarına yardım etme alışkanlığı geliştirebilir - Sandviç ve meyveli yoğurt hazırlamayı öğrenir
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru-cevap, küçük grup çalışması, kolaj hazırlama, oyunda bağlamak için kullanılabilecek herhangi bir şey
ARAÇ VE MATERYALLER	A4 kâğıt, kalem, renkli kartonlar, resimli dergiler, yapışkan
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika) - Kolaylaştırıcı katılımcıların etkinlik alanında çember şeklinde dizilmesini ister. "Patlamış mısır seven var mı?" diye sorar. Sevenlerden birkaçının bunu nasıl yapıldığını anlatmalarını ister. Sonrasında şimdi birlikte de mısır patlatalım diyerek tüm grubun yere oturur. Oturanları teker teker sayar. Tavamı aldım, tavama yağ koydum. Katılımcı sayısı kaç ise o kadar mısır koydum. Tuzu koydum. Ocağın altını açtım. - Tencereyi sallıyorum dediğinde herkesin sağa sola sallanmasını ister. - Yavaş yavaş mısırlar patlamaya başladı dediğinde çocuklar ayakları uzatıp yukarı aşağı vurur. - Mısırlar iyice büyüdü dediğinde çocuklar yavaşça yukarı kalkar. - Yerlerinde duramıyorlar dediğinde çocuklar birbirine yaklaşır. - Artık tencereye sığmıyor dediğinde çocuklar kolları yukarı kaldırır. - Kolaylaştırıcı kapağı açtı ve sizi yiyeceğim diyerek çocukları kovalar. KONU TANITIMI: (5 dakika) - Yerlerine oturan çocuklara mısırların tadı güzelmiş. Mısır yerken ellerim kirlendi. "Bazı yiyecekleri ellerimiz ile yeriz ama bazıları için çatal bıçak kullanırız. Bugün sizinle nasıl sofralar kurarız, yemek yerken nelere dikkat ederiz, bir büyük yoksa yanımızda kendimize nasıl yiyecek bir sandviç hazırlarız, bunları konuşacağız" diyerek konuyu anlatır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK: (35 dakika)

Çocuklar dört gruba ayrılır. Her bir gruba aşağıdaki soruların cevaplarını aralarında tartışmalarını ve yazmalarını ister.

Her bir A4'e aşağıdaki sorulardan biri yazılır.

- Yaşadığınız yerde kaç kişi yemeğe oturuyorsunuz? Bunlar kimler? Birlikte mi başlıyorsunuz? Yemeği ve masayı kim hazırlıyor? Kaç kişi?
- Masayı ve mutfak kim(ler) topluyor? Sizler hazırlanmasına ve toplanmasına yardım ediyor musunuz?
- Grup halde yemek yerken en hoşunuza giden ve gitmeyen şeyler nelerdir?
- Hep birlikte yemek yerken nelere dikkat etmek gerekir.

10 dakika zaman verilir. Sıra ile kısaca her grup anlatır. Kolaylaştırıcı eksik var ise aşağıdaki gibi tamamlar.

Yemeğe:

- Masadaki herkesle birlikte başlamalıyız,
- Tabagımıza yiyebileceğimiz kadar yemek almalıyız,
- Çatal ve kaşık kullanarak yemeliyiz,
- Başkasının tabağından yememeliyiz,
- Ağzımızda lokma varken konuşmamalıyız,
- Yemek yerken ağzımızı şapırdatmamalıyız,
- Yemek isterken lütfen ile başlayarak rica etmeliyiz,
- Yemek yerken ve bittikten sonra ağzımızı peçete ile silmeliyiz,
- Yemek yerken üzerimize dökülmemesine dikkat etmeliyiz.
- Tabagımızda yiyecek bırakmamalıyız,
- Bizimle birlikte yiyenlere afiyet olsun demeliyiz,
- Yemeği hazırlayan kişiye teşekkür etmeliyiz,
- Evde uyulması gereken kurallar okulda ve diğer yerlerde de geçerlidir
- Yemeği masada değil mutfaktan alıyor isek sıraya girerek almalı ve görevliye yardımcı olmalıyız.

“Yemek hazırlayan büyüklerimize yardım etmek önemli. Biz de gelecekte bizden küçüklere yemek hazırlamak için nasıl masa hazırlayacağımızı birlikte konuşalım. Çorba kaşıkla, sebze ve et bıçak ve çatal ile yenir. Bıçak sağ elle, çatal sol elle tutulur.

Masada tabağın sağına bıçak ve kaşık, soluna çatal konur. Yemek de çorba yoksa masaya kaşık konmasına gerek yoktur.

Büyükleriniz yokken bıçak ve ocak kullanmanız doğru değildir. Yanınızda bir büyük yoksa ve karnınız acıkmışsa sizde bir sandviç hazırlayabilirsiniz. Nasıl sandviçler hazırladınız?”

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Gruptan gelen cevaplardan sonra kolaylaştırıcı da basit 3 adet sandviç örneği ve meyveli yoğurt örneği verir.

“Eğer yanımızda bir büyüğümüz yok ise biz de kendimize yiyecek hazırlaya biliriz. Her zaman bunu büyüklerden beklememek gerekir. Bunları yaparken nelere dikkat edelim. Yiyecek hazırlarken kesinlikle bıçak kullanmamak gerekir. Bıçak kullanmak için yaşıınız küçük elinizi kesebilirsiniz. Ayrıca ocak ve fırın da kullanmak için henüz yaşıınız küçük. Bunları kullanmadan neler hazırlayabiliriz?

Sandviç, meyveli yoğurt, reçelli ya da ballı ekmek. Önce ellerimizi yıkamalıyız. Eğer sebze kullanacaksak onları da yıkamalıyız. Bıçak gibi kesici aletler ya da ocak ve fırın gibi yanıcı aletler kullanmamalıyız.

Birinci sandviç: İki dilim kaşar, iki dilim ekmek, bir dilim domates gerekir. Önce bir dilim ekmek, üzerine bir dilim kaşar önceden bir büyük tarafından doğranmış bir dilim domates üzerine tekrar kaşar ve ekmek ile nefis sandviçimiz hazır. Dökülmemesi için peçeteye sararak yenmeli.

İkinci sandviç: Bir sandviç ekmeği, bir dilim peynir iki marul yaprağı, birkaç dal maydanoz gerekir. Yıkayıp süzgece konur. Biraz beklenir. Sandviç ekmeğinin arasını elle açıp önce marul yaprağı sonra maydanoz ardından peynir üzerine tekrar marul yaprağı koyarak kapatılır. Yerlere dökülmemesi için peçeteye sarıp öyle yenmelidir.

Tatlı sandviç: İki dilim ekmek, tere yağ ve reçel gerekir. Önce ekmeğin üzerine keskin olmayan kahvaltı bıçağı ile tere yağ üzerine reçel ve ekmek konur. Peçeteye sararak yenmelidir.

Tatlı yoğurt: Eller yıkanır kurulanır. Yoğurt kâseye alınır. Üzerine kuru üzüm konur. Daha önceden dilimlenen kuru kayısı ilave edilir. Karıştırılarak yenir.

Çocuklara küt uçlu makas, dergiler, yapışkan ve kartonlar verilir. Kendilerini tehlikeye sokmadan nasıl bir yiyecek hazırlamak isterler ise kolaj çalışması yapmaları istenir. 7-8 dakika içinde biten çalışmalar panoya asılır. Bıçak, ocak vs. kullanılan bir çalışma varsa düzeltilir.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

- Masadaki herkesle birlikte başlamalıyız.
- Tabagımıza yiyebileceğimiz kadar yemek almalıyız.
- Çatal ve kaşık kullanarak yemeliyiz
- Başkasının tabağından yememeliyiz.
- Ağızımızda lokma varken konuşmamalıyız.
- Yemek yerken ağızımızı şapırdatmamalıyız.
- Yemek isterken lütfen ile başlayarak rica etmeliyiz.
- Yemek yerken ve bittikten sonra ağızımızı peçete ile silmeliyiz.
- Yemek yerken üzerimize yemek dökmemeliyiz.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**

- Tabagımızda yiyecek bırakmamalıyız.
- Bizimle birlikte yiyenlere afiyet olsun demeliyiz.
- Yemeği hazırlayan kişiye teşekkür etmeliyiz.
- Evde uyulması gereken kurallar okulda ve diğer yerlerde de geçerlidir.
- Yemeği masada değil mutfaktan alıyor isek sıraya girerek almalı ve görevliye yardımcı olmalıyız.
- Başlıkları vurgulanır.

OYUN/RAHATLAMA: (5 dakika)
POSTACI OYUNU

- Çocuklar ayakta çember şeklinde dizilir. İlk ebe kolaylaştırıcı olur.
- Ebe: Postacı geldi
- Katılımcılar: Ne getirdi?
- Ebe: İncik boncuk
- Katılımcılar: Kime kim e?
- Ebe: Üzerinde..... olana der.
- Ebe'nin söylediği özellikte olanlar yer değiştirmelidir. Değişmeyen ebe olur. Oyun bu şekilde sürdürülür.
- Oyunun bitiminde çocuklar kendilerini alkışlar. Yerlerine geçmeleri istenir.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

- Çocuklara bu etkinliğin faydalı bulanların parmak kaldırmasını ister. Kaldırmayanlara "Neyi farklı yapsaydık daha iyi olurdu?" diye sorarak görüşleri alınır.

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	Yeterli ve Dengeli Beslenme
KONU	• Sağlığa Zararlı Besinler • Doğal ve Organik Gıda ile Beslenme
HEDEF	• Sağlığa zararlı besinlerden uzak durmalarını sağlamak, sağlıklı beslenme alışkanlığı kazandırmak
KAZANIMLAR	• Zararlı besinleri sayabilir. • Zararlı besinlerin kendisine vereceği zararları öğrenir.

YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru – cevap, öykü
ARAÇ VE MATERYALLER	Katılımcı sayısı kadar zararlı ve yararlı besin resimleri
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklara hoş geldiniz dedikten sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Aşağıdaki oyun oynanır. ELDE DAVUL, ZURNA, 1, 2, 3 Çocuklar arasından gönüllü olarak bir ebe seçilir ve seçilen ebe yüzü duvara dönük olur. Diğer çocuklar karşı duvara paralel olarak çizilen başlangıç çizgisi üzerinde yan yana dizilirler. Oyun kolaylaştırıcının işareti ile başlar. Ebe “elde davul zurna 1-2-3” deyip dönünceye kadar diğer oyuncular ebeye yaklaşmaya çalışırlar. Ebe saymayı bitirince arkasını döner, ebe döndüğünde diğer tüm çocuklar oldukları yerde donarlar. Ebe hareket halinde kişiyi söyler. O kişi başlangıç çizgisine dönüp oyuna oradan başlamak zorundadır. Eğer hareket eden kimseyi görememişse ebe sırtını dönerek tekrar saymaya başlar. Bu süreç sonunda ebeye yaklaşabilen kişi ebein sırtına vurur ve tüm çocuklar çizgi dışına kaçmaya başlarlar. Ebe, bu durumda çizgiyi geçmeden bir oyuncuya dokunabilirse ebelikten kurtulur ve yeni ebe dokunduğu kişi olur. Kimseye dokunamazsa ebe görevine devam eder ve oyun yeniden başlar. Oyunun bitiminde çocuklar kendilerini alkışlar. Yerlerine geçmeleri istenir. KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı “Bugün sizinle çok önemli bir konu hakkında konuşacağız. Sağlığımız için zararlı yiyecekler hakkında bana neler söyleyebilirsiniz bir düşünün bakalım” der.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK: (25 dakika)

Gelen cevapları değerlendirir. Eksik var ise aşağıdaki şekilde tamamlar.

Ambalajlanarak marketlerde satılan yiyeceklerin çoğu sağlığını için zararlıdır. Çünkü bu ürünlerin içinde bazı katkı maddeleri vardır. Katkı maddeleri sağlığını için zararlıdır. Evde pişen yemeklerde bu tür zararlı katkı maddeleri bulunmaz. Kutu meyve suları yerine evde sıkılan taze meyve sularını tercih etmeliyiz. Kutu meyve suları çok tüketildiğinde sağlığınıza zarar verir. Gazoz ve kola gibi içecekler sağlığınıza için çok zararlıdır. Bunlar yerine süt ayran ve taze meyve suyu içmeliyiz. Dondurularak saklanan köfteler yerine evde yapılan köfteler tercih edilmelidir. Hamburgerlerde kullanılan köftelerin içinde katkı maddeleri vardır. Bunlar vücudumuz için zararlıdır. Evde yapılan köftelerde bu tür zararlı maddeler yoktur. Hamburgercilerde bulunan patatesler genellikle dondurulmuş ve içinde katkı maddesi olan patateslerdir. Ambalajlarda saklanan cipslerde de katkı maddeleri vardır. Bunlar yerine evde kızartılan patatesleri yemeliyiz.

Çikolata, şeker ve sakız sağlığınıza için zararlıdır. Bu ürünlerden olabildiğince az tüketmeliyiz. Ambalaj içinde satılan kraker, kek ve bisküvilerin içinde katkı maddeleri vardır. Bunlar yerine evde yapılan kek kurabiyeleri ve börekleri tercih etmek bizi daha sağlıklı yapar.

Kolaylaştırıcı “Yararlı ve zararlı yiyecekleri öğrendiniz. Zararlı ve zarsız besinleri nasıl aklınızda tutarız?” diye sorar. Gelen cevapları doğru ise onaylar eksik ise tamamlayarak açıklamada bulunur

Doğal olan besinler yararlı, doğal olmayan besinler zararlıdır. Mevsiminde tarlada ya da bahçede yetiştirilen ürünler doğaldır. Hayvanlardan elde edilen ürünler doğaldır. Bu ürünlerden evde yapılan yiyecekler doğaldır. Fabrikalarda yapılan ve işlemlerden geçirilen ürünler doğal değildir.

Katılımcı sayısı kadar yararlı ve zararlı besin kartları hazırlanır.

(ELMA – ELMA ŞEKERİ, PORTAKAL – PORTAKAL SUYU, EV KÖFTESİ – HAMURGER, MEYVE VE YOĞURT-HAZIR MEYVELİ YOĞURT, ÇİKOLATA, SAKIZ, CİPS, ŞEKER, BİSKÜVİ, GAZLI İÇECEKLER ve SOKAKTA SATILAN YİYECEKLER) Çocuklara dağıtılır.

Kartlardaki yiyeceklerin yarar-zarar ilişkisi sorulur. Gelen cevaplar doğru ise alkışlanır. Yanlış ise aşağıdaki gibi açıklanır.

- Elma ağaçta yetişir doğaldır; elma şekeri fabrikalarda yapılır ve doğal değildir.
- Portakal ağaçta yetişir doğaldır. Portakal suyu fabrikalar da işlenerek ve katkı maddeleri eklenerek kutulanır. Doğal değildir.
- Kasaptan alınan kıyma ile yapılan köfte doğaldır. Fabrikada içine katkı maddesi konularak yapılan köfte doğal değildir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

- Evde yoğurdun içine doğranan meyveler ile hazırlanan meyveli yoğurt doğaldır. Markette içine katkı maddesi konularak paketlenen meyveli yoğurt doğal değildir.
- Çikolata, şeker, sakız, çips ve bisküvi gibi besinler fabrikalar da üretilir. Bu besinler doğal değildir ve sağlık için zararlıdır.
- Gazlı içecekler fabrikalar da üretilir. Bu besinler doğal değildir.
- Sokaktan alınan yiyeceklerin üzerine toz ve mikroplar bulaşır. Bundan dolayı sağlıklı değildir. Açıkta satılan yiyecekleri ve neyden yapıldığını bilmediğimiz yiyecekleri yememeliyiz. Seyyar satıcıların sattığı ürünler sağlıklı ürünlerden yapılsa bile üzerine konan tozlardan dolayı sağlıklı hale gelebilir. Ayrıca denetimsiz satılması da doğru değildir.
- Şeklinde bütün grup kendisine verilen besin kartı hakkında açıklama yapar.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Doğal olan besinler yararlı, doğal olmayan besinler zararlıdır. Mevsiminde tarlada ya da bahçede yetiştirilen ürünler doğaldır. Hayvanlardan elde edilen ürünler doğaldır. Bu ürünlerden evde yapılan yiyecekler doğaldır. Fabrikalarda yapılan ve işlemlerden geçirilen ürünler doğal değildir, diye küçük bir tekrar yapılır.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı çocuklara bir öykü anlatmak istediğini söyler.

Ali televizyon da şeker, çikolata ve gofretle ilgili bir reklam filmi izliyormuş. Bakım elemanına bu yiyeceklerden almak istediğini söylemiş. Bakım elemanı, Ali'ye resim defteri ve boya kalemlerini vermiş. "Sadece bir tane tercih et ve tercih ettiğin şeyin ve onu yiyen çocuğun resmini çiz." demiş. Çocuk özenle resmi çizmiş. Bir süre sonra çocuğun arkadaşları eve gelmiş. Gelen çocukların bir tanesinin dişi çürük, birinin rengi soluk ve döküntüleri varmış, biri de sağlıklı ve yorgun görünüyormuş. Ali'nin çizdiği resmi çok beğenmişler. Ali reklam programında gösterilen yiyeceklerin resmini çizdiğini söylemiş. Çocuklar bu tür abur cuburları tükettikleri için diş ve vücut sağlıklarının bozulduğunu söyleyince Ali çok şaşırmış.

Çocukların sıra ile fikri sorulur. Sonra en doğru beslenme için en uygun cevap veren kişi alkışlanır. Alkışlanır. Ali bakım elemanından bir kâse meyve istemiştir.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı bazı ifadeler söyleyeceğini ve doğru ise alkışlamalarını yanlış ise kafalarını sağa sola sallamalarını ister. Doğrular tekrar edilir. Yanlışlar doğru olarak tekrar açıklanır.

SORU	DOĞRU	YANLIŞ
1. Sağlıklı olmak için yararlı besinleri yemeliyiz. Doğru mu yanlış mı?	✓	
2. Şeker, hamburger, cips sağlıklı yiyeceklerdir. Doğru mu yanlış mı?		✓
3. Süt, salata, meyve, yumurta, yoğurt sağlıklı yiyeceklerdir. Doğru mu yanlış mı?	✓	
4. Kutu içinde satılan meyve suları sağlığımız için faydalıdır. Doğru mu yanlış mı?		✓
5. Sokak da açıkta satılan yiyecekler sağlığımız için zararlı olmasa da toz ve mikrop bulaşmış olabilir. Bundan dolayı açıkta satılan yiyecekleri yememeliyiz. Doğru mu yanlış mı?	✓	
6. Sağlığımızı korumak için neden yapıldığını bilmediğimiz yiyecekleri yememeliyiz. Doğru mu yanlış mı?	✓	

Çocuklar ayakta sıra ile dizilir. Bu etkinlikten faydalandırsa bir adım öne faydalanmadılar ise bir adım arkaya gitmeleri istenir. Karar veremeyenler oldukları yerde kalırlar. Çocuklar hareket ederken aynı zaman da sebebini de söylerler. Kolaylaştırıcı cevapları değerlendirir.

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	İnsan İlişkileri
KONU	İletişim Becerileri (Beden Dili)
HEDEF	Beden dilinin iletişimdeki etkisini fark etmesini sağlamak.
KAZANIMLAR	- İletişimde yüz ve el/kol hareketlerinin etkisini fark eder. - İletişimde göz temasının önemini fark eder. - İletişimde kişiler arasındaki mesafenin etkilerini bilir. - İletişimde sesli/sözsüz öğelerin önemini fark eder. - İletişimde genel olarak bedeni konumlandırmanın etkilerini fark eder.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Oyun oynama, yaparak öğrenme, tartışma, soru-cevap
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası, değerlendirme formu
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika)

Çocuklara eğitim alanına alındıktan sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Aşağıdaki uygulamaya geçilir.

Çocuklar boş haldeki etkinlik alanına dağılır. Kolaylaştırıcı “Şimdi size vereceğim yönergelere göre hareket etmenizi istiyorum.” der ve aşağıdaki yönergeleri verir:

- Alanda gezmeye başlayın. Bir yandan da bir ses mırıldanın.
- Şimdi vücudunuzu mümkün olduğunca büyütün ve öyle gezerken adımlarınızı, sesinizi vücudunuza göre ayarlayın, öyle devam edin.
- Şimdi de vücudunuzu mümkün olduğunca küçültün. Adımlarınızı sesinizi ona göre ayarlayarak yürümeye devam edin.
- Şimdi vücudunuzu büyütün ama adımlarınızı ve sesinizi aynen devam ettirmeye çalışın. Yani vücudunuz büyük, adımlar ve ses küçük olacak.
- Şimdi de tam tersini yapıyorsunuz. Vücudunuz mümkün olduğunca küçük, adımlarınız ve mırıltınız büyük olsun.
- Son olarak yine ilk baştaki gibi vücudunuz da adımlarınız da sesiniz de normal yürüyün.

Uygulama tamamlandıktan sonra çocuklarla hangi aşamada ne tür zorluklar yaşandığına dair bir sohbet yapılır. Vücudumuz hangi pozisyondaydı adımlarımız ve sesimizin de ona uygun olmasının rahatlatıcı olduğuna dikkat çekilir.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, çocukları yerlerine oturtur. “Bugün insanlar arasında iletişim kurarken beden dilimizin nasıl bir etkisi olduğunu ele alacağız. Etkinlik boyunca uygulamalar yaparak sonuçlarını tartışacağız. Bu süreçte istekli olarak katılacağınıza inanıyorum.” diye bir açıklama yaparak çocukların etkinliğe odaklanmalarını sağlar.

ETKİNLİK: (35 dakika)

Çocuklar, ayağa kalkar. Boş olan alanın her yanına ikiye eş olarak dağılırlar. Eşlerden birisi A, birisi B olur. Kolaylaştırıcı ikili gruplara sıra ile şu yönergeleri verir:

- Herkes eşine sırtını dönsün. Sırt sırtasınız. A olan kişi eşine gününün nasıl geçtiğini ve neler yaşadığını anlatsın.
- (İki dakika sonra kolaylaştırıcı grupları durdurur. “Bir sorun yaşıyor musunuz?” diye sorar. Çocukları dinledikten sonra “Sağlıklı bir iletişimin olabilmesi için yüz yüze olmak, göz teması kurmak gerekiyor.” sonucunun altı çizilir.)
- Şimdi eşler yüz yüze dönsün. Aralarında en az iki metre olacak şekilde birbirlerinden uzaklaşsınlar. Bu durumda A olan kişi olayı kaldığı yerden anlatmaya başlasın. (İki dakika sonra) Şimdi de eşlerin birbirlerine çok yaklaşımlarını istiyorum. O kadar yaklaşın ki burunlarınız arasında 15 - 20 santimetre kadar bir mesafe kalsın. Şimdi A olan kişi anlatmaya devam etsin.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

- (İki dakika sonra kolaylaştırıcı, “Çok uzak veya çok yakın pozisyonlarda herhangi bir zorluk yaşadınız mı?” diye sorar. Çocuklardan geribildirimler alındıktan sonra “İletişimde iki kişi arasındaki mesafe çok önemlidir. Çok yakın olmak da çok uzak olmak da iletişimi olumsuz etkiler.” sonucuna varılır.
- Şimdi her grup bir sandalye alsın. A olanlar otursun. B olanlar onların karşısında ayakta dursun. B olan gününün nasıl geçtiğini ve neler yaşadığını eşine anlatmaya başlasın. (2 dakika sonra) Şimdi yer değiştirin B otursun, A ayakta olsun. Şimdi B olan kişi anlatmaya devam etsin.

(İki dakika sonra kolaylaştırıcı “Biri alçakta, birisi yüksekte olunca iletişimde bir sorun yaşadınız mı?” diye sorarak çocukları dinler. “İletişimde iki kişinin mümkün olduğunca aynı yükseklikte bulunmaları, rahat göz teması kurmaları çok önemlidir. Yüksekte olan, alçakta olana güç uygulamış hissettirir.” sonucuna varılır.

Çocuklara teşekkür edilir. Kolaylaştırıcı bunların dışında oturma şeklimizin, vücudumuzun açık veya kapalı olmasının, el-kol hareketlerimizin, yüz ifademizin de iletişimde çok etkili olduğunu örnekler üzerinde göstererek açıklar.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı bugün ele aldığımız konuları birlikte özetleyelim diyerek yazı tahtasının başına geçer. Çocuklara “Beden dilimizin iletişimi etkilediği durumları siz söyleyin, ben yazayım” diyerek çocukları dinler. Çocukların söylediklerinden hareketle tahtaya şunları yazar:

- Yüz yüze olmak.
- Göz teması kurmak.
- Uygun bir mesafede durmak.
- Aynı yükseklikte bulunmak.
- Vücudumuzun açık olması.
- El-kol hareketlerimizin iletişimi desteklemesi.
- Yüz ifademizle söylediklerimizin uyum içinde olması.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara, aşağıdaki gibi bir etkinlik değerlendirme formu dağıtılır. Her çocuk formu doldurur. Kolaylaştırıcı formları hızla gözden geçirerek memnuniyetsizlik belirten çocuklara “Ne yapılsa hoşuna giderdi?” diye sorarak düşüncelerini dinler.

KENDİNİ DEĞERLENDİRME FORMU ÖRNEĞİ

ETKİNLİK DEĞERLENDİRMESİ	EVET 	KISMEN 	HAYIR
Bu etkinlikten hoşlandım.			
Öğrendiklerimi yararlı buluyorum.			
Beden dilinin iletişime etkilerini biliyorum.			
Öğrendiklerimi uygulayabilirim			

Alınan yanıtlardan bazı konuların iyi anlaşılmadığı anlaşıyorsa kolaylaştırıcı konuyu kısaca tekrar eder.

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	İnsan İlişkileri
KONU	- Selâmlaşma ve Nezaket - Duygularımız ve Öfke Yönetimi
HEDEF	a) İnsanlar arası ilişkilerde selâmlaşma ve nezaketin önemini kavratmak. b) Duygularını tanıyıp öfkesini doğru biçimde ifade etme becerisi kazandırmak.
KAZANIMLAR	- Çevresindeki insanlarla nasıl selâmlaşacağını bilir. - Selâmlaşmanın insan ilişkilerindeki önemini bilir. - Çevresindeki insanlarla selâmlaşır. - Duygularını fark eder, adlandırır ve doğru ifade eder. - Öfke duygusunu karşısındakini suçlamadan, kendini ifade ederek dile getirir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Yaparak öğrenme, video izleme, tartışma, soru-cevap, anlatım, grup çalışması
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projektör, video, yazı tahtası, doğru-yanlış testi

ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Aşağıdaki uygulamaya geçilir. Çocuklardan iki gruba ayrılmaları istenir. Gruplar karşılıklı olarak tek sıra halinde dizilirler. Yüz yüze bakan grupların arasında en az 2-3 metre mesafe vardır. Kolaylaştırıcı aşağıdaki yönergeleri sıra ile vererek etkinliği başlatır: • Herkes karşısındaki kişi ile göz teması kurarak eşleşsin. Sıralarınızdan çıkmayacaksınız. • Şimdi eşler birbirlerine doğru yürüyecekler ve geçişirken hiç kimse eşine bakmayacak. Gruplar yer değiştirmiş oldular. Şimdi yine yüz yüzeyiz. • Şimdi yine eşinize doğru yürüyün ama geçerken eşinize gülümseyerek başınızla selam verin. • Şimdi yine yürüyün geçişirken eşinize hem gülümseyin hem de “merhaba” deyin. • Şimdi yine yürüyün ve geçişirken eşinizle tokalaşın ve “merhaba, nasılsın?” deyin. Onu dinleyin. • Şimdi yine yürüyün ve eşinize çok içten şekilde bir selam verin ve sarılın. Kısa bir sohbet edin. Bu uygulamadan sonra çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “İlk uygulama ile sonrakiler arasında nasıl bir fark vardı? Neler söyleyeceksiniz?” diyerek kısa bir değerlendirme yapılır. KONU TANITIMI: (5 dakika) “Bugün selâmlaşma, nezaket kuralları, duygularımız ve öfke yönetimi konularını ele alacağız. Yapacağımız etkinliklere istekle katılacağınızı inanıyorum.” açıklaması yapılarak çocukların eğitime odaklanması sağlanır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK: (30 dakika)

Çeşitli dillerden selâmlaşma örneklerinin olduğu kısa video filmi izlenir. (Video: Merhaba) Her kültürde selâmlaşmanın insan ilişkilerinde çok önemli bir yer tuttuğu belirtilir. Çocuklara “Birisi yanınıza yaklaşıp size doğrudan bir şey sorsa mı daha çok hoşlanırsınız yoksa önce samimi bir şekilde selâm verse ve ondan sonra sorsa mı daha çok hoşunuza gider?” diye sorulur. Selâmın, insan ilişkilerinde kapı açma görevi yaptığı belirtilir. Selâmlaşırken karşıdaki kişinin özelliklerine (yaşı, size yakınlığı, kültürü, statüsü vb.) dikkat edilmesi gerektiği belirtilir. Çocuklar, ücretli gruplar oluştururlar. Her grup kendi arasında çeşitli durumlarda birbirlerine selâm verme-alma uygulamaları yapar. Çalışma sonunda grupta neler yaşandığı kısaca konuşulur.

Nezaketin de selâmlaşma kadar ilişkilerimizde önemli olduğu belirtilir. İnsanlara hitap ederken, herhangi bir şey talep ederken, yaptığı bir şeye karşı teşekkür ederken, söyledikleri bir şeye yanıt verirken nasıl davranılması gerektiği örneklerle gösterilir. Çocuklardan ikiyeşerli gruplara bu uygulamalar yaptırılır. (Örneğin: Beyefendi size bir şey sorabilir miyim? Söyledikleriniz ilginç ve önemli ancak ben bu konuda sizden farklı düşünüyorum vb.)

Kolaylaştırıcı, “Şimdi de biraz duygularımızdan söz edelim. Yaşadığınızı hangi duygular var? Birkaç örnek verir misiniz?” diye sorar. Çocukların verdiği duygu örnekleri tahtaya yazılır. Kolaylaştırıcı da bazı duyguları ekleyerek yazar. (Bu duygular arasında “öfke” duygusunun mutlaka bulunmasına dikkat edilir.) Duyguları biz istememek de yaşadığımızı, dünyadaki herkesin duyguları yaşadığını, bunu önlemenin mümkün olmadığını kolaylaştırıcı açıklar. Sonra çocuklara “Peki bu duygulardan hangisini yaşadığınızda daha çok gözünüz bir şey görmez oluyorsunuz?” diye sorar ve “öfke” cevabını buldurur. “Öfke duygusu yaşayan insan neler yapar?” diye sorar. Öfkenin neden olduğu olumsuz davranışlara dikkat çekilir. “Peki herkes öfkelenmesine göre az önce saydığımız olumsuz davranışları önlemek için ne yapılabilir? Siz öfke duygunuzu yönetmeyi becerebiliyor musunuz?” diye sorulur ve çocuklar konuşturulur. Öfkeyi kontrol etme yollarından çocukların önerileri de dikkate alınarak söz edilir. Sakinleşmek için kendine bir yol bulmanın önemi açıklanır. Örnekler verilir: içinden ona kadar sayma, açık havaya çıkma, eline yüzüne su çarpma, derin nefes alma, çığlık atma, koşma, yürüyüş yapma vb. Sakinleştikten sonra öfkelenmemize neden olan davranışı belirterek bu davranışın bizi nasıl etkilediğini karşıımızdaki kişiye düzgün cümlelerle ifade etmenin önemi belirtilir. Öfke anında karşıımızdaki kişiye yönelik kırıcı, hakaret veya şiddet içeren tepkilerin olumsuz sonuçlarından ancak bu yolla kurtulabileceğimiz anlatılır.

ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)**

“Bugün, selamlaşma, nezaket, duygularımız ve öfke yönetimi konularını ele aldık. Selamlaşmanın ve nezaketin insan ilişkilerinde ne kadar önemli rol oynadığını konuştuk. Duygularımızdan söz ettik. Özellikle öfke duygusunun bizi yanlış davranışlara sürüklememesi için neler yapabileceğimizi tartıştık. Bugün iyi bir etkinlik yaptığımızı düşünüyorum. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.” açıklaması yapılarak konu özetlenir.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara aşağıdaki Doğru Yanlış Testi dağıtılır ve doldurmaları istenir. Yanıtlama tamamlandıktan sonra kolaylaştırıcı soruların yanıtlarını açıklar. Çocuklar kendi verdikleri cevapları değerlendirirler.

DOĞRU- YANLIŞ TESTİ

Aşağıdaki soruları okuyunuz. Sorunun cevabı doğru ise başındaki noktalı bölüme D harfi yazınız. Yanlış ise Y harfi yazınız.

- (...) Sadece yetişkin insanlar selâmlaşır.
 (...) Birisinden bir şey isteyeceksek doğrudan isteğimizi bildirmeliyiz.
 (...) Çok yakınlarımıza da yaptıkları bir şey için teşekkür etmemiz gerekir.
 (...) Duyguları, iyi ve kötü diye sınıflandıramayız.
 (...) Bazı insanlar hiç öfkelenmezler.
 (...) Öfke duygusunu engellemek mümkündür.

Verilen yanıtlardan bazı konuların eksik anlaşıldığı görülüyorsa kolaylaştırıcı bu konuları kısaca yeniden anlatır.

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	İnsan ilişkileri
KONU	- Dinleme ve Kendini İfade Etme - Empati ve Farklılıklara Saygı
HEDEF	a) Karşısındakini dinleme ve kendini doğru ifade etme becerisi kazandırmak. b) Farklılıklara saygı duyarak karşısındakinin durumuna göre hareket etme becerisi kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Karşısındakini sözünü kesmeden sonuna kadar dinler. b) Dinlerken iletişim engellerini kullanmaz. c) Karşısındakinin duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışır. d) Karşısındakiyle empati kurar.

KAZANIMLAR	e) Farklılıkları zenginlik olarak görür. f) Farklılıklara saygı duyar.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Oyun oynama, tartışma, soru-cevap, anlatım
ARAÇ VE MATERYALLER	Oyun cümleleri, yazı tahtası, derecelendirme ölçekleri
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Aşağıdaki oyun oynanır. KULAKTAN KULAĞA Çocuklar eşit sayıda iki gruba ayrılır. Tek sıra halinde yan yana dizilirler. İki grup birbirine paralel durumdadır. Kolaylaştırıcı, grubun başındaki çocuğa üzerinde bir cümle yazılı kâğıdı uzatır ve okumasını ister. Grubun başındaki çocuk yanındakinin kulağına bu cümleyi fısıldar. Dinleyen çocuk, dinlediği cümleyi kendisinden sonra gelen çocuğa fısıldar. O da bir sonrakine. Sıranın en sonundaki çocuğa önceden bir kâğıt kalem verilmiştir. Dinlediği cümleyi elindeki kâğıda yazar ve “tamam” diye bağırır. Aynı anda kolaylaştırıcı baştaki çocuğa yeni bir cümle verir ve oyun beş cümle tamamlanıncaya kadar devam eder. Aynı süreç, eş zamanlı olarak diğer grupla da başlar ve devam eder. Önce bitirip tüm cümleleri doğru olan grup yarışmayı kazanacaktır. Oyunun sonunda bazı cümlelerin başlangıçtaki gibi son kişiye ulaşmadığı görülür. Çocuklarla bunun nedenleri tartışılır. KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, “Bugün sizinle dinleme ve konuşma becerisi üzerinde duracağız. Ayrıca başkalarının duygu ve düşüncelerini anlama ve o kişiyle ilişki kurarken buna göre ilişkiyi düzenleme becerisi yani empati kurmayı ele alacağız. Bizim gibi olmayan, bizim gibi düşünmeyen, davranmayan kişilerin farklılıklarına saygı göstermenin önemi üzerinde duracağız.” açıklamasını yaparak çocukların konuya odaklanmasını sağlamaya çalışır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK: (35 dakika)

“İnsanlar arasındaki iletişimde iki temel kavram vardır. Bu kavramlar neler olabilir?” diye açık uçlu bir soru ile etkinlik başlatılır. Çocukların “dinleme” ve “konuşma” kelimelerini bulmalarına destek olunur. Sözcükler bulunduktan sonra yazı tahtasına büyük harflerle yazılır. Çocuklara “Önce ‘Dinleme’ kavramından başlayalım. Sizce karşımızdakini nasıl dinlersek iletişimimiz güçlenir ve devam eder?” diye sorulur. Bulunan sonuçlar tahtadaki “dinleme” başlığının altına kısaca not edilir. (Göz teması kurarak, sözünü kesmeden, arada bir başımızı sallayarak, yargılamadan, başka şeylerle ilgilenmeden vb.) Daha sonra “konuşma” kavramına geçilir. Çocuklara “Peki konuşurken, kendimizi ifade ederken neler yaparsak iletişimimiz bozulmaz ve ilerler?” diye sorulur. Sonuçlar tahtadaki “konuşma” sözcüğünün altına kısaca not edilir. (Karşıdakini suçlamadan, bizi rahatsız eden davranışı söyleyerek, nezaket kurallarına uygun, kısa ve açık, tekrara düşmeden...)

Eğitimin bu aşamasında çocuklara “empati” sözcüğünün anlamı sorulur. Yanıtlar dinlenir. Kolaylaştırıcı empatinin karşımızdaki kişinin duygu ve düşüncelerini anlama çabası olduğunu söyler. “Eğer karşımızdaki kişinin o andaki duygu ve düşüncelerini anlayabilirsek davranışlarının nedenini de doğru anlama şansımız olur. Onun için insanlara tepki vermeden önce onlarla empati kurmaya çalışmak iletişim açısından çok önemlidir.” açıklaması yapılır. Karşıdakiyle empati kurmadan verilen tepkilerin, ilişkimizi zedeleyebileceği belirtilir.

Çocuklara, “Herkesin bizim gibi olması, bizim gibi düşünmesi ve davranması mümkün müdür?” diye sorulur. Çocuklardan alınan yanıtların üzerinden farklılıkların zenginlik olduğu, farklılıklara saygı duymak gerektiği açıklanır. Farklılıklara saygı duymanın, onları onaylamak, onlar gibi olmak anlamına gelmeyeceği örneklerle açıklanır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, tahtadaki notlar üzerinden dinleme ve kendini ifade etme konularını özetler. Empatinin ne olduğunu ve empati kurmanın insan ilişkileri açısından önemini hatırlatır. Farklılıklara saygının da insan ilişkilerinde önemli bir yeri olduğunu vurgular.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara, aşağıdaki derecelendirme ölçeği dağıtılır ve etkinliğin değerlendirmesi yapılır:

Verilen yanıtlardan eksik ya da yanlış öğrenildiği düşünülen konular olduğu gözlemlenmişse kolaylaştırıcı bu konuları kısaca tekrar eder.

* ??

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	İnsan İlişkileri
KONU	• Doğru Arkadaş Seçimi • Çatışma Yönetimi • Çözüm Odaklı yaklaşım
HEDEF	a) Kendisine uygun arkadaş seçme bilinci kazandırmak. b) Çatışma çözme becerilerini geliştirmek. c) Çatışmaları çözüm odaklı düşünerek çözme becerisi kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Arkadaşlarını seçerken nelere dikkat etmesi gerektiğini söyler. b) Arkadaşlarını, kendisine uygun kişilerden seçer. c) Yaşadığı çatışmaların nedenini araştırır. d) Çatışmaları çözerken herkesin kazandığı durumları göz önünde tutar. e) Çatışma durumunda geçmişte olanlara değil gelecekte olacıklara odaklanır. f) Çatışmanın ortaya çıkardığı olası avantajların farkına varır.

YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru – cevap, anlatım/sunum, tartışma
ARAÇ VE MATERYALLER	A5 boyutunda kâğıtlar, kalem, bilgisayar, projektör, PPT sunumu
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Aşağıdaki oyun oynanır. KEDİ FARE OYUNU Oyun oynanacak alan boşaltılır. Çocuklardan ikiye bölünür. Çocuklardan bir grup kedi, diğeri fare olur. Kedi ve fare diye iş bölümü yaparlar. Fare olanlar tanınmak amacıyla sağ ellerini oyun süresince başlarının üstünde tutmak zorundadırlar. (Mümkün olursa farelerin kollarına renkli bir bez bağlanabilir. Bu durumda sağ ellerini başlarının üstünde tutmak zorunda kalmazlar.) Fare olanlarla kedi olanlar alanın iki farklı yerine toplanırlar. Oyun grubunun sayısına göre bir veya iki çocuk ebe olur. Ebeler, fareleri yakalamaya çalışırlar. Fare olan oyuncu yakalanmadan kedi olan arkadaşının yanına gidip kolundan tutabilirse yakalanmaktan kurtulur. Eş olan çiftlerin 10 saniyeden fazla kol kola kalması yasaktır. Yakalanan farenin eşi (yani kedi) ebe olur. Yakalayan ebe ise yakaladığı farenin eşi (yani kedi) olur. Oyunun ilerleyen bölümünde farelerle kediler rol değiştirerek oyun devam ettirilebilir.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün sizinle arkadaş edinme, çatışma yönetimi ve çatışma çözümünde çözüm odaklı davranma konularını ele alacağız. Herkesin arkadaşları var. Bu arkadaşları edinirken nelere dikkat etmeliyiz? Birisiyle arkadaşlığımızı sürdürmeye devam etmek için o kişide hangi özelliklerin olması gerekir? konularını tartışacağız. Birisiyle çatışma yaşadığımızda nasıl davranmalı, öncelikle ne yapmalıyız? Çatışma durumunda nelere odaklanmalı nasıl bit tutum takınmalıyız? Bu etkinlik içerisinde bu konuları ele alacağız. Sizlerin görüş ve önerileriniz çok önemli. Onun için sürece etkin olarak katılmanızı, örneklerinizi ve düşüncelerinizi paylaşmanızı istiyorum.” diye açıklamada bulunarak çocukların ilgilerini eğitime odaklamaya çalışır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK: (35 dakika)

Çocuklara A5 boyutunda bir kâğıt ile birer kalem dağıtılır. Herkesten bir arkadaşında olmasını istediği üç özelliği kâğıda yazmasını ister. Yazma işi tamamlandıktan sonra kâğıtları toplar ve yüksek sesle okumaya başlar. (Ortak olarak yazılan özelliklere dikkat çekilir.) Sonra çocuklara “Peki, arkadaşlarınızda olmasını istemediğiniz özellikler nelerdir? Örnek verebilir misiniz?” diye sorar ve çocukların söylediklerini dinler. Sonunda arkadaş seçerken bu kişilerin dürüst, güvenilir, kendisine ve çevresine zarar vermeyen, olumlu düşünen, sevgi dolu kişiler olmasına özen göstermek gerektiği belirtilir. Saldırgan, çevresine zarar veren, olumsuz davranış sahibi kişilerden uzak durulması gerektiği söylenir.

Kolaylaştırıcı, PPT sunumu üzerinden çocuklara çatışma yönetimi ve çatışma durumunda çözüm odaklı yaklaşım konusunu anlatır. Çocuklardan kendi yaşadıkları çatışma durumlarından örnekler vermeleri istenir. Yaşadıkları ya da gördükleri çatışma durumlarının çözümünde hangi yöntemlerin uygulandığı ile ilgili gözlemlerini anlatmaları söylenir. Özellikle çatışmanın nedeni üzerinde düşünme, geçmişte olup bitenler yerine bundan sonrasına odaklanmanın ne kadar önemli olduğuna çocukların dikkatleri çekilir.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, arkadaş edinirken dikkat edilmesi gereken kriterleri sıralar, kimlerle arkadaşlık yapmamak gerektiğinin altını çizer. Çatışmaları genel olarak iki nedeni olduğunu ya ihtiyaçlardan ya da değerlerden kaynaklanan çatışmalar yaşandığını, çatışmaları yönetmek için öncelikle nedeni üzerine düşünmek gerektiğini belirtir. Çatışmada çözüm odaklı yaklaşımın, geçmişteki olumsuzluklara odaklanmak yerine gelecekte doğabilecek olumlu gelişmelere yönelmekle mümkün olduğunu söyleyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Etkinliği sonunda çocuklar çember şeklinde oturur. Sağ ellerini yumruk yaparak ileri doğru uzatırlar. Kolaylaştırıcı çocuklara etkinliğin başından beri geçen süreci düşünmelerini ister. Eğer bu süreç için “çok iyi” diye düşünüyorlarsa baş parmakları yukarı gelecek şekilde yumruklarını göstermelerini ister. Eğer etkinlik hakkında düşünceleri “normal” ise baş parmaklarını yere paralel şekilde, “iyi değil” diye düşünüyorlarsa baş parmaklarını yere doğru dik şekilde tutarak yumruklarını göstermelerini ister. Kolaylaştırıcının işareti ile yumruklar gösterilir. Kolaylaştırıcı, tüm yumrukları tek tek gözden geçirir. Yana ve aşağı doğru parmak uzatan çocuklara “Neyi daha iyi yapabiliydik?” diye sorarak çocukları konuşturmaya çalışır. Çocuklardan gelen önerileri değerlendirir.

*** Mutluluğu ve Sevinci Beraber Paylaşmak – Fırat Boğa / “Çocuk Gözüyle Paylaşmak” Fotoğraf Yarışması Üçüncülük Ödülü**

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	İnsan İlişkileri
KONU	• Zamanı Plânlama ve Doğru Kullanma • Oyun Etkinlikleri Eğitimi
HEDEF	a) Zamanını plânlama ve doğru kullanma becerisi kazandırmak. b) Oyun etkinliklerini plânlama ve uygulama becerisi kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Günlük ve haftalık plân yapması gerektiğini bilir. b) İşlerini belli bir plân çerçevesinde yapmaya çalışır. c) Boş zamanlarını yararlı etkinlikler planlayarak değerlendirir. d) Oyun ve çalışma zamanlarını ayır eder. e) Kapalı mekânlarda oynanan oyunlarla, açık alanlarda oynanan oyunları dengeler.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Oyun oynama, Anlatım, soru-cevap, form doldurma, tartışma
ARAÇ VE MATERYALLER	Zaman planlama formu, yazı tahtası, iki farklı renkte post-it
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika)

Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Aşağıdaki oyun oynanır.

POSTACI OYUNU

Çocuklar çember oluşturacak şekilde ayakta dizilirler. İlk ebe rolünü kolaylaştırıcı alır. Çocuklara oyunun yönergesini açıklar ve oyun oynamaya başlanır. Ebe “Postacı geldi!” diye bağırır. Çemberdekiler “Ne getirdi?” diye sorarlar. Ebe “İnci, boncuk!” der. Oyuncular “Kime, kime?” diye sorarlar. Ebe “Mavi pantolon giyen çocuklara!” cevabını verdiğinde çember içerisindeki mavi pantolon giyen çocuklar kendi aralarında yer değiştirmek zorundadırlar. Ebe, bu çocuklardan birisinin boşalan yerini kapar. Açıkta kalan çocuk ebe olur. Her seferinde ebe “Kime, kime?” sorusuna farklı özellikler söyleyerek oyun sürer, gider.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün sizinle zamanı planlama ve doğru kullanma üzerinde duracağız. Zamanımızı planlı olarak kullandığımız takdirde hem sorumluluklarımızı yerine getirmiş hem de oyun ve spor gibi etkinliklere daha çok fırsat yaratmış oluruz. Aynı zamanda yeteri kadar uyku ve dinlenme zamanımız da olur. Bir günümüzü ya da bir haftamızı nasıl planlayabiliriz? konusunda birlikte bir çalışma yapacağız. Ayrıca oyun üzerinde duracağız. Oyuna zaman ayırmalı mıyız? Ne kadar zaman ayırmalıyız? Hangi tür oyunlara ne kadar zaman ayırmalıyız? gibi sorulara birlikte cevap arayacağız? Bu etkinlikte sizin katılımlarınız çok önemli. Düşüncelerinizi çekinmeden söylemenizi bekliyorum.” diyerek çocukları konuya odaklandırmaya çalışır.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Kolaylaştırıcı, çocuklara bir gün içerisinde neler yaptıklarını sorar. Çocukları dinler. Bir günlük sürede yapılan işleri üç ana başlık altında toplayarak özetler:

- 1) Uyku
- 2) Eğlence ve dinlenme
- 3) Sorumluluklarımız

Çocuklara, günlük olarak bu üç başlık altındaki etkinliklere ortalama olarak ne kadar zaman ayırdıklarını sorar. Çocuklar dinlenir. Günün belli saatlere ayrıldığı günlük bir planlama çizelgesi boş halde çocuklara dağıtılır. Her çocuğun kendi durumuna göre bir günlük süreyi planlaması istenir. Planlama yapılırken çocuklara rehberlik edilir. Daha sonra bu planın haftalık, aylık hatta yıllık yapılabileceği belirtilir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Önceden yapılan zaman planlamasına uygun davranmanın önemi üzerinde durulur. Planlama sırasında öngörülemeyen durumlar ortaya çıktığında esnek davranılabileceği de söylenir.

Çocukların, zamanlarının çoğunu oyun oynamakla geçirdikleri ancak oyuna ayırdıkları bu süreyi etkin şekilde kullanamadıklarına dikkat çekilir. Çocukların en büyük ihtiyacının oyuna ayırdıkları zamanı planlı bir şekilde kullanmak olduğu belirtilir. Önceden hangi oyunu, kimlerle, nerede, ne zaman, ne kadar süreyle oynayacaklarını planlamanın çocuklar açısından önemli olduğu belirtilir. “Aynı zamanda kapalı alanda oynanan kart oyunları, satranç, bilgisayar oyunları vb. oyunlara ayrılan zamanla, dışarıda, açık havada oynanan oyunlara ayrılan sürelerin dengelenmesi için de planlama yapılmalıdır. Kapalı alanlarda oynanacak oyunların daha çok yağışlı havalarda ve akşamları, açık alanda oynanan oyunların ise hava güzel olduğunda ve gündüz saatlerinde oynanmasına özen gösterilmesi gerektiği” açıklanır. Açık havada oynanan oyunların vücudumuzun gelişimine katkıları hatırlatılır.

Çocuklardan açık havada oynadıkları oyunları saymaları istenir. Kolaylaştırıcı söylenen her oyunu yazı tahtasına yazar. Aynı şey kapalı alanda oynanan oyunlar için de yapılır. Tahtaya iki ayrı liste çıkarılır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün planlı hareket etmenin işlerimizi nasıl kolaylaştıracağını konuştuk. Zamanımızı planlamak ve bu planı hayata geçirmek, zamanı doğru kullanma konusunda bize yol gösterici olabilir. Zaman planları günlük, haftalık, aylık veya yıllık olarak yapılabilir. Oyuna ayrılan zamanların da ayrıca planlanması önemlidir. Özellikle açık havada ve kapalı alanda oynanan oyunlara ayrılan zamanın dengelenmesi önemlidir.” açıklamalarını yaparak konuyu özetler.

OYUN/RAHATLAMA: (7 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün mademki oyunlardan konuştuk o halde bir oyun oynayarak etkinliğimizi tamamlayalım” der ve aşağıdaki oyun oynanır:

HAREKETİ BAŞLATANI BUL

Çocuklar, çember halinde dizilirler. Oyunculardan birisi ebe olur ve dışarı çıkarılır. Geriye kalanlar aralarından birisini görevlendirirler. Görevlendirilen bu kişinin yaptığı hareketi tüm oyuncular taklit eder. Zaman zaman görevli kişi yaptığı hareketi değiştirir ve oyuncular ona uyarlar. Dışarıya çıkan ebe içeri çağrılır. Çemberin ortasına girer ve görevlinin kim olduğunu bulmaya çalışır. Oyuncular görevli kişiyi ele vermemek için ona bakmazlar ve görevlinin değiştirdiği hareketleri anında yapmaya çalışırlar. Belli bir sürede ebe görevliyi bulabilirse görevli ebe olur. Bulamazsa ebe yeniden dışarıya çıkar. Oyun böyle devam eder.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

DEĞERLENDİRME: (8 dakika)

Etkinliğin sonunda çocuklara iki farklı renkte post-it dağıtılır. Etkinliğin başından sonuna kadar yapılanları düşünmeleri istenir. Post-itlerin birisine (Ör. mavi renkli) bu etkinlik sırasında öğrendiği yeni bir şeyi, diğer post-ite (Ör. sarı renkli) ise etkinlikle ilgili neler hissettiğini (yani duygusunu) yazmaları istenir. Post-itlere adlarını yazmak zorunda olmadıkları belirtilir. Çocuklar yazdıkları post-itleri etkinlik alanında kolaylaştırıcının gösterdiği yere yapıştırır. Kolaylaştırıcı zamanı varsa çocuklar gitmeden hızla yazılanlara göz gezdirir. Özellikle olumsuz duygular belirtilen post-it varsa -kimin yazdığını sormadan- yüksek sesle okuyarak bu konuda şu anda yapabileceğimiz bir şey olup olmadığını gruba sorar. Çocukların önerilerine göre süreç tamamlanır. Kolaylaştırıcının o anda zamanı yoksa post-itler çocuklar gittikten sonra toplanıp değerlendirilir. Varsa üzerinde durulması gereken önemli bir geribildirim, gelecek sefer aynı gruba çalışmaya başlamadan kısaca üzerinde durulur.

YAŞ GRUBU	7 – 10 yaş
TEMA	Haklarımız ve Sorumluluklarımız
KONU	- Çocuk Haklarını Kullanma ve Koruma - Toplumsal Kurallar ve Önemi - İstek ve İhtiyaçlarımız
HEDEF	a) Çocuk haklarını kullanma ve koruma alışkanlığı kazandırmak. b) Toplumsal kuralları öğrenip bu kuralların yaşamımızdaki yerini fark ettirmek. c) İstek ve ihtiyaçlar arasındaki ilişkiyi fark ettirmek.
KAZANIMLAR	a) Haklarını bilir ve yerinde kullanır. b) Haklarını savunur. c) Toplumsal kurallara örnekler verir. d) Toplumsal kurallarının önemini fark eder. e) İstek ve ihtiyaç kavramlarının anlamını açıklar. f) İstek ile ihtiyaçların ilişkisini fark eder.

YÖNTEM VE TEKNİKLER	Oyun oynama, küçük grup çalışması, tartışma, sunum/anlatım, örnek olay
ARAÇ VE MATERYALLER	Kalemler, A4 kâğıdı, yazı tahtası, örnek olay metni, grup değerlendirme formu
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (15 dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Aşağıdaki oyun oynanır. KALEM YAKALAMA OYUNU İlk olarak çocuklara oyunun kuralları anlatılır. Ardından iki çocuk alınır ve örnek olarak oyunun nasıl oynanacağı gösterilir. Çocuklar, sıra ile verilen kalemi elinin dış yüzeyinde tutup havaya atarak elinin iç yüzeyinde yani avucuyla tutmaya çalışacaktır. Eşler sıra ile bu hareketi yapacaklar. On kere kalemi tutmayı başaran oyunu kazanacak. Her çocuğun bu süreçte kalemi üç kere düşürme hakkı vardır. Üç kereden fazla kalemi düşüren oyuncu yenik sayılır. Örnek uygulama yapıldıktan sonra çocuklar ikiye ayrılmış gruplar halinde ayrılırlar. Her gruba bir kalem verilir. Oyun başlatılır. Oyunu kazananlar arasında yarışma devam ettirilir ve sonuna kadar elenmeyen oyuncu şampiyon ilân edilir. Kolaylaştırıcı süreci dikkatle izler ve çocukların oyunu kurallara göre oynamasını denetler. KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, “Bugün sizinle çocuk haklarından söz edeceğiz. Çocuk haklarını kullanma ve koruma ile ilgili çalışmalar yapacağız. Toplumsal kuralları ele alacağız. Bu kuralların neler olduğunu ve yaşamımız açısından önemini tartışacağız. Ayrıca istek ve ihtiyaçlarımızı da ele alacağız. İsteklerimizle ihtiyaçlarımızın nasıl bir ilişkisi olduğunu görmüş olacağız. Bütün bu konuları ele alırken sizin de sürece etkin bir şekilde katılmanızı istiyorum. Eğer siz de katılırsanız verimli ve keyifli bir çalışma yapmış oluruz.” diyerek çocukların eğitime odaklanmasını sağlar.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK: (25 dakika)

Çocuklar 3-4 kişilik gruplara ayrılır. Her gruba bir A4 kâğıdı ve kalem verilir. Aralarında tartışarak çocukların hangi hakları olduğunu yazmaları istenir. Beş dakika süre verilir. Yazma işlemi tamamlandıktan sonra her grubun sözcüsü yazdıkları çocuk haklarını okur. Kolaylaştırıcı söylenen hakları yazı tahtasına yazar. Eksik kalan önemli hakları da kendisi tamamlar. Çocuklara “Tahtada yazılı hakların hepsini kullanabilenler el kaldırsın” der ve “Hakların kâğıt üzerinde olması yetmez, kullanılabilir olması gerekir.” açıklamasını yapar. Çocukların bu hakların kullanılması konusundaki düşünce ve önerilerini sorar. Çocuk haklarının korunması için bizzat çocukların istekli ve kararlı davranmalarının önemli olduğunu belirtir.

Kolaylaştırıcı, eğitimin başındaki grupları yeniden oluşturur ve ellerindeki kâğıtların arkasına bu sefer toplumsal kurallara üç örnek yazmalarını ister. Yazma işleminden sonra yazılanlar paylaşılır. Tahtada bir liste oluşturulur. Bu kurallara uyulmadığı takdirde ortaya çıkacak durum tartışılır. Birey olarak toplumsal kurallara uymanın sorumluluğumuz olduğunu belirtilir.

Çocuklara aşağıdaki örnek olay okunur:

“Aslı, ilkokul ikinci sınıfa gitmektedir. Çocuk evi yetkilileri kuruluşun tüm imkânlarını zorlayarak Aslı’nın her ihtiyacını anında karşılamaktadır. Aslı’nın kalemliginde çok sayıda kalemi olduğu halde kırtasiye dükkanının vitrininde gördüğü değişik bir kalemi satın almak istemektedir.”

Çocuklara şu soru sorulur: “Aslı için bu kalem bir ihtiyaç mıdır? Yoksa sadece bir istek midir?” Çocukların düşünceleri alınır. Kolaylaştırıcı şu açıklamayı yaparak etkinliğe devam edilir: “Aslı’nın bu kaleme ihtiyacı yoktur.

Onun için bu, sadece bir istektir. İsteklerimiz sınırsızdır. İsteklerimizin bazıları gerçekten bir ihtiyacımızdan kaynaklanabilir. Bazıları ise gerçek bir ihtiyacımızı karşılamaktan çok, hevesimizi tatmin etmeye yöneliktir. Sınırsız olan isteklerimizin tümünü karşılayamayacağımıza göre önceligi ihtiyaçlarımıza vermeliyiz. Yani kendimize şu soruyu sormalıyız: ‘Bu istediğim gerçek bir ihtiyacı mı karşılıyor mu?’ Bu soruya vereceğimiz cevaba göre bu isteğimizi karşılama konusunda karar vermeliyiz.”

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün çocuk haklarını yeniden hatırladık. Bu hakların kullanılması ve korunmasında yetişkinlere ve özellikle çocuklara düşen sorumlulukları ele aldık. Toplumsal kuralların neler olduğunu gözden geçirdik. Bu kurallara uymanın önemi üzerinde durduk. Ayrıca isteklerimizle ihtiyaçlarımızın ilişkisini tartıştık. İsteklerimizi karşılarken önceligi gerçek ihtiyaçlarımıza tanımamız gerektiğini öğrendik.” diyerek konuyu özetler. Çocuklara katkılarından dolayı teşekkür eder.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ****DEĞERLENDİRME: (10 dakika)**

Etkinliği sonunda çocuklara aşağıdaki grup değerlendirme ölçeği dağıtılır ve çocukların çalışmalarını değerlendirmeleri istenir.

GRUPTAN BEKLENEN PERFORMANS	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTÜ				
	ÇOK İYİ	İYİ	KİSMEN	EKSİK	YETERSİZ
İş bölümü yapma					
Verimli bir tartışma yapma					
Tartışmaya her üyeyi katma					
Ortaya çıkarılan sonuç					

“Kolaylaştırıcı, bu etkinlikten ortaya çıkan sonuçları kimler özetleyebilir?” sorarak alınan yanıtlara göre etkinliği çocuklarla birlikte değerlendirir. Özellikle “istek” ve “ihtiyaç” ilişkisi konusunda yanlış anlaşılan bölümlere çocukların dikkatleri çekilir.

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	Haklarımız ve Sorumluluklarımız
KONU	• Toplumsal Sorumluluklarımız (Aile, arkadaş, okul, komşuluk...) • Başkalarının Haklarına Saygılı Olma • Tasarruflu Olma
HEDEF	a) Toplumsal sorumluluklarını kavratmak b) Başkalarının haklarına saygı gösterme alışkanlığı kazandırmak. c) Tutumlu davranma alışkanlığı kazandırmak
KAZANIMLAR	a) Toplumsal sorumluluklarını bilir. b) Toplumsal sorumluluklarının gereğini yerine getiri. c) Başkalarının da hakları olduğunu bilir. d) Her durumda başkalarının haklarına saygı gösterir. e) Tasarruflu olmanın yollarını ve önemini söyler. f) Yaşamının her alanında tutumlu davranır.

YÖNTEM VE TEKNİKLER	Oyun oynama, küçük grup çalışması, tartışma, anlatım
ARAÇ VE MATERYALLER	A4 kâğıdı, kalem, grup değerlendirme ölçeği
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklar eğitim yapılacak alana yerleştikten sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Aşağıdaki oyun oynanır. MEYVE SEPETİ Çocuklar, oyun alanında çember oluşturacak şekilde dizilirler. Bir ebe belirlenir ve ebe çemberin ortasında durur. Diğer çocuklara her birine önceden saptanan 4 ya da 5 farklı meyve isminden birisi söylenir ve kendi meyve adlarını akıllarında tutmaları istenir. Oyun oynanmaya başlandığında kolaylaştırıcı, bir meyve adı söyler ve o gruba ait çocukların birbirleriyle yer değiştirmesi gerektiği bilgisi verilir. Kolaylaştırıcı, “meyve sepeti” dediğinde ise herkesin yerini değiştirerek başka bir yere geçmesi gerektiği anlatılır. Ortadaki ebe, bu arada boş yerlerden birini kapmaya çalışır. Yer değiştirmesi gereken çocukların hepsi değiştirmek zorundadır. Aksi halde ebe o kişinin yerini alır ve o kişi ebe olur. Bu şekilde diğer meyve isimleri söylenerek oyun tekrarlanır. KONU TANITIMI: (5 dakika) Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün sizinle toplumsal sorumluluklarımız üzerinde duracağız. Ailede, okulda, mahallede hangi sorumlulukları taşıdığımızı tartışacağız. Çevremizde yaşayan insanların haklarına saygı duymanın ne kadar önemli olduğunu konuşacağız. Ayrıca tasarruflu davranmanın hem bize hem de içinde yaşadığımız topluma katkılarını ele alacağız. Hangi konularda tasarruf yapabileceğimizi birlikte kararlaştıracacağız.” diyerek konuyu çocuklara tanıtır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK: (35 dakika)

Çocuklar dört gruba ayrılır. Her gruba aşağıdaki konulardan birisini tartışıp vardıkları sonuçları liste halinde yazma görevi verilir. Gruplara beşer dakika süre verilir. Süre sonunda gruplar sıra ile yazdıkları sorumluluk listelerini büyük gruba sunarlar. Dinleyen çocukların eklemek istedikleri varsa ekler. Kolaylaştırıcı, eksikleri tamamlar.

1. **Grup:** Çocuk evleri içindeki sorumluluklarımız
2. **Grup:** Okuldaki sorumluluklarımız
3. **Grup:** Arkadaş olarak sorumluluklarımız
4. **Grup:** Komşu olarak sorumluluklarımız

Etkinliğin bu bölümünde kolaylaştırıcı, herkesin sahip olduğu vazgeçilmez hakların neler olduğunu sorarak tartışma açar. Çocukların görüşleri dinlendikten sonra tahtada bir haklar listesi oluşturulur. Kolaylaştırıcı, “Sözünü ettiğimiz bu haklara herkes sahip olduğuna göre başkalarının haklarına saygı duymamız gerekir. Her davranışımızda başkalarının haklarını göz edip gözetmediğimizi düşünmeliyiz. Bu bizim en önemli sorumluluklarımızdan birisidir.” şeklinde bir açıklama yapar.

Kolaylaştırıcı, çocukları eğitimin başındaki gruplara yeniden ayırır. Bu sefer her grubun kendi arasında “Günlük hayatımızda nelerden tasarruf yapabiliriz?” konusunu tartışmalarını ister. Verilen beş dakikalık sürenin sonunda gruplar buldukları sonuçları büyük grupta paylaşırlar. Kolaylaştırıcı eksikleri tamamlar. Tasarruflu davranmanın kişiye ve topluma katkılarına çocukların dikkatini çeker.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı bugün üç önemli konuyu ele aldık. Birincisi toplumsal sorumluluklarımızı gözden geçirdik. Birçok farklı alanda çok sayıda sorumluluğumuz olduğunu fark ettik. İkinci olarak başkalarının haklarına saygı duyma konusunu ele aldık. Herkesin vazgeçilmez haklara sahip olduğunu, başkalarının haklarına saygı göstermenin önemli olduğunu konuştuk. Son olarak da tasarruf yapmanın, tutumlu davranmanın hem bize hem de içinde yaşadığımız topluma sağladığı yararlılardan söz ettik.” açıklamasıyla konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Etkinliği sonunda çocuklara aşağıdaki grup değerlendirme ölçeği dağıtılır ve çocukların çalışmalarını değerlendirmeleri istenir.

GRUPTAN BEKLENEN PERFORMANS	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTÜ				
	ÇOK İYİ	İYİ	KİSMEN	EKSİK	YETERSİZ
İş bölümü yapma					
Verimli bir tartışma yapma					
Tartışmaya her üyeyi katma					
Ortaya çıkarılan sonuç					

Kolaylaştırıcı, “Bugün neler öğrendik?” diye sorarak aldığı yanıtlara göre etkinliği değerlendirir.

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	Değerlerimiz
KONU	- Saygı ve Sevgi - Dürüstlük ve Güvenilirlik - Alçakgönüllülük
HEDEF	Değerlerimiz konusunda bilgi ve tutum sahibi olmalarını sağlamak.
KAZANIMLAR	a) Sevgi ve saygının en önemli değer olduğunu bilir. b) Dürüstlük ve güvenilirliğin insan ilişkilerindeki önemini fark eder. c) Alçakgönüllü davranmanın önemini fark eder.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Oyun oynama, soru-cevap, tartışma, anlatım
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası, tahta kalemi, müzik düzeni, A5 kâğıdı ve kalem
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (150dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Aşağıdaki oyun oynanır.

ATOM

Çocuklar çember şeklinde dizilirler. Kolaylaştırıcı, oyunun kurallarını açıklar. Deneme olarak oyun birkaç kez oynatılır. Oyun müzikle başlar. Her oyuncu etkinlik alanında ritme uygun şekilde hareket ederek yürümeye başlar. Kolaylaştırıcı, müziği kesip bir sayı söyler. Çocuklar, söylenen sayıdan oluşan gruplar oluştururlar. Örneğin “üç” denmişse, gruplar üçer kişiden oluşacaktır. Grup oluşturamayan oyuncular kenara çıkar. Diğerleri devam eder. Müzik başladığında oyun yeniden başlar. Kolaylaştırıcı, “atom” dediğinde tüm oyuncular bir araya toplanır. Kolaylaştırıcı “gaz” dediğinde ise her oyuncu alanın farklı noktasına yayılır, birbirine dokunmazlar. Oyunun sonunda son kalan çocuk oyunu kazanmış olur.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün sizinle değerlerimizden söz edeceğiz. İnsanlığın ortak değeri olan “sevgi” ve “saygı” üzerinde duracağız. Ayrıca her bireyin sahip olması gereken “dürüstlük” ve ona bağlı olarak da “güvenilirlik” konusunu ele alacağız. Ayrıca alçakgönüllü olmanın ne kadar önemli bir değer olduğunu tartışacağız. Bu süreçte sizin de katkılarınıza ihtiyacımız olacak. Eğer etkinliğe katılırsanız daha verimli bir çalışma yapmış oluruz.” diyerek çocukları eğitime odaklandırır.

ETKİNLİK: (30 dakika)

Çocuklara “Kimleri seviyorsunuz?” diye sorulur. Alınan yanıtlardan yazı tahtasında bir liste oluşturulur. “Peki kimlere saygı duyuyorsunuz?” diye sorularak da çocuklar konuşturulur. “Herkesin sevgi ve saygıya ihtiyacı vardır. Sevgi ve saygının olmadığı bir toplumda herkes mutsuz olur. Huzurlu yaşamak için çevremizde sevgi ve saygı duyduğumuz insanların olması, bizi de seven ve saygı gösteren insanların bulunması gerekir. Sadece insanlara değil, çevremizdeki tüm varlıklara sevgi göstermemiz, saygılı davranmamız çok önemlidir.” açıklaması yapılır. Çocuklara birer A5 boyutunda kâğıtla kalem verilir. Herkesten çok sevdiği veya çok saydığı birisine birkaç cümle ile duygularını yazmalarını istenir. Yazıyı tamamlayanlardan istekli olanlar kime yazdıklarını da açıklayarak büyük gruba okuyabilir. Paylaşmak istemeyenlerde yazdıkları kalır.

Kolaylaştırıcı çocuklara “Siz nasıl insanlara güvenirsiniz? Güvenilir insan nasıl olur?” diye sorar ve tartışma başlatır. Çocukların görüşleri alınır. Güvenilir olmak için her şeyden önce dürüst olmak gerektiği söylenir. Dürüst insanlara herkesin güvenebileceği belirtilir.

Çocuklardan çevrelerinde çok güvenilir insanlar olup olmadığı sorulur. Örnekler vermeleri istenir. Kendilerinin güvenilir bir insan olarak görülmesini isteyip istemedikleri sorulur. Güvenilir olmak için ne yapmak gerektiği sorularak dürüst olmaya dikkatleri çekilir.

İnsanların, bilgili, yetenekli, becerikli olmalarının iyi bir şey olduğu ancak bu üstün özelliklerini başkalarına karşı bir güç olarak kullanmalarının kötü bir şey olduğuna dikkat çekilerek alçakgönüllü olmanın önemi belirtilir. “Herkes, alçakgönüllü insanlarla yakın olmak ister. Alçakgönüllü davranmak bir beceridir. İlişkilerimizde buna özen göstermeliyiz.” açıklaması yapılır. “Size hep kendinin üstünlüklerinden söz eden ve sizi küçümseyeni belli eden birisiyle bir arada olmaktan mutlu olur musunuz?” diye sorularak çocukların düşünceleri alınır. Buradan hareketle alçakgönüllülüğün önemine dikkat çekilir.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün sevgi ve saygı üzerinde durdurduk. Bu iki sözcüğün insan ilişkilerinde ne kadar önemli bir yer tuttuğunu konuştuk. Dü-rüstlük ve güvenilirliğin ilişkisini ele aldık. Ayrıca alçakgönüllü olmanın öneminden söz ettik. Saydığımız bu özellikleri taşıyan insanların başkaları tarafından tercih edilen, kabul gören insanlar olduğu sonucuna vardık.” açıklamasını yaparak konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara birer post-it ve kalem verilir. Bugün üzerinde durulan değerler hatırlatılarak herkesten bu değerlerden birisini seçmesi ve önemiyile ilgili bir cümle düşünmesi, düşündüğü bu cümleyi post-ite okunaklı bir şekilde yazması istenir. Cümlesini tamamlayan post-iti tahtaya yapıştırır. Herkes yaptırdıktan sonra kolaylaştırıcı post-ilere yazılan cümleleri tek tek yüksek sesle okur. Söylenen cümleler çocuklar tarafından alkışlanır.

* Soframızı Paylaşmak – Havva Gözübüyük / “Çocuk Gözüyle Paylaşmak” Sergilenmeye Değer Fotoğraf Ödülü

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	Değerlerimiz
KONU	- Hoşgörü ve Ayırım Gözetmeme - Örf ve Adetlere Duyarlı Olma - Görgü Kuralları
HEDEF	Değerlerimiz konusunda bilgi ve tutum sahibi olmalarını sağlamak.
KAZANIMLAR	a) İnsanlar arasında ayırım gözetmez, herkese eşit davranır. b) Çevresindeki insanlara hoşgörülü davranır. c) Örf ve adetleri bilir d) Örf ve adetlere duyarlıdır. e) Görgü kurallarına örnekler verir. f) Görgü kurallarına uymanın öneminin farkına varır.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Oyun oynama, tartışma, soru-cevap, sunum/anlatım, grup çalışması
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projektör, PPT sunumu, A4 kâğıdı, kalem
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (15 dakika) Çocuklar yerlerine oturduktan sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Aşağıdaki oyun oynanır. DÜNYALI ÇOCUKLAR VE UZAYLI ÇOCUKLAR Çocuklardan çember oluşturmaları ve gözlerini kapatmaları istenir. Bu oyunda çocuklardan ikisinin uzaylı, diğerlerinin ise dünyalı olacağı söylenir. Çocukların arkasına geçip iki çocuğun omuzlarına dokunarak uzaylı olacak çocuklar belirlenir. Dünyalı çocukların ve uzaylı çocukların yapacakları hareketler çocuklara gösterilir. Örneğin; Dünyalı çocuklar alanda zıplarken uzaylı çocuklar robot gibi hareket edebilirler ya da ayak bileklerini tutup yürüyebilirler, kıpırdamadan durabilirler, dans edebilirler, kocaman adımlar atabilirler, dizlerinin üzerinde emekleyebilirler, vb. Müzik açılınca dünyalı ve uzaylı çocuklar gösterilen hareketi yapmaya başlarlar. Her seferinde farklı çocuklar seçilir ve uzaylı çocukların hareket ve tavırlarıyla diğerlerinden ayrılmalrı sağlanır. Tüm çocuklar uzaylı rolünü oynadıktan sonra tekrar çember oluşturulur ve aşağıdaki sorular grupça tartışılır:

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

- Oyunda dünyalı olmak mı, uzaylı olmak mı size daha ilginç geldi?
- Uzaylı rolü oynamak size kendinizi nasıl hissettirdi?
- Farklı özellikleri bulunan insanlarla birlikte yaşamamanın bir zenginlik olduğu belirtilerek konu kolaylaştırıcı tarafından özetlenir.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün sizinle yine değerler üzerinde duracağız. Öncelikle hoşgörü ve insanlar arasında ayırım gözetme konusunu ele alacağız. Toplumsal huzurumuz açısından çok ihtiyaç duyduğumuz bu değeri aramızda tartışacağız. Örf ve adetlerin önemi ve onlara duyarlı olma konusunu konuşacağız. Örf ve adetlerimizden örnekler vermenizi isteyeceğim. Her kültürün farklı örf ve adetleri olduğunu konuşacağız. Örf ve adetlere duyarlı olur, saygılı davranırsak insanlarla daha kolay ilişki kurabileceğimizi fark edeceğiz. Ayrıca görgü kurallarını da tartışacağız. Ne işimize yaradığını, bu kurallara uygun davranmanın sonuçlarını konuşacağız.” diyerek konuyu tanıtır.

ETKİNLİK: (30 dakika)

Kolaylaştırıcı, çocuklara “En yakın arkadaşlarınızla her konuda aynı şeyleri mi düşünüyor, aynı şeylerden mi hoşlanıyorsunuz?” diye sorar ve çocukları konuşturur. “Peki arkadaşlarınızdan farklı düşündüğünüz durumlarda ne yapıyorsunuz?” diye sorarak çocukların deneyimlerini paylaşmaları sağlar. Sonra kolaylaştırıcı, “Herkes bizim gibi düşünmek, bizim hoşlandığımız şeylerden hoşlanmak, bizim davrandığımız gibi davranmak zorunda değil. Biz de başkaları gibi değiliz. Zaten herkesin her konuda aynı olması imkânsız. İnsanların birbirinden farklı özelliklerinin olması, farklı düşünmesi, farklı davranması çok normal. Eğer başkalarının bu farklılıklarını kabullenip onlarla ilişkilerimizi yine de devam ettirebiliyorsak hoşgörülü bir insanız demektir. Hoşgörülü insanlar, çevresindekiler tarafından sevilir, tercih edilir. Çünkü hoşgörülü insan, insanlar arasında ayırım gözetmez, herkese adil davranır. İnsanlar arasında ayırım gözetmemek çok önemlidir.” açıklamasını yaparak konuyu anlatır.

Kolaylaştırıcı projektör aracılığı ile “örf” ve “âdet” sözcüklerinin anlamını gösterir, bu kavramları örneklerle açıklar. Çocuklardan bildikleri örnekleri vermelerini ister. Dünyanın farklı kültürlerindeki ilginç örnekleri gösterir. Örf ve adetlere saygı duymanın önemi açıklanır. Örf ve âdetlere duyarlı davranılmadığında ne gibi sorunlar yaşanabileceği konusunda çocukların düşünceleri sorulur. Anlatılanlar, kolaylaştırıcı tarafından toparlanır.

Çocuklar dört gruba ayrılır. Gruplara birer A4 kâğıdı ile birer kalem verilir. Gruplardan aralarında tartışarak görgü kuralları örnekleri bulup yazmaları istenir. Beş dakikalık süre sonunda gruplar yazdıkları görgü kurallarını büyük gruba sunarlar. Kolaylaştırıcı eksikleri tamamlar. Büyük grupta görgü kurallarına uyulmadığı takdirde yaşanabilecek sorunlar tartışılır. Görgü kurallarını bilmenin ve bu kurallara uygun davranmanın bireylere ne kazandıracağı konusu birlikte tartışılır.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün sizinle önemli değerlerimizden söz ettik. Öncelikle hoşgörülü olmanın ve insanlar arasında ayırım gözetmemenin önemi üzerinde durduk. İnsanların bir arada huzur içinde yaşaması için hoşgörü’nün ve ayrımcılık yapmamanın çok önemli olduğunu anlamış olduk. İkinci olarak örf ve adetleri ele aldık. Örf ve adetlerin kültürlere göre değiştiğini gördük. İnsanların örf ve adetlerine saygı göstermenin çok önemli olduğunu fark ettik. Son olarak görgü kuralları konusunu tartıştık. Görgü kurallarının da insan ilişkilerinde çok önemli olduğu sonucuna vardık.” açıklamasıyla konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, çocuklara aşağıdaki soruları sorar ve aldığı yanıtlara göre eğitimin değerlendirmesini yapar.

- Hoşgörülü olmak ne işe yarar?
- Örf ve adetlere duyarlı olmaktan ne anlıyorsunuz?
- Görgü kurallarına örnekler veriniz.

Verilen yanıtlardan hareketle anlaşılmadığı düşünülen konular varsa kolaylaştırıcı tarafından bu konular kısaca tekrarlanır.

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	Değerlerimiz
KONU	- Dini Kavramlar ve İbadetler - Vatan ve Bayrak Sevgisi
HEDEF	Değerlerimiz konusunda bilgi ve tutum sahibi olmalarını sağlamak.
KAZANIMLAR	- Dini kavramların anlamlarını söyler. - Türk Milletinin bir mensubu olmaktan gurur duymak gerektiğini bilir. - Bayrağa saygı göstermenin önemini bilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Tartışma, soru-cevap, resim yapma, şiir ve yazı yazma, oyun oynama
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası, tahta kalemi, A4 kâğıdı, kalemler, başlık yazısı, küçük boy post-it, muşamba
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika)

Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Aşağıdaki oyun oynanır.

ÇİNGİRE OYUNU

Etkinlik alanının ortasına daire şeklinde bir muşamba serilir. Burası kaleidir. Çocuklar iki gruba ayrılır. Gruplardan birisi ebe olur. Ebe olan grup kaleyi koruyup diğer grubun burayı ele geçirmesine engel olmaya çalışır. Diğer gruptan herhangi biri elini üç kez kaleye değdirirse kaleyi ele geçirmiş sayılır. Kaleyi ele geçirmeye çalışırken dokunulan kişiler ebe grubuna katılır. Ebe grubu, karşı grubun tüm oyuncularını kaleyi elletmeden yakalarsa oyunu kazanmış olur.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün sizinle bazı dini kavramlardan ve ibadetlerden söz edeceğiz. Dini kavramların anlamları üzerinde duracağız. İslam dininin ibadet çeşitlerini konuşacağız. Ayrıca vatan ve millet sevgisi konusunda bir çalışma yapacağız. Her iki konuda da sizin görüşleriniz ve düşünceleriniz çok önemli olacak. Onun için sürece etkin bir şekilde katılmanızı istiyorum.” açıklamasını yaparak çocukların konuya ilgilerini çeker.

ETKİNLİK: (35 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Size iki kavramdan söz edeceğim. “Helâl” ve “haram”. Bu kavramlar size ne anlatıyor? Konuşmak isteyen var mı?” diye sorar. (Bu iki kelimeyi yazı tahtasına yazar ve yazılış ve söylenişlerine dikkat çeker.) Çocukları dinler. Tartışma sonunda İslâm dininin yasakladığı şeylerin Müslümanlar için “haram”, İslâm dinine göre yapılması tavsiye edilen şeylerin Müslümanlar için “helâl” sayıldığı belirtilir.

Çocuklardan haram ve helâl olan davranışlara örnekler vermeleri istenir. Kolaylaştırıcı “helâl” ve “haram” olan davranışlara kendisi örnekler verir. İnsanları haram olan şeylerden uzak durarak kötü davranışlardan kurtulduklarını belirtir. Başkalarının haklarına saygı göstermeyi öğrendikleri belirtilir. Bütün dinlerde haram sayılan davranışların aslında kişiyi ve toplumu koruma işlevi gördüğü açıklanır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Çocuklardan “ibadet” kelimesini duyup duymadıkları sorulur. Söz almak isteyen çocuklar konuşturulur. İbadet sözcüğü örneklerle açıklanır. Sonra Müslümanların yaptığı ibadetlerden (namaz, oruç, zekât, hac, kurban vb.) söz edilir. Kolaylaştırıcı, her dinin kendine göre ibadet şekilleri olduğunu belirtir. İbadet sayesinde inananların Allah’a bağlılığını gösterdiğini ve ondan yardım dilediğini belirtir. İbadetin aynı zamanda inananların huzura kavuşmasını da sağladığını anlatır. İbadet sayesinde insanların kötülüklerden uzaklaştığı, birbirlerine sevgi ve saygılarının arttığı belirtilir.

Çocuklara, vatanımız ve bayrağımızın Türk Milletinin ortak değeri olduğu söylenir. “Her milletin vatani ve bayrağı kutsaldır çünkü milletin bütünlüğünü temsil eder. Bayrak aynı zamanda bağımsızlığın ve özgürlüğün sembolüdür. Onun için vatanımızı ve bayrağımızı çok severiz. Onlara gönülden bağlı ve saygılıyız.” açıklaması yapıldıktan sonra birer A4 kâğıdı ve kalem verilir. Çocuklardan bu kâğıda vatan veya bayrak sevgisini anlatan bir yazı ya da şiir yazmaları veya aynı konuda bir resim yapmaları istenir. On dakika süre verilir. Eğitimin yapıldığı alanda bir köşe oluşturulur. Her çocuk yazdıklarını veya resimlerini arkadaşlarına tanıtır ve bu köşeye asar. Kolaylaştırıcı önceden hazırladığı “Vatan ve Bayrak” başlığını çocukların eserlerinin üstüne asar.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün sizinle haram ve helâl üzerinde durduk. Müslümanların ibadet şekillerinden konuştuk. Başka inanç gruplarının da farklı ibadet şekilleri olduğundan söz ettik. Ayrıca vatanımız ve bayrağımızla ilgili duygu ve düşüncelerimizi ifade eden çok güzel bir köşe hazırladık. Böylece vatan ve bayrak sevgimizi pekiştirmiş olduk.” diyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara üçer adet küçük boy post-it verilir. Az önce hazırlanan köşeyi tekrar gezmelerini ve ellerindeki post-itleri en çok beğendikleri üç ürünün altına yapıştırmaları istenir. (Kimse kendi eserine yapıştırmayacak ve aynı esere birden fazla post-it yapıştırmayacak) Sonunda her çocuk kendi eserine yapıştırılan post-itleri sayar. En çok yapıştırılan eserin sahibi alkışlanır.

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	Değerlerimiz
KONU	Yardımlaşma, Dayanışma ve Paylaşım
HEDEF	Değerlerimiz konusunda bilgi ve tutum sahibi olmalarını sağlamak.
KAZANIMLAR	• Yardımlaşma, dayanışma ve paylaşmanın önemini bilir. • İmkânlarını başkalarıyla paylaşır.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Yaratıcı drama, anlatım, oyun oynama, grup çalışması
ARAÇ VE MATERYALLER	Balonlar, 2 adet boş çuval, göz bandı, grup performans değerlendirme ölçeği
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (15 dakika) Çocuklar yerlerine oturduktan sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Aşağıdaki oyun oynanır. SEN BENİM GÖZÜM, BEN SENİN KOLUNUM Çocuklar etkinlik alanında toplanır. Eşit sayıda iki takıma bölünürler. Her takım balonların bir rengini seçer. Her takıma seçtiği kendi renginden takımın yarısı kadar balon verilir. Bu balonlar çocuklar tarafından şişirilip ağızları bağlanır. (Patlayan balonun yerine kullanmak üzere birer yedek balon şişirilmesi iyi olur.) Takımlar için birer boş çuval başlangıç çizgisine yerleştirilir. Takımlar kendi içinde ikiye bölünür. İkili eşlerden birisinin gözleri bağlanacak, bağlanmayan eşin de kolları yok sayılacaktır. Takımlar çuvaların arkasına ikiye bölünmüş eşler halinde art arda dizilirler. Öndeki eşlerden birisi diğerinin gözlerini bağlar. Kolaylaştırıcının işaretiyle en öndeki eşler yarışmaya başlar. O andan itibaren aralarında konuşmaları yasaktır. Gözü açık olan oyuncu diğerine kılavuzluk eder. Daha önce şişirilen balonlar oyun alanına gelişigüzel dağıtılmıştır. Gözü kapalı oyuncu, kendi takımının balonlarından birisini alıp kendi çuvalının içine koymaya çalışır. Diğerleri ona konuşmadan kılavuzluk eder. Birinci çift görevini tamamlayınca ikinci çift işe koyulur ve aynı şeyleri yapar. Hangi takım kendi balonlarını çuvala önce yerleştirirse oyunu kazanır.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
KONU TANITIMI: (5 dakika)

Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün sizinle üç önemli değerden söz edeceğiz. Yardımlaşma, dayanışma ve paylaşım. Bu üç değer bizim için, içinde yaşadığımız toplum için çok değerli. Yardımlaşma, dayanışma ve paylaşım olmadan bir toplumun ayakta kalması, o toplum üyelerinin mutlu olması pek mümkün olmaz. Onun için bu üç değer konusunda sizin katkılarınızı bekliyorum.” diyerek konuyu tanıtır ve çocukları motive eder.

ETKİNLİK: (30 dakika)

Çocuklar üç gruba ayrılır. Her gruba bir konu verilir. (Yardımlaşma-Dayanışma-Paylaşım) Gruplara 10 dakika süre verilir. Bu süre içerisinde konularıyla ilgili bir öykü oluşturmaları ve bu öyküyü oynayarak göstermeleri için hazırlık yapmaları istenir. Gruplar hazırlık yaparken kolaylaştırıcı aralarında dolaşır ve süreci izler. Desteğe ihtiyaç duyan gruplara rehberlik eder. Süre sonunda gruplar 2-3 dakikalık oyunlar şeklinde hazırlıklarını sunarlar. Tüm çocuklar çember oluşturacak şekilde otururlar. Kolaylaştırıcı aşağıdaki soruları yönelterek çocukları konuşturur:

- Neleri iyi yaptınız?
- Kendinizi nasıl hissettiniz?
- Bir daha yapsanız neleri değiştirdiniz?
- Oluşturulan öyküler ve buna bağlı olarak oynanan oyunlar konularını anlatmakta başarılı oldular mı?

Sorulara verilen yanıtlar kolaylaştırıcı tarafından toplanarak konuya bağlanır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma değerleri ile ilgili çalışmalar yaptık. Katkılarınız için teşekkür ederim. Oyunlarda da canlandırdığınız gibi bu üç değer toplum yaşamı açısından çok önemli. Eğer insanlar yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma konusunda gerekli duyarlılık ve alışkanlıklara sahip değilse bir arada mutlu bir şekilde yaşamaları mümkün olmaz. Bu konuda her birimize ayrı ayrı sorumluluklar düşmektedir.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı aşağıdaki Grup Performans Değerlendirme Ölçeğini çocuklara dağıtır ve doldurmalarını ister. Ölçekler doldurulduktan sonra ölçekler üzerinden kısa bir değerlendirme yapılır.

GRUPTAN BEKLENEN PERFORMANS	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTÜ				
	ÇOK İYİ	İYİ	KISMEN	EKSİK	YETERSİZ
Grup üyeleri kendi aralarında iş bölümü yaptılar.					
Yapılacak işi birlikte planladılar.					
Etkinlik sırasında yardımlaşma ve dayanışma içinde oldular.					
Yönergeye uygun bir ürün ortaya çıkardılar.					

Kolaylaştırıcı, “Yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma niçin önemlidir?” diye sorarak aldığı yanıtlara göre eğitimi değerlendirir.

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	Mahremiyet Eğitimi
KONU	- Güzel Ahlâklı ve Erdemli Olmak - Beden Mahremiyeti - İletişim ve Sınırları
HEDEF	Mahremiyet bilinci kazandırarak insanlarla sağlıklı ilişkiler kurmasını sağlamak.
KAZANIMLAR	a) “Güzel ahlâk” ve “erdem” kavramlarının anlamını söyler. b) Bedenin mahrem bölgelerini bilir ve gösterir. c) İnsanlarla iletişim kurarken hangi sınırların koruması gerektiğini fark eder.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru-cevap, anlatım, tartışma
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projektör
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (15 dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra bir önceki eğitimde üzerinde durulan konudan söz edilir. Çocuklara o eğitimle ilgili neler hatırladıkları sorulur. Çocuklar dinlenir ve eksik bıraktıkları bölümler tamamlanır. Sonra aşağıdaki oyun oynanır:

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

FİL, PALMİYE, ORMAN

Çocuklar halka oluşturlar. Her çocuğa üç orman pozu (Fil, palmiye ağacı ve maymun) öğretilir. Üç çocuk birlikte fil, palmiye ağacı ve maymun oluşturmaya öğrenirler. (Örneğin fil için ortadaki çocuk kollarını birbirine birleştirerek öne uzatıp, burnu yapar. İki yanındaki öğrenciler yan dönerek onu omuzlarından tutar, kol oluşturlar.) Her çocuk, üçerli gruplar halinde bu üç pozu oluşturmaya iyice çalışılır.

Sonra bir ebe ortaya gelir. Bir parmağını öne uzatarak “Orman, orman, orman” diye bağırarak dolaşmaya başlar. Diğerleri bu arada orman hayvanları sesi çıkarırlar. Ebe bir çocuğun önünde durup “Fil” veya “palmiye” veya “maymun” diye bağırır. İşaret edilen çocuk ortadaki olmak üzere iki yanındaki çocuklarla birlikte söylenen pozu oluşturmaya çalışırlar. (Bunu diğer çocuklar, “Fil, Palmiye, maymun!” diye bağırıncaya kadar tamamlamak zorundadırlar.) Şaşıran çocuk ebe olur veya oyundan çıkar.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, Çocuklara “Bugün iki kavram üzerinde duracağız: “Güzel ahlâk” ve “erdem”. Daha önce bu kavramları duymuş olabilirsiniz. Bugün ayrıca beden mahremiyetimiz üzerinde duracağız. Bedenimizin bizim için ne kadar özel olduğunu konuşacağız. Bedenimizin özellikle bazı bölgelerine kimsenin dokunmasına izin vermememiz gerektiğini ele alacağız. Ayrıca insanlarla iletişim kurarken sınırları nasıl korumamız gerektiğine bakacağız. Kimlerle nasıl bir iletişim kurulabileceğini tartışacağız.” açıklamasını yaparak konuyu tanıtır.

ETKİNLİK: (30 dakika)

Kolaylaştırıcı, çocuklara “Bazı davranışlar vardır ki biz onları başka insanların yanında yapmayız. Çünkü bu davranışlar, başkalarının yanında yapıldığında çevremizdekileri rahatsız edebilir. Siz bu davranışların neler olduğuna örnekler verebilir misiniz?” diye sorar. Mümkün olduğunca çok yanıt almaya çalışır. Aldığı yanıtları tahtaya yazar. “Güzel ahlâk” ve “erdem” kavramlarını projektörden göstererek açıklar. “Güzel ahlâk ve erdem sahibi insanlar hangi davranışları yapmazlar?” diye sorar ve çocukların verdikleri örnekleri dinler. Tahtaya yazılanların üzerinden geçerek her iki kavramın da insanlarla iyi ilişkiler kurma ve takdir edilme duygusu içerdiğini belirtir. Güzel ahlâk ve erdem sahibi insanların çevresindeki insanlar tarafından takdir edilen ve hoş karşılanan davranışlar sergilediklerini söyler. Güzel ahlâk sahibi insanların başkaları için iyilik düşündüğünü, erdemli insanların başkalarına örnek oluşturacak davranışlar gösterdiklerini belirtir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Projektör aracılığı ile çocuklara mayo giymiş çocuk resimleri gösterilir. Bu çocukların vücudunun bazı bölümlerini niçin kapattıkları sorulur. Bedenimizin tamamen bize ait olduğu, iç çamaşırı giyilen bölgelerin başkalarına gösterilmesinin doğru olmadığı, bu bölgelere hastalanmamız durumunda hekimlerden başka kimsenin dokunmasına izin vermememiz gerektiği belirtilir. Soyunurken, tuvaletimizi yaparken veya banyo yaparken bu ihtiyaçlarımızı kendi başımıza, kimsenin görmeyeceği şekilde karşılamamız gerektiği belirtilir. “Bazen bize bakım veren görevlilerden yardım alsak bile mümkün olduğunca mahrem bölgelerimize kimsenin dokunmasına izin vermemeliyiz.” açıklaması yapılır.

Kolaylaştırıcı “Yalnız başınıza iken tanımadığınızı birisi size bir şey söylediğinde, bir şey sorduğunda hemen cevap veriyor musunuz?” diye sorar ve çocukları konuşturur. Daha sonra insanlarla iletişim kurarken çok dikkatli olmak gerektiği belirtilir. Tanımadığımız kişilerle iletişim kurmaktan mümkün olduğunca kaçınılması, sorularına çok kısa yanıtlar verilerek konuşmanın kısa kesilmesi gerektiği anlatılır. Tanıdığımız birisi olsa bile iletişimi belli sınırlar içerisinde tutmak gerektiği belirtilir. “Kendinizden, ailenizden veya yaşadığınız yerden söz ederken çok öznenli davranmanız önemlidir. Ayrıca yetişkinlerle iletişim kurarken görgü kurallarına uymanın çok önemli olduğunu da unutmamalıyız.” diyerek konu bağlanır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün “güzel ahlâk” ve “erdemli olmak” üzerinde durduk. Güzel ahlâk ve erdem sahibi insanların, topluma aykırı gelen davranışlardan uzak durduğunu konuştuk. Güzel ahlâk ve erdem sahibi insanların özelliklerinden söz ettik. Bedenimizin bize ait olduğunu, bazı bölgelerinin başkalarına gösterilmesi veya başkaları tarafından dokunulmasının doğru olmadığını ele aldık. İnsanlarla iletişim kurarken sınırlarımızın neler olması gerektiğini konuştuk” diyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara “Şimdi size bazı cümleler söyleyeceğim. Bu cümleyi doğru buluyorsanız alkışlayacaksınız. Yanlış buluyorsanız başınızla hayır işareti yapacaksınız. Başlayalım mı?” denilerek aşağıdaki cümleler sıra ile okunur. Verilen tepkilere göre eğitim değerlendirilir.

1. Güzel ahlaklı ve erdem sahibi bir insan, kimin ne düşündüğüne aldırmaz. İsteddiği gibi davranır.
2. Bedenimizin hiçbir yerini kapatmadan insanların içerisinde gezebiliriz.
3. Tuvalet yalnız başımıza gitmeliyiz.
4. İnsanlarla iletişim kurarken bazı sınırlarımız olmalıdır.

YAŞ GRUBU	7 – 10 Yaş
TEMA	Mahremiyet Eğitimi
KONU	- Özel Alan Mahremiyeti - Kendini Koruma - Kişisel Bilgilerin Paylaşımı
HEDEF	Mahremiyet bilinci kazandırarak insanlarla sağlıklı ilişkiler kurmasını sağlamak.
KAZANIMLAR	a. Özel alanların neler olduğunu sayar. b. Özel alanların mahremiyetine uygun davranmanın önemini bilir. c. İstemediği talepleri nasıl reddedebileceğini bilir. d. Kişisel bilgileri başkalarıyla paylaşmanın doğurabileceği sonuçları bilir ve söyler.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Küçük grup çalışması, soru-cevap, anlatım, tartışma
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası, A4 kâğıdı, kalem
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (15 dakika) Çocuklara eğitim alanına geldikten sonra bir önceki eğitimde üzerinde durulan konudan söz edilir. Çocuklarla o eğitimle ilgili neler hatırladıkları sorulur. Çocuklar dinlenir ve eksik bıraktıkları bölümler tamamlanır. Sonra aşağıdaki oyun oynanır: KULAKTAN KULAĞA Çocuklar eşit sayıda iki gruba ayrılır. Tek sıra halinde yan yana dizilirler. İki grup birbirine paralel durumdadır. Kolaylaştırıcı, grubun başındaki çocuğa üzerinde bir cümle yazılı kâğıdı uzatır ve okumasını ister. Grubun başındaki çocuk yanındakinin kulağına bu cümleyi fısıldar. Dinleyen çocuk, dinlediği cümleyi kendisinden sonra gelen çocuğa fısıldar. O da bir sonrakine. Sıranın en sonundaki çocuğa önceden bir kâğıt kalem verilmiştir. Dinlediği cümleyi elindeki kâğıda yazar ve “tamam” diye bağırır. Aynı anda kolaylaştırıcı baştaki çocuğa yeni bir cümle verir ve oyun beş cümle tamamlanıncaya kadar devam eder. Aynı süreç, eş zamanlı olarak diğer grupla da başlar ve devam eder. Önce bitirip tüm cümleleri doğru olan grup yarışmayı kazanacaktır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, çocuklara “Bugün özel alanları ve bu alanların mahremiyetini ele alacağız. ‘Nereler özel alan sayılır? Özel alanların mahremiyetine uygun nasıl davranabiliriz?’ konularını konuşacağız. Ayrıca kendi özel alanlarımıza ve vücudumuzun mahremiyetine yönelik talepler konusunda neler yapabileceğimizi tartışacağız. Kişisel bilgilerin başkalarıyla paylaşılmasının sakıncaları üzerinde duracağız.” diyerek konuyu tanıtır.

ETKİNLİK: (30 dakika)

Çocuklar üçer kişilik gruplara ayrılır. Gruplara birer A4 kâğıdı ve kalem verilir. “Sizce nereler bireyin kendi başına kalması, başkaları tarafından o izin vermedikçe paylaşılması gereken yerlerdir? Aranızda tartışın ve elinizdeki kâğıda bir liste hazırlayın.” diye söylenir. Beş dakika sonra her grup yazdıklarını okur. Kolaylaştırıcı, aldığı yanıtları tahtaya yazar ve böylece özel alanlar saptanır. “Tuvalet, banyo, yatak odası vb. özel alanlarda insanlar kendi başına kalmak isterler. Bu alanlara orada bulunan kişinin izni olmadan girilmez. Birey bu alanda (özellikle banyo ve tuvalette) kapı kapalı olarak ihtiyacını karşılamalıdır. Odaya da kapıyı çalmadan hiç kimse girmemelidir. Üzerimizi mutlaka kimsenin bulunmadığı bir ortamda değiştirmeliyiz. Tuvaletten ve banyodan giyinmeden çıkmamalıyız. Ayrıca odamızda bize ait bir dolap ya da çekmecenin bulunması çok önemlidir. Kardeşlerimizle veya yakınlarımızla aynı yatakta yatmamamız gerekir. Anne babamızın, bize bakım veren görevlilerin veya başkalarının odalarına kapıyı çalmadan ve izin almadan girmememiz önemlidir. Ayrıca insanların yattıkları yataklar da özel alanlardır. Büyüklere de küçüklerin özel alanlarına saygılı davranmalı, izin almadan girmemelidir.” diye açıklama yapılır. Çocuklardan bu konuda kendi yaşam alanlarında neler yaşandığı konusunda örnekler vermeleri istenir.

Kolaylaştırıcı “Şimdi size önemli bir konudan söz edeceğim.” diyerek şu açıklamayı yapar: “Özel alanlarımız ve vücudumuz bize aittir. Hiç kimse bizim iznimiz olmadan bu alanlara dokunmamalıdır. Özellikle vücudumuzun örtülen bölgelerine dokunmak isteyenlere ‘hayır’ demeyi bilmeliyiz. Kendinizi kötü hissettiğiniz her türlü dokunuşu reddetmek hakkınızdır. Sizin istemediğinizi belirtmenize rağmen birisi halen dokunmakta ısrarcı olursa durumu anne babanıza, bakım veren görevlilere veya öğretmeninize haber vermelisiniz. Çok zor durumda kaldığınızda çığlık atarak yardım isteyebilirsiniz” açıklaması yapılır.

“Mahremiyet konusunda en çok yapılan yanlışlıklardan birisi de başkalarına ait özel bilgilerin o kişiden izin almadan bir başkasıyla paylaşılmasıdır. Bu durum mahremiyete saygı göstermemek anlamına gelir. Kişisel bilgiler, ait olduğu kişinin özeldir. Onları başkalarıyla izinsiz paylaşmak, o kişiye saygısızlıktır. Arkadaşlarımıza, ailemize ve çevremizdeki insanlara ait özel bilgileri sır gibi saklamak görevimizdir. Arkadaşlarımızdan, büyüklerimizden öğrendiğimiz bilgileri çevremizde bulunan kişilerle paylaşmanın hiçbir sakıncası yoktur. Ancak öğrendiğimiz bilgi o kişinin özel yaşamıyla ilgili ise o zaman saklanması, ancak o izin verdiği durumlarda paylaşılması normaldir.” açıklaması yapılır. Çocuklara bugüne değin bu konuda yaşadıkları olaylar olup olmadığı sorulur. Konuşmak isteyen çocuklar konuşturulur.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ****ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)**

Kolaylaştırıcı, “Bugün özel alanların nereler olduğunu, bu alanlara ait olduğu kişiden izin almadan girilemeyeceğini konuştuk. Çocukların, anne babalarının, görevlilerin odalarına, banyoya veya tualete kapıyı çalmadan ve izin almadan girmemeleri gerektiğini öğrendik. Büyüklerin de özel alanlar konusunda özenli davranmaları gerektiğini söyledik. İstemediğimiz dokunuşlara ve isteklere “hayır” demek gerektiğini, böyle durumların anne babalara, görevlilere ve öğretmenlere haber verilmesinin önemi üzerinde durduk. Son olarak da kişisel bilgilerin, o kişinin izni olmadan başkalarıyla paylaşılması gerektiğini konuştuk.” diyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara “Şimdi size bazı cümleler söyleyeceğim. Doğru bulduğunuz cümleyi alkışlamanızı istiyorum. Cümleyi yanlış buluyorsanız başınızla hayır işareti yapın. Başlayalım mı?” denilerek aşağıdaki cümleler sıra ile okunur. Verilen tepkilere göre eğitim değerlendirilir.

1. Tuvalet, banyo, yatak odası özel alan olduğu için izinsiz girilmez.
2. Bizden büyük herkes bizi istedikleri zaman, istedikleri gibi sevebilirler.
3. Birisine ait özel bilgileri, onun izni olmadan güvendiğimiz büyüklerimiz dışında başkalarına anlatmak doğru değildir.

11 - 14 YAŞ

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Temizlik ve Hijyen
KONU	El, Ayak, Tırnak, Diş ve Vücut Temizliği
HEDEF	Temel öz bakım becerisi kazandırmak
KAZANIMLAR	1. Doğru el yıkama becerisi kazanır 2. Ayak temizliği ve doğru tırnak kesmek konusunda bilgi sahibi olur. 3. Doğru diş fırçalama becerisi kazanır 4. Vücut temizliğine özen göstermenin önemini kavrar
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru cevap, küçük grup çalışması, video, afiş
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası, marker kalem, Büyük boy kâğıt, sim, bilgisayar ve projeksiyon cihazı
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı grubu etkinlik alanına müzik eşliğinde alır ve “merhaba” der. Kızgın patates oyunu oynanır.

KIZGIN PATATES

Çocuklar çember olurlar. Kolaylaştırıcının elinde oyuncak patates veya patates olarak kullanılacak küçük bir top vardır. Kolaylaştırıcı, “çocuklar bu elimdeki sıcak bir patates. Elimde fazla tutamıyorum çünkü elim yanıyor. Bu sıcak patatesi müzik eşliğinde elden ele dolaştıracamız. Müzik durduğunda patates kimin elinde kalırsa o oyundan çıkacak” der ve müziği açar oyunu başlatır. Tek çocuk kalıncaya kadar oyun devam eder. Ardından kolaylaştırıcı katılımcıların U düzeninde oturmalarını sağlar.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

“Bu grup çalışmasında beden temizliğinin önemi ve adımları hakkında konuşacağız” der.

“Sizce temiz olmak nedir, temiz olmak için neler yaparsınız, bunları konuşacağız?” diyerek etkinliğe başlar.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Kolaylaştırıcı gruba “sizinle temiz olmanın faydaları hakkında konuşmak istiyorum. Neden temiz olalım” diye sorar. Gelen cevapları tahtaya yazar. Çıkmamış bir cevap var ise kendisi ilave eder.

- Mikropları uzaklaştırır,
- Sağlıklı kalmanızı sağlar,
- Derli toplu gözükürsünüz,
- İnsanlarla ilişkiler daha yakın olur (ter ve ayak kokusu insanları uzaklaştırır)

Sonrasında grubu 4’e bölerek her gruba farklı bir tema verir.

1. Grup el temizliği
2. Grup ayak ve tırnak temizliği
3. Grup diş fırçalama
4. Grup vücut ve saç temizliği

için neler yapılması gerektiğini yazmalarını ister. 10 dakika sonra grup üyeleri sıra ile çıkarak kendilerine verilen konuları anlatır. Kolaylaştırıcı eksik ya da yanlış var ise aşağıda ki gibi tamamlar. El temizliği anlatıldıktan sonra kolaylaştırıcı tarafından aşağıdaki şema ile el yıkama anlatılır. Grupların hepsi oturdukları yerden el yıkama işlemine eşlik eder.

1. EL TEMİZLİĞİ: Eller ne zaman ve nasıl yıkanır?

- Sokaktan geldikten sonra,
- Tuvaletten önce ve sonra
- Yemeklerden önce ve sonra,

- Kirli olan bir yere dokunduktan sonra eller bol su sabunla yıkanır.
- Avuç içleri, elin sırtı, parmak araları, parmak uçları, el bileği sabunlu su ile yıkanır iyice durulanır.
- 40-60 saniye sürmesi gerekir.
- Eller kâğıt havlu ile kurulanır. Kâğıt havlu ile musluk kapatılır. Kâğıt havlu yoksa eller 10 kere lavaboya doğru silkenerek damlamayacak kadar kuruması sağlanır. Ancak eller kıyafetlerle kurulamamalıdır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

2. AYAK VE TIRNAK TEMİZLİĞİ:

- El tırnaklarını her hafta yuvarlak, ayak tırnaklarını 3-4 hafta da bir düz kesmek gerekir.
- Eve gelince ayakları yıkamak ve parmak aralarını kurulamak,
- Her gün temiz çorap giymek,
- Ayağın rahat edeceği ayakkabılar seçmek,
- Pamuklu çoraplar tercih etmek gerekir.

3. DİŞ TEMİZLİĞİ:

- Günde iki kere üç dakika süre ile diş fırçalamak,
- Yumuşak ya da orta sertlik de diş fırçası kullanmak,
- Fırçalarken diş etinden dişin ucuna doğru yuvarlak hareketler ile fırçalamak,
- Aşırı tatlı yememek,
- Hiçbir sorun olmasa da 6 ayda bir doktora gitmek,
- Beyazlatıcı macunlar yerine flor içeren macunlar tercih etmek önemlidir.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
4. SAÇ VE VÜCUT TEMİZLİĞİ:

- Hafta da en az 2 kere (sıcak havalar da daha sık) bol su ve sabun ile banyo yapmak,
- Saçımızı uygun şampuan ile yıkayıp taramak,
- Terlediğimiz de hemen banyo yapma fırsatı yoksa koltuk altlarını silmek,
- İç çamaşırlarımızı günlük değiştirmek gerekir.

BEYAZ SABUN VÜCUT TEMİZLİĞİ İÇİN SAĞLIKLI VE YETERLİDİR.

HAVLU, İÇ ÇAMAŞIR, TARAK, DIŞ FIRÇASI VE MACUNU ORTAK KULLANILMAZ, KİŞİYE ÖZEL OLMALIDIR.

Her grup sonunda etkinliğe katılan tüm çocuklar grubu alkışlar. Afişler duvara yapıştırılır.

ÖZET/SONUÇ: (10 dakika)

Ellerinizin, ayaklarınızın, dişlerinizin ve vücudunuzun dili olsaydı yıkanmadan önce ve yıkandıktan sonra size ne derdi diye sorup yanıtları kısaca alın. Bugünün özeti olarak bu videoyu birlikte izleyelim diyerek temizlikle ilgili videoları paylaşıp.

11 – 14 YAŞ:
1. VIDEO KİŞİSEL HİJYEN VE TEMİZLİK
2. VIDEO MİKROPLAR ELDEN ELE
OYUN/RAHATLAMA: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı tokalaşarak vedalaşmak için çocukların sıraya girmesini ister. Eline bir parça sim döker. Sıra ile çocuklarla tokalaşır. Bütün çocuklar bittikten sonra ellerine bakmalarını ister.” Gün içinde dokunduğumuz pek çok şeyden elimize gelen mikroplar da böyle elden ele yayılır. El hijyenine dikkat edilerek pek çok hastalıktan korunabiliriz” vurgusu yapar. Simli ellerini havada tutmalarını ister.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Elleri hava da kalan çocuklara bu konunun onlar için gerekli ve yeterli olduğunu düşünüyorlar ise simli ellerinin hava da kalmasını, eğer gerekli ve faydalı bulmamış ise simli elini aşağı indirmelerini söyleyerek grubun değerlendirmesi alınır. Olumsuz dönüt verenlere ne yapılsaydı daha verimli olurdu diye sorarak görüşleri alınır. Daha sonra hep birlikte doğru el yıkama tekniği ile eller yıkanarak etkinlik sonlandırılır.

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Temizlik ve Hijyen
KONU	Ağız ve Diş Sağlığı
HEDEF	- Diş fırçalama alışkanlığı edindirmek - Katılımcılara diş fırçalama ve bakımının sağlığını açısından önemini kavratmak.
KAZANIMLAR	Diş sağlığı ve bakımının önemini kavrar. Dişlerin nasıl fırçalanacağını öğrenir
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Video gösterimi, yaparak uygulama, soru-cevap, öykü
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projeksiyon cihazı, yazı tahtası, marker kalem, post-it.
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklar etkinlik alanına gelince U düzeninde oturmaları sağlanır. Kolaylaştırıcı önemli bir konu hakkında konuşulacağını ancak öncesinde bir hikâye anlatmak istediğini söyler. Katılımcıların hikâyeyi dikkatle dinlemelerini ister.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı ağız kapalı bir şekilde dişlerini göstererek gruba hikâye anlatmadan önce bu günkü konuyu tahmin etmelerini ister. Doğru tahmin geldiyse hemen yoksa doğru tahmin gelene kadar dişlerini gösterip sormaya devam eder.
	ETKİNLİK: (25 dakika) “Küçük bir çocuk varmış. Bu çocuk on bir yaşındaymış. Altıncı sınıfa gidiyormuş. Her sabah erken kalkıp okula gitmek için hazırlanırmış ve kahvaltısını yaparmış ama sonrasında dişlerini fırçalamazmış. Kahvaltıdan sonra sık sık dişlerini fırçalama konusunda üşengeçlik edermiş. Bir sabah yine erkenden uyanmış ama dişi çok ağrıyormuş. Görevliler onu çok acil diş doktoruna götürmüş. Doktor onu tedavi etmiş. Ayrıca bir fırça ve diş macunu hediye etmiş.” Ardından;
	- Ağız ve diş sağlığı neden önemlidir? - Zarar veren yiyecek ve içecekler nelerdir? - Diş temizliği nasıl ve neden yapılmalı? - Bir günde dişler kaç kere fırçalanmalı diye sorulur.
	Katılımcıların cevapları tahtaya yazılır. Ardından konu ile ilgili video izletilir. 11 – 14 YAŞ: 3. VİDEO AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	ÖZET/SONUÇ: (5 dakika) Video sonrasında tahtaya yazılan cevaplardan eksik olanlar kolaylaştırıcı tarafından tekrar edilerek eksikler tamamlanır.
	OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika) Çocuklar ayakta halka şeklinde toplanır. Herkes kendisine kendi cinsinden (erkek-kız) bir eş bulur. Aralarında birisi diş diğeri diş fırçası olmak üzere rol paylaşımı yaparlar. Eşler 3 dakika aralarında konuşarak kısa bir oyun hazırlarlar. Sonra hazırladıkları bu oyunu oynarlar. Oyunda diş ile fırçanın ilişkisine dikkat çekilir.
	DEĞERLENDİRME: (5 dakika) Kolaylaştırıcı çocuklara post-itler dağıtır. Etkinliğe ilişkin akıllarına ne geliyor ise yazmaları istenir. Katılımcı yazdığını yazı tahtasına asmadan önce okur ve nedenini söyler. Kolaylaştırıcı etkinlikte dile getirilen yorumları değerlendirir. Tamamlanması gereken bir alan var ise tamamlanarak etkinlik sonlandırılır.

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Temizlik ve Hijyen
KONU	- Yaşadığımız Ortamın Temizliği (Kişisel Alan ve Oda Temizliği) - Sağlığa Zararlı ve Zararlı Olmayan Temizlik Malzemeleri
HEDEF	- Evin farklı amaçlarla kullanılan bölümlerinin temizliğinin nasıl yapılacağını öğrenmesini sağlamak - Zararlı ve zararlı olmayan temizlik malzemeleri hakkında farkındalık kazandırmak
KAZANIMLAR	- Evin farklı amaçlarla kullanılan bölümlerinin temizliğinin nasıl yapılacağını söyleyebilir. Kişisel alan ve oda temizliğini yapabilir - Zararlı ve zararlı olmayan temizlik malzemeleri arasındaki farkı öğrenir
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru-cevap
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası, marker kalem
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika)

Çocuklara hoş geldiniz denir. Aşağıdaki oyun oynanır:

KEDİ FARE OYUNU

Oyun oynanacak alan boşaltılır. Çocuklardan ikiyeşerli gruplar oluşturmaları istenir. İkiyeşerli çiftler kendi aralarında kedi ve fare diye iş bölümü yaparlar. Fare olanlar tanınmak amacıyla sağ ellerini oyun süresince başlarının üstünde tutmak zorundadırlar. (Mümkün olursa farelerin kollarına renkli bir bez bağlanabilir. Bu durumda sağ ellerini başlarının üstünde tutmak zorunda kalmazlar.) Fare olanlarla kedi olanlar alanın iki farklı yerine toplanırlar. Oyun grubunun sayısına göre bir veya iki çocuk ebe olur. Ebeler, fareleri yakalamaya çalışırlar. Fare olan oyuncu yakalanmadan kedi olan arkadaşının yanına gidip kolundan tutabilirse yakalanmaktan kurtulur. Eş olan çiftlerin 10 saniyeden fazla kol kola kalması yasaktır. Yakalanan farenin eşi (yani kedi) ebe olur. Yakalayan ebe ise yakaladığı farenin eşi (yani kedi) olur. Oyunun ilerleyen bölümünde farelerle kediler rol değiştirerek oyun devam ettirilebilir.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı kişisel temizlik konusu ile ilgili neler hatırladıklarını sorar. Yaşadığımız ortamlar ve ev temizliği konusunda konuşulacağını söyler. Katılımcılara “evimizi, yaşadığımız ortamları neden temizliyoruz?” sorusu yöneltilir. Doğru cevaplar tahtaya yazılır. Ev temizliğinin önemli olduğu vurgulanır.

ETKİNLİK: (25 dakika)

“Kişisel temizliğin yanı sıra çevre temizliği de önemlidir, sizce bir evin temizliği ve düzeni nasıl sağlanır? Yaşadığınız alanda neler yapıyorsunuz?” soruları sorularak katılımcıların alışkanlıkları öğrenilir. Bu yaş aralığındaki çocuklar aşağıdaki işler için sorumluluk alabilirler. Çocukların söylemediği bir madde var ise kolaylaştırıcı tamamlar.

- Yatak toplamak,
- Çöpleri çöp kutusuna atmak,
- Kişisel eşyaları (giysi, çamaşır, ayakkabı, havlu, diş fırçası, tarak, tırnak makası vb.) kullanımdan sonra temizlemek, yıkamak ve temiz tutmak,
- Dolap düzenlemek,
- Ortak alanları düzenli tutmak, pis bırakmamak,
- Ortak tuvaletleri pis bırakmamak,
- Lavabo ve tuvalet fırçaları-süngerleri ayrı olmalı, bunlar başka yerlerde kullanılmamalıdır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

- Tuvalet-banyo temizliğinden sonra eller iyice yıkanmalıdır.
- Evin içine ayakkabı ile girmek,
- Evin bütün odaları her sabah 10-15 dakika havalandırılmak,
- Sokak giysileriyle yatağa girilmemesine özen göstermek ve gece giysileri giyerek yatmak,
- Yere dökülen yiyecek maddeleri hemen kaldırılmalı ve zemin temizlenmelidir.
- Tezgâh temizliğinde kullanılan bezler yer temizliğinde kesinlikle kullanılmamalıdır.
- Çöpler akıtmayan poşetlerde biriktirilmeli, mutfakta ağzı açık çöp bulundurulmamalıdır.
- “Ev temizliği için gerekli olan malzemeler nelerdir?” diye sorulur
- Tuvalet için ayrı bir bez,
- Mutfak için ayrı bir bez,
- Masa, sehpa gibi eşyaların tozları için ayrı bir bez,
- Yerler için yer sileceği kullanılır.
- Kimyasal temizleyiciler (Yağ çözücü, kireç çözücü, çamaşır suyu, tuz ruhu gibi) sağlığa zararlıdır. Bu yaş grubu için riskli olacağından kesinlikle kullanılmaması vurgulanır.
- Doğal temizleyiciler (Arap sabunu, sirke, karbonat ve boraks) sağlık için zararlı değildir. Bundan dolayı temizlik yaparken bunların kullanılması gerektiği söylenir.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Sağlıklı olmak için kişisel temizliğimiz kadar yaşadığımız ortamın temizliğine de önem vermeliyiz. Yaşadığımız ortamdaki diğer kişiler ile iş birliği yaparak sorumluluk almamız.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı ortak tuvaletleri pis bırakmamak için gereken adımları sözel olarak 3 kez söyleyeceğini ve çocukların sıralamayı aklında tutup tekrar etmelerini ister. İlk bitiren oyunu kazanır.

- Tuvaletten önce elleri yıkamak,
- Tuvalet sonrası önden arkaya doğru tuvalet kâğıdı ile temizlik yapmak,

(El hijyeni açısından tercih edilmese de bazı kültürlerde su ile temizlik de yapılmaktadır. Eğer ıslak temizlik yapılacaksa tuvalet kâğıdı ile silindikten sonra ıslak temizlik yapılmalı ve tekrar tuvalet kâğıdı ile kurulmalıdır.)

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

- Çöpü çöp kovasına atmak,
- Sifona temiz el ile basmak,
- Varsa tuvalet fırçası kullanmak,
- Dışarıya taşıyı silmek,
- Elleri yıkamak,
- Havluyu kullanıp yerine geri asmak.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

- Etkinliğin sonunda çocuklar çember şeklinde oturur. Sağ ellerini yumruk yaparak ileri doğru uzatırlar. Kolaylaştırıcı, çocuklara etkinliğin başından beri geçen süreci düşüncelerini ister. Eğer bu süreç için “çok iyi” diye düşünüyorlarsa
- Başparmağını yukarı gelecek şekilde yumruklarını göstermelerini ister. Eğer etkinlik hakkında düşünceleri “normal” ise başparmağını yere paralel şekilde, “iyi değil” diye düşünüyorlarsa başparmağını yere doğru dik şekilde tutarak yumruklarını göstermelerini ister. Kolaylaştırıcı işareti ile yumruklar gösterilir. Eğitmen, tüm yumrukları tek tek gözden geçirir. Yana ve aşağı doğru parmak uzatan çocuklara “Neyi daha iyi yapabildik?” diye sorarak çocukları düşüncelerini ifade etmek için teşvik eder.

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Temizlik ve Hijyen
KONU	Giyecelerin Temizliği ve Bakımı
HEDEF	• Temiz ve düzenli giyinme alışkanlığı kazandırmak. • Kıyafetleri temiz tutmanın önemini kavratmak
KAZANIMLAR	• Temiz ve düzenli giyinme alışkanlığının önemini öğrenir • Kıyafetleri temiz tutmayı öğrenir • Düğme dikmeyi öğrenir
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru-cevap, yaparak öğrenme video
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projeksiyon cihazı, Yazı tahtası marker kalem, bir mendil, gazete kâğıdı, katlımcı sayısı kadar iğne, ip, düğme, yüksük, ve yama parçası
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı gruba merhaba der. Katılımcılar etkinlik alanında ayakta çember oluşturur. Yağ satarım bal satarım oyununun yönergesini verecek müzik eşliğinde oyunu başlatır.

11-14 YAŞ: 4. VİDEO YAĞ SATARIM BAL SATARIM

- En az altı kişi ve bir mendil ile oynanır.
- Bir ebe seçilir, mendil ebeye teslim edilir. Diğer çocuklar, yüzleri birbirine dönük olacak şekilde bir çember oluşturarak yere otururlar. Oturan çocuklar oyun esnasında arkalarına dönüp bakamazlar. Sadece arkalarındaki zemini elleriyle yoklayabilirler.
- Ebe, elinde mendili, çemberin etrafında dolaşmaya başlar, bir yandan da durmaksızın şu ezgiyi tekerlemeyi söyler:

Yağ satarım, bal satarım,

Ustam ölmüş, ben satarım.

Ustamın kürkü sarıdır,

Satsam on beş liradır.

Zam-bak Zum-bak

Dön arkana iyi bak.

Yağ satarım, bal satarım,

Ustam ölmüş, ben satarım.

Alacağına, vereceğine

Bir kaşık ayran

Yarın sabah bayram.

- Bir süre sonra mendili oturan çocuklardan birinin arkasında habersizce bırakır.
- Bu çocuk arkasına mendil bıraktığını fark etmezse ebe bir tur döndükten sonra bu çocuğun omzuna dokunur ve mendili fark etmemiş olan çocuk yeni ebe olur.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı "Bir topluma girdiğimizde kıyafetlerimizle karşılanır fikirlerimizle uğurlanırız" der. Fikrimizin ve bilginin duru ve çok olması kadar görüntümüzün de temiz ve bakımlı olması bize kendimizi daha iyi hissettirir. Bugün sizinle giyeceklerimiz üzerine konuşacağız." der.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Katılımcılara "Parkta ya da otobüs de terlemiş vücudu kötü kokan birinin yanına mı yoksa temiz kıyafetleri olan ve hoş kokan birinin yanına mı oturmak istersiniz?" diye sorulur.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Cevaplar dinlendikten sonra “vücut hijyenimiz kadar giyeceklerimiz de bizim temiz ve sağlıklı olmamızda etkilidir. Terledikten sonra duş alsak da eğer çamaşırlarımızı değiştirmiyorsak yine kötü kokarız. Kötü koku mikrobun bir göstergesidir.” açıklaması yapılır. Gruba sorular sorulur. Gelen cevaplar 1-2 cümle olarak tahtaya yazılır.

1-Kıyafetlerimizi alırken ve kullanırken nelere dikkat ederiz?

2-İç çamaşırlarınızı ne sıklıkta değiştirirsiniz?

3-Çoraplarınızı ne sıklıkta değiştirirsiniz?

4-Giyeceklerimiz yıkanırken nelere dikkat etmeliyiz?

5-Giyeceklerimizi temiz tutmak için ne yaparsınız?

6-Giyeceklerimizin düğmesi koptuğunda ya da söküldüğünde ne yaparsınız?

Eksik var ise kolaylaştırıcı aşağıdaki şekilde tamamlar.

- Kıyafetlerimizi mevsimine göre seçmeliyiz. Yazın terletmeyen pamuklu ince kıyafetler; kışın sıcak tutacak yünlü kalın kıyafetler seçilmelidir.
- İç çamaşırlarımızın beyaz ve pamuklu olması yüksek ısıda yıkanabilmesi açısından sağlıklıdır. Her gün iç çamaşırlarımızı değiştirmek vücudumuzda koku oluşmasını engeller.
- Çoraplar her akşam çıkarılarak kirli kutusuna atılır. Ayaklar yıkanır. Ertesi sabah temiz çorap giyilir.
- Yünlü ve sentetik kıyafetler makinede 30 derecede ve yavaş programda koyu ve ara renkli pamuklular 40 derece ve normal programda, beyaz pamuklu çamaşırlar 60 ya da 90 derece uzun programda yıkanmalıdır. Bekletmeden gergin bir şekilde asılıp kurutulmalıdır. Kuruduktan sonra katlayarak dolaba kaldırılmalıdır.
- Çıkardıktan sonra eğer yıkanacak ise cepleri boşaltılarak kirli kutusuna atılmalı, tekrar giyilecek ise havalandırılarak yerine kaldırılmalıdır. Bahar ayı geldiğinde kaban, manto, mont gibi giyecekler kuru temizleme de temizletilerek askı ile dolaba kaldırılmalıdır.
- Düğmesi kopan, sökülen kıyafetleri hemen elden çıkarmak yerine sökükleri ve düğmeleri dikerek tekrar kullanmak ziyan etmemek açısından önemlidir.

Ardından kolaylaştırıcı “Ev malzemelerini ortak kullanırsınız, ihtiyacınız olduğunda bu malzemeleri doğru şekilde kullanalım” der. Yırtık, sökük dikmek için iğne, ip, yüksük kullanmayı gösterir. Gruptaki herkese düğme, iğne, iplik ve yama parçası dağıtır. Herkesten ellerindeki yama parçalarına birer düğme dikmelerini ister.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)
	Herkes diktiği düğmeleri gösterir. Kolaylaştırıcı hepsini bir kartona yapıştırır. Her parçanın kime ait olduğunu ve kıyafet temizliği ile ilgili bir cümle yazar.
	OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)
	SU ADA Yere çocuk sayısından bir eksik olarak bir kişinin iki ayağı ile basabileceği büyüklükte gazete kâğıtları yerleştirilir. Çocuklara bir denizde oldukları, yerde gördükleri gazete kâğıtlarının ise adalar olduğu söylenir. Müzik çaldığı sürece bu adaların arasında yüzmeleri, müzik durduğunda ise herkesin kendine çıkacak bir ada bulması gerektiği söylenir. Kendine ada bulamayan çocuk oyun dışı kalır. Çocuklar bir kez çıktığı adanın üzerine çıkamazlar, her turda farklı bir adaya çıkmalıdırlar. Her seferinde bir gazete kâğıdı yerden kaldırılır. En sona kalan çocuk alkışlanır. DEĞERLENDİRME: (5 dakika) Çocuklar ayakta arka arkaya dizilir. Sol ellerini yukarı kaldırarak etkinliğe katılmadan önce bilmedikleri ya da yanlış bildikleri şeyleri söyler sonra sağ elleri kaldırarak "etkinlikten.....öğrendim" şeklinde değerlendirme yapılarak sonlandırılır

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Vücudumuzu Tanıyalım
KONU	- Vücudumuzdaki Sistemleri Tanıyalım - Üreme Organları - Vücudumuzdaki Değişiklerin Nedenleri
HEDEF	İnsan vücudunu ve vücudundaki gelişmeleri yakından tanımalarını sağlamak.
KAZANIMLAR	a) Vücudumuzdaki sistemlerin adlarını sayar. b) Sistemleri oluşturan organları söyler. c) Sistemlerin görevlerini bilir. d) Üreme organlarını bilir. e) Ergenlik döneminde vücudunda oluşan değişiklikleri fark eder.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Oyun oynama, soru-cevap, sunum/anlatım

ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projektör, PPT sunumu, iki farklı renkte post-it
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklar karşılanır ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar. Eğitime her zaman olduğu gibi bir ısınma oyunu ile başlanacağı söylenir ve aşağıdaki oyun oynatılır: DANS EDEN YAĞMUR DAMLALARI Çocuklar etkinlik alanına dağılır. Hepsi kolaylaştırıcıyı görecektir şekilde alanda konuşlanır. Kolaylaştırıcı, aşağıdaki yönergeyi vererek çocukların oyuna katılmalarını sağlar. “Hepimiz birer küçük yağ-mur damlasıyız. Yağmur yavaş yavaş yağıyor. (Çocuklar oldukları yerde, kolaylaştırıcıyı izleyerek parmak uçlarında, kollar yukarıda hareket ederler) Yağmur biraz hızlandı. Şimdi çok hızlı yağıyor. Yağmur çok yavaşladı. Yağmur durdu. Yağmur yeniden başladı. Çok hızlı yağıyor...” Oyunun ilerleyen bölümlerinde sürecin yönetimi çocuklara verilir ve görevli çocuklar sık sık değiştirilir. KONU TANITIMI: (5 dakika) Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün sizinle vücudumuzdaki sistemlerle ilgili konuşacağız. Vücudumuzda hangi sistemler var? Bu sistemleri hangi organlar oluşturuyor? Bu sistemlerin görevi nedir? Bunları ele alacağız. Aynı zamanda üreme organlarını tanıyacağız. Ergenlikle beraber vücudumuzda oluşan değişiklikler üzerinde duracağız. Bütün bu konuları konuşurken varsa sorularınızı çekinmeden sorabilirsiniz. Merak ettiğiniz soruları sorarsanız bugün daha verimli bir eğitim yapmış oluruz.” açıklaması yapılarak çocukların konuya motive olmasını sağlar. ETKİNLİK: (35 dakika) Kolaylaştırıcı, çocuklara vücudumuzun ana bölümleri ve bildikleri organların adlarını söylettirir. Bazı organların vücudun neresinde bulunduğunu göstermelerini ister. Vücudumuzda her işin uzmanı konumunda sistemler bulunduğu ve bu sistemlerin birbirine paralel ve bağlı halde çalıştığını söyler. Örneğin: Sindirim sistemimiz yediğimiz ve içtiğimiz besinlerin parçalanıp sindirilmesini ve vücudun ihtiyacı olan enerjiye dönüşmesini sağlar. Solunum sistemi dışarıdaki havada bulunan oksijen sayesinde kanımızın temizlenmesini sağlar vb. diye açıklar. Projektörden PPT sunumunu yansıtarak vücudumuzdaki sistemleri ve bu sistemlerin görevlerini ana hatlarıyla tanıtır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

- a) Solunum Sistemi (Havadaki oksijenle kanı temizlemek)
- b) Sindirim Sistemi (Yiyecek içecekleri sindirip enerjiye dönüştürmek)
- c) Boşaltım Sistemi (Vücuda yaramayan atıkları dışarıya atmak)
- d) Sinir Sistemi (Vücudun tüm hareketlerini kontrol etmek ve yönetmek)
- e) Dolaşım Sistemi (Temiz kanı ve besinleri hücrelere taşımak, kirli kanı kalbe taşımak)

Kolaylaştırıcı, “Şimdi de sizinle üreme organlarımızı tanıyacağız. Ben size bir sunum yapacağım. Sonunda varsa merak ettiğiniz soruları sormanızı isteyeceğim.” diyerek PPT üzerinden konuyu anlatır. (PPT kız çocukları için ayrı, erkek çocuklar için ayrı hazırlanır ve sunulur.) Varsa çocukların sorularına yanıtlar verir.

“Kolaylaştırıcı, son olarak ergenlik döneminde vücutta meydana gelen değişiklikler üzerinde duralım” diyerek konuyu sunum üzerinden geçerek anlatır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bu eğitimde vücudumuzu oluşturan sistemleri ve bu sistemlerin görevlerini konuştuk. Üreme organlarımızı tanıdık, gelişimlerini öğrendik. Ergenlik döneminde vücudumuzda meydana gelen değişiklikleri gözden geçirdik.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Etkinliğin sonunda çocuklara iki farklı renkte post-it dağıtılır. Etkinliğin başından sonuna kadar yapılanları düşünmeleri istenir. Post-itlerin birisine (Ör. mavi renkli) bu etkinlik sırasında öğrendiği yeni bir şeyi, diğer post-ite (Ör. sarı renkli) ise etkinlikle ilgili neler hissettiğini (yani duygusunu) yazmaları istenir. Post-itelere adlarını yazmak zorunda olmadıkları belirtilir. Çocuklar yazdıkları post-itleri etkinlik alanında kolaylaştırıcının gösterdiği yere yapıştırır. Kolaylaştırıcı, zamanı varsa çocuklar gitmeden hızla yazılanlara göz gezdirir. Özellikle olumsuz duygular belirtilen post-it varsa -kimin yazdığını sormadan- yüksek sesle okuyarak bu konuda şu anda yapabileceğimiz bir şey olup olmadığını gruba sorar. Çocukların önerilerine göre süreç tamamlanır. Kolaylaştırıcının o anda zamanı yoksa post-itler çocuklar gittikten sonra toplanıp değerlendirilir. Varsa üzerinde durulması gereken önemli bir geribildirim, gelecek sefer aynı gruba çalışmaya başlamadan kısaca üzerinde durulur.

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Vücudumuzu Tanıyalım
KONU	- Psikomotor Gelişim - Sporun Faydaları
HEDEF	Yaşına uygun psiko-motor becerilere sahip olmak için spor yapma alışkanlığı kazandırmak
KAZANIMLAR	a) Yaşına uygun psiko-motor becerileri bilir. b) Psiko-motor gelişimine uygun spor etkinliklerine katılır. c) Sporun psiko-motor gelişime etkilerini fark eder. d) Spor yapmaktan hoşlanır.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım, grup çalışması, tartışma
ARAÇ VE MATERYALLER	A4 kâğıdı, kalem, müzik düzeni, oyun için örtü
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklar karşılanır ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar. Eğitime her zaman olduğu gibi bir ısınma oyunu ile başlanacağı söylenir ve aşağıdaki oyun oynatılır: BİL BAKALIM KİM? Grup müzik eşliğinde dans ederek ortada dolaşır. Müzik durduğunda herkes yere kapanır. Kolaylaştırıcı, çocuklardan birisinin üzerini örtü ile örter ve “Bilin bakalım kim?” der. Grup üyeleri kafasını kaldırır ve hemen kim olduğunu tahmin eder. İlk doğru cevabı veren puan kazanır, yanlış cevap verenler elenir. Belli bir sürenin sonunda oyun tamamlanır. En çok puan toplayan çocuk alkışlanır. KONU TANITIMI: (5 dakika) Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün sizinle psiko-motor gelişim üzerinde duracağız. Yani sizin yaşınızdaki bir kişinin yapması gereken hareketleri, ilgilenmeniz gereken sporları ele alacağız. Bu kapsamda sporun vücut gelişimine, sosyal ilişkilerimize, duygusal gelişimize nasıl katkıları olduğunu da tartışıp öğreneceğiz. Bu süreçte, siz de kendi yaşadığınız deneyimlerden örnekler vererek katkıda bulunabilirsiniz.” diye açıklama yaparak konuyu tanıtır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK: (25 dakika)

Kolaylaştırıcı, psiko-motor gelişimin ne olduğunu açıklayarak etkinliğe başlar. “Psiko-motor gelişim, insan hareketlerinin bilinçli bir şekilde yapılması sürecidir. Yeni dünyaya gelen bebek de birçok hareket yapar ancak bunların tamamına yakını istem dışı, bilinçsiz hareketlerdir. Zamanla insan bu hareketleri istediği anda ve bilinçli olarak yapmaya başlar. Bu durum psiko-motor gelişime örnektir. Bu gelişim ergenlik döneminin sonuna kadar sürer. Bu süre sonunda insanlar hareketlerinin birçoğunu bilinçli olarak yapmayı öğrenir. Nefes alma gibi bazı hareketler ömür boyu istem dışı olarak yapılır. Sizin çağınızdaki insanların en büyük özelliği, spora ve belli branşlara yönelik hareketlere odaklanmalarıdır.” açıklamasını yapar.

Kız çocuklarını ayrı, erkek çocuklarını ayrı iki gruba ayırır. Her gruba bir A4 kâğıdı verir. Gruplardan aralarında tartışarak bu sıra en çok hangi hareketleri ve sporları yapmaktan hoşlandıklarını liste halinde yazmaları istenir. Sonra gruplar listelerini büyük gruba sunar. Ergenlikte kızlarla erkeklerin yapmaktan hoşlandığı hareketler ve seçtikleri spor etkinliklerinde bir ayrışma gözlemlendiği tespiti yapılır.

Bu aşamada çocuklar 4-5 kişilik yeni gruplara ayrılır. Gruplara yeniden A4 kâğıdı dağıtılır. Sporun faydalarını aralarında tartışarak buldukları sonuçları yazmaları istenir. Yazma işi tamamlanınca grup sözcüleri sonuçları büyük gruba sunar. Grupların eksik bıraktıkları şeyler kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Kolaylaştırıcı, özellikle psiko-motor gelişime sporun etkilerinin altını çizer.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bu eğitimde psiko-motor gelişimin ne olduğunu, sizin yaşınızdaki psiko-motor gelişimin ihtiyaçlarını ele aldık. Sporun belli branşlarına yönelmenin yoğun yaşandığını gözlemledik. Sporun vücut gelişimine ve özellikle psiko-motor gelişime katkılarını ele aldık.” açıklaması yaparak konuyu özetler. Mademki spor yapmayı konuştuk o halde bir oyun oynayarak etkinliğimizi tamamlayalım diyerek oyuna geçer.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

TAVŞAN YUVASI

Çocuklar ikiye ayrılmış gruplara ayrılır. Eşler kol kola girer ve alana dağılırlar. Her oyuncu boşa kalan kolunu beline gelecek şekilde üçgen gibi konumlandırır. Oluşturulan yapıya “tavşan yuvası” denir. Gönüllü bir çift ebe olur. Ebelerden birisi tavşan diğeri tazi olur. Tazi, tavşanı kovalar. Tavşan kendini korumak için tavşan yuvalarındaki dışa doğru üçgen oluşturan kola girer. O anda koluna girilen çocuğun eşi tavşan olmuştur. Tazi onu kovalar. Oyun böyle devam ederken tazi, tavşana herhangi bir yuvaya girmeden dokunabilirse kendisi tavşan olur, dokunduğu çocuk tazi olur. Oyun süre bitince sona erer.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	DEĞERLENDİRME: (5 dakika) Çocuklara bir orta boy post-it dağıtılır. Bu post-itlerin bir yüzüne bugün öğrenilen yeni bir bilgi, diğer yüzüne ise bu etkinlikte ilgili duygunun yazılması istenir. Post-itler doldurulduktan sonra tahtaya yapıştırılır. Kolaylaştırıcı hızla post-itlerde yazılanları okur. Post-itlerde etkinlikle ilgili olumsuz bir ifade varsa kolaylaştırıcı bu olumsuzluğu gidermek için neler yapılabileceğini çocuklara sorarak birlikte çözüm aranır. Çocuklarla birlikte genel bir değerlendirme yapılarak etkinlik tamamlanır.
-----------------------------	---

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Kazalardan Korunma ve İlk Yardım
KONU	Kazalarda İlk Yardım
HEDEF	Ani durum ve kazalarda ilkyardım konusunda farkındalık kazandırmak
KAZANIMLAR	- Yaşamı tehdit eden durumlarda ortamı güvenli hale getirebilir. - Kendini, çevredekileri ve hasta/yaralıyı korumayı öğrenir. - Sakin ve emin bir şekilde yardım çağırma becerisi kazanır. - Gelişebilecek her türlü ani hastalık ve kaza durumlarında olayın olduğu yerde eldeki olanakları kullanarak en hızlı ve en doğru şekilde müdahale edebilecek adımları öğrenir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru, cevap, uygulama, video
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projeksiyon cihazı ve perdesi, resim kâğıdı boya kalem, yazı tahtası, marker kalem. Katılımcı sayısı kadar kırmızı ve beyaz kartlar
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Etkinlik alanında gerekli hazırlıklar yapıldıktan sonra kolaylaştırıcı çocukları alana alır. “Hoş geldiniz bugün sizinle kazalardan korunma ve ilk yardım konusunda konuşacağız ancak önce sizinle kısa bir oyun oynayalım” der. Çocuklar halka olur. Postacı oyunu oynanır. Oyun sonrası çocukların U düzeninde oturmaları sağlanır. KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı kazalardan korunmak için neler yapılabileceğini ve ilk yardımın ne demek olduğunu sorar? Tek tek cevapları yazı tahtasına yazar.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
ETKİNLİK: (25 dakika)

Dört kişilik gruplara ayırıp ilk yardım deyince neleri düşünüyorlarsa çizimleri istenir. Resimler grup temsilcisi tarafından anlatılır ve panoya asılır. Ardından Kızılay'ın çocuklar için hazırlanan ilk yardım eğitim filmi izlenir.

11 – 14 YAŞ: 5. VİDEO İLK YARDIM

Kolaylaştırıcı video hakkında grubun fikirlerini sorar.

ÖZET/SONUÇ: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı kazalardan korunmak için neler yapılması gerektiği özetler. İlk yardımın temel uygulamaları ve ana başlıklar kısaca anlatılır. Trafik kazaları, yüksekte düşmeler, kanamalar, kırık, hava yolu tıkanıklıkları, kulağa yabancı cisim kaçması, zehirlenmeler, arı sokması, kan şekeri düşmesi, burkulmalar ve yanıklar hakkında en önemli kısımlarına ait bir tekrar yapar.

OYUN/RAHATLAMA: (5 dakika)

Katılımcılar ayağa kalkar ve çember oluşturur. Ellerin de güvercin varmış gibi tutarlar. Sırayla konu hakkın da öğrendiklerini güvercine söyleyip uçururlar. Tüm grup tamamlayınca herkes uçuyormuş gibi yaparak bir tur döner ve oldukları yere tekrar gelirler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı grubun her bir üyesine yeşil ve kırmızı kartlar dağıtır. Yeşil olan kartı sağ, kırmızı olan kartı sol ellerine almalarını ister. Okunan ifadelerden doğru olan için yeşil yanlış olan için kırmızı kart göstermelerini ister. Kolaylaştırıcı yanlış gelen cevaplar için açıklama yapar. Doğru olanları onaylar. Sorular bittikten sonra kendilerini alkışlamalarını ister. Etkinlik sonlandırılır.

- 1) Herhangi bir kaza ya da yaşamı tehlikeye düşüren bir durumda, sağlık görevlilerinin yardımı sağlanıncaya kadar, hayatın kurtarılması ya da durumunun kötüye gitmesini önleyebilmek amacıyla olay yerinde tıbbi araç gereç kullanılmaksızın, mevcut araç ve gereçlerle yapılan ilaçsız uygulamadır. Doğru mu, yanlış mı? **DOĞRU**
- 2) Acil bir kaza ya da hasatlık durumunda 112 aranır. Doğru mu, yanlış mı? **DOĞRU**
- 3) Trafik kazalarda ilkyardım da kaza geçiren kişinin bilinci açıkla sakınleştirmek için su verilir. Doğru mu yanlış mı? **YANLIŞ**

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	4) Trafik kazaların da kaza yapan aracın önüne ve arkasına işaret konarak olay yeri güvenliği sağlanır. Doğru mu yanlış mı? DOĞRU
	5) Meraklı kişilerin olayı izlemesine izin verilir. Doğru mu yanlış mı? YANLIŞ
	6) Çevrede bulunanlardan birine 112 aratılır ya da aranır. Doğru mu yanlış mı? DOĞRU
	7) Heimlich manevrası (karına bası) hava yolunun tam tıkanması durumun da yapılır? Doğru mu yanlış mı? DOĞRU
	8) Kanamalarda tampon yapmak ve bası uygulamak gereksizdir. Doğru mu yanlış mı? YANLIŞ

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Kazalardan Korunma ve ilk Yardım
KONU	Önemli Numaralar
HEDEF	Gelişebilecek acil durumlarda en kısa süre de ve en doğru şekilde iletişim bilgilerinin öğrenilmesini sağlamak
KAZANIMLAR	Acil numaraları öğrenir Acil numaraların önemini bilir
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Küçük grup çalışması, beyin fırtınası, poster hazırlama
ARAÇ VE MATERYALLER	A4 kâğıdı (katılımcı sayısından fazla) kalem, boya, dört adet büyük boy resim kâğıdı, yapışkan hamur, yapışkan, acil telefonların yazıldığı kartlar ve tüm numaraların yazılı olduğu karton
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Kolaylaştırıcı çocukları etkinlik alanına alır. Daire şeklinde ayakta durmalarını sağlar. Birlikte “Kurt Baba” oyunu oynayacaklarını söyler. Oyun aşağıdaki gibi oynanır. Şarkı: Ormanda gezer iken Kurt Baba’ya rastlar iken Kurt Baba, Kurt Baba ne yapıyorsun?

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Çember şeklinde el ele tutuşarak bu şarkıyı söyleyen öğrenciler ebe-ye, yani Kurt Baba'ya veya Kurt Anne'ye ne yaptığını sorarlar. Kurt Baba değişik biçimlerde cevap verir. Örneğin, oyun oynuyorum, yemek yi-yorum, dişlerimi fırçalıyorum vb. Ebenin cevabına göre ebe taklit edilir ve “kolay gelsin, afiyet olsun” gibi nidalar kullanılır. Ebe en sonunda “sizi yiyeceğim” dediğinde herkes kaçır. Kurt Baba onları yakalamaya çalışır. Yakaladığı kişi ebe olur.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, çocuklar yerlerine geçtikten sonra bugün sizinle acil durumlar da hangi numaralardan yardım isteyeceğimiz konusunda konuşacağız diyerek konuyu tanımlar. Etkinlik öncesi her bir acil numara bir A4 kâğıdına yazılarak hazırlanır.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Kolaylaştırıcı çocuklara “kaza, yangın, hırsızlık gibi bir durumla karşılaştınız mı?” diye sorar. Böyle bir tecrübe yaşamış olanları dinler ve duygularını paylaşmalarını sağlar. Aralarında böyle bir tecrübe yaşamış olan hiç kimse yok ise “böyle bir durumla karşılaştaysanız ne yapardınız? Kimden yardım isterdiniz?” diye sorar. Çocuklardan gelen cevaplar üzerine telefon numaralarının yazılı olduğu kâğıtları sıra ile çıkararak duvara yapıştırır.

122 → AFAD, 112 → ACİL YARDIM, 110 → İTFAİYE, 155 → POLİS, 156 → JANDARMA, 187 → DOĞALGAZ ARIZA, 177 → ORMAN YANGINI, 114 → ZEHİR DANIŞMA, 183 → SOSYAL DESTEK HATTI

Tahtaya acil durumlarda başvurulacak numaraların yazılı olduğu karton asılır. Kolaylaştırıcı kartondaki numaralar üzerinden çocuklara açıklamalar yapar.

Kolaylaştırıcı katılımcıları dört gruba ayırır. Boya kalemi ve resim kâğıdı dağıtır. Verilen numaralara göre afiş hazırlamalarını ister. Kısa her grup kendi posterini açıklayarak duvara asar.

1. Grup 112
2. Grup 110
3. Grup 155
4. Grup 177

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	ÖZET/SONUÇ: (5 dakika) Kolaylaştırıcı acil numaraları tekrar eder. Acil numaraların aranması sırasında sakin olunmalıdır. Sakin davranamayacak kadar heyecan duyuyor ise olayın olduğu yerde başka birinden yardım istemelidir. Böylelikle yardımcı olacak kişilerin olay yerine daha hızlı ulaşmalarının mümkün olduğunu söyleyerek önemini vurgular.
	OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika) Çocuklar 8 küçük grup oluşturur. Her birine çeyrek büyükte A4 kâğıtlar dağıtılır. Kâğıtlara numaralara ait isim ya da sembol bir resim yapmaları istenir. 10 dakika sonra tüm kâğıtlar toplanarak karıştırılır.
	DEĞERLENDİRME: (5 dakika) Kolaylaştırıcı isimler ve resimlerin olduğu küçük kâğıtları sıra ile çağırarak verir. Verdiği çocuk ilgili resim ya da yazıyı duvara asılan acil numaranın altına yapıştırır. Doğru olanlar alkışlanır. Yanlış ise düzenlenir. Grup kendini alkışlar.

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Kazalardan Korunma ve ilk Yardım
KONU	Yangından Korunma
HEDEF	- Yangın oluşturabilecek riskli durumlar konusunda bilgilenmesini sağlamak - Yangın çıktığında nasıl müdahale edeceğini öğrenmesini sağlamak
KAZANIMLAR	- Yangın oluşturabilecek riskleri bilir - Yangın çıktığında neler yapabileceğini söyleyebilir
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Video gösterimi, soru-cevap, küçük grup çalışması, afiş hazırlama
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projeksiyon cihazı, A4 kâğıdı, boya kalemi, yapışkan hamur
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı katılımcılara “hoş geldiniz” der. Katılımcıların etkinlik alanında ayakta çember oluşturmasını sağlar. Aşağıdaki oyun oynanır:

KALEM YAKALAMA OYUNU

İlk olarak çocuklara oyunun kuralları anlatılır. Ardından iki çocuk alınır ve örnek olarak oyunun nasıl oynanacağı gösterilir. Çocuklar, sıra ile verilen kalemi elinin dış yüzeyinde tutup havaya atarak elinin iç yüzeyinde yani avucuyla tutmaya çalışacaktır. Eşler sıra ile bu hareketi yapacaklar. On kere kalemi tutmayı başaran oyunu kazanacak. Her çocuğun bu süreçte kalemi üç kere düşürme hakkı vardır. Üç kereden fazla kalemi düşüren oyuncu yenik sayılır. Örnek uygulama yapıldıktan sonra çocuklar ikişerli gruplar halinde ayrılırlar. Her gruba bir kalem verilir. Oyun başlatılır. Oyunu kazananlar arasında yarışma devam ettirilir ve sonuna kadar elenmeyen oyuncu şampiyon ilân edilir. Kolaylaştırıcı süreci dikkatle izler ve çocukların oyunu kurallara göre oynamasını denetler.

Oyun bitiminde kolaylaştırıcı tarafından “Gerçek hayatta hiç yangın gördünüz mü?” sorusu yöneltilir. Cevaplar önce evet ya da hayır şeklinde alınmalıdır.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

İşlenecek konunun yangın olduğu söylenir. Yangın çıkmasını önlemek ve çıkan yangınlarda ne yapılacağını bilmek üzerine konuşulacağını söyler.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Daha önce yangın görenlerin anlatmaları istenir. Görmeyenlerin televizyonda izlediği ya da bir yakının bu konuda yaşadığı bir tecrübesi olup olmadığı sorulur. Gruptaki herkesin gözlemlerini paylaşması sağlanır. Kolaylaştırıcı çocukları dört gruba ayırır.

Birinci gruba yangın çıkmaması için nasıl tedbirler alınması gerektiğine ait aralarında konuşarak yazmalarını

İkinci gruba yangın çıkmaması için nasıl tedbirler alınması gerektiğine ait aralarında konuşarak ortak bir afiş hazırlamalarını

Üçüncü gruba yangın çıkması durumunda nelerin yapılması gerektiğini aralarında konuşarak yazmalarını

Dördüncü gruba yangın çıkması durumunda nelerin yapılması gerektiğini aralarında konuşarak afiş hazırlamalarını ister.

10 dakika süre verilir. Önce birinci ve ikinci grup çıkar, sonra üçüncü ve dördüncü grup çıkarak anlatır.

Çalışmaları için çocuklar birbirlerini alkışlar.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	ÖZET/SONUÇ: (5 dakika) Kolaylaştırıcı yapılan çalışmaları özetleyen videoyu izletir. 11 – 14 YAŞ: 7.VİDEO: YANGINDAN KORUNMA YOLLARI 110: itfaiye 144: orman yangını ihbar hattı vurgulanır
	OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika) MEYVE SEPETİ Çocuklar, oyun alanında çember oluşturacak şekilde dizilirler. Bir ebe belirlenir ve ebe çemberin ortasında durur. Diğer çocuklara her birine önceden saptanan 4 ya da 5 farklı meyve isminden birisi söylenir ve kendi meyve adlarını akıllarında tutmaları istenir. Oyun oynanmaya başlandığında kolaylaştırıcı, bir meyve adı söyler ve o gruba ait çocukların birbirleriyle yer değiştirmesi gerektiği bilgisi verilir. Kolaylaştırıcı, “meyve sepeti” dediğinde ise herkesin yerini değiştirerek başka bir yere geçmesi gerektiği anlatılır. Ortadaki ebe, bu arada boş yerlerden birini kapmaya çalışır. Yer değiştirmesi gereken çocukların hepsi değiştirmek zorundadır. Aksi halde ebe o kişinin yerini alır ve o kişi ebe olur. Bu şekilde diğer meyve isimleri söylenerek oyun tekrarlanır.
	DEĞERLENDİRME: (5 dakika) Çocuklara yarımA4 kâğıt dağıtılır. Bu etkinlik hakkında akıllarında kalanları kısaca yazmaları istenir. Yazdıkları kâğıtlarla uçak yapmaları söylenir. Tüm çocuklar ayağa kalkar ve yan yana dizilerek kolaylaştırıcının komutu ile uçurtmaları uçururlar. Uçan kâğıtlar toplanarak ve okunarak etkinlik değerlendirilir.

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Kazalardan Korunma ve İlk Yardım
KONU	Afet Durumlarına Hazırlıklı Olma
HEDEF	- Deprem hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamak - Deprem anı, öncesi ve sonrası hakkında doğru davranış alışkanlıkları oluşturmak
KAZANIMLAR	- Deprem ve çeşitleri hakkında bilgi sahibi olur - Deprem öncesi alınacak önlemleri öğrenirler - Deprem anında nasıl davranacaklarını sayabilirler - Deprem sonrası neler yapmaları gerektiğini öğrenirler
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Video, soru-cevap, drama, küçük grup çalışması

ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projeksiyon cihazı, kalem, üç adet büyük boy kâğıt, yapışkan hamur, düdük
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Kolaylaştırıcı merhaba der. Çocukları boş alana alır. Ayakta durmalarını ister. “Şimdi sizinle serçenin kahvaltısı oyununu oynayacağız” der ve yüksek sesle anlatır. Kolaylaştırıcıda oyuna eşlik eder. Çocuklar hareketleri istedikleri gibi canlandırırlar. • Bir ağacın dalında uyuyan serçe uyandı. Çocuklar yere çömelir, kolları yukarı kaldırır ve çırpır • Kuş çok yükseklerde uçuyor. Çocuklar kuş gibi uçarak yükseklerde olduklarını düşünürler • Kuş solucan bulmak için alçaklara indi. Çocuklar kollarını yana açarak ve dikkatle bakarak sınıfta dolaşırlar • Sonra serçe bir solucan buldu. Çocuklar çömelir eller yerde baş önde • Kuş ağaca geri döndü en yüksek yerine kondu ve solucanı yedi. Çocuklar yiyormuş gibi yapar. • Sonra her yer sallandı. Çocuklar mimikleri ile korkuyormuş gibi yapar. • Yuva yere düştü: Çocuklar olduğu yere sıkı sıkı basarak kontrol ederler. • Kuş tekrar uçmaya başladı. Kollar yanda uçuş hareketi yaparak yerlerine oturdular diyerek herkesin U düzeninde oturmalarını sağlar. KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı kuş yuvasına döndükten sonra neden sallandığını sorar. Deprem cevabı gelmemişse” Deprem olabilir mi?” diye sorar. Deprem cevabı gelmişse, gerçek hayatta, TV ya da gazete de bu konuda bir şey görüp görmediklerini sorar. ETKİNLİK: (25 dakika) Kuşun neden deprem olduğunda korkmuş olacağı sorulur. Gelen cevaplar tahtaya yazılır. Çocuklar üç gruba bölünür.1. grup deprem öncesi neler yapılacağını yazar.2.grup deprem anında neler yapılacağını yazar. 3. grup deprem sonrası neler yapılacağını yazarak grup sözcüsü tarafından sıra ile anlatır. Eksikler var ise kolaylaştırıcı tamamlar. Kolaylaştırıcı üç grubu kapsayacak bir senaryo hazırlar ve düdük çaldığında deprem oluyormuş gibi davranmalarını ister. 30 saniye boyunca düdük çalar. Düdük çalmayı bıraktığında sarsıntı geçmiştir. Herkes yerine geçer doğru ve yanlış davranışlar birlikte konuşulur.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	ÖZET/SONUÇ: (5 dakika) Hayat üçgeni oluşturulabilecek bir yer seçerek çök-kapan-tutun pozisyonun hayat kurtardığı vurgulanır. Konuyu özetlemek amacı ile önerilen video izlenir.
	11-14 YAŞ: 8.VİDEO DEPREMDEN KORUNMA
	OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika) Çocuklar etkinlik alanının uygunluğuna göre 2-3 ya da daha fazla sayıda sıra ile kolaylaştırıcının düdüğü ile çök-kapan-tutun pozisyonu alır. Herkes bitirince grup kendini alkışlar.
	DEĞERLENDİRME: (5 dakika) Çocuklar ayakta yan yana dizilirler. 1-5 arasında bir değerlendirme yapılmaları istenir. 5 En yüksek, 1 en düşük. Verdikleri puan kadar adımla öne gelmeleri ve nedenlerini söylemeleri istenir.

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Kazalardan Korunma ve İlk Yardım
KONU	Kanamalar
HEDEF	Kanamalı bir yaralı gördüğünde yardım edecek becerinin geliştirilmesini sağlamak
KAZANIMLAR	- Kanama ve çeşitlerini sayabilir. - Kanama gelişebilecek bir yaralanma olduğunda doğru müdahale etme adımlarını sayabilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Uygulayarak yapma, PPT sunum
ARAÇ VE MATERYALLER	Katılımcı sayısının yarısının üç katı kadar üçken bandaj (ya da yerine geçebilecek yastık kılıfı, mendil, fular) sandalye, bilgisayar, projeksiyon cihazı, PPT
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika)
	ATOM Çocuklar çember şeklinde dizilirler. Eğitimci, oyunun kurallarını açıklar. Deneme olarak oyun birkaç kez oynatılır. Oyun müzikle başlar. Her oyuncu etkinlik alanında ritme uygun şekilde hareket ederek yürümeye başlar. Eğitimci, müziği kesip bir sayı söyler. Çocuklar, söylenen sayıdan oluşan gruplar oluştururlar. Örneğin üç denmişse, gruplar üçer kişiden oluşacaktır. Grup oluşturamayan oyuncular kenara çıkar. Diğerleri devam eder.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Müzik başladığında oyun yeniden başlar. Kolaylaştırıcı “atom” dediğinde tüm oyuncular bir araya toplanır; “gaz” dediğinde ise her oyuncu alanın farklı noktasına yayılır ve birbirine dokunmazlar. Oyunun sonunda son kalan çocuk oyunu kazanmış olur.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı “Bugün sizinle kanama üzerine konuşacağız. Ben anlatırken uygulama için sizden de yardım isteyeceğim” der.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Katılımcılara daha önce herhangi bir yerleri kanadığında ne yaptıkları sorulur. Neler yaptıklarını ve neler hissettiklerini anlatmaları istenir.

Daha sonra bir kolaylaştırıcı PPT sunum ile kanamanın tanımını, çeşitlerini, baskı bölgelerini ve nasıl ilk yardım uygulanacağını gösterir.

Damar bütünlüğünün bozulması sonucu kanın damar dışına (vücudun içine veya dışına doğru) doğru akmasıdır.

Kanamanın ciddiyeti aşağıdaki durumlara bağlıdır:

Kanamanın hızına,

Vücutta kanın aktığı bölgeye,

Kanama miktarına,

Kişinin fiziksel durumu ve yaşına göre ciddiyeti belirlenir.

Kanama çeşitleri

Vücutta kanın aktığı bölgeye göre üç çeşit kanama vardır.

1. Dış kanamalar: Kanama yaradan vücut dışına doğru olur.

2. İç kanamalar: Kanama vücut içine olduğu için gözle görülemez.

3. Doğal deliklerden olan kanamalar: Kulak, burun, ağız, anüs, üreme organlarından olan kanamalardır.

Kanama atar damar, toplar damar ya da kılcal damar kanaması olabilir.

1. Atar damar kanamaları kalp atımları ile uyumlu olarak kesik kesik akar ve açık renklidir.

2. Toplar damar kanamaları ise koyu renkli ve sızıntı şeklindedir.

3. Kılcal damar kanaması küçük kabarcıklar şeklindedir.

Baskı bölgeleri:

Atardamar kanamalarında kan basınç ile fışkırır tarzda olur. Bu nedenle, kısa zamanda çok kan kaybedilir. Bu tür kanamalarda asıl yapılması gereken, kanayan yer üzerine veya kanayan yere yakın olan bir üst atar damar bölgesine baskı uygulanmasıdır. Vücutta bu amaç için belirlenmiş baskı noktaları şunlardır:

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

1. Boyun: Boyun atardamarı (şah damarı) baskı yeri
2. Köprücük kemiği üzeri: Kol atardamarı baskı yeri
3. Koltukaltı: Kol atardamarı baskı yeri
4. Kolun üst bölümü: Kol atardamarı baskı yeri
5. Kasık: Bacak atardamarı baskı yeri
6. Uylu: Bacak atardamarı baskı yeri

Dış kanamalarda ilk yardım:

- Hasta/yaralının durumu değerlendirilir (ABC),
- Tıbbi yardım istenir (112), Kurum yetkilisine haber verilir.
- Yara ya da kanama değerlendirilir,
- Kanayan yer üzerine temiz bir bezle bastırılır,
- Kanama durmazsa ikinci bir bez koyarak basıncı artırılır,
- Gerekirse bandaj ile sararak basınç uygulanır,
- Kanayan yere en yakın basınç noktasına baskı uygulanır,
- Kanayan bölge yukarı kaldırılır,
- Kanayan bölge dışarıda kalacak şekilde hasta/yaralının üstü örtülür.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kanamalar da ilk yardım ne kadar hızlı yapılırsa yaralı o kadar az kan kaybeder. Bu da yaşamının tehlikeye girmesine engel olur ve daha hızlı iyileşmesini sağlar.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Grup ikiye ayrılır. Birinci grup ilkyardımcı; ikinci grup yaralı olur. Birbirlerine sıra ile kanama da nasıl ilk yardım yapacaklarını gösterir. Grup kendini alkışlar.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Etkinliğin faydalı olduğunu düşünenler ayağı kalksın; yetersiz olduğunu düşünenler yerlerinde otursun denir. Yerinde oturanlara ne farklı olsaydı daha iyi olurdu diye sorulur. Etkinlik sonlandırılır.

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Yeterli ve Dengeli Beslenme
KONU	Temel Besin Çeşitleri ve Görevleri
HEDEF	Yeterli ve dengeli beslenme alışkanlığı geliştirmek

KAZANIMLAR	• Yeterli ve dengeli beslenme kavramını söyleyebilir. • Besin öğelerini sayabilir. • Besin öğelerini ve gruplarını, bunların hangi besinleri içerdiğini ve birbirini karşılayan besinleri bilerek tüketir. • Beslenmeyle ilgili doğru tutum ve davranışları söyleyebilir ve uygulayabilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru-cevap, poster hazırlama
ARAÇ VE MATERYALLER	Toplamı katılımcı sayısı kadar 1. Sebze ve meyve grubuna ait, 2. Süt ve süt ürünleri grubuna ait, 3. Et ve et ürünleri grubuna ait, 4. Kuru baklagiller grubuna ait, 5. Tahıl grubuna ait ve içecekler grubuna ait resimler. 6. Boya kalemi 7. Birer adet gülen surat, asık surat, ifadesiz surat resimleri ve post-it
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) DEDEKTİF Gruptan bir çocuk “dedektif” olarak seçilir ve dışarı çıkar. Grup lideri diğer çocuklara rahat bir poz almalarını ve bu pozda donmalarını ister. (Çocukların yorulmamaları için rahat bir poz almaları, örneğin oturarak veya bir yere yaslanarak poz vermelerine dikkat edilmelidir.) Dedektif odaya girer. Her çocuğu dikkatle inceler ve aldıkları pozları aklında tutmaya çalışır. Ve yine dışarı çıkar. Grup lideri dedektif dışarıda iken çocuklardan birinin pozunu bir miktar değiştirir. Dedektif tekrar odaya girer ve hangi heykelin hareket ettiğini anlamaya çalışır. Etkinlik birkaç gönüllü çocuğun daha dedektif olması ile sürdürülür. KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı “beslenme açık duygusunu bastırmak, karın doyurmak, canının çektiği şeyleri yiyip içmek değildir. Sağlıklı olmak, büyüyüp gelişmek için vücudun ihtiyacı olan yiyeceklerden yenmesidir. Yaşamımızı sürdürmek için beslenmemiz gerekir” diyerek konu hakkında kısa bir bilgi verir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK: (25 dakika)

Kolaylaştırıcı besin gruplarının ne olduğunu sorar. Gelen cevaplar için besin grubuna ait resimleri çıkararak bu konuda katılımcıların fikrini sorar. Her çıkan başlık için grubun fikrini sorar ve eksik var ise aşağıdaki gibi tamamlar. Yaşamımızı sürdürebilmemiz için beslenmemiz gerekir. Sağlıklı bir yaşam sürdürmek için yararlı besinler tüketmemiz gerekir.

Sebzeler ve meyve grubu: Sebzeler ve sebzelerden pişirilen yemekler sağlık için yararlıdır. Domates biber salatalık marul, turp havuç gibi besinler çiğ olarak tüketilir. Patates, fasulye, kabak, bezelye, ıspanak, karnabahar ve bamya gibi besinler pişirerek tükettiğimiz faydalı yiyeceklerdir.

Evde bu besinlerden yaptığımız yemekler çok faydalıdır.

Elma, portakal, erik, kiraz, mandalina, şeftali, üzüm, karpuz kavun ve muz bizim için yararlı meyvelerdir.

Süt ve süt ürünleri grubu: Süt ve süt ürünleri de sağlığımız için gereklidir. Özellikle çocukların günde bir bardak süt tüketmesi çok önemlidir. Yoğurt ve peynir süten yapılan ürünlerdir. Vücudumuz için çok yararlıdır.

Et grubu: Et sağlığımız için çok faydalıdır. Özellikle çocukların büyüme-leri için et ürünlerine ihtiyaçları vardır. Evde yapılan etli yemekler sağlık için çok faydalıdır. Kıyma etten yapılır. Kıyma ile yapılan köfte sağlık için çok faydalıdır. Tavuk ve balık eti de sağlığımız için çok yararlıdır.

Kuru baklagiller grubu: Nohut kuru fasulye ve barbunya kullanılarak yapılan yemekler de sağlığımız için gereklidir. Mercimek, pirinç ve bulgur kullanılarak yemekler, çorbalar ve pilavlar sağlığımız için yararlıdır.

Tahıl ve ekmek grubu: Ekmek ve makarna buğdaydan yapılır. Vücudumuzun bu besinlere ihtiyacı vardır. Gereği kadar yediğimiz de faydalıdır.

Su ve diğer içecekler: Vücudumuzun suya ihtiyacı vardır. Sağlıklı olmak için yeterince su içmeliyiz. Su çok yararlı bir içecektir. Ayrar, su ve yoğurt ile yapılan bir içecektir. Meyveler sıkılarak elde edilen taze meyve suları da faydalı içeceklerdir.

Katılımcı sayısına göre gruplar 5-6 kişilik gruplara ayrılır. Katılımcılara A4 kâğıt ve renkli kalem dağıtılır. İsteyen yazı ile isteyen resim ile temel besin kaynaklarımızın faydaları ile ilgili bir afiş tasarlamalarını ister. Grup sözcüsü çıkar ve afişlerini anlatır. Afişler duvara asılır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Beslenme temel ihtiyaçlarımızdan biridir. Yaşamak büyüme ve gelişmek için beslenmek zorundayız. İhtiyacımız kadar beslenmeliyiz. Her gün üç öğün beslenmeye düzenli beslenme denir. Öğünlerde her çeşit besinden yeteri kadar tüketmeye özen göstermek gerekir. Buna dengeli beslenme denir. Düzenli ve dengeli beslenmek bizi hastalıklara karşı korur. Vücudumuza enerji verir ve büyümemizi sağlar.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı herkesi boş alana alır. “Şimdi sisinle serçenin kahvaltısı oyununu oynayacağız” der ve yüksek sesle anlatır. Çocuklar hareketleri istedikleri gibi canlandırırlar

- Bir ağacın dalında uyuyan serçe uyandı→ Çocuklar yere çömelir, kolları yukarı kaldırır ve cırpır
- Kuş çok yükseklerde uçuyor→Çocuklar kuş gibi uçarak yükseklerde olduklarını düşünürler
- Kuş solucan bulmak için alçaklara indi→ Çocuklar kollarını yana açarak ve dikkatle bakarak sınıfta dolaşırlar
- Sonra serçe bir solucan buldu→ Çocuklar çömelir eller yerde baş önde
- Kuş ağaca geri döndü en yüksek yerine kondu→ Kollar yanda uçma hareki yaparak ağaca geri dönerler

Herkes birbirini alkışlar.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Etkinlik alanının çıkışına yuvarlak kartonlara bir tane gülen surat, bir tane asık surat, bir tane de ifadesiz surat resmi asılır. Katılımcılara bir tarafı yapışkanlı post-itler dağıtılır. Yapılan etkinlik onlar için faydalı ise gülen suratın altına faydalı değilse asık suratın altına eğer fikri yoksa ifadesiz suratın altına yapıştırmaları istenir.

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Yeterli ve Dengeli Beslenme
KONU	Dengeli Beslenme
HEDEF	Dengeli beslenme alışkanlığı kazandırmak.
KAZANIMLAR	• Çeşitli besinleri tüketmenin önemi öğrenir • Her besin grubunu içerecek şekilde öğün hazırlamayı öğrenir • Sağlıklı beslenme adımlarını bilir • Yeterli ve dengeli beslenme kavramını öğrenir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru-cevap
ARAÇ VE MATERYALLER	Yok
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı katılımcılara “hoş geldiniz” der. Bir ısınma oyunu oynatır.

FİL, PALMİYE, ORMAN

Çocuklar halka oluştururlar. Her çocuğa üç orman pozu (Fil, palmiye ağacı ve maymun) öğretilir. Üç çocuk birlikte fil, palmiye ağacı ve maymun oluşturmayı öğrenirler. (Örneğin fil için ortadaki çocuk kollarını birbirine birleştirerek öne uzatıp, burnu yapar. İki yanındaki öğrenciler yan dönerek onu omuzlarından tutar, kol oluştururlar.) Her çocuk, üçerli gruplar halinde bu üç pozunu oluşturmayı iyice çalışılır.

Sonra bir ebe ortaya gelir. Bir parmağını öne uzatarak “Orman, orman, orman” diye bağırarak dolaşmaya başlar. Diğerleri bu arada orman hayvanları sesi çıkarırlar. Ebe bir çocuğun önünde durup “Fil” veya “palmiye” veya “maymun” diye bağırır. İşaret edilen çocuk ortadaki olmak üzere iki yanındaki çocuklarla birlikte söylenen pozunu oluşturmaya çalışırlar. (Bunu diğer çocuklar, “Fil, Palmiye, maymun!” diye bağırınca kadar tamamlamak zorundadırlar.) Şaşıran çocuk ebe olur veya oyundan çıkar.

Oyun bitiminde kolaylaştırıcı “Daha önce sizinle temel besin grupları üzerine konuşmuştuk.” der.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

“Peki bu gruplardan sevdiğimiz ve sevmediğimiz var mı? Hep sevdiğimizimizden yersek ne olur” diye sorar. Gruptan gelen cevaplar sonrasında bu günkü konumuz “çeşitli besinleri tüketerek dengeli beslenme hakkında konuşacağız.” diye konu tanıtımını yapar. Besinler bizim büyümemiz ve gelişmemizi sağlar. Bizi hastalıklardan korur. Besinlerden faydalanmamız için beslenme alışkanlıklarımızın düzenli olması gerekir. Gün içinde sabah öğlen ve akşam olmak üzere 3 öğün yemek yemeliyiz. Yediğimiz yemeklerin daha önce konuştuğumuz besin gruplarındaki çeşitliliğin sağlamlasına özen göstermeliyiz.

ETKİNLİK: (30 dakika)

Kahvaltı çok önemli bir öğündür. Kahvaltı yapmadan güne başlarsak etkinlikleri yapmak da zorlanabiliriz. Dikkatimiz dağılır, zihnimiz iyi çalışmaz. Dinlediklerimizi anlayamayız. Bu nedenle sabahları çok iyi kahvaltı ile güne başlamalıyız.

Kahvaltıda neler yeneceği sorulur. Gelen cevaplara göre eksikler aşağıdaki gibi tamamlanır.

Peynir, zeytin, yumurta, bal ya da reçel, mevsimine göre domates, salatalık ya da havuç yenilebilir. İki dilim ekmek, bir dilim börek ya da poğaçaya da yenilebilir. Hazır poğaçalar ya da börekler yerine evde yapılanı tercih etmeliyiz. İçecek olarak süt ya da ev yapımı meyve suyu sıra ile içilebilir. Çocukların günde iki bardak süt içmeleri önemlidir. Eğer sabah süt içmemişsek gün içinde iki bardak süt içmeliyiz.

Grup sayı yöntemi ile dörde bölünür.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Birinci gruba sabah kahvaltısında ne yediği ve miktarları sorulur. Miktar ve çeşit açısından yeterliliği tüm grup ile değerlendirilir.

Gündüz yaşantımız akşam ve geceye göre daha hareketli geçer. Öğle yemeği bize gündüz yaptığımız etkinlikler için gereken enerjiyi sağlar. Öğle yemeğinde neler yeneceği sorulur. Gelen cevaplara göre eksikler aşağıdaki gibi tamamlanır.

Öğle yemeğinde makarna, pilav ya da patates den birini seçerek bir tabak yiyebiliriz. Sebzedен, etten, kuru fasulyeden ya da nohuttan yapılmış bir tabak yemek yemeliyiz. Bunların yanında çorba, salata ya da yoğurt yiyebiliriz. Ayran ya da taze meyve suyu içebiliriz.

İkinci gruba öğle yemeğinde ne yediği ve miktarları sorulur. Miktar ve çeşit açısından yeterliliği tüm grup ile değerlendirilir.

Sabah, öğle ve akşam yemeklerine ana öğün denir. Ana öğün aralarını dada bir şeyler yiyebiliriz. Ana öğün aralarında yenen yiyecekler ara öğün denir. Ara öğünde bir meyve, kuruyemiş, evde yapılan kurabiye, poğaçа, ya da meyveli yoğurt ve tatlıdan birini yiyebiliriz. Bir bardak süt içebiliriz.

Üçüncü gruba ara öğünde ne yediği ve miktarları sorulur. Miktar ve çeşit açısından yeterliliği tüm grup ile değerlendirilir.

Akşam yemeği de diğer öğünler gibi çok önemlidir. Akşam yemeklerine de özen göstermek gerekir. Akşam yemeğinde yeterli beslenemezsek uykuda vücudumuz gereği gibi çalışmaz.

Akşam yemeklerin de mutlaka bir tabak sulu yemek yemeli ya da bir kase çorba içilmelidir. Yemek etten, sebzedен, kuru fasulye ya da nohuttan yapılmış olabilir. Salata ya da yoğurt yiyebiliriz. Evde yapılmış meyve suyu ya da ayran içebiliriz. Yarım tabak makarna ya da pilav yiyebiliriz.

Dördüncü gruba akşam yemeğinde ne yediği ve miktarları sorulur. Miktar ve çeşit açısından yeterliliği tüm grup ile değerlendirilir.

Sabah, öğle ve akşam yenilen öğünler ana öğünlerdir. Bunların arasında ara öğünler de yenebilir.

Gruba; sağlıksız yiyeceklerle ve dengesiz beslenmenin bize ne gibi zararlar verebileceği sorulur. Sağlığımız bozulur, büyüme ve gelişme bozulur, vücudumuz daha yavaş çalışır ve yağ biriktirerek sağlıksız şişmanlarız cevapları gelinceye kadar grubun görüşleri alınır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı gruplara öğrenilen besin gruplarını tekrar eder.

1. Sebze ve meyve grubu
2. Süt ve süt ürünleri grubu
3. Et ve et ürünleri grubu
4. Kuru baklagiller grubu
5. Tahıl grubuna ait ve içecekler grubu.

Her öğünde bu gruplardan mutlaka olması gerektiğini ve ara öğünler de neler yenmesi gerektiğini tekrar vurgular.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	OYUN/RAHATLAMA: (5 dakika) Çocuklar ayakta çember oluşturur. Sıra ile bir meyve adı söylemeleri istenir. Grup söylenen meyveyi toplar gibi yapar. Elma ise yukarı doğru uzanarak, çilek ise aşağı doğru eğilerek üzüm ise ileri doğru elini uzatarak vb. toplar. Herkes söylediği meyveyi toplayınca hepsi birden yer gibi yaparak kendilerini alkışlar.
	DEĞERLENDİRME: (5 dakika) Etkinliği sonunda çocuklar çember şeklinde oturur. Kolaylaştırıcı, çocuklara etkinliğin başından beri geçen süreci düşünmelerini ister. Eğer bu süreç için “çok iyi” diye düşünüyorlarsa çiçek adı; eğer etkinlik hakkında düşünceleri “normal” ise bir renk; “iyi değil” diye düşünüyorlarsa bir hayvan ismi söylemelerini ister. Kolaylaştırıcı çocuklara sıra ise sorar. Renk ve hayvan adı söyleyen çocuklara “Neyi daha iyi yapabiliydik?” diye sorarak çocukların değerlendirmeleri sonrasında eksikler var ise tamamlar.

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Yeterli ve Dengeli Beslenme
KONU	- Sağlığa zararlı besinler. - Doğal ve organik gıdalarla beslenme. - Obezite
HEDEF	Sağlığa zararlı besinlerden uzak tutmak, sağlıklı beslenme alışkanlığı kazandırmak
KAZANIMLAR	- Zararlı besinleri sayabilir. - Zararlı besinlerin kendisine vereceği zararları öğrenir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru-cevap, öykü, drama
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar(ses dosyasını dinlemek için), katılımcı sayısı kadar zararlı ve yararlı besin resimleri
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklara hoş geldiniz dedikten sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Aşağıdaki oyun oynanır. Ayakta çember şeklinde olmalarını sağlar. “Şimdi sizinle “postacı” oyunu oynayacağız. Size nasıl oynanacağını anlatacağım. Önce ben söyleyeceğim, sonra kim ortada kalırsa o postacı olacak” diyerek oyuna başlar.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
POSTACI OYUNU

Çocuklar ayakta çember şeklinde dizilir. İlk ebe kolaylaştırıcı olur. Ebe: Postacı geldi

Katılımcılar: Ne getirdi?

Ebe: İncik boncuk

Katılımcılar: Kime kim e?

Ebe: Üzerinde..... olana der.

Ebenin söylediği özellikte olanlar yer değiştirmelidir. Değişemeyen ebe olur. Oyun bu şekilde sürdürülür.

Oyunun bitiminde çocuklar kendilerini alkışlar. Yerlerine geçmeleri istenir.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı " Bugün sizinle çok önemli bir konu hakkında konuşacağız. Sağlığımız için zararlı yiyecekler hakkında bana neler söyleyebilirsiniz bir düşünün bakalım" der.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Gelen cevapları değerlendirir. Eksik var ise aşağıda ki şekilde tamamlar.

Ambalajlanarak marketlerde satılan yiyeceklerin çoğu sağlığımız için zararlıdır. Çünkü bu ürünlerin içinde bazı katkı maddeleri vardır. Katkı maddeleri sağlığımız için zararlıdır. Evde pişen yemekler de bu tür zararlı katkı maddeleri bulunmaz. Kutu meyve suları yerine evde sıkılan taze meyve sularını tercih etmeliyiz. Kutu meyve suları çok tüketildiğin de sağlığımıza zarar verir. Gazoz ve kola gibi içecekler sağlığımız için çok zararlıdır. Bunlar yerine süt ayran ve taze meyve suyu içmeliyiz. Dondurularak saklanan köfteler yerine evde yapılan köfteler tercih edilmelidir. Hamburgerler de kullanılan köftelerin içinde katkı maddeleri vardır Bunlar vücudumuz için zararlıdır. Evde yapılan köftelerde bu tür zararlı maddeler yoktur. Hamburgerciler de bulunan patatesler genellikle dondurulmuş ve içinde katkı maddesi olan patateslerdir. Ambalajlarda saklanan cipslerde de katkı maddeleri vardır. Bunlar yerine evde kızartılan patatesleri yemeliyiz.

Çikolata, şeker ve sakız sağlığımız için zararlıdır. Bu ürünlerden olabildiğince az tüketmeliyiz. Ambalaj içinde satılan kraker, kek ve bisküvilerin için dede katkı maddeleri vardır. Bunlar yerine evde yapılan kek kurabiye ve börekleri tercih etmek bizi daha sağlıklı yapar.

Kolaylaştırıcı "Yararlı ve zararlı yiyecekleri öğrendiniz. Zararlı ve zararsız besinleri nasıl aklınızda tutarsınız?" diye sorar. Gelen cevapları doğru ise onaylar eksik ise tamamlayarak açıklamada bulunur

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Doğal olan besinler yararlı, doğal olmayan besinler zararlıdır. Mevsiminde tarlada ya da bahçede yetiştirilen ürünler doğaldır. Hayvanlardan elde edilen ürünler doğaldır. Bu ürünlerden evde yapılan yiyecekler doğaldır. Fabrikalarda yapılan ve işlemlerden geçirilen ürünler doğal değildir.

Katılımcı sayısı kadar yararlı ve zararlı besin kartları hazırlanır. Sıra ile sorulur.

- Elma ağaçta yetişir doğaldır; elma şekeri fabrikalarda yapılır ve doğal değildir.
- Portakal ağaçta yetişir doğaldır. Portakal suyu fabrikalar da işlenerek ve katkı maddeleri eklenerek kutulanır. Doğal değildir.
- Kasaptan alınan kıyma ile yapılan köfte doğaldır. Fabrika da içine katkı maddesi konularak yapılan köfte doğal değildir.
- Evde yoğurdun içine doğranan meyveler ile hazırlanan meyveli yoğurt doğaldır. Markette içine katkı maddesi konularak paketlenen meyveli yoğurt doğal değildir.
- Çikolata, şeker, sakız, cips ve bisküvi gibi besinler fabrikalar da üretilir. Bu besinler nasıl besinlerdir? Doğal değildir ve sağlık için zararlıdır.
- Gazlı içecekler fabrikalar da üretilir. Bu besinler nasıl besinlerdir? Doğal değildir.
- Sokaktan alınan yiyeceklerin üzerine toz ve mikroplar bulaşır. Bundan dolayı sağlıklı değildir. Açıkta satılan yiyecekleri ve neden yapıldığını bilmediğimiz yiyecekleri yememeliyiz. Seyyar satıcıların sattığı ürünler sağlıklı ürünlerden yapılsa bile üzerine konan tozlardan dolayı sağlıklı hale gelebilir. Ayrıca denetimsiz satılması da doğru değildir.

Şeklinde bütün grup kendisine verilen besin kartı hakkında açıklama yapar.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Doğal olan besinler yararlı, doğal olmayan besinler zararlıdır. Mevsiminde tarlada ya da bahçede yetiştirilen ürünler doğaldır. Hayvanlardan elde edilen ürünler doğaldır. Bu ürünlerden evde yapılan yiyecekler doğaldır. Fabrikalarda yapılan ve işlemlerden geçirilen ürünler doğal değildir, diye küçük bir tekrar yapılır.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı çocuklara gözlerini kapayarak arkalarına yaslanmalarını ister.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**

“Bütün parmaklarımızın kalem olduğunu düşünün. Şimdi bu kalemlerle hayalimizde ki bir yemek masasını çizelim” der. Daha sonra çocukların havaya çizdiği resimlerin neler olduğunu anlatmalarını ister.

Etkinlik sırasında Beethoven - A melody of tears ses dosyası kullanılabilir.

11-14 YAŞ: 9. VİDEO(SES KAYDI) Beethoven

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Aşağıdaki soruların bulunduğu soru kâğıtları çocuklara dağıtılır. Önce çocuklar soruları kendi başlarına yanıtlarlar. Daha sonra birlikte üzerinden geçilir. Varsa eksiklikler tamamlanır, yanlışlıklar düzeltilir.

DEĞERLENDİRME SORULARI
1) Sağlıklı olmak için aşağıdakilerden hangisi faydalıdır?

- A) Meyve ve Sebze
- B) Şeker ve çikolata
- C) Cips
- D) Kutu meyve suyu

2) Aşağıdakilerden hangisi doğal besinlerden biri değildir?

- A) Elma, portakal
- B) Süt ve Yoğurt
- C) Çikolata ve kutu meyve suyu
- D) Kıyma ve ev köftesi

3) Aşağıdakilerden hangisi yanlışır?

- A) Evde yapılan yiyeceklerin içinde zararlı katkı maddesi yoktur
- B) Açıkta satılan yiyecekler zararlı olmasa da toz ve mikrop ile kirlenmiş olabilir
- C) Katkılı maddeler sağlığımıza her zaman zarar vermez
- D) Tatlı yiyecekler diş çürükleri kadar başka hastalıklara da sebep olabilir

4) Aşağıdaki yiyeceklerden hangisi zararlıdır?

- A) Meyve ve sebze
- B) Cips, şekerleme, çikolata
- C) Süt ve yoğurt
- D) Evde yapılan köfte

1 - A 2 - C 3 - C 4 - B

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Yeterli ve Dengeli Beslenme
KONU	- Sofra Adabı - Yaşına Uygun Basit Düzeyde Yemek Hazırlama - Sofra Kurma
HEDEF	- Yemek yeme kurallarını öğrenmesini sağlamak - Masa kurarken sorumluluk almasını ve basit düzey de yemek hazırlamayı öğrenmesini sağlamak
KAZANIMLAR	- Sofra adabını öğrenir - Masa düzenini nasıl oluşturabileceğini sayabilir - Masa kurmada yaşadığı ortamdaki paydaşlarına yardım etme alışkanlığı geliştirebilir - Haşlanmış ya da sahanda yumurta, makarna yapmayı öğrenir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru-cevap, küçük grup çalışması, kolaj hazırlama, oyunda bağlamak için kullanılabilecek herhangi bir şey
ARAÇ VE MATERYALLER	A4 kâğıt, kalem, renkli kartonlar, resimli dergiler, yapışkan, yazı tahtası
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika) KEDİ FARE OYUNU Oyun oynanacak alan boşaltılır. Çocuklardan ikiyeşerli gruplar oluşturmaları istenir. İkiyeşerli çiftler kendi aralarında kedi ve fare diye iş bölümü yaparlar. Fare olanlar tanınmak amacıyla sağ ellerini oyun süresince başlarının üstünde tutmak zorundadırlar. (Mümkün olursa farelerin kollarına renkli bir bez bağlanabilir. Bu durumda sağ ellerini başlarının üstünde tutmak zorunda kalmazlar.) Fare olanlarla kedi olanlar alanın iki farklı yerine toplanırlar. Oyun grubunun sayısına göre bir veya iki çocuk ebe olur. Ebeler, fareleri yakalamaya çalışırlar. Fare olan oyuncu yakalanmadan kedi olan arkadaşının yanına gidip kolundan tutabilirse yakalanmaktan kurtulur. Eş olan çiftlerin 10 saniyeden fazla kol kola kalması yasaktır. Yakalanan farenin eşi (yani kedi) ebe olur. Yakalayan ebe ise yakaladığı farenin eşi (yani kedi) olur. Oyunun ilerleyen bölümünde farelerle kediler rol değiştirerek oyun devam ettirilebilir.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı: “Bugün sizinle makarna ve yumurta yapalım. Sonra güzelce masamızı kuralım ve sohbet edelim nasıl olur? Makarna pişirmeyi yumurta yapmayı bilen var mı?” diye sorar. Gelen cevaplar sonrası sofraya kurma, sofraya adabı ve basit yemekler yapma konusunda konuşulacağını açıklar.

ETKİNLİK: (35 dakika)

Çocuklar dört gruba ayrılır. Her bir gruba aşağıdaki soruların cevaplarını aralarında tartışmalarını ve yazmalarını ister.

Her bir A4’e aşağıdaki sorulardan biri yazılır.

1-Yaşadığınız yerde kaç kişi yemeğe oturuyorsunuz? Bunlar kimler? Birlikte mi başlıyorsunuz? Yemeği ve masayı kim hazırlıyor? Kaç kişi?

2-Masayı ve mutfak kim(ler) topluyor? Sizler hazırlanmasına ve toplanmasına yardım ediyor musunuz?

3-Grup halde yemek yerken en hoşunuza giden ve gitmeyen şeyler nelerdir?

4-Hep birlikte yemek yerken nelere dikkat etmek gerekir.

10 dakika zaman verilir. Sıra ile kısaca her grup anlatır.

Katılımcı eksik var ise aşağıdaki gibi tamamlar.

Yemeğe:

- Masadaki herkesle birlikte başlamalıyız
- Tabakımızı yiyebileceğimiz kadar yemek almalıyız.
- Çatal ve kaşık kullanarak yemeliyiz
- Başkasının tabağından yememeliyiz
- Ağzımızda lokma varken konuşmamalıyız
- Yemek yerken ağzımızı şapırdatmamalıyız
- Yemek isterken lütfen ile başlayarak rica etmeliyiz
- Yemek yerken ve bittikten sonra ağzımızı peçete ile silmeliyiz
- Yemek yerken üzerimize dökülmemesine dikkat etmeliyiz
- Tabakımızda yiyecek bırakmamalıyız
- Bizimle birlikte yiyecek afiyet olsun demeliyiz
- Yemeği hazırlayan kişiye teşekkür etmeliyiz
- Evde uyulması gereken kurallar okulda ve diğer yerlerde de geçerlidir
- Yemeği masada değil mutfaktan alıyor isek sıraya girerek almalı ve görevliye yardımcı olmalıyız.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

“Yemek hazırlayan büyüklerimize yardım etmek önemli. Biz de gelecekte bizden küçüklere yemek hazırlamak için nasıl masa hazırlayacağımızı birlikte konuşalım. Çorba kaşık ile, sebze ve et bıçak ve çatal ile yenir. Bıçak sağ elle, çatal sol elle tutulur.

Masada tabağın sağına bıçak ve kaşık, soluna çatal konur. Yemek de çorba yoksa masaya kaşık konmasına gerek yoktur.

Büyükleriniz yokken bıçak ve ocak kullanmanız doğru değildir. Yanınızda bir büyük yoksa ve karnınız acıkmışsa sizde bir sandviç hazırlayabilirsiniz. Nasıl sandviçler hazırladınız?”

Gruptan gelen cevaplardan sonra kolaylaştırıcı da basit 3 adet sandviç örneği ve meyveli yoğurt örneği verir.

Eğer yanımızda bir büyüğümüz yok ise biz de kendimize yiyecek hazırlayabiliriz. Her zaman bunu büyüklerden beklememek gerekir. Dikkat edeceğimiz bazı kurallar var. Bıçak kullanırken dikkatli olmak gerekiyor. Ocak ve fırın kullanırken de aynı özeni ve dikkati göstermek önemli. Yemek hazırlamadan önce ellerimizi yıkamamız gerekiyor.

Sahanda yumurta, makarna gibi yemekler hazırlanırken uygulama mutfağı yok ise gruplara bölerek mutfak da uygulama yapılabilir.

Sahanda Yumurta

Malzemeler	Yapılışı
2-3 kaşık tere yağ (eritilmemiş) 2 yumurta 1 çay kaşığı tuz	Önce tavayı ocağın üstüne koyup üzerine tere yağ konur Ocağı açıp yaklaşık 1 dakika kadar yağın kızarmasını beklenir. Ardından yumurta tavanın ortasına gelecek şekilde kırılır. Uygun kıvamda geldiğinde dilediğiniz miktarda tuz atarak servis yapılır.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
Makarna Yapılışı

Malzemeler	Yapılışı
8 su bardağı su 1 silme yemek kaşığı tuz 250 gr. Makarna (250gr.lık paket veya 500gr.lık paketlerde yarım paket) - Yarım fincan sıvı yağ (En sağlıklısı zeytinyağıdır ama bazıları makarnada kokusunu sevmez, tadını sevdiğiniz başka bir sıvı yağ da kullanabilirsiniz.) - Makarna Süzgeci	Orta boy bir tencereye 8 bardak soğuk su dökülür ve üzerine 1 silme yemek kaşığı tuz eklenip, tencerenin kapağı kapatılır ve açık ateşte makarna suyu kaynayana kadar bırakılır. Su kaynadıktan sonra, 250gr. makarna kaynamakta olan suyun üzerine dökülür ve pişmeye başlar, ama bu kez tencerenin kapağı kapatılmaz. Tencerenizin yapısına ve makarnanın türüne göre pişme süresi 10-15 dakikadır. Makarnanın pişip pişmediğini anlamak için, tencereden bir iki tanesini alıp süzgece bırakın ve soğuyunca tadına bakıp kontrol edebilirsiniz. Makarnayı kimi çok pişmiş sever kimi ise az pişmiş diri halde sever, tadını kontrol ederken kendi pişirme ölçünüzü de bulmuş olursunuz. Makarna piştikten sonra, makarna süzgecine koyup suyu süzülür. Eğer makarna yemeğini diri halde seviyorsanız, piştğinde üzerine su gezdirmenize gerek yoktur, ama çok pişmiş seviyorsanız, süzerken üzerine soğuk su gezdirmenizde fayda vardır, böylece tencereye aktardığınızda makarnalar birbirine yapışmaz. Yarım fincan kadar sıvı yağ, suyu dökülmüş ve ocakta ısıtılıp kurumuş tencereye konur, biraz ısınması beklenir. Daha sonra ocağın altı kısılıp, tencereye pişirilip süzölmüş makarnalar konur ve biraz karıştırılıp, ocak kapatılır, tencerenin kapağı da kapatıldıktan sonra 2-3 dakika demlenmeye bırakılır. Makarnanızı tabağa alabilirsiniz, artık yenmeye hazırdır. Dilerseniz üzerine ketçap, yoğurt veya çeşitli makarna sosları ekleyip servis yapabilirsiniz.

Çocuklara resimli dergiler, yapışkan ve kartonlar verilir. Kendilerini tehlikeye sokmadan nasıl bir yiyecek hazırlamak isterler ise kolaj çalışması yapmaları istenir. 7-8 dakika içinde biten çalışmalar panoya asılır. Bıçak ocak vs kullanılan bir çalışma varsa düzeltilir.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

- Masadaki herkesle birlikte başlamalıyız
- Tabagımıza yiyebileceğimiz kadar yemek almalıyız.
- Çatal ve kaşık kullanarak yemeliyiz
- Başkasının tabağından yememeliyiz
- Ağzımızda lokma varken konuşmamalıyız
- Yemek yerken ağzımızı şapırdatmamalıyız
- Yemek isterken lütfen ile başlayarak rica etmeliyiz
- Yemek yerken ve bittikten sonra ağzımızı peçete ile silmeliyiz
- Yemek yerken üzerimize yemek dökmemeliyiz
- Tabagımızda yiyecek bırakmamalıyız
- Bizimle birlikte yiyenlere afiyet olsun demeliyiz
- Yemeği hazırlayan kişiye teşekkür etmeliyiz
- Evde uyulması gereken kurallar okulda ve diğer yerlerde de geçerlidir
- Yemeği masada değil mutfaktan alıyor isek sıraya girerek almalı ve görevliye yardımcı olmalıyız.

Başlıkları vurgulanır.-

OYUN/RAHATLAMA: (5 dakika)
KULAKTAN KULAĞA

Çocuklar eşit sayıda iki gruba ayrılır. Tek sıra halinde yan yana dizilirler. İki grup birbirine paralel durumdadır. Kolaylaştırıcı, grubun başındaki çocuğa üzerinde bir cümle yazılı kâğıdı uzatır ve okumasını ister. Grubun başındaki çocuk yanındakinin kulağına bu cümleyi fısıldar. Dinleyen çocuk, dinlediği cümleyi kendisinden sonra gelen çocuğa fısıldar. O da bir sonrakine. Sıranın en sonundaki çocuğa önceden bir kâğıt kalem verilmiştir. Dinlediği cümleyi elindeki kâğıda yazar ve “tamam” diye bağırır. Aynı anda kolaylaştırıcı baştaki çocuğa yeni bir cümle verir ve oyun beş cümle tamamlanıncaya kadar devam eder. Aynı süreç, eş zamanlı olarak diğer grupla da başlar ve devam eder. Önce bitirip tüm cümleleri doğru olan grup yarışmayı kazanacaktır.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara post-itler dağıtılır. Etkinliğe ait en önemli buldukları bir cümleyi yazmaları istenir. Yazılanlar değerlendirilir. Yazı tahtasına yapıştırılır.

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Meslekler ve Geleceğimiz
KONU	- Meslekleri tanıyalım - Meslek Seçimi Nasıl Yapılır? - Gelecekle İlgili Plan Yapmak - Başarının Temel Koşulu: Çalışmak
HEDEF	Meslekler hakkında bilgi edinerek geleceğe dair hedefler belirleme becerisi kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Meslek kavramının anlamını bilir. b) Çevresinde icra edilen mesleklere örnekler verir. c) Meslek seçiminde nelere dikkat edileceğini bilir. d) Gelecekle ilgili planlar tasarlar. e) Gelecekle ilgili hedefler belirler. f) Başarı için çalışmak gerektiğinin bilincindedir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım, soru-cevap, tartışma
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası, A5 boyutunda kâğıtlar, kalem
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklar karşılanır ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar. Eğitime her zaman olduğu gibi ısınma oyunu ile başlanacağı söylenir ve aşağıdaki oyun oynatılır: ŞAŞIRT BENİ Çocuklar ayakta çember oluşturacak şekilde dizilirler. Ellerini öne doğru uzatır ve avuçlarını kapatır. Kolaylaştırıcı, grubun ortasında durur. Devamlı hareket halindedir. Elindeki topu kime atarsa o kişi ellerini açar ve topu yakalar. Ara sıra topu atacakmış gibi yapar fakat atmaz. Buna rağmen ellerini açan oyuncu oyundan elenir. Son kişi kalıncaya kadar oyun devam eder. Sona kalan çocuk alkışlanır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün sizinle mesleklerden, meslek seçiminden, gelecekle ilgili plan yapmaktan ve başarılı olmanın en temel koşulu olan çalışmaktan söz edeceğiz. Dikkat etmişseniz saydığım tüm bu başlıklar aslında sizlerin geleceğiyle ilgili. Yaşınız ilerledikçe gelecekte neler yapacağınızla ilgili tasarılarınız da zihninizi daha çok meşgul edecektir. Bugün birlikte bazı temel başlıklar üzerinde konuşup geleceğinizle ilgili alacağınız kararlara katkıda bulunmuş olacağız. Siz de bu süreçte etkin olarak katılmak suretiyle daha verimli bir çalışma yapmamızı sağlamış olursunuz.” diyerek çocukları eğitime odaklandırmaya çalışır.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Kolaylaştırıcı, “İnsanların eğitimi aldıktan sonra hayatını sürdürmek amacıyla düzenli olarak yaptığı işe meslek denir.” tanımını yaptıktan sonra herkesin çevresinde tanıdığı yetişkinleri düşünmesini ister. Bu kişilerin meslekleri nedir? Hayatlarını sürdürmek için ne iş yapıyorlar? Bu işle ilgili nasıl bir eğitim aldılar? Bu soruları düşünmelerini ister. Sonra “Kim örnek vermek ister?” diye sorarak çocukları konuşturur. Kolaylaştırıcı kendi mesleğinin ne olduğunu, bu işle ilgili nasıl bir eğitim aldığını söyler. Meslekle ilgili eğitimin her zaman okullarda alınmadığını, usta-çırak usulüyle birçok mesleğin öğrenildiğini belirtir. Usta-çırak ilişkisi hakkında bilgi verir.

Kolaylaştırıcı, “Şimdi düşünmenizi istiyorum. Bir insan ileride yapacağı bir mesleğe karar verirken nelere dikkat etmelidir?” diye sorar. Çocukların düşüncelerini dinler. Meslek seçerken dikkat edilmesi gereken önemli başlıkları tahtaya yazarak açıklar:

- İlgimi çekiyor mu?
- Yeteneklerime, becerilerime uygun mu?
- Hayatımı sürdüreceğim kadar gelir sağlar mı?
- Bu mesleği yapacak eğitimim var mı veya alabilecek miyim?
- Bu mesleği seçersem ileride iş bulabilir miyim?

Çocuklara A5 boyutunda kâğıtlar ve kalem dağıtılır. Herkesten tahtadaki başlıklara bakarak gelecekte yapmak istediği iki meslek seçmeleri ve yazmaları istenir. Seçtikleri bu mesleklerin tahtada yazılı başlıklara uygun olup olmadıklarına karar vermeleri istenir. Birkaç dakika sonra isteyen çocuklar seçtikleri meslekleri ve bu mesleklerin tahtadaki başlıklara uygunluğu konusunda açıklama yapar.

Kolaylaştırıcı “Herkesin gelecekle ilgili hedefleri olmalı. Herkes koyduğu hedefe ulaşamayabilir ancak ulaşacak bir hedefimiz olmazsa geleceğimizi rastlantılara terk etmiş oluruz. Bu da bizim başarısız ve mutsuz olmamıza neden olabilir.” açıklamasını yapar.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	Kolaylaştırıcı, Çocuklara “Sizce başarılı olmanın en önemli koşulu nedir? Başarılı olmak isteyen bir kişi mutlaka ne yapmalıdır?” diye sorar. Çocukların düşünceleri dinlenir. Verilen yanıtların her birinin başarı için önemli olduğu ancak bunlar içerisinde “çalışma” başlığının çok belirleyici olduğunun altı çizilir. Çevremize baktığımızda çalışmadan başarı kazanmış insanların sayısının çok az olduğu belirtilir. Her mesleğin çalışma gerektirdiği, çalışmadan başarı elde etmenin mümkün olmadığı söylenir. Çocuklardan, çalışmanın önemini açıklayan örnekler vermeleri istenir. Örnekler dinlenir ve kolaylaştırıcı tarafından değerlendirilir.
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	ÖZET/SONUÇ: (5 dakika) Kolaylaştırıcı “Bugün hepimiz için önemli bir konuyu ele aldık. İleride icra edeceğimiz mesleğe karar verirken nelere dikkat etmemiz gerektiği konusunu ele aldık. Küçük bir beyin jimnastiği yaparak gelecekte yapmayı istediğimiz mesleği seçmeye çalıştık. Gelecekle ilgili hedeflerimizin, tasarılarımızın olmasının önemi üzerinde durduk. Başarılı olmak için çalışmak gerektiğinin altını çizdik.” diyerek konuyu özetler. DEĞERLENDİRME: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, aşağıdaki soruları çocuklara yönelterek aldığı cevaplara göre eğitimi değerlendirir. Çocukların yanlışlarını düzeltir, eksiklerini tamamlar. 1. Meslek ne demektir? 2. Meslek seçerken nelere dikkat edilmelidir? 3. Gelecekle ilgili hedef koymak niçin önemlidir? 4. Başarı kazanmanın temel koşulu nedir?

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Bağımlılık
KONU	• Sigara bağımlılığı • Alkol Bağımlılığı • Teknoloji ve İnternet Bağımlılığı
HEDEF	Her türlü bağımlılığa karşı olma bilinci kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Her türlü bağımlılığın kişiye zarar verdiğini bilir. b) Bağımlılık çeşitlerine örnekler verir. c) Bağımlılığa karşı alınacak önlemleri fark eder.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım/sunum, tartışma, soru-cevap

ARAÇ VE MATERYALLER	A4 kâğıdı, kalem, gazete kâğıdı, müzik düzeni
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklar karşılanır ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar. Eğitime her zaman olduğu gibi bir ısınma oyunu ile başlanacağı söylenir ve aşağıdaki oyun oynatılır: SU ADA Yere çocuk sayısından bir eksik olarak bir kişinin iki ayağı ile basabileceği büyüklükte gazete kâğıtları yerleştirilir. Çocuklara bir denizde oldukları, yerde gördükleri gazete kâğıtlarının ise adalar olduğu söylenir. Müzik çaldığı sürece bu adaların arasında yüzmeleri, müzik durduğunda ise herkesin kendine çıkacak bir ada bulması gerektiği söylenir. Kendine ada bulamayan çocuk oyun dışı kalır. Çocuklar bir kez çıktığı adanın üzerine çıkamazlar, her turda farklı bir adaya çıkmalıdır. Her seferinde bir gazete kâğıdı yerden kaldırılır. En sona kalan çocuk alkışlanır.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün önemli bir başlığı tartışacağız: Bağımlılık. Hangi konuda olursa olsun bağımlılık insanı sınırlayan, hayatını istediği gibi sürdürmesini engelleyen, başkalarıyla ilişki kurmasını zorlaştıran, en önemlisi de beden ve ruh sağlığını tehdit eden kötü bir durumdur. Bugün bağımlılığın yaygın olan çeşitleri üzerinde duracağız. Bağımlılığın nasıl ortaya çıktığını ve bağımlılıktan uzak durmak için neler yapılması gerektiğini ele alacağız. Çoğu zaman sizin bulduğunuz yaşlarda başlayan bağımlılığa neden olan alışkanlıklara dikkatinizi çekmeye çalışacağız. Onun için bu süreçte etkin bir şekilde yer almanızı bekliyorum.” diyerek çocukların eğitime odaklanmalarını sağlar.
	ETKİNLİK: (30 dakika) Çocuklara “Neyi yapmazsanız, yaşayamayacağınızı düşünüyorsunuz?” diye sorulur ve çocukların cevapları dinlenir. “Hava, su, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarımızın karşılanması yaşamamız için zorunludur.” sonucuna varılır. Yazı tahtasına “Zorunlu ihtiyaçlarımız” başlığı altına bir liste oluşturulur. “Zorunlu ihtiyaçlarımızın dışında karşılanmadığı takdirde kişinin normal yaşamını sürdürmesini olumsuz etkileyen başka maddeler de bulunmakta. Kişi bu maddeleri almadığı takdirde zorluklar yaşıyor. Yani bu maddelere bağımlı. Siz böyle maddelere örnekler verebilir misiniz?” diye sorulur ve çocukların yanıtları dinlenir. Kolaylaştırıcı insanda birçok maddenin bağımlılık yarattığı özellikle sigara ve alkol bağımlılığının çok yaygın görüldüğü, bu tür bağımlılıklara çoğu zaman merak duygusunun neden olduğu, arkadaş seçiminin de bu tür alışkanlıkların kazanılmasında etkisi olduğu belirtilir. Bağımlılık yapan ve insanın sağlığına zarar veren bu tür maddelerden mümkün olduğunca uzak durulması gerektiği anlatılır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Günümüzde en yaygın bağımlılıklardan birisinin de teknoloji ve internet bağımlılığı olduğu belirtilerek bu tür bağımlılıkların da insanlara zarar verdiği ifade edilir. Çocuklara “Teknoloji ve internet bağımlılığı insanlara hangi zararları verebilir?” diye sorularak çocuklar konuşturulur.

Bu bağımlılıkların hareketsizlikten dolayı obeziteye ve gelişimsel bozuluklara neden olduğu belirtilir. Bu tür bağımlılığı olan kişilerin çevresindeki insanlarla sosyal ilişki kurma konusunda zorluk yaşadıkları, zamanı etkin kullanma, sorumluluklarını yerine getirme konusunda sorunlar ortaya çıktığı belirtilir. Onun için internet oyunları, sosyal sitelere üye olma gibi konularda özellikle çocukların ve gençlerin bilinçli davranmasının önemi belirtilir. Çocuklarla bağımlılığın nasıl kazanıldığı üzerine kısa bir tartışma yapılır.

“Hiçbir şeye bağımlı olmak iyi değildir. Bağımlılık, özgürlüğü yok eder. Onun için bağımlılık yaratabilecek her türlü alışkanlıktan sakınmak gerekir. Bağımlılıktan sakınmak tamamen bilinçle olabilir. Bu konuda bilinçli davranmak çok önemlidir.” açıklaması yapılır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı. “Bugün önemli bir konudan, bağımlılıktan söz ettik. Bağımlılığı, ihtiyacımız olmadığı halde alışkanlık haline getirdiğimiz etkinlikler ve alınmadığı takdirde sağlığımızın olumsuz etkilendiği maddelere duyulan ihtiyaç olarak tanımladık. Bağımlılık yapan çok farklı maddeler olduğunu, bunların bir kısmının çok kolay ve yaygın olarak bulunabildiğini gördük. Bağımlılığa genellikle merak duygusunun ve akran teşvikinin neden olduğunu belirledik. Çok yaygın olan sigara ve alkol bağımlılığına çevremizde çok sayıda örnek bulunmasının çocuklar ve gençler için büyük bir şanssızlık olduğunu fark ettik. Başka bir bağımlılık türü olan ve çocukların ve gençlerin arasında yaygınlaşmakta olan teknoloji ve internet bağımlılığının, sosyal medya bağımlılığının sonuçlarını tartıştık. Son olarak da her türlü bağımlılığın en büyük düşmanının insan bilinci olduğunu tespit ettik.” açıklaması yapılarak konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (10 dakika)

Çocuklara birer A4 kâğıdı dağıtılır. Kolaylaştırıcı uygulamalı olarak gösterip her çocuğun bir uçak modeli yapmasını sağlar. Uçak modelleri tamamlandıktan sonra her çocuğun kendi uçağının bir kanadına bu etkinlik ile ilgili düşüncelerini, diğer kanadına ise duygularını yazması istenir. Herkesin yazma işlemi tamamlandıktan sonra herkes uçağı hazır halde bekler. Kolaylaştırıcı işaret verince tüm uçaklar havaya atılır. Çocuklardan yere düşen uçaklardan birisini yerden alıp kanatlarında yazılanları okuması ve tekrar havaya atması istenir. Bu işlem zamanın durumuna göre birkaç kez tekrarlanır. En sonunda uçak modelleri kolaylaştırıcı tarafından toplanır kanatlarında yazılanlar çocuklarla birlikte değerlendirilir.

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Yaşam Becerileri
KONU	• Öfke Kontrolü • “Hayır” Diyebilme • Stres Yönetimi
HEDEF	Yaşam becerilerini destekleyerek daha güçlü bir kişi olarak yetişmesine katkıda bulunmak.
KAZANIMLAR	a) Öfkesini ilişkilerine zarar vermeden ifade eder. b) İstemediği durumlarda “hayır” diyebilir. c) Stresin yarattığı sonuçları bilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım, soru-cevap, tartışma, sunum
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası, PPT sunumu, bilgisayar, projektör
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika) Çocuklar karşılanır ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün sizinle yaşamımızı kolaylaştıracak bazı bilgi ve becerilerden söz edeceğiz. Öncelikle ‘Öfkemizi nasıl yönetiriz?’ konusunu gözden geçireceğiz. Öfkeli olduğumuz anda karşımızdaki insanla ilişkimizi bozmadan kendimizi nasıl ifade edebileceğimizi konuşacağız. İstemediğimiz durumlarda karşımızdakilere “hayır” diyebilmenin önemini tartışacağız. Stresle baş etme yollarını konuşacağız.” diye açıklama yaparak konu çocuklara tanıtılır.
	ETKİNLİK: (35 dakika) Çocuklar ikiye bölünür ve kendi aralarında hangi durumlarda öfkelenedikleri ile ilgili beş dakika süreyle sohbet ederler. Daha sonra büyük gruba dönülür ve neler konuştuklarını anlatmak isteyenler, anlatır. Kolaylaştırıcı çocuklara: “Öfkelendiğiniz anda neler yapıyorsunuz? Öfkenizi nasıl ifade ediyorsunuz?” diye sorar. Aldığı yanıtları tahtaya özet halinde yazar. Bu yazdıklarının üzerinden geçerek “Böyle davranırsak karşımızdaki ile ilişkimiz bozulabilir mi?” diye sorup çocukların dikkatini çeker.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Öfke durumunda kısa da olsa kendimize zaman vermemiz, bu arada öfkemizin biraz dinmesini beklememizin doğru olacağı belirtilir. Özellikle bizi öfkeliendiren davranışın, yani öfkemizin asıl kaynağının ne olduğunu düşünmemiz gerektiği belirtilir. Karşımızdaki kişiyi suçlamadan, bu davranışın bizim üzerimizdeki etkisini açık bir şekilde söyleyerek kendimizi ifade etmemizin ilişkimizi bozmayacağı açıklanır. Örneğin sık sık sözümüzü kesen arkadaşımıza öfkelendiğimizde ona ‘Sen ne saygısız insan-sın. Seninle bir daha konuşmayacağım!’ demek yerine ‘Ben konuşurken sık sık sözümü kestiğin için öfkeleniyorum çünkü kendimi değersiz hissediyorum.’ dediğimizde kendimizi doğru ifade etmiş oluruz. Bu durumda karşımızdaki de suçlanmış hissetmez.” açıklaması yapılır.

Kolaylaştırıcı etkinliğin bu bölümünde şu açıklamayı yapar: “Yaşamda zorluk çektiğimiz konulardan birisinin de bizden bir şey talep edildiğinde, karşımızdakinin üzüleceğini düşünerek istemediğimiz halde ‘hayır’ diyemememizdir. Oysaki insanlar üzülmesin diye kendimiz üzülebiliyoruz. Çünkü istemediğimiz bir şeyi yapmak keyifli bir durum değildir. Böylesi durumlarda gerekçesini açıklayarak karşımızdakine ‘hayır’ diyebilmeliyiz. Bu durum aslında onunla olan ilişkimizi daha sağlam ve sürdürülebilir hale getirir.” Bu açıklamadan sonra çocuklara “Kimler ‘hayır’ diyebilme konusunda zorluk yaşıyor? diye sorulur ve çocukların söyledikleri dinlenir. Aşağıdaki örnekler çocuklara PPT sunumu üzerinden gösterilir:

‘Güvenli ve başarılı “hayır” deme örnekleri

Basit Hayır: “Hayır” veya “Hayır, teşekkürler”.

- Olanı Söylemek: “Hayır, teşekkürler. Ben ... kullanmıyorum.”
- Konuyu Değiştirme: “Hayır, teşekkürler. Dünkü maçı izledin mi?”
- Yürüyüp Gitmek: Hayır deyip ortamdan uzaklaşmak

Hayır derken dikkat edilecekler

- Konuştuğunuz kişi ile doğrudan göz kontağı kurun.
- Açık, katı ve tereddütsüz bir ses tonu ile konuşun.
- Kendinizi suçlu hissetmeyin.”

Kolaylaştırıcı, “Kimler stres yaşıyor? En son hangi konuda stres yaşamıştınız? Örnek verir misiniz?” diyerek çocukları konuşturur. Kolaylaştırıcı “Stres herkesin yaşadığı bir durumdur ancak bazıları stresi, kendisine zarar verecek boyutta yaşar. Huzuru kaçar, sağlığı bozulur, ilişkileri riske girer, saldırgan veya içe dönük hale gelir. Oysaki stresin kaynağını düşünüp onunla yüzleştğinde durumun büyük bir ihtimalle hiç de sandığı gibi olmadığını fark etme şansı olacak. Stresle baş edebilmek için neler yapabileceğini düşünme fırsatı bulacak ve stresten daha az etkilenecektir.” açıklamasını yaptıktan sonra çocuklardan stres yaşadıkları durumlarla başa çıkmak için neler yaptıkları konusunda kısa bir sohbet ortamı oluşturulur.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	ÖZET/SONUÇ: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, “Bugün öfke yaşadığımız anlarda kendimizi nasıl ifade etmemiz gerektiğini konuştuk. İlişkimize zarar vermeden bizi rahatsız eden davranışı belirterek yaşadığımız duyguyu ifade ettiğimizde karşımızdaki kendisini suçlanmış hissetmeyeceği için ilişkimiz bozulmaz. Bugün karşılamak istemediğimiz taleplere “hayır” demenin bizi koruduğunu, ilişkimizi güçlendirdiğini fark ettik. Stres durumunda neler yapabileceğimizi tartıştık.” diyerek konuyu özetler.
	DEĞERLENDİRME: (10 dakika) Kolaylaştırıcı, aşağıdaki soruları çocuklara yönelterek aldığı yanıtlara göre eğitimi değerlendirir. Varsa eksiklikleri tamamlar, yanlış yanıtları düzeltir. 1. Öfke anında neler yapabiliriz? 2. Kendimizi ifade ederken neye özen göstermeliyiz? 3. “Hayır” diyebilmek karşımızdakiyle ilişkimizi nasıl etkiler? 4. Stresle baş etmenin ilk adımı nedir?

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Yaşam Becerileri
KONU	Para Yönetimi
HEDEF	Yaşam becerilerini destekleyerek daha güçlü bir kişi olarak yetişmesine katkıda bulunmak.
KAZANIMLAR	a) Para harcama konusunda dikkat etmesi gereken şeyleri bilir. b) Nakit para harcama, kredi kartını doğru kullanma ve zorunlu olmadıkça borçlanmama becerisi kazanır. c) Tutumlu ve hesaplı harcama yapar.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım, soru-cevap, tartışma
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (15 dakika) Çocuklar karşılanır ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

SEMT PAZARI

Çocuklar alanın ortasına toplanır. “Şimdi siz bir semt pazarındasınız. Herkes kendisine pazarda daha önce gözlemlediği birinin rolüne girecek. Ben başla deyince hepiniz rolünü oynamaya çalışacak. Başladıktan sonra isterseniz seçtiğiniz rolü değiştirip pazardaki başka bir role girebilirsiniz. Diyelim ki limon satıcısı rolüne girdiniz. Başladıktan sonra isterseniz müşteri veya belediye zabıtası rolüne girebilirsiniz.” açıklaması yapılır. Çocuklar, şiddet konusunda uyarıldıktan sonra kolaylaştırıcı “başla!” diye bağırır. Çocuklar bir süre rollerini oynarlar. İhtiyaç duyan çocuklara rehberlik edilir. Bir süre sonra oyun durdurulur. Çocuklara aşağıdaki sorular sorularak konuşmaları sağlanır:

- a) Kim, hangi roldeydi?
- b) Kimler pazardan alış-veriş yaptı?
- c) Kimler satıcı rolündeydi? Neler satıyordunuz? Kaç para kazandınız?
- d) Kimler çok para harcadı?

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün sizinle yaşamımızı kolaylaştıracak bazı bilgi ve becerilerden söz edeceğiz. Öncelikle gelir ve giderlerimizi denk getirme konusunda nasıl bir yol izlememiz gerektiğini gözden geçireceğiz. Para yönetimi konusunda dikkat etmemiz gereken şeyleri tartışacağız. Cebimizdeki paramızı harcarken, kredi kartı kullanırken ve borçlanırken nelere dikkat etmemiz gerektiğini ele alacağız.” diye açıklama yaparak konu çocuklara tanıtılır.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Kolaylaştırıcı, çocuklara “Para harcarken nelere dikkat etmeliyiz?” diye sorarak çocukların cevaplarını dinler. Önemli bulduğu şeyleri özet halinde tahtada not eder. Eksik bırakılan bölümleri tamamlar. Çocuklara “Kimler kredi kartı gördü? Kredi kartı ne işe yarar?” diye sorar. Çocukların cevapları dinlenir. Kredi kartının aslında bankadaki paramızı harcamamızı kolaylaştırdığı, bu anlamda çok büyük bir kolaylık sağladığı belirtilir. “Ancak kredi kartının en büyük riski karşılığı olmayan harcamalar yaptığımızda ortaya çıkar. Harcarken fark etmediğimiz bu durum, ödeme zamanı geldiğinde bizi çok zor duruma sokabilir. Onun için kredi kartı kullanırken onun sağladığı kolaylığa aldanıp gereksiz harcamalar yaparsak sonunda çok zor durumlara düşebiliriz.” açıklaması yapılır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

“Dikkat edilmesi gereken bir konu da gereksiz yere borçlanmaktır. Zorunlu olmadıkça borçlanmamalıyız. Çok zorunlu durumlarda ise daha sonra ödeyebileceğimiz kadar borçlanmalıyız. Borcu zamanında ödemek, güvenilirlik açısından çok önemlidir. Onun için aldığımız borcu günü gelince mutlaka ödemeliyiz. Ödeyemeyeceğimiz kadar borçlandığımızda büyük zorluklarla karşılaşabiliriz.” açıklaması yapılır.

“İnsanların yaşamda zorluk çektiği bir konu da para yönetimidir. Gelir ve giderlerin dengelenmesini sağlayamayan insanlar genellikle para yönetimi konusunda zorluklar yaşıyorlar. Gelirlerini ve ona bağlı olarak giderlerini planlama alışkanlığı olmayan kişiler ya sık sık para sıkıntısı çekiyor ya da para harcamaktan çekindikleri için imkanları olduğu halde insani ihtiyaçlarını karşılayamaz duruma düşüyorlar. Bu tür insanlar tutumlu olmakla cimri olmayı çoğunlukla karıştırırlar. Parasız kalma korkusuyla yaşarlar. Gelirleri ile giderlerini dengeleyerek planlı harcama yapma alışkanlığı kazanan insanlar daha mutlu yaşama şansı yakalamış olurlar.” açıklaması yapıldıktan sonra çocuklardan çevrelerinde böyle durumlar görüp görmedikleri sorulur. Çocukların söyledikleri dinlenir. Şu açıklama yapılır: “Aslında gelir ve giderler bilinçli olarak planlanmalıdır. Harcamaların, kazanca göre düzenlenmesi halinde az önce konuştuğumuz durumlar daha az yaşanabilir. Onun için her birimizin gelir ve giderlerimizi dengeleyebilmek için basit de olsa bir bütçe hazırlaması çok önemlidir.”

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün para harcarken nelere dikkat etmemiz gerektiğini ele aldık. Kredi kartı kullanırken hesapsız harcama yapmanın doğurabileceği zorluklardan söz ettik. Borçlanma konusunu konuştuk. Para yönetiminin, yani gelir gider dengesi oluşturmanın yaşamımızı kolaylaştıracığından söz ettik.” diyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı, aşağıdaki soruları çocuklara yönelterek aldığı yanıtlara göre eğitimi değerlendirir. Varsa eksiklikleri tamamlar, yanlış yanıtları düzeltir.

- Para harcarken nelere dikkat edilmelidir?
- Kredi kartı kullanarak hesapsız harcama yapmanın sonucunda neler olabilir?
- Borçlanırken neye dikkat etmeliyiz?
- Para yönetimi ne demektir? Nasıl yapılır?

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Yaşam Becerileri
KONU	- Çatışma Yönetimi - Zamanı Planlama ve Doğru Kullanma
HEDEF	Yaşam becerilerini destekleyerek daha güçlü bir kişi olarak yetişmesine katkıda bulunmak.
KAZANIMLAR	a) Çatışma durumunda önce çatışmanın nedenine odaklanır. b) Çatışma çözme becerisine sahiptir. c) Zamanını planlar ve bu plana uygun davranır.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Tartışma, anlatım, oyun oynama, soru-cevap
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası, Haftalık Zaman Planı Çizelgesi
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklar karşılanır ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar. Eğitime bir ısınma oyunu ile başlanacağı söylenir ve aşağıdaki oyun oynatılır: SANDALYE KAPMACA Grup sandalyelere oturarak bir daire oluşturacak şekilde toplanır. Gruptan bir kişi ebe olarak dairenin tam ortasında ayakta durur. Kendisinin bir sandalyesi olmadığı için ebenin amacı kendisine oturacak bir yer kapmaktır. Bunu sağlamak amacıyla oturan insanları yerlerinden kaldırmak için komutlar verir. Örnek: gözlüklüler yer değiştirsin, kırmızı giyenler yer değiştirsin gibi. Böylece yer değiştiren çocukların boşalttıkları yere oturmaya çalışır. Bu hareketlilik sırasında ayakta kalan ebe olur. KONU TANITIMI: (5 dakika) Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bu eğitimde iki konu ele alacağız. Birincisi çatışma yaşadığımız anlarda nasıl davranmamız, çatışmaları nasıl yönetmemiz gerektiği konusu. İkincisi zamanımızı doğru ve etkin kullanmak için plan yapmayı deneyimleyerek öğrenmeye çalışacağız. Eğitim sırasında bu deneyimlerinizi bizimle paylaşırsanız eğitimimiz daha verimli geçer.” diyerek konuyu tanıtır ve çocukların konuya odaklanmalarını sağlar.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK: (35 dakika)

Kolaylaştırıcı tahtanın ortasına gelecek şekilde büyükçe “ÇATIŞMA” yazar ve çember içine alır. Çocuklara “Bu sözcük sizde neler çağırıyor?” diye sorarak çocukların verdikleri cevapları oklar çıkararak tahtaya yazar. Çatışmanın iki kişinin var olduğu her ilişkide yaşanmasının normal olduğu belirtilir. Çatışmaların genel olarak iki nedenden kaynaklandığı söylenir: İhtiyaç ve değer çatışması. İki kişinin ihtiyaçlarının çatışması ya da çıkarışmasının çatışmaya neden olduğu örneklerle anlatılır. Çatışma durumunda Yapılması gerekenler sıra ile anlatılır:

- Tarafların ihtiyaçlarının saptanması
- Tarafların çözüm önerilerini söylemeleri
- İki tarafın da reddetmeyeceği bir çözümün bulunması
- Uygulama ilkelerinin kararlaştırılması
- Çözümün takibi

Kolaylaştırıcı, “Çatışmada her iki tarafın da kendisini kaybetmiş hissetmeyeceği, her iki tarafın da uzlaşmak için fedakârlıkta bulunduğu ama sonuçta kazançlı çıktığı bir çözüm en iyisidir. Aksi halde kaybeden taraf kendini kötü hisseder ve bu durum ilişkiye yansiyabilir.” diyerek konuyu açıklar.

Kolaylaştırıcı, “Diyelim ki iki arkadaşınız aynı sandalyeye oturmak istiyor ve aralarında çatışma yaşıyorlar. Bu durumda çatışma çözme adımlarına uygun bir çözüm nasıl bulunabilir? Gelin birlikte düşünelim.” diyerek çocuklarla birlikte adım adım bir çatışma çözme örneği gösterir.

Çocuklara günlerin belli bölümlere ayrıldığı, bir haftalık olarak düzenlenmiş boş bir “Zaman Planı” kâğıdı dağıtılır. Çocuklardan beş dakika içerisinde önümüzdeki bir haftayı düşünerek işlevsel bir haftalık zaman planı hazırlamaları istenir. Çocuklar zaman planını hazırlarken kolaylaştırıcı aralarında gezer ve desteğe ihtiyacı olanlara rehberlik yapar. Süre sonunda isteyen çocuklar bir haftalık çalışma planını kısaca arkadaşlarına tanıtır. Herkesten gelecek hafta hazırladıkları bu plana mümkün olduğunca uymaları istenir. Eğer planda değişiklik yapmak zorunda kılırlarsa onu da bu plan üzerine işlemeleri söylenir. Gelecek sefer eğitime başlamadan bu planın uygulanması ile ilgili bir değerlendirme yapılacağı söylenir.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün çatışmayı konuştuk. Çatışmaya çözüm ararken nasıl davranmamız, neler yapmamız gerektiğini konuştuk. Çatışma çözümünde çatışan tarafların hepsinin kazançlı çıkacağı bir çözüm aranmasının önemli olduğunu fark ettik. Bu konuda birlikte bir örnek yaptık. Bugün haftalık bir zaman planı hazırladık ve uygulama sözü verdik. Böylece zaman planlanmasının nasıl yapılacağına bir örnek yapmış olduk. Uygulamada bize faydasının olup olmadığını denemiş olacağız.” diyerek konuyu özetler.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	DEĞERLENDİRME: (5 dakika) Kolaylaştırıcı aşağıdaki soruları çocuklara yönelterek verdikleri yanıtlara göre eğitimi değerlendirir. Eksik kalan bölümleri tamamlar. Varsa yanlış anlaşılan bölümleri yeniden açıklar. DEĞERLENDİRME SORULARI 1. İlişkilerde çatışma yaşama konusunda ne düşünüyorsunuz? 2. Çatışma çözülürken nelere dikkat edilmelidir? 3. Zaman planı hazırlamak bize ne kazandırır?
YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Yaşam Becerileri
KONU	Karar Verme Becerisi
HEDEF	Yaşam becerilerini destekleyerek daha güçlü bir kişi olarak yetişmesine katkıda bulunmak.
KAZANIMLAR	a) Karar verme ile risk alma arasındaki ilişkiyi fark eder. b) Karar verme sürecinin aşamalarını bilir. c) Gerektiğinde kendi başına karar alır.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım/sunum, tartışma, soru-cevap, oyun oynama
ARAÇ VE MATERYALLER	A5 kâğıtları, kalem, post-it, karton, Değerlendirme Ölçeği, göz bantları
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” denir ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar. Eğitime her zaman olduğu gibi bir ısınma oyunu ile başlanacağı söylenir ve aşağıdaki oyun oynatılır: ARABA VE ŞOFÖR OYUNU Oyun alanı minderler serpiştirilerek oyun parkuru haline getirilir. Çocuklar ikili gruplar halinde eşleştirilir. Eşlerden biri araba, biri de şoför rolünü üstlenir. Araba rolündeki çocuğun gözleri bağlanır. Şoför rolündeki çocuk, araba rolündeki arkadaşını hiç konuşmadan yönlendirerek düzenlenen parkur içinde gezdirir. Minderlere dokunmak yasaktır. Kolaylaştırıcı işaret verince roller değiştirilir. Etkinlik sonunda çocuklar çember oluşturacak şekilde otururlar.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Kolaylaştırıcı aşağıdaki soruları sıra ile sorarak her çocuğun söz almasına imkân sağlar:

- Oyun sırasında neler oldu?
- Aldığınız rollerin hangisinde kendinizi daha iyi hissettiniz?
- Bir daha yapsanız nelere dikkat edersiniz?

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün, yaşamımızı kolaylaştıracak bir beceri üzerinde duracağız: Karar verme becerisi. Birçok insan kritik durumlarda kendi başına sağlıklı bir karar alma becerisinden yoksun. O anlarda başkalarının yardımına ihtiyaç duymakta. Karar verme becerisini nasıl geliştirebileceğimizi tartışacağız. Karar verirken nasıl düşünmek gerektiği, neleri hesaba katmak gerektiğini tartışacağız.” açıklamasını yaparak konuyu tanıtmış olur.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Kolaylaştırıcı “Kimler bugüne kadar kendisi ile ilgili, kendi başına bir karar aldı ve uyguladı?” diye sorar. Çocuklardan aldıkları ve uyguladıkları kararlardan bazılarını kendilerine dağıtılan A5 kâğıtlara örnek olarak yazmalarını ister. Birkaç dakika süre verildikten sonra isteyenler yazdıklarını okur. Çocukların örnekleri dinlenir.

Kolaylaştırıcı, çocuklara “İnsanlar kararları kendi başlarına almaktan niçin çekinirler? Niçin bazı kararları alırken başkalarının bu konudaki düşüncelerine ihtiyaç duyarlar?” Kısa bir tartışmadan sonra karar almanın aynı zamanda risk almak olduğu söylenir. “İnsanlar genellikle risk almaktan çekindiği için kendi başına karar almaktan da uzak dururlar. Bir yandan kendi düşüncelerinin karar haline getirilmesini isterken diğer yandan alınacak kararın sorumluluğunu almak istemezler. Oysa yerinde ve zamanında doğru karar vermek bir beceridir. Bu beceri, kendine güvenen insanlarda daha çok görülür.” açıklaması yapılır.

Kolaylaştırıcı “Şimdi biraz da karar alma sürecine bakalım. Herhangi bir konuda karar alırken nasıl düşünürüz? Neye ihtiyacımız vardır?” diye sorar. Çocukların görüşlerini dinler. Sonra şu açıklamayı yapar: “Karar verme becerisi kazanmış kişiler, karar alınacak durum hakkında mümkün olduğunca çok bilgi toplamaya çalışır. Vereceği kararın olası risklerini düşünür, sağlayacağı olumlu sonuçları hesap eder ve kararını verir. Herkesin karar verme becerisi aynı derecede gelişmemiştir. Bu becerinin gelişmesi için bireyin daha önce çeşitli konularda karar verme deneyimi yaşamış olması gerekir. Küçük yaştan itibaren karar verme şansı bulmuş ve verdiği kararlar uygulanmış bireyler karar verme konusunda daha cesaretli davranırlar. Bu şansı bulamayanlar karar vermekte zorluk çekerler.” açıklaması yapılır. Sonra yaşadığımız evlerde hangi kararlara çocukların da katıldığı sorulur. Çocukların verdikleri örnekler dinlenir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Son olarak çocuklardan önümüzdeki günlerde uygulamak üzere kendileriyle ilgili bir karar almaları istenir. Çocuklar, kendileriyle ilgili aldıkları kararı kendilerine dağıtılan post-ite yazar ve sıra ile okuyarak etkinlik ortamında duvara asılı kartona yapıştırırlar. Gelecek etkinliğe başlanırken bu kararların uygulanıp uygulanmadığının konuşulacağı belirtilir.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün karar verme becerisi üzerinde durduk. Karar verirken nelere dikkat edilmesi gerektiğinden bahsettik. Küçük yaştan itibaren karar verme fırsatı olanların büyüdüklerinde bu beceriyi daha kolay hayata geçirdiğini konuştuk. Karar verme ile risk alma arasındaki ilişkiyi fark ettik. Karar verme sürecinin aşamalarından söz ettik. Kendimizle ilgili bir karar aldık ve önümüzdeki günlerde aldığımız bu kararı uygulamaya çalışacağız.” diyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, aşağıdaki soruların bulunduğu değerlendirme ölçeğini çocuklara dağıtır ve cevaplandırmalarını ister. Verilen yanıtlar çocuklarla birlikte değerlendirilir. Yanlışlar düzeltilir, eksikler tamamlanır.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1. Aşağıdakilerden hangisi, karar verme becerisi açısından önemli değildir?

- A) Daha önce karar vermiş olmak
- B) Kararın doğuracağı riskleri düşünmek
- C) Dürüst ve güvenilir bir insan olmak
- D) Karar verilecek konuda bilgi toplamak

2. Aşağıdakilerden hangisi, karar verme aşamalarından birisi değildir?

- A) Konu ile ilgili bilgiler toplamak
- B) Kararın doğuracağı riskleri hesaba katmak
- C) Kararın olumlu sonuçlarını düşünmek
- D) Başkalarının ne diyeceğine odaklanmak.

3. Aşağıdakilerden hangisi, karar verme becerisi ile doğrudan ilişkisi vardır?

- A) Özgüven
- B) Çalışkanlık
- C) Doğruluk
- D) Yardımseverlik

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Yaşam Becerileri
KONU	• Problem Çözme • Öz Farkındalık
HEDEF	Yaşam becerilerini destekleyerek daha güçlü bir kişi olarak yetişmesine katkıda bulunmak.
KAZANIMLAR	a) Problem çözme aşamalarını bilir. b) Karşılaştığı problemleri nasıl çözeceğini bilir. c) Kendi yetenek ve beceri sınırlarının farkındadır. d) Eksiklerini bilir, ona göre davranır.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım/sunum, tartışma, soru-cevap, oyun oynama
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projektör, PPT sunumu, Değerlendirme Ölçeği, göz bantları
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” denir ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı geçen etkinlikte kartona yapıştırılan post-itleri çıkarır ve çocuklardan aldıkları kararları uygulayıp uygulamadıklarını sorar. Çocuklardan istekliler konuşturulur. Eğitime bir ısınma oyunu ile başlanacağı söylenir ve aşağıdaki oyun oynatılır: KALEM YAKALAMA OYUNU İlk olarak çocuklara oyunun kuralları anlatılır. Ardından iki çocuk alınır ve örnek olarak oyunun nasıl oynanacağı gösterilir. Çocuklar, sıra ile verilen kalem elinin dış yüzeyinde tutup havaya atarak elinin iç yüzeyinde yani avucuyla tutmaya çalışacaktır. Eşler sıra ile bu hareketi yapacaklar. On kere kalem tutmayı başaran oyunu kazanacak. Her çocuğun bu süreçte kalem üç kere düşürme hakkı vardır. Üç kereden fazla kalem düşüren oyuncu yenik sayılır. Örnek uygulama yapıldıktan sonra çocuklar ikişerli gruplar halinde ayrılırlar. Her gruba bir kalem verilir. Oyun başlatılır. Oyunu kazananlar arasında yarışma devam ettirilir ve sonuna kadar elenmeyen oyuncu şampiyon ilân edilir. Kolaylaştırıcı süreci dikkatle izler ve çocukların oyunu kurallara göre oynamasını denetler.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün, yaşamımızı kolaylaştıracak iki beceri üzerinde duracağız. İlk olarak problem çözme becerisini ele alacağız. Karşılaştığımız problemleri çözerken nasıl düşünmemiz gerektiğini, hangi aşamalardan geçerek çözüme ulaşabileceğimizi konuşacağız. Sonra da öz farkındalık konusunu ele alacağız. Bu kapsamda kendi yetenek ve becerilerimizin farkında olarak davranmanın önemini konuşmuş olacağız.” açıklamasını yaparak konuyu tanıtmış olur.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Çocuklara “Ne tür problemler yaşıyorsunuz? Yaşadığınız problemlere örnek verebilir misiniz? diye sorulur. Hiçbir yorum yapmadan çocukların verdikleri örnekler dinlenir. Sonra “Peki, yaşadığınız bu problemlerin çözümü için neler yapıyorsunuz?” diye sorulur ve çocuklar dinlenir.

Kolaylaştırıcı “İnsanlar her gün birçok problemle karşılaşılıyor. Bu problemlerin bazılarını kolay çözebiliyoruz. Bazıları ise bizi zorluyor. Onları çözmekte zorlanıyoruz. Yaşadığımız problem ne olursa olsun onu çözerken aslında belli aşamalardan geçerek sonuca ulaşıyoruz. İsterseniz problem çözmenin aşamaları nelerdir? Onlara bir bakalım” diyerek çocukların ilgisini konuya yöneltir. PPT üzerinden problem çözme basamaklarını tanıtır.

Çocukların şimdiye kadar karşılaşıp çözdükleri problemleri düşünmelerini ister. “Eğer bir problemi çözmekte zorluk yaşıyorsak ya problem bizim çözebileceğimizden daha karmaşıktır veya bu basamakları adım adım ve doğru uygulamamışızdır.” diyerek problem çözme basamaklarına çocukların dikkatlerini çeker.

“İnsanın kendi yeteneklerinin, becerilerinin, sınırlarının farkında olması ve ona göre hareket etmesine öz farkındalık denir.” tanımı yapıldıktan sonra kolaylaştırıcı çocuklara “Aranızda ben her işi başarıyorum diye düşünen var mı?” diye sorar. Alınan yanıtlardan sonra “Hiç kimse her şeyi yapamaz. Kişi neleri yapıp neleri yapamayacağını farkında olmalıdır. Bu farkındalık sayesinde kişi kendini kontrol eder ve altından kalkamayacağı sorumlulukları almaz. Bazen bu durum tam tersi olur. Kişi kendi beceri ve yeteneklerini bilmezse kendine güvenemez ve altından rahatlıkla kalkabileceği sorumluluklara talip olmaz. Bu durum da istenmeyen bir durumdur. Kendi öz farkındalıklarını bilen bir kişinin özgüveni tamdır. Böylesi kişiler hayatta daha başarılı olurlar.” açıklaması yapılır. Çocuklardan bu anlatılanları göz önünde tutarak kendilerini değerlendirmeleri istenir. Bu konuda konuşmak isteyen çocuklara söz verilir ve anlatıkları dinlenir.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, "Bugün problem çözme basamaklarını öğrendik. Problem çözme basamaklarını aslında hayatta karşılaştığımız tüm problemlerin çözümünde kullanıyoruz. Ayrıca bugün öz farkındalığın ne olduğunu ve ne işimize yaradığı ele aldık. Öz farkındalığı tam olan kişilerin hayatta daha başarılı olabildiklerini fark ettik." diyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, aşağıdaki soruların bulunduğu değerlendirme ölçeğini çocuklara dağıtır ve cevaplandırmalarını ister. Verilen yanıtlar çocuklarla birlikte değerlendirilir. Yanlışlar düzeltilir, eksikler tamamlanır.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1. Aşağıdakilerden hangisi, problem çözme becerisi açısından önemli değildir?

- A) Problemin nedenlerini düşünmek
- B) Farklı çözüm yollarını düşünmek
- C) İki tarafın da ihtiyaçlarını hesaba katmak
- D) Çok zeki ve becerikli olmak

2. Aşağıdakilerden hangisi, problem çözme basamaklarından birisi değildir?

- A) Verileri toplamak
- B) İstekleri belirlemek
- C) Farklı çözüm yolları düşünmek
- D) Suçluya ceza vermek

3. Aşağıdakilerden hangisi, öz farkındalıkla doğrudan ilişkisi vardır?

- A) Özgüven
- B) Çalışkanlık
- C) Doğruluk
- D) Yardımseverlik

* ??

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Yaşam Becerileri
KONU	• Geleceği Planlayabilme • Sanatsal Beceriler • Kültürel Beceriler
HEDEF	a) Geleceği ile ilgili hedef belirleme ve plan yapma becerisi kazandırmak. b) Sanat ve kültürel etkinliklere ilgi duymasını sağlamak.
KAZANIMLAR	a) Geleceği ile ilgili hedefler belirler. b) Hedefine ulaşmak için planlama yapar. c) Sanata karşı duyarlıdır. d) Sanat etkinlikleriyle ilgili beceriler kazanır. e) Kültürel etkinliklere ilgi duyar.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım/sunum, soru-cevap, tartışma, oyun oynama
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projektör, PPT sunumu, A4 kâğıdı, kalem, iki farklı renkte post-it
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika)

Çocuklar karşılanır ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün gelecekle ilgili hedef koyma ve bu hedefe ulaşmak için plan yapma konusunu ele alacağız. Sizden hedefleriniz ve yapmayı düşündüğünüz çalışmalarla ilgili paylaşımlarda bulunmanızı bekleyeceğim. Ayrıca sanatsal ve kültürel etkinlikler konusunda sohbet edeceğiz. Sanatın, insan gelişimine ve topluma katkılarını tartışacağız. Kültürel etkinliklerin yaygınlaşmasının toplumsal zenginliği nasıl artırdığını ve bize yönelik olumlu etkilerini de konuşacağız.” açıklaması ile konuyu tanıtır.

ETKİNLİK: (35 dakika)

Çocuklara birer A4 kâğıdı ve kalem verilir. Herkesin beş dakika içerisinde gelecekle ilgili hedeflerini ve bu hedeflere ulaşmak için neler yapmayı düşündüğünü yazması istenir. (Çocuklardan bazıları ‘benim böyle bir hedefim yok’ diyebilir. Onlara ‘şu anda öyle bir hedef belirle ve plan yap’ diyerek yönlendirme yapılır.) Çocuklar sürenin sonunda yazmış oldukları hedeflerini ve yapmış oldukları planlarını okurlar. Kolaylaştırıcı, çocuklara hedeflerini somutlaştırmak için sorular sorar.

(Örneğin “ben başarılı bir insan olacağım” diyen bir çocuğa “Yani ne yapacaksın? Neyi başaracaksın? gibi sorular sorulur.) Çocuklara “Bu hedefleri belirlerken neleri düşündünüz? Neleri hesaba kattınız?” diye sorulur. İnsanların, geleceğe dair hedefler belirlerken gerçekçi davranmalarının önemli olduğu söylenir. Belirlenen hedefin ulaşılabilir olmasına özen gösterilmesi gerektiği söylenir. Planlama yaparken de aynı gerçekçiliği ve özeni göstermenin önemi vurgulanır.

Proje-törden sanatın çeşitli dallarına (resim, heykel, mimari, müzik, sinema, tiyatro vb.) ait eserler çocuklara gösterilir. Sanatın toplumu geliştirip zenginleştirdiği anlatılır. Bireylerin sanat eserleri aracılığı ile kendilerini ifade etme fırsatı buldukları söylenir. Çocuklara “Kimler sanata ilgi duyuyor? Sanatın hangi dalı ilginizi daha çok çekiyor?” diye sorularak çocuklar konuşturulur. Çocuklara “Peki, ilgi duyduğunuz bu sanat dallarını gerçekleştirmek için neler yapabilirsiniz?” diye sorularak çocukların kendileri için planlar yapmaları teşvik edilir. “Çevrenizde sanatın çeşitli dallarıyla ilgilenen kişiler var mı? Neler yapıyorlar? diye sorularak çocukların yanıtları dinlenir. Kolaylaştırıcı, “Sanat hem bireyin kendisini ifade etmesini hem de toplumun estetik yönden gelişip zenginleşmesini sağlar. Sanat bu anlamda çok önemlidir.” açıklamasını yapar.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Kültürel etkinliklerin de toplumu zenginleştirdiği söylenerek örnekler verilir. “Halk oyunları, sinema, tiyatro, konser, festival, sergiler vb. etkinliklerin kişileri zenginleştirdiği gibi aynı zamanda birbirine kaynaşmalarını da sağlar. Onun için bu etkinliklere katılmak çok önemlidir.” açıklaması yapılır.

“Çevremizde hangi kültürel etkinlikler yapılıyor? Sizin bu etkinliklere katılmamız mümkün mü?” diye sorulur ve çocukların yanıtları dinlenir. Bu etkinliklere katılabilmek için neler yapılabileceği tartışılarak kültürel etkinliklere katılım teşvik edilir.

(“Sanatsal ve Kültürel Beceriler” konusunda imkân bulunabilirse çevredeki bir müze veya sergi çocuklarla birlikte gezilebilir. Bir kültür ve sanat etkinliği izlenebilir. Tiyatro oyunu veya bir sinema filmi seyredilebilir. Gezi sonrasında etkinlik alanında bir değerlendirme yapılabilir.)

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün gelecekle ilgili hedef belirleme ve plan yapma konusunu ele aldık. Her bireyin gelecekle ilgili hedefi ve planı olması gerekir. Yoksa yaşamı rastlantılara kalır. Bilinmeyen bir geleceğe doğru sürüklenip gider. Sanat alanlarından ve sanatın topluma ve insanlara katkılarından söz ettik. Sanatla uğraşmanın bireyi zenginleştirdiğini konuştuk. Kültürel etkinliklerin hem bir zenginlik olduğu hem de bireylerin birbiriyle kaynaşmasını sağlayan bir güç olduğundan bahsettik.” açıklaması yaparak konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (10 dakika)

Etkinliğin sonunda çocuklara iki farklı renkte post-it dağıtılır. Etkinliğin başından sonuna kadar yapılanları düşünmeleri istenir. Post-itlerin birisine (Ör. mavi renkli) bu etkinlik sırasında öğrendiği yeni bir şeyi, diğer post-ite (Ör. sarı renkli) ise etkinlikle ilgili neler hissettiğini (yani duygusunu) yazmaları istenir. Post-itelere adlarını yazmak zorunda olmadıkları belirtilir. Çocuklar yazdıkları post-itleri etkinlik alanında kolaylaştırıcının gösterdiği yere yapıştırır. Kolaylaştırıcı zamanı varsa çocuklar gitmeden hızla yazılanlara göz gezdirir. Özellikle olumsuz duygular belirtilen post-it varsa -kimin yazdığını sormadan- yüksek sesle okuyarak bu konuda şu anda yapabileceğimiz bir şey olup olmadığını gruba sorar. Çocukların önerilerine göre süreç tamamlanır. Kolaylaştırıcının o anda zamanı yoksa post-itler çocuklar gittikten sonra toplanıp değerlendirilir. Varsa üzerinde durulması gereken önemli bir geribildirim, gelecek sefer aynı gruba çalışmaya başlamadan kısaca üzerinde durulur.

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	İnsan ilişkileri
KONU	- İletişim Becerileri - Beden Dili - Selâmlaşma ve Nezaket
HEDEF	Çevresindeki insanlarla sağlıklı iletişim kurma becerisi kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Karşısındaki kişiyi anlamak için dinler. b) Konuşurken vurgu ve tonlamaları etkin kullanır. c) Sessiz iletişimin öğelerini sayar. d) Günlük hayatta insanlarla selâmlaşır. e) İletişim sırasında nezaket kurallarına uyar.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım/Sunum, tartışma, yaparak öğrenme, canlandırma
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projektör, PPT sunumu, değerlendirme ölçeği
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (15 dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” denir ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar. Eğitime her zaman olduğu gibi bir ısınma çalışması ile başlanacağı söylenir ve aşağıdaki uygulama yapılır: DİLİMİZ VE BEDENİMİZ Çocuklar boş haldeki etkinlik alanına dağılır. Kolaylaştırıcı “Şimdi size ve-receğim yönergeler göre hareket etmenizi istiyorum. - Alanda gezmeye başlayın. Bir yandan da bir ses mırıldanın. - Şimdi vücudunuzu mümkün olduğunca büyütün ve öyle gezerken adımlarınızı, sesinizi vücudunuza göre ayarlayın, öyle devam edin. - Şimdi de vücudunuzu mümkün olduğunca küçültün. Adımlarınızı sesi-nizi ona göre ayarlayarak yürümeye devam edin. - Şimdi vücudunuzu büyütün ama adımlarınızı ve sesinizi aynen devam ettirmeye çalışın. Yani vücudunuz büyük, adımlar ve ses küçük olacak. - Şimdi de tam tersini yapıyorsunuz. Vücudunuz mümkün olduğunca küçük, adımlarınız ve mırıltınız büyük olsun. - Son olarak yine ilk baştaki gibi vücudunuz da adımlarınız da sesiniz de normal yürüyün. Uygulama tamamlandıktan sonra çocuklarla hangi aşamada ne tür zorluklar yaşandığına dair bir sohbet yapılır. Vücudumuz hangi pozis-yondaysa adımlarımız ve sesimizin de ona uygun olmasının rahatlatıcı olduğuna dikkat çekilir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün iletişim becerileri konusuyla başlayacağız. Bu kapsamda sözlü iletişimin iki temel unsuru dinleme ve konuşma üzerinde duracağız. Karşımızdakini dinlerken ve konuşurken nelere dikkat etmemiz gerektiğini ele alacağız. Sessiz iletişim konusuna değineceğiz. Sessiz iletişimde etkili olan öğelerden söz edeceğiz. Bu kapsamda beden dilinin iletişimdeki rolünü de gözden geçirmiş olacağız. Selamlaşma ve nezaket üzerinde duracağız. İnsanlarla ilişkilerimizde nezaketin ne kadar önemli olduğunu anlamaya çalışacağız. Aslında girişte yapmış olduğumuz uygulama ile konuyu ele almaya başladık. Bu süreçte siz de katılırsanız daha verimli bir çalışma yapmış oluruz.” diyerek konuyu tanıtır.

ETKİNLİK: (30 dakika)

Kolaylaştırıcı PPT üzerinden sözsüz ve sözlü iletişim konularını anlatır. Sözsüz iletişimde sesin niteliklerinin, beden dilinin, nesnelerin, mesafenin, yüksekte ya da alçakta olmanın iletişimi etkilediğini örnekler göstererek anlatır. Sözlü iletişimin iki temel unsuru olduğunu belirtir. Dinlemenin iletişimde çok önemli olduğunu söyler. Karşımızdaki insanı dinlerken şu konulara dikkat etmek gerektiğini sıralar:

- Dinlediğimiz kişiyle uygun bir mesafede olun.
- Dinlediğiniz kişiyle göz teması kurun.
- Dinleme sırasında başka şeylerle ilgilenmeyin.
- Konuşanı baş hareketleriniz ve “Hım! Hım!” yaparak takip edin.
- Konuşanın ne anlattığını anlamaya çalışın.
- Sadece anlayamadığınız bir şey varsa onu sorun.
- Konuşanın sözünü kesmeyin, sonuna kadar sabredin.
- Söylenilenleri yargılamayın, alaya almayın vb.

Kendimizi ifade ederken yani konuşurken dikkat edilecek şeyler konusunda da şunları önerir:

- Karşımızdakiyle göz teması kurun.
- Kısa öz ve açık konuşun. Ayrıntılara girmeyin.
- Anlatım sırasında tekrarlara düşmeyin.
- Anlatacaklarınızı belli bir sıraya göre anlatın
- Ses tonunuzu değiştirin, vurguları doğru yerlerde yapmaya çalışın.
- Karşınızdakinin kişiliğine yönelik olumsuz bir şey söylememeyi varsa sizi rahatsız eden davranışı belirtin.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Kolaylaştırıcı, sunumu tamamladıktan sonra çocuklara “Tabii ki insanlarla iletişimi başlatmak için öncelikle onlarla selamlaşmamız gerekir. Selamlaşmak iletişimin giriş kapısıdır. Şimdi sizinle bir uygulama yapacağız. Siz ikiye eş olacaksınız, ben size bazı durumlar söyleyeceğim. O durumda birbirinizle selamlaşacaksınız. Ancak bu sırada nezaket kurallarına uymayı da unutmayacaksınız.” açıklamasını yapar. Çocuklar gruplara ayrılır. Kolaylaştırıcı her grubu ayrı ayrı çağırır ve onlara örnekte olduğu gibi durumlar söyler. Çocuklar bu durumda nasıl selamlaşma yaptığını canlandırırlar:

Örnek: Bir yaşlı kadın ve bir genç. Apartmanın önünde. Akşam üzeri.

Uygulama tamamlandıktan sonra çocuklarla nezaketin insan ilişkilerine nasıl bir etkiye bulunduğu kısaca tartışılır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı. “Bugün sözsüz ve sözlü iletişim üzerinde durduk. Dinleme ve konuşma sırasında dikkat edilecek kuralları ele aldık. Sözsüz iletişimde etkili olan faktörleri gözden geçirdik. Beden dilinin iletişime etkilerini konuştuk. Selamlaşma örnekleri canlandırdık. Nezaketin ilişkilere etkilerine değindik.” diyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara, aşağıdaki gibi bir etkinlik değerlendirme formu dağıtılır. Her çocuk formu doldurur. Kolaylaştırıcı formları hızla gözden geçirerek memnuniyetsizlik belirten çocuklara “Ne yapılsa hoşuna giderdi?” diye sorarak düşüncelerini dinler.

ETKİNLİK DEĞERLENDİRMESİ	EVET 	KARARSIZIM 	HAYIR
Bu etkinlikten hoşlandım.			
Dinleme ve konuşma sırasında neler yapmam gerektiğini biliyorum.			
Beden dilinin iletişime etkilerini biliyorum.			
Öğrendiklerimi uygulayabilirim			

Çocukların Etkinlik Değerlendirme Formuna verdikleri yanıtlar gözlemlenerek yapılan etkinliğe varsa eksiklikleri tamamlayıcı veya yanlış anlaşılımları düzeltici açıklamalar yapılır.

*** Birlikten Mutluluk Doğar – Fatma Sinekli/ “Çocuk Gözüyle Paylaşmak”
Sergilenmeye Değer Fotoğraf Ödül**

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	İnsan İlişkileri
KONU	- Bağlılık ve Bağımlılık - Empati ve Farklılıklara Saygı - Doğru Arkadaş Seçimi
HEDEF	İnsanlarla ilişkilerini düzenlerken hem kendi hem de karşısındakini önemseme bilinci kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Bağlılık kavramını açıklar. b) Bağımlılık kavramına örnekler verir. c) Başkalarıyla empatiye dayalı ilişkiler kurar d) Farklılıklara saygı gösterir. e) Arkadaş seçiminde titiz davranır.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım, soru-cevap, küçük grup çalışması, tartışma
ARAÇ VE MATERYALLER	A4 kâğıdı, derecelendirme ölçeği, projektör, bilgisayar, PPT sunumu
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika)

Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Aşağıdaki uygulamaya geçilir.

İLETİŞİM NEREDE BAŞLAR?

Çocuklardan iki gruba ayrılmaları istenir. Gruplar karşılıklı olarak tek sıra halinde dizilirler. Yüz yüze bakan grupların arasında en az 2-3 metre mesafe vardır. Kolaylaştırıcı aşağıdaki yönergeleri sıra ile vererek etkinliği başlatır:

- Herkes karşısındaki kişi ile göz teması kurarak eşleşsin. Sıralarınızdan çıkmayacaksınız.
- Şimdi eşler birbirlerine doğru yürüyecekler ve geçişirken hiç kimse eşine bakmayacak. Gruplar yer değiştirmiş oldular. Şimdi yine yüz yüze.
- Şimdi yine eşinize doğru yürüyün ama geçerken eşinize gülümseyerek başınızla selam verin.
- Şimdi yine yürüyün geçişirken eşinize hem gülümseyin hem de “merhaba” deyin.
- Şimdi yine yürüyün ve geçişirken eşinizle tokalaşın ve “merhaba, nasılsın?” deyin. Onu dinleyin.
- Şimdi yine yürüyün ve eşinize çok içten şekilde bir selam verin ve sarılsın. Kısa bir sohbet edin.

Bu uygulamadan sonra çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “İlk uygulama ile sonrakiler arasında nasıl bir fark vardı? Neler söyleyeceksiniz?” diyerek kısa bir değerlendirme yapılır.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün üç önemli konu ele alacağız. Birincisi bağıllık ve bağımlılık. İkincisi empati ve farklılıklara saygı, üçüncüsü ise doğru arkadaş seçimi. Gördüğünüz gibi bu konuların hepsi sizin yaşınızdaki insanları çok yakından ilgilendiriyor. Onun için süreçte katılmanızı, deneyimlerinize, örneklerinize ve sorularınıza çalışmamıza katkı sunmanızı bekliyorum.” diyerek çocukları eğitime odaklandırmaya çalışır.

ETKİNLİK: (35 dakika)

Kolaylaştırıcı, yazı tahtasına “Bağıllık” ve “Bağımlılık” kavramlarını ayrı ayrı yazarak her iki sözcüğü de çember içine alır. Çocuklara “Bu iki kavram hakkında ne düşünüyorsunuz? Bu kavramlar neyi ifade ediyor? Sizce bu kavramlardan hangisi olumlu, hangisi olumsuz bir anlam içeriyor?” diye sorar. Çocuklar konuşturulduktan sonra kolaylaştırıcı, “Bağıllık iki kişi arasında hem karşılıklı sevgi-saygıyı hem de bireylerin özgürlüğünü ifade eder.” açıklamasını yapar.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Örnekler vererek bağlılığın gönüllü bir ilişki biçimi olduğuna dikkat çeker. “Oysa bağımlılıkta birisinin diğerine muhtaç olduğu, ondan ayrı, özgür hareket edemeyeceği, zorunlu bir bağdan söz edilmektedir. Bağımlı ilişkide kişinin özgürlüğü söz konusu değildir. Birisi diğerine güç uygulamaktadır. İnsanlar ergenlik döneminde kendilerine bakım verenlerle nasıl bir ilişki kuracaklarına karar verirler. Bu ilişki bağlı mı bağımlı bir ilişki mi olacak bu dönemde ortaya çıkar.” açıklamasını yapar. Çocuklara “Siz çevrenizdeki sevdiğiniz insanlarla nasıl bir ilişki kurmaya niyetlisiniz?” diye sorarak çocukları dinler. Kolaylaştırıcı, “İnsan ilişkilerinde önemli bir durum da karşımızdakilerle empati kurma konusudur. Empati, karşımızdakinin duygu ve düşüncelerini anlayıp ona göre davranabilmektir. Karşımızdakileri anlamaya çalışmadan ortaya koydukları davranışlara tepki verdiğimizde ilişkimizin zarar görme ihtimali vardır. Onun için karşımızdakini anlamaya çalışmak, onunla empati kurmak, ilişkimizin bozulmasını engelleyebilir.” der ve projektörden empati konusunu ifade eden bir karikatür göstererek çocukları düşüncelerini sorar.

Kolaylaştırıcı, “Empati gibi insan ilişkilerini geliştiren diğer bir durum da farklılıklara saygı duymaktır. İnsanların hepsi birbirinden farklıdır. Bu farklılık fiziksel olduğu kadar duygusal ve düşünsel olarak da böyledir. İnsanlar her konuda aynı olamazlar. Onun için insanlarla ilişkilerimizi geliştirmek, güçlendirmek istiyorsak, onların bizden farklı olan yanlarına saygı duymalıyız. Farklılıklara saygı duyulan ortamlarda insan ilişkileri gelişebilir. Farklılığa saygı duymak, kendi düşüncelerimizden, kendimizden vaz geçmek, karşımızdaki gibi olmak değildir. Onu olduğu gibi kabul etmek, onu doğru bulmak, onaylamak anlamına gelmez. Sadece birlikte var olmanın ve ilişki kurabilmenin gereğidir.” açıklamasını yapar. Çocuklardan empati ve farklılıklara saygı konusunda varsa örnekler vermeleri istenir.

Çocuklar üçer kişilik gruplara ayrılır. Her gruba bir A4 kâğıdı ve bir kalem verilir. Kolaylaştırıcı, “Şimdi sizden arkadaş olarak seçeceğiniz bir kişide hangi özellikler olmasını istediğinizi aranızda tartışmanızı ve vardığınız sonuçları kâğıda liste halinde yazmanızı istiyorum.” diyerek gruplara beş dakika süre verir. Süre sonunda her grup yaptığı listeyi büyük gruba sunar. Kolaylaştırıcı yapılan sunumlardan hareketle arkadaş edinirken nelere dikkat edilmesi gerektiğini özetler.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün bağlılık ve bağımlılık kavramlarını ele aldık. Bağlılığın özgür bir seçim ve sevgi-saygı içerdiğini, bağımlılığın ise zorunluluk ve tabi olma durumu olduğunu konuştuk. İnsanlarla kuracağımız bağlı ilişkilerin olumlu, bağımlı ilişkilerin ise olumsuz duygular yaşamamıza neden olacağını fark ettik. Empati kurmanın insan ilişkisinde ne kadar önemli olduğunu gördük. İnsanların birbirilerinden farklı olduğunu, bu yüzden farklılıklara saygı duymadan bir arada yaşamamızın zorluklarından söz ettik. Son olarak da arkadaş edinirken dikkat etmemiz gereken şeyleri birlikte ele aldık. İnsanların farklılıklarına saygı duymak başka bir şey, arkadaşlık yapacağımız kişileri seçmek başka bir şeydir. İnsanların farklılıklarına saygı duyuyoruz diye herkesle arkadaşlık yapmak durumunda değiliz.” açıklamasıyla konuyu özetler.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara, aşağıdaki derecelendirme ölçeği dağıtılır ve etkinliğin değerlendirilmesi yapılır:

ETKİNLİK DEĞERLENDİRMESİ	DOĞRU 	KİSMEN 	YANLIŞ
Bu etkinlikten hoşlandım.			
Bağılılık olumlu, bağımlılık ise olumsuz bir ilişki biçimidir.			
Empati kurmak için karşımızdakini anlamak gerekir.			
Farklılıklara saygı duyarsak insanlarla daha kolay ilişki kurabiliriz.			
Bu etkinlikte öğrendiklerimi uygulayabilirim.			

Çocukların değerlendirme ölçeğine vermiş olduğu yanıtlardan hareketle etkinlik değerlendirilir. Varsa eksiklikler tamamlanır.

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	İnsan ilişkileri
KONU	- Ergenlik Dönemi Özellikleri - Karşılaşılan Sorun ve Baş Etme Yolları - Akran Zorbalığı
HEDEF	Ergenlik döneminde yaşanan sorunların bilincinde olarak bu sorunlarla baş etme becerisi kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Ergenlik dönemi özelliklerini sayar. b) Ergenlikte yaşanan sorunların farkına varır. c) Ergenlikte yaşanacak sorunlarla baş etme yollarını bilir. d) Akran zorbalığının ne olduğuna örnek verir. e) Akran zorbalığına karşı alınacak önlemleri sayar.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Tartışma, örnek olay incelemesi, grup çalışması, anlatım, soru-cevap
ARAÇ VE MATERYALLER	Örnek olay kartları

ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika) Çocuklar karşılır ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün ergenlik dönemini konuşacağız. Tam da içine girdiğiniz, yaşamaya başladığınız bir dönemden söz edeceğiz. Bu dönemin özellikleri, karşılaşılan zorluklar ve bu zorluklarla baş etme yollarını konuşacağız. Bu kapsamda çok önemli bir sorun olarak karşımıza çıkan akran zorbalığı konusunu ele alacağız. Akran zorbalığı ile baş etmek için neler yapılabileceğini birlikte tartışacağız.” diyerek konuyu tanıtır.
	ETKİNLİK: (40 dakika) Kolaylaştırıcı, çocuklara “Şu anda ergenlik dönemindesiniz. Özellikle bu dönemde nasıl sorunlar yaşıyorsunuz? Yetişkinlerle aranız nasıl? Onların ne yapmalarını ne yapmamalarını istiyorsunuz?” diye sorar ve çocukları sonuna kadar dinler. Sonunda ergenlik döneminin özelliklerini açıklar. Ergenlik döneminde insan vücudunda önemli değişikliklerin olduğu, bu konu üzerinde daha önce durulduğu belirtilir. Ergenin ruhsal dünyasında da alt üst oluşlar yaşandığı, davranışlarının değiştiği söylenir. Ergenlik döneminin kişinin kendini var etme, birey olduğunu ispat etme dönemi olarak görüldüğü söylenir. Bireyin bu dönemde bir yandan kendi başına bırakılması ama diğer yandan yetişkinler tarafından yönlendirilip desteklenmesi gerektiği anlatılır. Ergenler, yetişkinlerden bağımsız hareket etmek istedikleri için yalnız kalma ihtiyacı duydukları söylenir. Hormon yapılarında büyük bir değişim yaşandığı için karşı cinsle karşı ilginin artmasının da bu dönemin özelliği olduğu belirtilir. Bu dönemde hem ergenin hem de yetişkinlerin bu değişiklikleri göz önünde bulundurarak ilişkilerini buna göre düzenlemeleri gerektiğinin altı çizilir. Ergenlerin, yetişkinlere karşı isyankâr tutumunun aslında kendini ortaya koyma çabası olduğunu anlayarak tepki verilmesinin önemli olduğu söylenir. Ergenlik döneminin bir süre sonra sona ereceği ve kişiliğin yerine oturacağı bir döneme geçileceğinin unutulmaması gerektiği anlatılır. Ergenlerin bu dönemdeki en büyük ihtiyacının anlaşılma olduğu dikkat çekilir. Kolaylaştırıcı şu açıklamalarla devam eder: “Ergenlikte genellikle dikkat dağınıktır. Belli bir konuya odaklanma güçlüğü yaşanır. Uzun süre aynı ortamda kalmak ergen için sıkıcıdır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Yalnız kalmak, hayal kurmak ister. Böyle olduğu için de eğitim yaşamında aksaklıklar yaşayabilir. Bu durumun farkında olarak paniğe kapılmamak gerekir. Bu durumla baş edilebileceğine inanmak, bu konuda çaba harcamak gerekir. Yetişkinlerin tutumundan rahatsız olan ergenlerin, kendilerine değer verilmediğini düşünmeleri çok doğaldır. İşin aslının böyle olmadığını, bunun ergenlik dönemine mahsus bir durum olduğunun bilincinde olmak bireye büyük avantaj sağlayabilir.”

Eğitimin bu bölümünde çocuklar üç gruba ayrılır. Her gruba aşağıdaki durumlardan birisi verilir. Durumun altındaki soruları tartışmaları istenir. Beş dakika süre verilir.

Durum 1: Etkinlik esnasında bir arkadaşının başka bir arkadaşınız tarafından itildiğini, şiddet gören arkadaşınızın ise bu duruma tepkisz kaldığını gördünüz:

-Nasıl tepki verirdin?

-Bu durum nasıl çözümlenebilir?

Durum 2: Alanda arkadaşlarının gruplaştığını, bir arkadaşını aralarına almadıklarını ve ona lakap takıp dalga geçtiğini gözlemlediniz:

-Bu durumda ne yaptınız?

-Bu durum nasıl çözümlenebilir?

Durum 3: Odadaki dolabınızın kapağına kendi yaptığınız ve beğendiğiniz bir resmi astınız ve bazı arkadaşlarınızın sizin resminizle ilgili alaycı birtakım yorumlar yaptılar:

- Bu durumda ne hissederdiniz?
- Bu durumda ne yaptın?
- Bu durum nasıl çözümlenebilir?
- Beş dakika sonra yapılan tartışmalar özet olarak büyük grupta paylaşılır. Kolaylaştırıcı “Akran zorbalığı” konusunda aşağıdaki açıklamaları yapar:
- “Bizi rahatsız eden davranışlara kötü, iyi hissettiren davranışlara iyi davranışlar diyoruz. Bu durum kişiden kişiye, ilişkiden ilişkiye, ortamdaki ortama değişir. Onun için bir davranışın iyi mi kötü mü olduğunu, bu davranışa muhatap olan kişinin yaşadığı duygular belirler. Genel olarak her insanın rahatsız olduğu davranışlar, her zaman kötü olarak nitelendirilir. (Şiddet, küfür, aşağılama, alay etme vb.) Kendini daha güçlü hisseden kişiler zaman zaman kendisinden daha güçsüz olduğunu düşündüğü kişilere kötü davranışlar sergileyebilir. Bilerek ve isteyerek yapılan bu davranışa zorbalık denir. Zorbalık her zaman kişiler arasında olmaz bazen bir grup bir kişiye veya bir grup başka bir gruba da zorbalık uygulayabilir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

- Akran zorbalığı ise, bir çocuğun başka bir çocuğa fiziksel, sözel, cinsel ya da teknolojik olarak zarar verecek davranışlar göstermesidir. Akran zorbalığı, güç eşitliğinin olmadığı, süreklilik gösteren, zarar verici veya rahatsız edici saldırgan davranışları tanımlamak üzere kullanılır. Bu durum aynı veya yakın yaşta olan çocuk gruplarında daha yaygın gözlemlendiği için “akran zorbalığı” olarak adlandırılmaktadır. Çoğu zaman çocuk grubu içerisinde birbirini destekleyen birden çok çocuk olaya karışır. Zorbalığı onaylamadığı halde grup üyelerinin bazıları da aynı davranışa muhatap olmaktan çekindiği için bu davranışı görmezden gelir veya destekleyen pozisyonuna geçer. Akran zorbalığının temel özellikleri şunlardır:
- Fiziksel, zihinsel, sosyal ve psikolojik zarar verir.
- Grupla ya da bireysel olarak yapılabilir.
- Akran zorbalığı ile karşılaştığınızda öncelikle zorbalığı uygulayan kişi ya da gruba davranışlarından hoşlanmadığınızı ve bu davranışı yapmamaları gerektiğini uygun bir dille anlatın. Kesin bir dille bu davranıştan hoşlanmadığınızı belirtin. Davranışa devam ettikleri takdirde ilgililerden yardım isteyeceğinizi belirtin. Davranışı durdurmak için çaba sarf edin ve kendinizi savunun. Zorba davranış devam ediyorsa yakınınızdaki en güvendiğiniz öğretmen veya görevliye durumu açıklayın. Zorbalık konusunda size yardım etmelerini isteyin. Sessiz kaldığınızda bu durumdan sıyrılmayacağınız bilincinde olun. Başka arkadaş gruplarına dahil olmaya, yeni ilişkiler geliştirmeye çalışın. Mümkün olduğunca zorbalık yapan kişi veya gruplardan uzak durun. Kendinize güveninizi kaybetmeyin. Unutmayın ki akran zorbalığına herkes muhatap olabilir.”

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün ergenlik dönemi ve akran zorbalığı üzerine konuştuk. Öncelikle ergenlik döneminin özelliklerini gözden geçirdik. Ergenlik dönemindeki kişide hangi değişikliklerin meydana geldiğini, ergenin nasıl hissettiğini, neler düşündüğünü ve nasıl davrandığını ele aldık. Bu dönemde yaşanan zorlukları ve bu zorluklarla baş etme yollarını da konuştuk. Bu dönemde çok yaygın olarak yaşandığı bilinen akran zorbalığını örnek olaylarla inceledik. Akran zorbalığının ne olduğunu, akran zorbalığına uğrayan kişiye nasıl destek olunabileceğini, bu kişinin akran zorbalığı ile baş etme konusunda neler yapabileceğini fark etmeye çalıştık.” diyerek konuyu özetler.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Etkinliğin sonunda çocuklar çember şeklinde oturur. Sağ ellerini yumruk yaparak ileri doğru uzatırlar. Kolaylaştırıcı çocuklara etkinliğin başından beri geçen süreci düşünmelerini ister. Eğer bu süreç için “çok iyi” diye düşünüyorlarsa baş parmakları yukarı gelecek şekilde yumruklarını göstermelerini ister. Eğer etkinlik hakkında düşünceleri “normal” ise baş parmaklarını yere paralel şekilde, “iyi değil” diye düşünüyorlarsa baş parmaklarını yere doğru dik şekilde tutarak yumruklarını göstermelerini ister. Kolaylaştırıcının işareti ile yumruklar gösterilir. Kolaylaştırıcı, tüm yumrukları tek tek gözden geçirir. Yana ve aşağı doğru parmak uzatan çocuklara “Neyi daha iyi yapabildik?” diye sorarak çocukları konuşturmaya çalışır.

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	İnsan ilişkileri
KONU	- Çatışma Yönetimi - Çözüm Odaklı Yaklaşım
HEDEF	Çatışmalara çözüm odaklı yaklaşma alışkanlığı kazandırmak
KAZANIMLAR	a) Çatışmanın nedenlerine odaklanır. b) Çatışma çözmede her iki tarafın kazanacağı çözümü önerir. c) Çatışmalara çözüm odaklı yaklaşır. d) Geçmişe takılıp kalmaz, geleceğe yönelir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Grup çalışması, anlatım/sunum, tartışma, yaparak öğrenme, örnek olay incelemesi
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projektör, PPT sunumu, örnek olay, etkinlik değerlendirme formu
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklar karşılanır ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar. Eğitime her zaman olduğu gibi bir ısınma oyunu ile başlanacağı söylenir ve aşağıdaki oyun oynatılır:

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

KEDİ FARE OYUNU

Oyun oynanacak alan boşaltılır. Çocuklardan ikiyeşerli gruplar oluşturulmaları istenir. İkiyeşerli çiftler kendi aralarında kedi ve fare diye iş bölümü yaparlar. Fare olanlar tanınmak amacıyla sağ ellerini oyun süresince başlarının üstünde tutmak zorundadırlar. (Mümkün olursa farelerin kollarına renkli bir bez bağlanabilir. Bu durumda sağ ellerini başlarının üstünde tutmak zorunda kalmazlar.) Fare olanlarla kedi olanların iki farklı yerine toplanırlar. Oyun grubunun sayısına göre bir veya iki çocuk ebe olur. Ebeler, fareleri yakalamaya çalışırlar. Fare olan oyuncu yakalanmadan kedi olan arkadaşının yanına gidip kolundan tutabilirse yakalanmaktan kurtulur. Eş olan çiftlerin 10 saniyeden fazla kol kola kalması yasaktır. Yakalanan farenin eşi (yani kedi) ebe olur. Yakalayan ebe ise yakaladığı farenin eşi (yani kedi) olur. Oyunun ilerleyen bölümünde farelerle kediler rol değiştirerek oyun devam ettirilebilir.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün çatışma yönetimi ve çözüm odaklı yaklaşım konularını ele alacağız. Çatışmanın ne olduğu, neden kaynaklandığı, çatışma durumunda neler yapılabileceği, çatışmaların nasıl çözülmesi gerektiğini konuşacağız. Bütün bu süreçte çözüm odaklı yaklaşımın ne kadar önemli olduğunu örneklerle inceleyeceğiz. Çözüm odaklı yaklaşımın temel ilkelerini gözden geçireceğiz.” diyerek konuyu özetler.

ETKİNLİK: (35 dakika)

Kolaylaştırıcı, projektörden sunumu yansıtarak çatışma yönetimi konusunu anlatır. Bu kapsamda her ilişkide çatışma yaşanmasının normal olduğu belirtilir. Çatışmaların iki temel nedeni olduğu belirtilir: İhtiyaçlar ve değerler. İhtiyaç çatışmalarını yönetmenin, değer çatışmasına göre daha kolay yönetilebileceği söylenir. Çatışma çözmede ilk yapılacak işin çatışmanın nedenini doğru saptamak olduğu ifade edilerek, bunun için çatışan tarafların ihtiyaçlarını ortaya koymak gerektiğinin altı çizilir. Aynı zamanda taraflardan çatışmanın çözümü için öneriler sunması gerektiği belirtilir. Sunulan bu öneriler içinde her iki tarafında kendini kötü hissetmeyeceği, ikisinin de kazançlı çıkabileceği bir öneriyi hayatı geçirmenin ve bu sürecin nasıl takip edileceğinin birlikte kararlaştırılmasının önemli olduğu açıklanır. Çatışma çözmede temel ilkenin her iki tarafın da kazanacağı bir çözümde uzlaşmak olduğunun altı çizilir.

Çatışma Çözme Aşamaları:

- 1) İhtiyaçların belirlenmesi
- 2) Çözüm önerilerinin sunulması
- 3) Önerilerden uygun bulunmayanların elenmesi
- 4) Önerilerden birisine karar verilmesi
- 5) Uygulamanın nasıl yapılacağının kararlaştırılması
- 6) Sürecin takibi

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Çözüm odaklı yaklaşımın temel belirleyicisinin geçmişte olup bitene değil, gelecekte olabileceklere odaklanmak olduğu belirtilir. Kullanılan dilin olumlu olması, karşılıklı eşitlik anlayışının egemen olması da çözüm odaklı yaklaşımın vazgeçilmez koşulları olduğu belirtilir.

Aşağıdaki örnek olay projektörden yansıtılır. Çocuklar beşer kişilik gruplara ayrılır. Her gruptan buradaki çatışmaya çözüm odaklı yaklaşarak bir çözüm üretmeleri istenir. Çözümü üretirken çatışma çözme aşamalarını da uygulamaya çalışmaları istenir. Bulunacak çözümün her iki tarafın da kazançlı çıkacağı bir çözüm olmasına dikkat etmeleri söylenir. Gruplar onar dakika tartışır. Buldukları çözümleri büyük gruba sunarlar.

ÖRNEK OLAY

“Ali ile Yusuf 11 yaşında orta okula devam eden iki arkadaşır. Birbiriyile sürekli yarış halindedirler. Her fırsatta karşı karşıya gelir sürtüşürler. Bir gün okulun spor sahasında futbol oynamak için çocuklar toplanır. Ali, ile Yusuf aynı takımın oyuncularıdır. Ali, takım kaptanı olmak ister. Yusuf itiraz eder ve takım kaptanının kendisi olması gerektiğini söyler. Aralarında yüksek sesle tartışma başlar.”

Sunumların sonunda kolaylaştırıcı tarafından kısa bir değerlendirme yapılır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün çatışma yönetimi konusunu ele aldık. İnsan ilişkilerinde çatışma yaşanmasının normal olduğu, çatışmanın nedenleri, çatışma çözmenin aşamalarını ele aldık. Çatışmanın çözümünde her iki tarafın da kazançlı çıkmasının önemini fark ettik. Çatışmalara çözüm odaklı yaklaşmanın önemini tartıştık. Bir örnek üzerinden çatışma çözme konusunda bir uygulama yaparak bilgilerimizi pekiştirdik.” diyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara, aşağıdaki gibi bir etkinlik değerlendirme formu dağıtılır. Her çocuk formu doldurur. Kolaylaştırıcı formları hızla gözden geçirerek memnuniyetsizlik belirten çocuklara “Ne yapılsa hoşuna giderdi?” diye sorarak düşüncelerini dinler.

ETKİNLİK DEĞERLENDİRMESİ

DOĞRU

KİSMEN

YANLIŞ

Bu etkinlikten hoşlandım.

Çatışma çözmenin aşamalarını biliyorum

Çözüm odaklı düşünmenin temel ilkelerini öğrendim.

Öğrendiklerimi uygulayabilirim

Bu etkinlikte öğrendiklerimi uygulayabilirim.

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Haklarımız ve Sorumluluklarımız
KONU	• Çocuk Haklarını Koruma ve Kullanma • Toplumsal Kurallar ve Önemi • İstek ve İhtiyaçlarımız
HEDEF	Haklarını kullanma ve sorumluluklarına sahip çıkma bilinci geliştirmek
KAZANIMLAR	a) Çocuk haklarını sayar. b) Haklarını kullanır ve korur. c) Toplumsal kuralların önemini bilir. d) İstek ve ihtiyaçlarının farkındadır. e) İstek ve ihtiyaç ilişkisi kurabilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Tartışma, küçük grup çalışması, soru-cevap, anlatım, video
ARAÇ VE MATERYALLER	A5 boyutunda kâğıt, kalem, iki farklı renkte post-it, bilgisayar, projektör
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklar karşılanır ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar. Eğitime her zaman olduğu gibi bir ısınma oyunu ile başlanacağı söylenir ve aşağıdaki oyun oynatılır: POSTACI OYUNU Çocuklar çember oluşturacak şekilde ayakta dizilirler. İlk ebe rolünü kolaylaştırıcı alır. Çocuklara oyunun yönergesini açıklar ve oyun oynanmaya başlanır. Ebe “Postacı geldi!” diye bağırır. Çemberdekiler “Ne getirdi?” diye sorarlar. Ebe “İnci, boncuk!” der. Oyuncular “Kime, kime?” diye sorarlar. Ebe “Mavi pantolonlu çocuklara!” cevabını verdiğinde çember içerisindeki mavi pantolonlu çocuklar kendi aralarında yer değiştirmek zorundadırlar. Ebe, bu çocuklardan birisinin boşalan yerini kapar. Açıkta kalan çocuk ebe olur. Her seferinde ebe “Kime, kime?” sorusuna farklı özellikler söyleyerek oyun sürer, gider.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı tarafından, “Bugün çocuk haklarını, toplumsal kuralların önemini ve istek ve ihtiyaçlarımız konularını ele alacağız. Çocuk haklarının neler olduğu, günlük hayatta kullanılıp kullanılmadığı, bu hakların korunması için bize düşen görevlerin neler olduğunu tartışacağız. Toplumsal kurallara örnekler vereceğiz, bu kuralların öneminden söz edeceğiz. İsteklerimiz ve ihtiyaçlarımız arasındaki ilişkiyi inceleyeceğiz. İhtiyaçların karşılanmasına öncelik verilmesi gerektiğini fark edeceğiz. Bu süreçte sizin vereceğiniz örnekler, yapacağınız paylaşımlar, soracağınız sorular sayesinde daha verimli bir çalışma yapma imkânı yakalamış olacağız. Onun için sürece etkin olarak katılmanızı istiyorum.” diyerek konu tanıtılır ve çocuklar motive edilir.

ETKİNLİK: (35 dakika)

Kolaylaştırıcı çocuklara “Düşünün bakalım, günlük hayatta hangi hakları kullanabiliyorsunuz? Hangi hakkı yeteri kadar kullanma fırsatı bulamıyorsunuz?” diye sorar ve çocukların verdiği cevapları dinler. Çocuk haklarının tanınmış olmasının yetmeyeceği bu hakların tüm çocuklar tarafından kullanılabilir olmasının önemli olduğu belirtilir. Çocuk haklarını kullanma konusunda en büyük görevin yetişkinlere düştüğü ancak çocukların da bu konuda önemli sorumluluklarının olduğu söylenir. Özellikle eğitim hakkının sonuna kadar kullanılması konusunda çocukların ısrarlı olmasının önemi belirtilir. Kararlara katılım hakkı konusunda da istekli olmanın önemli olduğu anlatılır. Çocuklar ikiye bölünür. Eşler aralarında konuşarak şu ana kadar yeteri kadar kullanma fırsatı bulamadıkları haklardan hangilerini kullanmayı deneyeceklerine karar vermeleri istenir. Beş dakikalık süre sonunda aldıkları kararı büyük gruba açıklarlar.

Çocuk Hakları Filmi seyredilir: (Video: Çocuk Hakları) Kısa bir değerlendirme yapılır.

“Toplumsal kurallar deyince aklınıza neler geliyor?” sorusuyla çocukların konuşması sağlanır. Verilen örneklerden hareketle toplumsal kuralların aslında çok önemli ihtiyaçları karşıladığına dikkat çekilir.

Her şeyin yasalarla düzenlenmesinin mümkün olmadığı, aynı zamanda doğru da olmadığı söylenir. Yüz yılların deneyimleri sonucunda oluşmuş toplumsal kuralların, toplum hayatının düzenli sürdürülmesi açısından çok önemli olduğu belirtilir.

Her bireyin toplumsal kurallara uyma sorumluluğu olduğu anlatılır. Toplumsal kurallara uymayanlara çoğu zaman maddi değil manevi cezalar (ayıplama, dışlama vb.) verildiğinin altı çizilir. Çocuklara “Toplumsal kurallara örnekler verebilir misiniz?” diye sorulur. Yazı tahtasında toplumsal kurallara verilen örnekler listesi oluşturulur. Çocuklara “Toplumsal kurallara uyulmazsa hangi sorunlar ortaya çıkar?” diye sorularak çocukların söyledikleri dinlenir. Toplumsal kurallara uygun davranmanın önemi çocukların dikkatleri çekilir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Çocuklara A5 boyutunda bir kâğıt ve kalem dağıtılır. Bu kâğıtlara gerçekleşmesini istedikleri üç isteklerini yazmaları istenir. Yazma işi tamamlandıktan sonra “Şimdi herkes yazdığı isteklerini gözden geçirsin. Bu isteğinizi karşılandığında sizin önemli bir ihtiyacınız ortadan kalkmış olacak mı? Yoksa önemli bir ihtiyacınızı karşılamak için değil, sadece istek duyduğunuz için mi bu şeyin olmasını istiyorsunuz?” diye sorulur. Çocuklardan tek tek cevapları dinlenir. Sonunda kolaylaştırıcı, “insanların istekleri sonsuz ve sınırsızdır. Bunların hepsini karşılamak mümkün olmaz. Onun için isteklerimizi karşılarken önceliği gerçekten ihtiyacımızı karşılayan isteklere vermemiz gerekir. Aksi halde hem savurgan hem de mutsuz oluruz. İnsanın sınırsız istekleri olması doğaldır ancak bunların hepsinin karşılanamayacağını bilincinde olması önemlidir. Şimdi yazdığınız isteklerinize bir daha bakın ve karşılanması imkânsız olanların yanına bir eksi işareti (-), gerçekleşmesi mümkün fakat önemli bir ihtiyacınızın karşılığı olmayanlara bir çarpı işareti (x), karşılanması mümkün ve önemli bir ihtiyacınızın karşılığı olanlara artı işareti (+) koyun. Şimdi kim artı (+) işareti koyduğu isteklerini okuyacak?” diye sorar ve çocukları dinler.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün çocuk haklarından söz ettik. Günlük hayatta kullanabildiğimiz veya kullanma fırsatı bulamadığımız hakları gözden geçirdik. Hakları kullanmanın ve korumanın önemini ele aldık. Bundan sonra bazı hakları daha çok kullanma konusunda kararlar aldık. Toplumsal kurallardan örnekler verdik. Bu kuralların toplum hayatı için önemini tartıştık. Bu kurallara uymanın herkesin sorumluluğu olduğunu konuştuk. İsteklerimiz ve ihtiyaçlarımız karşılaştırdık. Öncelikle ihtiyaçlarımızı karşılamaya çalışmamızın doğru olacağını anladık. İnsanların isteklerinin sınırsız olduğunu fark ettik.” diyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara aşağıdaki sorular sorularak verdikleri yanıtlara göre etkinlik değerlendirilir. Anlaşılmayan yerler tekrar açıklanır. Eksik kalan bilgiler kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1. Çocuk haklarına örnekler veriniz.
2. Kullanmakta zorluk yaşadığımız haklar konusunda neler yapabiliriz?
3. Toplumsal kurallar nelerdir?
4. Toplumsal kurallara uygun davranmak niçin önemlidir?
5. İsteklerimizi karşılarken önceliği neye vermemiz gerekir?

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Haklarımız ve Sorumluluklarımız
KONU	• Toplumsal Sorumluluklarımız • Çevreye Duyarlı Olma • Çevre Temizliği
HEDEF	Toplumsal sorumluluklarını fark ederek çevreye duyarlılık bilinci kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Toplumsal sorumluluklarını fark eder. b) Toplumsal sorumluluklarını yerine getirmeye çaba harcar. c) Çevreye duyarlı yaklaşır. d) Çevre temizliğine özen gösterir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Küçük grup çalışması, anlatım, tartışma, video izleme, soru-cevap
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projektör, video, A4 kâğıdı, kalem, yazı tahtası, tahta kalemi
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika) Çocuklar karşılanır ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün toplumsal sorumluluklarımızı ele alacağız. Yaşadığımız yerde, okulda, arkadaş olarak, komşu olarak hangi sorumluluklarımız olduğunu gözden geçireceğiz. Bu sorumluluklarımızı yerine getirmediğimiz takdirde yaşanacak sorunları irdeleyeceğiz. Ayrıca çevreye karşı duyarlı olma konusunu ve bu kapsamda çevre temizliğini ele alacağız. Bu konuda bize ne tür görevler düşüğünü inceleyeceğiz.” diyerek konuyu tanıtır.
	ETKİNLİK: (35 dakika) Çocuklar, dört gruba ayrılır. Her gruba bir A4 kâğıdı ve bir kalem verilir. Gruplara aşağıdaki konu başlıkları paylaşılır: a) Yaşadığımız yerde sorumluluklarımız b) Okulda sorumluluklarımız c) Arkadaş olarak sorumluluklarımız d) Komşu olarak sorumluluklarımız

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Her grup kendi konusunu beş dakika tartışır ve vardıkları sonuçları yazarlar. Süre sonunda her gruptan bir sözcü yazılanları büyük gruba sunar. Kolaylaştırıcı grupların sunumlarından sonra katkılarda bulunur. Toplumsal sorumluluklarımızı yerine getirmedeğimizde insanlarla ilişkilerimizin bozulacağını, dışlanacağımızı söyler.

Çocuklarla birlikte çevre duyarlılığı konusunda bir animasyon seyredilir. (Video: Çevre Kirliliği) Seyredilen animasyonla ilgili çocuklarla sohbet edilir. Çevrenin korunmasında insanlara düşen sorumluluklar üzerinde durulur. Çocukların bu konuda neler yapabileceği tartışılır. Çocuklardan kendi sorumlulukları konusunda yaşamlarından örnekler vermeleri istenir.

Çevre duyarlılığı konusunda yapılacak en önemli işin çevre temizliği olduğu belirtilir. Çocuklara, “Çevre temizliği denilince aklınıza neler geliyor?” diye sorulur ve çocuklar konuşturulur. Kolaylaştırıcı, çocuklar söyledikçe tahtaya notlar alır. Daha sonra bu notlardan hareketle çevre temizliği konusunu toparlar. Çevre temizliği denilince akla toprağın, suyun ve havanın temizliği geldiğini söyler. Bu konuda çocukların verdiği örneklerle kendi örneklerini de ekler. Toprak, su ve hava kirliliğini önleme çabalarına nasıl destek olunabileceği tartışılır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün öncelikle toplumsal sorumluluklarımızı ele aldık. Gruplar halinde çeşitli ortamlarda taşıdığımız sorumluluklara örnekler verdik. Bu sorumlulukları yerine getirmedeğimiz takdirde çeşitli sorunlar yaşayabileceğimiz hatta toplum tarafından dışlanabileceğimizi fark ettik. Çevre duyarlılığı ile ilgili bir film izledik. Çevreye duyarlı olmanın önemini tartıştık. Bu konuda insanlara ve bizlere hangi sorumluluklar düştüğünü tartıştık. Çevremizi temiz tutma konusunda neler yapılması gerektiğini tartıştık. Toprağı, suyu ve havayı temiz tutmanın önemi üzerinde durduk.” diye açıklama yaparak konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı aşağıdaki soruları çocuklara yönelterek aldığı yanıtlara göre eğitimi değerlendirir. Eksikleri tamamlar, yanlışları düzeltir.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1. Yaşadığımız yerdeki sorumluluklarımız nelerdir?
2. Arkadaş grubunda hangi sorumluluklarımız var?
3. Çevreye duyarlı olmak ne demektir?
4. Çevremizi korumak için biz neler yapabiliriz?
5. Çevre temizliği hangi alanları kapsar?

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Değerlerimiz
KONU	• Sevgi ve Saygı • Dürüstlük ve Güvenilirlik • Alçakgönüllülük
HEDEF	Değerleri içselleştirerek onlara uygun davranma alışkanlığı kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Çevresindeki insanlara sevgi ve saygı gösterir. b) Sevgi ve saygıya dayalı ilişkiler kurar. c) Dürüst davranmanın önemini bilir. d) İnsanlarla güvene dayalı ilişkiler kurar. e) Alçakgönüllü olmanın önemini fark eder.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Tartışma, Büyük grup çalışması, anlatım, soru-cevap, oyun oynama
ARAÇ VE MATERYALLER	A4 kâğıdı, kalem
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” denir ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün değerlerimizden birkaçını ele alacağız. Öncelikle bütün dünyada en yaygın değer olduğunu düşündüğümüz sevgi ve saygı ile başlayacağız. Sevgi ve saygının insanlık için vazgeçilmez bir değer olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca dürüstlük ve güvenilirlik üzerinde duracağız. Bu iki değer birbirini ilişkilendirir. Konuşacağız. Üçüncü olarak alçakgönüllülük değerini inceleyeceğiz.” diyerek konuyu tanıtır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK: (40 dakika)

Çocuklara boş bir A4 kâğıdı ve kalem verilir. Çocuklardan bu kâğıdın ortasına büyükçe ayrı ayrı “sevgi” ve “saygı” yazmaları ve bu sözcükleri çember içine almaları istenir. Herkesin kimi ve neyi seviyorsa sevgi çemberinden bir ok çıkararak yazması, aynı şeyi saygı sözcüğü için yapması istenir. Beş dakika sonra herkesin, kâğıdının sol üst köşesine adını yazması söylenir. Çocuklara “Şimdi kâğıdınızı birisine verin ve siz de bir başkasının kâğıdını alın. Aldığınız kâğıtları inceleyin. İncelemeniz bitince başka birisinin kâğıdıyla değiştirin. Mümkün olduğunca çok kâğıdı incelemeye çalışın” yönergesi verilir.

Uygulama sonunda kolaylaştırıcı tarafından “İnsanların çevresindeki birçok şeyi sevdiği ve birçok şeye saygı gösterdiği belirtilerek, sevgi ve saygı olmasaydı hayattan hiç zevk alamazdık.” açıklaması yapılır. “İnsanlarla ilişkilerimizi sevgi ve saygı temeli üzerine kurmalıyız.” denilir.

Çocuklara “Nasıl insanlara güvenirsiniz?” diye sorulur ve verilen yanıtlar dinlenir. “Dürüstlük ile güvenilirlik birbiriyle ilişkilidir. Dürüst insanlara herkes güvenir. Her konuda dürüst olmayı başaran insanlar toplum tarafından takdir edilir. Dürüst olmayan insanlardan herkes uzak durur. Onun için insan ilişkilerinde dürüstlük ve güvenilirlik çok belirleyici bir rol oynar.” açıklaması yapılır. Çocuklara “Çevrenizde çok güvendiğiniz, dürüst insanlar var mı? Bize bu insanlar hakkında biraz bilgi verirsiniz?” diyerek örnek vermeleri teşvik edilir.

Kolaylaştırıcı, “Kendi üstün yanlarını başkalarına karşı güç olarak kullanmayan kişilere alçakgönüllü denir. Bu kişiler, görevleri, eğitimleri, becerileri, şöhretleri ne olursa olsun insanlarla ilişki kurarken bu özellikleri hiç yokmuş gibi davranırlar. Böyle insanları toplum çok sever ve sayar. Alçakgönüllülük bir değerdir.” açıklaması yaptıktan sonra çocuklardan çevrelerinde böyle birisi varsa bize ondan söz etmesi istenir. Çocukların verdikleri örnekler dinlenir. Alçakgönüllü kişilere mütevazı da denildiği de hatırlatılır. Alçakgönüllü olmayan, kişilere ise “kendini beğenmiş”, “kibirli” gibi sıfatlar söylendiği belirtilir. Bu tür kişilerle yakın ilişki kurmanın çok zor olduğu belirtilir.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün sevgi ve saygı üzerinde durduk. İnsanların en çok ihtiyaç duyduğu değer olan sevgi ve saygı, insan ilişkilerinde çok önemli bir rol oynar. Dürüstlük ve güvenilirlik de çok önemli değerlerdir. İnsanlar dürüst insanlara güvenir ve onlarla ilişki kurmaktan mutlu olur. Son olarak alçakgönüllü insanlara da toplum tarafından çok değer verilir. Alçakgönüllü kişi, kendi üstün özellikleri ne olursa olsun her türlü insanla eşit ilişki kurabilmeyi becerebilir. Tüm bu değerler, toplum tarafından önem verilen özelliklerdir. Biz de bu değerleri öğrenmeli ve içselleştirmeliyiz.” açıklaması ile konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Etkinliği sonunda çocuklar çember şeklinde oturur. Sağ ellerini yumruk yaparak ileri doğru uzatırlar. Kolaylaştırıcı, çocuklara etkinliğin başından beri geçen süreci düşünmelerini ister. Eğer bu süreç için “çok iyi” diye düşünüyorlarsa baş parmakları yukarı gelecek şekilde yumruklarını göstermelerini ister. Eğer etkinlik hakkında düşünceleri “normal” ise baş parmaklarını yere paralel şekilde, “iyi değil” diye düşünüyorlarsa baş parmaklarını yere doğru dik şekilde tutarak yumruklarını göstermelerini ister. Kolaylaştırıcının işareti ile yumruklar gösterilir. Kolaylaştırıcı, tüm yumrukları tek tek gözden geçirir. Yana ve aşağı doğru parmak uzatan çocuklara “Neyi daha iyi yapabildik?” diye sorarak çocukları konuşturmaya çalışır.

* Canım Köpeğim Misa – Selman Uzundal / “Çocuk Gözüyle Paylaşmak”
Sergilenmeye Değer Fotoğraf Ödül

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Değerlerimiz
KONU	• Merhamet • Adil olma • Gönüllülük
HEDEF	Değerleri içselleştirerek onlara uygun davranma alışkanlığı kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Canlılara merhamet gösterilmesi gerektiğini bilir. b) Merhametli davranmanın önemini kavrar. c) Tüm ilişkilerinde adil davranmanın önemini bilir. d) Toplum yararına etkinliklere katılmanın önemini bilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım, küçük grup çalışması, tartışma, poster hazırlama
ARAÇ VE MATERYALLER	Karton, renkli kalemler, makas, yapıştırıcı, etkinlik değerlendirme formu
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	KONU TANITIMI: (5 dakika) Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün çok önemli üç değeri ele alacağız: Merhamet, adil olma ve gönüllülük. Önce bu kavramların anlamlarını konuşacağız. Daha sonra bir grup çalışması yaparak bu üç değeri enine boyuna tartışacağız. Bu eğitimde size çok iş düşecek. Sizden bu sürece etkin bir şekilde katılmanızı bekliyorum.” diyerek konuyu tanıtır. Çocukları eğitime motive eder. ETKİNLİK: (30 dakika) Kolaylaştırıcı şu açıklamayı yaparak öncelikle kavramların anlamlarını açıklar: “Merhamet kavramı, yardıma ve desteğe ihtiyacı olanlara, çaresizlere yardım etme, destek olma isteği olarak tanımlanabilir. Merhametli insan hiç kimseye kötülük yapamaz, yapmayı düşünmez. Merhamet sadece insanlara karşı hissedilen bir duygu değil, tüm canlıları kapsar. İnsanların sahip olması gereken önemli bir değer de adil olma değeridir. Kendisinin ve başkalarının haklarını gözetmek, herkese hak ettiği gibi davranmak demektir. Adil insan, karşısındaki insanın kim olduğuna bakmaz. Onun hakkıyla ilgilenir ve hakkının verilmesi için mücadeleye eder. Kim olursa olsun kimseye hakkından fazlasının verilmesine razı olmaz. Gönüllülük ise hiçbir çıkar beklemezsizin toplumda belli bir kesimin yararına olan bir etkinlikte gönüllü olarak görev ve sorumluluk almak demektir. Gönüllüler harcadıkları emeğin karşılığını manevi tatmin olarak alırlar. Gönüllülük, mutluluk verici bir etkinliktir. Toplum tarafından takdir edilmeyi sağlar.”

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Çocuklar üç gruba ayrılır. “Merhamet”, “Adil olma” ve “Gönüllülük” başlıkları gruplara paylaştırılır. Her gruba büyük boy karton ve renkli kalemler verilir. Gruplardan başlıklarına uygun bir poster hazırlamaları istenir. Posterde resim, şiir, yazı, haber, karikatür vb. her şey kullanılabilir. On beş dakika sonunda hazırlanan posterler büyük gruba sunulur. Kolaylaştırıcı çocukların sunumlarına ilaveler yaparak konuyu toparlar.

Hazırlanan posterler eğitim ortamında uygun bir yere asılır ve sergilenir.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün yine üç önemli değerimizi ele aldık. Merhametin tanımını yaptık. Merhametli insanın özelliklerinden söz ettik. Merhametli davranmanın yardıma muhtaç insanlara hatta tüm canlılara sağladığı yararlardan söz ettik. Merhametli insanların toplum tarafından takdir edildiğini konuştuk. Adil olmanın da çok önemli bir değer olduğunu fark ettik. Adil insanın kim olursa olsun herkese hakkını teslim ederek toplumda örnek oluşturduğunu fark ettik. Toplumun adil insanlara çok değer verdiğini konuştuk. Gönüllüğün özverili bir süreç olduğunu, hiçbir maddi çıkar talep etmeden yapılan bu işlerin insana manevi huzur verdiğini fark ettik.” diyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara, aşağıdaki gibi bir Etkinlik Değerlendirme Formu dağıtılır. Her çocuk formu doldurur. Kolaylaştırıcı formları hızla gözden geçirerek memnuniyetsizlik beliren çocuklara “Ne yapılsa hoşuna giderdi?” diye sorarak düşüncelerini dinler.

ETKİNLİK DEĞERLENDİRMESİ	EVET 	KARARSIZIM 	HAYIR
Bu etkinlikten hoşlandım.			
Merhamet, adil olma ve gönüllülük kavramlarının tanımlarını öğrendim			
avramlarını kavramlarının anlamlarını anladım.			
Gönüllü olarak bir etkinlikte görev almak isterim.			
Merhamet ve adil olmak öğrenilebilir değerlerdir.			

Çocukların forma verdiği yanıtlardan hareketle kolaylaştırıcı etkinliği değerlendirir. Varsa eksik kalan bölümleri tamamlar. Yanlış anlamaları düzeltici açıklamalar yapar.

* Geleneksel Oyunumuz – Azat Sasa / “Çocuk Gözüyle Paylaşmak” Fotoğraf Yarışması
Sergilenmeye Değer Fotoğraf Ödülü

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Değerlerimiz
KONU	• Hoşgörü ve Ayırım Gözetmeme (Farklılıklara Saygı, Kültürlere Saygı, Ön Yargılarla Baş Etme) • Örf ve Adetlere Duyarlı Olma • Görgü Kuralları
HEDEF	Değerleri içselleştirerek onlara uygun davranma alışkanlığı kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) İnsanlara hoşgörümlü davranmanın önemini bilir. b) İnsanlar arasında ayırım gözetmenin sakıncalarını fark eder. c) Örf ve adetlere duyarlı davranmanın önemini kavrar. d) Görgü kurallarına uygun hareket etmenin sonuçlarını sayar.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Tartışma, anlatım, soru-cevap
ARAÇ VE MATERYALLER	Derecelendirme ölçeği
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika)

Çocuklar karşılanır ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar. Eğitime her zaman olduğu gibi bir ısınma oyunu ile başlanacağı söylenir ve aşağıdaki oyun oynatılır:

DÜNYALI ÇOCUKLAR VE UZAYLI ÇOCUKLAR

Çocuklardan çember oluşturmaları ve gözlerini kapatmaları istenir. Bu oyunda çocuklardan ikisinin uzaylı, diğerlerinin ise dünyalı olacağı söylenir. Çocukların arkasına geçip iki çocuğun omuzlarına dokunarak uzaylı olacak çocukları belirler. Dünyalı çocukların ve uzaylı çocukların yapacakları hareketler çocuklara gösterilir. Örneğin; Dünyalı çocuklar alanda zıplarken uzaylı çocuklar robot gibi hareket edebilirler ya da ayak bileklerini tutup yürüebilirler, kıpırdamadan durabilirler, dans edebilirler, kocaman adımlar atabilirler, dizlerinin üzerinde emekleyebilirler, vb. Müzik açılınca dünyalı ve uzaylı çocuklar gösterilen hareketi yapmaya başlarlar. Her seferinde farklı çocuklar seçilir ve uzaylı çocukların hareket ve tavırlarıyla diğerlerinden ayrılmaları sağlanır. Tüm çocuklar uzaylı rolünü oynadıktan sonra tekrar çember oluşturulur ve aşağıdaki sorular grupça tartışılır:

- Oyunda dünyalı olmak mı, uzaylı olmak mı size daha ilginç geldi?
- Uzaylı rolü oynamak size kendinizi nasıl hissettirdi?

Farklı özellikleri bulunan insanlarla birlikte yaşamının bir zenginlik olduğu belirtilerek konu kolaylaştırıcı tarafından özetlenir.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün hoşgörü ve ayırım gözetmeme konusunu ele alacağız. Bu kapsamda farklılıklara saygı, kültürlere saygı ve ön yargılarımızla baş etme konularına değineceğiz. Ayrıca örf ve adetlere duyarlı olmanın önemi üzerinde duracağız. Görgü kuralının toplum yaşamında ne kadar önemli bir rol oynadığını konuşacağız.” diyerek konuyu tanıtır.

ETKİNLİK: (35 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Her konuda aynı düşünen, her şeyi birbirine benzeyen iki insan var mıdır acaba?” diye çocuklara ucu açık bir soru sorarak tartışma yaratır. İnsanların farklı düşüncelerinin ve farklı özelliklere sahip olmalarının normal olduğu sonucuna varılır. “Bu kadar farklı insanın bir arada huzur içerisinde yaşayabilmesi için birbirlerinin farklılıklarına saygı göstermeleri gerekir. Biz de insanların bize uymayan taraflarını hoşgörü ile karşılamalıyız. Hiç kimse bizim gibi olmak zorunda değildir. Biz de onlar gibi olamayız. O halde farklılıklara, farklı kültürlere saygı göstermemiz gerekir. Değişik kültürler ve insan grupları hakkında küçük yaşta beri zihnimize oluşmuş ön yargıların farkında olmalı ve ön yargılarımızın bizi yönetmesine izin vermemeliyiz.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Ön yargılarımızın farkında olmadığımız durumlarda bazı kesimlere hoşgörülü davranmamız zorlaşabilir.” açıklaması yapılır. Çocuklardan belli kültürlere veya gruplara karşı ön yargıları olup olmadığı sorulur. Açıklamak isteyenler dinlenir.

Kolaylaştırıcı “Şimdi biraz da örf ve adetlere duyarlı olmaktan söz edelim” diyerek aşağıdaki açıklamayı yapar:

“Her topluluğun kendisine has örf ve adetleri vardır. Bu örf ve adetler yüz yıllardan beri oluşmuş, toplumun büyük bir çoğunluğu tarafından kabul görmüş değerlerdir. Topluluğun huzur ve güveni için örf ve adetler birleştirici bir rol oynar. Onun için içinde yaşadığımız topluluğun örf ve adetlerini öğrenmek ve onlara duyarlı davranmak önemlidir.” Bu açıklamadan sonra çocuklara “Siz Türk toplumunun hangi örf ve adetlerini biliyorsunuz?” diye sorulur ve çocuklar konuşturulur. Kolaylaştırıcı yazı tahtasında çocukların söylediklerini özet olarak yazar ve bir liste oluşturur. Bu listeye kendisi de eklemelerde bulunarak konuyu toplarlar.

Kolaylaştırıcı, “Son olarak görgü kurallarından da söz edelim. Görgü kuralları deyince aklınıza neler geliyor? Örnek verebilir misiniz?” diye sorar. Çocukların verdiği örnekler dinlenir. Kolaylaştırıcı “Görgü kuralları da toplum tarafından çok önemsenen değerlerdir. İnsanlarla ilişkilerimizi sürdürmek için görgü kurallarına uymak zorundayız.

İnsanlar, görgü kurallarına uymayanlarla ilişki kurmak ve sürdürmek istemezler. Böylesi insanlar toplum tarafından ayıplanır.” açıklamasını yapar. Çocuklar üç gruba ayrılır. Gruplara aşağıdaki konular paylaştırılır:

- 1) Yemek sırasında uyulması gereken görgü kuralları
- 2) Selâmlaşma ve konuşma sırasında uyulması gereken görgü kuralları
- 3) Sokakta uyulması gereken görgü kuralları

Gruplar beş dakika aralarında tartışarak kendilerine verilen A4 kâğıtlarına konuları ile ilgili listeler oluştururlar. Süre tamamlandığında grup sözcüleri oluşturdukları listeyi büyük gruba sunar. Kolaylaştırıcı her grubun sunumuna ihtiyaç duyduğu takdirde eklemeler yapabilir.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün hoşgörülü olmak, farklılıklara saygı duymak, ön yargılarımızın farkında olmak konularını ele aldık. İnsanların birbirinden farklı olduğunu bilerek birlikte yaşamak zorunda olduğumuz insanlara hoşgörü ile yaklaşmamız gerektiğini öğrendik. Örf ve adetlerin toplum yaşamındaki önemli yerini tartıştık ve örf ve adetlerine duyarlı davranmadığımız takdirde insanlarla ilişki kurmamızın zor olduğunu fark ettik. Ayrıca görgü kurallarına uymanın da insanlarla ilişki kurmada önemli rol oynadığını konuştuk. Görgü kurallarına uymayan insanların toplum tarafından ayıplanacağını görmüş olduk. Hayatın çeşitli alanlarında uyulması gereken görgü kurallarından söz ettik” açıklaması ile konuyu özetler.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ****DEĞERLENDİRME: (5 dakika)**

Çocuklara, aşağıdaki derecelendirme ölçeği dağıtılır ve etkinliğin değerlendirilmesi yapılır:

ETKİNLİK DEĞERLENDİRMESİ	DOĞRU 	KISMEN 	YANLIŞ
Bu etkinlikten hoşlandım.			
Farklılıklara saygı göstermek için ön yargılarımı-zın farkında olmak önemlidir.			
Görgü kurallarına uyup uymamak kişinin kendi bileceği iştir.			
Bu etkinlikte öğrendiklerimi uygulayabilirim.			

Çocukların verdikleri yanıtlara göre eksik kaldığı düşünülen bölümler tamamlanır.

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Değerlerimiz
KONU	- Dini Kavramlar ve İbadetler - Vatan ve Bayrak Sevgisi - Yardımlaşma, Dayanışma ve Paylaşma
HEDEF	Değerleri içselleştirerek onlara uygun davranma alışkanlığı kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Farz, sünnet ve vacip kavramlarının anlamlarını bilir. b) Vatana ve bayrağa sevgi ve saygı duyar. c) Yardımlaşma, dayanışma ve paylaşımdan mutlu olur.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım, tartışma, soru-cevap, küçük grup çalışması, resim yapma
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası, tahta kalemi, büyük resim kâğıdı, boya kalemleri, grup performans değerlendirme ölçeği
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika

ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika)**

Çocuklar eğitim alanındaki yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar. Eğitime her zaman olduğu gibi bir ısınma oyunu ile başlanacağı söylenir ve aşağıdaki oyun oynatılır:

SEN BENİM GÖZÜM, BEN SENİN KOLUNUM

Çocuklar etkinlik alanında toplanır. Eşit sayıda iki takıma bölünürler. Her takım balonların bir rengini seçer. Her takıma seçtiği kendi renginden takımın yarısı kadar balon verilir. Bu balonlar çocuklar tarafından şişirilip ağızları bağlanır. (Patlayan balonun yerine kullanmak üzere birer yedek balon şişirilmesi iyi olur.) Takımlar için birer boş çuval başlangıç çizgisine yerleştirilir. Takımlar kendi içinde ikiye bölünür. İkili eşlerden birisinin gözleri bağlanacak, bağlanmayan eşin de kolları yok sayılacaktır. Takımlar çuvaların arkasına ikiye bölünmüş eşler halinde art arda dizilirler. Kolaylaştırıcının işaretiyle en öndeki eşler yarışmaya başlar. Eşlerden birisi diğerinin gözlerini bağlar. O andan itibaren aralarında konuşmaları yasaktır. Gözü açık olan oyuncu diğerine kılavuzluk eder. Daha önce şişirilen balonlar oyun alanına gelişigüzel dağıtılmıştır. Gözü kapalı oyuncu, kendi takımının balonlarından birisini alıp kendi çuvalının içine koymaya çalışır. Diğerleri ona konuşmadan kılavuzluk eder. Birinci çift görevini tamamlayınca ikinci çift işe koyulur ve aynı şeyleri yapar. Hangi takım kendi balonlarını çuvala önce yerleştirirse oyunu kazanır.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün farz, sünnet ve vacip kavramlarının anlamları üzerinde duracağız. Bu kavramlara örnekler vereceğiz. Vatan ve bayrak sevgisi konusunu ele alacağız. Vatanın ve bayrağın kutsal sayılmasının nedenlerini konuşacağız. Ayrıca yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma ile ilgili duygu, düşünce ve deneyimlerimizi ifade edeceğimiz bir uygulama yapacağız. Bu süreçte sizin de etkin bir şekilde katılmanızı bekliyorum.” diyerek konunun tanıtımını yapar. Çocukların sürece odaklanmasını sağlar.

ETKİNLİK: (35 dakika)

Kolaylaştırıcı, “İslam dini, Allah’a ve onun elçisi olan Hz. Muhammed’e inanmayı esas alır. İslâm dinine mensup olan kişilere Müslüman denir. Müslümanlar, kutsal kitap olarak Kur’an-ı Kerim’e inanırlar. Kutsal kitapta yazılanları, Hz. Muhammed’in sağlığında yaptığı davranışları, söylediği sözleri kendileri için örnek kabul ederler. Tüm yaşamlarını buna göre düzenlemeye çalışırlar.” açıklaması ile konuya giriş yapar.

Çocuklara “Bunlara örnek verebilir misiniz?” diye sorar ve çocukların vereceği örnekleri dinler. Yazı tahtasına “FARZ”, “SÜNNET” ve “VACİP” sözcüklerini yazar. Bu kavramların ne anlama geldiğini çocuklara sorar. Cevapları dinler.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Daha sonra şu açıklamayı yapar: “Allah’ın kullarından yapmalarını istediği, Kur’an-ı Kerim’e göre Müslümanların yapmak zorunda olduğu şeylere “farz” adı verilir. Yapılması zorunlu olmayan ancak yapan Müslümanların sevap kazanacağı belirtilen şeylere “vacip” denir.

Kur’an-ı Kerim’de söz edilmediği halde, Hz. Muhammed’in bizzat yaptığı veya Müslümanların yapmasını istediği şeylere de “sünnet” adı verilir.

Farz olan şeyler: Farz namazlar, oruç tutmak, hacca gitmek vb.

Vacip olan şeyler: Bayram namazı, kurban kesmek vb.

Sünnet olan şeyler: Sünnet namazları, erkek çocukları sünnet edilmesi, sadaka vermek vb. “

Bu örnekler yazı tahtasındaki kavramların altına yazılır.

“Her dinin kendine has zorunlu tuttuğu şeyler olduğu belirtilir. İnsanların neye inanacağı, nasıl davranacağı, neleri yapmaması gerektiği mensup olduğu din tarafından tarif edilmiştir.” açıklaması yapılır.

Kolaylaştırıcı, çocuklara: “Vatan ve bayrak kutsal kavramlardır. Bunun nedenini açıklayabilir misiniz?” diye sorarak düşüncelerini alır. Sonra şu açıklamayı yapar: “Bir toprağın ‘vatan’ olabilmesi için tarih boyunca çok büyük mücadeleler verilmiştir. Çok sayıda insan canını vermiştir. Günümüzde bile dünyanın çeşitli yerlerinde bu savaşlar devam etmektedir. Bayrak da bir milletin bağımsızlığının sembolüdür. Milletler bağımsızlıklarını kazanmak için savaşmak zorunda kalmışlar ve büyük fedakarlıklar sonucunda bağımsızlıklarını kazanmışlardır. Kurtuluş Savaşımız buna en güzel örnektir. Hem vatan için hem de bayrak için yapılan savaşlarda canlarını verenlerin hatırası, bu iki kavramı saygıdeğer yapmıştır. Her birey, kendi vatanını ve bayrağını korumak için her türlü fedakârlığı yapmaya hazır olmalıdır. Vatanına ve bayrağına saygı duymalıdır.” açıklamasını yapar. Çocuklar beşer kişilik gruplara ayrılır. Her gruba büyük bir resim kâğıdı ile boya kalemleri verilir. Resim kâğıdını üçe bölmeleri istenir. Bölümlerin birisine yardımlaşma, diğerine dayanışma ve üçüncüsüne ise paylaşma başlığını yazarlar. Resim kâğıdının bölümlerine başlıkla ilgili birer resim yapmaları istenir. On beş dakika süre sonunda yapılan resimler büyük gruba tanıtılır ve eğitim salonunun ilgili köşesine asılır.

Kolaylaştırıcı, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma olmadan bir toplumda huzurun sağlanamayacağını, yardıma ihtiyacı olan insanların çaresiz kalacağını, dayanışma olmadan birçok işin başarılamayacağını örneklerle anlatır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün dini kavramlardan farz, vacip ve sünneti ele aldık. Farz, vacip ve sünnete örnekler verdik. Kaynaklarının neler olduğunu konuştuk. Vatan ve bayrağın kutsal sayılmasının nedenleri üzerinde durduk. Bir yurttaş olarak vatana ve bayrağa karşı görevlerimizi hatırladık. Yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma ile ilgili duygu ve düşüncelerimizi resimlerle ifade ettik. Bu üç değerın toplum yaşamındaki yerini ve önemini konuştuk.” diyerek konuyu özetler.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ****DEĞERLENDİRME: (5 dakika)**

Çocuklara aşağıdaki Grup Performans Değerlendirme Ölçeği dağıtılır. Her çocuk kendi grubunun yaptığı çalışmayı değerlendirir. Kolaylaştırıcı de köşede asılan resimler üzerinden kısa bir değerlendirme yapar.

GRUP PERFORMANS DEĞERLENDİRME FORMU (RUBRİK) ÖRNEĞİ

ETKİNLİK DEĞERLENDİRMESİ	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTÜ				
	Çok İyi	İyi	Kısmen	Eksik	Yetersiz
Grup üyeleri olarak kendi aramızda iş bölümü yaptık.					
Yapılacak işi birlikte planladık.					
Etkinlik sırasında yardımlaşma ve dayanışma içinde olduk.					
Yönergeye uygun bir ürün ortaya çıkardık.					

Kolaylaştırıcı, “Bugün neleri öğrendik?” diye sorarak çocukların verdikleri yanıtlara göre eğitimi değerlendirir. Özellikle farz, vacip ve sünnet kavramlarının doğru anlaşılıp anlaşılmadığı gözden geçirilir.

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Değerlerimiz
KONU	- Tarihi Türk Kişiliklerinin Tanıtılması - Sadakat - Fedakârlık - Sabır
HEDEF	Değerleri içselleştirerek onlara uygun davranma alışkanlığı kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Tarihi Türk kişiliklerine örnekler verir. b) Sadakatin anlamını ve önemini bilir. c) Gerekğinde fedakârlık yapması gerektiğini bilir. d) Sabırlı davranmanın önemini kavrar.

YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım/sunum, soru-cevap, tartışma, örnek olay inceleme
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projektör, PPT, örnek olay kâğıdı, iki farklı renkte post-it
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika) Çocuklar eğitim alanındaki yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, “Bugün tarihte önemli bir yeri olan Türk büyüklerinden bazılarını tanıyacağız. Adlarını, kim olduklarını ve neler yaptıklarını konuşacağız, Sadakat kavramı üzerinde duracağız. Bir değer olarak sadakatin önemini tartışacağız. Fedakârlık üzerinde bir örnek olay inceleyeceğiz. Fedakârlığın bir değer olarak insanlar arası ilişkilere katkısının neler olduğunu ele alacağız. Son olarak da sabır kavramından söz edeceğiz. Sabırlı olmanın kişiye ve çevresine yararlarını tartışacağız.” diyerek konuyu tanıtır.
	ETKİNLİK: (40 dakika) Kolaylaştırıcı, “Şimdi size bazı Türk büyüklerinin resimlerini göstereceğim. Onları size tanıtacağım. Türk milleti için yaptıklarından ve tarihi önemlerinden bahsedeceğim.” açıklamasını yaparak PPT üzerinden tarihi Türk kişiliklerinin tek tek tanıtır. “Şimdi de size “sadakat” kavramından söz etmek istiyorum. Öncelikle size sorayım. Sadakat ne demektir? Bu kavram hakkında bir fikriniz var mı?” diye sorar ve çocukların yanıtlarını dinler. Sadakat sözcüğünün sadık olma, bağlılığı sürdürme anlamına geldiğini açıklar. Daha önce bağlılık kavramının ele alındığını, sadakatin de bu kavramla ilişkisi olduğu söylenir. Birisine verilen sözün, edilen yeminin, taahhüt edilen işin yerine getirilmesinin sadakat anlamına geldiği belirtilir. Bir de insanın yardım ve desteğini gördüğü, dostluğunu kazandığı, arkadaş olduğu birisine hiçbir çıkar gözetmeksizin sonuna kadar bağlı kalmasına da sadakat denildiği örneklerle açıklanır. “İnsanlar, dostlarından, sevdiklerinden sadakat beklerler. Ailesine, vatanına, bayrağına, arkadaşlarına, verdiği söze sadakatle bağlı olmayan insanlara güvenilmez. Onun için sadakat çok önemli bir değerdir.” açıklaması yapılır. Çocuklardan “fedakârlık” kavramını örnekle açıklamaları istenir. Aşağıdaki örnek olay Kolaylaştırıcı tarafından okunur:

ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ

Sakine Teyze, Gülşahların apartman komşusudur. Dairesinde yalnız yaşayan yaşlı bir kadındır. Gülşah ise bir temizlik şirketinde iş çıkıtkça yevmiye karşılığı çalışan bir genç kadındır. İşi çok iyi gitmemektedir. Son zamanlarda temizlik işleri azaldığı için ayda birkaç gün iş çıkmakta kazandığı parayla ay sonunu zor getirmektedir.

O gün Gülşah, temizlik şirketinden işe çağırılmış, hazırlanıp apartmanın merdivenlerinden heyecanlı bir şekilde inmeye başlamıştır. Komşu dairenin önünden geçerken kapının aralık olduğunu, Sakine Teyze'nin kapının arkasında yere uzanır durumda olduğunu görür. Hemen içeriye dalar ve yaşlı kadına seslenir. Kadın konuşamayacak durumda, sadece inlemektedir.

Gülşah telefonla acil servisi arar. Bir yandan da apartmandaki diğer komşularına seslenir. Hiçbiri evde yoktur. Sakine Teyze'nin başında beklemeye başlar. Acil Yardım Servisi gecikmiştir. Gülşah temizlik şirketine telefon eder ve işe gelemeyeceğini söyler. Telefondakine en son şöyle dediği duyulur:

- Ben bu durumda yaşlı ve kimsesiz bir insanı bırakıp gelemem. Kusura bakmayın!

Çocuklarla Gülşah'ın davranışı değerlendirilir. Büyük bir ihtimalle işten atılacağını bildiği halde böyle davranmasının nedeni tartışılır. Bu olaydan hareketle "fedakârlık" kavramı açıklanır.

Son olarak sabır kavramı üzerinde durulur. Türkçedeki "Sabrın sonu selamettir.", "Sabreden derviş muradına ermiş." Atasözlerinin anlamları tartışılarak sabırlı olmanın insanın kendine ve tüm topluma yararı olduğu vurgulanır. Sabırlı davranılmadığında doğacak sonuçlar tartışılır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı "Bugün tarihimiz açısından büyük önem taşıyan Türk büyüklerini tanıdık. Onların Türk milleti için yaptıklarını konuştuk. Sadakat kavramı üzerinde durduk. İnsanın sözüne ve sevdiklerine sadık olmasının ne kadar önemli olduğunu fark ettik. Fedakârlık konusunu bir örnek olay üzerinden tartıştık. Fedakarlığın ne kadar önemli bir değer olduğunu bilince çıkardık. Son olarak da sabrın hem birey hem de toplum için ne kadar anlamlı bir kavram olduğunu ele aldık." diyerek konuyu özetler.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Etkinliğin sonunda çocuklara iki farklı renkte post-it dağıtılır. Etkinliğin başından sonuna kadar yapılanları düşünmeleri istenir. Post-itlerin birisine (Ör. mavi renkli) bu etkinlik sırasında öğrendiği yeni bir şeyi, diğer post-ite (Ör. sarı renkli) ise etkinlikle ilgili neler hissettiğini (yani duygusunu) yazmaları istenir. Post-itlere adlarını yazmak zorunda olmadıkları belirtilir. Çocuklar yazdıkları post-itleri etkinlik alanında kolaylaştırıcının gösterdiği yere yapıştırır. Kolaylaştırıcı, zamanı varsa çocuklar gitmeden hızla yazılanlara göz gezdirir. Özellikle olumsuz duygular belirtilen post-it varsa -kimin yazdığını sormadan- yüksek sesle okuyarak bu konuda şu anda yapabileceğimiz bir şey olup olmadığını gruba sorar. Çocukların önerilerine göre süreç tamamlanır. Kolaylaştırıcının o anda zamanı yoksa post-itler çocuklar gittikten sonra toplanıp değerlendirilir. Varsa üzerinde durulması gereken önemli bir geribildirim, gelecek sefer aynı grupla çalışmaya başlamadan kısaca üzerinde durulur.

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Mahremiyet Eğitimi
KONU	- Güzel Ahlâklı ve Erdemli Olmak - Beden Mahremiyeti - İletişim ve Sınırları
HEDEF	Mahremiyet bilinci kazandırarak insanlarla sağlıklı ilişkiler kurmasını sağlamak.
KAZANIMLAR	a) Güzel Ahlâk ve Erdem kavramlarının hayatımızdaki yerini bilir. b) Güzel Ahlâklı ve Erdemli kişilere uygun olmayan davranışları fark eder. c) Bedeninin mahrem bölgelerini korumanın önemini kavrar. d) Kendi bedenine sahip çıkması gerektiğini fark eder. e) İnsanlarla iletişim kurarken sınırları korumanın önemini bilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Küçük grup çalışması, soru-cevap, anlatım, tartışma
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika

ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika)**

Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra bir önceki eğitimde üzerinde durulan konudan söz edilir. Çocuklarla o eğitimle ilgili neler hatırladıkları sorulur. Çocuklar dinlenen ve eksik bıraktıkları bölümler tamamlanır. Sonra aşağıdaki oyun oynanır:

SU ADA

Yere çocuk sayısından bir eksik olarak bir kişinin iki ayağı ile basabileceği büyüklükte gazete kâğıtları yerleştirilir. Çocuklara bir denizde oldukları, yerde gördükleri gazete kâğıtlarının ise adalar olduğu söylenir. Müzik çaldığı süreçte bu adaların arasında yüzmeleri, müzik durduğunda ise herkesin kendine çıkacak bir ada bulması gerektiği söylenir. Kendine ada bulamayan çocuk oyun dışı kalır. Çocuklar bir kez çıktığı adanın üzerine çıkamazlar, her turda farklı bir adaya çıkmalıdırlar. Her seferinde bir gazete kâğıdı yerden kaldırılır. En sona kalan çocuk alkışlanır.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, Çocuklara “Bugün iki önemli kavram üzerinde duracağız: Güzel Ahlâk ve Erdem. Bu iki kavramı çeşitli yönleriyle ele alacağız. Güzel Ahlâk ve Erdem sahibi olmanın ne anlama geldiğini konuşacağız. Bugün ayrıca “mahremiyet” kavramını tanımlayıp örnekler üzerinde duracağız. Özellikle beden mahremiyeti konusunu ele alacağız. Bedenimizin bize ait olduğunu, biz izin vermediğimiz sürece hiç kimsenin bedenimize dokunmaya hakkı bulunmadığını konuşacağız. “İyi ve kötü dokunma” durumlarına bakacağız. Son olarak da insanlarla iletişim kurarken kymamız gereken sınırları tartışacağız.” diyerek konuyu tanıtır.

ETKİNLİK: (35 dakika)

Çocuklar üçer kişilik gruplara ayrılır. Kolaylaştırıcı yazı tahtasına “GÜZEL AHLÂK” ve “ERDEM” sözcüklerini yazar. Bütün gruplardan beş dakika bu iki kavram hakkında aralarında konuşmalarını ister. Süre sonunda istekli gruplardan neler konuştuklarını anlatmalarını ister. Projektör aracılığı ile PPT üzerinden “GÜZEL AHLÂK” ve “ERDEM” kavramlarının anlamları gösterilir. Bu kavramlar çeşitli yönleriyle örnekler verilerek anlatılır. Çocuklardan Güzel Ahlâk ve Erdem sahibi insanların davranışlarına örnekler vermeleri istenir.

Kolaylaştırıcı “mahremiyet” kavramının anlamını söyler. Tanımı tahtaya yazar ve örnekler vererek açıklanır.

Çocuklara “İnsanları rahatsız edebilecek davranışlara örnek verebilir misiniz?” diye sorulur. Çocuklar konuşturulduktan sonra insanın bedenine istek dışı dokunmanın çok rahatsızlık verici bir durum olduğunun altı çizilir. Bedenimizin bize ait olduğu, hiç kimsenin bedenimize dokunmaya hakkı olmadığı belirtilir. “Her dokunma rahatsızlık verir mi? İyi ve kötü dokunuş arasında ne fark var?” diye sorularak çocukların konuşmaları sağlanır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Kolaylaştırıcı “Eğer bir dokunuş bizim isteğimiz dışında, istemediğimiz halde ve rahatsız edici ise kötüdür. Bu durumda bize dokunan kişiye çok açık ve net biçimde “Hayır!” demeliyiz. İsrar ettiği takdirde en kısa sürede durumu bize bakım veren görevlilere veya öğretmenlerimize haber vermeliyiz. Unutmayalım ki sizin bedeninizi korumak için yaptığınız her türlü davranış hakkınızdır. Kötü dokunma davranışına karşı çaresiz hissettiğinizde bulunduğunuz yerden uzaklaşmak, bağırarak hatta çığlık atmak bile normaldir. Böyle bir durumda asla utanma, sıkılma ve başkaları ne der gibi kaygıları bir kenara bırakarak bedeninizi korumaya çalışmalısınız. Tabii ki her şeyden önce bedenimizin gösterilmesinin uygun olmayan bölgeleri konusunda kendi sorumluluklarımızı da unutmamalıyız. Ayrıca hiçbir arkadaşımızın bedenine onun izni olmadan, hangi niyetle olursa olsun dokunmamaya özen göstermeliyiz.” açıklamasını yapar.

“Başkalarıyla iletişim kurarken neler yaparsak mahremiyet sınırlarını aşmış oluruz?” sorusu ile tartışma açılır. İletişim sırasında kendimize veya başkalarına ait mahremiyet içeren konulara girmemek gerektiği açıklanır. “Küfür etmek, kötü sözle şakalar yapmak, fıkralar anlatmak zaman zaman mahremiyet sınırlarını aşmamıza neden olabilir.

Başka insanların vücut dokunulmazlığını ihlal eden davranışlarda bulunmak da bu sınırların ihlali anlamına gelir. Yine karşımızdaki kişinin saygınlığını zedeleyecek şekilde davranmak, kişiliğine yönelik olumsuz mesajlar içeren şeyler söylemek de sorun yaşamamıza neden olabilir” açıklaması ile konu tamamlanır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün Güzel Ahlâk ve Erdem üzerinde durduk. Güzel Ahlâk ve Erdem sahibi insanların, topluma aykırı gelen davranışlardan uzak durduğunu konuştuk. Mahremiyet kavramı üzerinde durduk. Bedenimizin bize ait olduğunu, bazı bölgelerinin başkalarına gösterilmesi veya başkaları tarafından dokunulmasının doğru olmadığını ele aldık. İyi ve kötü dokunuşun ne olduğunu konuştuk. İstemediğimiz dokunuşlara karşı neler yapabileceğimizi tartıştık. İnsanlarla iletişim kurarken sınırlarımızın neler olması gerektiğini konuştuk” diyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Etkinliğin sonunda çocuklar çember şeklinde oturur. Sağ ellerini yumruk yaparak ileri doğru uzatırlar. Kolaylaştırıcı, çocuklara etkinliğin başından beri geçen süreci düşünmelerini ister. Eğer bu süreç için “çok iyi” diye düşünüyorlarsa baş parmakları yukarı gelecek şekilde yumruklarını göstermelerini ister. Eğer etkinlik hakkında düşünceleri “normal” ise baş parmaklarını yere paralel şekilde, “iyi değil” diye düşünüyorlarsa baş parmaklarını yere doğru dik şekilde tutarak yumruklarını göstermelerini ister. Kolaylaştırıcının işareti ile yumruklar gösterilir. Kolaylaştırıcı, tüm yumrukları tek tek gözden geçirir. Yana ve aşağı doğru parmak uzatan çocuklara “Neyi daha iyi yapabiliydik?” diye sorarak çocukları konuşturmaya çalışır.

YAŞ GRUBU	11 – 14 Yaş
TEMA	Mahremiyet Eğitimi
KONU	- Özel Alan Mahremiyeti - Kendini Koruma - Kişisel Bilgilerin Paylaşımı
HEDEF	Mahremiyet bilinci kazandırarak insanlarla sağlıklı ilişkiler kurmasını sağlamak.
KAZANIMLAR	a) Özel alanların neler olduğunu sayar. b) Özel alanların mahremiyetine uygun şekilde nasıl davranılacağını bilir. c) İstemediği taleplere “hayır” demenin önemini fark eder. d) İstemediği durumlarda hayır diyebilmek için neler yapması gerektiğini bilir. e) Kişisel bilgileri başkalarıyla paylaşmanın sonuçlarını açıklar.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Küçük grup çalışması, soru-cevap, anlatım, tartışma
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (15 dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra bir önceki eğitimde üzerinde durulan konudan söz edilir. Çocuklara o eğitimle ilgili neler hatırladıkları sorulur. Çocuklar dinlenir ve eksik bıraktıkları bölümler tamamlanır. Sonra aşağıdaki oyun oynanır: KULAKTAN KULAĞA Çocuklar eşit sayıda iki gruba ayrılır. Tek sıra halinde yan yana dizilirler. İki grup birbirine paralel durumdadır. Kolaylaştırıcı, grubun başındaki çocuğa üzerinde bir cümle yazılı kâğıdı uzatır ve okumasını ister. Grubun başındaki çocuk yanındakinin kulağına bu cümleyi fısıldar. Dinleyen çocuk, dinlediği cümleyi kendisinden sonra gelen çocuğa fısıldar. O da bir sonrakine. Sıranın en sonundaki çocuğa önceden bir kâğıt kalem verilmiştir. Dinlediği cümleyi elindeki kâğıda yazar ve “tamam” diye bağırır. Aynı anda kolaylaştırıcı baştaki çocuğa yeni bir cümle verir ve oyun beş cümle tamamlanıncaya kadar devam eder. Aynı süreç, eş zamanlı olarak diğer grupla da başlar ve devam eder. Önce bitirip tüm cümleleri doğru olan grup yarışmayı kazanacaktır.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, Çocuklara “Bugün özel alanları ve bu alanların mahremiyetini ele alacağız. Nereler özel alan sayılır? Özel alanların mahremiyetine uygun nasıl davranabiliriz? Özel alanların mahremiyetinin önemli konularını konuşacağız. Ayrıca kendi özel alanlarımıza ve vücudumuzun mahremiyetine yönelik kabul etmediğimiz talepleri reddetmek için ve istemediğimiz halde ısrar edilmesi durumunda neler yapabileceğimizi tartışacağız. Kişisel bilgilerin başkalarıyla paylaşılmasının sakıncaları üzerinde duracağız.” diyerek konuyu tanıtır.

ETKİNLİK: (30 dakika)

Çocuklar üçer kişilik gruplara ayrılır. Gruplara “Sizce nereler bireyin kendi başına kalması, başkaları tarafından o izin vermedikçe paylaşılması gereken yerlerdir? Aranızda tartışın ve not alın.” diye söylenir. Beş dakika sonra her grup yazdıklarını büyük gruba okur. Kolaylaştırıcı, aldığı yanıtları tahtaya yazar ve böylece özel alanlar saptanır. “Tuvalet, banyo, yatak odası vb. özel alanlarda insanlar kendi başına kalmak isterler. Bu alanlara, orada bulunan kişinin izni olmadan girilmez.

Birey bu alanda (özellikle banyo ve tuvalette) kapı kapalı olarak ihtiyacını karşılamalıdır. Odaya da kapıyı çalmadan hiç kimse girmemelidir. Üzerimizi mutlaka kimsenin bulunmadığı bir ortamda değiştirmeliyiz. Tuvaletten ve banyodan giyinmeden çıkmamalıyız. Ayrıca odamızda bize ait bir dolap ya da çekmecenin bulunması çok önemlidir. Görevlilerin veya arkadaşlarımızın odalarına kapıyı çalmadan ve izin almadan girmemiz önemlidir. İnsanların yattıkları yataklar da özel alanlardır. Büyükler de küçüklerin özel alanlarına saygılı davranmalı, izin almadan girmemelidir. Günlükler, mektuplar yazılı mesajlar, telefonda yapılan konuşmalar da özel alana girer. İzin alınmadan bunları karıştırmak, okumak, dinlemek özel alanın mahremiyetine müdahale sayılır.” diye açıklama yapılır. Çocuklardan bu konuda kendi yaşam alanlarında neler yaşandığı konusunda örnekler vermeleri istenir.

Kolaylaştırıcı şu açıklamaları yaparak etkinliğe devam eder: “Özel alanlarımız ve vücudumuz bize aittir. Hiç kimse bizim iznimiz olmadan bu alanlara dokunmamalıdır. Özellikle vücudumuzun örtülen bölgelerine dokunmak isteyenlere ‘hayır’ demeyi bilmeliyiz. Kendinizi kötü hissettiğiniz her türlü dokunuşu reddetmek hakkınızdır. Sizin istemediğinizi belirtmenize rağmen birisi halen dokunmakta ısrarcı olursa durumu anne babanıza, size hizmet veren görevlilere veya öğretmeninize haber vermelisiniz. Çok zor durumda kaldığınızda çığlık atarak yardım isteyebilirsiniz. Bizler de hangi niyetle olursa olsun başkalarının vücuduna özellikle belli mahrem bölgelerine dokunmamalıyız. İnsanların özel bölgeleri üzerinden şaka yapmak da mahremiyeti ihlal etmek anlamına gelir. İstemediğimiz halde kötü bir durumla karşılaştığımızda utanmadan, sıkılmadan ve kaygıya kapılmadan aile büyükleri ve bakım elemanları ile iş birliği yapmalı, olayın aydınlatılmasına yardımcı olmaya çalışılmalıdır.

ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ

Ancak unutulmamalıdır ki bu durumda en etkili davranış açık ve net şekilde ‘hayır’ diyebilmektir. Ayrıca bedenimizin mahrem bölgelerinin başkalarına gösterilmemesi ve korunması ile ilgili sorumluluklarımızı yerine getirmek de bizim görevimizdir.” açıklaması yapılır.

“Mahremiyet konusunda en çok yapılan yanlışlıklardan birisinin de bir kişiye ait özel bilgilerin o kişiden izin almadan başkalarıyla paylaşılmasıdır. Bu durum mahremiyete saygı göstermemek anlamına gelir. Kişisel bilgiler, ait olduğu kişinin özeldir. Onları başkalarıyla izinsiz paylaşmak, o kişiye saygısızlıktır. Arkadaşlarımıza, ailemize ve çevremizdeki insanlara ait özel bilgileri sır gibi saklamak görevimizdir. Arkadaşlarımızdan, büyüklerimizden öğrendiğimiz bilgileri çevremizde bulunan kişilerle paylaşmanın hiçbir sakıncası yoktur. Ancak öğrendiğimiz bilgi o kişinin özel yaşamıyla ilgili ise o zaman saklanması, ancak o izin verdiği durumlarda paylaşılması normaldir.” açıklaması yapılır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün özel alanların nereler olduğunu, bu alanlara ait olduğu kişiden izin almadan giremeyeceğini konuştuk. Çocukların, başkalarının odalarına, banyoya veya tuvalete kapıyı çalmadan ve izin almadan girmemeleri gerektiğini öğrendik. Büyüklerin de özel alanlar konusunda özenli davranmaları gerektiğini söyledik. İstemediğimiz dokunuşlara ve isteklere “hayır” demek gerektiğini, böyle durumların çocuk evi sorumlularına ve öğretmenlere haber verilmesinin önemi üzerinde durduk. Son olarak da kişisel bilgilerin, o kişinin izni olmadan başkalarıyla paylaşılması gerektiğini konuştuk.” diyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara, aşağıdaki derecelendirme ölçeği dağıtılır ve etkinliğin değerlendirilmesi yapılır:

ETKİNLİK DEĞERLENDİRMESİ	DOĞRU 	KISMEN 	YANLIŞ
Özel alanlara izin almadan girilmez.			
Büyükler küçüklerin odalarına girerken kapıyı çalmaları gerekmez.			
Yakınlarımıza sevgimizi göstermek için sarılabiliriz.			
İstemediğimiz şekilde dokunuşa açık ve net şekilde “hayır” demeliyiz.			
Birisi hakkında öğrendiğimiz her şeyi başkalarına anlatabiliriz.			

Verilen yanıtlara göre anlaşılmadığı düşünülen bölümler yeniden anlatılır

15 - 18 YAŞ

YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	Meslekler ve Çalışma Yaşamı
KONU	- İlgi ve Becerilerin Meslek Seçimindeki Rolü - Eğitimin Meslek Seçimindeki Rolü - Çalışma Yaşamını Tanıyalım
HEDEF	Meslekler ve çalışma yaşamı hakkında temel bilgileri kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Meslek seçimini konusunda bilgi sahibi olur. b) Eğitimin meslek seçimindeki rolünü fark eder. c) Çalışma yaşamı konusunda bilgi sahibidir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım, soru-cevap, tartışma, küçük grup çalışması, oyun oynama
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası, doğru-yanlış testi
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (15 dakika) Çocuklar eğitim alanında yerlerini aldıktan sonra geçen dönemde yapılan etkinliklerde neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Çocuklar alanın ortasına çıkarılır. Onlara şu yönerge verilir: “Şimdi size bazı işler, meslekler söyleyeceğim. Ben mesleği söyler söylemez siz o mesleği yapan bir kişi rolüne girip onu taklit etmeye başlayacaksınız. Ben yeni bir meslek söyleyince siz de rolünüzü değiştireceksiniz.” Isınma art arda meslekler sayılarak çocukların taklit yapmalarıyla devam eder. Kolaylaştırıcı teşekkür ederek çocukların yerlerine oturmalarını ister.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün, meslekleri ve çalışma yaşamını konuşacağız. Kişinin ilgi ve becerilerinin meslek seçimindeki rolü üzerinde duracağız. İlgimizi çekmeyen veya beceremediğimiz bir mesleği seçtiğimizde yaşayabileceğimiz sorunları tartışacağız. Aldığımız eğitim ile seçtiğimiz mesleğin ilişkisi üzerinde duracağız. Eğitimsiz birinin meslekte başarılı olma ihtimali üzerinde duracağız. Çalışma yaşamı hakkında konuşacağız. Çalışma yaşamında insanlardan neyin beklendiğini tartışacağız. Bugün ele alacağımız bu konunun dikkatinizi çekeceğini düşünüyorum.” diyerek konuyu tanıtır ve çocukların ilgisini konuya odaklandırmaya çalışır.

ETKİNLİK: (30 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Şimdi sizden ileride seçeceğiniz meslekleri düşünmenizi istiyorum. İki mesleğe odaklanın. Birincisi ilgi duyduğunuz, en çok yapmak istediğiniz bir meslek. Diğeri ise hiç ilgi duymadığınız bir meslek.” der. Biraz beklenir. Sonra çocukların düşüncelerini açıklamaları istenir. Açıklamalar tamamlandıktan sonra “Peki, şimdi de ilgi duyduğunuz mesleğin yetenek ve becerilerinize uygunluk durumu ve seçmeyi düşündüğünüz meslekte çalışabilmek, ilerleyebilmek için yeterli ve gerekli potansiyele sahip olup olmadığınız konusunda düşünmenizi istiyorum” diyerek çocukların düşünceleri alınır.

“Üçüncü olarak seçtiğiniz mesleği yapabilmek için nasıl bir eğitim almanız gerekiyor? Siz böyle bir eğitim aldınız mı, alabilir misiniz? Buna fırsatınız var mı? onu düşünün.” denir ve çocuklar yine konuşturulur. Meslek seçiminde, kişinin o mesleğe ilgisi, o mesleğin gerektirdiği becerilere sahip olup olmadığı ve mesleğin gerektirdiği eğitimi alıp almadığının önemi vurgulanır.

Kolaylaştırıcı, çocuklara “Sizce çalışma yaşamında bir çalışandan en çok ne yapması beklenir?” diye sorar ve çocukların yanıtlarını dinler. Daha sonra çalışma yaşamının kendisine göre kuralları olduğu, orada çoğu zaman tek beklentinin başarı olduğuna dikkat çeker. Çalışma yaşamında başarı elde etmedikçe uzun süre kalmanın zor olduğunu belirtir. Başarılı olmak için her şeyi yapmak durumunda kalındığı bir ortamda, diğer insanı değerlerin bazen ikinci planda kaldığını belirtir. Hep daha çok çalışmanız, daha başarılı olmanız talep edilir. Elbette ki dürüst, ahlaklı, açık sözlü, alçakgönüllü olmak gibi insanı özellikler taşımak çalışma hayatında da çok önemlidir. Unutmamak gerekir ki hangi konumda ve pozisyonda olursanız olun öncelikle elde ettiğiniz başarılarla ödüllendirileceksiniz. Size düşen hem iyi hem de başarılı insan olmaktır.” diyerek çocukların dikkatlerini çalışma yaşamına çeker.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün meslek seçimini ve çalışma yaşamını konuştuk. İlgi, yetenek ve becerilerin meslek seçimindeki yerini ve önemini fark ettik. Seçilecek meslek için gerekli olan eğitimin de çok önemli olduğunu anlamış olduk. Çalışma yaşamının başarı gerektirdiğinin altını çizdik. Çalışma yaşamında var olabilmek için başarının ne kadar önemli olduğunu fark ettik.” diyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (10 dakika)

Çocuklara aşağıdaki soruların bulunduğu test dağıtılır. Çocuklar cevaplandırdıktan sonra birlikte soruların cevapları üzerinden geçilerek eğitim değerlendirilir.

DOĞRU- YANLIŞ TESTİ

Aşağıdaki soruları okuyunuz. Sorunun cevabı doğru ise başındaki noktalı bölüme D harfi yazınız. Yanlış ise Y harfi yazınız.

- () Aslında herkes her mesleği başarı ile icra edebilir.
 - () Meslekten elde edeceğimiz gelir yüksekse o mesleği severek yaparız.
 - () Bir mesleği seçmeden önce o meslekle ilgili eğitimi almış olmak gerekir.
 - () Çalışma yaşamında en geçerli kriter başarıdır.
 - () İlgi duymadığımız bir mesleği yapmak bizi mutsuz eder.
 - () Her meslek saygıdeğerdir. Önemli olan bize uygun olup olmadığıdır.
- Verilen yanıtlara göre yanlış anlaşılan bölümler varsa düzeltilir, eksiklikler tamamlanır.

YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	Meslekler ve Çalışma Yaşamı
KONU	- Doğru Meslek Seçimi İçin Temel Ölçütler - Mesleklerin Tanıtılması
HEDEF	Meslekler ve çalışma yaşamı hakkında temel bilgileri kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Mesleklere örnekler verir. b) Meslek seçerken göz önünde tutulması gereken ölçütleri bilir. c) Kendisine uygun meslekler hakkında fikir sahibi olur.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım, soru-cevap, tartışma, küçük grup çalışması, anket yapma, oyun oynama
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası, A5 boyutunda kâğıtlar, doğru-yanlış testi

ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika) Çocuklar eğitim alanında yerlerini aldıktan sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, “Meslek seçerken nelere dikkat etmeliyiz ki doğru mesleği seçme şansımız olsun? sorusuna birlikte cevap arayacağız. Aramızda bir anket çalışması yaparak hangi mesleklere ilgi duyulduğunu saptamaya çalışacağız. Önümüzdeki yıllarda her biriniz bir meslek dalını seçme durumunda kalacaksınız. Onun için bugün ele alacağımız bu konunun dikkatinizi çekeceğini düşünüyorum.” diyerek konuyu tanıtır ve çocukların ilgisini konuya odaklandırmaya çalışır. ETKİNLİK: (30 dakika) Çocuklar beşer kişilik gruplara ayrılır. Aralarında “Meslek seçimi yaparken neye göre hareket etmeliyiz?” konusunu tartışmaları istenir. Gruplara beş dakika zaman verilir. Süre sonunda gruplar belirledikleri kriterleri büyük grupta paylaşırlar. Kolaylaştırıcı, grupların belirlediği kriterleri yazı tahtasına not alır ve bir kriter listesi oluşturur. Varsa eksikleri kendisi tamamlar. Meslek Seçerken Nelere Dikkat Etmeliyiz? - Bu meslek benim ilgimi çekiyor mu? - Bu mesleğin gerektirdiği beceriler neler? Ben bu becerilere sahip miyim? - Bu mesleği yapabilmek için ne tür bir eğitim almış olmak gerekiyor? Ben böyle bir eğitim aldım mı? Bundan sonra böyle bir imkânım var mı? - Bu meslek bana ne kazandıracak? Ne kadar ücret alabileceğim? Beni hangi yönden geliştirecek? - Bu meslek toplum tarafından nasıl değerlendiriliyor? Prestiji nedir? - Çalışma koşulları bana uygun mu? - Bu meslek dalında iş bulabilir miyim? - Bu mesleğin geleceği nasıl görünüyor? Kolaylaştırıcı yukarıdaki kriterleri açıkladıktan sonra çocuklara “Bu kriterlerin hepsinin karşılanması çoğu zaman mümkün olmaz. Burada en ideal koşullar sıralanmış. Biz meslek seçimi yaparken bu kriterlerden en azından birkaçının bizim koşullarımıza uygun olmasını bekleyebiliriz. Eğer hiçbir kriteri uymayan bir meslek seçmek zorunda kalırsak büyük bir ihtimalle başarı şansımız düşük olacaktır.” açıklamasını yapar. (Bu konu ele alınırken imkânı olanlar, çeşitli mesleklerden rol model olabilecek birilerini etkinlik ortamına çağırarak mesleklerini çocuklara tanıtmaları istenebilir. Bu durumda bu bölümdeki bilgiler özet halinde verilerek değerlendirme yapılır.)

ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)**

Kolaylaştırıcı, “Bugün meslek seçiminde göz önünde bulundurulması gereken kriterleri tartıştık. Bunlardan tahtada bir liste oluşturduk. (Listenin üstünden geçer.) En çok hangi mesleklere ilgi duyduğumuzu şimdi yapacağımız son bir etkinlikle saptamaya çalışacağız.” diyerek konuyu özetler.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Çocuklara A5 büyüklüğünde bir kâğıt ve kalem dağıtılır. “Tahtadaki kriterleri kullanarak bir seçim yapacak olsanız hangi mesleği seçerdiniz? düşünün. Elinizdeki kâğıda seçebileceğiniz iki mesleği yazın.” denilerek çocukların yazmaları sağlanır. Sonra yazılanlar tek tek okunur ve yazı tahtasında çetele oluşturulur. Böylece çocuklar tarafından en çok seçilen meslekler saptanmış olur.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara aşağıdaki soruların bulunduğu test dağıtılır. Çocuklar cevaplandırdıktan sonra birlikte soruların cevapları üzerinden geçilerek eğitim değerlendirilir.

DOĞRU-YANLIŞ TESTİ

Aşağıdaki soruları okuyunuz. Sorunun cevabı doğru ise başındaki noktalı bölüme D harfi yazınız. Yanlış ise Y harfi yazınız.

- () Her meslek, herkes tarafında yapılabilir.
- () Meslek seçiminde en önemli kriter alacağımız ücrettir.
- () Meslek seçerken almış olduğumuz eğitimi göz önünde bulundurmaliyiz.
- () İş bulabileceğimiz meslekleri seçmeliyiz.
- () Bazı meslekler gelecekte ortadan kalkabilir.
- () Meslek seçiminde, mesleğin prestiji de önemlidir.

Verilen yanıtlara göre yanlış anlaşılan bölümler varsa düzeltilir, eksiklikler tamamlanır.

YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	Meslekler ve Çalışma Yaşamı
KONU	- İş Başvurusu Yapma - Özgeçmiş Hazırlama
HEDEF	Meslekler ve çalışma yaşamı hakkında temel bilgileri kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) İş başvurusu yapma konusunda bilgi sahibi olur. b) Özgeçmiş hazırlama becerisi kazanır.

YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım, sunum, soru-cevap, tartışma, yaparak öğrenme
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, PPT sunumu, boş özgeçmiş formu, A4 kâğıdı, kalem
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika) Çocuklar eğitim alanında yerlerini aldıktan sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı taraflardan tamamlanır.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, “Geçen iki etkinliğimizde meslek seçimi, iş yaşamı konularını ele aldık. Gelecekte yapmak istediğiniz meslekler üzerinde durduk. Meslek seçimi geleceğimiz için çok önemli. Bu konuda çok dikkatli olmak gerekiyor ancak meslek seçimine geçmeden önce iyi bir eğitim almak da o kadar önemli. Her birey çalışma yaşamına başlamadan önce mümkün olduğunca iyi eğitim almalıdır. Bu yaştan itibaren bir an önce iş bulup çalışmaya başlamak yerine elimizdeki imkânları değerlendirip üniversite okumaya çalışmamız, gelecekte daha rahat ve mutlu olabileceğimiz işler bulmamızı sağlayabilir. Toplumsal statüsü yüksek iş bulma fırsatı yakalayabiliriz. ‘Nasıl olsa iş buldum okuyup da ne yapacağım’ diye düşünmek doğru değil. Bugünkü etkinliğimizde çalışmaya karar verenler için iş başvurusu yapma ve özgeçmiş hazırlama konularını ele alacağız.” diyerek konuyu tanıtır ve çocukların ilgisini konuya odaklandırmaya çalışır.
	ETKİNLİK: (25 dakika) Çocuklar üçer kişilik gruplara ayrılır. Aralarında “İş başvurusu yaparken nelere dikkat etmek gerekir?” konusunu tartışmaları ve tartışma sonuçlarını verilen kâğıda yazmaları istenir. Gruplara beş dakika zaman verilir. Süre sonunda gruplar yazmış oldukları notları büyük grupta paylaşırlar. Kolaylaştırıcı, söylenenleri tahtada kısa cümlelerle not eder. Tahtada oluşan listeye çocukların dikkatleri çekilir. PPT üzerinden “İş Başvurusu Sırasında Nelere Dikkat Edilmelidir?” slaytının üzerinden geçer. a) İŞKUR, basın ve yayın, internet ve bağlı bulunduğumuz kuruluşa bildirilen iş ilânları yakından takip edilmelidir. b) Usulüne uygun ve doğru bilgilerle düzenlenmiş bir özgeçmiş hazırlanmalıdır. c) İşe başvururken işyerinin hiyerarşisine göre uygun kişiye başvurulmalıdır. d) İş görüşmesi sırasında temiz ve sade kıyafetler giyilmeli, el, tırnak bakımına, saç sakal tıraşına ve yüz bakımına özen gösterilmelidir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

e) Kendinizle ilgili gerçek bilgiler verilmeli, abartma yoluna gidilmemelidir.
f) Sorulan sorulara sakın bir şekilde kısa ve anlaşılır cümlelerle yanıt verilmelidir.

g) Nezaket kurallarına uygun davranılmalı, kendinden emin bir kişi izlenimi verilmelidir.

h) İşe başvuran tarafından iş yerinden beklentileri dile getirilmelidir.

Kolaylaştırıcı, “Az önce “özgeçmiş” diye bir kavramdan söz ettik. Özgeçmiş ne demektir? Bilen var mı?” diye sorarak çocukları konuşturur. Kısaca özgeçmiş hakkında bilgi verir. Ne işe yaradığını açıklar. PPT üzerinden bir özgeçmiş örneğinde hangi bölümlerin bulunduğunu bir örnekle gösterir.

Özgeçmişte bulunması gereken bilgiler:

a) Fotoğraf

b) Kişisel Bilgiler (Adı, soyadı, doğum yeri-yılı, adresi, medeni hali, telefonu vb.)

c) Öğrenim Durumu (Mezun olduğu okullar, katıldığı kurslar vb.)

d) İş Deneyimi (Geçmişte çalıştığı yerler, süreleri, ayrılma nedenleri vb.)

e) Diğer özellikleri

(Bildiği yabancı dil, hobileri, katıldığı sosyal etkinlikler vb.)

f) Talep Ettiği Şeyler (Çalışma koşulları, ücret, servis, yemek vb.)

g) Referansları (Kendisi hakkında bilgi alınabilecek kişiler)

h) İletişim Bilgileri

Kolaylaştırıcı, iş başvurusunda en önemli unsurlardan birisinin doğru hazırlanmış bir özgeçmiş olduğunu belirtir. Özgeçmişin işe başvuran hakkında işverene ön bilgiler sunduğu ve ilk etapta işe girmede çok önemli bir rol oynadığını anlatır. Özgeçmişin doğru bilgilerle hazırlanmasının önemini vurgular.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün iş başvurusu sırasında nelere dikkat etmek gerektiğini tartıştık. Öncelikle mümkün olduğunca üniversite eğitimi almanın önemi üzerinde durduk. Özgeçmişin iş başvurusundaki öneminden söz ettik. Bir özgeçmiş içerisinde hangi bilgilerin bulunması gerektiğini bir örnek üzerinde inceledik. Özgeçmişin doğru bilgilerle düzenlenmesinin önemini konuştuk.” diyerek konuyu özetler.

ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)**

Çocuklara, doldurulmamış bir özgeçmiş örneği dağıtılır. Herkesin bu boş formu kendisine göre doldurması istenir. Beş dakikalık bir sürenin sonunda çocuklardan isteyenlerin kendi özgeçmişlerini arkadaşlarıyla sesli olarak paylaşmaları istenir. Sonunda herkesin özgeçmiş örneğini götürüp dolabında uygun bir yerde saklaması istenir. İleride gerek duyduklarında bu örneğe başvurabilecekleri belirtilir.

DEĞERLENDİRME: (10 dakika)

Çocuklara aşağıdaki sorular yöneltilir. Verilen yanıtlar dinlenir. Varsa eksiklikler tamamlanır. Yanlış bilgiler düzeltilir.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1. Üniversite öğrenimi niçin önemlidir?
2. İş bulmak için neler yapılabilir?
3. İş başvurusu için neler yapılmalıdır?
4. İş görüşmesinde nelere dikkat etmeliyiz?
5. Özgeçmiş hazırlamak ne işimize yarar?
6. Özgeçmişte hangi bilgiler bulunmalıdır?

Çocukların verdikleri yanıtlara göre kolaylaştırıcı eğitimin değerlendirilmesi yapılır. Varsa eksiklikleri tamamlar.

YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	Kendi Başına Yaşama Yeterliliği
KONU	Yemek Yapma
HEDEF	Temel yemek yapma prensiplerini öğrenmesini sağlamak.
KAZANIMLAR	• Temel yemek yapma prensiplerini öğrenir. • Yemek yapma aşamalarını sayabilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru-cevap, küçük grup çalışması
ARAÇ VE MATERYALLER	Gazete kâğıdı, 4 adet yemek malzeme liste kartı ve 4 adet yemek yapılış kartı (Etkinliğin altında farklı renkte mevcut)
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika

ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika)****BÜYÜK HAREKET KÜÇÜK HAREKET**

Kolaylaştırıcı, katılımcıların etkinlik alanında ayakta çember oluşturmalarını sağlar. Büyük hareket küçük hareket oyunu oynatılır. İlk iki hareketi kolaylaştırıcı yapar. Önce küçük sonra büyük hareket (örneğin küçük hareket el şıklatmak büyük hareket topa vurur gibi yapmak) ardından grup yapar. Ardından tüm grup sıra ile bir küçük bir büyük hareket yaparak oyun sonlandırılır.

KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı oyun sonrası basit düzeyde hazırlanabilecek yemekler ve mutfak için bazı püf noktalar hakkında konuşulacağını söyler.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Kolaylaştırıcı gruba yemek öncesi dikkat edilmesi gereken kuralları sorar. Gelen cevapları tahtaya yazar. Eksik varsa aşağıdaki gibi tamamlar.

- Yemek yapmaya başlamadan önce mutlaka eller yıkanmalıdır.
- Yemek yapmaya başlamadan önce mutfak, tezgâh ve kullanılan gereçler daha önceden temizlenmiş olmalıdır.
- Sebzeler yıkanmalı ve bir süre sirkeli suda bekletilmelidir.
- Etler ve sebzeler için farklı ekmek tahtası ve bıçak kullanılmalıdır.
- Yemekler kısık ateşte ve tencerenin kapağı kapatılarak pişirilmelidir.
- Kullanılacak malzemeler önceden hazır edilmeli daha sonra yemek yapmaya başlanmalıdır
- Yemek yapma işlemi bitikten sonra kirlenen ve dağılan alanlar temizlenmeli ve düzenlenmelidir.
- Kolaylaştırıcı ardından grubu dörde böler. Her gruba farklı bir yemeğin önce malzeme listelerinin olduğu kartları dağıtır. Malzemeler ile yemeğin nasıl yapılacağını düşünmelerini ister. 10 dakika sonra her gruptan bir kişi çıkarak verilen malzeme ile istenen yemeğin nasıl yapılacağını anlatır. Ardından kolaylaştırıcı tarifi verir. Grup okur eksik var ise tamamlar.

(Yemek tarifleri <http://www.berberoglusut.com.tr/> alınmıştır.)

1. Grup: Mercimek çorbası
2. Grup: Kuru fasulye
3. Grup: Pilav
4. Grup: Karniyank

1. Grup Mercimek çorbası malzemeler

1 yemek kaşığı un
 1 adet havuç (iri doğranmış)
 1 adet patates (büyük boy, iri doğranmış)
 1 tatlı kaşığı tuz
 1 çay kaşığı karabiber
 1,5 su bardağı kırmızı ya da sarımercimek
 6 su bardağı sıcak su
 (1 adet et su tablet ile hazırlanmış)

Üzeri için:

3 yemek kaşığı sıvı yağ
 2 yemek kaşığı tereyağı
 1 tatlı kaşığı kırmızı toz biber

2. Grup: Kuru fasulye malzemeler

4 yemek kaşığı sıvı yağ
 2 yemek kaşığı tereyağı
 1 adet orta boy kuru soğan (yemeklik doğranmış)
 1 yemek kaşığı domates salçası
 500 gram kuru fasulye (1 gece önceden suda bekletilmiş)
 3 su bardağı su
 1 çay kaşığı tuz
 1 çay kaşığı toz şeker
 1/2 çay kaşığı tatlı toz kırmızı biber

3. Grup: Pilav malzemeler

2 yemek kaşığı tereyağı
 1 yemek kaşığı zeytinyağı
 2 yemek kaşığı arpa şehriye
 1 su bardağı baldo pirinç
 1,5 su bardağı sıcak tavuk suyu
 1/2 çay kaşığı tuz

4. Grup: Karniyarik malzemeler

4 adet orta boy patlıcan
 3 yemek kaşığı zeytinyağı
 1 adet büyük boy kuru soğan
 3 diş sarımsak
 300 gram kıyma
 1 adet büyük boy domates
 2 adet orta boy yeşil sivri biber
 1/4 demet maydanoz
 1 çay kaşığı tuz
 1/2 çay kaşığı karabiber
 1/4 çay kaşığı yenibahar
 Kızartmak için:
 1 su bardağı ay çiçek yağı
 Sosu için:
 1 yemek kaşığı domates salçası
 1 tatlı kaşığı biber salçası
 1 su bardağı sıcak su

**ARAÇ VE
MATERYALLER****ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)**

Kolaylaştırıcı yemek yaparken ilk zamanlar zorlanabileceği, yemeklerin tadının ve kıvamının iyi olmama olasılığının olduğunu ancak zaman içinde bunun düzene gireceğini söyler. Akşam yemekte ne istediklerini sorar. Çalışmalardan dolayı teşekkür ederek herkesin kendisini alkışlamasını ister.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ****OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)****SU ADA**

Yere çocuk sayısından bir eksik olarak bir kişinin iki ayağı ile basabileceği büyüklükte gazete kâğıtları yerleştirilir. Çocuklara bir denizde oldukları, yerde gördükleri gazete kâğıtlarının ise adalar olduğu söylenir. Müzik çaldığı sürece bu adaların arasında yüzmeleri, müzik durduğunda ise herkesin kendine çıkacak bir ada bulması gerektiği söylenir. Kendine ada bulamayan çocuk oyun dışı kalır. Çocuklar bir kez çıktığı adanın üzerine çıkamazlar, her turda farklı bir adaya çıkmalıdırlar. Her seferinde bir gazete kâğıdı yerden kaldırılır. En sona kalan çocuk alkışlanır.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ****DEĞERLENDİRME: (5 dakika)**

Etkinliği sonunda çocuklar çember şeklinde oturur. Sağ ellerini yumruk yaparak ileri doğru uzatırlar. Kolaylaştırıcı, çocuklara etkinliğin başından beri geçen süreci düşünmelerini ister. Eğer bu süreç için “çok iyi” diye düşünüyorlarsa

Başparmağını yukarı gelecek şekilde yumruklarını göstermelerini ister. Eğer etkinlik hakkında düşünceleri “normal” ise başparmağını yere paralel şekilde, “iyi değil” diye düşünüyorlarsa başparmağını yere doğru dik şekilde tutarak yumruklarını göstermelerini ister. Kolaylaştırıcı işareti ile yumruklar gösterilir. Eğitimci, tüm yumrukları tek tek gözden geçirir. Yana ve aşağı doğru parmak uzatan çocuklara “Neyi daha iyi yapabiliydik?” diye sorarak çocukları konuşturmaya çalışır.

YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	Kendi Başına Yaşama Yeterliliği
KONU	Çamaşır, Bulaşık Yıkama, Ütü Yapma
HEDEF	Çamaşır, bulaşık yıkama, ütü yapma gibi işleri kendi başına yapmasını sağlamak.
KAZANIMLAR	• Bulaşık yıkama adımlarını uygulayabilir • Ütü yapma adımlarını uygulayabilir • Çamaşır yıkama adımlarını sayabilir
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru cevap, küçük grup çalışması
ARAÇ VE MATERYALLER	Üç adet farklı renk de hazırlanan uygulama kartları (ders planında mevcut), etkinlik değerlendirme formu (ders planında mevcut), ütü, ütü masası, ütü suyu, kırıksık çamaşırlar (pantolon, gömlek, etek), bulaşık leğeni, bulaşık kabı, kirli tabak ve bardak, bulaşık deterjanı ve süngeri, sıcak su
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (15 dakika) Çocuklara merhaba dedikten sonra geçen sefer birlikte yapılan etkinlik hatırlatılır. Akıllarında neler kaldığı sorulur. Geçen etkinlikte yapılanlar tekrar edilir. Aşağıdaki oyun birlikte oynanır:

ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ

MEYVE SEPETİ

Çocuklar, oyun alanında çember oluşturacak şekilde dizilirler. Bir ebe belirlenir ve ebe çemberin ortasında durur. Diğer çocuklara her birine önceden saptanan 4 ya da 5 farklı meyve isminden birisi söylenir ve kendi meyve adlarını akıllarında tutmaları istenir. Oyun oynanmaya başlandığında kolaylaştırıcı, bir meyve adı söyler ve o gruba ait çocukların birbirleriyle yer değiştirmesi gerektiği bilgisi verilir. Kolaylaştırıcı, “meyve sepeti” dediğinde ise herkesin yerini değiştirerek başka bir yere geçmesi gerektiği anlatılır. Ortadaki ebe, bu arada boş yerlerden birini kapmaya çalışır. Yer değiştirmesi gereken çocukların hepsi değiştirmek zorundadır. Aksi halde ebe o kişinin yerini alır ve o kişi ebe olur. Bu şekilde diğer meyve isimleri söylenerek oyun tekrarlanır.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Oyun bittikten sonra çocuklar yerlerine otururlar. Kolaylaştırıcı, “Bu etkinlikte sizinle bazı temel beceriler üzerinde duracağız. Yaşamınızda işinize yarayacak bu becerileri kazanmanız çok önemli. Bebeklikten çocukluğa geçtiğimizde nasıl kişisel temizlik, beslenme gibi ihtiyaçlarımızı yalnız karşılama sorumluluğu aldık ise çocukluktan yetişkinliğe geçerken de başka sorumluluklar almamız. Bir süre sonra kurumlardan ayrıldığımızda temel ihtiyaçlarımızı karşılayacak işleri öğrenerek hayatımızı daha kolay ve daha nitelikli hale getirebiliriz.” denilerek çocukların dikkatleri çekilir.

ETKİNLİK: (30 dakika)

Kolaylaştırıcı temel kuralları söyler

- Ütü düğmelerini ve ısı ayarını gösterir
- Su haznesini gösterin (iş bittiğinde suyu boşaltmasını vurgular).
- Ütü kullanırken güvenlik önlemlerini anlatılır (başında durmak, fişi çekmek, eşyayı yakmamak, ısısının normale dönmesini beklemek, yerine kaldırmak vb.).
- Çocuk ilk kez ütü yapmayı deneyimleyecek ise yanında bir büyük varken deneyimlemelidir vurgusunu yapar.

Katılımcılar üç gruba ayrılır. Her gruba uygulama kartları dağıtılır. 10 dakika zaman verilir. Kendilerinin de ilave edecekleri deneyimler var ise grup sözcüleri tarafından büyük gruba sunulur

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

1. GRUP: Çamaşır yıkama

Kıyafetlerin üzerinde ki etiketler dikkatlice okunmalı ve buna uygun yıkamaya özen gösterilmelidir.

Makine de yıkanacaksa uygun program ve ısı seçilmelidir. Tercihen doğal temizleyiciler mümkün değilse uygun oranda deterjan ve yumuşatıcı kullanılmalıdır. Beyazlar, renkliler, yünümler ve sentetikler bir arada yıkanmamalıdır. Su ve elektrik tasarrufu için çok kirli olmayan çamaşırlar mümkün olan en kısa programda yıkanmalıdır. Yıkandıktan sonra bekletilmeden tercihen açık alana mümkün değilse ev içinde askıya asılmalıdır. Çamaşır çırpılarak kırışıkları açılır ve gergin asılırsa ütü yapmak kolaylaşır.

2. GRUP: Bulaşık yıkama

Tabaklar yemekten sonra bir peçete ile artıkları çöpe sıyrıldıktan sonra yıkamaya geçilmelidir. Elde yıkanacaksa önce bulaşık leğenine elimizin dayanabileceği sıcaklıkta su hazırlanmalıdır. Bulaşık süngeri ve bulaşık deterjanı ile önce bulaşıklar en yağsızdan en yağlıya doğru yıkanmalı ve akan suyun altında tamamen arınıncaya kadar durulanmalıdır. Makine de yıkanacaksa sıyrılan bulaşıklar uygun programda yıkanmalıdır. Bulaşık makinesine bardaklar üste, tabak ve tencereler aşağı olacak şekilde yerleştirilir.

3. GRUP: Ütü yapma

Ütü masası bel seviyesinde hazırlanır

Ütü masasının örtüsünün kalın ve temiz olmasına dikkat edilir

Giysiler ütülenmeden önce etiketlerini kontrol edip kumaşlarına göre ayrılır. İlk önce düşük ayarda ütülenmesi gereken giysiler daha sonra ısıyı artırarak diğer kıyafetlere geçebilir.

İpek, kadife ve yün gibi giysilerde parlama meydana gelebilir. Bu yüzden, bu gibi giysilerinizi ütülerken mutlaka ütü bezi bulundurmak gerekir.

Ütüden ısınan kumaş çok kolay kırışabilir. Ütülenen giysiler bekletmeden asılmalıdır.

Gömlekler hafif buhar verilerek ve yakadan başlanır. Daha sonra kol uçlarını ve omuzları ütülenir. Omuzları ütü masasına geçirerek ütülenebilir. Kollar ütü yerinden masaya yatırılarak ütülenir. Ütü gömleğin arka kısmını ütüyerek bitirilmelidir. Eğer pili varsa, çift çizgi oluşmasını önlemek için elle düzeltilmelidir.

Pantolon ütülenmeye ceplerinden başlanmalıdır. Kırışmaması ve cep izini önlemek için cepleri dışarı çıkarak ütülenmelidir. Daha sonra bel kısmını ütü masasına geçirerek ve bel kısmının tamamını pantolonu ile döndürerek ütülenir.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**

Arka cepleri ütülerken düğmeleri ezmemeye dikkat edilmelidir. Pantolonun bacakları en zorlayıcı kısımdır. Çift çizgi oluşmasını engellemek için ütü masasına düzgün bir şekilde yerleştirip orta çizgilerinin üst üste geldiğine dikkat edilmelidir. Üstte kalan bacağı yukarı doğru katlayarak altta kalan bacağın orta çizgisini ayarlayarak ütülenir. Daha sonra diğer taraf aynı şekilde ütülenir. Çift ütü izi oluşmaması için pantolonu ütölemeye paçanın dikiz kısmından başlanmalı ve pantolonun kendi izi bozulmamalıdır.

Ardından ilgili gruptan birer gönüllü seçilerek ütü yapması ve bulaşık yıkaması istenir.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, katılımcıların oluşturduğu çemberin içine girerek bu etkinlikte yapılanları özetler. Konuşulan işlerde nelere dikkat edilmesi gerektiğini sayar. Katılımcılara katılımlarından dolayı teşekkür ederek etkinliği tamamlar.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı etkinlik sırasında kullanılan kartları bir sonraki etkinlik de kullanılmak üzere toplar. Çocuklara, aşağıdaki gibi bir etkinlik değerlendirme formu dağıtılır. Her çocuk formu doldurur. Kolaylaştırıcı formları hızla gözden geçirerek memnuniyetsizlik belirten çocuklara “Ne yapılırsa hoşuna giderdi?” diye sorarak düşüncelerini dinler.

ETKİNLİK DEĞERLENDİRMESİ	EVET 	KARARSIZIM 	HAYIR
Bu etkinlik faydalı oldu.			
Çamaşır yıkarken öğrendiklerimi uygulayabilirim.			
Bulaşık yıkarken öğrendiklerimi uygulayabilirim.			
Ütü yaparken öğrendiklerimi uygulayabilirim.			

YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	Kendi Başına Yaşama Yeterliliği
KONU	Evin Düzenini Sağlama
HEDEF	Evin temizliğini ve düzenini sağlama becerisi kazandırmak
KAZANIMLAR	- Genel ev temizliği, yatılan odaların temizliği, tuvalet ve banyo temizliği, mutfak temizliği yaparken nelere dikkat edeceğini bilir. - Pratik bilgiler kazanır. - Yaşam alanında kişisel ve ortak eşyaları düzenli kullanmanın önemini kavrar.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Küçük grup çalışması
ARAÇ VE MATERYALLER	Ev temizliğine ait kartlar (ders planında mevcut), uzun çöp kısa çöp, yazı tahtası, marker kalem
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Katılımcılara hoş geldiniz dedikten sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Aşağıdaki oyun oynanır. ŞAŞIRT BENİ Çocuklar ayakta çember oluşturacak şekilde dizilirler. Ellerini öne doğru uzatır ve avuçların kapatır. Kolaylaştırıcı, grubun ortasında durur. Devamlı hareket halindedir. Elindeki topu kime atarsa o kişi ellerini açar ve topu yakalar. Ara sıra topu atacakmış gibi yapar fakat atmaz. Buna rağmen ellerini açan oyuncu oyundan elenir. Son kişi kalıncaya kadar oyun devam eder. Sona kalan çocuk alkışlanır. KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı ev temizliği ve düzeni sağlanması konusunda konuşulacağını söyler.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
ETKİNLİK: (25 dakika)

Kolaylaştırıcı dağınıklığın insanı yorduğu ve bir şeyler yapma motivasyonunu kirdiğini söyler. Düzenli yaşam alanlarında işlerin daha kolay yapılabildiğini vurgular. Gruba evin düzenini sağlama konusunda neler yapmak gerektiğini sorar. Gelen cevapları değerlendirerek tahtaya yazar.

Çocuklar altı gruba ayrılır. Ev temizliği ve düzenine ait kartları dağıtır ve 10 dakika vererek grupların çıkıp anlatmasını ister.

Genel ev temizliği

- Eve girişte ayakkabılar çıkarılmalı, içeriye ayakkabıyla basılmamalı, ayakkabılar dolaba kaldırılmalı, dolap yoksa üzeri herhangi bir şeyle örtülmelidir.
- Evin bütün odaları her sabah 10-15 dakika havalandırılmalıdır.
- Rutubet ve küf olan yerler daha sık havalandırılmalı, bölgenin kuru kalmasına dikkat edilmeli, küflü eşya iyice yıkanıp kurutulmalıdır. Küf bir mantar türüdür. Bebekler, çocuklar, gebeler, yaşlılar, astım, alerji ve akciğer hastaları küften daha çok etkilenir.
- Evin genel temizliği haftada en az bir defa yapılmalıdır.
- Temizlik sırasında olabildiğince çok yüzeye ulaşmak için hareket eden eşya yerinden oynatılmalıdır.
- Temizlikte ilk adım yerleri süpürmek olmalıdır. Koltuk, kanepeler vb. üzerindeki tozu almak için süpürge ucundaki aparat çıkarılmalı veya başka bir aparat takılmalı, yerler için kullanılan aparat oturma alanlarına değiştirilmemelidir. Çalı süpürge kullanılacaksa toz kalkması için hafifçe ısıtılmalıdır.
- Süpürme sonrasında yerler silinmelidir. Yer temizliğinde kesinlikle çamaşır suyu kullanılmamalıdır.
- Çamaşır suyu deterjan değil, dezenfektandır ve tuvalet-banyo hariçinde kullanılması doğru değildir. Yerler silindikten sonra durulanmamaktadır ve çamaşır suyu kalıntıları ısıtmanın etkisiyle buharlaşarak havaya karışmaktadır. Çamaşır suyu gibi solunum yollarında kuvvetli tahriş edici etkiye sahip zehirli bir dezenfektanı solumak herkes için zararlı olmakla beraber, bebekleri, çocukları, gebeleri, yaşlıları, astım, alerji ve akciğer hastalarını daha çok tehdit eder. Özellikle yatılan odaların temizliğinde çamaşır suyu kullanılması riski artırır. Ayrıca, ortamda ağır ve rahatsız edici bir koku meydana getirir. Çamaşır suyu kapalı ortamlarda uzun süre solunmamalı, zehirli gaz çıkışına neden olup solunum yollarını tahriş edeceği ve zehirlenmelere yol açacağı için başka temizleyicilerle karıştırılmamalı, mutlaka plastik eldiven takılarak ve ağız-burun kapatılarak kullanılmalıdır.
- Kapı kolları, merdiven kenarları gibi çok el değen yerler temizlenmelidir.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**

- Son olarak, mobilyaların, cam kenarlarının, radyatör peteklerinin, aynaların vb. tozu alınıp kurulanmalıdır.
- Camlar, çerçeveler ve kapılar ayda en az bir defa temizlenmelidir.
- Perde, örtü gibi kumaş eşya 2 ayda bir defa yıkanmalıdır.
- Halılar zaman zaman silinmeli, yılda en az bir defa yıkanmalıdır.
- Elektrik süpürgesinin torbası sık değiştirilmeli; hortumu ve uçları düzenli olarak yıkanıp kurutulmalıdır.
- Temizlik sırasında kullanılan bezler, paspaslar vb. ıslak bırakılmamalı, yıkanıp hemen asılmalı, kirli sular dökülmeli, kovalar yıkanıp kaldırılmalıdır.

Yatak Odası Temizliği

- Yastık kılıfı, çarşaf ve nevresimler 15 günde bir defa yıkanmalıdır.
- Sokak giysileriyle yatağa girilmemeli, gece giysileri giyilmelidir.
- Nemi ve tozu tutarak -başta astım olmak üzere- alerjik hastalıklara neden olabileceği için özellikle bebek ve çocuk yatak odalarına halı serilmemelidir.

Tuvalet ve Banyo Temizliği

- Tuvalet ve banyo temizliğinde çamaşır suyu kullanılabilir.
- Tuvalet mikropların eve en kolay taşınabileceği yerdir. Burada kullanılan terlik, çöp kovası, maşrapa vb. evin başka bir yerinde kesinlikle kullanılmamalı ve zaman zaman temizlenmelidir.
- Önce görünür kirler sadece suyla fırçalanarak temizlenmeli, durulanmalı, sonra temizleyici veya çamaşır suyuyla fırçalanmalı, birkaç dakika bekletilmeli ve tekrar durulanmalıdır.
- Lavabolar, musluklar ve küvet/duşa kabin de temizlenmelidir.
- Tuvalet-banyo kapılarının kolları silinmelidir.
- Lavabo ve tuvalet fırçaları-süngerleri ayrı olmalı, bunlar başka yerlerde kullanılmamalıdır.
- Tuvalet-banyo temizliğinden sonra eller iyice yıkanmalıdır.

Mutfak temizliği

- Mutfak tezgâhı, fayanslar, mutfak dolapları, erzak dolabı, buzdolabı, fırın gibi besinlerin saklandığı, hazırlandığı, pişirildiği ve tüketildiği yerlerin temizliğinde zehirlenmeye sebep olabileceği ve besinlere-mutfak eşyasına koku sinebileceği için kesinlikle çamaşır suyu kullanılmamalıdır.
- Buzdolabı ayda bir defa temizlenmelidir.
- Elde veya makinede bulaşık yıkarken kesinlikle çamaşır suyu kullanılmamalıdır, çünkü durulansa bile üzerinde dezenfektan kalabilir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

- Mutfakta kullanılan bezler ve havlular ıslak bırakılmamalı, yıkanıp hemen asılmalı ve haftada bir kaynatılmalıdır.
- Yere dökülen yiyecek maddeleri hemen kaldırılmalı ve zemin temizlenmelidir.
- Tezgâh temizliğinde kullanılan bezler yer temizliğinde kesinlikle kullanılmamalıdır.
- Çöpler akıtmayan poşetlerde biriktirilmeli, mutfakta ağzı açık çöp bulundurulmamalıdır.
- Çöp kovaları haftada bir temizlenmelidir.

Pratik Bilgiler

- Buzdolabını kötü kokulardan arındırmak için bir paket karbonat ağzı açık halde rafa yerleştirilmeli ve 4-5 günde bir karıştırılmalıdır.
- Elbise dolabındaki rutubet ve küf kokusunu arındırmak için bir paket naftalin veya karbonat ağzı açık halde rafa yerleştirilmeli ve 4-5 günde bir karıştırılmalıdır.
- Mutfak tezgâhı ve fayansları limon-karbonat karışımıyla ovulup durulanırsa temiz ve parlak olur. Üstelik deterjan kalıntısı olmayacağı için üzerine ekmek, sebze-meyve vb. rahatlıkla konabilir.
- Yanmış tencere/tavalar ve çaydanlıkta biriken kireç tortusu karbonat ve sirke karışımı veya limon tuzuyla 15-20 dakika kaynatılarak temizlenebilir.
- Su ısıtıcısında (kettle) biriken kireç tortusu 3 fincan sirkeyle 5 dakika kaynatılıp gece boyu içinde bekletilerek temizlenebilir.
- Devetabanı, kauçuk, kasımpatı gibi havayı temizleyen ev bitkileri yetiştirilebilir.
- Evin hoş kokması için kimyasal maddeler içeren oda spreyleri yerine limon, portakal, mandalina kabukları, lavanta yağı, karanfil, tarçın kabuğu vb. kullanılabilir.
- Ev Düzenlenmesi:
- Öncelikle kullanılan tüm eşyalar ve malzemeler kullanımdan sonra yerine konmalıdır.
- İhtiyacımız dışında aldığımız her şey birikerek zaman içinde kalabalığa ve dağınıklığa yol açar. İhtiyaç olmayan alışverişlerden kaçınmaya özen gösterilmelidir.
- Yemekten kalktıktan sonra herkes tabağını sıyrarak bulaşık makinesine koymalı, yıkandıktan sonra tekrar yerlerine kaldırmalıdır.
- Yataktan kalktıktan sonra yatak havalandırılarak düzenlenmeli
- Kıyafetler kullanıldıktan sonra yıkanacaksa kirli kutusuna eğer tekrar kullanılacaksa askı ile havalandırılarak yerine kaldırılmalıdır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

- Kullanılan çekmeceler, kıyafet dolapları ve rafları düzenlenmelidir. İhtiyaç olan giysi raftan ya da askıdan alırken diğerleri bozulmadan almaya özen gösterilmelidir.
- Çanta mont gibi eşyalarımız sokaktan gelince yerlerine kaldırılmalıdır.
- Sokaktan gelince çıkardığımız ayakkabılar ayakkabı dolabına konur. Evden çıkarken kullandığımız terlikler yerlerine konmalıdır.
- Okul ya da okuma kitapları iş bitince kütüphaneye ya da çalışma masasına kaldırılmalıdır.
- Ev içindeki cihazlar temiz ve dikkatli kullanılmaya özen gösterilmelidir.
- Kişisel eşyalarımız (şarj cihazı gözlük, kalem, anahtar vb.) kendimize ait oluşturacağımız bir kutuda saklanabilir.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

- Katılımcılar ikiye bölünür. Arka arkaya dizilirler.
- Kolaylaştırıcı her iki gruba da çöp çektirir. Uzun çöpü bulan grup ile oyun başlar. Alfabetik sıra ile öğrendiklerini söylerler. Şaşıran kişi gruptan çıkar ve diğer grup devam eder. Süre bitiminde gruplar birbirini alkışlar.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı grubu ortaya alarak bir halka oluşturur. Aşağıdaki oyunu oynatır:

KEDİ FARE OYUNU

Oyun oynanacak alan boşaltılır. Çocuklardan ikiye bölünür. İkişerli çiftler kendi aralarında kedi ve fare diye iş bölümü yaparlar. Fare olanlar tanınmak amacıyla sağ ellerini oyun süresince başlarının üstünde tutmak zorundadırlar. (Mümkün olursa farelerin kollarına renkli bir bez bağlanabilir. Bu durumda sağ ellerini başlarının üstünde tutmak zorunda kalmazlar.) Fare olanlarla kedi olanların iki farklı yerine toplanırlar. Oyun grubunun sayısına göre bir veya iki çocuk ebe olur. Ebeler, fareleri yakalamaya çalışırlar. Fare olan oyuncu yakalanmadan kedi olan arkadaşının yanına gidip kolundan tutabilirse yakalanmaktan kurtulur. Eş olan çiftlerin 10 saniyeden fazla kol kola kalması yasaktır. Yakalanan farenin eşi (yani kedi) ebe olur. Yakalayan ebe ise yakaladığı farenin eşi (yani kedi) olur. Oyunun ilerleyen bölümünde farelerle kediler rol değiştirerek oyun devam ettirilebilir.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı bu günkü etkinliğin hayata geçirilebilir olduğunu düşünenlerin parmak kaldırmalarını ister. Kaldırmayanlara sebebi sorulur. Hayata geçirilmesi için neler yapılacağı konuşularak etkinlik sonlandırılır.

YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	Kendi Başına Yaşama Yeterliliği
KONU	Hastalıklardan Korunmak
HEDEF	Sağlıklı yaşam kurallarını uygulamasını sağlamak
KAZANIMLAR	Bedensel ve duygusal olarak sağlıklı olmak için neler yapması gerektiğini öğrenir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru-cevap, resim boyama
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası, marker kalem, boya kelemi, Katılımcı sayısı kadar ilgili başlıklarda boyama sayfaları (BESLENME + TEMİZLİK + UYKU + SPOR VE OYUN + SİGARA VE ALKOLÜN ZARARLARI)
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Etkinlik alanına gelen katılımcılara “çak” diyerek ellerine vurarak selamlaşır. Tüm grup üyeleri tamamlanıncaya kadar müzik eşliğinde katılımcıların oyun oynaması sağlanır. Herkes tamamlanınca U düzeninde oturulur. Kolaylaştırıcı “Bugün sizinle hastalıklardan korunma üzerine konuşacağız” der.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Hastalıklardan korunmak için sağlığınıza dikkat etmemiz gerektiğini söyler. Zararlı alışkanlıkların hayatımızın pek çok alanını olumsuz etkileyebileceği, çevrelerinde bu alışkanlıklara sahip insanları gözlemleyerek de bu zararlara ilişkin bilgi edinebilecekleri vurgulanır.
	ETKİNLİK: (25 dakika) Gruba sağlıklı olmak için nelerin önemli olduğu sorulur. Gelen cevaplar ana başlıklar halinde tahtaya yazılır. Gruptan eksik gelirse kolaylaştırıcı ilave eder. (BESLENME +TEMİZLİK+ UYKU+ GÜNEŞ + SPOR VE OYUN + SİGARA VE ALKOLÜN ZARARLARI) bu başlıkların neden önemli olduğu ve neler yapılması gerektiği sorulur. Daha sonra katılımcı sayısına göre altı gruba (Katılımcı sayısı az ise üç gruba ayrılır ve iki başlık verilir ya da en önemli birkaç başlık seçilerek bunlar üzerine çalışılması sağlanır.) ayrılır. Her gruba bir ana başlık verilerek poster hazırlamaları istenir. Hazırlayan gruplar sıra ile posterlerini asar. Grup sözcüsü poster ve sağlıklı yaşam konusunda bilgi verir.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı boyanan resimlerden sonra her bir poster başlığı konusunda temel bir cümle söyleyerek konuyu özetler.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı grubu ortaya alarak bir halka oluşturur. Çatlak patlak oyunu oynatılır. Grup sayısı yarıya inene kadar oyuna devam edilir.

Çatlak patlak yusuvarlak yuvarlak

Kremalı börek sütlü çörek

Çek yavrum çek

Amanın dostlar elini buradan çek

15-18 YAŞ:

1.VİDEO ÇATLAK PATLAK OYUNU
DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Oyun içinde kalanlar oyun dışında kalanlara sağlıklı yaşam hakkın da sorular sorarak değerlendirme yapılır. Çocuklara kendilerini alkışlamaları istenir. Vedalaşarak gün bitirilir.

YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	Kendi Başına Yaşama Yeterliliği
KONU	Öz Bakım Becerileri
HEDEF	Temel öz bakım becerisi kazandırmak
KAZANIMLAR	- Doğru el yıkama becerisi kazanır - Ayak temizliği ve doğru tırnak kesmek konusunda bilgi sahibi olur - Doğru diş fırçalama becerisi kazanır - Vücut temizliğine özen göstermenin önemini kavrar
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru cevap, küçük grup çalışması, video, afiş
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası, marker kalem, Büyük boy kâğıt, renkli pastel boya, bilgisayar ve projeksiyon cihazı
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika)

Kolaylaştırıcı gruba merhaba der. Aşağıdaki oyunu oynatır.

ŞAŞIRT BENİ

Çocuklar ayakta çember oluşturacak şekilde dizilirler. Ellerini öne doğru uzatır ve avuçların kapatılır. Kolaylaştırıcı, grubun ortasında durur. Devamlı hareket halindedir. Elindeki topu kime atarsa o kişi ellerini açar ve topu yakalar. Ara sıra topu atacakmış gibi yapar fakat atmaz. Buna rağmen ellerini açan oyuncu oyundan elenir. Son kişi kalıncaya kadar oyun devam eder. Sona kalan çocuk alkışlanır.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Gruba Bugün çok önemli bir konu hakkında konuşulacağını söyler. Ergenlik döneminde pek çok hormon değişir. Hareketliliğimiz arttığı için daha çok terleriz onun için kişisel hijyene dikkat etmezsek çevremizdeki insanları rahatsız edebiliriz. Kendimizi daha iyi hissetmek ve çevremizi rahatsız etmemek için kişisel temizliğimize önem vermemiz gerekir.

“Sizce temiz olmak nedir, temiz olmak için neler yaparsınız, bunları konuşacağız?” diyerek etkinliğe başlar.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Kolaylaştırıcı gruba “sizinle temiz olmanın faydaları hakkında konuşmak istiyorum. Neden temiz olalım” diye sorar. Gelen cevapları tahtaya yazar. Çıkmamış bir cevap var ise kendisi ilave eder.

- Mikropları uzaklaştırır,
- Sağlıklı kalmanızı sağlar,
- Derli toplu gözükürsünüz,
- İnsanlarla ilişkiler daha yakın olur (ter ve ayak kokusu insanları uzaklaştırır)

Sonrasında grubu 4’e bölerek her gruba farklı bir tema verir.

- Birinci grup el temizliği
- İkinci grup ayak ve tırnak temizliği
- Üçüncü grup diş fırçalama
- Dördüncü grup vücut ve saç temizliği
- İçin neler yapılması gerektiğini belirten bir afiş hazırlamalarını ister. 10 dakika sonra grup üyeleri sıra ile çıkarak kendilerine verilen konuların olduğu afişleri gösterir. Anlatmak isteyen çocuklara fırsat verilir. Kolaylaştırıcı eksik ya da yanlış var ise aşağıda ki gibi tamamlar.

ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**1. EL TEMİZLİĞİ: Eller ne zaman ve nasıl yıkanır:**

- Sokaktan geldikten sonra,
- Tuvaletten önce ve sonra
- Yemeklerden önce ve sonra,
- Kirli olan bir yere dokunduktan sonra eller bol su sabunla yıkanır.
- Avuç içleri, elin sırtı, parmak araları, parmak uçları, el bileği sabunlu su ile yıkanır iyice durulanır.
- 40-60 saniye sürmesi gerekir.
- Eller kâğıt havlu ile kurulandır. Kâğıt havlu ile musluk kapatılır. Kâğıt havlu yoksa eller 10 kere lavaboya doğru silkelenerek damlamaya-cak kadar kuruması sağlanır. Ancak eller kıyafetlerle kurulanmamalıdır.

2. AYAK VE TIRNAK TEMİZLİĞİ:

- El tırnaklarını her hafta yuvarlak ayak tırnaklarını 3-4 haftada bir düz kesmek gerekir.
- Eve gelince ayakları yıkamak ve parmak aralarını kurulamak
- Her gün temiz çorap giymek
- Ayağın rahat edeceği ayakkabılar seçmek

3. DİŞ TEMİZLİĞİ:

- Günde iki kere diş fırçalamak
- Aşırı tatlı yememeli,
- Hiçbir sorun olmasa da 6 ayda bir doktora gitmek

4. SAÇ VE VÜCUT TEMİZLİĞİ:

- Hafta da en az iki kere (sıcak havalar da daha sık) bol su ve sabun ile banyo yapmak
- Saçımızı uygun şampuan ile yıkayıp taramak
- Terlediğimiz de hemen banyo yapma fırsatı yoksa koltuk altlarını silmek
- İç çamaşırlarımızı günlük değiştirmek
- Kız çocuklarının özel dönemlerinde her gün ayakta ılık su ile banyo yapması gerekir. Bez pet kullanılıyorsa iki saat de bir, hazır pet kullanılıyorsa dört saat de bir pet değiştirilmelidir.
- Her grup sonunda etkinliğe katılan tüm çocuklar grubu alkışlar. Afişler duvara yapıştırılır.

ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ

ÖZET/SONUÇ: (10 dakika)

Ellerinizi, ayaklarınızı, dişlerinizi ve vücudunuzun dili olsaydı yıkanmadan önce ve yıkandıktan sonra size ne derdi diye sorup yanıtları kısaca alın. Bugünün özeti olarak bu videoyu birlikte izleyelim diyerek Temizlikle ilgili videoyu paylaşır.

15 – 18 YAŞ: 2.VİDEO HİJYEN(MİKROPLARLA KUŞATILMIŞ İNSAN BEDENİ)

OYUN/RAHATLAMA: (5 dakika)

Katılımcılar ayağa kalkarak halka oluşturur. Ellerinde bir güvercin varmış gibi ellerini tutar ve güne ait bir yorum yaparak güvercini uçur. Sonrasında kollarını yukarı kaldırarak bekler. Tüm grup tamamlayınca kollar havada uçuyormuş gibi yaparak yerlerine geçerler.

ETKİNLİK DEĞERLENDİRMESİ	EVET 	KARARSIZIM 	HAYIR
Bu etkinlikten hoşlandım			
Konu uygulamaya yönelik miydi?			
Kişisel hijyen konusunda anlatılanları yeterli buluyorum			
Öğrendiklerimi uygulayabilirim			

Herkes birbirini alkışlayarak etkinlik alanından ayrılır.

YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	Yaşam Becerileri
KONU	- Öfke Kontrolü - Hayır Diyebilme
HEDEF	İnsan ilişkilerinde yaşanan sorunları doğru yönetme becerisi kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Öfke duygusunu kimseye zarar vermeden ifade eder. b) İstemediği taleplere hayır diyebilir.

YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım/sunum, soru-cevap, tartışma
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projektör, PPT sunumu, derecelendirme ölçeği
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, “Bugün çok önemli iki başlıktan söz edeceğiz. Birincisi öfke kontrolü. Bu konuda bir sunum izleyip üzerinde konuşacağız. İkinci si hayır diyebilme konusu. Bu konuda daha çok sizi dinlemek istiyorum. Birlikte bir sonuca varmaya çalışacağız. Bu eğitimde size yine çok iş düşecek. Etkin bir şekilde eğitim sürecine katılmanızı bekliyorum.” diyerek konuyu tanıtır ve çocukları motive eder.
	ETKİNLİK: (35 dakika) Kolaylaştırıcı, tahtaya “korku”, “sevinç”, “üzüntü” ve “öfke” sözcüklerini yazar. Çocuklara, “Kimler zaman zaman bu duyguları yaşıyor?” diye sorar. Dünyadaki tüm insanların bu duyguları bir biçimde yaşadığını söyler. “Şimdi de bu duyguları hangi durumlarda yaşıyoruz, ona bakalım. Örneğin “korku” duygusunu insanlar hangi durumlarda yaşar?” diye sorar. Yanıtları alır. Korku duygusunun insanın varlığını tehlikede gördüğü durumlarda yaşadığı sonucuna varılır. Aynı tartışma “sevinç” duygusu için yapılır. İnsanın istediği bir şey gerçekleşirse bu duyguyu yaşadığı belirlenir. “Üzüntü” duygusunun ise değer verdiğimiz bir şeyi kaybettiğimizde yaşandığı buldurulur. “Öfke” duygusunun hangi durumlarda yaşandığı sorulur. Çocuklardan yanıtlar alındıktan sonra sunum üzerinden öfke kontrolü konusunu anlatır. Öfke duygusunu yaşamamanın da çok normal olduğu belirtilir. Öfke duygusunu ifade etme biçimizin olumsuzluklar yaratabileceği üzerinde durulur. Öfke yaşandığında bu duygunun kontrol edilmesi için neler yapılması gerektiği açıklanır. Öfkelendiğimiz zaman başvurduğumuz önlemler üzerinde durulur. Öfke duygusunun nasıl ifade edilmesi gerektiğine örnekler verilir. Kendini ifade ederken bizi öfkelen diren davranışı ve bu davranışın bizim üzerimizdeki etkilerinin söylenmesi gerektiği belirtilir. Sunum sırasında çocukların sürece katılmasına, kendi örneklerini ve deneyimlerini paylaşmalarına fırsat yaratır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Kolaylaştırıcı, çocuklara “Yapmayı istemediğiniz bir şey sizden talep edildiğinde, karşımdaki kırılır, üzülür vb. şeyler düşünerek ‘hayır’ diyemediğiniz oluyor mu? İstemeden de olsa başkalarını darıltmayayım diye bir şeyler yapıyor musunuz?” diye sorar ve çocukların cevaplarını dinler. Çocukların örnek vermelerini teşvik eder. Daha sonra “Bu durumda kendimiz mutsuz oluyoruz, belki de bu durumdan dolayı kendimize kızıyoruz. Aslında ne kendimize ne karşımızdakine ne de onunla olan ilişkimize olumlu bir katkımız olmuyor. Hatta ilişkimiz zedeleniyor belki de. Bu durumlarda ne yapmak gerekir? Bir fikri olan var mı? Ne yapmalıyız ki hem istemediğimiz bir şeyi yapmış olmayalım hem de karşımızdaki kişiyle ilişkimiz bozulmasın?” diye sorularak çocukların görüşleri alınır. Kolaylaştırıcı, bu durumda yapılacak en doğru şeyin gerekçesini açıklayarak “hayır” diyebilmek olduğunu söyler. “Eğer gerekçemizi anlaşılır bir şekilde açıklayabilirsek karşımızdaki insan bizi anlayacak, ilişkimiz bozulmayacaktır. Böylesi bir tutum, ilişkiyi zayıflatmaz, tam tersine güçlendirir. Onun için bize iyi gelmeyen, istemediğimiz talepleri uygun bir dille reddetmeliyiz.” açıklamasını yapar.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün temel duygularımız üzerinde durduk. Öfke kontrolü konusunda bir sunum izlediniz. Hangi davranışların bizde öfke yarattığını, öfkeyle baş etmek için neler yapılması gerektiğini, öfkemizi ifade ederken nelere dikkat etmemiz gerektiğini gözden geçirdik. Ayrıca karşılamak istemediğimiz bir talebe karşı çıkamamanın yarattığı olumsuzlukları ele aldık. “Hayır” diyebilmenin ilişkileri daha da güçlendirebileceğini fark ettik. Gerekçesini açıklayarak karşımızdaki insana “hayır” diyebilmenin her iki tarafa da yarar sağlayacağını konuştuk.” açıklaması ile konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (10 dakika)

Çocuklara, aşağıdaki derecelendirme ölçeği dağıtılır ve etkinliğin değerlendirilmesi yapılır:

ETKİNLİK DEĞERLENDİRMESİ	DOĞRU	KISMEN	YANLIŞ
Öfke duygusunu her insan yaşar.			
Öfkemizi belli etmeden içimize atmalıyız.			
Öfke anında hiçbir tepki vermeden bir süre kendimize gelmek için zaman kazanmalıyız.			
Öfkemizi ifade ederken öfkelenmemize neden olan davranışı ve bize etkilerini söylemeliyiz.			
Karşılamak istemediğimiz bir talebi, gerekçesini söyleyerek reddetmek gerekir.			

Çocukların verdikleri yanıtlara göre kolaylaştırıcı etkinliği değerlendirir. Eksikler varsa tamamlar.

YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	Yaşam Becerileri
KONU	Stres Yönetimi
HEDEF	İnsan ilişkilerinde yaşanan sorunları doğru yönetme becerisi kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Stresin ne olduğunu bilir. b) Herkesin belli düzeyde stres yaşadığını fark eder. c) Stresin belli düzeyde yaşanmasının yararlarını fark eder.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım/sunum, soru-cevap, tartışma
ARAÇ VE MATERYALLER	A5 boyutunda kağıtlar, kalem, derecelendirme ölçeği
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, “Bugün çok önemli bir konudan söz edeceğiz: Stres. Stres ne demektir? Kimler stres yaşar? Hangi durumlarda stres yaşarsınız? Stres yaşadığımızda ne yapalım ki zarar görmeyelim? Stres her zaman zararlı mıdır? Değilse stresi nasıl yönetebiliriz? konularını tartışacağız. Bu eğitimde size yine çok iş düşecek. Etkin bir şekilde eğitim sürecine katılmanızı bekliyorum.” diyerek konuyu tanıtır ve çocukları motive eder.
	ETKİNLİK: (35 dakika) Kolaylaştırıcı “Stres” sözcüğünü tahtaya yazar. Stres sözcüğünün ne anlama geldiğini açıklar. Çocuklara, “Gelin biraz stresten söz edelim. Kimler stres yaşıyor? Hangi durumlarda stres yaşıyorsunuz?” diye sorarak çocukların söyleyeceklerini dinler. Çocuklara A5 büyüklüğünde kağıtlar dağıtılır. Herkesten hangi durumlarda stres yaşadığını not etmesi istenir. 3-5 dakika sonra çocuklardan yazdıkları durumları paylaşmaları istenir. Stresi hangi durumda yaşadığını fark etmenin çok önemli olduğu söylenir. Kolaylaştırıcı, “Aslında önemli kararlarda, kritik durumlarda stres yaşamak normaldir. Hatta belli bir düzeyde kaldığı sürece yararlıdır da. Ancak bazı insanlar stres yaşadıklarında hem kendilerine hem de başkalarıyla ilişkilerine zarar verici boyutta tepkiler gösterirler.” açıklamasını yapar.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Kolaylaştırıcı, çocuklardan biraz önce kendilerinde stres yaratan durumlara bir daha bakmalarını ister. Böyle bir durumla karşılaştıklarında yaşadıkları azaltmak için neler yapabileceklerini düşünmelerini ister. Çocuklar üçer kişilik gruplara ayrılır. Her grup kendi içinde bu durumda neler yapılabileceğini kısaca tartışır. Tartışma tamamlanınca tekrar büyük gruba dönülür. Neler konuşulduğu ile ilgili paylaşımlar yapılır.

Kolaylaştırıcı, “Stresi yönetmek, zarar verici derecede yaşamamak için her şeyden önce kişi hangi durumlarda stres yaşadığını fark etmeli, duruma hazırlıklı olmalıdır. Stresin nedenini fark ettikten sonra onun etkisini sınırlamak daha kolaydır. Stresle baş etmek için birçok yol denebilir. (Rahat kıyafetler giymek, açık havaya çıkmak, uyumak, olumlu düşünmek, sevdiğiniz kişilerle görüşmek, sorumlu olduğunuz bir işi yapmak vb.) Her birey bu konuda kendisine en uygun yolu deneyerek bulabilir. Asıl önemli olan stresin nedenini fark etmektir.” açıklamasını yapar.

Çocukların bu konuda deneyimleri sorulur. Anlatmak isteyenler konuşturulur.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün stresin ne olduğunu, hangi durumlarda yaşandığını, stres yaşamamanın yaygın bir durum olduğunu, bazı durumlarda insanların stres yaşamasının normal olduğunu, stresin kişiye ve çevresine zarar verecek düzeyde yaşandığında sorun olduğunu konuştuk. Stres yaşayan kişinin stresin kaynağını fark etmesi ve kendisine iyi gelen bir yolla stresle baş etmeye çalışması gerektiğini öğrenmiş olduk.” açıklaması ile konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (10 dakika)

Çocuklara, aşağıdaki derecelendirme ölçeği dağıtılır ve etkinliğin değerlendirilmesi yapılır.

DERECELENDİRME ÖLÇEĞİ

ETKİNLİK DEĞERLENDİRMESİ	DOĞRU	KISMEN	YANLIŞ
Bazı insanlar hiç stres yaşamazlar.			
Belli bir miktarda stres yaşamak kişinin başarısını olumlu yönde etkiler.			
Stres yaşayan kişinin ilk yapacağı şey doktora gitmektir.			
Öncelikle yaşanan stresin kaynağını fark etmek önemlidir.			
Herkesin kendine göre stresle baş etme yöntemi vardır.			

Çocukların verdikleri yanıtlara göre kolaylaştırıcı etkinliği değerlendirir. Eksikler varsa tamamlar.

YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	Yaşam Becerileri
KONU	- Para yönetimi - Zamanı Doğru Kullanma/Planlama
HEDEF	Para ve zaman konusunda yaşanan sorunları doğru yönetme becerisi kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Bir şey satın alırken parasının miktarını hesaba katar. b) Zamanı planlı kullanmanın önemini bilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım, soru-cevap, tartışma
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası, tahta kalemi, zaman planlama çizelgesi
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra bir önceki etkinlikte nelerin ele alındığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, “Bugün önemli iki konu ele alacağız. Birincisi para yönetimi. İnsanlar ne kadar para kazanırsa kazansın, para yönetimi becerileri yeterli değilse ekonomik zorluklar ve stres yaşarlar. Onun için para yönetimi maddi ve manevi olarak sıkıntı yaşamamızı önleyebilir. İkinci olarak da zamanı planlama ve doğru kullanma konusunu ele alacağız. Kısa ve uzun dönemli zaman planı yapma, ajanda ve takvim kullanma gibi becerileri bu bölümde ele alacağız.” diyerek konuyu tanıtır. ETKİNLİK: (40 dakika) Kolaylaştırıcı, “Para yönetimi deyince aklınıza neler geliyor?” sorusu ile çocukları konuşturur. Para yönetiminin aslında gelirlerle giderleri dengelemek anlamına geldiği söylenir. Türkçedeki “Ayağını yorganına göre uzat.” atasözünün para yönetimi konusunda çok özet bir bilgi verdiği belirtilir. Gelirle gideri dengelerken gelecekte yaşanabilecek zor günlerde kullanmak üzere bir miktar tasarruf yapmayı unutmamak gerektiği de belirtilir. Harcamaların gerçek ihtiyaçları öncelikle karşılamak üzere planlanmasının önemi üzerinde durulur. Bu planlamada çocukların önerileri alınır. Geliri belli bir kişi örnek olarak alınır ve bir aylık harcamaları birlikte planlanır. Kolaylaştırıcı, parayı harcamanın onu kazanmak kadar önemli olduğunu belirtir. Özellikle kredi kartı kullanma konusuna çocukların dikkatini çeker.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Kredi kartı kullanırken elde edilen gelirin mutlaka hesaba katılması gerektiğinin, harcamaları yaparken kolayca ödenebilecek kadar yapılmasının önemli olduğunu belirtir. Günlük yaşamdan, gazete haberlerinden örnekler verilerek hesapsız borçlanmanın sonuçlarının neler olabileceğinin altını çizer.

Kolaylaştırıcı, “Günümüzde yaşam gittikçe karmaşık hale geliyor. İnsanlar bu karmaşa içinde zamanın yetişmemesinden şikayetçi oluyorlar. Birçoğu bu yüzden, işte, yolda, evde ve hatta tatilde bile iş yetiştirmeye, zamanla yarışmaya çalışıyor. Gittikçe çevresinden uzaklaşıyor, kimseyle görüşmeye zaman ayıramıyor. Kendisine ve ailesine bile ayıracak zaman bulamıyor. Sizce ne yapılabilir?” diye sorulur. Çocukların görüş ve önerileri dinlenir. Daha sonra kolaylaştırıcı, “Zamanı verimli kullanmanın en kestirme yolu, zamanı önceden planlamaktır. Kısa vadeli (günlük, haftalık) ve uzun vadeli planlamalar (aylık, yıllık) yapılarak zamanı verimli kullanabiliriz. Artık her birimizin bir ajandası olmalı, yapılacak işlerini bu ajandaya göre planlamalıyız. Plan yapmak tek başına yetmez. Yapacağımız planı mutlaka hayata geçirmeye çalışmalı, yeni ve beklenmedik durumlarda esnek davranmayı bilmeliyiz.” açıklamasından sonra çocuklara “Kimler zamanını planlı olarak kullanabiliyor?” diye sorar ve çocukların örneklerini dinler. Çocuklara üzerinde on iki ayın adının bulunduğu bir boş çizelge dağıtılır. Her birisinin önümüzdeki bir yıl içerisinde neler yapmayı planladıklarına bu çizelgeye yazmaları istenir. Beş dakika süre verilir. Sürenin sonunda çocuklar ikişer kişilik gruplar halinde yapmış oldukları planları aralarında konuşurlar. Etkinliğin sonunda kendi planını arkadaşlarıyla paylaşmak isteyen çocuklara söz verilir.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün iki önemli konuyu ele aldık. İlk olarak gelir gider dengesini oluşturmak anlamına gelen para yönetimini inceledik. Harcamalarda ihtiyaçlara öncelik verilmesi ve tasarruf yapılması gerektiği sonucuna vardık. Son olarak da zaman yönetimi konusunu ele aldık. Zamanımızı doğru ve verimli kullanmak için zaman planı yapmanın çok önemli olduğundan söz ettik. Ajanda ve takvim kullanmanın sağlayacağı avantajları tartıştık.” diyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Etkinliğin sonunda çocuklar çember şeklinde oturur. Sağ ellerini yumruk yaparak ileri doğru uzatırlar. Kolaylaştırıcı, çocuklara etkinliğin başından beri geçen süreci düşünmelerini ister. Eğer bu süreç için “çok iyi” diye düşünüyorlarsa baş parmakları yukarı gelecek şekilde yumruklarını göstermelerini ister. Eğer etkinlik hakkında düşünceleri “normal” ise baş parmaklarını yere paralel şekilde, “iyi değil” diye düşünüyorlarsa baş parmaklarını yere doğru dik şekilde tutarak yumruklarını göstermelerini ister. Kolaylaştırıcının işareti ile yumruklar gösterilir. Kolaylaştırıcı, tüm yumrukları tek tek gözden geçirir. Yana ve aşağı doğru parmak uzatan çocuklara “Neyi daha iyi yapabiliydik?” diye sorarak çocukları konuşturmaya çalışır.

YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	Yaşam Becerileri
KONU	Çatışma yönetimi
HEDEF	İnsan ilişkilerinde yaşanan sorunları doğru yönetme becerisi kazandırmak.
KAZANIMLAR	Çatışma yaşadığında kendinin ve karşıdakinin ihtiyacını anlamaya çalışır.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım, soru-cevap, tartışma, küçük grup tartışması
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası, tahta kalem
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra bir önceki etkinlikte nelerin ele alındığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, “Bugün önemli bir konuyu ele alacağız: Çatışma yönetimi. Günlük hayatımızda her an yaşayabileceğimiz çatışmaları nasıl çözmeliyiz gerektiğini bu kapsamda ele alacağız.” diyerek konuyu tanıtır.
	ETKİNLİK: (35 dakika) Kolaylaştırıcı, “çatışma” kavramını açıklayarak etkinliğe başlar. Çatışma kavramının ilk akla geldiği gibi kavgâ, hakaret anlamına gelmediğini, her türlü ihtiyaç ve değer farklılığının sonucunda yaşanan normal bir süreç olduğunu anlatır. Çatışmanın aslında normal bir şey olduğunu ancak çatışmanın şiddet kullanarak çözülmeye çalışılmasının yanlış olduğunu belirtir. Çocuklara “Söylediğim anlamda kimler günlük hayatında birileriyle çatışma yaşıyor? Örnekler verebilir misiniz? diye sorar. Çocukların vereceği örnekler dikkatle dinlenir.
	1. Amacın öne çıkarıldığı durumda, karşıımızdaki ile ilişkimizin bozulup bozulmadığına bakmadan, ne pahasına olursa olsun kendi amacımızı gerçekleştirilmeye çalıştığımız çözüm yolu 2. Karşıımızdaki ile ilişkimiz bozulmasın diye kendi amacımızdan vazgeçmeyi göze aldığımız çözüm yolu 3. Hem amacımızdan hem de ilişkimizden vazgeçerek çatışmayı ortadan kaldırmaya çalıştığımız çözüm yolu 4. Hem amacımızdan hem de ilişkimizden vaz geçmediğimiz, karşı tarafla anlaşmaya çalıştığımız, iki tarafın da kazançlı çıktığı çözüm yolu.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Dört çözüm yolu da çatışmayı çözmede işe yarayabilir. Doğru olan insanlarla anlaşarak çatışmaları çözmektir. İlişkilerimizi sürdürmek durumunda bulunduğumuz insanlarla yaşadığımız çatışmalarda mutlaka anlaşma yolunu uygulamaya koymalıyız. Çocuklar dört gruba ayrılır. Her gruba yukarıdaki çatışma çözme stratejilerinden birisi verilir. Beş dakika içerisinde bu stratejinin hangi durumlarda kullanılabileceği, sağlayacağı yararlar ve zararları tartışmaları istenir. Süre dolduğunda her grup sözcüsü büyük gruba sunum yapar.

Aşağıdaki örnek olay anlatılarak çocuklardan bu çatışmayı dört şekilde de nasıl çözebileceklerini düşünmeleri istenir. Daha sonra çatışma çözüm yolları tek tek tartışılarak çözümler ortaya çıkarılır. Anlaşma yönteminde ilişkinin bozulmayacağı sonucuna varılır.

“Naz ile Elif aynı odayı paylaşmaktadır. Naz, her sabah kalktığında yatağını toplar, masasını düzenler, odanın genel temizliğini gözden geçirir ve pencereyi açarak odayı havalandırır. Elif ise uykuyu çok sever. Hep son anda kalkar. Yatağını çoğu zaman toplamaz, çıkardığı giysilerini etrafa dağıtır. Naz pencereyi açtığı için ona kızar, kalkıp kapatmaya çalışır. Çoğu zaman Naz da Elif gibi bakım personelinin düzen konusunda uyarı alır. Arkadaşını şikâyet etmiş duruma düşmemek için de susar ancak bu durumdan çok rahatsızdır.”

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün önemli bir konuyu ele aldık. Çatışmanın ne olduğunu konuştuk. Çatışma yönetimi konusunda insanların izledikleri dört ayrı stratejiden söz ettik. İlişkilerimizi sürdürmek durumunda olduğumuz insanlarla anlaşma stratejisini uygulamanın önemli olduğunu belirledik. Bu konuda bir örnek olay uygulaması yaptık.” diyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (10 dakika)

Aşağıdaki sorular sıra ile çocuklara yöneltilir. Alınan yanıtlar eksikse tamamlanır, yanlış yanıtlar düzeltilir.

- 1) Çatışma ne demektir?
- 2) Birlikte yaşayan iki insanın çatışma yaşaması normal midir?
- 3) İnsanlar çatışmaları çözerken hangi stratejileri uygulamaktadırlar?
- 4) İlişkimizin zarar görmemesi için çatışmaları hangi yöntemle çözebiliriz?

Çocuklara, “Bugün ele aldığımız çatışma yönetimi konusundaki öğrendiklerimiz ne işimize yarayacak? diye sorularak konuşmaları sağlanır.

YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	Yaşam Becerileri
KONU	Drama Eğitimi
HEDEF	İnsan ilişkilerinde yaşanan sorunları doğru yönetme becerisi kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Duygu ve düşüncelerini doğaçlama ifade eder. b) Başlığı verilen konuda öykü oluşturur. c) Aldığı rolü aslına uygun oynar.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Rol oynama, öykü oluşturma, grup çalışması
ARAÇ VE MATERYALLER	Drama malzemeleri, müzik düzeni
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Aşağıdaki oyun oynanır. ATOM Çocuklar çember şeklinde dizilirler. Kolaylaştırıcı, oyunun kurallarını açıklar. Deneme olarak oyun birkaç kez oynatılır. Oyun müzikle başlar. Her oyuncu etkinlik alanında ritme uygun şekilde hareket ederek yürümeye başlar. Kolaylaştırıcı, müziği kesip bir sayı söyler. Çocuklar, söylenen sayıdan oluşan gruplar oluştururlar. Örneğin “üç” denmişse, gruplar üçer kişiden oluşacaktır. Grup oluşturamayan oyuncular kenara çıkar. Diğerleri devam eder. Müzik başladığında oyun yeniden başlar. Kolaylaştırıcı, “atom” dediğinde tüm oyuncular bir araya toplanır. Kolaylaştırıcı “gaz” dediğinde ise her oyuncu alanın farklı noktasına yayılır, birbirine dokunmazlar. Oyunun sonunda son kalan çocuk oyunu kazanmış olur. KONU TANITIMI: (5 dakika) Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün sizlerle bir drama çalışması yapacağız. Çalışma sırasında siz hep aktif olacaksınız. Öncelikle kısa doğaçlamalar yapmanızı isteyeceğim. Daha sonra gruplar halinde öykü oluşturup oluşturduğunuz öyküyü sahnelemenizi isteyeceğim. Sonunda neler olup bittiğini tartışacağız. Anlayacağınız keyifli bir eğitim olacak.” diyerek yapılacak çalışmaları tanıtır.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
ETKİNLİK: (35 dakika)

Çocuklardan ikili eş olmaları istenir. Çiftlere aşağıdaki konu başlıkları teker teker söylenir. Birkaç dakika hazırlık yapılarak bu durumu gösteren bir oyun sahnelemeleri istenir.

- Öğrenci/öğretmen
- Patron/işçi
- Satıcı/müşteri
- Polis/suçlu
- Yaşlı/genç
- Şoför/yolcu
- Usta/çırak

Oynanacak oyunda bu iki kişi arasında bir çatışma durumu olması gerektiği ve oyun süresinin en çok iki dakika ile sınırlı olduğu çocuklara hatırlatılır. Oyunlar sıra ile oynanır.

Çocuklar üç gruba ayrılır. Aşağıdaki konular verilir. On dakika hazırlık yapmaları istenir. Bu süre içinde grup olarak konuya uygun bir öykü oluşturmaları ve bu öyküyü en çok üç dakikalık bir oyunla sunmaları istenir.

Konular:

1. Grup: Okumak istediği bölüm konusunda büyükleriyle anlaşılamayan bir genç
2. Grup: Arkadaşları tarafından yabancı olduğu için dışlanan bir öğrenci
3. Grup: Yanlış bir ihbar üzerine karakola getirilmiş bir genç

Çocuklara, oyunlarında şiddet, küfür gibi istenmeyen durumların olmaması, oyunda herkesin mutlaka bir rolü olması gerektiği hatırlatılır.

Gruplar arasında gezen kolaylaştırıcı oyun hazırlıklarını izler. Gerekirse grupları yönlendirir. Süre sonunda her grup hazırladıkları oyunu oynar. En sonunda büyük grup olarak çember oluşturacak şekilde oturulur. Kolaylaştırıcı aşağıdaki soruları sorarak çocukların konuşmasını sağlar:

- 1) Süreçte neler oldu?
- 2) Neleri iyi yaptınız?
- 3) Bir daha yapsanız neleri değiştirmeyi düşünürdünüz?

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün bir drama çalışması yaptık. En başta “Atom” oyunu ile ısındık. Daha sonra ikili doğaçlamalar yaptık. Kendimizi rol yapmaya alıştırdık. Sonra gruplar halinde verilen konu hakkında bir öykü oluşturduk. Rollerini paylaştırdık ve oynadık. En sonunda süreci değerlendirerek drama çalışmasını sonlandırdık. Öykü oluşturmada ve rol oynamada çok zorluk çekmediniz. Hepinizi kutluyorum.” diyerek konuyu özetler.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ****DEĞERLENDİRME: (5 dakika)**

Çocuklara birer A4 kâğıdı dağıtılır. Kolaylaştırıcı örnek olarak yaparak her çocuğun da elindeki kâğıdı kullanarak bir uçak yapmasını sağlar. Çocuklara: “Şimdi sizden bugünkü drama çalışmasını düşünerek uçağınızın bir kanadına bu etkinlikle ilgili düşüncenizi, diğer kadına ise bu etkinlikle ilgili duygunuzu yazmanızı istiyorum. İki dakika içinde herkes yazmış olsun.” der. Uçaklar hazırlanınca kolaylaştırıcının işaretile herkes uçağını havaya fırlatır. Çocuklar yere düşen uçaklardan birisini alarak yazılanları okur ve yine fırlatır. İkinci bir uçağı daha alıp okur. Uçaklar toplanarak kolaylaştırıcıya verilir. Kolaylaştırıcı yüksek sesle okuyup kısa bir değerlendirme yapar.

YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	Bağımlılık
KONU	• Sigara bağımlılığı • Alkol bağımlılığı • Teknoloji ve internet bağımlılığı • Bağımlılık yapan maddeler
HEDEF	Bağımlılık konusunda bilinç kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Sigara bağımlılığının nedenlerini ve sonuçlarını sayar. b) Alkol kullanmanın zararlarını bilir. c) Teknoloji ve internet bağımlılığının sonuçlarını fark eder. d) Bağımlılık yapan maddelere örnekler verir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım/sunum, soru-cevap, tartışma
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası, tahta kalemi, muşamba
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklardan, eğitim alanına yerleştikten sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Aşağıdaki oyun oynanır.

ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ

ÇİNGİRE OYUNU

Etkinlik alanının ortasına daire şeklinde bir muşamba serilir. Burası kaledir. Çocuklar iki gruba ayrılır. Gruplardan birisi ebe olur. Ebe olan grup kaleyi koruyup diğer grubun burayı ele geçirmesine engel olmaya çalışır. Diğer gruptan herhangi biri elini 3 kez kaleye değdirirse kaleyi ele geçirmiş sayılır. Kaleyi ele geçirmeye çalışırken dokunulan kişiler ebe grubuna katılır. Ebe grubu, karşı grubun tüm oyuncularını kaleye dokundurmadan yakalarsa oyunu kazanmış olur.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün önemli bir konuyu ele alacağız. Bağımlılık. Öncelikle bağımlılık nasıl başlıyor, etkileri neler gibi soruları tartışacağız. Sigara ve alkol bağımlılığını konuşacağız. Bağımlılığın yarattığı olumsuz sonuçları birlikte saptayacağız. Son zamanlarda çok yaygınlaşan teknoloji ve internet bağımlılığını ele alacağız.” diyerek konu tanıtılır.

ETKİNLİK: (25 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Çevremizde birçok sigara ve alkol kullanan insan var. Bu insanlar sigara ve alkol kullanmaya niçin başlamışlardır? Bu konuda sizin bir tahmininiz var mı?” diye sorarak tartışma açar. Çocukların verecekleri yanıtları dinler. “Bağımlılık, hangi olumsuz sonuçlara neden olur?” diye sorar ve yine çocukları dinler. Çocukların verdiği yanıtları kısaca tahtaya not alır. Özellikle sağlığa verdiği zararı, maddi ve manevi açıdan yol açtığı sorunları, sosyal ilişkileri bozmasını, insanın özgürlüğünü engellemesini eksik bırakmadan tahtaya yazar. Sigara ve alkol bağımlılığının çok yaygın olduğunu, bunların bu kadar yaygın olmasının en önemli nedeninin merak duygusu olduğunu, özellikle gençlerin bu maddeleri kısa sürede alışkanlık haline getirdiklerini söyler.

Gençler içerisinde yaygın olan bağımlılıklardan birinin de teknoloji ve internet bağımlılığı olduğu belirtilir. Ardından kolaylaştırıcı tarafından “Bazı gençlerde sigara ve alkol bağımlılığı görülürken birçok genç de cep telefonsuz, internetsiz yaşayamıyor. Gününün neredeyse tamamını onlarla birlikte geçirmeyi seçiyor. Ekonomik durumu ne olursa olsun gençler çok pahalı telefonlar kullanıyor, internet yüzünden çok büyük zaman ve para israf ediyor. Neredeyse çevrelerindeki insanlarla bütün ilişkilerini keserek sanal bir dünyada yaşıyorlar. Teknoloji ve internet bağımlılarının sosyal medya vazgeçemeyecekleri bir ihtiyaç haline gelmiş durumda. Bu durum onların hem beden sağlığına hem de ruh sağlığına zarar veriyor. Bu konuda çok dikkatli olmak gerekiyor. Teknolojiyi de interneti de ihtiyaçlarımızı karşılamak amacıyla mutlaka kullanmalıyız ancak onların bizi kullanmasına izin vermemeliyiz.” açıklaması yapılarak çocukların dikkatleri konuya çekilir.

ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün sigara ve alkol bağımlılığını konuştuk. Her türlü bağımlılığın insanı maddi ve manevi zarara soktuğunu, bağımlılıkların merakla başladığını söyledik. İnsanların herhangi bir şeye bağımlı olmaları durumunda birçok şeyi kaybetme riski yaşadıklarını fark ettik. Gençler arasında çok yaygın olan teknoloji ve internet bağımlılığına dikkat çektik. Yarattığı zararlı sonuçlardan söz ettik.” diyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara, aşağıdaki gibi bir etkinlik değerlendirme formu dağıtılır. Her çocuk formu doldurur. Kolaylaştırıcı formları hızla gözden geçirerek memnuniyetsizlik belirten çocuklara “Ne yapılsa hoşuna giderdi?” diye sorarak düşüncelerini dinler.

ETKİNLİK DEĞERLENDİRMESİ	EVET	KARARSIZIM	HAYIR
Bu etkinlikten hoşlandım.			
Bağımlılık, özgürlüğü ve sosyal ilişkileri engeller.			
Her türlü bağımlılık merak ve teşvikle başlar.			
Teknoloji ve internet bağımlılığına dönüştüğünde zarar verir.			
Herkesin kendine göre stresle baş etme yöntemi vardır.			

YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	İnsan ilişkileri
KONU	- İletişim Becerileri - Beden Dili - Selamlaşma ve Nezaket
HEDEF	İnsanlarla etkili iletişim kurma becerisi kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) İletişimi etkileyen faktörleri sayar. b) Karşısındakini etkin dinler, kendini doğru ifade eder. c) Beden dilini iletişimi güçlendirecek şekilde kullanır. d) Selamlaşma ve nezaket kurallarını bilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım/sunum, tartışma, yaparak öğrenme, küçük grup çalışması
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, projektör, PPT sunumu, sandalyeler

ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklar karşılanır ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar. Eğitime ısınma oyunu ile başlanacağı söylenir ve aşağıdaki oyun oynatılır:
	DANS EDEN YAĞMUR DAMLALARI Çocuklar etkinlik alanına dağılır. Hepsini kolaylaştırıcıyı görecektir şekilde alanda yerlerini alır. Kolaylaştırıcı, aşağıdaki yönergeyi vererek çocukların oyuna katılmalarını sağlar. “Hepimiz birer küçük yağ-mur damlasıyız. Yağmur yavaş yavaş yağıyor. (Çocuklar oldukları yerde, kolaylaştırıcıyı izleyerek parmak uçlarında, kollar yukarıda hareket ederler) Yağmur biraz hızlandı. Şimdi çok hızlı yağıyor. Yağmur çok yavaşladı. Yağmur durdu. Yağmur yeniden başladı. Çok hızlı yağıyor...” Oyunun ilerleyen bölümlerinde sürecin yönetimi çocuklara verilir ve görevli çocuklar sık sık değiştirilir.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün iletişim becerilerini ele alacağız. İki insan arasında gerçekleşen iletişimi neler etkiler? İletişim nasıl gerçekleşir. Sözlü ve sözsüz iletişim ne demektir? Sözlü iletişimin temel iki başlığı: Dinleme ve kendini ifade etme. Beden dilinin iletişim etkileri nelerdir? konularında bilgileneceğiz. Ayrıca selâmlaşma ve nezaketin insan ilişkilerindeki rolünü ve etkisini tartışacağız.” diyerek konuyu özetler.
	ETKİNLİK: (35 dakika) Kolaylaştırıcı “İletişimsizlik diye bir şey var mıdır?” sorusuyla bir tartışma açar. Tartışma sonucunda iki kişinin birbirini fark ettikleri andan itibaren iletişime girdiklerini söyler. Projektör aracılığı ile iletişim süreci ve iletişimi etkileyen faktörler konusunda bir sunum yapar. Bu sunumda iletişim kazalarının temel kaynağı olan algılama süreçlerine dikkat çekilir. Resim ve şekillerle algı egzersizleri yapılır. İletişim çeşitleri kısaca tanıtılır. Sözsüz iletişim üzerinde durulurken özellikle beden dili ile ilgili uygulama yapılır. Bu uygulamada çocuklar, ayağa kalkar. Boş olan alanın her yanına ikiye eş olarak dağılırlar. Eşlerden birisi A, birisi B olur. Kolaylaştırıcı ikili gruplara sıra ile şu yönergeleri verir: – Herkes eşine sırtını dönsün. Sırt sırtasınız. A olan kişi eşine gününün nasıl geçtiği ve neler yaşadığını anlatsın. (İki dakika sonra kolaylaştırıcı grupları durdurur. “Bir sorun yaşıyor musunuz? diye sorar. Çocukları dinledikten sonra “Sağlıklı bir iletişimin olabilmesi için yüz yüze olmak, göz teması kurmak gerekiyor.” sonucunun altı çizilir.)

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

- Şimdi eşler yüz yüze dönsün. Aralarında en az iki metre olacak şekilde birbirlerinden uzaklaşsınlar. Bu durumda A olan kişi olayı kaldığı yerden anlatmaya başlasın. (iki dakika sonra) Şimdi de eşlerin birbirlerine çok yaklaşmalarını istiyorum. O kadar yaklaşın ki burunlarınız arasında 15- 20 santimetre kadar bir mesafe kalsın. Şimdi A olan kişi anlatmaya devam etsin.

(iki dakika sonra Kolaylaştırıcı, “Çok uzak veya çok yakın pozisyonlarda herhangi bir zorluk yaşadınız mı?” diye sorar. Çocuklardan geribildirimler alındıktan sonra “İletişimde iki kişi arasındaki mesafe çok önemlidir. Çok yakın olmak da çok uzak olmak da iletişimi olumsuz etkiler.” sonucuna varılır.)

- Şimdi her grup bir sandalye alsın. A olanlar otursun. B olanlar onların karşısında ayakta dursun. B olan gününün nasıl geçtiğini ve neler yaşadığını eşine anlatmaya başlasın. (2 dakika sonra) Şimdi yer değiştirin B otursun, A ayakta olsun. Şimdi B olan kişi anlatmaya devam etsin.

(iki dakika sonra Kolaylaştırıcı “Biri alçakta, birisi yüksekte olunca iletişimde bir sorun yaşadınız mı?” diye sorarak çocukları dinler. “İletişimde iki kişinin mümkün olduğunca aynı yükseklikte bulunmaları, rahat göz teması kurmaları çok önemlidir. Yüksekte olan, alçakta olana güç uygulamış hissettirir.” sonucuna varılır.)

Çocuklara teşekkür edilir. Kolaylaştırıcı bunların dışında oturma şeklimizin, vücudumuzun açık veya kapalı olmasının, el-kol hareketlerimizin, yüz ifademizin de iletişimde çok etkili olduğunu örnekler üzerinde göstererek açıklar.

Kolaylaştırıcı, “İnsanlar arasındaki ilişkilerde önemli bir etken de selâmlaşma ve nezaket kurallarına uymaktır. Şimdi ikiye bölün gruplara ayrılmanızı ve hangi selâmlaşma biçimlerini kullandığınızı ve hangi nezaket kurallarına uygun davranmaya çalıştığınızı aranızda konuşmanızı istiyorum” diyerek 3-4 dakikalık bir küçük grup çalışması yaptırır. Sonra çocuklarla aralarında neler konuştukları konusunda sohbet edilir.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün iletişimin ne olduğunu, nelerden etkilendiğini, iletişim sürecini, sözsüz ve sözlü iletişimin ne olduğunu, iletişimde beden dilinin etkisini, konuşma ve dinlemenin nasıl yapılması gerektiğini ele aldık. Bedeni doğru kullanma ile ilgili bir uygulama yaptık. Selâmlaşma ve nezaket kurallarının insan ilişkilerinde belirleyici bir rol oynadığını fark ettik.” diyerek konuyu ve yapılanları özetler.

ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**DEĞERLENDİRME: (5 dakika)**

Çocuklara aşağıdaki değerlendirme formu dağıtılır ve soruları yanıtlamaları istenir. Formlar doldurulduktan sonra soruların doğru yanıtları verilir ve her çocuk kendi cevaplarını kontrol eder.

DEĞERLENDİRME SORULARI**1. Aşağıdakilerden hangisi, iletişimi etkileyen etmenlerden birisi değildir?**

- A) Havanın güneşli ya da kapalı olması
- B) İki insan arasında geçmişte yaşananlar
- C) Bulunulan mekânın ısı ve ışık durumu
- D) Kişilerin iletişim anındaki ruh halleri

2. Aşağıdakilerden hangisi, etkili iletişime katkı sağlar?

- A) Konuşan kişiye soru sormak
- B) Sürekli yüksek sesle konuşmak
- C) Sorun yaşayan kişiye öğüt vermek
- D) Göz teması kurarak dinlemek

3. Aşağıdakilerden hangisi, insan ilişkilerinde olumlu sonuç vermez?

- A) Büyüklere ve yeni tanımadığımız kişilere “siz” diye hitap etmek
- B) Konuşan kişiyi, sözü bitinceye kadar sabırla dinlemek
- C) Herhangi bir konuyu anlatırken sık sık kendimizden örnek vermek.
- D) Konuşurken ses tonumuzu ayarlamak, yerine göre vurgu yapmak.

Çocukların verdikleri yanıtlardan hareketle etkinlik değerlendirilir. Varsa eksikleri tamamlayıcı ve yanlışları düzeltici açıklamalar yapılır.

YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	İnsan İlişkileri
KONU	• Bağlılık ve Bağımlılık • Empati ve Farklılıklara Saygı • Doğru Arkadaş Seçimi

HEDEF	İnsanlarla etkili iletişim kurma becerisi kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Bağımlılık ve bağımlılık kavramlarının anlamlarını açıklar. b) Bağlı ve bağımlı ilişkiyi karşılaştırır. c) Empatiye dayalı ilişkiler kurmanın önemini fark eder. d) Farklılıklara saygılı davranması gerektiğini bilir. e) Arkadaşların belli kriterlere göre seçilmesi gerektiğini fark eder.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Tartışma, anlatım, video gösterimi, küçük grup çalışması, oyun oynama
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, video, yazı tahtası, tahta kalemi
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri Kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Aşağıdaki oyun oynanır. DÜNYALI ÇOCUKLAR VE UZAYLI ÇOCUKLAR Çocuklardan çember oluşturmaları ve gözlerini kapatmaları istenir. Bu oyunda çocuklardan ikisinin uzaylı, diğerlerinin ise dünyalı olacağı söylenir. Çocukların arkasına geçip iki çocuğun omuzlarına dokunarak uzaylı olacak çocukları belirlenir. Dünyalı çocukların ve uzaylı çocukların yapacakları hareketler çocuklara gösterilir. Örneğin; Dünyalı çocuklar alanda zıplarken uzaylı çocuklar robot gibi hareket edebilirler ya da ayak bileklerini tutup yürüebilirler, kıpırdamadan durabilirler, dans edebilirler, kocaman adımlar atabilirler, dizlerinin üzerinde emekleyebilirler, vb. Müzik açılınca dünyalı ve uzaylı çocuklar gösterilen hareketi yapmaya başlarlar. Her seferinde farklı çocuklar seçilir ve uzaylı çocukların hareket ve tavırlarıyla diğerlerinden ayrılmaları sağlanır. Tüm çocuklar uzaylı rolünü oynadıktan sonra tekrar çember oluşturulur ve aşağıdaki sorular grupça tartışılır: • Oyunda dünyalı olmak mı, uzaylı olmak mı size daha cazip geldi? • Uzaylı rolü oynamak size kendinizi nasıl hissettirdi? • Farklı özellikleri bulunan insanlarla birlikte yaşamın bir zenginlik olduğu belirtilerek konu kolaylaştırıcı tarafından özetlenir.

ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**KONU TANITIMI: (5 dakika)**

Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün sizinle ilk bakışta aynı şeymiş gibi anlaşılan iki kavram üzerinde duracağız: ‘Bağlılık’ ve ‘bağımlılık’. Bu iki kavramın birbiriyle ilişkisini ve farkını ele alacağız. Aslında ne kadar da farklı kavramlar olduğunu fark edeceğiz. İkinci olarak da yaşamımızda önemli bir yeri olan ‘empati’ kavramını inceleyeceğiz. Doğal olarak farklılıklara saygı konusunu da konuşacağız. Farklı özelliklere sahip insanlarla bir arada huzur içinde yaşamının ön koşulu olan empati ve farklılıklara saygı konusunu ele aldığımızda birçok şeye yeniden bakma durumunda kalacağız. Son olarak da doğru arkadaş seçimi konusunu ele alacağız. Bu konuda sizin arkadaş seçimindeki deneyim ve düşüncelerinizden hareketle bazı sonuçlara varacağımızı düşünüyorum.” diyerek konuyu tanıtır. Çocukların eğitime odaklanmalarını sağlar.

ETKİNLİK: (35 dakika)

Kolaylaştırıcı, tahtaya “BAĞLILIK” ve “BAĞIMLILIK” diye yan yana yazar. Çocuklardan bu iki kavramla ilgili günlük yaşamdan örnekler vermesini ister. (Örnek: Birbirini seven iki arkadaşın birbirlerine bağlı oluşu veya bebeğin bakım veren kişiye bağımlı oluşu gibi) Örnekler verildikçe kolaylaştırıcı, bu iki kavram arasındaki ilişkiye ve farklılıklara çocukların dikkatini çeker. Bağımlı ilişkinin sonuçlarından söz eder. Bağımlılığın kişinin özgürlüklerini kısıtladığını, kendine güven kazanmasını engellediğini açıklar. Oysaki bağlı ilişkide her iki tarafın da özgürce kendilerini ifade etme, ortaya koyma fırsatları olduğunu söyler. Bu durumda bireyin gelişmesine koşut olarak bağımlı ilişkinin de bağlı ilişkiye dönüşmesinin doğru olacağını anlatır. Özellikle eğitime katılan çocukların yaşlarında, artık insanlarla bağımlı değil, bağlı ilişkiler kurmanın çok önemli olduğunu belirtir.

Projektör aracılığıyla farklılıklara saygı ilgili ile video gösterilir. (Video: Farklılıklara Saygı) İnsanların ne tür farklılıkları olduğu çocuklara sorulur ve alınan cevaplardan sonra (Dil, din, ırk, mezhep, cinsiyet, eğitim durumu, ekonomik durum, meslek, yaş, fiziksel görünüm vb.) dünyada tüm insanların biricik olduğu, herkesin farklılıkları olduğu, bu yüzden farklılıklara saygı duymanın çok önemli olduğu belirtilir. Çocuklardan birlikte yaşadıkları insanların farklılıklarına örnekler vermeleri istenir. Farklılıklara saygı göstermenin toplum yaşamı açısından çok önemli olduğunun altı çizilir.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Çocuklar eşit sayıda iki gruba ayrılır ve iç içe iki çember oluşturacak şekilde dizilir. İç çemberdeki çocuklar dışa doğru bakar, dış çemberdeki çocuklar içe doğru bakarlar, yani yüz yüze dizilirler. Her çocuk karşısına denk gelen çocukla eşleşir. Kolaylaştırıcı, çocuklara “Size işaret verdiğimde karşınızdaki eşinizle ‘Nasıl bir arkadaşım olsun isterim?’ konusunda sohbet edeceksiniz. Her ikiniz de konuşacaksınız. İki dakika sonra size işaret verdiğimde konuşmayı keseceksiniz. Dış çemberdekiler sağ taraflarına doğru bir adım atacaklar. İç çemberdekiler yerinden kıpırdamayacaklar. Böylece eşleriniz değişmiş olacak. Yine işaret verdiğimde aynı konuyu yeni eşinizle konuşacaksınız.” diyerek çalışmayı başlatır. Birkaç turdan sonra çocuklar yerlerine oturur ve aralarında neler konuştuklarını anlatmaları istenir. Kolaylaştırıcı, arkadaş seçiminde dikkat edilmesi gerekli kriterleri sıralar.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün sizinle ilk bölümde “bağımlılık” ve “bağlılık” kavramlarını tartıştık. Bağlı ilişkilerin insanın gelişmesi ve mutlu olması açısından büyük fırsatlar yarattığı sonucuna vardık. Bağımlı ilişkilerin ise insan gelişimini ve ilişkileri kısıtladığını fark ettik. Özellikle sizin yaş döneminizde bu ilişki biçimlerine çok dikkat etmek gerektiğinin altını çizdik. Empati kurmanın önemine değindik. Karşınızdakinin duygu ve düşüncesini anlayarak ona göre davranmanın ilişkilerimizi nasıl güçlendirdiğini fark ettik. Başkalarıyla huzur içerisinde bir arada yaşamının temel koşulunun farklılıklara saygı göstermek olduğu üzerinde durduk. Ayrıca doğru arkadaş edinmem için nelere dikkat edilmesi gerektiği konusunda oldukça verimli bir çalışma yaptık.” diyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara, aşağıdaki derecelendirme ölçeği dağıtılır ve etkinliğin değerlendirilmesi yapılır:

ETKİNLİK DEĞERLENDİRMESİ	DOĞRU	KISMEN	YANLIŞ
Bu etkinlikten hoşlandım.			
Bağımlı ilişki, insanın gelişip güçlenmesine yardımcı olur.			
Empati, ilişkinin gelişmesine çok katkıda bulunmaz.			
İnsan hoşlandığı herkesle arkadaş olabilir.			
Bu etkinlikte öğrendiklerimi uygulayabilirim.			

Verilen yanıtlar gözden geçirilerek etkinlik değerlendirilir. Varsa eksiklikler giderilir. Anlaşılmayan bölümler tekrar edilir.

YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	İnsan İlişkileri
KONU	- Ergenlik Dönemi Özellikleri, Karşılaşılan Sorunlar ve Baş Etme Yöntemleri - Akran Zorbalığı ve Baş Etme Yolları
HEDEF	İnsanlarla etkili iletişim kurma becerisi kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Ergenlik döneminde yaşanan sorunlara örnekler verir. b) Ergenlik döneminde yaşanan sorunlarla baş etme yollarını bilir. c) Akran zorbalığının ne olduğunu açıklar. d) Akran zorbalığı ile baş etme yollarını bilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Tartışma, anlatım, küçük grup çalışması, soru-cevap
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası, tahta kalemi, A4 kâğıdı, kalem,
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklara “Hoş geldiniz!” dedikten sonra geçen etkinlikte neler yapıldığını hatırlamaları istenir. Çocukların söyledikleri kolaylaştırıcı tarafından tamamlanır. Aşağıdaki oyun oynanır. SEN BENİM GÖZÜM, BEN SENİN KOLONUM Çocuklar etkinlik alanında toplanır. Eşit sayıda iki takıma bölünürler. Her takım balonların bir rengini seçer. Her takıma seçtiği kendi renginden takımın yarısı kadar balon verilir. Bu balonlar çocuklar tarafından şişirilip ağızları bağlanır. (Patlayan balonun yerine kullanmak üzere birer yedek balon şişirilmesi iyi olur.) Takımlar için birer boş çuval başlangıç çizgisine yerleştirilir. Takımlar kendi içinde ikiye bölünür. İki eşlerden birisinin gözleri bağlanacak, bağlanmayan eşin de kolları yok sayılacaktır. Takımlar çuvalın arkasına ikiye bölünmüş eşler halinde art arda dizilirler. Kolaylaştırıcının işaretleriyle en öndeki eşler yarışmaya başlar. Eşlerden birisi diğerinin gözlerini bağlar. O andan itibaren aralarında konuşmaları yasaktır. Gözü açık olan oyuncu diğerine kılavuzluk eder. Daha önce şişirilen balonlar oyun alanına gelişigüzel dağıtılmıştır. Gözü kapalı oyuncu, kendi takımının balonlarından birisini alıp kendi çuvalının içine koymaya çalışır. Diğer ona konuşmadan kılavuzluk eder. Birinci çift görevini tamamlayınca ikinci çift işe koyulur ve aynı şeyleri yapar. Hangi takım kendi balonlarını çuvala önce yerleştirirse oyunu kazanır.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**
KONU TANITIMI: (5 dakika)

Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün sizinle çok önemli bir konuyu ele alacağız. Ergenlik dönemi özellikleri, bu dönemde yaşanan sorunlar ve bu sorunlarla baş etme yollarını birlikte tartışacağız. Bu dönemde neler oluyor? Bedensel, duygusal ve sosyal gelişim açısından neler yaşanıyor? Yetişkinlerle ilişkilerde neler oluyor? Bütün bu yaşanan sorunlarla baş etmek için bir genç olarak sizler neler yapabilirsiniz? İlişkide bulunduğunuz ergenler neler yapabilir? Tartışacağız. Ayrıca akran zorbalığı da bu dönemde çok yaygın bir durum. Bu konuda neler yapılabileceğiniz de ayrıca konuşacağız.” diyerek konuyu tanıtır.

ETKİNLİK: (35 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Ergen kimdir? Kime ergen denir?” diye sorarak bir tartışma açar. Ergenliğin çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemi olduğu belirtilir. Ergenlik döneminde hangi değişiklikler yaşandığı çocuklara sorulur. Verecekleri yanıtlar dinlenir. Kızlarda ergenliğin 12-13 yaşlarında, erkeklerde ise 13-14 yaşlarında başladığı ve bu sürecin genel olarak 21 yaşına kadar devam ettiği belirtilir. Bu dönemde ergenin vücudunda birçok değişiklik olduğu, duygusal dünyasında dalgalanmalar olduğu, insan ilişkilerinin de buna bağlı olarak değiştiğine dikkat çekilir. Çocuklar dörder kişilik gruplara ayrılır. Her gruba bir A4 kâğıdı ve bir kalem verilir. Gruplardan beş dakika kadar ergenlikte yaşanan sorunları aralarında tartışmaları ve önemli buldukları sorunları not almaları istenir. Süre sonunda grup sözcüleri saptanan önemli sorunları büyük gruba sunar. Büyük grupta bu sorunlar birleştirilerek çözüm yolları tartışılır. Bu sorunların çözümünde ergenlerin ve yetişkinlerin neler yapması gerektiği kısa notlar halinde iki liste halinde tahtaya çıkarılır. Kolaylaştırıcı, varsa eksiklikleri tamamlar.

Kolaylaştırıcı, ergenlik döneminde özellikle akranların birbirlerine uyguladıkları zorbaca davranışlardan söz eder. Akran zorbalığını tanımlar. Örnekler verir: Görünüşüyle alay etmek, arkadaş grubundan dışlamak, istemediği davranışları yapmak ve istemediği sözleri söylemek vb. davranışların sonuçlarından söz eder. Bu durumda ergenlik döneminde olan bireyin neler yapabileceği çocuklarla tartışılır. Çocuklardan yaşadıkları örnekleri paylaşmaları istenir. Verilen örnekler üzerinden çözüm yolları konusu da ele alınır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün sizinle ergenlik dönemini konuştuk. Bu dönemde ergenlerin yaşadıkları sorunları söylediniz. Birlikte bu sorunların çözümleri üzerinde durduk. Ergenler ve yetişkinler olarak neler yapılabileceğini ele aldık. Her iki tarafın da yapabilecekleri olduğunu gördük. Akran zorbalığı konusunu da ele aldık. Bu durumda neler yapılabileceğini, arkadaşlara istemedikleri türde zorbaca davranmanın sonuçlarını tartıştık. Akran zorbalığına karşı neler yapılabileceğini tartıştık.” diye konuyu özetler.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	DEĞERLENDİRME: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, çocuklara aşağıdaki soruları sorar ve aldığı yanıtlara göre eğitimin değerlendirmesini yapar. a) Ergenlik hangi yaşlar arasındaki dönemdir? b) Ergenlikte genel olarak hangi sorunlar yaşanmaktadır? c) Akran zorbalığı ile baş etmek için hangi yolları denemek gerekir? Sorulara verilen yanıtlara göre etkinliğin değerlendirmesi yapılır. Varsa eksik kalan bölümler tamamlanır.
YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	İnsan İlişkileri
KONU	- Kabul İletileri - Çözüm Odaklı Yaklaşım
HEDEF	İnsanlarla etkili iletişim kurma becerisi kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) İnsanların başkaları tarafından kabul edilme ihtiyaçlarını fark eder. b) İlişkide bulunduğu insanlara kabul iletişi verir ve verilenleri alır. c) Sorunlara çözüm odaklı yaklaşmanın önemini fark eder. d) Sorun yaşadığı durumlarda çözüm odaklı bir dil kullanmanın önemini bilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım/sunum, soru-cevap, alıştırma yapma
ARAÇ VE MATERYALLER	Müzik düzeni, bilgisayar, projektör, PPT sunumu
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika) Çocuklar karşılanır ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, “Bugün insan ilişkilerinin iki önemli başlığını ele alacağız. Bunlardan ilki, birey olarak her birimizin mutlaka karşılanması gereken bir ihtiyacımız olan kabul iletilerini ele alacağız. Kabul iletişi ihtiyacının karşılanmadığı durumlarda hangi sonuçların ortaya çıkabileceğini konuşacağız. Kabul iletişi alma ve verme alışkanlığını gözden geçireceğiz.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Kabul iletişinin besleyen ve destekleyen çeşitleri üzerinde duracağız. İkinci olarak da sorunlara çözüm odaklı yaklaşımın nasıl olması gerektiğini ele alacağız. Kendi deneyimlerimiz ve sorunlara yaklaşımımızı gözden geçirerek bu konuda farkındalık yaşayacağız.” açıklamasını yaparak konuyu tanıtır.

ETKİNLİK: (35 dakika)

Kolaylaştırıcı, çocuklardan bazılarını kabul iletişi cümleleri söyleyerek konuya ilgi toplar. (Ayşe, kazağın sana çok yakışmış. Mehmet iyi ki buradasın seni gördüğüme çok sevindim. Halim geçen eğitimde hiç söz almadığın için dikkatimi çekmiştin. Bugün umarım söz alırsın vb.) Çocuklara söylenenlerin etkileri sorulur. Hiçbir şey söylenmeyen çocuklar neler hissettikleri konusunda konuşturulur. Projektör üzerinden kabul iletileri konusu PPT sunumu yapılır. Kabul iletileri çeşitleri anlatılır.

Kabul İletileri:

- 1) Davranışa yönelik olumlu kabul iletişi
- 2) Davranışa yönelik olumsuz kabul iletişi
- 3) Kişiliğe yönelik olumlu kabul iletişi
- 4) Kişiliğe yönelik olumsuz kabul iletişi

Kişiliğe yönelik olumsuz kabul iletilerinin kişi üzerindeki olumsuz etkileri açıklanır. Kabul iletişinin davranışa yönelik verilmesinin, verilen kişiyi geliştirebileceği belirtilir. Çeşitli cümlelerden oluşan bir alıştırma yaptırılır.

Kabul iletişi almanın ve vermenin ne kadar önemli olduğu üzerinde durulur.

Kolaylaştırıcı, “Şimdi biraz da çözüm odaklı yaklaşım üzerinde duralım diyerek PPT sunumu üzerinden konuyu özetler. Çözüm odaklı yaklaşımda dikkat edilecek noktalar tek tek örneklerle açıklanır:

- a) Sorundan-Kişiyeye
- b) Eksikten-Kaynağa
- c) Yanlıştan-Doğruya
- d) Şikâyetten-Tercih edilen geleceğe
- e) Hareketsizlikten-Harekete
- f) Sorunların etkilediği kişiden-Sorunları aşan kişiyeye

Çözüm odaklı yaklaşımda en önemli becerilerden birisinin de bu yaklaşımın uygun dil kullanmak olduğu belirtilir.

ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)**

Kolaylaştırıcı, “Bugün insan ilişkileri açısından çok önemli olan iki konu üzerinde durduk. Kabul iletileri ve çözüm odaklı yaklaşım. Kabul iletilerinin herkes için çok hayati bir ihtiyaç olduğunu, bu ihtiyacın karşılanması için bireylerin mutlaka bir yol bulduğunu, kabul iletileri almak için her birimizin bazı yolları denediğimizi fark ettik. Kabul iletilisinin kişinin gelişip güçlenmesinde ne kadar önemli olduğunu anlamış olduk. Kabul iletilisi almanın da vermenin de çok önemli olduğunu farkına vardık. İkinci olarak sorunlara çözüm odaklı yaklaşmada nelere dikkat etmek gerektiğini öğrendik. Çözüm odaklı davranmanın ilişkileri nasıl güçlendirdiğini ele aldık.” diyerek konuyu özetler.

OYUN/RAHATLAMA: (5 dakika)

Çocuklara ayağa kalmaları söylenir. Herkesin en az beş farklı kişiye bu eğitimi düşünerek birer olumlu kabul iletilisi vermesi istenir. Kolaylaştırıcı da sürece dahil olur. Çocukları, bu uygulama sırasında arkadaşlarına olumsuz kabul iletilisi vermemesi konusunda uyarır.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Etkinliğin sonunda çocuklar çember şeklinde oturur. Sağ ellerini yumruk yaparak ileri doğru uzatırlar. Kolaylaştırıcı çocuklara etkinliğin başından beri geçen süreci düşünmelerini ister. Eğer bu süreç için “çok iyi” diye düşünüyorlarsa baş parmakları yukarı gelecek şekilde yumruklarını göstermelerini ister. Eğer etkinlik hakkında düşünceleri “normal” ise baş parmaklarını yere paralel şekilde, “iyi değil” diye düşünüyorlarsa baş parmaklarını yere doğru dik şekilde tutarak yumruklarını göstermelerini ister. Kolaylaştırıcı işareti ile yumruklar gösterilir. Kolaylaştırıcı, tüm yumrukları tek tek gözden geçirir. Yana ve aşağı doğru parmak uzatan çocuklara “Neyi daha iyi yapabiliydik?” diye sorarak çocukları konuşturmaya çalışır.

YAŞ GRUBU

15 – 18 Yaş

TEMA

Haklarımız ve Sorumluluklarımız

KONU

- Çocuk Haklarını Kullanma ve Koruma
- Toplumsal Kurallar ve Önemi
- İstek ve İhtiyaçlarımız

HEDEF

Haklarını ve sorumluluklarını bilerek davranma alışkanlığı kazandırmak.

KAZANIMLAR	a) Çocuk haklarını sayar. b) Haklarını kullanma ve gerektiğinde korumanın önemini fark eder. c) Toplumsal kuralların önemini bilir ve ona göre davranır. d) İstek ve ihtiyaçlar arasında ilişki kurar.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Küçük grup çalışması, tartışma, animasyon seyretme, post-it doldurma
ARAÇ VE MATERYALLER	Büyük boy karton, boya kalemleri, yapıştırıcı, makas, krepon kâğıdı, bilgisayar, projektör, animasyon filmi, post-it
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika) Çocuklar karşlanır ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, “Bugün haklarımızdan, toplumsal kuralların öneminden, istek ve ihtiyaçlardan söz edeceğiz. Çocuk haklarının kullanılması, kullanılmasına fırsat yaratılması, bu hakların korunması için neler yapılabileceğini birlikte tartışacağız. Bu konuda sizlerin deneyim ve düşüncelerinizi ortaya çıkaracağız. Toplumsal kurallara uymanın önemi üzerinde duracağız. Toplumsal kurallara uymanın toplum yaşamına katkılarını ele alacağız. İstek ve ihtiyaçlarımızdan söz edeceğiz. İsteklerimizin sınırsız olabileceğini ama ihtiyaçlarımıza öncelik vermemiz gerektiğini konuşacağız.” diyerek konuyu tanıtır.
	ETKİNLİK: (35 dakika) Çocuklar beşer kişilik gruplara ayrılır. Her gruba bir büyük boy karton ve yeteri kadar boya kalem, A4 kâğıdı, makas, yapıştırıcı, krepon kâğıdı vb. materyal verilir. Gruplardan çocuk haklarını düşünmelerini, bu haklardan en az beş tanesini seçip kartona bu seçilen haklarla ilgili bir poster hazırlamaları istenir. Posterin başlığına da kendilerinin karar vermeleri söylenir. Hazırlık için on beş dakika zaman verilir. Bu süre içerisinde çocuklar posterlerini hazırlarken Kolaylaştırıcı da grupların arasında dolaşarak ihtiyacı olan gruplara rehberlik eder. Süre sonunda her grup kendi posterini tanıtır. Kolaylaştırıcı sözü edilen çocuk hakkını kullanmanın ve korumanın önemine değinir. Posterler eğitim alanının uygun bir köşesinde sergilenir.

ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ

Projektör aracılığıyla toplumsal kurallar konusunda bir animasyon izlenir. Sonra izlenen animasyon üzerinden toplumsal kurallara uymanın önemi tartışılır.

Son olarak çocuklara birer post-it dağıtılır. Bu post-ite iki önemli isteklerini yazmaları istenir. Yazma işlemi tamamlandıktan sonra post-itler toplanır. Her post-itte yazılan istek okunur ve bu isteğin gerçek bir ihtiyacı karşılayıp karşılamadığı büyük grupta tartışılır. İsteklerin sonsuz olduğu ve hepsini karşılamamanın mümkün olamayacağı belirtilerek öncelikle önemli ihtiyaçlardan kaynaklanan isteklerin karşılanmasının doğru olduğu belirtilir. İsteklerle ihtiyaçları ayırt etmenin çok önemli olduğunun altı çizilir.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün çocuk haklarının kullanılması ve korunması konusunda çok verimli bir grup çalışması yaptık. Çocuk haklarının kâğıt üzerinde kalmaması ve mutlaka hayata geçirilmesi gerektiğini, bu konuda hem çocuklara hem de yetişkinlere sorumluluk düştüğünü fark ettik. Bu hakların korunmasının da çok önemli bir görev olduğunu anladık. Bir animasyon seyrederek toplumsal kurallara uygun davranmanın ne kadar önemli olduğunu bir kere daha tekrar etmiş olduk. İsteklerimizle ihtiyaçlarımızın ilişkisi üzerine yapmış olduğumuz tartışmada şu sonuca varmış olduk: İsteklerimizi karşılarken önceliği ihtiyaçlarımıza vermeliyiz.” diyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (10 dakika)

Çocuklara üçer adet küçük boy post-it verilir. Az önce hazırlanan köşeyi tekrar gezmelerini ve ellerindeki post-itleri en çok beğendikleri üç ürünün altına yapıştırmaları istenir. (Kimse kendi grubunun eserine yapıştırmayacak ve aynı esere birden fazla post-it yapıştırmayacak) Sonunda yapıştırılan post-itleri sayılır. En çok post-it yapıştırılan eserin sahibi olan grup alkışlanır. Bu ürünün özellikleri üzerinde durularak değerlendirme yapılır.

Kolaylaştırıcı “Bugün neler öğrendik? Herkesten bir cümle duymak istiyorum.” diyerek bir tur atar. Çocukların cümlelerinden hareketle etkinliği değerlendirir.

YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	Haklarımız ve Sorumluluklarımız
KONU	• Toplumsal Sorumluluklarımız (yaşadığımız yer, arkadaş, okul, komşuluk vb.) • Kendi Başına Yaşama Yeterliliği

HEDEF	Haklarını ve sorumluluklarını bilerek davranma alışkanlığı kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Toplumsal sorumluluklarının farkındadır. b) Toplumsal sorumluluklarını yerine getirmeye çalışır. c) Kendi başına yaşayabilmek için birçok beceriye sahip olmak gerektiğini fark eder.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Küçük grup çalışması, soru-cevap, tartışma, sunum yapma
ARAÇ VE MATERYALLER	A4 kâğıdı, kalem, yazı tahtası, tahta kalem, farklı renkte iki post-it
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika) Çocuklar karşılanır ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, “Bugün toplumsal sorumluluklarımız ve kendi başına yaşama yeterliliği konularını ele alacağız. Günlük hayatımızda toplum içerisinde farklı rollerde bulunuyoruz. Evde, okulda, mahallede, arkadaş grubu içerisinde, iş hayatında rollerimiz farklı. Evdeki sorumluluklarımızla, arkadaş grubu içerisinde üstlendiğimiz sorumluluklarımız çok farklı. Bu nedenle toplumsal sorumluluklarımız denildiğinde hangi rolümüzden dolayı üstlendiğimiz sorumlulukların neler olduğunu bilmek ve ona göre davranmak durumundayız. Bu eğitim sırasında ayrıca kendi başına yaşama yeterlilikleri üzerinde de duracağız. Yaşınız gereği bu konuya yakın ilgi göstereceğinizi sanıyorum.” diyerek konuyu özetler ve çocukların eğitime odaklanmasını sağlar.
	ETKİNLİK: (25 dakika) Çocuklar dört gruba ayrılır ve her gruba bir A4 kâğıdı ile bir kalem verilir. Grupların her birine toplumsal sorumluluklar konusunda bir yaşam alanı (ev, okul, mahalle, arkadaş grubu) verilir. Gruplardan bu yaşam alanında üstlenmeleri gereken sorumlulukları aralarında tartışarak liste haline getirmeleri istenir. 5 dakika süre verilir. Süre sonunda her grup hazırladığı sorumluluklar listesini büyük gruba sunar. Yapılan paylaşımlar üzerinden diğer çocukların da katkıları alınır. Kolaylaştırıcı, toplumsal sorumlulukların çok çeşitli olduğunu, bu sorumlulukların yerine getirilmemesi durumunda bir karmaşa yaşanabileceğini, toplumsal huzurun bozulacağını, böyle bir ortamda bireylerin de mutlu olamayacağını anlatır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Kolaylaştırıcı, çocuklara “Gelecekte nasıl bir yaşam tasarlıyorsunuz? Kimlerle birlikte yaşamayı düşünüyorsunuz?” diye sorarak çocukların vereceği cevapları dinler. “Kimler ileride bir müddet yalnız başına yaşamayı düşünüyor?” diye sorarak çocukların yanıtlarını alır. “Yalnız başına yaşamak için neleri yapabiliyor olmak gerekir?” diye sorarak çocukların yanıtlarını tek tek alır ve yazı tahtasına kısa notlar halinde yazar. Tahtaya yazılan notlar üzerinden geçerek kendi başına yaşama yeterlilikleri konusunu toparlar. İnsanların kendi başına yaşamak için gerekli olan becerileri sıralar:

1. Kendi ihtiyaçlarını karşılayacak kadar ekonomik gelir sahibi olmak
2. Evin temizliği, tertip ve düzenini sağlayabilecek becerilere sahip olmak
3. Yemek pişirme, mutfak düzeni sağlayabilecek becerilerine sahip olmak
4. Alışveriş yapabilme becerisine sahip olmak
5. Giyeceklerinin temizliği ve düzenini sağlayabilecek becerisine sahip olmak
6. Boş zamanlarını organize edebilme becerisine sahip olmak

Tüm bu becerileri kazanmak için küçük yaşlardan itibaren hayatın her alanında sorumluluklar üstlenmekten kaçınmamanın önemli olduğu belirtilir.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün toplumsal sorumluluklarımızı birlikte saptadık. Hayatın içinde üstlendiğimiz rollere göre sorumluluklarımızın da çeşitlendiğini fark ettik. Bu sorumlulukların yerine getirilmemesinin toplumsal hayatta karmaşa yaşanmasına neden olacağını konuştuk. Toplumsal huzurun sağlanması için her bireyin üzerine düşen toplumsal sorumluluğu yerine getirmesi gerektiğini anlamış olduk. Ayrıca kendi başına yaşamının gerektirdiği yeterlilikler üzerinde durduk. (Tahtadaki listenin üzerinden geç.) Bu yeterliliklere sahip olmak için küçük yaştan itibaren değişik sorumluluklar almanın önemli olduğunu altını çizdik.” diyerek konuyu özetler.

OYUN/RAHATLAMA: (10 dakika)

Çocuklar ayağa kaldırılır. Kolaylaştırıcı, şu yönergeyi verir: “Şimdi size çeşitli seçenekler vereceğim. Bu seçeneklerden size en uygun olanı seçip o seçenek için işaret ettiğim köşeye gideceksiniz. Seçenekleri değiştirdiğimde yeniden köşenizi bulacaksınız.” diyerek aşağıdaki seçenekleri söyler ve köşeleri gösterir:

- Hiç yemek yapamayanlar/Birkaç çeşit yapabilenler/Çok çeşit yapabilenler
- Hiç çamaşır yıkamayanlar/ Birkaç defa yıkamış olanlar/ Her zaman yıkayanlar

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	• Hiç ütü yapmayanlar/ Birkaç kere deneyenler / Her zaman yapanlar • Hiç bulaşık yıkamayanlar / Birkaç kere yıkamış olanlar / Her zaman yıkayanlar • Hiç düğme dikmeyenler / Birkaç kere dikenler / Her zaman dikenler Bu kategoriler oluştuğça kendi başına yaşama yeterliliği konusunda bağlantılar kurularak açıklamalar yapılır.
	DEĞERLENDİRME: (10 dakika) Etkinliğin sonunda çocuklara iki farklı renkte post-it dağıtılır. Etkinliğin başından sonuna kadar yapılanları düşünmeleri istenir. Post-itlerin birisine (Ör. mavi renkli) bu etkinlik sırasında öğrendiği yeni bir şeyi, diğer post-ite (Ör. sarı renkli) ise etkinlikle ilgili neler hissettiğini (yani duygusunu) yazmaları istenir. Post-itlere adlarını yazmak zorunda olmadıkları belirtilir. Çocuklar yazdıkları post-itleri etkinlik alanında kolaylaştırıcının gösterdiği yere yapıştırır. Kolaylaştırıcı zamanı varsa çocuklar gitmeden hızla yazılanlara göz gezdirir. Özellikle olumsuz duygular belirtilen post-it varsa -kimin yazdığını sormadan- yüksek sesle okuyarak bu konuda şu anda yapabileceğimiz bir şey olup olmadığını gruba sorar. Çocukların önerilerine göre süreç tamamlanır. Kolaylaştırıcı o anda zamanı yoksa post-itler çocuklar gittikten sonra toplanıp değerlendirilir. Varsa üzerinde durulması gereken önemli bir geribildirim, gelecek sefer aynı gruba çalışmaya başlamadan kısaca üzerinde durulur.

YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	Değerlerimiz
KONU	• Saygı ve Sevgi • Dürüstlük ve Güvenilirlik • Alçakgönüllülük
HEDEF	Birlikte yaşadığı toplumun değerlerini öğrenerek o değerlere uygun davranma alışkanlığı kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) İnsanlara saygı ve sevgi ile yaklaşmanın önemini bilir. b) Saygı ve sevgi ifadelerini kullanır. c) Dürüst ve güvenilir davranmanın sonuçlarını fark eder. d) Doğruyu söyleme, verdiği sözü tutmanın önemini bilir. e) Çevresindeki insanlara karşı alçakgönüllü davranmak gerektiğini fark eder.

YÖNTEM VE TEKNİKLER	Kalem konuşur etkinliği, tartışma, soru-cevap, sunum yapma
ARAÇ VE MATERYALLER	Başlıklı kartonlar, kalemler, boyalar, yapıştırıcı, makas
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (10 dakika) Çocuklar karşılanır ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, “Bugün bazı önemli değerleri ele alacağız. İnsanların mutlu olma sahibi olmaları gereken sevgi, saygı, dürüstlük, güvenilirlik ve alçakgönüllülük gibi değerlerin üzerinde duracağız. Bu konuda siz bilgilerinizi, deneyimlerinizi ortaya koyacaksınız. Birbirimizin söylediklerini tamamlayarak bu değerleri incelemiş olacağız. Bu süreçte sizin katkılarınız çok önemli.” diyerek konuyu tanıtır.
	ETKİNLİK: (35 dakika) Çocuklar beş gruba ayrılır. Her grup daha önceden Kolaylaştırıcı tarafından duvara belli aralıklarla asılmış bir kartonun başına geçerler. Bu kartonların başında sıra ile “SEVGİ”, “SAYGI”, “DÜRÜSTLÜK”, “GÜVENİLİRLİK”, “ALÇAKGÖNÜLLÜLÜK” başlıkları yazılmıştır. Her grup bu başlıklardan birisine sahip olur. Kolaylaştırıcı, şu yönergeyi verir. “Şu andan itibaren aranızda konuşmak yok. Her grup üyesi kartonun yanındaki malzeme kutusundan ihtiyaç duyduğu malzemeyi alarak kartona başlığına uygun bir yazı, resim, atasözü, şekil vb. bir şey çizecek. Karton mümkün olduğunca ekonomik kullanın. Ben işaret verince (her üç dakikada bir) bu kartonu bırakıp sağ tarafınızdaki kartonun başına geçeceksiniz. Önce kartonda sizden öncekilerin yazıp çizdiklerini gözden geçireceksiniz ve önceki kartonda olduğu gibi oradaki başlığa uygun olarak yazıp çizeceksiniz. Daha sonra benim işaretim geldikçe sağ tarafınıza devam edeceksiniz. Bir tur tamamlanıp kendi kartonuza geldiğinizde süreç tamamlanacak. Tekrarlıyorum bu süreçte aranızda konuşmak yok. Sadece kalemler konuşacak.” Kolaylaştırıcı, işaret vererek etkinliği başlatır. Tur tamamlandığında her grup kendi kartonunu inceler. Sıra ile büyük gruba kartonlardaki yazılıp çizilenler tanıtılır. Bu sırada kolaylaştırıcı da ilgili başlık hakkında açıklamalarda bulunur.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ****ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)**

Kolaylaştırıcı, “Bugün bazı değerler üzerinde durduk. Yapmış olduğunuz etkinlik sayesinde sevgi ve saygının ne kadar önemli değerler olduğunu bir kere daha görmüş olduk. Dürüstlikle güvenilirliğin ilişkisini fark ettik. Ne olursa olsun dürüst davranmanın insanlar arasında nasıl bir etki yarattığını konuştuk. Hangi konumda olursak olalım insanlarla ilişkilerimizde alçakgönüllü olmanın ne kadar önemli olduğunu anlamış olduk. Bu etkinlikteki katkılarınızdan dolayı hepinize teşekkür ederim.” diyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Çocuklara, aşağıdaki derecelendirme ölçeği dağıtılır ve etkinliğin değerlendirilmesi yapılır:

ETKİNLİK DEĞERLENDİRMESİ	DOĞRU	KISMEN	YANLIŞ
Bu etkinlikten hoşlandım.			
Sevgi ve saygı evrensel değerlerdir.			
İnsanlar dürüst olmadan da güvenilir olabilir.			
İnsanlar alçakgönüllü davrananlara saygı gösterirler.			
Bu etkinlikte öğrendiklerimi uygulayabilirim.			

Çocukların verdikleri cevaplardan hareketle etkinliğin değerlendirilmesi yapılır. Ele alınan değerler hakkında eksik kaldığı düşünülen bilgiler tamamlanır.

YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	Değerlerimiz
KONU	- Merhamet - Adil Olma - Gönüllülük
HEDEF	Birlikte yaşadığı toplumun değerlerini öğrenerek o değerlere uygun davranma alışkanlığı kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Canlılara merhametli davranmanın önemini kavrar. b) Her konuda adil olmanın önemini fark eder. c) Gönüllü çalışmaların toplum hayatına katkılarını bilir. d) Gönüllü çalışmalara katılmak gerektiğini fark eder.

YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım/sunum, küçük grup çalışması, grup resmi yapma, köşe hazırlama
ARAÇ VE MATERYALLER	Bilgisayar, PPT sunumu, projektör, rulo resim kâğıdı, boya malzemeleri, doğru-yanlış testi
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika) Çocuklar karşılanır ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, “Bugün üç önemli değer üzerinde duracağız. Birincisi: ‘merhamet’. yardıma ve desteğe ihtiyacı olan her varlığa destek olmak ve yardım etmek için istek duymaya merhamet diyoruz. Bugün merhameti, merhametli olmayı konuşacağız. İkinci olarak ‘adil olma’ üzerinde duracağız. Herkesin hakkına saygı duymayı, herkese hakkının teslim edilmesinin öneminden söz edeceğiz. Ayrıca ‘gönüllülük’ konusunu ele alacağız. Gönüllü çalışmanın insana ve topluma katkılarından söz edeceğiz.” diyerek konuyu tanıtır.
	ETKİNLİK: (35 dakika) Kolaylaştırıcı, PPT sunumu üzerinden “merhamet”, “adil olma” ve “gönüllülük” kavramlarını tanıtır. Çocuklar üç gruba ayrılır. Her gruba bir konu başlığı verilir. Merhamet, Adil olma ve gönüllülük. Gruplara birer rulo resim kâğıdı ile boya malzemeleri dağıtılır. Her gruptan konu başlıklarıyla ilgili birer grup resmi yapmaları istenir. Bu çalışma için gruplara on beş dakika zaman verilir. Resimler tamamlandıktan sonra gruplar sıra ile yaptıkları resimde neler anlatmaya çalıştıklarını açıklarlar. Kolaylaştırıcı da bu süreçte eksik kalan bölümleri tamamlar. Resimler, eğitim salonunun uygun bir yerine asılarak bir köşe oluşturur.
	ÖZET/SONUÇ: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, “Bugün üç önemli değer üzerinde durduk. Merhamet, adil olma ve gönüllülüğü konuştuk. Yaptığınız grup resimleriyle bu değerleri oldukça güzel anlattınız. Merhametin toplum yaşamı için çok önemli bir değer olduğunu anlamış olduk. Merhametli insanların toplum tarafından çok saygı gördüğünü fark ettik. Adil olmanın da toplum düzeni açısından gerekli bir değer olduğunu anlamış olduk. Gönüllü çalışmaların hem kişinin hem de toplumun mutluluğuna çok katkısı olduğunu söyledik. Bu süreçte yapmış olduğunuz katkılardan dolayı çok teşekkür ederim.” diyerek konuyu özetler.

ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**DEĞERLENDİRME: (10 dakika)**

Çocuklara aşağıdaki soruların bulunduğu test dağıtılır. Çocuklar cevaplandırdıktan sonra birlikte soruların cevapları üzerinden geçilerek eğitim değerlendirilir.

DOĞRU- YANLIŞ TESTİ

Aşağıdaki soruları okuyunuz. Sorunun cevabı doğru ise başındaki noktalı bölüme D harfi yazınız. Yanlış ise Y harfi yazınız.

- (...) Merhamet, sadece insanlara karşı hissedilen bir duygudur.
 (...) Merhametli insanlar, toplum tarafından takdir edilirler.
 (...) Adil olmak, herkesin haklarına saygı duymayı gerektirir..
 (...) İnsanlara her şeyi eşit paylaşdırmak, adil olmak demektir.
 (...) Gönüllü çalışmalar, topluma herhangi bir katkı sağlamaz..
 (...) Gönüllülük hem bireye hem de topluma katkıda bulunmaktadır.

Çocukların verdikleri yanıtlar gözden geçirilir. Anlaşılmayan veya eksik kalan bölümler yeniden kısaca açıklanır.

YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	Değerlerimiz
KONU	- Hoşgörü ve Ayrım Gözetmeme (Farklılıklara saygı, kültürlere saygı, ön yargılarla baş etme vb.) - Örf ve Âdetlere Duyarlı Olmak - Görgü Kuralları
HEDEF	Birlikte yaşadığı toplumun değerlerini öğrenerek o değerlere uygun davranma alışkanlığı kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Kendisi gibi olmayanlara hoşgörü ile yaklaşması gerektiğini fark eder. b) Farklı özelliği olan kişiler arasında ayrım gözetmemek gerektiğini bilir. c) Birlikte yaşadığı insanların örf ve adetlerini bilir. d) Örf ve âdetlere duyarlı davranmanın önemini fark eder. e) Görgü kurallarına örnekler verir. f) Görgü kurallarına uygun davranmanın önemini fark eder.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Küçük grup çalışması, tartışma, soru-cevap, anlatım
ARAÇ VE MATERYALLER	A4 kâğıdı, etkinlik değerlendirme formu

ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika) Çocuklar eğitim alanındaki yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, “Bugün hoşgörü ve ayırım gözetmeme konularını ele alacağız. Bizden farklı özelliklere ve düşüncelere sahip bireylerin farklılıklarına saygı gösterme, farklı kültürlere duyarlı davranma, ön yargılarımızla baş etme konularını ele alacağız. Toplumun örf ve adetlerine duyarlı davranma konusunu gözden geçireceğiz. Aynı zamanda görgü kurallarının insan ilişkilerine etkisini tartışacağız. Bu süreçte sizin katkılarınız, vereceğiniz örnekler, deneyimlerinizi paylaşmanız çok önemli.” diyerek konuyu tanıtır. Çocukları eğitime odaklamaya çalışır.
	ETKİNLİK: (35 dakika) Kolaylaştırıcı, çocuklara “Herkes bizim gibi düşünür, bizim istediğimiz gibi davranır mı?” diye sorar. Cevabı aldıktan sonra “Bizden farklı düşünen ve bizim istediğimiz gibi davranmayan insanlarla bir arada yaşamak zorunda olduğumuza göre ne yapmalıyız?” diye sorarak tartışmayı devam ettirir. Tartışma sonunda insanların ve kültürlerin farklılıklar gösterdiği, bizim de çeşitli kültürlerle ve insan gruplarına karşı ön yargılarımız olduğu, bu ön yargılarımızın farkında olmamız gerektiği söylenir. İnsanların farklılıklarını hoşgörü ile karşılamamız, hiç kimseyi bizim gibi olmaya zorlamamız gerektiğinin altı çizilir. Farklılıkların aslında bir zenginlik olarak değerlendirilmesinin önemi vurgulanır. Hiç kimseye ayrımcılık yapılmaması gerektiği belirtilir. Ayrımcılığın en önemli nedeninin ön yargılar olduğu belirtilir. Çocuklara “Sizin de ön yargılı olduğunuz kişi veya gruplar var mı? onlarla ilişki kurarken ne tür zorluklar yaşıyorsunuz?” diye sorulur. Konuşmak isteyen çocuklara söz verilir. Çocuklar üçer kişilik gruplara ayrılır. Her gruptan içinde yaşadığımız toplumun örf ve adetlerini aralarından tartışarak listelemeleri istenir. 5 dakika sonra her grup hazırladığı listeyi sunar. Toplumun örf ve adetlerine duyarlı davranılması gerektiğini belirtilir. Her toplumun veya kültürün kendine özgü örf ve adetleri olduğunu unutmamak gerektiği belirtilir.

ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ

Çocuklar 4 ayrı gruba ayrılır. Her gruptan aralarında beş dakika tartışmaları ve günlük yaşamda uyulması gereken görgü kurallarını liste halinde yazmaları istenir. Süre sonunda her grup hazırlamış olduğu listeyi sunar. Kolaylaştırıcı sunumlar sırasında önemli bulduğu kurallara çocukların dikkatini çeker. Görgü kurallarının insan ilişkilerinde çok belirleyici bir rol oynadığına dikkat çekilir. Görgü kurallarının toplumdan topluma değişebildiği belirtilir.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün hoşgörülü olmak, insanlar arasında ayırım gözetmemek gerektiğini ele aldık. Farklılıkların aslında zenginlik olduğundan söz ettik. Bazı kişi ve gruplara karşı var olan ön yargılarımızın farkında olmanın önemli olduğunu konuştuk. Önyargılarımızın farkında olduğumuzda ayrımcı davranma ihtimalimizin azalacağını fark ettik. Her toplumun kendine özgü örf ve adetleri olduğunu, bunlara duyarlı davranmanın çok önemli olduğunu tartıştık. Görgü kurallarını gözden geçirdik. Görgü kurallarına uymanın ilişkileri olumlu yönde etkilediğine dikkat çektik. Bu süreçte kendi deneyimlerinden örnekler veren, düşüncelerini paylaşan herkese teşekkür ederim.” diyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (10 dakika)

Çocuklara, aşağıdaki gibi bir etkinlik değerlendirme formu dağıtılır. Her çocuk formu doldurur. Kolaylaştırıcı formları gözden geçirerek memnuniyetsizlik belirten çocuklara “Ne yapılırsa hoşuna giderdi?” diye sorarak düşüncelerini dinler.

ETKİNLİK DEĞERLENDİRMESİ	EVET	KARARSIZIM	HAYIR
Bu etkinlikten hoşlandım.			
Ön yargılarımızla ayrımcılığın ilişkisini anladım.			
Görgü kurallarına uymak insanlarla ilişkilerimizi kolaylaştırır.			
Öğrendiklerimi uygulayabilirim			
Bu etkinlikte öğrendiklerimi uygulayabilirim.			

Çocukların verdiği yanıtlara göre etkinlik değerlendirilir. Eksikler varsa tamamlanır

YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	Değerlerimiz
KONU	- Dini Kavramlar ve İbadetler - Vatan ve Bayrak Sevgisi
HEDEF	Birlikte yaşadığı toplumun değerlerini öğrenerek o değerlere uygun davranma alışkanlığı kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) İbadet çeşitlerine örnekler verir. b) İslâm'ın ve imanın şartlarını bilir. c) Vatanını ve bayrağını sevmenin önemini fark eder. d) Vatan ve bayrağa saygı göstermek gerektiğini bilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Anlatım, soru-cevap
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı Tahtası
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika) Çocuklar yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar. KONU TANITIMI: (5 dakika) Çocuklar yerlerine oturur. Kolaylaştırıcı, “Bugün dini kavramlar ve ibadetler üzerinde duracağız. İslâm ve imanın şartlarını konuşacağız. İbadetlerden namazı inceleyeceğiz. Namazın çeşitlerini, vakit namazlarını ele alacağız. Abdest alma konusunu gözden geçireceğiz. Ayrıca vatan ve bayrak sevgisi üzerinde duracağız. Vatan ve bayrağın kutsal sayılmasının nedenini tartışacağız.” diyerek konuyu tanıtır. ETKİNLİK: (40 dakika) Kolaylaştırıcı, çocuklara “Müslüman kime denir?” diye sorarak çocukların cevaplarını dinler. Allah’a ve Hz. Muhammed’in onun kulu ve elçisi olduğuna inananlara Müslüman denildiği söylenir. Çocuklardan bilen birisine Kelime-i Şahadet söylettirilir. Yoksa kolaylaştırıcı söyler. Türkçe anlamını açıklar. (Şahitlik ederim ki Allah vardır ve bir tanedir. Muhammed onun kulu ve elçisidir.)

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Müslümanların Allah ve peygamberden başka, kutsal kitaplara meleklerle, ahiret gününe ve kadere inandıkları belirtilir. Çocuklara Müslümanların kutsal kitabının adı sorulur. Kur'an-ı Kerim yanıtı alınır. Diğer kutsal kitapların adları söylenir: İncil, Zebur ve Tevrat

Müslümanların hangi ibadetleri yaptığı çocuklara sorulur. Çocuklar dinlendikten sonra Namaz kılmak, oruç tutmak, zekât vermek ve hacca gitmek olarak konu kolaylaştırıcı tarafından toparlanır.

Çocuklara, “Bir milleti neler temsil eder?” diye sorulur. Çocukların yanıtları dinlenir. Bayrağımızın, İstiklal Marşının, Cumhurbaşkanlığının milleti millet yapan ortak değerler olduğu ve milletimizi temsil ettiği konularında konuşulur. Bayrak tüm milleti temsil ettiği için ona saygı gösterilmesi gerektiği belirtilir. Bayrağın aynı zamanda bir milletin bağımsızlığının da sembolü olduğu hatırlatılır. Milletin üzerinde yaşadığı toprak parçasına da vatan denildiği söylenir. Bir toprak parçasının, vatan olması için uğrunda çok büyük fedakârlıklar yapıldığı, çok sayıda insanın canını verdiği, sakat kaldığı söylenir. Vatan için şehit olan insanların mücadeleleri sayesinde üzerinde bağımsız olarak yaşadığımız vatanın da çok kutsal olduğu anlatılır. O yüzden her yurttaşın gerektiğinde vatani için her türlü fedakârlığı yapmaya hazır olması gerektiği belirtilir.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, “Bugün İslâm'ın ve imanın şartlarından söz ettik. Kelime-i Şahadetin anlamı üzerinde durduk. Vakit namazlarını gözden geçirdik. Namazdan önce alınması gereken abdestin nasıl alınacağını hatırlamış olduk. Ayrıca bayrak ve vatanın niçin saygı duyulması gereken kutsal kavramlar olduğunu ele aldık. Bayrağın ve vatanın bir milletin bağımsızlığını temsil ettiklerini fark ettik.” diyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (5 dakika)

Aşağıdaki sorular çocuklara sorulur. Alınan yanıtlar eksik ise tamamlanır. Yanlış yanıtlar düzeltilir. Verilen yanıtlara göre etkinlik değerlendirilir.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1. Müslüman kime denir?
2. Müslümanlar nelere inanırlar?
3. Müslümanlar hangi ibadetleri yaparlar?
4. Kelime-i Şahadetin Türkçe anlamı nedir?
5. Kutsal kitaplar hangileridir?

YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	Değerlerimiz
KONU	Yardımlaşma, Dayanışma ve Paylaşma
HEDEF	Birlikte yaşadığı toplumun değerlerini öğrenerek o değerlere uygun davranma alışkanlığı kazandırmak.
KAZANIMLAR	a) Yardımlaşma, dayanışma ve paylaşmanın önemini bilir. b) Yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma konusunda duyarlılık kazanır.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Yaratıcı drama, anlatım, soru-cevap
ARAÇ VE MATERYALLER	Drama malzemeleri, iki farklı renkte post-it
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika) Çocuklar karşılanır ve yerlerine oturtulur. Kolaylaştırıcı bir önceki eğitimde ele alınan konu hakkında neler hatırladıklarını sorar ve çocukları dinler. Varsa eksiklikleri tamamlar.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, “Bugün yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma konularını ele alacağız. Bu üç kavram bize hiç de yabancı değil. Yardımlaşma, yardıma ihtiyacı olan birine ihtiyaç duyduğu konuda destek olması demek. Eğer bu durum karşılıklı yapılıyorsa buna dayanışma diyoruz. Dayanışmada ele ele vererek bir hedefe ulaşma durumu var. Tek başına başarılması zor olan bir işin birbirine destek olarak yapılmasına dayanışma diyoruz. Paylaşma ise var olan imkânların bölüşülmesi, fazlası olanın, eksiği olana destek olması anlamına geliyor. Bugün bu üç kavram üzerinde çalışacağız. Bu süreçte size çok iş düşecek.” diyerek konuyu tanıtır ve çocukları çalışmaya odaklandırır.
	ETKİNLİK: (35 dakika) Çocuklar üç gruba ayrılır. Her gruba bir kavram verilir. (YARDIMLAŞMA, DAYANIŞMA, PAYLAŞMA) Gruplardan on dakika içerisinde verilen kavramı konu alan bir öykü oluşturmaları istenir. Oluşturdukları bu öyküyü daha sonra üç dakikalık bir oyun olarak oynayacakları belirtilir. Oyun için de aralarında iş bölümü yapmaları söylenir. Gruplar çalışmaya başlarlar. Kolaylaştırıcı, aralarında gezerek hazırlıkları denetler. İhtiyacı olan gruplara rehberlik eder. Süre sonunda her grup hazırlamış olduğu oyunu sergiler ve alkışlanır. Sonra çocuklar çember oluşturacak şekilde oturlar. Kolaylaştırıcı, aşağıdaki soruları yönelterek süreç değerlendirmesi yapılır: 1. Bu süreçte neler yaşadınız? Neler oldu? 2. Neleri iyi yaptınız?

ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ

3. Bir daha yapsanız, neleri değiştirdiniz?

Kolaylaştırıcı, yapılan bu değerlendirmenin sonunda yardımlaşma, dayanışma ve paylaşmanın toplum yaşamına katkılarını kısaca anlatır.

ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, "Bugün üç önemli kavramı ele aldık: Yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma. Hazırlamış olduğunuz oyunlarla bu kavramlara çok güzel örnekler oluşturdunuz. Hayatımızın vazgeçilemez birer parçası olan bu üç kavram toplumsal yaşamımız için de çok önemlidir. Yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma olmadan bir toplumun uzun süre bir arada yaşaması mümkün değildir. Her birimizin bir gün yardıma, dayanışmaya veya birilerinin bizimle bir şeyleri paylaşmasına ihtiyacımız olabilir. Bencil olmak, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşmadan uzak durmak, bizi birlikte yaşadığımız insanlardan uzaklaştırır." açıklamasını yaparak konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (10 dakika)

Etkinliğin sonunda çocuklara iki farklı renkte post-it dağıtılır. Etkinliğin başından sonuna kadar yapılanları düşünmeleri istenir. Post-itlerin birisine (Ör. mavi renkli) bu etkinlik sırasında öğrendiği yeni bir şeyi, diğer post-ite (Ör. sarı renkli) ise etkinlikle ilgili neler hissettiğini (yani duygusunu) yazmaları istenir. Post-itlere adlarını yazmak zorunda olmadıkları belirtilir. Çocuklar yazdıkları post-itleri etkinlik alanında kolaylaştırıcının gösterdiği yere yapıştırır. Kolaylaştırıcı zamanı varsa çocuklar gitmeden hızla yazılanlara göz gezdirir. Özellikle olumsuz duygular belirtilen post-it varsa -kimin yazdığını sormadan- yüksek sesle okuyarak bu konuda şu anda yapabileceğimiz bir şey olup olmadığını gruba sorar. Çocukların önerilerine göre süreç tamamlanır. Kolaylaştırıcı o anda zamanı yoksa post-itler çocuklar gittikten sonra toplanıp değerlendirilir. Varsa üzerinde durulması gereken önemli bir geribildirim, gelecek sefer aynı gruba çalışmaya başlamadan kısaca üzerinde durulur.

YAŞ GRUBU

15 – 18 Yaş

TEMA

Mahremiyet Eğitimi

KONU

- Güzel Ahlaklı ve Erdemli Olmak
- Beden Mahremiyeti
- İletişim ve Sınırları

HEDEF

Mahremiyet bilinci kazandırarak insanlarla sağlıklı ilişkiler kurmasını sağlamak.

KAZANIMLAR

- Güzel ahlak ve erdem kavramlarının anlam ve önemini açıklar.
- Güzel ahlâka ve erdeme uygun davranışlara örnekler verir.
- Bedeninin mahrem bölgelerini nasıl koruması gerektiğini bilir.
- Bedenine sahip çıkmanın niçin önemli olduğunu açıklar.
- İnsanlarla iletişim kurarken belli sınırlar içinde kalmaya özen gösterir.

YÖNTEM VE TEKNİKLER	Küçük grup çalışması, soru-cevap, anlatım, tartışma
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika) Çocuklar eğitim alanına alınarak bir önceki eğitimle ilgili neler hatırladıkları sorulur. Çocuklar dinlenir ve eksik bıraktıkları bölümler tamamlanır.
	KONU TANITIMI: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, çocuklara “Bugün daha önceden sıkça duyduğunuzu düşündüğüm iki kavram üzerinde duracağız: “Güzel ahlâk” ve “erdem”. Bu eğitim sırasında iki kavramı çeşitli yönleriyle ele alacağız. Güzel ahlâk ve erdem sahibi olmanın ne anlama geldiğini konuşacağız. Bugün ayrıca “mahremiyet” kavramını tanımlayıp örnekler üzerinde duracağız. Özellikle beden mahremiyeti konusunun ne kadar önemli olduğunu ele alacağız. Bedenimizin bize ait olduğunu, hiç kimsenin bedenimize dokunmaya hakkı bulunmadığını konuşacağız. ‘İyi ve kötü dokunma’ durumlarına bakacağız. Son olarak da insanlarla iletişim kurarken uymamız gereken sınırların neler olacağını tartışacağız.” diyerek konuyu tanıtır.
	ETKİNLİK: (35 dakika) Çocuklar üçer kişilik gruplara ayrılır. Kolaylaştırıcı yazı tahtasına “GÜZEL AHLÂK” ve “ERDEM” sözcüklerini yazar. Bütün gruplardan üç dakika boyunca bu iki kavram hakkında aralarında konuşmalarını ve kısa notlar almalarını ister. Süre sonunda istekli gruplardan neler konuştuklarını anlatmalarını ister. Ayrıca çocuklardan güzel ahlâk ve erdem sahibi insanların davranışlarına örnekler vermeleri istenir. Kolaylaştırıcı “mahremiyet” kavramının tanımını yapar. Yazı tahtasına bu tanımları yazar ve örnekler vererek açıklar. Çocuklara “Bazı davranışlar insanları rahatsız eder. Bu davranışlara örnekler verebilir misiniz?” diye sorulur. Çocuklar konuşturulduktan sonra insanın bedenine o kişi istemediği halde dokunmanın çok rahatsızlık verici bir durum olduğunun altı çizilir. Bedenimizin bize ait olduğu, hiç kimsenin bedenimize dokunmaya hakkı olmadığı belirtilir. “Her dokunma rahatsızlık verir mi? İyi ve kötü dokunuş arasında ne fark var?” diye sorularak çocukların konuşmaları sağlanır. Tartışma sonunda kolaylaştırıcı, “İnsanların bedenleri kendilerine ait ve özeldir. Hastalık anında hekimler dışında kimse insanların bedenine dokunamaz. Tabii ki her şeyden önce bedenimizin gösterilmesi uygun olmayan bölgeleri konusunda kendi sorumluluklarımızı da unutmamalıyız. Ayrıca hiçbir arkadaşımızın bedenine onun izni olmadan hangi niyetle olursa olsun dokunmamaya özen göstermeliyiz.” açıklamasını yapar. “Başkalarıyla iletişim kurarken neler yaparsak mahremiyet sınırlarını aşmış oluruz?” sorusu ile tartışma açılır. İletişim sırasında kendimize veya başkalarına ait mahremiyet içeren konulara girmek gerektiği açıklanır.

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	“Küfür etmek, kötü sözle şakalar yapmak mahremiyet sınırlarını aşmamıza neden olabilir. Başka insanların vücut dokunulmazlığına yönelik davranışlarda bulunmak da bu sınırların ihlali anlamına gelir.” açıklaması ile konu tamamlanır. ÖZET/SONUÇ: (5 dakika) Kolaylaştırıcı, “Bugün ‘Güzel ahlâk’ ve ‘erdem’ üzerinde durduk. Güzel ahlâk ve erdem sahibi insanların, topluma aykırı gelen davranışlardan uzak durduğunu konuştuk. ‘Mahremiyet’ kavramı üzerinde durduk. Bedenimizin bize ait olduğunu, bazı bölgelerinin başkalarına gösterilmesi veya başkaları tarafından dokunulmasının doğru olmadığını ele aldık. İyi ve kötü dokunuşun ne olduğunu konuştuk. İstemediğimiz dokunuşlara karşı neler yapabileceğimizi tartıştık. İnsanlarla iletişim kurarken sınırlarımızın neler olması gerektiğini konuştuk” diyerek konuyu özetler. DEĞERLENDİRME: (10 dakika) Etkinliğin sonunda çocuklar çember şeklinde oturur. Sağ ellerini yumruk yaparak ileri doğru uzatırlar. Kolaylaştırıcı, çocuklara etkinliğin başından beri geçen süreci düşüncelerini ister. Eğer bu süreç için “çok iyi” diye düşünüyorlarsa baş parmakları yukarı gelecek şekilde yumruklarını göstermelerini ister. Eğer etkinlik hakkında düşünceleri “normal” ise baş parmaklarını yere paralel şekilde, “iyi değil” diye düşünüyorlarsa baş parmaklarını yere doğru dik şekilde tutarak yumruklarını göstermelerini ister. Kolaylaştırıcının işareti ile yumruklar gösterilir. Kolaylaştırıcı, tüm yumrukları tek tek gözden geçirir. Yana ve aşağı doğru parmak uzatan çocuklara “Neyi daha iyi yapabiliydik?” diye sorarak çocukları konuşturmaya çalışır.
YAŞ GRUBU	15 – 18 Yaş
TEMA	Mahremiyet Eğitimi
KONU	- Özel Alan Mahremiyeti - Kendini Koruma - Kişisel Bilgilerin Paylaşımı
HEDEF	Mahremiyet bilinci kazandırarak insanlarla sağlıklı ilişkiler kurmasını sağlamak.
KAZANIMLAR	a) Özel alanların nereler olduğunu ve bu alanların özelliklerini bilir. b) Özel alanların mahremiyetine uygun davranır. c) Hangi durumlarda “hayır” demesi gerektiğini fark eder. d) İstemediği durumlarda “hayır” diyebilmek için yapabileceklerine örnekler verir. e) Kişisel bilgilerin başkalarıyla paylaşmamaya özen gösterir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Küçük grup çalışması, soru-cevap, anlatım, tartışma
ARAÇ VE MATERYALLER	Yazı tahtası
ÖNERİLEN SÜRE	60 dakika

ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

GİRİŞ/ISINMA: (5 dakika)

Çocuklarla eğitim alanındaki yerlerini aldıktan sonra kısa bir sohbet edilir. Bir önceki eğitimde üzerinde durulan konudan söz edilir. Çocuklara o eğitimle ilgili neler hatırladıkları sorulur. Çocuklar dinlenir ve eksik bıraktıkları bölümler tamamlanır.

KONU TANITIMI: (5 dakika)

Kolaylaştırıcı, Çocuklara “Bugün özel alanları ve bu alanların mahremiyetini ele alacağız. ‘Nereler özel alan sayılır?’, ‘Özel alanların özelliği nedir?’, ‘Özel alanların mahremiyetine uygun nasıl davranabiliriz?’, ‘Özel alanların mahremiyetinin önemi nedir?’ konularını konuşacağız. Ayrıca kendi özel alanlarımıza ve vücudumuzun mahremiyetine yönelik kabul etmeyeceğimiz talepleri reddetmek için ve istemediğimiz halde ısrar edilmesi durumunda neler yapabileceğimizi tartışacağız. Kişisel bilgilerin başkalarıyla paylaşılmasının sakıncaları üzerinde duracağız.” diyerek konuyu tanıtır.

ETKİNLİK: (35 dakika)

Çocuklar üçer kişilik gruplara ayrılır. Gruplara “Sizce nereler bireyin kendi başına kalması, başkaları tarafından o izin vermedikçe paylaşılması gereken yerlerdir? Aranızda tartışın ve not alın.” diye söylenir. Beş dakika sonra her grup yazdıklarını büyük gruba okur. Kolaylaştırıcı, aldığı yanıtları kısa notlar halinde tahtaya yazar ve böylece özel alanlar saptanır.

Kolaylaştırıcı şu açıklamayı yapar: “Tuvalet, banyo, yatak odası vb. özel alanlarda insanlar kendi başına kalmak isterler. Bu alanlara, orada bulunan kişinin izni olmadan girilmez. Birey bu alanda (özellikle banyo ve tuvalette) kapı kapalı olarak ihtiyacını karşılamalıdır. Odaya da kapıyı çalmadan hiç kimse girmemelidir. Üzerimizi mutlaka kimsenin bulunmadığı bir ortamda değiştirmeliyiz. Tuvaletten ve banyodan giyinmeden çıkmamalıyız. Ayrıca odamızda bize ait bir dolap ya da çekmecenin bulunması da çok önemlidir. Kardeşlerimizle veya yakınlarımızla aynı yatakta yatmamamız gerekir. Anne babamızın, bizimle ilgilenen görevlilerin veya kardeşlerimizin odalarına kapıyı çalmadan ve izin almadan girmememiz önemlidir. Ayrıca insanların yattıkları yatakları da özel alanlarıdır. Büyükler de küçüklerin özel alanlarına saygılı davranmalı, izin almadan girmemelidir. Günlükler, mektuplar yazılı mesajlar, telefonda yapılan konuşmalar da özel alana girer. İzin almadan bunları karıştırmak, okumak, dinlemek özel alanın mahremiyetine müdahale sayılır.” Çocuklardan bu konuda kendi yaşam alanlarında neler yaşandığı konusunda örnekler vermeleri istenir.

Kolaylaştırıcı, “Özel alanlarımız ve vücudumuz bize aittir. Hiç kimse bizim iznimiz olmadan bu alanlara dokunmamalıdır. Özellikle vücudumuzun örtülen bölgelerine dokunmak isteyenlere “hayır” demeyi bilmeliyiz.

Kendinizi kötü hissettiğiniz her türlü dokunuşu reddetmek hakkınızdır.

Sizin istemediğinizi belirtmenize rağmen birisi halen dokunmakta ısrarcı olursa durumu size bakım veren görevlilere, öğretmeninize veya güvenlik görevlilerine haber vermelisiniz. Çok zor durumda kaldığınızda çığlık atarak yardım isteyebilirsiniz. Bizler de hangi niyetle olursa olsun başkalarının vücuduna özellikle belli mahrem bölgelerine dokunmamalıyız.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ**

İnsanların özel bölgeleri üzerinden şaka yapmak da mahremiyeti ihlal etmek anlamına gelir. İstemediğimiz halde kötü bir durumla karşılaştığımızda utanmadan, sıkılmadan ve kaygıya kapılmadan aile büyükleri ve devlet görevlileri ile iş birliği yapmalı, olayın aydınlatılmasına yardımcı olmaya çalışılmalıdır. Ancak unutulmamalıdır ki bu durumda en etkili davranış açık ve net şekilde “hayır” diyebilmektir.” açıklamasını yaparak filmde anlatılanları toparlar.

“Mahremiyet konusunda en çok yapılan yanlışlıklardan birinin de bir kişiye ait özel bilgilerin o kişiden izin almadan başkalarıyla paylaşılmasıdır. Bu durum mahremiyete saygı göstermemek anlamına gelir. Kişisel bilgiler, ait olduğu kişiye aittir. Onları başkalarıyla izinsiz paylaşmak, o kişiye saygısızlıktır. Arkadaşlarımıza, ailemize ve çevremizdeki insanlara ait özel bilgileri sır gibi saklamak görevimizdir. Ancak bazı durumlarda yetkili kişilerle kendimizi veya arkadaşımızı korumak amacıyla bu sırlar paylaşılabilir.

Arkadaşlarımızdan, büyüklerimizden öğrendiğimiz genel bilgileri ise çevremizde bulunan kişilerle paylaşmanın hiçbir sakıncası yoktur. Ancak öğrendiğimiz bilgi o kişinin özel yaşamıyla ilgili ise o zaman saklanması, ancak o izin verdiği durumlarda paylaşılması normaldir.” açıklaması yapılır. Çocuklara bugüne değin bu konuda yaşadıkları olaylar olup olmadığı sorulur. Konuşmak isteyen çocuklar konuşturulur.

**ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ****ÖZET/SONUÇ: (5 dakika)**

Kolaylaştırıcı, “Bugün özel alanların nereler olduğunu, özel alanların özellikleri, bu alanlara ait olduğu kişiden izin almadan girilemeyeceğini konuştuk. Çocukların, başkalarının odalarına, banyoya veya tuvalete kapıyı çalmadan ve izin almadan girmemeleri gerektiğini öğrendik. Büyüklerin de özel alanlar konusunda özenli davranmaları gerektiğini söyledik. İstemediğimiz dokunuşlara ve isteklere “hayır” demek gerektiğini, böyle durumların hizmet veren görevlilere ve öğretmenlere haber verilmesinin önemi üzerinde durduk. Son olarak da kişisel bilgilerin, o kişinin izni olmadan başkalarıyla paylaşılmasının gerektiğini konuştuk.” diyerek konuyu özetler.

DEĞERLENDİRME: (10 dakika)

Çocuklara, aşağıdaki derecelendirme ölçeği dağıtılır ve etkinliğin değerlendirilmesi yapılır:

ETKİNLİK DEĞERLENDİRMESİ	DOĞRU	KISMEN	YANLIŞ
Özel alanlarda kapı kapalı olarak ihtiyaçlar karşılanır.			
Aile büyüklerinin odamıza girerken kapıyı çalmaları gerekmez.			
Günlükler, mektuplar veya mesajlar izin alınmadan okunmamalıdır.			
İstemediğimiz halde kötü dokunuşla karşılaşsak bağırımız ayıp olur.			
Arkadaşlar arasında sır olmaz. Her bilgi paylaşılır.			

Verilen yanıtlara göre etkinliğin değerlendirilmesi yapılır. Eksiklikler tamamlanır.

YARARLANILAN KAYNAKLAR:

- BERN, Eric. (2001). Hayat Denen Oyun. İstanbul: Kariyer Yayıncılık
- Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2004, 207 pages, hardcover. ... findings on the stress-buffering effects of social support, advice-giving
- CÜCELOĞLU, Doğan. (2002). İletişim Donanımları. İstanbul: Remzi Kitabevi
- CÜCELOĞLU, Doğan. (1996). İçimizdeki Biz. İstanbul: Remzi Kitabevi
- CÜCELOĞLU, Doğan. (1991). Yeniden İnsan İnsana. İstanbul: Remzi Kitabevi
- DOĞAN, Lütfi. (2015) İslâm Ahlakının Esasları. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları
- DÖKMEN, Üstün. (2006). Var olmak, Gelişmek, Uzlaşmak. İstanbul: Sistem yayıncılık
- GARDNER, Howard. (2004). Zihin Çerçevesi. İstanbul: Alfa Basın Yayın
- GOLEMAN, Daniel. (1996). Duygusal Zekâ. İstanbul: Varlık Yayınları
- GORDON, Thomas. (1999). Etkili Ana Baba Eğitimi. İstanbul: Sistem Yayıncılık
- GÖKTAN D. Ve TUNÇEL G. (2016). Temel Gıda Hijyeni. İstanbul: Sidas Yayınları
- HAY, JULIE. (2015). Eğitimciler İçin Transaksiyonel Analiz. Ankara: Nobel Yayıncılık
- HUMPHREYS, Tony (1999). Disiplin Nedir, Ne Değildir? İSTANBUL: Epsilon Yayıncılık
- İNAN, H. Fazıl ve Diğerleri. (2007) Sağlık Bakanlığı Temel İlk Yardım Uygulamaları El Kitabı
- Komisyon. (2018). Sorularla İslâm. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları
- KRAMER, Marc. (2000). Güçlü İletişim. İstanbul: Arıtan Yayınevi
- MADİSON; Corey Lee M. Keyes, Department of Sociology, University of ... multidimensional model of well-being (Ryff, 1989b, 1995).
- MAHRUKİ, Ali Nasuh. AKUT Deprem El kitabı
- MARTI, Huriye ve Diğerleri. (2018) Ailem. İstanbul: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları
- MÜMİNOĞLU, Defne O. (2016) Burcu ve Berke ile Vücudumuz. İstanbul: Artemis Yayınları
- NAVARO, Leyla. (1999). Beni Duyuyor musun? İstanbul: Remzi Kitabevi
- ÖGEL, Kültegin ve Diğerleri. (2014). Gençlik Dönemi ve Sorunları, PYCHE YAYIN
- ÖZER, A. Kadir. (2001). İletişimsizlik Becerisi. İSTANBUL: Sistem yayıncılık
- TAYAR M. ve YIBAR A (2008). Hijyen El Kitabı. İstanbul: Sidas Yayınları
- TEBER, Serol. (2009). Davranışlarımızın Kökeni. İstanbul: Say Yayınları
- Türk Kızılayı Temel İlk Yardım Bilgileri Kitabı 14.04.2015
- WATERMAN, A. S. (1993). Two conceptions of happiness: Contrasts of personal expressiveness (eudaimonia) and hedonic enjoyment. Journal of Personality and Social Psychology,
- YAVUZER, Haluk (2017). Çocuğunuzun İlk 6 Yılı. İstanbul: Remzi Kitabevi
- YÖRÜKOĞLU, Atalay. (2017) Çocuk Ruh Sağlığı. İstanbul: Özgür Yayınları
- Web : <http://www.ilkyardim.org.tr/temel-ilk-yardim-bilgileri.html>